

વાળજ્ઞાતિના પ્રસિદ્ધ લાલજીનામના ગોત્રમાં ઉત્પન્ન થયેલા વર્ધમાન-
શાહ તથા પદ્મસિંહશાહ નામના ઉદાર શાહુકારોનો રસિક વૃત્તાંત પણ
વિસ્તારથી આપેલો છે. તેમજ આશાનગરમાં લોઢાગોત્રમાં ઉત્પન્ન થયેલા
મહાન આવક કુરપાલ અને સોનપાલ નામના શાહુકારોનો વૃત્તાંત
પણ આપેલો છે. સાથેસાથે આ પ્રભાવિક આચાર્ય શ્રીકલ્યાણસાગર-
સરિચ્છએ કહેલાં અપૂર્વ ચમત્કારિક કાર્યોનું પણ વિસ્તાર પૂર્વક રસિક
પણું કરવામાં આવેલું છે.

ત્યારપછી આ પદ્માવલીના અનુસંધાન રૂપ પાંચમો વિભાગ આ
ગ્રંથમાં સડસઠમી પાઠે થયેલા શ્રીઉદયસાગરસરિચ્છના શિષ્ય ઉપા-
ધ્યાય શ્રીજ્ઞાનસાગરચ્છએ વિક્રમ સંવત ૧૮૨૮ માં સુરતનામના નગ-
રમાં સંસ્કૃત ભાષામાં રચેલો છે.

ત્યારપછીનો આ પદ્માવલીના અનુસંધાન રૂપ છઠ્ઠો વિભાગ આ
ગ્રંથમાં હાલ વિચરતા સવેગી ત્યાગી ક્રિયાદ્ધારક મુનિમંડલાગ્રેસર-
મુનિમહારાજ, શ્રીગોતમસાગરચ્છ મહારાજના શિષ્ય શ્રીનિતિસાગરચ્છ
મુનિમહારાજના શિષ્ય મુનિધર્મસાગરચ્છ કે જે હાલમાં વિચરે છે, અને
આ પ્રસ્તાવના કરી તેણે સંવત ૧૮૮૪ માં ગુજરાતી ભાષામાં રચેલો છે.

એ રીતે ૭ વિભાગોમાં આ શ્રીઅંબલગચ્છની મહોટી પદ્માવલી
સંપૂર્ણ થયેલી છે.

આ પદ્માવલીના પ્રથમના ચાર વિભાગો કે જે પૂર્વાચાર્યોએ
પ્રાકૃત તથા સંસ્કૃત ભાષામાં રચેલા છે, અને પાંચમો વિભાગ શ્રીઉ-
દયસાગરસરિચ્છના શિષ્ય ઉપાધ્યાય જ્ઞાનસાગરચ્છએ સંસ્કૃત ભાષામાં
રચેલો છે. તેઓનું આ ગુજરાતી ભાષાંતર જામનગરનિવાસી પંડિત
આવક હીરાલાલ હંસરાજ પાસે કરાયેલું છે.

આ આખો અંથ ઐતિહાસિક હકીકતોથી ભરપૂર છે. તે હકીકતોની
તોંધ અનુક્રમે વિક્રમ સંવતની સાલો આપવાપૂર્વક આપેલી હોવાથી
ઇતિહાસપર વિશેષ અજવાળું પાડનારી છે, જેનો વાચક વર્ગ સંપૂર્ણ
લાભ લેશે, એવી શુભ આશા છે.

જામનગર

લી.

મુનિ શ્રી ધર્મસાગરચ્છ.

સં. ૧૯૮૫ ના }
કારતક સુદ ૧૩ }
ચનિવાર

અનુક્રમણિકા.

નં.	વિષય.	પૃષ્ઠ.
૧	શ્રી હિમવંત આચાર્યની રચેલી સ્થવિરાવલી ...	૧-૧૬
૨	શ્રી મેરુગસુરિએ રચેલી પદાવલીના પ્રારંભ ...	૧૬-૨૨૨
૧	શ્રી આર્યસુધર્માસ્વામીના વૃતાંત...	૧૭
૨	" " જંખુસ્વામીના " ...	૧૭-૩૨
૩	" પ્રભવસ્વામીના " ...	૩૨
૪	" શય્યંભવ સ્વામીના " ...	૩૨ ૩૪
૫	" યશોભદ્રસુરિના " ...	૩૪
૬	" સંભૂતિવિજયજીના " ...	૩૪-૩૫
૭	" ભદ્રમાહુ સ્વામીના " ...	૩૫-૩૭
૮	" સ્થૂલભદ્ર સ્વામીના " ...	૩૭-૪૧
૯	" આર્યમહાગિરિજીના " ...	૪૧-૪૨
૧૦	" આર્યસુહૃસ્તિજીના " ...	૪૨-૪૬
૧૧	" " સુસ્થિત આચાર્ય તથા આર્ય સુપ્રતિષ્ઠિત આચાર્યના વૃતાંત ...	૪૬-૪૭
૧૨	શ્રી ઈંદ્રદિગ્ગસુરિના " ...	૪૭
૧૩	" આર્યદિગ્ગસુરિના " ...	૪૭
૧૪	" સિંહગિરિસુરિના " ...	૪૭
૧૫	" વજ્રસ્વામીસુરિના " ...	૪૭-૫૮
૧૬	" વજ્રસેનસુરિના " ...	૫૮-૬૦
૧૭	" ચંદ્રસુરિના " ...	૬૦
૧૮	" સમંતભદ્રસુરિના " ...	૬૦
૧૯	" કૃદ્ધદેવસુરિના " ...	૬૦
૨૦	" પ્રધોતનસુરિના " ...	૬૧
૨૧	" માનદેવસુરિના " ...	૬૧-૬૩
- ૨૨	" માનવગસુરિના " ...	૬૩-૬૫
- ૨૩	" વીરસુરિના " ...	૬૫
૨૪	" જ્યોતેવસુરિના " ...	૬૫
૨૫	" દેવાનંદસુરિના " ...	૬૫
૦ ૨૬	" વિમ્બસુરિના " ...	૬૫
૨૭	" નગસિંહસુરિના " ...	૬૬

૨૮	શ્રી સમુદ્રસુરિનો	વૃત્તાંત ૬૬
૨૯	„ માનદેવસુરિનો	„ ૬૬-૬૮
૩૦	„ વિષ્ણુપ્રભસુરિનો	„ ૬૮
૩૧	„ જ્ઞાનદ્રસુરિનો	„ ૬૮
૩૨	„ રવિભણસુરિનો	„ ૬૮
૩૩	„ યશેદેવ (યશોભદ્ર) સુરિનો	„ ૭૦
૩૪	„ વિભલચંદ્રસુરિનો	„ ૭૦
૩૫	„ ઉદ્યોતનસુરિનો તથા તેમના ચોર્યાસી શિષ્યોના નામો તથા ચોર્યાસી ગન્ધના નામોનો વૃત્તાંત...	૭૦-૭૪	
૩૬	શ્રી સર્વદેવસુરિનો તથા વિજયંત રાજાનો જૈની થવાનો	વૃત્તાંત...	... ૭૪-૭૬
૩૭	શ્રી પદ્મદેવસુરિનો	„ ૭૬
૩૮	„ ઉદ્યપ્રભસુરિનો	„ ૭૬-૧૧૮
	ભાણુરાજાનો અને કુંડગુરુઓ મારે મર્યાદા તથા ભિન્નભાણના ભાણુરાજાના ઓશવાણની કન્યા સાથેનો લગ્નનો વૃત્તાંત... ૭૬-૮૧
	શ્રીમાદ્વી જૈનધર્મી આવકોની ઉત્પત્તિ અને ખાસઃ ગોત્રોના નામોના વૃત્તાંત... ૮૧-૮૨
	પોરવાડ જૈન આવકોની ઉત્પત્તિ અને આઠ ગોત્રોના નામોનો વૃત્તાંત... ૮૩
	ભિન્નભાણનગરની ચડતી પડતીનો વૃત્તાંત ૮૩-૮૪
૧	શ્રીમાદ્વી ગોત્રમગોત્રનો	„	... ૮૪-૮૭
૨	„ હરિયાણુગોત્રનો	„	... ૮૭-૮૮
૩	„ કાત્યાયનગોત્રનો	„	... ૮૮-૮૯
૪	„ ભારદ્વાજગોત્રનો	„	... ૮૯-૯૦
૫	„ આગ્નેય અને જાજ્ઞગોત્રનો	„	... ૯૦-૯૧
૬	„ કાશ્યપ ગોત્રનો	„	... ૯૧-૯૨
૭	„ વાર્ધ ગોત્રનો	„	... ૯૨-૯૩
૮	„ વંસીયાણુ ગોત્રનો	„	... ૯૩-૯૪
૯	„ ખોડાયાણુ ગોત્રનો	„	... ૯૪-૧૦૦
૧૧	„ લોહાયાણુ ગોત્રનો	„	... ૧૦૦
૧૨	„ પારસ ગોત્રનો	„	... ૧૦૧-૧૦૨
૧૩	„ ચંડીસર ગોત્રનો	„	... ૧૦૨-૧૦૩

નં.	વિષય.	પૃષ્ઠ
૧૪	શ્રીભાણી દેહિલ ગોત્રના	વૃત્તાંત ...૧૦૪
૧૫	" મહાસંદર્ભી ગોત્રનો	" ...૧૦૪-૧૦૫
૧૬	" લાહિલ ગોત્રનો	" ...૧૦૫-૧૦૬
૧૭	" કાત્યાયન ગોત્રનો	" ...૧૦૬-૧૦૭
૧૮	" પારાયણ ગોત્રનો	" ...૧૦૭-૧૦૮
૧૯	" વીજલ ગોત્રનો	" ...૧૦૮-૧૧૦

૧	પારાયણ (પાપય) ગોત્ર પોરવાડનો	૭૦...૧૧૦-૧૧૩
૨	પુષ્પાયન ગોત્ર પોરવાડનો	વૃત્તાંત ...૧૧૩-૧૧૪
૩	કારિસ ગોત્ર પોરવાડનો	" ...૧૧૪
૪	કાશ્યપ ગોત્ર પોરવાડનો	" ...૧૧૫-૧૧૭
૩૯	શ્રી પ્રભાનંદસૂરિનો	" ...૧૧૮
૪૦	" ધર્મચંદ્રસૂરિનો	" "
૪૧	" સુવિનયચંદ્રસૂરિનો	" "
૪૨	" શુભસમુદ્રસૂરિનો	" "
૪૩	" વિજયપ્રભસૂરિનો	" "
૪૪	" નરચંદ્રસૂરિનો	" "
૪૫	" વીરચંદ્રસૂરિનો	" ...૧૧૯-૧૨૦
૪૬	" જયસંઘસૂરિનો	" ...૧૨૦
૪૭	" આર્યરક્ષિતસૂરિનો	" ...૧૨૦-૧૪૭
૧	મીડીઆ ગોત્ર આશવાલ	
	ગોડી વહોરા આડકનો	" ...૧૩૭-૧૩૯
૨	ગાંધી (સહસચુલા) આગવાલનો	" ...૧૪૪-૧૪૭
૪૮	શ્રી જયસિંહસૂરિનો	" ...૧૪૭-૧૮૫
૧	હુધુડીઆ ગોત્ર આશવાલનો	" ...૧૫૪-૧૫૫
૨	પીડાકયા ગોત્ર આશવાલનો	
	તિલાણી, મુમણીઆ આડકનો	" ...૧૬૦-૧૬૨
૩	નાગડા ગોત્ર આશવાલનો	" ...૧૬૨-૧૬૭
૪	લાલણ ગોત્ર આશવાલનો	" ...૧૬૭-૧૭૩
૬	દેઢીઆ ગોત્ર આશવાલનો	" ...૧૭૬-૧૭૮
૭	ગાલ્ડા ગોત્ર આશવાલનો	" ...૧૭૮-૧૮૨
૮	કુમરીઆ ગોત્ર આશવાલનો	" ...૧૮૨-૧૮૩
૯	પોલડીઆ ગોત્ર આશવાલનો	" ...૧૮૩
૧૦	નીસર ગોત્ર આશવાલનો	" ...૧૮૪

	વિષય.	પૃષ્ઠ.
૧૧	છાએડ ગોત્ર ઓશવાસનો વૃતાંત	...૧૮૪
૧૨	સોઠોડ ગોત્ર ઓશવાસનો	...૧૮૫
૪૯	શ્રી ધર્મધોષસૂરિનો	...૧૮૫-૧૮૫
૧	બોહુઃસખા ગોત્ર ઓશવાસનો	...૧૮૭
૨	દેવાણંદસખા ગોત્ર ઓશવાસનો ગોડી, ગોશલાણી, ગોશલીયા, ચોથાણી, વીશલાણી, હીરણી વિગેરેનો વૃતાંત	...૧૮૮-૧૯૦
૩	ડોડીઆસેચા ગોત્ર ઓશવાસનો	...૧૯૧
૪	હુરીઆ ગોત્ર ઓશવાસનો સહસગણાવિગેરે ઘણી ઓડકોનો	...૧૯૧-૧૯૪
૫૦	શ્રી મહેંદ્રસિંહસૂરિનો	...૧૯૫-૨૧૩
૧	કાંટીઆ ગોત્ર ઓશવાસનો ભીંમડીઆ, શોની, ઝવેરી વિગેરેનો	...૨૦૩-૨૦૪
૨	વડોરાગોત્ર ઓશવાસ ગાંધી, દોશી, પીપલીઆ, છકલસીયા, પારેખ, વિગેરેનો	...૨૦૨-૪૨૦૬
૩	વાહણી ગોત્રનો વૃતાંત	...૨૦૬-૨૧૦
૪	બોરીઆ ગોત્રનો	...૨૧૦
૫	જસલ ગોત્ર ઓશવાસનો	...૨૧૦-૨૧૧
૬	મહાજની ગોત્ર નામેચા, પારકરા, જેસલમેરા વિગેરે ઓડકોનો	...૨૧૨
૭	અંચલગજની વણ્ણી સાખાના પંદર આચાર્યોના નામો	...૨૧૩
૫૧	શ્રી સિંહપ્રભસૂરિનો	...૨૧૪
૫૨	શ્રી અગ્નિસિંહસૂરિનો	...૨૧૫-૨૧૭
૫૩	શ્રી દેવેન્દ્રસિંહસૂરિનો	...૨૧૭-૨૧૮
૫૪	શ્રી ધર્મપ્રભસૂરિનો	...૨૧૮-૨૧૯
૫૫	શ્રી સિંહતિલકસૂરિનો	...૨૧૯-૨૨૦
૫૬	શ્રી મહેન્દ્રપ્રભસૂરિનો	...૨૨૦-૨૨૨
૩	શ્રી ધર્મભૂતિસૂરિજીએ રચેલી પદ્યાવલીનો પ્રારભ	...૨૨૨-૨૪૬
૫૭	શ્રી મેરુતંગસૂરિનો વૃતાંત	...૨૨૩-૨૨૬
૫૮	શ્રી જયકીર્તીસૂરિનો	...૨૨૬-૨૩૨
૧	વિષાપહાર ગોત્રનો	...૨૩૦
૫૯	શ્રી જયકેસરિસૂરિનો	...૨૩૩-૨૩૬

નં.	વિષય.	પૃષ્ઠ.
૧	સ્થાન ગોત્ર ઓશવાલનો સાયલેયા, વહોરા, સ્થાન, સચીયા, સાંડ ઓડકોનો	૫૦..૨૩૩-૨૩૪
૬૯	શ્રી સિદ્ધાંતસાગરસરિનો	૫૮૫...૨૩૯-૨૪૧
૬૧	ભાવસાગરસરિનો	...૨૪૧-૨૪૪
૬૨	ગુણનિધાનસરિનો	...૨૪૪-૨૪૬
૧	શ્રી અમરસાગરસરિજીએ રચેલી પદ્યાવલીનો પ્રારંભ...	૨૪૬-૩૬૧
૬૩	શ્રી ધર્મભૂતિસરિનો	૫૮૫...૨૪૬-૨૬૯
૬૪	કલ્યાણસાગરસરિનો	...૨૬૯-૩૬૧
૫	શ્રી જ્ઞાનસાગરઉપાધ્યાયજીએ રચેલી પદ્યાવલીનો પ્રારંભ...	૩૬૧-૩૬૨
૬૫	શ્રી અમરસાગરસરિનો	૫૮૫...૩૬૧-૩૭૩
૬૬	વિદ્યાસાગરસરિનો	...૩૬૩-૩૬૫
૬૭	ઉદયસાગરસરિનો	...૩૬૫-૩૭૨
૬	શ્રી ધર્મસાગર મુનિજીએ રચેલી પદ્યાવલીનો પ્રારંભ...	૩૭૩-૪૭૪
૬૮	શ્રી કીર્તિસાગરસરિનો	૫૮૫...૩૭૩
૬૯	પુણ્યસાગરસરિનો	.. ૩૭૩-૩૭૪
૭૦	રાજેન્દ્રસાગરસરિનો	...૩૭૪
૭૧	શુક્તિસાગરસરિનો	...૩૭૪-૩૭૯
૭૨	સ્વસાગરસરિનો	...૩૮૦-૩૮૬
૭૩	વિવેકસાગરસરિનો	...૩૮૬
૭૪	જિનેન્દ્રસાગરસરિનો	...૩૮૬
૬૫	શ્રી સ્વસાગરમહોપાધ્યાયજીનો	૫૮૫...૩૮૦-૩૮૩
૬૬	મેઘસાગરઉપાધ્યાયજીનો	...૩૮૪-૩૮૫
૬૭	વૃદ્ધિસાગરઉપાધ્યાયજીનો	...૩૮૫
૬૮	હીરમાગરઉપાધ્યાયજીનો	...૩૮૬-૩૮૮
૬૯	શ્રી સદ્ગુણસાગરજી ગણી	} ૫૮૫...૩૮૮
૭૦	માનસાગરજી ગણી	
૭૧	રંગસાગરજી ગણી	
૭૨	ફલેસાગરજી ગણી	
૭૩	દેવસાગરજી મુનિ	
૭૪	સ્વરૂપસાગરજી મુનિ	
૭૫	ગોત્રમાગરજી મુનિમહારાજનો	
૭૬	નિનિમાગરજી મુનિનો	
૭૭	ધર્મ માગરજી મુનિનો	...૪૭૪

॥ श्रीगिन्नाय नमः ॥

। अच्यलगच्छस्थापक श्रीआर्यरक्षितसरिखो नमः ।

अथ

श्रीअच्यलगच्छनी महोटी पट्टावलि

प्रारंभा.

आहो प्रथम श्री हिमवत आचार्यनी स्वेदी स्थविरावलि कहे छे-

नमिजिणु वद्धमाणु । नित्ययरं तं परं ययं पत्तं ॥

छंदबृहं गणुनाहं । कहेमि थेरावलीं कमसो ॥ १ ॥

अर्थ—परमपढने पात्रेला जेवा ते श्रीवर्धमानप्रभु नामना तीर्थंकर महााराजने नमस्कार करीने, तथा श्रीगौतमस्वामी नामना गणुधर महााराजने नमस्कार करीने अनुक्रमे स्थविरावलि कहुं छुं. १.

सोहम्भं भुणिनाहं । पढमं वढे सुभत्तिसंनुत्तो ॥

जस्सेसो परिवारे । कप्पइअणुव विथरिओ ॥ २ ॥

वणी जेमने आ भुनिपरिवार कटपवृक्षनीपेडे विस्तार पाभ्यो छे, जेवा तथा भुनिजेना स्वामी जेवा श्रीसुधर्मास्वामीने उत्तम लक्ष्ति सहित छुं प्रथम वंदन कइं छुं. २.

तप्पयत्तंकरणुं तं । जणुणामं महामुणुं वढे ॥

यरमं डेवलिणुं णु । जणुमयगयणुंगणे भित्तं ॥ ३ ॥

ते श्रीसुधर्मास्वामिनी पारने शोलावनारा, तथा जैनशासनइपी गगनांगणुमां सूर्यसरणा अने जरेण्णर छेदता डेवली जेवा श्रीज-
पूस्वामी नामना महामुनिने छुं वंदन कइं छुं. ३.

१ श्री. जे. बा. प्रेस—जामनगर.

પભવં મુણિગણપવરં । મુરવરગણવંદિયં નમંસામિ ॥
જસ્સ કિત્તિવિત્થારો । અજ્જવિ ભાઠતિહુયણે મયલે ॥ ૪ ॥

મુનિઓના સમૂહમાં શ્રેષ્ઠ, તથા ઉત્તમ દેવોના સમૂહથી વંદાયેલા,
અને જેમની કીર્તિનો વિસ્તાર આજે પણ સમસ્ત ત્રિભુવનમાં શાલી
રહેલો છે, એવા શ્રીપ્રભવસ્વામિને હું નમસ્કાર કરું છું ॥ ૪ ॥

સિજ્જંભવં મુણિંદં । તપ્પયગયણે પભાયરં વટે ॥
મણુગહું પવિરઘયં । સૂયં દસવેઆલિયં જેણુ ॥ ૫ ॥

તે શ્રીપ્રભવસ્વામિની પાદરૂપી આકાશમાં સૂર્યસરખા, તથા
જેમણે મનકમુનિભાટે દશવેકાલિકસૂત રચેલું છે, એવા શ્રીશરણ્યભવ
નામના મુનિરાજને હું વંદન કરું છું. ૫.

જસભદ્દો મુણિપવરો । તપ્પયસોહંકરો પરો જાઓ ॥
અકુમણુદો મગહે । રજ્જં કુણ્ણં તયા અઠલોહી ॥ ૬ ॥

તે શ્રીશરણ્યભવમુનિની પાદને શોભાવનારા, અને મુનિઓમાં
શ્રેષ્ઠ એવા શ્રીયશોભદ્રસરિ થયા, તે વખતે મગધદેશમાં અત્યંત લોભી
એવો આહરો નદરાજ રાજ્ય કરતો હતો. ॥ ૬ ॥

વટે સંભ્રુઠવિજયં । ભદ્દખાહું તહા મુણિં પવરં ॥
અઉદ્દસપુવ્વીણું ખુ । ચરમં કયમુત્તનિજ્જનુત્તિં ॥ ૭ ॥

વળી સભૂતિવિજયમહારાજને, તથા ખરેખર છેલ્લા ચૌદપૂર્વ-
ધારી, અને કરેલ છે સત્રોની નિયુક્તિ જેમણે એવા ભદ્રખાહુસ્વામી
નામના ઉત્તમ મનિવરને હું વંદન કરું છું. ॥ ૭ ॥

થૂલભદ્દો મુણિદો । પયંડમંયણસિંધુરંકુસો જયઠ ॥
વિઉલ્લાજસ્સય કિત્તિ । તિલોયમજ્જે સુવિત્થરિયા ॥ ૮ ॥

મમદેવરૂપી ઉન્નત હાથીને વગ કરવામાં અંકુશસરખા શ્રીસ્થ-
ભદ્ર નામના મુનીંદ્ર જયવંતા વર્તે છે, કે જેમની મહાન કીર્તિ
લોકોમાં સાર્ગ રીતે વિસ્તાર પામેલી છે. ॥ ૮ ॥

અજ્ઞમહાગિરિથેરં । વદે જિણકપ્પિણું મુણિ પઠમં ॥

અજ્ઞમુહત્થિં થેરં । થેરકપ્પિણું તહા નાહં ॥ ૯ ॥

જિનકલ્પમુનિઓમાં પહેલા એવા આર્યમહાગિરિ સ્થવિરને હું
વંદન કરું છું, તેમજ સ્થવિરકલ્પઓના સ્વામી એવા શ્રીઆર્યમુ-
હરિત સ્થવિરને પણ હું વંદન કરું છું. ॥ ૯ ॥

સુઠ્ઠિયમુપડિવુદ્ધે । અજ્ઞે દુમેવિ તે નમંસામિ ॥

ભિખ્ખુરાયકલિંગા-હિવેણ સન્માણિયમે જિઠ્ઠે ॥ ૧૦ ॥

કલિંગાધિપતિ ભિક્ષુરાજે જેમનું સન્માન કરેહું છે, તથા મહાન
એવા આર્યમુરિથિત અને આર્યમુપ્રતિષ્ઠા નામના તે બન્ને સ્થ-
વિરોને હું નમસ્કાર કરું છું ॥ ૧૦ ॥

જે રાત્રિએ શ્રીવર્ધમાન તીર્થ કર મોઢો ગયા, તે રાત્રિએ સવંધી
મહોદા એવા શ્રીગૌતમસ્વામીજીને ઉત્તમ એવાં કેવલજ્ઞાન અને
કેવલદર્શન ઉત્પન્ન થયાં. પછી અગ્નિવેશ્યાયન ગોતવાળા સ્થવિર એવા
શ્રીઆર્યમુદ્ધર્માસ્વામિને સાધુઓના સમુદ્ધ સોંપીને શ્રીગૌતમસ્વામીજી
શ્રીમહાવીરપ્રભુના નિર્વાણથી આર વર્ષો ગયાબાદ મોઢો ગયા વગ્રી
શ્રીમહાવીરપ્રભુ પછી વીસ વર્ષો ગયાબાદ આર્યમુદ્ધર્માસ્વામી મોઢો
ગયા. તેમની પાટે શ્રીઆર્યજંબૂસ્વામી નામના સ્થવિર થયા. શ્રીમ-
હાવીરપ્રભુથી સીતેર વર્ષો ગયાબાદ, તથા મતાંતરે ચૈાસઠ વર્ષો ગયા
બાદ આર્યજંબૂસ્વામી શ્રીપ્રભવસ્વામિને મુનિસમુદાય સોંપીને મોઢો
ગયા. પછી શ્રીપ્રભવસ્વામી પણ શ્રીશર્યભવાચાર્યજીને પોતાની
પાટે રથાપીને શ્રીમહાવીરપ્રભુથી પોંચાતેર વર્ષો ગયાબાદ સ્વર્ગે
ગયા. શ્રીશર્યભવાચાર્ય પણ પોતાની પાટે શ્રીયશોભદ્રાચાર્યને રથા-
પીને શ્રીમહાવીરપ્રભુ પછી અઠાણ વર્ષો વીત્યાબાદ સ્વર્ગે ગયા.
પછી શ્રીયશોભદ્રાચાર્ય પણ શ્રીમહાવીરપ્રભુ પછી એકસો અડતા-
લીસ વર્ષો ગયાબાદ સ્વર્ગે ગયા. તેમની પાટે બે સ્થવિર શિષ્યો
થયા, તે આ પ્રમાણે-નાકરગોતવાળા આર્યસંભૂતિવિજય, અને
પાંછણગોતવાળા રથાવર શ્રીઆર્યમાદમહુસ્વામી, શ્રીસંભૂતિવિજ-
યજી પણ શ્રીમહાવીરપ્રભુ પછી એકમા છપ્પન વર્ષો ગયાબાદ સ્વર્ગે
ગયા. છેલ્લા ચૌદપૂત્રંધરી સ્થવિર શ્રીઆર્યભદ્રામહુસ્વામી પણ

રાકડાલમંત્રિના પુત્ર આર્ય શ્રીસ્થૂલભદ્રજીને પોતાની પાઠે સ્થાપીને શ્રીમદ્દાવીરપ્રભુ પછી એકસો સીત્તેર વર્ષો ગયાઆદ જલસહિત એક પખવાડીયાના ઉપવાસ કરીને કલિંગદેશમાં આવેલા કુમારનામના પર્વતપર પ્રતિમા ધારણ કરીને રહ્યાથકા સ્વર્ગે ગયા સ્થવિર એવા શ્રીઆર્યસ્થૂલભદ્રજીના બે સ્થવિર શિષ્યો થયા, એક સ્થવિર આર્ય-મહાગિરિ, અને બીજા સ્થવિર આર્યમુહુસ્તી.

વુચ્છિન્ને જિણુકપ્પે । કાહી જિણુકપ્પતુલત્તમિહ ધીરે ॥

તં વદે મુણિવસહં । મહાગિરિં પરમચરણુધરં ॥ ૧ ॥

જિનકલ્પનો વિચ્છેદ થયાછતાં પણ ધૈર્યવાન એવા જેમણે અહીં જિનકલ્પની તુલના કરેલી છે, તથા જે મુનિઓમાં વૃષભનીપેઠે દુરંધર છે, એવા ઉત્કૃષ્ટ ચારિત્રને ધારણ કરનારા તે શ્રીઆર્યમહાગિરિજીને હું વંદન કરું છું. ॥ ૧ ॥

જિણુકપ્પિપરિકમ્મં । જે કાસી જસ્સ સંથવમકાસી ॥

કુમરગિરિમ્મિ મુહુસ્તી । તં અજ્જમહાગિરિં વદે ॥ ૨ ॥

જેમણે જિનકલ્પીની ક્રિયા કરેલી છે, તથા કુમરગિરિપર આર્ય-મુહુસ્તીજીએ જેમની સ્તુતિ કરેલો છે, એવા તે શ્રીઆર્યમહાગિરિ-જીને હું વંદન કરું છું. ॥ ૨ ॥

હવે તે કાલે અને તે સમયને વિષે અમણે ભગવાન શ્રીમદ્દાવીર સ્વામી જ્યારે વિચરતા હતા, ત્યારે રાગથહ નગરમાં જેતું બીજું નામ બિંબસાર છે, એવો શ્રેણિક નામે રાજા પોતાની રાણી સહિત અમણે ભગવાન શ્રીમદ્દાવીરપ્રભુનો અમણોની સેવા કરનારો ઉત્તમ આવક હતો હવે પૂર્વે શ્રીપાર્શ્વનાથઆદિકના ચરણયુગલોથી પવિત્ર થયેલા, તથા અનેક સાધુસાધ્વીઓથી સેવાયેલા, અને કલિંગનામના દેશના આભૂષણ મરખા, તથા તીર્થરૂપ એવા કુમર અને કુમારી નામના બન્ને પર્વતોપર તે શ્રેણિક નામના ઉત્તમ રાજાએ શ્રીઋષભ-સ્વામી નામના તીર્થંકર મહારાજનો અત્યંત મનોહર જિનપ્રાસાદ બનાવ્યો હતો અને તે જિનપ્રાસાદમાં શ્રીઋષભદેવપ્રભુની મુવર્ણની આશીર્વાદસ્વામીએ પ્રતિષ્ઠિત કરી હતી. વળી પણ તે કાળે

અને તે સમયે તેજ ઉત્તમ એવા ઐશ્વિકગણએ નિર્ઘ થ અને નિર્ઘ -
 થીઓને ચતુર્માસમાં રહેવામાટે ઉપયોગી થાય એવી અને ગુરુઓ
 તે બન્ને પર્વતોમા કોનળવી હતી અને તે ગુરુઓમાં રહેતા અનેક
 નિર્ઘ થ નિર્ઘ થીઓ ચતુર્માસમા ધર્મજાગરણ સ્વ્તાથકા ધ્યાન તથા
 શાસ્ત્રાધ્યયનમહિત મુખે મુખે વિવિધ પ્રજાના તપકાર્યોમા ગિધર
 થયાધમ ચતુર્માસ કરે છે તે ઐશ્વિક રાજનો પુત્ર અજાતશત્રુ કે જેનું
 ધીનું નામ કૌશિક હતું, તે પોતાના પિતાનો ૬ વ્રુકપ થયાથકો
 પિતાને પાળશમાં પૂર્ગને, તથા ચ પાતામની નગરી વસાવીને ત્યા
 રાજ કરે છે તે કૌશિક રાજ પણ પોતાના પિતાનીથે જિનધર્મનું
 આરાધન કરતોયકો ઉત્કૃષ્ટ શ્રમણોપાસક હતો તે કૌશિક રાજએ પણ
 તીર્થરૂપ અને કલિંગદેશમા રહેલા તે કુમાર અને કુમારીનામના
 બન્ને પર્વતોપર પોતાના નામથી અક્ષિત કરાવી પાચ ગુરુઓ કાત-
 રાવી પરતુ પાડગથી અત્યત લોભ અને અભિમાનથી યુક્ત થઇને
 પોતાના અઘર્થતિપજાનો અભિવાપ કરતોયકો કૃતમાલકેયે મારી
 નાખનાથી તે કૌશિકરાજ નરકે ગયો

શ્રીમહાવીરમણથી સીત્તેર વર્ષો ગયામાઠ શ્રીપાર્શ્વનાથમણની
 છઠી પાટ સ્થપિર શ્રીરાત્રપ્રમનામના આચાર્ય થયા તેમણે ઉપકેશ
 નગરમા એક લાખ એવી હજાર ક્ષત્રિયપુત્રોને પ્રતિષ્ઠાયા, અને
 તેઓએ જિનધર્મ સ્વીકારવાથી તેઓને તેમણે ઉપકેશ (ઓશવાળ)
 નામના વશમા સ્થાપના શ્રીમહાવીરમણ પછી એકલીશ વર્ષો વીત્યા
 બાદ કૌશિકનો પુત્ર ઉત્કરાજ પાટલીપુત્ર નગર વસાવીને તેમાં મગ-
 ધદેરાઈ રાજ્ય પાલતોયકો રહેવા લાગ્યો

તે કાલે અને તે સમયે તેના કેમક દુરમને તેને જિનધર્મમા દંઠ
 આવક જાણીને નિર્ઘ યનો (સાધુનો) વેરા લેઈ ધર્મકંથા સલથાય
 વાના મિયથી એકાંતે તેના આવાસમા જઈ તે ઉદારશજને મારી
 નાખ્યો શ્રમણ લગવાન શ્રીમહાવીરમણના નિર્વાણથી સાઠ વર્ષો
 ગયામાઠ પહેલા નદ નામના નામિતપુત્રને મત્રિઓએ પાટલીપુત્ર
 નગરમા ગત્રયપર બેમાડ્યો તે રાજાના વશમાં અનુક્રમે નદ નામના
 નવ રાજાઓ થયા તેમાનો આઠમા નદરાજ અત્યત લોભી હતો,
 અને મિથ્યાત્વથી અધ ચયેવા તે આઠમા નદરાજ વિરોચન નામના

પોતાના આદ્યજાતિની પ્રેરણાથી કલિંગદેશનો નાશ કરીને પૂર્વે ત્યાં
 તીર્થરૂપ એવા કુમારપર્વતઉપર શ્રેણિકરાજાએ કરાવેલા શ્રીઋષભદેવ
 પ્રભુના પ્રાસાદને લાંગીને તેમાંથી સુવર્ણની શ્રીઋષભદેવપ્રભુની
 પ્રતિમાને લેઈને પોતાના પાટલીપુત્રનામના નગરમાં આવ્યો. ત્યાર-
 બાદ શ્રીમહાવીરપ્રભુથી એકસો ચોપન વર્ષો વીત્યાબાદ આજ્ઞાકયથી
 પ્રેરણેલા મૌર્યપુત્ર ચંદ્રગુપ્ત નવમા નંદરાજાને પાટલીપુત્ર નગરમાંથી
 કહાડીને પોતે મગધદેશનો રાજા થયો. તે ચંદ્રગુપ્તરાજા પૂર્વે ત્રિધ્યા-
 ત્વમાં આસક્ત હોવાથી જૌદ્ધધર્મ પાળતોથકો નિર્ઘંત્રશ્રમભૂષણપર
 વિદ્વેષી હતો, પરંતુ પાછળથી આશ્લિક્યના સમજાવવાથી તે ચંદ્રગુપ્ત-
 રાજા જૈનધર્મમાં દૃઢ શ્રદ્ધાવાળો થયો, તથા અત્યંત પરાક્રમવાળા
 તે ચંદ્રગુપ્તરાજાએ શિલીકુસ નામના યવનાધિપની સાથે મિત્રાઈ કરીને
 પોતે પોતાના રાજ્યનો વિસ્તાર કર્યો, વળી તે ચંદ્રગુપ્ત રાજાએ
 પોતાના રાજ્યમાં પોતાનો મૌર્યસંવત્સર સ્થાપ્યો. શ્રીમહાવીરપ્રભુ
 પછી એકસો ચોપાસી વર્ષો ગયાબાદ તે ચંદ્રગુપ્ત રાજા પરલોકે
 ગયો. તે કાલે અને તે સમયે તે ચંદ્રગુપ્ત રાજાનો પુત્ર બિંદુસાર
 પાટલીપુત્ર નગરમાં રાજ્યાસનપર બેઠો, અને તે રાજા જૈનધર્મનો
 આરાધક પરમ શ્રાવક થયો. તે બિંદુસાર રાજા પચીસ વર્ષો સુધી
 રાજ્ય પાલીને શ્રીમહાવીરપ્રભુ પછી બમો નવ વર્ષો વીત્યાબાદ ધર્મ-
 ધ્યાનમાં તત્પર થયોથકો સ્વર્ગે ગયો. એ રીતે શ્રીમહાવીરપ્રભુ પછી
 બસો નવ વર્ષો વીત્યાબાદ તે બિંદુસારનો પુત્ર અશોક પાટલીપુત્ર
 નગરમાં રાજ્યાસનપર બેઠો, તે અશોક રાજા પણ પૂર્વે જૈનધર્મનો
 અનુરાગી હતો, પરંતુ રાજ્ય મળ્યા પછી ચાર વર્ષો વીત્યાબાદ તે
 અશોકરાજા બૌદ્ધધર્મનો પક્ષ કરીને, તથા પોતાનું જીવન પ્રિયત્વર્ણી
 નામ સ્થાપન કરીને બુદ્ધ પ્રવેશા ધર્મનું આરાધન કરવામાં તત્પર
 થયો. તે અશોકરાજાએ પોતાના અત્યંત પરાક્રમથી પૃથ્વીમંડલને
 જીતીને કલિંગ, મહારાષ્ટ્ર તથા સૈરાષ્ટ્ર આદિક દેશો પોતાને સ્વાધીન
 કર્યા, અને ત્યાં બૌદ્ધધર્મનો વિસ્તાર કરીને તેણે બૌદ્ધધર્મને અનેક
 વિહારો સ્થાપન કર્યા. તથા એક પશ્ચિમ પર્વતમાં અને વિંધ્યાચલ
 આદિકમાં બૌદ્ધઆદિક શ્રમણશ્રમણીઓને વર્ષાકાળમાં રહેવામાટે
 તેણે અનેક શુક્રાઓ કાતરાવી. વળી ત્યાં તેણે નાનાપ્રકારના આસ-
 નાગી બુદ્ધની અનેક પ્રતિમાઓ સ્થાપી. ગિરનારપર્વત આદિક

ઘણી જગાએ તે અશોકરાજાએ પોતાના નામની અંકિત થયેલા
 આજ્ઞાલેખો રતુપ તથા ખડક આદિક પર કેતરાવ્ય સિંહલદ્વીપ, ચીન
 તથા બ્રહ્મદેશઆદિક દ્વીપોમાં બૌદ્ધધર્મના વિસ્તારમાટે પાટલીપુત્ર
 નગરમાં બૌદ્ધશ્રમણોના સમુદાયની સભા ભરીને, તથા તે સભાની
 સંમતિને અનુસારે તે અશોકરાજાએ અનેક બૌદ્ધશ્રમણોને ત્યાં
 મોકલ્યા. વળી તે અશોકરાજા જૈનધર્મી નિર્મથ તથા નિર્મથીઓતું
 પણ સન્માન કરતો હતો, તથા કેદપણ વખતે તેઓપર તે દ્વેષ કરતો
 નહીં આ અશોકરાજાને અનેક પુત્રો હતા, તેઓમાંથી કુષાલનામના
 પુત્ર ગત્યમાટે લાયક હતો પોતાના તે કુષાલનામના પુત્રને (ત્યાં
 પાટલીપુત્રમાં) તેની સાવડી માતાઓથી બેઠે પમાડાને જાણીને અ-
 શોકરાજાએ તેને પોતાના મનિઓમહિત ઉત્તમચિની નગરીમાં નાખ્યા,
 તે પણ તેની સાવડીમાતાના કાવત્રાંથી તે ત્યાં આંધળો થયો. તે
 ઘૂતાંત સાંભળીને કોપાતુર થયેલા તે અશોકરાજાએ પોતાની તે રા-
 જીને મારીને કૂપણવાળા બીજા પણ કેટલાક રાજકુમારોને મારી
 નાખ્યા પછીથી ને કુષાલના સંપ્રતિનામના પુત્રને રાજ્યપર બેસા-
 ડીને તે અશોકરાજા શ્રીમહાવીરપ્રભુ પછી બસે અમાલીસ વર્ષે
 પીત્યાબાદ પરલોકે ગયો તે સંપ્રતિરાજા પણ પાટલીપુત્રમાં પોતાના
 અનેક શત્રુ તરફનો બળ જાણીને, તે રાજધાની તરફને પૂર્વે પોતાના
 પિતાને ગરાસતરીકે મળેલી ઉત્તમચિની નગરીમાં રહ્યોથકો સુબે
 સુબે રાજ્ય કરવા લાગ્યો. તે સંપ્રતિરાજાને જીવ પોતાના પૂર્વલપમાં
 એક કિરિત્ર લિક્ષાચર હતો, પરંતુ ભાજનમાટે આર્યસુહસ્તિતણી
 પાસે દીક્ષા લેધને અવ્યક્ત સાન્નયિક સહિત એક દિવસતું શ્રમણ-
 પણું પાળીને કુષાલરાજાના પુત્રપણે ઉત્પન્ન થયો હતો. એવામાં
 સ્થવિર એવ. શ્રીઆર્યસુહસ્તિઆચાર્ય વિહાર કરતાથકા નિર્મથોના
 પરિવારસહિત ઉત્તમચિની નગરીમાં પધાર્યા અને ત્યાં જિનપ્રતિ-
 માની સ્થયાગ્રા વખતે તે આચાર્યને પોતાના મહેલના ઝરુખામાં
 બેઠેલા તે સંપ્રતિરાજાએ આલતા દીક્ષા તેજ વખતે થયેલ છે જાતિ-
 સ્મરણુ જ્ઞાન જેને એવો તે સંપ્રતિરાજા તે શ્રીઆર્યસુહસ્તિઆચાર્ય-
 ણી પાસે આપ્યો, તથા તે આચાર્યમહારાજને વાંદીને હાથ જોડી
 પોતાના પૂર્વજન્મની કથા કહીને અત્યંત વિનયપૂર્વક તે કહેવા લા-
 ગ્યો કે, હું ભગવન! આપના પસાયથી મને કંગાલ લિક્ષાચરને પણ

આ રાજ્ય મળ્યું છે, હવે હું શું પુણ્યકાર્ય કરું? એવીરીતનું તે સંપ્રતિરાજનું વચન સાંભળીને શ્રુતજ્ઞાનના ઉપયોગવાળા એવા તે આચાર્યશ્રીજીએ કહ્યું કે, હે રાજા! હવે તમે પ્રભાવના કરવાપૂર્વક વળી પણ જનધર્મનું આરાધન કરો? કે જે આગામિકાળમાં તમોને સ્વર્ગ તથા મોક્ષફલ આપનારું થશે. તે સાંભળીને તે સંપ્રતિ રાજાએ તે ઉજ્જયિની નગરીમાં ઘણા સાધુસાધ્વીઓની સમા એકઠી કરી, તથા પોતાના રાજ્યમાં જિનધર્મની પ્રભાવનામાટે તથા તેના વિસ્તાર કરવામાટે ઘણા ગામે અને નગરોમાં શ્રમણોને મોકલ્યા. વળી તે રાજાએ અનાયદેશોમાં પણ જિનધર્મનો વિસ્તાર કરાવ્યો, તથા અનેક જિનપ્રતિમાઓસહિત બંધાવેલાં જિનમંદિરોવડે તેમણે પૃથ્વીને શોભાવમાન કરી. પછી શ્રીમહાવીરપ્રભુ પછી બસો ત્રણ વર્ષે વીત્યાબાદ જિનધર્મનું આરાધન કરવામાં તત્પર થયેલા તે શ્રી સંપ્રતિરાજ સ્વર્ગે ગયા. ત્યારપછી તે પાટલીપુત્ર નગરમાં અશોક રાજાનો પુત્ર પુણ્યરથ શ્રીમહાવીરપ્રભુ પછી બસો ઉતાડીશ વર્ષે વીત્યાબાદ રાજા થયો, અને તે બૌદ્ધધર્મનો આરાધક હતો. તે પુણ્યરથ પણ શ્રીમહાવીરપ્રભુ પછી બસો એસી વર્ષે વીત્યાબાદ પોતાના પુત્ર વૃદ્ધરથને રાજ્યપર બેસાડી પરલોકે ગયો. પછી બૌદ્ધધર્મ પાલનારા એવા તે વૃદ્ધરથરાજાને મારીને તેના સેનાધિપતિ પુષ્પમિત્ર શ્રીમહાવીરપ્રભુ પછી ત્રણસો ચાર વર્ષે વીત્યાબાદ પાટલીપુત્રના રાજ્યપર બેઠો.

હવે વેશાલીનગરીના ચેટકનામે રાજા શ્રીમહાવીરતીર્થંકરના ઉત્કૃષ્ટો શ્રમણોપાસક હતો. તે ચેટકરાજા ચંપાનગરીના અધિપતિ અને પોતાના ભાણેજ એવા કોણિકરાજાએ રણસંગ્રામમાં હરાવવાથી અનશન કરીને સ્વર્ગે ગયો. તે ચેટકરાજાનો શોભનરાયનામનો એક પુત્ર ત્યાંથી (તે વેશાલીનગરીમાંથી) નાશીને પોતાના સસરા અને કલિંગદેશના અધિપતિ એવા સુલોચન નામના રાજાને શરણે ગયો. ત્યારે તે સુલોચન રાજા પણ પુત્રરહિત હોવાથી (પોતાના જમામ) એવા તે શોભનરાયને કલિંગદેશના રાજ્યપર સ્થાપીને પરલોકનો અતિથિ થયો. હવે તે કાલે અને તે સમયે શ્રીમહાવીરપ્રભુ પછી અઢાર વર્ષે વીત્યાબાદ તે શોભનરાયનામના રાજાનો તે કલિંગદેશમાં કનકપુરનામના નગરમાં રાજ્યાભિષેક થયો. તે શોભનરાયનામનો રાજા

પણ જૈનધર્મ પાલતો થકે તે કલિંગદેશમાં આવેલા અને તીર્થંક્રમ
 એવા કુમરપર્વતપર ચાલ્યા કરીને ઉત્કૃષ્ટ શ્રાવક થયો. તે શાલનરાય
 નામના રાજાના વંશમાં પાંચમી પેઢીએ ચંડરાય નામનો રાજા થયો,
 કે જે શ્રીમહાવીરપ્રભુ પછી એકસો એગણપચાસ વર્ષો વીત્યાબાદ
 કલિંગદેશના રાજ્યપર બેઠો. તે સમયે પાટલીપુત્રનગરનો આઠમો
 નંદરાજા, કે જે મહામિથ્યાત્વી તથા અત્યંત લોભીય હતો, તે કલિં-
 ગદેશને પાંચમાસ કરીને પૂર્વે તીર્થંક્રમ એવા કુમરગિરિપર શ્રેષ્ઠ-
 કરાજાએ કરાવેલા જિનમંદિરને તોડીને તેમાં રહેલી શ્રીચક્રપલ્લવ-
 પ્રભુની મુવર્ણની પ્રતિમા ઉપાડી લેઈને પાટલીપુત્રનગરમાં આવ્યો.
 તેવારપછી તે કલિંગદેશમાં તે શાલનરાજાના વંશમાં આઠમી પે-
 ઢીએ ક્ષેમરાજ નામનો રાજા શ્રીમહાવીરપ્રભુ પછી બસો સત્તાવીસ
 વર્ષો વીત્યાબાદ કલિંગદેશના રાજ્યપર બેઠો. તેવારપછી શ્રીમહા-
 વીરપ્રભુ પછી બસો એગણપચાસ વર્ષો વીત્યાબાદ મગધાધિપતિ
 અશોકરાજાએ કલિંગદેશપર ચડાઈ કરીને ત્યાંના ક્ષેમરાજ નામના
 રાજાને પોતાની આજ્ઞા મનાવી; અને ત્યાં તેણે પોતાનો શુભ સંવ-
 ત્સર ચલાવ્યો. ત્યારબાદ શ્રીમહાવીરપ્રભુ પછી બસો પીંચોતેર વ-
 ર્ષો વીત્યાબાદ તે ક્ષેમરાજનો પુત્ર વુકુરાજ કલિંગદેશનો રાજા થયો,
 અને તે જૈનધર્મ આરાધનારો તથા અત્યંત શ્રદ્ધાલુ હતો. તે વુકુ-
 રાજાએ પણ તે કુમરગિરિ અને કુમારીગિરિ નામના બંને પર્વતો-
 પર શ્રમણનિર્ગ્રંથ અને નિર્ગ્રંથીઓને વર્ષાવાસ કરવામાટે અગ્યાર
 શુક્રોએ કૌંતરાવી ત્યારપછી શ્રીમહાવીરપ્રભુના નિર્વાણબાદ ત્રણસો
 વર્ષો વીત્યાબાદ વુકુરાયનો પુત્ર લિખ્ખુરાય કલિંગદેશનો રાજા થયો. તે
 લિખ્ખુરાયરાજાના લણ નામો નીચે જણાવ્યા મુજબ રહેવાય છે.
 તે રાજા નિર્ગ્રંથ લિશ્ત્રુઓની ભક્તિ કરનારો હોવાથી તેનું એક
 “ લિખ્ખુરાય ” એવું નામ હતું. વળી પોતાના પૂર્વજેથી ચાકયા
 આવતા મહામેઘ નામના હાથીનું તેનું વાહન હોવાથી તેનું “મહા-
 મેઘવાહન” એવું બીજું નામ હતું. વળી તેની રાજધાનીનું નગર
 સમુદ્રને કિનારે હોવાથી તેનું “ખારવેલાધિપતિ” એવું ત્રીજું નામ
 હતું. તે લિશ્ત્રુરાજ નામનો રાજા અત્યંત પરાક્રમી, તથા પોતાની
 હાથીઆદિકની સેનાથી પૃથ્વીમાંડલને છતનારો હતો, તે લિખ્ખુ-
 રાયરાજાએ મગધદેશના પુષ્પમિત્ર નામના રાજાને હરાવીને પોતાની

આજ્ઞા મનાવી, અને પૂર્વે નંદરાજા શ્રીઋષભદેવપ્રભુની સુવર્ણની
જે પ્રતિમાને ઉપાડી ગયો હતો, તે પ્રતિમાને પાટલીપુત્રનગરથી
પાછી લાવીને તે રાજા પોતાની રાજધાનીમાં આવ્યો. ત્યારબાદ તે
ભિખુરાય નામના રાજાએ તે કલિંગદેશમાં આવેલા કુમરગિરિ
નામના તીર્થમાં પૂર્વે ઐષિકરાજાએ કરાવેલા જિનમંદિરનો પુનરુ-
દ્ધાર કર્યો, અને તે જિનમંદિરમાં શ્રીઋષભદેવપ્રભુની સુવર્ણની
પ્રતિમાની આર્યસુહસ્તિજી નામના સ્થવિર આચાર્યના શિષ્ય સુસ્થિત
અને સુપ્રતિબદ્ધ નામના આચાર્યમહારાજને હાથે પ્રતિષ્ઠા કરાવી.
વળી પૂર્વે પડેલા બાર વર્ષોના દુષ્કાળ વખતે આર્યમહાગિરિજી
તથા આર્યસુહસ્તિજી આચાર્યજીના અનેક શિષ્યો શુદ્ધ આહાર
ન મળવાથી તે કુમરગિરિ નામના તીર્થમાં અનરાન કરી શરીરનો
ત્યાગ કરી સ્વર્ગે ગયા. તે વખતે તે દુષ્કાળના પ્રભાવે પૂર્વે શ્રીતી-
ર્થકરપ્રભુના ગણધરોએ પ્રરૂપેલા સિદ્ધાંતો પણ ઘણાખરા પ્રાયે નષ્ટ
થયાં હતાં, તે જાણીને તે ભિખુરાય નામના રાજાએ જૈનસિદ્ધાંતોનો
સંગ્રહ કરવામાટે, તથા જૈનશાસનનો વિસ્તાર કરવામાટે સપ્રતિ-
રાજાની પેઠે અમણનિર્ઋથ તથા નિર્ઋથીઓની એક સભા ત્યાં
(કલિંગદેશમાં આવેલા) કુમારીપર્વત નામના તીર્થમાં એકઠી કરી.
ત્યારે ત્યાં આર્યમહાગિરિજી મહારાજની પરંપરામાં રહેલા બલિસ્સક,
બોધિલિંગ, દેવાચાર્ય, ધર્મસેનાચાર્ય, તથા નક્ષત્રાચાર્ય આદિક, કે
જેઓ જિનકલ્પની ઇલના કરતા હતા, એવા બસો જિનકલ્પી નિર્ઋ-
થી આવ્યા. તથા સ્થવિરકલ્પી એવા આર્યસુસ્થિત, આર્યસુપ્રતિબદ્ધ,
ઉમાસ્વાતિ, તથા રથામાચાર્યઆદિક ત્રણસો નિર્ઋથી ત્યાં તે સ-
ભામાં આવ્યા. આર્યપોષ્ણીઆદિક ત્રણસો નિર્ઋથી સાધ્વીઓ પણ
ત્યાં એકઠી થઈ હતી. ભિખુરાય, સીવંદ, ચૂર્ણક તથા સેલકઆ-
દિક સાતસો અમણોપાસકો (આવકો) ત્યાં આવ્યા. ભિખુરાયરા-
જાની સી પૂર્ણમિત્રાઆદિક સાતસો આવિકાઓ પણ ત્યાં આવી.
પોતાની રાણીઓ, પુત્રો તથા પૌત્રોઆદિકના પરિવારથી શામિતા
થયેલો ભિખુરાય સર્વ નિર્ઋથી અને નિર્ઋથીઓને નમસ્કાર કરીને
એમ કહેવા લાગ્યો કે, હે મહાતુભાવો ! હવે તમે શ્રીવર્ધમાનતીર્થ-
મહારાજે પ્રરૂપેલા શ્રીજિનધર્મની પ્રભાવના કરવામાટે, તથા તેનો
વિસ્તાર કરવામાટે સર્વ પ્રકારના પરાક્રમથી ઉદ્યમ કરો ? તે ભિખુ-

સાચરાજીએ એમ કહેવાથી તે સઘળા નિર્મથો અને નિર્મથીઓ (તેમ કરવામાટે) સમ્મત થયા. ત્યારબાદ કૃતાર્થ થયેલા અને નાનાપ્રકારની ભક્તિથી યુક્ત થયેલા એવા તે સિખ્ખુરાયરાજીએ પૂજેલા, સત્કાર યુક્ત કરેલા અને સન્માનિત કરેલા એવા તે નિર્મથો અને નિર્મથીઓ મગધ, મથુરા, તથા બંગાલઆદિક દેશોમાં શ્રીતીર્થંકરપ્રભુએ પ્રરૂપેલા જિનધર્મની પ્રભાવના કરવામાટે નિકળી પડ્યા. ત્યારબાદ તે સિખ્ખુરાયરાજીએ તે કુમરગિરિ અને કુમારીગિરિ નામના બન્ને પર્વતોપર જિનપ્રતિમાઓથી શોભાચુક્ર થયેલી અનેક શુદ્ધઓ કોતરાવી. પછી ત્યાં જિનકલ્પિની તુલના કરનારા નિર્મથો કુમારી-પર્વતપરની શુદ્ધઓમાં વર્ષાકાળમાં વસતા હતા, અને કુમરપર્વતપર (રહેલી શુદ્ધઓમાં) સ્થવિરકલ્પી નિર્મથો વર્ષાકાલમાં રહેતા હતા. એ રીતે તે સિખ્ખુરાયરાજ તે સર્વ નિર્મથોને વસવામાટે વિભાગ પાડી આપીને કૃતાર્થ થયેલકે હાથ જોડીને બલિદેસડુ, ઉમા-સ્વામિ, તથા રથામાચાર્યઆદિક સ્થવિરોને નમસ્કાર કરીને જિનાગમોમાં મુકુટસરખા એવા દદિવાદનો સંશ્રદુ કરવામાટે વિનવવા લાગ્યો. એ રીતે સિખ્ખુરાયરાજીએ પ્રેરેલા એવા તે સ્થવિર આચાર્યોએ બાકી અવશેષ રહેલા જિનસિદ્ધાંતરૂપ દદિવાદને તે નિર્મથોના સમૂહપાસેથી થોડું થોડું એકઠું કરીને લોખપત્ર, તાલપત્ર તથા વક્કલ એટલે દૃશ્યોની છાલઆદિક ઉપર અક્ષરસન્નિપાતરૂપે લખાવીને, તથા એ રીતે તે સિખ્ખુરાયરાજનો મનોરથ સંપૂર્ણ કરીને તેઓ શ્રીઆર્યસુધર્માસ્ત્રામિલ્યએ ઉપદેશેલી દ્વાદશાંગીના રક્ષક થયા. વળી તે અમણ નિર્મથ નિર્મથીઓને તે જિનાગમોના સુખેસુખે બોધ કરવામાટે સ્થવિર શ્રીરથામાચાર્યજીએ ત્યાં પત્રવ-શ્યાસૂત્રની પ્રરૂપણા કરી, તેમજ સ્થવિર એવા શ્રીઉમાસ્વામિજીએ ત્યાં નિર્ધુક્તિસહિત તત્વાર્થસૂત્રની પ્રરૂપણા કરી. સ્થવિર એવા શ્રીઆર્ચબલિદેસડુજીએ વિદ્યાપ્રવાહ નામના પ્રતિમાંથી અંગવિદ્યાઆદિક શાસ્ત્રોની પ્રરૂપણા કરી. એ રીતે શ્રીજિનશાસનની પ્રભાવના કરનારો એવો તે સિખ્ખુરાયરાજ અનેક પ્રકારનાં ધર્મકાર્યો કરીને ઉત્તમ ધ્યાનયુક્ત રહેલથકે શ્રીમહાવીરપ્રભુ પછી ત્રણસો ત્રીસ વર્ષો વીત્યાબાદ સ્વર્ગે ગયો. ત્યારબાદ તે સિખ્ખુરાયરાજનો પુત્ર કલિ-ગદશનો અધિપતિ વકરાયરાજ જિનશાસનની પ્રભાવના કરનારો

થયો, અને તે શ્રીમહાવીરપ્રભુ પછી ત્રણસો બામઠ વર્ષો વીત્યાબાદ સુખેસમાધે પોતાનું રાજ્ય પાળીને ધર્મારાધનસહિત સ્વર્ગે ગયો. ત્યારબાદ તે વકરાયરાજનો પુત્ર વિદુહરાય કલિંગદેશનું આધિપત્ય ભોગવીને જૈનધર્મમાં જ એકચિત્તવાળો થયોથકો તથા નિર્ઘ્રંથોના સમૂહથી સ્તુતિ કરાવોથકો શ્રીમહાવીરપ્રભુના નિર્વાણ પછી ત્રણસો પંચાણ્ણ વર્ષો વીત્યાબાદ સ્વર્ગે ગયો.

હવે ઉજ્જયિની નગરીમાં થયેલા અને પુત્રરહિત એવા સંપ્રતિરાજના સ્વર્ગે ગયાબાદ અશોકરાજના તિથ્યગુપ્ત નામના પુત્રના બલભિત્ર અને ભાનુભિત્ર નામના બન્ને પુત્રો શ્રીમહાવીરપ્રભુના નિર્વાણપછી બસો ચોરાણ્ણ વર્ષો વીત્યાબાદ રાજ્યને પ્રાપ્ત થયા. જૈનધર્મનું આરાધન કરનારા તે બન્ને ભાઈઓ શ્રીમહાવીરપ્રભુના નિર્વાણપછી ત્રણસો ચોપન વર્ષો વીત્યાબાદ સ્વર્ગે ગયા. તેવારપછી બલભિત્રનો પુત્ર નભોવાહનરાજ ઉજ્જયિનીનગરીમાં રાજ્યગાદીએ બેઠો, અને તે પણ જૈનધર્મ પાળતોથકો શ્રીમહાવીરપ્રભુના નિર્વાણ પછી ત્રણસો ચોરાણ્ણ વર્ષો વીત્યાબાદ સ્વર્ગે ગયો. ત્યારપછી ગર્દભીવિધાવાળો તેનો પુત્ર ગર્દભિલ્લરાજ ઉજ્જયિનીનગરીમાં રાજ્યગાદીપર બેઠો. હવે ધારાવાસનામના નગરમાં વૈરિસિંહનામના રાજનો કાલિકનામનો કુમાર શુણ્ણકરનામના નિર્ઘ્રંથમુનિનો ઉપદેશ સાંભળીને જૈનધર્મ પામ્યો, અને સંસારને છોડીને અણગાર થયો. તે કાલિકકુમારની સરસ્વતી નામની બહેન પણ સંસારનો ત્યાગ કરી નિર્ઘ્રંથી થઈ. તેવારપછી નિર્ઘ્રંથો અને નિર્ઘ્રંથીઓના સમૂહ સહિત વિહાર કરતા એવા તે બન્ને ભાઈ બહેનો ઉજ્જયિની નગરીના ઉદ્યાનમાં આવ્યા. એવામાં ત્યાં ઘોડા ખેલાવતો ગર્દભિલ્લ રાજ આવ્યો. તથા ત્યાં તે ગર્દભિલ્લરાજ તે સરસ્વતી સાંધવીનું અત્યંત મનોહર રૂપ જોઈને કામાતુર થયોથકો તે સાંધવીને બલાત્કારે ઉપાડી જઈને પોતાના અંતઃપુરમાં રાખીને તેણીનીસાથે ભોગવિલાસ ભોગવવા લાગ્યો. પછી તે કાલિકાચાર્યે તે ગર્દભિલ્લરાજની ઘણી પ્રાર્થના કરી, તોપણ તે દુર્ભાગી રાજાએ તે સાંધવીને મુક્ત કરી નહીં ત્યારે કોધાતુર થયેલા તે કાલિકાચાર્ય ત્યાંથી વિહાર કરીને પુંડેશમાં આવ્યા. ત્યાં મામંતનાએ શકરાજ રાજ્ય કરતો હતો, રાજાને તે કાલિકાચાર્ય મુવર્ણસિદ્ધિથી ખુશી કરીને હાથી, ઘોડા

આદિકની પ્રચંડ સેનાસહિત ઉજ્જયિની નગરી પાસે લાવ્યા. ત્યારે તે ગર્દભિલ્લરાજ પણ પોતાના સૈન્યસહિત (લડવામાટે) નગરની બહાર આવ્યો. પછી ત્યાં તે (અને સૈન્યોત્) ભયંકર યુદ્ધ થયું, અને તેમાં તે ગર્દભિલ્લરાજ મરણ પામીને નરકે ગયો. પછી તે કાલિકાચાર્ય પણ પોતાની બહેન ઝોરી તે સરસ્વતી સાધ્વીને આલોચના પૂર્વક કરીને દીક્ષા આપીને ત્યાંથી વિહાર કરીને અનુક્રમે ભરથનગરમાં આવ્યા. ત્યારબાદ તે ગર્દભિલ્લરાજનો વિક્રમાર્ક નામનો પુત્ર તે સામંતનામના શકરાજને છતીને શ્રીમહાવીરપ્રભુના નિર્વાણથી ચારસો વ્ષ વર્ષો વીત્યાબાદ ઉજ્જયિની નગરીમાં નજી બાદીપર બેઠો. તે વિક્રમાર્કરાજ અત્યંત પરાક્રમવાળો, જિનધર્મને આરાધનારો, ફક્ત પરોપકારનીજ નિષ્ઠાવાળો એવો તે ઉજ્જયની નગરીમાં રાજ્ય કરતોથકો લોકોને અત્યંત પ્રિય થઈ પડ્યો.

એલાપત્ય ગોત્રવાળા શ્રીઆર્યમહાગિરિને તથા શ્રીઆર્યમુહુસ્તિને હું વંદન કરું છું, અને ત્યારપછી કૌશિકગોત્રવાળા બહુલનામના આચાર્યને તથા તુલ્યવયવાળા બલિસ્સહ નામના આચાર્યજીને હું વંદન કરું છું. ॥ ૧ ॥ શ્રીઆર્યમુહુસ્તિથી સુરિયતાચાર્ય તથા ગુપ્તિબદ્ધાચાર્યઆદિક રથવિરાદિષ્યઓની રથવિરાવલી નિકળી છે, અને જિનકલિપની તુલના કરનારા એવા શ્રીઆર્યમહાગિરિજીના બહુલ અને બલિસ્સહ નામના બે મુખ્ય શિષ્યો થયા. હારિતગોત્રવાળા શ્રીસ્વાતિઆચાર્યજીને, તેમજ હારિતગોત્રવાળા શ્રીશ્યામાચાર્યજીને અમે વંદન કરીએ છીએ. વળી કૌશિકગોત્રવાળા તથા આર્યજીત એટલે આચાર્યંગઆદિક સૂત્રને ધારણ કરનારા એવા શ્રીશાંકિલ્ય નામના આચાર્યજીને અમે વંદન કરીએ છીએ. ॥ ૨ ॥ ત્રણે દિશાઓ તરફના સમુદ્ર સુધી પ્રખ્યાત ઈતિવાળા, દ્વીપસાગરપ્રજ્ઞ સિને જાણનારા, અને નિશ્ચલ સમુદ્રની પેઠે ગંભીર દૃઢવવાળા એવા શ્રીઆર્યસમુદ્રઆચાર્યને હું વંદન કરું છું. ॥ ૩ ॥ વળી દાલિકઆદિક સૂત્રને જાણનારા, તથા તેનો અર્થ કરનારા, અને તેનું ધ્યાન ધરનારા, મહાપ્રભાવક, તથા જ્ઞાનદર્શનના મુલ્લાવાળા, તથા સિદ્ધાંતોથી મહાસાગરનો પાર પામનારા, અને દૈર્ઘ્યવંત એવા શ્રીઆર્યમંત્ર નામના આચાર્યજીને હું વંદન કરું છું. ॥ ૪ ॥ જ્ઞાનને વિષે, દર્શનને વિષે, તપને વિષે અને વિનયને વિષે હમેશાં ઉદ્યમવંત થ-

ચેલા, તથા પ્રસન્ન ચિત્તવાળા એવા શ્રીઆર્યનંદિલ નામના ક્ષમાત્ર-
મણને હું મસ્તકવડે વંદન કરું છું ॥ ૫ ॥ વળી વ્યાકરણ, ભાંગા-
ઓવાળું શ્રુતજ્ઞાન, અને કર્મપ્રકૃતિના જ્ઞાનથી ઉત્તમ એવા શ્રીઆર્ય-
નાગહસ્તિ નામના આચાર્યને હું વંદન કરું છું, કે જેમના વંશમાં
વાચનાચાર્યનો વંશ વૃદ્ધિ પામે? ॥ ૬ ॥ ઉત્તમ એવી અંજનની
ધાતુસરખી કાંતિવાળા, તથા પાકેલી દ્રાક્ષ અને રચામ કમલ સરખી
પ્રભાવાળા એવા શ્રીરેવતીનક્ષત્ર નામના વાચનાચાર્યજીને વાચક-
વંશ વૃદ્ધિ પામે? ॥ ૮ ॥ અચલપુરમાં સંસારનો ત્યાગ કરી દીક્ષ
લેઈ નિકળેલા, તથા કાલિકશ્રુતના અનુયોગને ધારણ કરનારા, વૈય
વંત, તથા બ્રહ્મદ્વીપી શાખાવાળા, અને ઉત્તમ એવા વાચકપદ
પ્રાપ્ત થયેલા એવા સિંહનામના વાચનાચાર્યજીને હું વંદન કરું છું
॥ ૯ ॥ જેમનો આ અનુયોગ મથુરાનગરીથી માંડીને અર્ધા ભ-
રતક્ષેત્રમાં પ્રવર્તી રહેલો છે, તથા જેમનો યશ ઘણા નગરોમાં પ્ર-
સિદ્ધિને પામેલો છે, એવા તે શ્રીસ્કંદિલાચાર્યજીને હું વંદન કરું
છું. ॥ ૯ ॥

જિનકલ્પીની તુલના કરતા એવા શ્રીઆર્યમહાગિરિજીના બ-
હુલનામના ઉત્તમ શિષ્ય જિનકલ્પિની તુલના કરતા હતા, અને
બલિસ્સહૃ પાછળથી સ્થવિરકલ્પને સ્વીકાર્યો. બલિસ્સહૃના શિષ્ય
શ્રીસ્વાત્યાચાર્ય સિદ્ધાંતરૂપી મહાસાગરના પારંગામી હતા, તથા
તેમણે તત્વાર્થનામનું શાસ્ત્ર રચ્યું. તેમના ગિય શ્રીસ્વામાચાર્યજીએ
પ્રજ્ઞાપના (પત્રવણા) સ્વ રચ્યું. તે શ્રીસ્વામાચાર્યજીના શિષ્ય
શ્રીશાંડિલનામના સ્થવિર આચાર્ય સિદ્ધાંતરૂપી મહાસાગરના પાર-
ંગામી થયા. તે શ્રીશાંડિલાચાર્યજીના આર્યજીતધર અને આર્યસમુદ્ર
નામના બે શિષ્યો થયા. પછી શ્રીઆર્યસમુદ્રાચાર્યના આર્યમંડુ
નામના પ્રભાવિક આચાર્ય થયા. તે શ્રીઆર્યમંડુઆચાર્યના આર્ય-
નંદિલનામના શિષ્ય થયા. તે શ્રીઆર્યનંદિલાચાર્યના આર્યનાગહ-
સ્તિનામના શિષ્ય થયા. તે શ્રીઆર્યનાગહસ્તિજીના આર્યરેવતીન
ક્ષત્રનામના શિષ્ય થયા. વળી તે શ્રીઆર્યરેવતીનક્ષત્રાચાર્યના
આર્યસિંહનામના શિષ્ય થયા, અને તે બ્રહ્મદ્વીપીશાખાવાળા પ્રસિદ્ધ
થયા. તે શ્રીઆર્યસિંહનામના સ્થવિરાચાર્યના મધુમિત્ર અને આર્ય-
સ્કંદિલનામના બે શિષ્યો થયા. વળી તે આર્યમધુમિત્રાચાર્યજીના

આચાર્યગંધહસ્તિનામના શિષ્ય અત્યંત વિદ્વાન્ અને પ્રભાવિક હતા. તે શ્રીઆચાર્યગંધહસ્તિજીએ પૂર્વે મહારથવિર એવા શ્રીઉમારવાતિવાચ-કજીએ રચેલા તાત્પર્યનામના શાસ્ત્રપર એસીહજાર શ્લોકોના પ્રમા-ણવાળું મહાભાષ્ય રચ્યું, તથા શ્રીઆચાર્યસ્કંદિલા સ્થવિરાચાર્યજીના આગ્રહથી તે શ્રીઆચાર્યગંધહસ્તિજીએ અગ્યારે અંગોપર ટીકારૂપ વિવરણે રચ્યાં. તેમજ તેમણે રચેલા શ્રીઆચાર્યસંગમ્પ્રતના વિવરણને અતે લખ્યું છે કે—મધુમિત્રનામના સ્થવિ-જીના શિષ્ય, તથા મણુ પૂર્વોના જ્ઞાનવાળા, અને મુનિઓના સમૂહથી વંદાયેલા, અને રાગ-આદિક દોષોથી રહિત થયેલા, ॥ ૧ ॥ તથા બ્રહ્મદ્વીપિકશાખાના મુકુટસરખા એવા શ્રીમધુહસ્તિનામના વિદ્વાન્ આચાર્યજીએ શ્રીવિ-ક્રમાર્ક પછી બસો વર્ષો વીત્યાબાદ આ વિવરણ રચ્યું છે. ॥ ૨ ॥

॥ આચાર્યસ્કંદિલાચાર્ય ॥

હવે શ્રીઆચાર્યસ્કંદિલાચાર્યજીનું વૃત્તાંત આવી રીતે છે—
ઉત્તરમધુરામાં મેઘરથનામનો ઉત્કૃષ્ટો શ્રમજોપાસક અને જિનેશ્વર-જીની આજ્ઞાનું પ્રતિપાલન કરનારો બ્રાહ્મણ હતો. તેને રૂપસેના નામની ઉત્તમ સ્ત્રીને ધારણ કરનારી સ્ત્રી હતી. તેઓને અંદાજે સ્વમયી સુચિત થયેલો સોમરથનામે પુત્ર થયો. હવે એક વખતે બ્રહ્મદ્વીપીશાખાવાળા તે શ્રીસિંહાચાર્ય વિહાર કરતાથતા અનુક્રમે ઉત્તરમધુરાનગરીના ઉદ્યાનમાં પધાર્યા. તેમનો ધર્મોપદેશ સાંભળીને ધૈરાગ્ય પ્રાપ્ત થવાથી તે સોમરથ બ્રાહ્મણે દીક્ષા લીધી. એવામાં અર્ધા બન્તાખંડમાં અત્યંત ભય કરવારે વર્ષોનો દુકાળ પડ્યો. તેથી જૈનધર્મને અનુસરનારા કેટલાક નિર્મથો લોકો ન ભલવાથી અનશન લેકને વૈભારપર્વત તથા કુમારગિરિઆદિક તીર્થોમાં સંલેખનાપૂર્વક મરગી ગયા. તે વખતે જિનસાસનના આવાનજૂત, અને પૂર્વે સંગ્રહ કરેલાં અગ્યારે અંગો પ્રાથે કરીને નષ્ટ થયાં. પછી તે દુકાળને અંતે વિક્રમાર્ક સંવતના એકસો ત્રેપનમે વર્ષે સ્થવિર એવા શ્રીઆચાર્યસ્કં-દિલાચાર્યજીએ ઉત્તરમધુરાનામની નગરીમાં જૈનનિર્મથોની સભા એકઠી કરી. તે વખતે ત્યાં સ્થવિરકલ્પનું અનુસરણ કરનારા મધુનિ-ત્રાચાર્ય તથા ગંધહસ્તિઆચાર્યઆદિક એકસો પચીસ જનનિર્મથો એકઠા થયા. તે વખતે તે નિર્મથોના બાકી રહેલા ગુપ્તપાઠોને મેલ-

વીને ગંધહસ્તિઆચાર્યઆદિકની સમ્મતિપૂર્વકે શ્રીઆચાર્યસ્કંદિલાચાર્યજીએ ફેરીને અચારે અંગે સંકલિત કર્યાં. વળી સ્થવિરોમાં ઉત્તમ એવા તે શ્રીઆચાર્યસ્કંદિલાચાર્યજીએ પ્રેરણા કરવાથી શ્રીગંધહસ્તિજીએ પૂર્વે શ્રીભદ્રબાહુસ્વામિજીએ કરેલી નિર્મુક્તિઓને અનુસારે તે અચારે અંગેનાં વિવરણો (ટીકા) રચ્યાં, અને ત્યારથી તે સઘળાં સૂત્રો માથુરીવાચનાના નામથી ભરતખંડમાં પ્રસિદ્ધ થયાં. વળી મથુરાનિવાસી અને આવકોમાં ઉત્તમ, અને ઓશવાળવંશમાં શિરોમણિ એવા પોલાકનામના આવકે ગંધહસ્તિજીએ કરેલાં વિવરણોસહિત તે સઘળાં સૂત્રો તાલપત્રઆદિકપર લખાવીને સ્વાધ્યાય કરવામાટે નિર્મિથાને સમર્પણ કર્યાં. એ રીતે શ્રીજૈનશાસનની પ્રભાવના કરીને શ્રી આચાર્યસ્કંદિલ સ્થવિર વિક્રમાકાંના બસો બેમા વર્ષમાં મથુરાનગરીમાંજ અનશન કરીને સ્વર્ગે ગયા.

॥ એ રીતે શ્રીસ્કંદિલાચાર્યજીનો વૃત્તાંત સંપૂર્ણ થયો. ॥

॥ એ રીતે શ્રીસ્કંદિલાચાર્યજીના શિષ્ય શ્રીહિમવંતઆચાર્યજીએ રચેલી સ્થવિરાવલિ સમાપ્ત થઈ. ॥

॥ હવે શ્રીમેરુતુંગસૂરિજીએ રચેલી પટ્ટાવલિનો પ્રારંભ થાય છે. ॥

નત્વા વીરજિનેન્દ્રં । ગૌતમગણધારિણું તથૈવાહં ॥

આચાર્યરક્ષિતગુરુણાં । ચરણયુગં નૌમિ ભક્તિભરઃ ॥ ૧ ॥

શ્રીમહાવીરપ્રભુને, તેમજ શ્રીગૌતમસ્વામિ નામના ગણધર મહારાજને નમસ્કાર કરીને, ભક્તિના સમૂહવાળો એવો હું શ્રીઆચાર્યરક્ષિત ગુરુમહારાજના બન્ને ચરણોને નમસ્કાર કરું છું ॥ ૧ ॥

પટ્ટાવલિકાં વક્ષ્યે । વિધિપક્ષીયાનગારપરિપૂતાં ॥

વિવિધોદ્દત્તૈ રમ્યાં । પ્રભાવકાણાં પ્રભાવનાપ્રદ્ધાં ॥ ૨ ॥

વિધિપદ્ધતિગચ્છના ઝોટલે અંચલગચ્છના મુનિઓથી પવિત્ર થયેલી, અને પ્રભાવકઆચાર્યોની પ્રભાવના સૂચવનારી, તથા નાના પ્રકારના વૃત્તાંત રહે કરીને મનાહર એવી (શ્રીઅંચલગચ્છની) પદાવંતી હું કહીશ. ॥ ૨ ॥

શ્રીમુદ્ધર્માસ્વામિની માંડીને સ્થવિર એવા 'શ્રીઆર્ય'સુહૃન્તિ મુદ્ધિને સ્થવિરકદપી મુનિઓની પાટોનો અતુલ્ય નીચે મુજબ છે.

॥ ૧ ॥ શ્રીઆર્યમુદ્ધર્માસ્વામી ॥

(તેમનો વૃત્તાંત નીચે મુજબ છે.)

મગધદેશમાં કોદણાગ નામના ગામમાં વેદો અને વેદાંગોનો પારંગામી શ્રમિલ નામનો બ્રાહ્મણ વસતો હતો. તેને ભદ્રિકપરિણામવાળી ભદ્રિકા નામની સ્ત્રી હતી. તેઓનો મુદ્ધર્માનામે પુત્ર વેદોરૂપી મહાસાગરના પારને પાર્યો હતો. પિતાએ પરણાવ્યા બાદ યજ્ઞ ક્રિયામાં તત્પર થયેલા તે અત્યંત ગર્વિષ્ઠ હોવાછતાં પણ પોતાના મનનો સંશય દૂર કરવાથી ખુબી થકને શ્રીમહાવીરપ્રભુ પાસે દીક્ષા લેઈ, તથા પ્રભુપાસેથી ત્રિપદી મેળવીને, અને ગણધરપદવી પ્રાપ્ત કરીને તેમણે દ્વાદશાંગીની રચના કરી. એ રીતે શ્રીઆર્યમુદ્ધર્માસ્વામીજીએ ત્રીસ વર્ષોસુધી પ્રભુની સેવા કરી, તથા પછી બાર વર્ષોસુધી તેમણે શ્રીગૌતમસ્વામિની સેવા કરી. તથા જન્મથી માંડીને બાણ વર્ષો વીત્યાબાદ તે શ્રીઆર્યમુદ્ધર્માસ્વામિને કેવલજ્ઞાન ઉત્પન્ન થયું. આઠ વર્ષોસુધી કેવલિપર્યાય પાલીને, અને પોતાનું એકસો વર્ષનું આયુ સંપૂર્ણ કરીને શ્રીમહાવીરપ્રભુના નિર્વાણપછી વીસ વર્ષો વીત્યાબાદ તે શ્રીઆર્યમુદ્ધર્માસ્વામી જંબૂદ્વીપમાં પોતાની પાદ સોંપીને મોક્ષે ગયા. ॥ ૧ ॥

॥ ૨ ॥ શ્રીઆર્યજંબૂદ્વીપસ્વામી ॥

(તેમનો વૃત્તાંત નીચે મુજબ છે.)

મગધદેશમાં રાજનૃપ નામના નગરમાં કોડાગમે દ્રવ્યના માલિક તથા જૈનધર્મપર અતુલાગ ધારણ કરનારા ઋષભદત્ત નામના એક ઉત્તમ આચક વસતા હતા. તેમને ધારિણી નામે ઉત્તમ સ્ત્રીસવાળી તથા ધર્મમાંજ એકમતિવાળી સ્ત્રી હતી. તેઓને જંબૂદ્વીપના રત્નમયી સ્થિત થયેલા જંબૂદ્વીપનામે મહાસૌભાગ્યવંત પુત્ર હતા.

જ્યારે તે જન્મકુમાર શોળ વર્ષોની વયવાળા થયા, ત્યારે એક સમયે ત્યાં પધારેલા શ્રીમુખર્ત્તિવામિગણધરમહારાજની ધર્મદેશના સાંભળીને પરમ વૈરાગ્યને પ્રાપ્ત થયા. તથા દીક્ષા લેવામાટે તેમણે પોતાના માતાપિતાજીનીપાસે પ્રાર્થના કરી. તે સાંભળી મોહને લીધે માતાપિતાએ તેમને કહ્યું કે, હું પુત્ર! એક વખત તમે તમોને વરેલી આઠ કન્યાઓસાથે તમારાં લગ્ન કરી અમારા મનોરથ સંપૂર્ણ કરો? પોતાના માતાપિતાનું માન રાખવામાટે વિનયિ એવા તે જન્મકુમારે તેમ કરવાનું સ્વીકાર્યું, પરંતુ તે કન્યાઓના માતાપિતાઓને તેમણે જણાવ્યું કે પરણીને તુરંતજ હું દીક્ષા લેવાનો હું. તે સાંભળી તેઓ ચિંતાતુર થયા. પરંતુ તે કન્યાઓએ પોતાના તે માતાપિતાઓને જણાવ્યું કે, અમારે તો તે જન્મકુમારસાથેજ અમારાં લગ્ન કરવાં છે. તે આઠ કન્યાઓનાં સમુદ્રશ્રી, પદ્મશ્રી, પદ્મસેના, કનકસેના, નભાસેના, કનકશ્રી, કમલવતી, અને જયશ્રી એવાં નામે હતાં. તે કન્યાઓસાથે માતાપિતાએ ઘણા મહોત્સવ પૂર્વક તે જન્મકુમારનો વિદાહ કર્યો. ત્યારબાદ તે જન્મકુમારના વાસજીવનમાં આવેલી તે સ્ત્રીઓ પોતાના સ્વામિને ભોગોથી વિમુખ તથા વૈરાગ્ય-યુક્ત જાણીને ખેદ પામવા લાગી. પછી તેમની પહેલી સમુદ્રશ્રીએ કહ્યું કે, હું સ્વામિ! આવી યૌવન અવસ્થા ખરેખર વિપયોનું સુખ ભોગવવા લાયક છે. તો તે વિપયસુખનો ત્યાગ કરવાની આપ શામાટે વાંછા કરો છો? આપે મુક્તિસુખ મેળવવામાટે ઉતાવળ કરવાની જરૂર નથી, કેમકે ઉતાવળ કરવાથી એક કણખી ખેદ પામ્યો છે, અને કણખીનું દષ્ટાંત નીચે મુજબ છે.

મુસીમ નામના ગામમાં કોઈ એક મૂર્ખ કણખી રહેતો હતો, તેણે ચોનાસામાં પોતાના ખેતરમાં કાંગ કોદવા વિચરે હસકાં ધાન્યો વાળ્યાં. તેપર વરસાદ પડવાથી તે સર્વ ધાન્યોના રોપાઓ ઊગી નિકળ્યા. એવામાં તે પોતાના કોઈ સગાને મળવામાટે માલવાદેશમાં આવેલા પૂરણ નામના ગામમાં ગયો. ત્યાં તેના સગાએ તેને ધી ખાંડના બનાવેલા ઘડુંના માલપુડાનું ભોજન કરાવ્યું. તે નવીન ભોજનથી આનંદ પામેલા તે કણખી પોતાના દેશને ધિકારવા લા-
 ' કે આનું ભોજન તો મારા ગામમાં જ કોઈ પણ દિવસે કર્યું
 ॥ અને પછી તે, પોતાના તે સગાની પ્રશંસા કરવા લાગ્યો કે,

આહો! તમેને ક્યંત છે કે, તમારા દેશમાં આવું ઉત્તમ સ્વાદિષ્ટ
 ભોજન થાય છે, મારે હવે તમારું મને આ ખાંડ અને ઘડુંના બી
 આપો? કે જેથી મારા ગાયમાં પણ તેની ખેતીના ફેલાવો કરું. તે
 સાંભળી તે સગાએ પણ તેને ખુશી કરવામાટે સેલડી તથા ઘડુંનાં
 બી આપ્યાં, તથા સેલડીને પીણીને તેનો રસ કહાડવાના યંત્રસંબંધિ
 પણ માહેતી રીત્યાવી. પછી તે કણબી તે બી લેક શેખરાણીની થેઠ
 પોતાના મનમાં ઘણી ઘણી આરાઓના તકવિનકે કરતાથકે
 પોતાને ગાંધ આપ્યો. પછી પુત્રોએ તથા લોકોએ નિવાર્યા છતાં પણ
 તે મૂર્ખ કણબીએ તુરત ઘડુંના બી વાવવામાટે પોતે પૂર્વે વાવેલા
 અને ઉગી નિકળેલા કાંગ કોદવાઆદિકના કાચા રોષા ખેતરમાંથી
 ઉખેડી નાખ્યા. અને તેજ ખેતરમાં તે ઘડુંના બીજ વાવ્યા. વળી
 ખેતરના એક ભાગમાં સેલડી વાવી તેને પાણી પાવવામાટે તેણે
 પોતાપાસે રહેલું સઘળું વન ખરચી ઉંચાણ ભૂમિપર કુવો ખોદાવ્યો,
 પરંતુ તેમાં પાણી નીકળ્યું નહીં, અને તેથી તેની આંખોમાંથી
 આંસુઓપી પાણી નિકળવા લાગ્યું. એ રીતે ખેતરમાં પાકવા આવેલા
 કાંગ, કોદવા પણ તેના હાથમાંથી ગયા, અને ક્યંપતે વાવેલા
 ઘડું પણ ખેતરમાં થયા નહીં, તેમ ખોદેલા કુવામાં પાણી ન નિક-
 લવાથી શેરડી પણ થઇ નહીં. જેથી તે પશ્ચાત્તાપ કરવા લાગ્યો, અને
 લોકો પણ તે મૂર્ખ કણબીની હાંસી કરવા લાગ્યા એ રીતે હે
 સ્વામી! તમેને પણ આ મળેલાં વિષયસુખને તણને અનિશ્ચિત
 મોક્ષસુખને ઇચ્છવાથી પશ્ચાત્તાપ થશે. (૧)

તે સાંભળી જંબૂકુમારે કહ્યું કે, હે સમુદ્રથી! જે પુરુષો
 મોહને વશ થઇ સ્ત્રીના શરીરને સેવે છે, તેઓ કાગડાની પેઠે જીવિ-
 તથી ભ્રષ્ટ થાય છે. તે કાગડાનું ઉદાહરણ નીચે સુજળ છે.

વિંધ્યાવસના વનમાં રહેતો એક મહોરો વૃદ્ધ હાથી રેવાન-
 દીના કિનારાપર મરણ પામ્યો. પછી તે હાથીના કલેવરનું ગુદાદ્વાર
 રીયાળોએ તેમાંનું માંસ ખાઈતે પોલું કરી નાખ્યું. પછી તે ગુદા-
 દ્વારમાં સેંકડોગમે કાગડાઓ માંસ ભક્ષણની લાલચથી આવાગમન
 કરવા લાગ્યા. તેઓમાનો એક કાગડો અત્યંત લાલચુ હોવાથી તે
 કલેવરની અંદરજ સતદેવસ રહેવા લાગ્યો. એવામાં શ્રીમન્નરુના
 તાપથી હાથીનું તે ગુદાદ્વાર સંકોચાઇને બંધ થઇ ગયું, અને તે

પ્રાયક સ્થિતિતદ્દેવે પ્રસન્ન થઈ તેને ચિંતામણિરત્ન આપ્યું. ત્યારે તે પણ ખુશી થઈને પોતાના એક મલિનવસ્ત્રને, જે તે ચિંતામણિરત્ન બાંધીને ઘરતરફ ચાલવા લાગ્યો. માર્ગમાં રાત્રિએ તે એક મુસાફરખાનામાં નિદ્રાધીન થયો. એવામાં ત્યાં ઉતરેલા દોઢક ધૂતે તેનું તે રત્ન છાડી લેઈ તેની જગ્યાએ એક પત્થરનો દુકડો બાંધી દીધો. પ્રભાતે જાગ્યાબાદ તે પુણ્યસાર હવે મુખવિલાસ ભોગવવાના અનેક વિતર્કો કરતોથકો પોતાનું તે વસ્ત્ર લેઈ ઘરતરફ ચાલવા લાગ્યો. ઘર જઈ તેણે પોતાની સ્ત્રીને માફકી મઘળા સ્વજનોને બોલાવી કહ્યું કે, સમુદ્રમાંથી મને ચિંતામણિરત્ન મળ્યું છે, એમ કહી તેણે તેઓની સમક્ષ વસ્ત્રની ગાંઠ છાડી તો તેમાંથી પત્થરનો દુકડો નિકળ્યો. તે જોઈ લોકોએ હાંસી કરવાથી તે પણ અંખવાણો પડી પશ્ચાત્તાપ કરવા લાગ્યો. માટે હે પદ્મસી! હું તે મૂખ પુણ્યસારની પેઠે માહુનિદ્રાને વશ થઈ આ મનુષ્યલવણી ચિંતામણિરત્નને ફાંકી શુભાવીશ નહીં. (૪)

ત્યારબાદ પદ્મસેનાએ કહ્યું કે, હે સ્વામી! મળેલા લાભથી સંતોષ નહીં પામતાં જે માણસ અધિકની ઇચ્છા કરે છે, તે શિયાળની પેઠે ઉભય ભ્રષ્ટ થાય છે. તે શિયાળનું ઉદાહરણ નીચે મુજબ છે. વનમાં રહેતા એ શિયાળને ક્યાંકથી માંસનો એક દુકડો મળવાથી તે મુખમાં રાખી નદીકિનારે આપ્યો. ત્યાં તેણે કાઠવમાં કીડા કરતા એક મત્સ્યને જોયો, એટલે તુરંતજ મુખમાંનો માંસનો દુકડો કિનારાપર મૂકીને તે મત્સ્યને પકડવા દોડ્યો, એવામાં તે મત્સ્ય ઉડાં જલમાં અદૃશ્ય થઈ ગયો, અને કિનારાપર મૂકેલા માંસના દુકડાને પણ એક સમળી ઉપાડી ગઈ. તે જોઈ તે શિયાળ દુઃખ પામી રડવા લાગ્યો. માટે હે સ્વામી! તમે પણ આ પ્રાપ્ત થયેલા ભોગોનો અનાદર કરી અનિશ્ચિત મોક્ષમુખની ઇચ્છા ક્રંતાથકા તે શિયાળની પેઠે પસ્તાશો. (૫)

તે માંસળી જન્મકુમારે કહ્યું કે, હે પદ્મસેના! હું વિદુન્માલિની પેઠે સીના વચ્ચેથી ઠગાડે તેમ નથી. તે વિદુન્માલિનું ઉદાહરણ નીચે મુજબ છે—

વૈતાલપર્વતપર ગગનવલ્લભ નામના નગરમાં વિદુન્માલિ અને મેઘરથ નામના બન્ને વિદ્યાધર ભાઈઓ હતા. તેઓને એક

સમયે માતંગી નામની વિદ્યા પ્રાપ્ત થઈ. ચાંડાલની પુત્રી પરણીને તે ચાંડાલને ઘેર રહી એક વર્ષ સુધી શીલ પાલવાપૂર્વક તે વિદ્યા સાધી શકાય તેમ હોવાથી તેઓ બન્ને ચાંડાલ પુત્રોનો વેશ લેઈ વસંતપુરમાં આવ્યા, અને ચાંડાલોના નાયકને ઘેર ઉતર્યા. તેઓને ભક્તિવંત તથા ગુણવંત જાણીને તે ચાંડાલનાયકે પણ પોતાની બે પુત્રીઓ પરણાવી. હવે તેઓમાંથી મેઘરથ તો બ્રહ્મચર્યને ધારણ કરી વિદ્યા સાધવા લાગ્યો, પરંતુ વિદ્યુન્માલી કામલુબ્ધ થઈ તે ચાંડાલપુત્રીની સાથે ભોગવલાસમાં આસક્ત થયો, અને તેથી તેણીને પણ ગર્ભ રહ્યો. એ રીતે એક વર્ષબાદ સિદ્ધ થયેલી વિદ્યાવાળા મેઘરથે વિદ્યુન્માલીને કહ્યું કે, હે બ્રધવ! તેં કુલીન થઈ આ શું આચરણ કર્યું? ત્યારે લજ્જાતુર થઈ તેણે મેઘરથને કહ્યું હે બ્રધવ! મારા આ અપરાધની તમે ક્ષમા કરો? હવે આ વર્ષે હું અરેખર બ્રહ્મચારી થઈ વિદ્યાસાધન કરીશ, માટે એક વર્ષબાદ તમે મારી ખબર કહાડજો? તે સાંભળી મેઘરથ પોતાને સ્થાનકે ગયો, અને બીજા વર્ષને અતે જ્યારે પાછો તે પોતાના ભાઈની ખબર કહાડવા આવ્યો, ત્યારે તેણે તેને બાળકને ખોળામાં લેઈ રમાડતો જોયો, અને તે ચાંડાલકન્યાને પણ ફરીને ગર્ભવતી થયેલી જોઈ. ત્યારે મેઘરથે તેને ઠપકો આપવાથી તેણે અત્યંત લજ્જાતુર થઈ કહ્યું, હે બ્રધવ! હવે આ વર્ષે હું જરૂર બ્રહ્મચારી થઈ વિદ્યા સાધન કરીશ. પછી ત્રીજે વર્ષે જ્યારે તે મેઘરથ પાછો તેની ખબર કહાડવા આવ્યો, ત્યારે પણ તેને બે બાળકોને રમાડતો અને તે ચાંડાલપુત્રીને વગી પણ ગર્ભવતી થયેલી જોઈ એક પાત્રી ચાક્યો ગયો, અને ફરીને પાછો આવ્યોજ નહીં માટે હે પદ્મસેના હું તે વિદ્યુન્માલીની પેઠે સ્ત્રીમાં હુબ્ધ થાઉં તેમ નથી. (૬)

ત્યારબાદ કનકસેનાએ કહ્યું કે, હે સ્વામી! અતિઝોલ કરવાથી શબ્દમનકની પેઠે માણસ વિનાશ પામે છે. તે શબ્દમનકનું ઉદાહરણ નીચે મુજબ છે—

શાંતિ નામના ગામમાં પૂર્વે સુલગ નામે કોઈક કણ્ઠી વસતો હતો. તે હંમેશાં શબ્દોનો અવાજ કરીને હરિણ આદિક પશુઓને ડરાવીને પોતાના ખેતરનું રક્ષણ કરતો હતો. એક દિવસે તે સુલગ પાછલી રાત્રિએ જાગીને ત્યાં પોતાના ખેતરમાં શબ્દ વગાડવા લાગ્યો

માટે તેમાં પોતાનું મુખ નાખ્યું, પરંતુ તે ચીકણા શિલાજિતમાં તેનું મુખ ચોટી ગયું, તે કહાડવામાટે તેણે પોતાના બન્ને હાથ તથા પગ નાખ્યા, અને તે પણ ચોટી ગયા અને એ રીતે તે બૂઠા વાનર તેમાંજ ચોટી જવાથી મરણ પામ્યો. માટે એ રીતે હે પ્રિયે ! તે શિલાજિતના રસરસરખા ઇન્દ્રિયોના વિષયોમાં લીન થઈ મારા આત્માને હું તે વાનરની પેઠે દુઃખી કરવાને ઇચ્છતો નથી. (૮)

ત્યારમાદ નભઃસેનાએ કહ્યું કે હે સ્વામી ! તમે બીજા મુનિઓની સ્પર્ધાથી મોક્ષશુભની વાંછા કરો છો તે ઠીક નહી, તેમાટે બે ડાશીઓનું દષ્ટાંત નીચે મુજબ છે.

નંદી નામના ગામમાં સિદ્ધિ અને જુદિ નામે બે દરિદ્ર ડાશીઓ રહેતી હતી તેઓમાની સિદ્ધિડાશીએ ધનની પ્રાપ્તિમાટે એક વખતે ભોગિજ નામના યક્ષનું આરાધન કરવાથી તેણે તુણ્ણમાન થઈ તેણીને હુમેશાં બે સોનામોહોર આપવા માંડી, અને તેથી તે યક્ષ મુખેમુખે આનંદવૈભવથી પોતાના નિભાવ કરવા લાગી. તે જોઈ જુદિએ તેણીને ધનપ્રાપ્તિનું કારણ પૂછવાથી તેણીએ સરસપણે પોતાનું ધૃતાંત કહી સંભળાવ્યું ત્યારે તે જુદિએ પણ તે યક્ષનું આરાધન કરી સિદ્ધિથી બમણું માગ્યું. ત્યારે યક્ષે પણ તુણ્ણમાન થઈ તેણીને હુમેશાં ચાર ચાર સોનામોહોરો આપવા માંડી તે જોઈ સિદ્ધિએ તેથી બમણું માગવાથી તેણીને આઠ આઠ સોનામોહોરો આપવા માંડી અને એ રીતે તેઓ બન્ને ડાશીઓ અતુકને એકબીજાથી બમણું મેળવવા લાગી. એમ થવાથી છેવટે કંઠાળેલા એવા તે યક્ષ પાસેથી મિદિડાશીએ ઈર્ષ્યાથી તે યક્ષને કહી પોતાની એક આંખ પાડી બીજે દિવસે જુદિડાશીએ પણ ઈર્ષ્યાથી તેથી બમણું માગવાથી, યક્ષે તેણીની બન્ને આંખો ફેાડીને તેણીને આંધળી કરી માટે હે સ્વામી ! એ રીતે બીજા મુનિઓની સ્પર્ધા કરીને મોક્ષ મેળવવાની ઇચ્છાથી તમારે પણ સકટ સહન કરવું પડશે. (૯)

તે સાંભળી જંબૂકુમારે કહ્યું કે, હે પ્રિયે ! હું ઉત્તમ ઘોડાની પેઠે તારાં વચ્ચેનારૂપી ચાણુકના પ્રહારથી સન્માર્જન તથા તેમ નથી. તે ઘોડાનું ઉદાહરણ નીચે મુજબ છે.—

સાકેતપુરમાં જિતાન્જિતે રાજા રાજ્ય કરતો હતો. તે નગરમાં જિનંદાસનામે એક ઉત્તમ આવક તે રાજાનો પરમમિત્ર હતો. રાજાએ

પોતાનો એક ઉત્તમ લક્ષણવાળો ઘોડો તે જિનદાસ આવડને સાચવવામાટે આપ્યો, જેમ જેમ તે જાતિવંત ઘોડો વૃદ્ધિ પામતો ગયો, તેમ તેમ તે રાજના રાત્રુઓનો વૈભવ નારા પામી તે જિતારિરાજની સંપત્તિ વૃદ્ધિ પામવા લાગી. તે જિનદાસશેઠ હુમેશાં તે ઘોડાપર ચડી તેને તળાવે પાણી પાવામાટે લેઈ જતા, અને ત્યાંથી પાછા વળતાં તે શેઠ જિનમંદિરને ત્રણ પ્રદક્ષિણા દઈ તે ઘોડાને પોતાને ઘેર લાવતા, તેથી તે ઘોડાએ તળાવ, જિનમંદિર અને શેઠના ઘરસિવાય કોઈ અન્ય માર્ગ જોયો નહોતો. હવે તે રાજના રાત્રુઓને તે ઘોડાની હુકીકત માણુમ પડવાથી તે ઘોડાને ગમે તે રીતે ચોરી લાવવામાટે પોતાના એક મંત્રિને હુકમ કર્યો. ત્યારે તે મંત્રી પણ કપટી આવડનો વેધ લેઈ તે જિનદાસને ઘેર પરોણા તરીકે આવી રહ્યો. ત્યાં વિદ્યાસ ઉપજાવવામાટે તે જિનપૂજાઆદિક ઘણા ઘણા પ્રકારની ધર્મક્રિયા કરવા લાગ્યો. એવામાં કોઈક મિત્રે વિવાહના પ્રસંગપર આમંત્રણ કરવાથી તે જિનદાસ શેઠ તે કપટી આવડને પોતાનો સાધર્મિક જાણી તેને તે ઘોડા સાંપી ઘોડા દિવસમાટે બહારગામ ગયા. શેઠના ગયા બાદ પોતાને લાગ મળ્યો જાણીને તે કપટી મંત્રી મધ્યરાત્રિએ તે ઘોડાપર બેસી તેને પોતાના નગરતરફ હાંકવા લાગ્યો. પરંતુ તે ઘોડો તો હુમેશાના અવ્યાસથી તળાવે જઈ જિનમંદિરને ત્રણ પ્રદક્ષિણા દઈ શેઠને ઘેરજ આવી ઉભો. તે કપટીમંત્રીએ આશ્ચર્યના માર્ગથી ઘણું પરિશ્રમ કર્યો, પરંતુ તે ઘોડો એક પગહુ પણ આગળ આડ્યો નહી. ત્યારે પ્રભાતે તે કપટીમંત્રી નિરાશ થઈ ત્યાંથી નાશીને તુરંત પોતાને ગામ પાછો આવ્યો. માટે હે મિત્રે! હું તે જાતિવંત અંધની પેઠે સન્માર્ગને તારાં વચનોથી તટસ્થ નહી. (૧૦)

ત્યારબાદ કનકશી બોલી કે, હું સ્વામી! આપે કંમે કંમે મોક્ષપુર જવાની ઇચ્છા કરવી જોઈએ. કેમકે કમરહિત કાર્ય કરવાથી પુણ્યહીનની પેઠે પરતાવું પડે છે. તે પુણ્યહીનનું ઉદાહરણ નીચે મુજબ છે.

જયંતી નામની નગરીમાં માળ્યાળવિનાનો કેઈક પુણ્યહીન દરિદ્રી કુલપુત્ર પોતાના મામાને ઘેર રહ્યો. પરંતુ તેના આવતાંજ તે મામાનું ઘર બળી જવાથી તેને કંહાડી મેલ્યો, તે અનુક્રમે તામલિસીનગરીમાં આવ્યો, અને ત્યાં ઘોડા પગારથી કોઠક વ્યાપારીની

દુકાને ને કરી રહ્યો, પરંતુ તેજ દિવસે તેની દુકાનમાં પણ ખાતર પડવાની તેણે પણ તેને કહાડી મેલવાથી તે યુવ્યહીન કુલપુત્ર પર-
દેશ જવામાટે એક વહાણમાં ચડ્યો. પરંતુ તે વહાણ પણ સમુદ્રમાં
ડુબવાથી તે એક પાટીયાને આધારે કોઈક અરણ્યને કિનારે આગ્યો.
ત્યાં એક યક્ષનું મંદિર જોઈ તે યક્ષનું આરાધન કરવા લાગ્યો.
ત્યારે તે દયાળુ યક્ષે પ્રત્યક્ષ થઈ તેને કહ્યું કે, મારી પાસે હમેશાં
એક મધુર નૃત્ય કરશે, અને તેનું સુવર્ણનું એકેકું પીંછું હમેશાં
ખરશે, તે પીંછાં એકઠાં કરવાથી તને ધનપ્રાપ્તિ થશે. તે સાંભળી
ખુશી થઈને તે હમેશાં તેનું ખરી પડતું એકેકું સુવર્ણપીંછું લેવા
લાગ્યો એમ કરતાં એક દિવસે એકીહારે તેના સઘળાં પીંછાં લેવાની
ઇચ્છાથી તેણે તે મધુરને પકડ્યો, કે તુરત તે મધુર કાગડો થઈ ઉડી
ગયો, અને પૂર્વે તેણે એકઠાં કરી રાખેલાં મધુરપીંછા પણ કાગ-
ડાનાં પીંછાંરૂપ નિરૂપણી થઈ ગયાં, અને એ રીતે તે દુઃખી અ-
વસ્થા કોગયી મરણ પામ્યો. માટે હે સ્વામી ! તમે પણ તેની પેઠે
ઉતાવળથી શ્રેયસ્કામ લેવાની ઇચ્છા ન કરો ? (૧૧)

તે સાંભળી જંબૂકુમારે કહ્યું કે, હે પ્રિયે ! જે માણસ મનુ-
ષ્યજન્મઆદિકની મળેલી સામગ્રીને શ્રાદ્ધથી હારી ન્ય છે, તે
કાચખાની પેઠે કલેશ પામે છે. તે કાચખાનું ઉદાહરણ નીચે મુજબ છે.

કાશ્મિની નામની અટવીમાં ઉપર સેવાળથી ઠંકાયેલું જ
ળથી ભરેલું એક મહોટું સરોવર હતું. તે તળાવમાં પુત્રપૌત્રાદિકના
ઘણા પરિવારવાળો એક કાચખો રહેતો હતો. એક વખતે રાત્રિએ
પવનના ઝપાટાથી ઉપરની થોડીક શેવાલ ખસી જવાથી તે કાચખે
આકાશમાં તારામંડલસહિત અતિ ચળકતો ચંદ્ર જોયો, કોઈપણ વ-
ખતે નહીં જોએલા એવા તે દેખાવથી અતિ આશ્ચર્ય પામેલો તે
પ્રયત્ન ને અમૂર્ત દખ્ખા જોવામાટે ચોતાત્ય. અચાનક કુટુંબને રડી
લાવવામાટે ઉડા જલમાં ગયો. એવામાં પવનના વેગથી જલમાં
પડેલું તે હિંદ પાણી શેવાલથી ઠંકાય ગયું. ત્યારબાદ તે કાચખો તે
ચંદ્રને દેખાવ ચોતાના કુટુંબને દેખાડવામાટે સઘળી જગાએ તળા-
વમાં ફરી વળ્યો, પરંતુ ફરીને તે દેખાવ તેની દૃષ્ટિએ પડ્યો નહીં.
માટે હે પ્રિયે ! એ રીતે શ્રેયસાધનમાટે મનુષ્યસવ મળવો બહુ
દુર્લભ છે. (૧૨)

ત્યારબાદ કનકવતીએ કહ્યું કે હું સ્વામી ! જે માણસ પોતાના સ્વજનોની હિતકારી શિખામણ માનતો નથી તે માસાહસપક્ષીની પેઠે આપદા પામે છે. તે માસાહસપક્ષીનું ઉદાહરણ નીચે મુજબ છે.

વનમાં જતા કોઈક પુરૂષે એક સિંહને મુખ પહોળું કરી મુતેલા બેયો. તે સિંહના દાંતોમાં તેણે તત્કાળ ખાધેલા માંસનાં કેટલાક ટુકડા વળગી રહ્યા હતા. એવામાં કોઈક પક્ષી પોતાના મુખથી “ માસાહસ, માસાહસ ” એમ બોલતો થકો તે માંસ ખાવાની લાલચથી તે મુતેલા સિંહના મુખમાં પેસવા લાગ્યો ત્યારે તે માણસે તે પક્ષીને તેમ કરવાને નિવાર્યો, પણ તેણે માન્યું નહીં એવામાં જાગી ઉઠેલા તે સિંહે તે પક્ષીને પકડી મારી નાખ્યો. મારે હું સ્વામિ ! તમોને પણ અમારી હિતશિખામણ નહીં માનવાથી કુશલ થશે નહીં. (૧૩)

તે સાંભલી જાણકુમારે કહ્યું કે, હું પ્રિયે! પ્રાણીને અંદરમાંથી ઉગારવાને સ્ત્રી, કુટુંબઆદિક કોઈ પણ સમયે નથી તેના સંબંધમાં ત્રણ મિત્રોનું ઉદાહરણ નીચે મુજબ છે.

જેમાં અનંતા જીવો ભ્રમણ કરી રહેલા છે, એવો આ સંસારરૂપી અપાર દેશ છે તેમાં રાજ કરતા એવા ઉચ્ચશાસન નામના રાજાની કૃપા અને દ્વેષથી જીવો મમૃદ્ધિ તથા વિપદાને મેળવે છે તે રાજાનો સચેતન નામ મંત્રી છે, અને તે એક ચિત્તથી તે રાજાની સેવા કરે છે. તે મંત્રીને ઉત્તમરૂપવાળો એક મિત્ર હતો, અને તે મિત્રનું તે મંત્રી પોતાને હાથે લોજનઆદિક ઇર્ષિ પોષણ કરતો હતો. તે મિત્ર હમેશાં તેના સહવાસી હોવાથી લોકોએ તેનું નિત્ય-મિત્ર નામ મળ્યું હતું. હવે એક દિવસે તે મંત્રીની મતિમતી નામની સ્ત્રીએ પોતાના સ્વામિને કહ્યું કે, હું સ્વામી! આ તમારો નિત્યમિત્ર કેવળ બહારથીજ રમણીક દેખાય છે, પરંતુ અંદરખાનેથી મલીન છે. મારે કોઈક દિવસ તમોને તે દગા દગો. મારે તમારા હિતમાટે તમો કોઈક બીજો મિત્ર કરો? તે સાંભળી તેણે એક સ્વજનનામનો મિત્ર કયો, અને દરેક પર્વને દિવસે તેને બોલાવી ખાન-પાન સન્માનઆદિથી તેનું તે સન્માન કરવા લાગ્યો, તથા તેનું નામ પર્વમિત્ર પ્રસિદ્ધ થયું તે જોઈ તેની સ્ત્રીએ કહ્યું કે, આગલા મિત્રકરતાં આ મિત્ર તમોને આપદાસમયે સહાયકારી થશે ખરે, પરંતુ તે પણ આપદાથી તમારું સર્વથા રક્ષણ કરી શકે તેમ નથી,

માટે તમે નિશ્ચય પ્રેમવાળો કોઈ સમર્થ મિત્ર કરો ? કે જે આપત્તિ-સમયે તમારું ખરેખરું રક્ષણ કરે. અને તેવો મિત્ર મુનિઓના ઉપા-શ્રયમાં તમોને મળશે, એવી રીતના તેણીના વચનથી તે મંત્રીયરે સાધુમુનિરાજની મિત્રાઈ કરી, અને માર્ગ આદિક મળતાં-માત્ર પ્રજામ કરવાથીજ તે મિત્ર ખુશી થતો હોવાથી લોકોએ તેનું પ્રજામમિત્ર નામ રાખ્યું. હવે કોઈક સમયે યમસરીઓ રાજા તે મંત્રીપર કોપાયમાન થવાથી તેણે પોતાના નિત્યમિત્રપાસે તેથી મુક્તિની આગણી કરી, પરંતુ તે તો હરકાર કર્યાપિના મોન રહ્યો. ત્યારે તેણે નિરાશ થઈ પર્વમિત્રને તેમાટે કહેવાથી તેણે કહ્યું, હું મિત્રાં હું તન મન અને ધનથી તમારું રક્ષણ કરવાને તૈયાર છું, પરંતુ આ દુષ્ટરાજપાસે મારો તે સઘળો પ્રયત્ન નિષ્ફળ જાય તેમ છે. એ રીતના તેના વચનથી અત્યંત નિરાશ થયે-લા તે મંત્રીયર પાસે પ્રજામમિત્રે આવીને કહ્યું, હું મિત્ર! તમે જરા પણ ચિંતા કરો નહીં. મારી હાજરીથી તે દુષ્ટ રાજા તમારો વાળ પણ વાંકો કરી શકે તેમ નથી. હવે હું તમોને તમારી સ્ત્રીસહિત નિ-રૂપદ્રવ સ્થાનકે પહોંચાડીશ, એમ કહી તે મિત્રે ત્યાંથી તેને અનુપમ સુખવાળા સ્વર્ગમાં પહોંચાડ્યો. ત્યારબાદ તે મિત્ર ત્યાંથી તેને એક સાર્થપતિપાસે લેઈ ગયો. તે સાર્થપતિએ તે મિત્રને કહ્યું કે, અહીંથી આગળ આતતાં તમોને બે વાઘ મળશે, પરંતુ તમારે તેથી ડરતું નહીં તેમજ માર્ગમાં દાવાનલ, પર્વત, વાંસોની જલ, તથા ખાદ્યો વિગે-રેને તમારે સમતાઆદિક મંત્રોના જાપથી એળંગવાં. વળી છાયાવાળાં વનમાં તમારે રહેવું નહીં, અને ચોરોનાં સંન્યને જીતવું, અને એ રીતે વ્યાજતા તમે તમારી ઇચ્છિત શ્રેણીમાં પહોંચશો. પછી તે મં-ત્રીએ પણ તેમ કરવાથી તે અક્ષયસુખવાળાં શ્રેણીમાં જઈ પહોં-ચ્યો. હવે હું સુદર્શિ! આ ઉપર કહેલી કથાને ભાવાર્થ તું સાંભલ આ-શંસાર નામના દેશમાં અનુપ્પલવડી નગર છે, અને ત્યાં કર્મવિપાક-નામે રાજા છે, તેમાં જીવડી મંત્રી, અને જીવિરૂપી તે મંત્રીની સ્ત્રી છે. શરીર, સગાંવાલાં, અને ધર્મરૂપી ત્રણે તે મંત્રીના મિત્રો જાણવા. મૃત્યુ-રૂપી રાજાનો કોપ જાણવો, અને તે શરીર રૂપી મિત્ર મૃત્યુથી બચાવી શકતો નથી. સગાંવહાલાંઓ રોગ સમયે સાલસંભાલ કરે છે, પરંતુ તે પણ મૃત્યુથી તેને બચાવી શકતાં નથી. ત્યારે ધર્મરૂપી પ્રજામમિત્ર તેને સ્વર્ગમાં લઈ જઈ પાછો અનુપ્પલવમાં લાવી સુગુરૂરૂપી સાર્થવાહનો મે-લાપ કરાવે છે; ગુરૂ તેને દીક્ષા આપી ઉત્તમ માર્ગમાં પ્રેરે છે, ત્યાં માર્ગમાં

મળેલા રાગદ્વેષથી બંને વાણેને જીતીને, તથા કપાયોડી દાવાનલ-
વિગેરેને નિવારીને, વિપયોડી છાયાવનમાં નિવાસ કર્યાવિના પરી-
પહોડી ચોરોની સેનાને જીતીને, અને ચોડી અટવીને ચોળ-
ગીને તે મોક્ષનગરમાં જઈ પહોંચે. મારે હે પ્રિયે! હું પણ કૃત્યઆ-
દિકનો સ્નેહ તજીને ધર્મમાર્ગનું સેવન કરીશ. (૧૪)

ત્યારે જયશ્રીએ કહ્યું હે સ્વામી! તમે ચક્રતાપસની પેઠે આવાં
કલ્પિત ઉદાહરણોથી અમોને શામાટે ક્રોધ છે? તે ચક્રતાપસનું ઉદા-
હરણ નીચે મુજબ છે

કેશિક નામના ગામમાં ચક્રનામે કોઈક મૂર્ખ તાપસ પાતાના શિ-
ષ્યાસહિત વસતો હતો. તેણે એક વખતે સ્વપ્નમાં પાતાના મઠનો
એક મહોટો ઓરડો લાડવાથી ભરેલો દીઠો તેથી તેણે પ્રભાને પાતાના
શિષ્યોને બોલાવી કહ્યું, હે શિષ્યો! આપણે હમેશાં લોકોને ઘેરથી
બિક્ષા માગી લાવી તેઓનું અન્ન ખાડ્યે છીએ, પરંતુ આપણે શક્તિ ન
હોવાથી તેઓને કોઈ પણ દિવસે જમાડ્યા નથી. મારે આજે મારી શક્તિ
થઈ છે, મારે તમે આખા ગામના લોકોને ભોજનમાટે આમંત્રણ કરી
અહીં બોલાવો. શુદ્ધના વચનથી શિષ્યોએ પણ ત્યાં મંડપ રચાવી
લોકોને જમવામાટે બોલાવ્યા. ત્યારે તે ગામના સર્વ લોકો વાસણો
લેઈ ત્યાં ભોજનમાટે આવી હારબંધ બેસી ગયા. પછી તે ચક્રતા-
પસે શિષ્યોને કહ્યું કે, મઠના ઓરડામાંથી લાડુઓ લાવી સર્વને
પીરસી આપો? શિષ્યોએ ઓરડો ઉઘાડી જોયું તો તે લાડુવિના
ખાલી દીઠો, ત્યારે તેઓએ તે હકીકત શુદ્ધને કહેવાથી તે મૂર્ખ તા-
પસે તેઓને કહ્યું કે, તમે પણ અહીં મુઠને નિદ્રા કરો? જેથી તમોને
પણ સ્વપ્નમાં લાડુઓથી ભરેલો ઓરડો દેખાયે, કેમકે મેં પણ સ્વ-
પ્નમાં તેમ જોયું છે. આ હકીકત જાણી લોકો તે તાપસની હાંસી
કરતાયકા પાનપાતાને ઘેર ગયા. મારે હે સ્વામિ! તમે પણ તેવાં
સ્વપ્ન સ્વપ્નાં મોક્ષમુખોની કલ્પિત વાર્તા કરી હાંસીને પાત્ર ન
થાઓ? (૧૫)

તે સાંભળી જંબકુમારે કહ્યું કે, હે પ્રિયે! તું લલિતાંગની પેઠે
શામાટે વિપયવૃષ્ટિને ઇચ્છે છે? તે લલિતાંગનું ઉદાહરણ નીચે મુજબ છે.

વસંતપુર નામના નગરમાં રાજાશુકનામે રાજા હતો, અને તેને
લલિતદેવીનામે વિપયવૃષ્ટિવાળી રાણી હતી. અરુણમાં બેઠેલી

એવી તે રાણીએ એક દિવસે સમુદ્રદત્તશેઠના કામદેવસરખા મનોહર રૂપવાળા લલિતાંગ નામના પુત્રને જોયો, તેથી તે અત્યંત કામાતુર થઈ, તથા લલિતાંગ પણ તેણીને જોઈ કામાતુર થયો. પછી એક દિવસે અવસર જોઈ રાણીએ ભોગવિલાસમાટે તે લલિતાંગને દાસી મારફતે શુભ રીતે પોતાની પાસે બોલાવ્યો, અને એ રીતે ભોગવિલાસ કરી બંને અત્યંત આનંદ પામ્યા. એવામાં ત્યાં રાત્ર આવી પહોંચ્યો, રાત્રને આવતો જોઈ રાણીએ લયથી તે લલિતાંગને બારીવાટે અશુભિકરેલા ગરના કુવામાં રેંછી દીધો, અને ત્યાં તે વિદ્યાના કીડાની જેઠે ગંદકીમાં રહી રાણીએ નાખેલું એકું જૂકું અન્ન હમેશાં ખાઈ જીવિત જીવવા લાગ્યો, અને વિચારવા લાગ્યો કે, હવે જે કોઈ પણ રીતે આ ગંદકીમાંથી હું બહાર નિકળું, તો કોઈ પણ દિવસે વિષયમુખ ભોગવવાની ઇચ્છા પણ કરે નહીં. એવામાં ત્યાં ઘણો વરસાદ વરસવાથી તે ગરમાં વહેતા જલપ્રવાહથી તણાઈને તે લલિતાંગ ગરનાળાંવાટે નગરની બહાર ખાઈમાં આવી પડ્યો. એવામાં ત્યાં આવી ચડેલી તેની ધાવમાતાએ તેને ઝોળખી કહાડી ખાઈમાંથી બહાર કહાડ્યો, અને પોતાને ઘેર તેડી જઈ સ્નાનઆદિક કરાવીને ધીમે ધીમે સ્નિગ્ધભોજનઆદિકથી પાછો પુષ્ટ કર્યો. હવે એવા પુષ્ટ સરીરવાળા તે લલિતાંગને જોઈને કદાચ તે રાણી ભોગવિલાસમાટે તેને પાછો બોલાવે, તો તેણે ત્યાં જવું કે નહીં? તે સાંભળી તે સઘળી સ્ત્રીઓએ એકે અવાજે કહ્યું કે, હે સ્વામી! તેણે ત્યાં બીલકુંલ જવું ન જોઈએ. ત્યારે જ જૂકુમારે કહ્યું. હે મુંદરીઓ! ખરેખર તે લલિતાંગસરખો ભોગની લાલસાવાળો પ્રાણી જણવો, અને રાણી સાથેના ભોગવિલાસસરખું ક્ષણિક વિષયમુખ જણવું. ગરમાં રહેવાસરખો ગર્ભાવાસ જણવો. જન્મસરખું તેમાંથી નિકળવાનું જણવું, અને ખાઈ સરખું પ્રસૂતિઘર જણવું. ધાવમાતાસરખો શુભકર્મનો ઉદય જણવો. અને એ રીતે ગર્ભાવાસનું દુઃખ જાણનારો કયો પ્રાણી પાછો વિષયમુખમાં લપટાય? માટે તમે પણ તેવાં વિષયમુખની અભિલાષા તણને મોક્ષમુખ આપનારાં સંયમનું આરાધન કરો!! (૧૬)

એ રીતનાં ઉદાહરણો સાંભળી તે આઠે સ્ત્રીઓએ પણ વૈરાગ્ય પામી પોતાના સ્વામીસાથે દીક્ષા લીધી. એ રીતે તે શ્રીજંબૂસ્વામીએ પોતાના, તથા તે સ્ત્રીઓના માતાપિતાઓસહિત શ્રીમુખર્ભસ્વામી

પાસે દીક્ષા લીધી. તે જન્મસ્વામીને ચોરી કરતા અને વિંધરાજના પુત્ર એવા પ્રભવસ્વામીને તેના પરિવારસહિત દીક્ષા આપી. એરીતે, છેવટે કેવલજ્ઞાન પામી, પોતાનું એટલી વર્ષોનું આયુષ્ય સંપૂર્ણ કરી, તથા પ્રભવસ્વામીને પોતાની પાટ સાંપી તે શ્રીજન્મસ્વામી શ્રીવીર-પ્રભુના નિર્વાણથી ચોસઠ વર્ષ વીત્યાબાદ મોક્ષે ગયા.

॥ ૩ ॥ શ્રીપ્રભવસ્વામી ॥

(તેમનું વૃત્તાંત નીચે મુજબ છે.)

વિંધરાજનો પ્રભવનામે પુત્ર કોઈ કારણસર પોતાના પિતાથી રીસાઈને વનમાં જઈ પાંચસો ચોરોનો નાયક થઈ લોકોના ઘરોમાં જઈ ચોરી કરવાનો વ્યાપાર કરવા લાગ્યો. એક સમયે તે પ્રભવ ચોર પોતાના પરિવારસહિત રાત્રિએ ચોરી કરવામાટે રાજગૃહનગરમાં વસતા કરે-ડપતિ એવા ઋષભદત્તશેઠને ઘર ગયો ત્યાં તેશેઠના પુત્ર જન્મકુમારને પોતાની નવી પરજીલ્લી આડે સોએ ન વેરવ્યનો ઉપદેશ દેતા જોકને તે પ્રભવ ચોર પણ પ્રતિભાવ પામ્યો. અને ત્યારબાદ તેણે પોતાના પાંચસો પરિવારરૂપ ચોરોસહિત શ્રીજન્મસ્વામીપાસે દીક્ષા લીધી છેવટે તે શ્રીપ્રભવસ્વામી પણ પોતાની પાટે શ્રીશર્યભવસ્વામીને સ્થાપીને શ્રીમદ્દાધીરપ્રભુના નિર્વાણ પછી પચેતિર વર્ષો વીત્યાબાદ સ્વર્ગે ગયા.

॥ ૪. ॥ શ્રીશર્યભવસ્વામી ॥

(તેમનો વૃત્તાંત નીચે મુજબ છે.)

એક સમયે શ્રીપ્રભવસ્વામીએ પોતાની પાટે કોઈક લાયક આચાર્યજીને સ્થાપવામાટે પોતાના ગચ્છના સાધુસમુદાયમાં મોંઘ કરી, પરંતુ તે પદવીમાટે તે સમુદાયમાંથી કોઈ યોગ્ય સાધુ ન મળવાથી તેમણે બ્રાહ્મણઆદિકોના સમુદાયમાં તેમાટે મોંઘ કરવા માંડી, એનામાં શ્રુતજ્ઞાનના ઉપયોગથી રાજગૃહનગરમાં હિંસામય યજ્ઞ કરતા શર્યભવસદ્ગુને તે પદવીમાટે યોગ્ય જાણ્યા. તેજ વખતે તેમને પ્રતિ-બોધવામાટે શ્રીપ્રભવસ્વામીએ ત્યાં બે મુનિઓને મોકલ્યા. તે બંને મુનિઓ ત્યાં યજ્ઞમંડપમાં જઈ આટો ! આ તો કદ છે, કદ છે, પરંતુ તત્વને કોઈ જાણતા નથી ” એટલું કહી પાછા આવ્યા. તે સાંભળી તે બુદ્ધિવાન એવા ગર્યભવસદ્ગે વિચાર્યું કે, આ

પંચમહાપ્રત્યારી મુનિઓ કદાપિ જુદું જોલે નહી, મારે આ યજ્ઞકા-
ચના સંબંધમાં ખરેખર કંઈ જુદું રહસ્ય હોયું જોઈયે. એમ વિચા-
રી જુસ્સાથી તેણે તક્ષવાર કહાડી તે યજ્ઞાચાર્યને ખરું તત્ત્વ સમજાવ-
વામાટે ધમકી આપી. ત્યારે તે યજ્ઞાચાર્યે પણ મૃત્યુથી ડરી જઈને તે-
મને કહ્યું કે, આ યજ્ઞસ્તંભનીનીચે યોગમા જૈનતીર્થંકર શ્રીશંતિ-
નાથજીની મૂર્તિ સ્થાપન કરી છે, અને તેના પ્રભાવથી આ સર્વ ક્રિયા
નિર્વિઘ્ને થાય છે, મારે સત્ય તત્ત્વરૂપ કુક્ત જૈનધર્મ છે, તે સાંભળી તે
શરણવસવાદે તુરત તે યજ્ઞકાચે ઠાડીને શ્રાવણવસ્ત્રામીપાસે આવી
દીક્ષા લીધી. તેસમયે તેમની સ્ત્રી ગર્ભવતી હતી, અને તેથી તેણીએ
ખાણથી મનકનામના પુત્રને જન્મ આપ્યો. પછી જ્યારે તે મનકકુ-
માર આઠ વર્ષના થયો, ત્યારે એકવખને તેણે પિતાની માતાને પૂછ્યું
કે, હું માતાજી! મારા પિતાજી ક્યાં છે? ત્યારે તેણીએ કહ્યું કે હે વ-
ત્સ તારા પિતાજીએ તો તું જ્યારે ગર્ભમાં હતો, ત્યારેજ જૈનદીક્ષા લી-
ધેલી છે. તે સાંભળી તે મનકકુમારને પોતાના પિતાને મળવાની ઉત્કં-
ઠા થઈ, અને તેમાટે તે પોતાની માતાને કહ્યાવિનાશ ત્યાંથી એકાકી
ચાલી નીકળ્યો, અને અનુક્રમે સ્થાપનગરી કે જ્યાં તે વખતે શ્રી-
શરણવસવાદી વિચરતા હતા, ત્યાં તે આવી પહોંચ્યો. તે સમયે
શરણવસવાદીય પણ દેહચિત્તાનિમિત્તે નગરની બહાર આવેલા હતા,
ત્યાં તેમણે દૂરથી તે મનકકુમારને આવતો જોયો. તેને જોતાંજ તેમને
તેના પર અત્યંત રોષે આવી પછી તેમણે તે મનકકુમારને પૂછ્યું કે,
તું કોણ છે? ક્યાંથી આવે છે? અને કોનો પુત્ર છે? ત્યારે મનકે
કહ્યું કે, હું રાજગૃહનગરથી આવું છું, અને વતસગોત્રના શરણવસ
નામના પ્રાક્ષગુનેા મનક નામનો પુત્ર છું. વળી હું જ્યારે ગર્ભમાં
હતો, ત્યારથીજ મારા તે પિતાજી જૈનદીક્ષા લીધેલી છે, અને તેમને
મળવામાટે હું તેમની સોધમાં ફરું છું, કેમકે મારે પણ તેમનીપાસે
દીક્ષા લેવાની ઇચ્છા છે, મારે જે આપને તેની ખબર હોય તો મને
રૂપા કરી કહો? તે સાંભળી આચાર્યજીએ તેને પોતાનોજ પુત્ર
જાણી કહ્યું, હું તારા પિતાજીને જાણ્યું છું. તે મારા મિત્ર છે, મારે
અને તેમને શરીરથી પણ જુદાઈ નથી, મારે તું મારીપાસેજ દીક્ષા
લે? એમ કહી આચાર્યજી તેને સાથે લેઈ ઉપાસથે આવ્યા અને
તેને દીક્ષા આપી. ત્યારબાદ ક્રુતપયોગ દેવાથી આચાર્યજીને તે મન-
કમુનિતું રક્ત છાસનુંજ બાકી આશુ જણાયું, તેથી તેના ઉદ્ધારમાટે
૫ શ્રી ભૈ. જા પ્રેસ-અમગર.

તેમણે પૂર્વશ્રુતમાંથી દશવૈકલિકસૂત્રનો ઉદ્ધાર કરી છમાસપર્યંત તેને તે સૂત્રનો અભ્યાસ કરાવ્યો. એ રીતે આરાધનાપૂર્વક તે મનક્રમુનિ છમાસબાદ કાળ કરી સ્વર્ગે ગયા તે સમયે શમ્પભવાચાર્યજીની આંખોમાં આંસુ આવ્યાં. તે બોધ યશોભદ્રઆદિક મુનિઓએ તેનું કારણ પૂછવાથી તેમણે તે મનક્રમુનિનો વૃત્તાંત કહી સંભળાવ્યો, અને કહ્યું કે, તે અદ્યાયુષી બાળકે, પણ શુદ્ધ ચારિત્ર પાળી જે સમર્થ સહિત મુગતિ મેળવી, તેથી મને હર્ષાશ્રુઓ આવ્યાં તે સાંભળી તે યશોભદ્રાદિક શિષ્યોએ કહ્યું કે, હે ભગવન! આપે તે વૃત્તાંત અમાને પ્રથમ કેમ ન જણાવ્યો? કેમકે અમે પણ તેમની સાથે શુરપુત્રપણાથી શુરની પેઠેજ વર્તાવ કરત. ત્યારે આચાર્યજીએ કહ્યું કે, તમે તપોવૃદ્ધોની વૈયાવચ્છ કરવાથી તેની મુભગતિ થયેલી છે. પછી જ્યારે તે શમ્પભવાચાર્યજીએ તે દશવૈકલિકસૂત્રને પાછું પૂર્વમાં સંહરવાની ઇચ્છા કરી, ત્યારે સંધે એકઠા થઈ તેમને વિનંતિ કરી કે, હે ભગવન! આ અવ્યમકાળમાં કેમ બીજા પણ તેવા અદ્યાયુષી મુનિઆદિકને ઉપયોગી હોવાથી તે સૂત્રને સ્થિર રાખો? એ રીતે સંઘની ઇચ્છાથી તે દશવૈકલિકસૂત્ર તેમણે સ્થિર રાખ્યું. એ રીતે તે શ્રીશમ્પભવાચાર્ય ૨૮ વર્ષે શ્રુદ્ધસ્થાવાસમાં, ૧૧ વર્ષે મુનિપણે, અને ૨૩ વર્ષે આચાર્યપદે રહી ૬૨ વર્ષની વયે શ્રીમહાવીરપ્રભુના નિર્વાણથી ૯૮ વર્ષે વીત્યાબાદ સ્વર્ગે પધાર્યા.

॥ ૫ ॥ યશોભદ્રસૂરિ ॥

આ ટુંગીયાયન ગોત્રવાળા શ્રીયશોભદ્રસૂરિ પણ પોતાની પાટે શ્રીઆર્યસંભૂતિવિજયજી તથા શ્રીભદ્રબાહુસ્વામી નામના બે શિષ્યોને સ્થાપીને શ્રીવીરપ્રભુના નિર્વાણથી એકસો અડતાલીસ વર્ષે વીત્યાબાદ સ્વર્ગે ગયા. તેઓએ ૨૨ વર્ષે શ્રુદ્ધસ્થાવાસમાં, ૧૪ વર્ષે સામાન્યવ્રતપર્યાયમાં, અને ૫૦ વર્ષેમુધી મુગપ્રધાનપણે રહી ૮૬ વર્ષેનું આયુ સંપૂર્ણ કર્યું હતું.

॥ ૬ ॥ શ્રીઆર્યસંભૂતિવિજયજી ॥

માદરગોત્રવાળા આ શ્રીઆર્યસંભૂતિવિજયજી ૪૨ વર્ષે શ્રુદ્ધસ્થપણે, ૪૦ વર્ષે સામાન્ય વ્રતપર્યાયમાં, ૮ વર્ષે મુગપ્રધાનપણે રહી, સર્વ મળી ૯૦ વર્ષેનું આયુ ભોગવી શ્રીવીરપ્રભુના નિર્વા-

જુથી એકસો છપ્પન વર્ષો વીત્યાબાદ શ્રીભદ્રબાહુસ્વામિને પોતાની પાટે સ્થાપી સ્વર્ગે ગયા.

॥ ૭ ॥ શ્રીભદ્રબાહુસ્વામી ॥

(તેમનું વૃત્તાંત ચીચે મુજબ છે)

દક્ષિણદેશમાં આવેલા શ્રીપ્રતિષ્ઠાનપુર નામના નગરમાં ભદ્ર બાહુ તથા વરાહમિહિર નામના બે મહાદેવ પ્રાન્નજીવંતો વસતા હતા. તેઓએ શ્રીવશીભદ્રચરિત્રપાસે દીક્ષા લીધી. ત્યારબાદ પોતાના બાધ એવા શ્રીભદ્રબાહુસ્વામિને શુભદ્વારે સૂરિપદ આપવાથી ધ્યાનવડે વરાહમિહિર દીક્ષા તથા લોકોપને નિમિત્તઆદિક કહેતો રોકો પોતાની આજીવિકા ચલાવવા લાગ્યો, અને લોકોને જૂઠીરીતે સમજાવવા લાગ્યો કે સિંહલગ્નનો સ્વામી સૂર્ય મારાપર તુટીમાન થયો છે. તે સૂર્યે એક સમયે મને પોતાના વિમાનમાં તેડી જઈને મહા નક્ષત્ર આદિકોની સમગ્રી ચાલ જતાવી છે, અને તેથી હું જ્યોતિષશાસ્ત્રમાં પ્રવીણ થયેલા છું. ત્યારબાદ તે વરાહમિહિરે વારાહિસંહિતા નામનું જ્યોતિષશાસ્ત્ર બતાવ્યું. એક વખતે તે વરાહમિહિરે પ્રતિષ્ઠાનપુરમાં જઈ પોતાની કથાથી ત્યાંના જિતરાતુરાગતને ખુશી કર્યા પછી અગ્રક્રમે તે ત્યાં જૈનવર્મની નિંદા કરવા લાગ્યો. તેથી ખિન્ન થયેલા જૈનોએ તેને ત્યાંથી દૂર કરવામાટે શ્રીભદ્રબાહુસ્વામિને બોલાવ્યા. એક વખતે તે વરાહમિહિરે તે જિતરાતુરાગતપાસે નિમિત્ત કહ્યું કે, તમારી રાજસલામાં આવન પલના પ્રમાણનો એક મત્સ્ય આકાશમાંથી પડશે. તે વખતે ત્યાં રહેલા શ્રીભદ્રબાહુસ્વામિએ કહ્યું કે, તે પડેલા મત્સ્ય સાઠી એકાવન પલના પ્રમાણવાળો થશે. ત્યારબાદ શ્રીભદ્રબાહુસ્વામિએ કહેલા પ્રમાણજેવડાજ ત્યાં મત્સ્ય પડ્યો. એરીતે પોતાની સ્ખલના થવાથી વિશેષ પ્રકારે ક્રોધ પામેલો તે વરાહમિહિરે જૈનોનો વણા દ્રેષ કરવા લાગ્યો. એવામાં તે રાજાને ઘેર પુત્રનો જન્મ થયો, ત્યારે નગરના મધ્યમાં લોકો પોતાના હાથમાં વધામણિઓ લઈ રાજપાસે જઈ તેને ખુશી કરવા લાગ્યા. વરાહમિહિર પણ રાજા પાસે જઈ વધામણિ મૂકી કહેવા લાગ્યો કે, હે સ્વામી ! તમારો આ પુત્ર એકસો વર્ષોના આયુવાળો થશે, અને આ વિવેકવિતાના જૈનાચાર્ય ભદ્રબાહુ તો પોતાના અહંકારથી આપની પામે વધામણિમાટે પણ આવ્યા નથી. તે સાંભળી રાજા પણ પોતાના

મનમાં જૈનોપ્રતે દ્વેષ કરવા લાગ્યો. એવામાં શ્રીભદ્રબાહુસ્વામીએ
 તે વૃત્તાંત જાણીને રાજાને જણાવ્યું કે, હું રાજા! આપના આ પુ-
 ત્રનું આશુ રૂક્ત સાત દિવસોનુંજ છે, અને તેથી સાતમે દિવસે બિ-
 લાડીથી તેનું મરણ થશે, અને તેથી અમે તેની વધામણીમાટે
 તમારી પાસે આવ્યા નથી. એમ જાણી રાજાએ ઘણા પ્રયત્નથી
 રક્ષણ કર્યા છતાં પણ તે બાળક સાતમે દિવસે બિલાડીસરખા આ-
 કારવાળા કમાડના આગલિયાના પડવાથી મૃત્યુ પામ્યો. પછી રાજા-
 આદિકે નિશ્ચયેલો તે વરાહમિહિર તાપસ થઈ અજ્ઞાનતપ તપી
 મૃત્યુ પામીને વ્યંતર થયો. પછી તે પૂર્વલવના દ્વેષથી જૈનોને ઉપ-
 દ્રવ કરવા લાગ્યો. ત્યારે સઘે મલીને વિનવેલા એવા શ્રીભદ્રબાહુ
 સ્વામીએ “ ઉવસગહર ” નામનું સ્તોત્ર રચીને તે વ્યંતરનો
 ઉપદ્રવ શાંત કર્યો. આ શ્રીભદ્રબાહુસ્વામીએ સાધુઓના ઉપકાર-
 માટે અમ્યારે અંગોપર નિર્બુક્તિઓ રચેલી છે. એક વખતે તે શ્રી-
 ભદ્રબાહુસ્વામી વિહાર કરતાયકા રાજગૃહી નગરીમાં પધાર્યા, તેમનો
 ધર્મોપદેશ સાંભળી સમાનવયવાળા ચાર વણિકપુત્રોએ દીક્ષા લીધી.
 ત્યારબાદ તેઓ ચારે વૈભાવપર્વતપર કાયાત્સર્ગધ્યાને રહ્યા, તથા
 ઠંડીના ઉપદ્રવથી કાળ કરી તેઓ સ્વર્ગે ગયા. એવામાં તે દશમાં
 બાર વર્ષોના દુકાળ પડ્યો, અને તેથી સાધુઓને આહારઆદિક
 મળવામાં ઘણી મુશ્કેલીઓ પડવા માંડી. અને તેને લીધે સિદ્ધાંતોને
 મુખપાઠ વીસરાવા લાગ્યો. તે દુકાળને અંતે પાટલીપુત્રમાં સાધુ-
 ઓનો સંઘ એકઠો થયો, અને જેમ તેમ મુખપાઠો મેળવી અમ્યારે
 અંગો સંકલિત કર્યા. પરંતુ દૃષ્ટિવાદને મેળવવામાટે તેના જણકાર
 અને તે સમયે નેપાલદેશમાં વિચરતા એવા શ્રીભદ્રબાહુસ્વામીએ
 બોલાવવામાટે સઘે ત્યાં જો સાધુઓને મોકલ્યા. ત્યારે ભદ્રબાહુસ્વા-
 મીએ તે સાધુઓને કહ્યું કે, હાલમાંજ મેં પ્રાણાયામ ધ્યાનનો
 પ્રારંભ કર્યો છે, માટે મારાથી ત્યાં આવી રાક્ષસે નહીં. તે મુનિ-
 ઓએ પાછા આવી તે હકીકત કહેવાથી સઘે એકઠા થઈ ફરીને
 તેજ મુનિઓ મારફતે તેમને કહેવરાવ્યું કે, જે કોઈ સંઘની આજ્ઞા ન
 માને, તેને શું દંડ આપવો? તે સાંભળી ભદ્રબાહુસ્વામીએ કહ્યું
 કે, ખરેખર તેવા માણસને સઘે સંઘબહારજ કરવો જોઈએ, પરંતુ
 સઘે મારાપર કૃપા કરીને જીવિવાન સાધુઓને અહીં મારી પાસે
 મોકલવા, અને તેઓને હું હમેશાં સાત વાચનાઓ અને આપીશ.

પછી પાટલીપુત્રના સચે સ્થૂલભદ્રઆદિક પાંચસો બુદ્ધિવાન સાધુ-
ઓને ત્યાં દષ્ટિવાદનો અભ્યાસ કરવામાટે મોકલ્યા. પરંતુ કેટલાક
સમય પછી એક સ્થૂલભદ્ર શિવાયના બાકીના ઊંઝા સાધુઓ
અભ્યાસથી કંટાળીને ત્યાંથી ચાલ્યા ગયા. અને સ્થૂલભદ્રએ તે-
મની પાસે રહી દશપૂર્વોના અર્થસંહિત અને બાકીનો ચાર પૂર્વોના
મૂળપાઠ અભ્યાસ કર્યો. એ રીતે શ્રીભદ્રઆહુસ્વામી ૪૫ વર્ષો સુધી
શુદ્ધસ્થાવાસમાં, ૧૭ વર્ષોસુધી સામાન્ય પ્રત્યક્ષારી, અને ૧૪ વર્ષો
સુધી યુગપ્રધાનપણે રહી છહોતેર વર્ષોનું આયુ લોગવી શ્રીસ્થૂલ-
ભદ્રજીને પોતાની માટે સ્થાપી શ્રીમહાવીરપ્રજ્ઞના નિર્વાણ પછી
એકસો સીતેર વર્ષો વીત્યાબાદ કુમરગિરિપર અનરાત કરી સ્વર્ગે ગયા

॥ ૮ ॥ શ્રીસ્થૂલભદ્રસ્વામી ॥

(તેમનો વૃત્તાંત નીચે મુજબ છે.)

પાટલીપુત્ર નામના નગરમાં નંદનામે રાજા રાજ્ય કરતો હતો,
તેના કાયથળતિનો અને જૈનધર્મ પાલનારો શકડાલનામે મંત્રી હતો.
તે મંત્રીની લાજલહે નામની સ્ત્રી હતી. વળી તેઓને સ્થૂલભદ્ર તથા
શ્રીયક નામના બે પુત્રો, અને યજ્ઞઆદિક નામોવાળી સાત પુત્રીઓ
હતી. તેઓમાંથી સ્થૂલભદ્ર મનોહર યોવનરૂપવાળી ફેરાનામની
વેશ્યામાં આસક્ત થઈને બાર વર્ષો સુધી તેણીનેજ ઘેર રહ્યો. અને
તે મુદત દરમ્યાન તેણે સાઠાબાર કોડ સોનામોહોવેણું ખર્ચ કર્યું. હવે
એક વરશ્યાનામનો શીખકવિ બ્રાહ્મણ હમેશાં રાજસભામાં આવીને
પોતે રમેલાં એકસોઆઠ નવિન નવિન કંપોવડે રાજાની સ્તુતિ &
સ્વા લાગ્યો. તે કાળે સાંભળી ખુશી થયેલો તે નંદરાજા તે બ્રા-
હ્મણને ઘણું દ્રવ્ય આપવા લાગ્યો. તે જોઈ તે શકડાલમંત્રિએ વિચાર્યું
કે, આ રાજા આવી રીતે હમેશાં આ બ્રાહ્મણને ફેકટ દ્રવ્ય આપી
ધનનો વિનાશ કરે છે. એમ વિચારી તે મંત્રિએ એક વખતે તે નંદ-
રાજાને જણાવ્યું કે હું સ્વામી ! આ બ્રાહ્મણને હમેશાં ફેકટ દ્રવ્ય
આપીને શામાટે દ્રવ્યના ભંડારનો વિનાશ કરો છો ? આ ધૂર્ત બ્રા-
હ્મણ હમેશાં ઊંઝાએ કરેલાં કાળેવડે આપની સ્તુતિ કરીને ઠગે છે.
એવી રીતનું મંત્રિનું વચન સાંભળીને ક્રોધ પામેલા રાજાએ તે
બ્રાહ્મણને દાન આપવું બંધ કર્યું. તેથી દુઃખાયેલો તે વરશ્યા બ્રાહ્મણ
તે શકડાલમંત્રિને મારવાનો ઉપાય શોધવા લાગ્યો. એવામાં એક

વખતે તે શકડાલમત્રિને ઘેર તેના પુત્ર શ્રીયકને વિવાહનો પ્રસંગ
 આંબો. તે અવસરે રાજાને ભેટ દેવા માટે મંત્રિએ કેટલાંક ઉમદાં
 હથિયારો પોતાને ઘેર તૈયાર કરાવવા માંડ્યાં. કોઈપણ રીતે તે વૃત્તાંત
 જાણવાથી તે દુષ્ટ બ્રાહ્મણે અવસર મળેલો જાણીને નગરના લોકોના
 બાળકોને મીઠાઈઆદિક આપી એટું શિખાવ્યું કે, આ શકડાલ-
 મત્રી નંદરાજાને મારીને પોતાના પુત્ર શ્રીયકને રાજ્યપર સ્થાપન
 કરશે હવે નગરલોકનાં તે સઘળા બાળકો એવી રીતનું વાક્ય હમેશાં
 માટે સ્વરે મુખથી બોલતાથા. શેરીએ શેરીએ ભમવા લાગ્યા. અનુ-
 ક્રમે તે વાત નંદરાજાના સાંભળવામાં આવી. તેથી શાંતિ થયેલા
 તે રાજાએ પોતાના યુક્ત અનુચરો મારફતે મંત્રિને ઘેર હથિયારો
 તૈયાર કરવાનો વૃત્તાંત જાણ્યો. તેથી દોષ પામેલા નંદરાજાએ બીજે
 દિવસે રાજસભામાં આવેલા તે શકડાલમત્રિની સામે પણ જોયું
 નહીં ત્યારે મહાઅતુર એવો તે શકડાલમત્રી રાજાને પોતાપર કોય
 પામેલો જાણી તુરત ઘેર આવી પોતાના પુત્ર શ્રીયકને કહેવા લાગ્યો
 કે કેઈ દુષ્ટની પ્રેરાયેલો રાજા ખરેખર આપણાપર કોપાયમાન બં-
 થેલો છે, માટે તારે આપણા સર્વ કુટુંબની રક્ષામાટે પ્રભાતે જ્યારે
 હું રાજસભામાં જાઉં, ત્યારે મારું મસ્તક છઠી નાખવું; તે સાંભળી
 શ્રીયકે કહ્યું, હે પિતાજી! એવી રીતનું પિતાની હત્યાદિપ મહાપાપ
 હું કેમ આચરું? ત્યારે શકડાલમત્રીએ કહ્યું કે હે વતસ! કુટુંબની
 રક્ષામાટે તારે તેહું અકાર્ય પણ કરવું પડશેજ. વળી હું તે વખતે
 તાલપુરનાજીવિષ મારા મુખમાં રાખીશ, અને તેથી તું પણ પિતૃ-
 હત્યાના મહાપાપથી વિમુક્ત થઈશ એ રીતે ઘણા આગ્રહપૂર્વક કરે-
 વાથી તે શ્રીયકે પિતાનું તે વચન સ્વીકાર્યું. પછી પ્રભાતે રાજમ-
 ભામાં આવેલા તે શકડાલમત્રિનું મસ્તક શ્રીયકે તત્સવારવડે છઠી
 નાખ્યું; ત્યારે રાજાએ કહ્યું કે, અરે શ્રીયક! આ તે શું કર્યું? ત્યારે
 શ્રીયકે કહ્યું કે, હે સ્વામી! પોતાના ખલિકનું અહિત ચિંતવનાર
 પિતાને પણ મારી નાખવોજ જોઈએ. તે સાંભળી ખુશી થયેલા
 રાજાએ મંત્રિની પદવી સ્વીકારવામાટે શ્રીયકને કહેવાથી તેણે ગળાને
 કહ્યું કે, હે સ્વામી! મારા મહોદય ભાઈ સ્થૂલભદ્ર દોષાવેશ્યાને ઘેર
 રહે છે, તેમને બોલાવી આપે મંત્રિપદ દેવું. ત્યારે રાજાએ બોલા-
 વેલા સ્થૂલભદ્ર રાજસભામાં આવ્યા ત્યારે રાજાએ તેમને મંત્રિપદ
 લેવામાટે કહેવાથી તેમણે કહ્યું કે, હે સ્વામી! હું વિચારીને મંત્રિપદ

અંગીકાર કરીશ. એમ કહી તે સ્થૂલભદ્ર અરોહવાડીમાં જઈ પોતાના મનમાં વિચારવા લાગ્યો કે, અરે! રાજ્યધર્મના વ્યાપારથી મારા પિતાજીની આવી અવસ્થા થઈ! મારે એવા પ્રકારની રાજપદવી લેવાની મારે જરૂર નથી. એમ વિચારી તે સ્થૂલભદ્રજીએ પોતાનું રત્નકંબલ ફાડી, તેનું રજોહરણ બનાવી મનમાં વૈરાગ્યને ધારણ કરી મુનિનો વેપ લેઈ રાજસભામાં આવી રાજાને ધર્મલાભની આશિષ આપી. તે જોઈ રાજગૃહાદિક સભાજનોએ મનમાં આશ્ચર્ય પામી તેમને વંદન કર્યું. ત્યાંથી નિકળીને તે સ્થૂલભદ્રમુનિએ શ્રીઆર્યસંભૃતિવિજયજી પાસે આવી દીક્ષા લીધી, તથા અનુક્રમે તે મુનિ અગ્યારે અંગોના પારંગામી થયા. એવામાં દુષ્કાલના પ્રભાવથી જૈન મુનિઓને શાસનનો આધારભૂત દષ્ટિવાદ પ્રાપ્ત કરીને વિસ્મૃત થયો. તેના પાઠોનો સંગ્રહ કરવામાટે પાટલીપુત્રનગરમાં ચતુર્વિધ જૈન સંઘ એકઠો થયો.

તે વખતે સંઘને માહુમ પડ્યું કે, આ વખતે નેપાલદેશમાં વિચરતા ફક્ત શ્રીમાન ભદ્રમાહુસ્વામીજી દષ્ટિવાદના જાણકાર છે, અને તેથી તેમને પાટલીપુત્રમાં ખોલાવવામાટે કાગળ લખી આપી સંઘે તે નેપાલદેશમાં સાધુઓને મોકલ્યા. તે સાધુઓએ પણ ત્યાં જઈ શ્રીભદ્રમાહુસ્વામિને સંઘે લખેલા કાગળ આપ્યો. કાગળ વાંચી ભદ્રમાહુસ્વામિજીએ તે સાધુઓને કહ્યું કે, આ સમયે હમણાં જ પ્રાણાયામનામના ધ્યાનમાં પ્રવેશ કર્યો છે, તેથી હાલ મારાથી ત્યાં આવી રાકાશે નહીં. તે સાંભળી તે સાધુઓએ પાટલીપુત્રમાં જઈ ત્યાંના સંઘને નિવેદન કર્યું. ત્યારે દુભાયેલા તે સંઘે કરીને ત્યાં બે સાધુઓને શ્રીભદ્રમાહુસ્વામિજીની પાસે મોકલ્યા, અને તેમના મુખથી સંઘે તેમને જણાવ્યું કે, જે માણસ સંઘની આજ્ઞાનો સ્વીકાર કરે નહીં, તે ક્યા દંડને પાત્ર થાય? ત્યારે શ્રીભદ્રમાહુસ્વામીજીએ કહ્યું કે, તે માણસને સંઘે સંઘબહાર કરવો. ત્યારે તે બન્ને સાધુઓએ તેમને જણાવ્યું, હવે આજથી તમાજ સંઘબહાર થયા છો. ત્યારે તેમણે કહ્યું કે, સંઘે મારાપર કૃપા કરીને અહીં બુદ્ધિવાન સાધુઓને મોકલવા, જેથી હું તેઓને દષ્ટિવાદની વાચના આપીશ, કે જેથી મારાં ધ્યાનનો અને સંઘના કાર્યનો મુખેમુખે નિર્વાહ થઈ જશે. ત્યારમાટે તે બન્ને સાધુઓએ પણ પાટલીપુત્રમાં જઈને તેમનું કહેવું નિવેદન કર્યું. ત્યારે સંઘે પણ સ્થૂલભદ્રઆદિક પાંચસો મુનિઓને

ત્યાં મોકલ્યા, અને ભદ્રબાહુસ્વામી પણ તેઓને વાચના દેવા લાગ્યા. કેટલેક સમયે એક સ્થૂલભદ્રમુનિસિવાય. બીજા સઘળા મુનિઓ અ-
વ્યાસથી દંડાગીને પાછા આજ્યા ગયા. અને સ્થૂલભદ્રજીએ તેમની
પાસે જો વસ્તુઅધિક દર્શાવેના અવ્યાસ કર્યો. એવામાં શ્રીભદ્રબા-
હુસ્વામી સ્થૂલભદ્રમુનિસહિત વિચરતાથકા પાદલીપુત્રનગરના ઉદ્યા-
નમાં પધાર્યા. તે વખતે પૂર્વે જેઓએ દીક્ષા મહણ કરેલી છે, એવી-
યક્ષાઆદિક સ્થૂલભદ્રજીની આઠે બહેનો તેમને વાંદવામાટે શ્રીભદ્રબા-
હુસ્વામીજીની પાસે આવી. ત્યાં ગુરુમહારાજને વાંદીને, તથા પોતાના
ભાઈ સ્થૂલભદ્રને નહીં જોવાથી તેઓએ તેમને પૂછ્યું કે, હે ભગવન!
જેમણે દીક્ષા લીધેલી છે, એવા અમારા ભાઈ સ્થૂલભદ્ર ક્યાં છે?
અમે તેમને વંદન કરવામાટે ઉત્સુક થયેલી છીએ. ત્યારે ગુરુમહારાજે
કહ્યું કે, તેઓ પાછળના ભાગમાં નજીકમાં રહેલી ફરીમાં બેસી પો-
તાનો પાઠ કરી રહેલા છે. તે સાંભળી તેમના દર્શનમાટે ઉત્સુક થ-
યેલી તે સઘળી સાધ્વીઓ ગુરુમહારાજને વાંદી ત્યાં જવા લાગી.
એવામાં તે ફરીના દ્વારમાં બેઠેલા તે સ્થૂલભદ્રમુનિએ પણ પોતાની
તે બેઠેલાને આવતી જોઇને તેઓને આશ્ચર્ય ઉપભવવામાં. રૂપરંગ-
વર્તનનામની વિધાવડે પોતાનું સિંહનું રૂપ કર્યું. હવે ત્યાં આવેલી
તે સાધ્વીઓ સિંહને જોઇ દ્રઢ્યમાં ભય ઉત્પન્ન થવાથી કંપિત થઇ
પાછા વળી શ્રીભદ્રબાહુસ્વામી પાસે આવી કહેવા લાગી કે, હે
ભગવન! ખરેખર અમારા તે ભાઈનું ભક્ષણ કરીને ત્યાં એક સિંહ
બેઠેલો છે. તે વખતે દીધેલ છે શ્રીપયોગ જેમણે એવા તે ભદ્રબા-
હુસ્વામીજીએ સ્થૂલભદ્રજીને તે કોતુકમાટેનું આચરણ જાણીને ગં-
ભીરપણું ધારણ કરી તે સાધ્વીઓને કહ્યું કે, હે મહાસતીઓ! હવે
તમે જો ત્યાં પાછી ફરીને જશો, તો ખરેખર તમારે તમારા ભાઈનાં
દર્શન થશે. તે સાંભળી ગુરુમહારાજના વચનપર અદ્ધા રાખીને
ફરીને ત્યાં ગયેલી તે સાધ્વીઓએ પોતાના ભાઈ સ્થૂલભદ્રમુનિને
જોઇ ખુશી થઇ તેમને વંદના કરી. પછી તેઓના ગયાબાદ તે સ્થૂ-
લભદ્રમુનિ પણ પાઠ લેવામાટે ગુરુમહારાજ પાસે આવ્યા. પરંતુ,
તમે અયોગ્ય છો. એમ કહી ગુરુજીએ તેમને પાઠ આપ્યો નહીં.
ત્યારે તે સ્થૂલભદ્રજીએ પણ પોતાનો અપરાધ ખમાવવાપૂર્વક ઘણી
પ્રાર્થના કરવા છતાં પણ, ગુરુમહારાજે, તેમને પાઠ આપ્યો નહીં.
ત્યારેમાં જ ક્રોધ સકલસંઘની, ઐરણ્યીજ અર્થવિના બાકીના ચાર

પૂર્વેના પાઠ ગુરમહારાજે તેમને આપ્યો, અને કહ્યું કે, હવેથી તમારે કોઈને પણ આ પાઠ આપવો નહીં. આ શ્રીસ્થૂલભદ્રજીનું વિશેષ વૃત્તાંત તો તેમના ચરિત્રઆદિકથી જાણી લેવું. એ રીતે આ શ્રીસ્થૂલભદ્રમુનિ ૩૦ વર્ષોંમુધી શૃંગવાસમાં, ૨૪ વર્ષોંમુધી ત્રતપર્યાયમાં અને ૪૫ વર્ષોંમુધી શુગમવાનપણે રહીને ૯૯ વર્ષ, પાંચ માસ અને પાંચ દિવસોંનું પોતાનું સર્વ આયુ સંપૂર્ણ કરીને શ્રીમહાવીરબ્રહ્માના નિર્વાણથી ૨૧૫ વર્ષોં વીત્યાબાદ મગધદેશમાં રાજગૃહનગરની પાસે આવેલા વૈભારપર્વતપર એક પખવાડીયાની ચંદ્રોષ્ણનાપૂર્વક અનશન કરીને પોતાની પાટે શ્રીઆર્યમહાગિરિજી મુનીધરને સ્થાપન કરીને એકસો મુનિઓના પરિવારવડે સેવાયાથકા સ્વર્ગે ગયા.

॥ ૯ ॥ શ્રીઆર્યમહાગિરિજી ॥

મગધદેશમાં આવેલા કોસાગનામના ગામમાં ઇલાપત્યગોત્રમાં ઉત્પન્ન થયેલો રૂદ્રસોમનામનો આશ્રજી વસતો હતો, તે આશ્રજી વેદો તથા વેદાંગોનો પારંગામી હતો. તે આશ્રજીને શીલરૂપી આભૂષણને ધારણ કરનારી મનોરમાનામે સ્ત્રી હતી, તેઓને મહાગિરિ અને મહાસ્તિનામના બે પુત્રો હતા. વૈષ્ણવ પાત્રેલા એવા તે બન્ને લાઘવો વિધાનો અભ્યાસ કરવામાટે પાટલીપુત્રનગરમાં આવ્યા. એવામાં અનેક વિદ્યાઓનો પાર પાત્રેલા એવા શ્રીસ્થૂલભદ્રમુનિ પોતાના પરિવાર સહિત પાટલીપુત્રનગરના ઉદ્યાનમાં આવી સમોસર્યા. તે વખતે નગરના લોકોના ઠોળેઠોળાં તેમને વાંદવામાટે નગરપાસે આવેલા તે ઉદ્યાનમાં જવા લાગ્યા. તે વખતે તે મહાગિરિ અને મહાસ્તિનામના આશ્રજીપુત્રો પણ કોતુકથી ત્યાં ગયા. ત્યાં તે શ્રીસ્થૂલભદ્રમુનિજીની મહુરતા અને ગંભીરતાઆદિક શુભોના સમૃદ્ધથી શોભાયમાન થયેલી વર્મદેશના સાંસળીને તે બન્ને આશ્રજીપુત્રોએ વૈરાગ્ય પામી, દીક્ષા લીધી. અનુક્રમે તે બન્ને મુનિઓ જિનેન્દ્રચંદ્રજીએ પ્રરેષાં રાજોનાં પારંગામી થયા. પછી કેટલોક સમય ગયાબાદ યરમ વૈરાગ્યને પ્રાપ્ત થયેલા, અને શ્રીમાન્ સ્થૂલભદ્રજીએ ગણનાયક કર્યા છતાં પણ તે શ્રીઆર્યમહાગિરિમુનિરાજ વિચ્છેદ ગયેલા એવા પણ જિનકલ્પીપણાના આચારને પાલવાની ઇચ્છા કરતાથકા સર્વસાધુસમુદાયને આર્ય-મહાસ્તિજીમહારાજને સોંપીને જિનકલ્પીઆચારની તુલના કરતાથકા બહુલ અને બલિસ્સહઆદિક ચાર શિષ્યોસહિત જૂઠો વિહાર કરવા દીધો. આ પ્રેસ-જામનગર.

લાગ્યા. અત્યુકમે કલિંગદેશમાં આવેલા કુમરગિરિનામના તીર્થમાં આવી અનશન કરી તેઓ શ્રીમહાવીરપ્રભુના નિર્વાણથી ૨૪૫ વર્ષો વીત્યાબાદ ૨૪૭૯ ગયા. તેમના શિષ્યોમાના બહુલ નામના મુનિરાજનો પરિવાર જિનકદંપીઆચારનીજ તુલના કરવા લાગ્યો; અને ત્યારથી જિનકદંપી જૈન મુનિઓની શાખા નિકળી, અને કેટલેક કાળે તેજ શાખા દિગંબરોના નામથી પ્રસિદ્ધ થઈ. બલિસ્સહમુનિ પાછળથી પોતાના પરિવાર સહિત સ્થવિરકદંપીઆચાર પાસવા લાગ્યા, પરંતુ તેમની શાખા જૂદી પડીને વાયકગણના નામથી પ્રસિદ્ધ થઈ. તેમના પરિવારનું વર્ણન પૂર્વે શ્રીઆર્યહિમવંતજીએ રચેલી સ્થવિરાવલિમાં કહેલું છે, ત્યાંથી જાણી લેવું.

॥ ૧૦ ॥ શ્રીઆર્યમુહસ્તિજી ॥

(તેમનું વૃતાંત નીચે મુજબ છે.)

શ્રીસ્થૂલભદ્રજી મહારાજના શિષ્યોમાં ઉત્તમ એવા શ્રીઆર્ય-મુહસ્તિજી શ્રીઆર્યમહાગિરિજીએ સોંપેલા સાધુસમુદાયની વ્યવસ્થા કરતાથકા અને સ્થવિરકદંપી આચારને પાલતાથકા વિહાર કરવા લાગ્યા, એવામાં મગધઆદિક દેશોમાં લોકોને અત્યંત હાથ કરનારો પરસાદના અભાવરૂપ દુકાળ પડ્યો, અને તેથી અનેક લોકો ભોજન ન મળવાથી મરણ પામ્યા. એવીરીતનો દુકાળ હોવા છતાં પણ ભાવિક ધનવાન આવકોપાસેથી જૈનમુનિઓને ભિક્ષા મળવા લાગી. હવે એક વખતે શ્રીઆર્યમુહસ્તિમહારાજના બે શિષ્યો ભિક્ષા લેવા માટે કોઈએક ધનવાન આવકના ઘરમાં દાખલ થયા. એવામાં કોઈએક ભૂખ્યો, તથા બાકી રહેલ હાડચામડીયુક્ત શરીરવાળો રંક ભોજન મેળવવામાટે ત્યાંજ આવી ચડ્યો. ત્યાં ઉભેલો તે રંક તે બન્ને મુનિઓને મળેલી માદકોની ઘણી ભિક્ષાને જોઈને પોતાના મનમાં આશ્ચર્ય પામ્યો અને ભિક્ષા લીધાબાદ ત્યાંથી પાછા વળેલા તે બન્ને મુનિઓની પાસે આવીને તે રંક અત્યંત મધુર અને દીન વચનથી તેઓ પાસે પોતાને ભોજન આપવામાટે વાચના કરવા લાગ્યો. ત્યારે તે મુનિઓએ તેને કહ્યું કે, હું મહાભાગ્યવંત ! અમારા શુદ્ધમહાનાજની આજ્ઞાવિના અમે કોઈને પણ ભોજન આપી શકીએ નહીં. એવીરીતનું તેમનું વચન સાંભળીને તે ક્ષુધાતુર રંક ભોજન

મળવાની લાલચથી તે મુનિઓની પાછળ પાછળ ચાલતોથકો ઉપા-
 શ્રયના દ્વારપાસે આવી ઉભો. પછી તે બંને મુનિઓએ પણ ગુરૂમ-
 હારાજની પાસે જઈ ગાયરી આલોખ્યાખ્યાદ તે રંકલિશુકનું વૃત્તાંત
 નિવેદન કર્યું. ત્યારે આપેલ છે શ્રુતજ્ઞાનનો ઉપયોગ જેમણે એવા તે
 રથવિર શ્રીઆર્યમુહુરિતમહારાજે પણ તે રંકના છવથી આગામિ-
 કાળમાં થનારી જિનશાસનની પ્રભાવનાને જાણીને તે રંકને ઉપા-
 શ્રયમાં બોલાવી કહ્યું કે, હે મહાનુભાવ ! જે તું હમણાજ ચારિત્ર
 અંગીકાર કરે, તો અમા તને ભાવે તેટલું લાડઓતું ખૂબ ભોજન
 આપીએ; તે સાંભળી ભવિષ્યકાળમાં જેતું કલ્યાણ થવાતું છે, એવા
 તે રંકે પણ ચારિત્ર લેવાતું સ્વીકાર્યું. ત્યારે ગુરૂમહારાજે પણ તેજ
 વખતે તેને દીક્ષા આપીને તેની ઈચ્છામુજ્જ્વળ લાડઆદિકહું ભોજન
 કરાવ્યું. પછી તે રંકલિશુક પણ જૈનદીક્ષાના ગુણોતું અનુભોગન ક-
 રતોથકો અત્યંત ભોજન કરવાથી થયેલા અતિસારના રોગથી અપ્ર-
 કટ સામાયિકના શ્રતને ધારણ કરતોથકો શુભધ્યાનમાં તત્પર રહી
 તેજ શાંતિએ મરણ પામી અશોકરાજના કુણાલનામના અધપુત્રનો
 સપ્રતિનામે પુત્ર થયો. અનુક્રમે તે સપ્રતિકુમાર પોતાના કાદાએ ગ-
 રાસમાં આપેલી, અને માલવાદેશના આબુપણ્ણત એવી ઉજ્જ-
 યિનીનગરીમાં રાજ થયો. એવામાં શ્રીઆર્યમુહુરિતજી રથવિર
 પણ મુનિસમૂહોના પરિવારસંહિત વિહાર કરતાથકા અહુક્રમે તેજ ઉ-
 જ્જયિનીનગરીમાં પધાર્યા. તે વખતે ત્યાં શ્રીમાન્ છવંતસ્વામી
 એવા શ્રીમહાવીરપ્રભુની પ્રતિમાનો રથયાત્રાનો મહોત્સવ પ્રવર્તતો
 હતો. તે મહોત્સવમાં શ્રીમાન્ આર્યમુહુરિતજી મહારાજ પણ પો-
 તાના પરિવારસંહિત માર્ગમાં ચાલતા હતા. હવે પ્રભુની તે પ્રતિ-
 માનો રથ નગરમાં ફરતોથકો શ્રીમાન્ ચતુર્વિધ સંઘસંહિત રાજદર-
 બાર પાસે આવ્યો. તે વખતે ગરૂખામાં બેઠેલા સપ્રતિરાજ તે મહો-
 ત્સવમાં નીચે રાજમાર્ગમાં પગે ચાલતા એવા તે આર્યમુહુરિતજી
 નામના રથવિર આચાર્યમહારાજને બેઠને પોતાના મનમાં વિચારવા
 લાગ્યા કે, અહો ! મેં કોઈક પણ સમયે આવા વેપને ધારણ કરનારા
 સાધુઓને જોએલા છે. એવીરીતે વિચાર કરતાંથકાં તે રાજાને મૂર્છા
 આવ્યાખ્યાદ જાતિસ્મરણ જ્ઞાન ઉત્પન્ન થયું. અને તેથી તે જ્ઞાનવડે
 કરીને તેણે હાથમાં રહેલાં આંબળાંનીચે પોતાનો પૂર્વભવ જોયો.
 ત્યારખ્યાદ તે સપ્રતિરાજ તે શ્રીઆર્યમુહુરિત નામના ગુરૂમહારાજને

ઝોળખીને, તથા તેમને પોતાના પૂર્વસવના ઉપકારી જાણીને
 તેમને વાંદવાની ઇચ્છાથી દુરંત નીચે ઉતરી તેમના ચરણોમાં નમસ્કાર
 કરી કહેવા લાગ્યા કે, હે ભગવન્! શું આપસાહેબ મને ઝોળખો
 છો? તે સાંભળી દીધેલ છે શ્રુતજ્ઞાનનો ઉપયોગ જેમણે એવા
 તે શ્રીગુરુમહારાજને પણ તે સંપ્રતિરાજને તેના પૂર્વસવમાં પોતાનો
 શિષ્ય જાણીને કહ્યું કે, હે રાજન્! તમે પૂર્વસવમાં ફક્ત એક
 દિવસનું સંયમ ધારણ કરનારા અમારાજ શિષ્ય હતા. અને
 તે સમયે ફક્ત એક દિવસજ તમોએ આરાધન કરેલા અવ્યક્ત-
 સામાયિકના ફલરૂપ આ રાજ્ય પ્રાપ્ત કર્યું છે. એવીરીતનું શ્રી
 ગુરુમહારાજનું વચન સાંભળીને અત્યંત ખુશી થયેલા તે સંપ્ર-
 તિરાજ જૈનધર્મ પર દૃઢ શ્રદ્ધા આવવાથી પોતાની આંખોમાં
 હર્ષના આંશુઓ લાવી ફરીને પણ તે ગુરુમહારાજને વાંદીને
 એમ કહેવા લાગ્યા કે, હે ભગવન્! આપના પસાયથી મને કંગાલ
 બિદ્યુકને પણ આવીરીતની રાજ્યલક્ષ્મી પ્રાપ્ત થઈ છે, હવે આપ
 સાહેબ મારા યોગ્ય કાર્ય અને ફરમાવો? ત્યારે ગુરુમહારાજે કહ્યું કે,
 હે રાજન્! જે ધર્મના પસાયથી તમોને આવીરીતની રાજ્ય સ-
 મૃદ્ધિ પ્રાપ્ત થઈ છે. તેજ ધર્મનું પ્રભાવના આદિકવડે કરીને તમે
 આરાધન કરો? કે જેથી તમોને વળી પણ સ્વર્ગ તથા મોક્ષઆદિકના
 શાશ્વતાં સુખની પ્રાપ્તિ થાય. તેથી અત્યંત ખુશી થયેલા તે સંપ્રતિ-
 રાજ નાના પ્રકારની જૈનધર્મ સંબંધી પ્રભાવના કરવા લાગ્યા. વળી
 પોતે સમ્યક્ત્વનો સ્વીકાર કરીને સુવર્ણ, રૂપું, તથા પાપાણુઆદિકવડે
 તેમણે સવાદોડ નવી જૈનપ્રતિમાઓ કરાવી, તથા સવાલાખ નવાં
 જિનમંદિરો બંધાવ્યાં. વળી પૂર્વે કરાવેલાં તેરહજાર જિનમંદિરોનો
 તેમણે જીર્ણોદ્ધાર કરાવ્યો. વળી ગરીબ અને નિરાધાર બિદ્યુકઆદિ-
 કોને ભોજન આપવામાટે તેણે સ્નાતસો દાનશાળાઓ કરાવી. પછી
 તે સંપ્રતિરાજએ શ્રીમહાવીરપ્રભુના નિર્વાણથી બસો એકયાશી વર્ષો
 બીત્યાબાદ પોતાની રાજધાની એવી ઉજ્જયિનીનગરીમાં જૈન-
 ધર્મનો ફેલાવો કરવામાટે ચતુર્વિધ જૈનસંઘની એક મહોટી સલા
 એકઠી કરી. તે સલાના પ્રમુખપદે શ્રીઆર્યમુહસ્તિભદ્રારાજ
 બિરાજ્યા હતા. પછી ત્યાં મળેલા તે સર્વ સંઘની સંમતિથી તે
 સંપ્રતિરાજએ જૈનધર્મનો ફેલાવો કરવામાટે પોતાના અનેક સેવ-
 કોને સાધુ મુનિરાજનો વેપ પહેરાવીને અનાયદેશોમાં પણ મોકલ્યા.

તેઓએ ત્યાં જ્યાં ત્યાંના લોકોને પ્રતિબોધીને તે અનાર્થદેશોને પણ જૈનમુનિઓને બિહાર કરવાલાયક કર્યા. એ રીતે તે સપ્રતિનિમ્નએ તે અનાર્થદેશોમાં પણ પ્રભાવનાપૂર્વક જૈનધર્મનો ફેલાવો કર્યો. વળી તે રાજ્યો પોતાના દેશમાં પણ સર્વ વ્યાપારીઓને હુકમ કર્યો કે, તમારે જૈનમુનિઓને જે કંઈ જોઈએ તે તેમની ઇચ્છામુજબ ભોજન તથા વસ્ત્રઆદિક આપવાં, અને તેનું મૂલ્ય મારા ખજાનથી પાસેથી તમારે વસુલ કરવું. હવે લોકોના માર્યા તે વ્યાપારીઓ પણ પોતાની વસ્તુઓની ઘણી કિંમત ઉપજવવામાટે પરસ્પર સ્પર્ધાપૂર્વક જૈન મુનિઓને બોલાવી બોલાવીને ઘણી કિંમતવાળા ભોજન તથા વસ્ત્ર આદિક તેમને આપવા લાગ્યા. એ રીતે રાજપિંડને મહણ કરતા એવા પોતાના પરિવારના મુનિઓને જાણતાં છતાં પણ તે શ્રીઆર્થસુહસ્તિજમહારાજ (રાજપ્રતેના) પોતાના શિષ્યપણાના મોહથી નિવારી શક્યા નહીં. વળી તે મુનિઓ પણ મરજી મુજબ પોતાને ભોજનઆદિક મળવાથી કંઈક શિથિલાચારી થયાથકા પ્રાપ્ત કરીને ધર્મધ્યાનથી સ્ખલિત થવા લાગ્યા. હવે ઝોવીરીતનું જિનશાસનના મુનિઓનું શિથિલપણું જાણીને જિનકલ્પિની તુલના કરનારા શ્રી આર્થમહાગિરિજમહારાજ પોતાના મનમાં દુભાઈને શ્રીઆર્થસુહસ્તિજ પાસે આવ્યા. એવીરીતના તેમના અકરમાત આગમનથી ચકિત થયેલા શ્રીઆર્થસુહસ્તિજમહારાજ તુરત ઉભા થયા, અને તેમની સન્મુખ જઈ હાથ જોડી બેસવામાટે તેમને આસન આપી, વંદન કરી, સુખ સંવમયાદિકના પ્રસન્નપૂર્વક વિનયથી તેમની આસનાવાસના કરવા લાગ્યા. તેવારપછી તે શ્રીમાન આર્થમહાગિરિજ મહારાજે આર્થસુહસ્તિજને કહ્યું કે, હું મહાભાગ! શ્રીમહાવીરપ્રભુની આજ્ઞાવિરૂદ્ધ આ રાજપિંડ મહણ કરવાનો આચાર તમારે શામાટે પ્રારંભ્યો છે? ત્યારે આર્થસુહસ્તિજએ કહ્યું કે, હું ભગવન! ધર્મના અતિશય અનુરાગથી આ સપ્રતિરાજ મુનિઓપ્રતેથી પોતાની અત્યંત ભક્તિને લીધે આ કાર્ય કેવલ પોતાની ઉદારતાથીજ શાસનની ઉત્તિમાટે કરે છે, અને તેથી આ મુનિઓ પણ તેવા ભક્તિવંત રાજાના ઉત્સાહનો ભાગ શીરીતે કરી શકે? હવે તે શ્રીઆર્થસુહસ્તિજમહારાજના પણ આવીરીતનાં વચનો સાંભળીને ધારણ કરેલ કે કોઈ જેમણે એવા તે શ્રીઆર્થમહાગિરિજ મહારાજ બોલ્યા કે, અરે! કેટલા પોતાના શિષ્યના મોહથીજ જાણતાં, છતાં પણ

તું આજ્ઞાવિરૂદ્ધ આચરણપ્રતે માયાથી આંખઆડા કાન કરે છે ! હ-
વેથી તારીસાથે મારો વ્યવહાર બંધ છે. તે સાંભળી ભયથી ધ્રુજતું
છે શરીર જેમતું, તથા સંસારના ભયથી ડરતા એવા તે શ્રીઆર્ય
મુદ્ધસ્તિત્ત ઉભા થઈ, ગુરુમહારાજના ચરણોમાં નમસ્કાર કરી હાથ
જોડી પોતાનો તે અપરાધ ખમાવવા લાગ્યા. ત્યારે ક્રોધરહિત થયેલા
તે શ્રીઆર્યમહાગિરિજીમહારાજે પણ કહ્યું કે, હે મહાભાગ ! આના
સંબંધમાં તમારો કંઈ પણ અપરાધ નથી, ફક્ત તમેએ (પડતા
કાળના સંબંધમાં) એ શ્રીમહાવીરપ્રભુએ કહેલું વચનજ સત્ય
કરી બતાવ્યું છે. એમ કહી તે શ્રીઆર્યમહાગિરિજીમહારાજ અન્ય
જગાએ વિહાર કરી ગયા. શ્રીઆર્યમુદ્ધસ્તિત્ત પણ ઘણા કાળમુધી
પૃથ્વીમંડલપર વિહાર કરી આલોચનાપૂર્વક વિવિધપ્રકારની જૈનશા-
સનની પ્રભાવના કરીને, તથા પોતાની પાસે શ્રીઆર્યમુદ્ધસ્તિત્ત, તથા
આર્યસુપ્રતિબુદ્ધનામના બે મુનીશ્વરોને સ્થાપીને શ્રીમહાવીરપ્રભુના
નિર્વાણ પછી ૨૬૧ વર્ષો વીત્યાબાદ પાંચ દિવસોતું અનશન કરીને
ઉજ્જયિનીનગરીમાં સ્વર્ગે ગયા. તેમની ભક્તિમાં તત્પર એવા
ત્યાંના સઘે અંદન કાણોપડે તેમના શરીરનો અગ્નિસંસ્કાર કરીને ત્યાં
સ્તૂપ બંધાવ્યો. પ્રાચે કરીને આ શ્રીઆર્યમુદ્ધસ્તિત્તમહારાજના સમય-
થી જૈનમુનિઓના સમુદાયની સામાચારી કિંચિત્ ભિન્ન ભિન્ન
થયેલી છે. અને જિનકલ્પિની તુલના કરનારો નૈર્ઘંધિકગણ ત્યારથી
જૂઠા પડ્યો છે, એવો જુદવાદ છે.

॥ ૧૧ ॥ શ્રીઆર્યમુદ્ધસ્તિત્તઆચાર્ય તથા

શ્રીઆર્યસુપ્રતિબુદ્ધઆચાર્ય ॥

(તેમનો વૃતાંત નીચે મુજબ છે.)

અંપાનગરીના રહેવાસી મુદ્ધસ્તિત્ત અને સુપ્રતિબુદ્ધનામના
રાજન્યકુલમાં ઉત્પન્ન થયેલા બન્ને ભાઈઓએ વૈરાગ્ય થવાથી શ્રીમાન
આર્યમુદ્ધસ્તિત્તમહારાજની પાસે દીક્ષા લીધી પ્રાચે કરીને કલિંગદે-
શમાં વિહાર કરતા એવા તે બન્ને આચાર્યોનો ત્યાંનો પરમજ્ઞેની ભિક્ષુ-
રાજ નામનો રાજ અત્યંત ભક્ત થયો હતો. તેઓના ઉપદેશથી તે ભિ-
ક્ષુરાજરાજાએ જિનશાસનની ઉત્તતિમાટે અનેક ધર્મકાર્યો કર્યાં છે. તે
બન્ને આચાર્યોએ ત્યાં કલિંગદેશમાં રાત્રુંજયાવતાર છે બીલું નામ જેતું,
એવા કુમરપર્વતનામના પ્રસિદ્ધ તીર્થમાં ધ્યાન ધરી કોડવાર સ્થિર-

મંત્રનું આરાધન કર્યું અને ત્યારથી તેઓના પરિવારમાંના મુનિસમુદાય કેટલેક શાખાના નામથી પ્રસિદ્ધ થયા. તે બન્ને સાઈઓ પોતાનો પરિવાર શ્રીમાન્ ઇંદ્રદિત્તસૂરિજીને સોંપીને કુમરપર્વતપર અનશન કરી શ્રીમહાવીરપ્રભુના નિર્વાણથી ૩૨૭ વર્ષો વીત્યાબાદ સ્વર્ગે ગયા ત્યારે હિંદુરાજરાજાએ તે સ્થાનપર મહોત્સવ કરીને તેમના નામોના લેખવાળા બે સ્તૂપો બંધાવ્યા.

॥ ૧૨ ॥ શ્રીમાન્ ઇંદ્રદિત્તસૂરિ ॥

(તેમનું જ્ઞાતિ નીચે મુજબ છે.)

મધુરાનગરીમાં પસનારા કૌશિક ગોત્રવાળા સર્વદિત્ત નામના બ્રાહ્મણના વેદ, શ્રુતિઆદિકના પારંગામી એવા ઇંદ્રદિત્તનામના પુત્રે શ્રીઆર્યસુરિધતમહારાજની ચર્મદેશના સાંભળી દીક્ષા લીધી. તે શ્રીઈંદ્રદિત્તસૂરિજીએ મધુરાનગરીમાં અનેક આવકોને પ્રતિજોડ્યા, અને તે આવકોએ ત્યાં અનેક જિનપ્રતિમાઓ બનાવી, અને તે પ્રતિમાની પ્રતિષ્ઠાએ તે શ્રીમાન્ ઇંદ્રદિત્તસૂરિજીએ કરી. એ રીતે ત્યાં ઘણા પ્રકારની જૈનધર્મની ઉત્તતિ કરીને, તથા પોતાના શિષ્ય શ્રીઆર્યદિત્તસૂરિજીને મુનિઓના સમુદાય સોંપીને ત્રણ દિવસોનું અનશન કરીને દક્ષિણમધુરામાં શ્રીમહાવીરપ્રભુના નિર્વાણ પછી ૩૭૮ વર્ષો વીત્યાબાદ તે શ્રીઈંદ્રદિત્તસૂરિજી સ્વર્ગલોકમાં ગયા.

॥ ૧૩ ॥ શ્રીઆર્યદિત્તસૂરિ ॥

આ શ્રીઆર્યદિત્તસૂરિજી પોતાના મુનિસમુદાયને શ્રીમાન્ સિંહગિરિજીને સોંપીને શ્રીમહાવીરપ્રભુના નિર્વાણ પછી ૪૫૮ વર્ષો વીત્યાબાદ સ્વર્ગે ગયા.

॥ ૧૪ ॥ શ્રીસિંહગિરિસૂરિ ॥

આ શ્રીસિંહગિરિસૂરિજી પોતાના સાધુ સમુદાયને શ્રીવજ્રસ્વામીજીને સોંપીને શ્રીમહાવીરપ્રભુના નિર્વાણ પછી ૫૨૩ વર્ષો વીત્યાબાદ શંકુજયપર્વતપર બે દિવસનું અનશન કરીને સ્વર્ગે ગયા.

॥ ૧૫ ॥ શ્રીવજ્રસ્વામીસૂરિ ॥

અવંતીદેશમાં તુલ્યવનનામના ગામમાં ધન નામનો એક શેઠ પસંતો હતો. તેને ધનગિરિનામનો હિતમ પુત્ર હતો. તે ધનગિરિ પૂર્વે

ખાંધેલાં શુભકર્મના ઉદ્યથી બાલ્યપણામાં વૈરાગ્ય પામી સંસારથી વિરક્ત થયો અને જૈનધર્મમાં રક્ત થયેલો તે ધનગિરિ પોતાના વિવાહમાટે પોતાના માતૃપિતાને નિવેદ કરવા લાગ્યો. પરંતુ મોહને વશ થયેલા તેના પિતાએ તેને માટે શ્રદ્ધા પાસે કન્યાની માગણી કરી. તે વખતે તે ધનગિરિ તે તે કન્યાઓના પિતાઓ પાસે જઈને કહેવા લાગ્યા કે, હું તો ખરેખર દીક્ષા લેનાનો છું. હવે તે નગરમાં ધનપાલનામે એક શેઠ વસતો હતો. તેને સુનંદાનામની પુત્રી હતી. અને તેણીએ તો તે ધનગિરિસાથેજ પરણવામાટે આગ્રહ કર્યો, અને તેથી તેણીના પિતાએ પોતાની તે સુનંદાનામની કન્યા તે ધનગિરિનેજ પરણાવી. હવે તે સુનંદાના આર્યસમિતનામના ભાઈએ તો પૂર્વેજ શ્રીમાન સિંહગિરિજનામના આચાર્યજીની પાસે દીક્ષા લીધી હતી. હવે ભોગવલીકર્મના ઉદ્યથી તે સુનંદાના ઉદરમાં ગર્ભની ઉત્પત્તિ થઈ ત્યારે તે ધનગિરિએ સુનંદાને કહ્યું કે, હે સુભગે ! હવે આ થનારો પુત્ર તને આધારભૂત થશે, એમ કહી તેણે ત્યાંથી નિકળી શ્રીમાન સિંહગિરિજ આચાર્યજીપાસે જઈ દીક્ષા લીધી. હવે અહીં નવ માસો સંપૂર્ણ થયાબાદ તે સુનંદાએ પૃથ્વીમંડલને દીપાવવાને બીજા સૂર્યસરખા મહાતેજસ્વી પુત્રને જન્મ આપ્યો. હવે ત્યાં શત્રિજગરણ વખતે એકઠી થયેલી સુનંદાની સખીઓ પરસ્પર વાતો કરવા લાગી કે, જો આ સમયે આ પુત્રનો પિતા અહીં હોત, તો આ બાળકનો મહોટો જન્મોત્સવ થાત. પરંતુ તેણે તે પહેલાંથીજ દીક્ષા લીધી છે. હવે જ્ઞાનાવરણીયકર્મના હળવાપણાથી તે સ્ત્રીઓના તેવીરીતના વાર્તાલાપને માંભળીને સંજ્ઞાયુક્ત થયેલા તે બાળકે ચિંતવ્યું કે, અહો ! મારા પિતાએ તો મારા જન્મ પહેલાંજ દીક્ષા લીધી છે. એમ વિચારતાંચંકાં તે બાળકને પણ જાતિસ્મરણ જ્ઞાન ઉત્પન્ન થયું. અને તેથી તેણે સંસારનું અસારપણું ચિંતવીને પોતાના પિતાનો માર્ગજ અહણ કરવાને નિશ્ચય કર્યો. હવે આ મોહને વશ થયેલી મારી માતા અને દુરેત તથા દે તો દીક, એમ વિચારી તેણે હૃદયમાં રડવાનો પ્રારંભ કર્યો ત્યારે મોહને વશ થયેલી સુનંદા તેણે રડવું દૂર કરાવવામાટે વિવિધપ્રકારનાં રમકડાં તથા મીઠાઈઆદિક વસ્તુઓ જેમ જેમ તેની પાસે મૂકવા લાગી, તેમ તેમ તે બાળક તો વધારે વધારે રૂદન કરવા લાગ્યો. એવીરીતે હૃદયમાં રૂદન કરતા એવા તે બાળકથી કંટાળેલી એવી સુનંદાના

અનુક્રમે છમાસ વ્યતીત થયા. એવામાં એક વખતે શ્રીઆર્યસિંહ-
ગિરિજમહારાજ આર્યસમિત તથા ધનગિરિઆદિક શિષ્યોના પરિવા-
રસહિત વિહાર કરતાથા. ત્યાં તુંબવનગામમાં પધાર્યા. ત્યારે ધનગિ-
રિજ તથા આર્યસમિતજીએ વિનયથી ગુરૂમહારાજને વિનંતિ કરી
કે જો આપસાહેબની આજ્ઞા હોય તો અમે આ ગામમાં વસતા એવા
અમારા સંસારપક્ષના સગાંઓને અમે વંદના કરાવીએ. તેજ વખતે
ધયેલાં શુભરાકુનોને અનુસારે ગુરૂમહારાજે કહ્યું કે, આજે અહિં તમેને
મહોટો લાભ થશે. માટે તમેને ત્યાં સચિત્ત અથવા અચિત્ત આદિક
જે કંઈ વસ્તુને લાભ થાય, તે તમારે ગ્રહણ કરવું હવે ધર્મસમિતિના
પાલન પૂર્વક વિચરના એવા તે બંને સાધુઓ જ્યારે સુનંદાના ઘર
પાસે આવ્યા, ત્યારે ત્યાં પાડાશની સ્ત્રીઓએ મળીને સુનંદાને કહ્યું
કે, હે સુનંદા! આ પુત્રના પિતા આ ધનગિરિજ આવ્યા છે. માટે
હુમેશાં તને રંજાડતા એવા આ પુત્રને તું તેને આપીશ? તે સાંભળી
કંદાળી ગયેલી એવી તે સુનંદાએ તે છમાસની ઉમરના બાળકને
ચોતાના હાથમાં લેઇ ધનગિરિજને કહ્યું કે, આ તમારા પુત્રને મેં આ-
ટલા વખતસુધી તો કેટલીક મહેનતે કબ્જે રાખીને રાખ્યો છે, હવે
તો હું તેના હુમેશના રૂપાથી કરાળી ગયેલી છું. માટે હવે તમે
આ તમારા પુત્રને લઇ જાઓ? એવીરીતનાં સુનંદાનાં વચનો સાંભળીને
ધનગિરિજજે જરા હસિને તેણીને કહ્યું કે, હે કલ્યાણી! હુમણા તો
તું કંદાળી જવાથી આ પુત્રને આપીશ છે, પરંતુ પાછળથી તારા
હૃદયમાં સંતાપ થશે, માટે તું આવું સાહસ ન કરે? વળી કદાચ જો
તું પુત્રને આપી દેવાનેજ ઉત્સુક હો, તો સાક્ષિઓ રાખીનેજ તું આ
બાળકને અમેને આપ? અને અમેને આપી દેવા પછી તને કેઈ પણ
દિવસે તે પાછા મળશે નહીં. એમ કહેવા છતાં પણ અત્યંત કંદાળેલી
એવી તે સુનંદાએ સાક્ષિઓ રાખીને તે ચોતાનો પુત્ર ધનગિરિજને
આપી દીધો. ત્યારે ધનગિરિજજે પણ તે બાળકને ચોતાની ઝાળીમાં
ગ્રહણ કર્યો. એટલે તેજ વખતે જાણે સકેત કર્યો હોય નહીં? તેમ
તે બાલક પણ રડતો રહી ગયો. પછી તે બંને મુનિઓ તે
બાળકને લેઇને ગુરૂમહારાજ પાસે આવ્યા. હવે અત્યંત પુષ્ટ એવા તે
બાળકના ભારથી નમી ગયેલા હાથવાળા તે ધનગિરિજ મુનિને બેઠને
ગુરૂમહારાજે કહ્યું કે, હે ધનગિરિજ! તમે આજે આ શિક્ષાના ભારથી
ચાકી ગયેલા લાગે છે, માટે મને આ ઝાળી આપો? એમ કહીને ગુ-
૭ શ્રી જી. લા. પ્રેસ—જામનગર.

રૂમહારાજે બાળકે કરીને યુક્ત એવી તે ઝાડી ધનગિરિજના હાથમાંથી લઈ લીધી. પછી તે ઝાળીમાં સૂર્યસરખા તેજસ્વી, અને અત્યંત ભારવાળા તે, બાળકને જોઈને ગુરૂમહારાજે કહ્યું કે, ખરેખર આ બાળક તો વજ્રજેવો જણાય છે. મહાન પુણ્યવડે ચાલતો એવો આ બાળક દીક્ષા લીધાબાદ જૈનશાસનનો ઉચોત કરનારો થશે, માટે આ બાળકનું પ્રયત્નપૂર્વક રક્ષણ કરવું. પછી ગુરૂમહારાજે તે બાળકનું વજ્ર એવું નામ રાખીને તેને પાડી પોપીને મહેરો કરવામાટે સાંધી-એને સોંપ્યો, અને સાંધીએએ પણ તેને પોપવામાટે ઉત્તમ આવિકાએને આપ્યો. હવે તે આવિકાએ પણ તે બાળકને પોતાના પુત્રાથી પણ અધિક ચાહતાથીથી એકબીજીની સ્પર્ધાપૂર્વક પોપવા લાગી. પછી બાળક એવા પણ તે વજ્રકુમાર બાલચેટ્ટાએને તણે ગંભીરપણું ધારણ કરતોયકે પ્રાઢવયવાળા મનુષ્યની જે પોતાના મનોહર હાસ્યઆદિકથી તે આવિકાએને અત્યંત આનંદ ઉપજાવવા લાગ્યો. હવે એવીરીતે અતુલને ઉદ્વેગમાન મનોહર સ્વરૂપવાળા તથા શુણ્ણવાન એવા તે વજ્રકુમારને જોઈને ખુશી થયેલી સુનંદા તે આવિકાએને ઘેર જઈ કહેવા લાગી કે, આ મારો પુત્ર છે, માટે તે મને આપો? ત્યારે તે આવિકાએએ સુનંદાને કહ્યું કે, હે કલ્યાણિ! આ પુત્ર તારો છે, એમ અમે જાણતા નથી, અમેને તો ગુરૂમહારાજે પોપણ કરવામાટે તે સોંપેલો છે, માટે અમે તને તે આપીશું નહીં. તે સાંભળી વિલખી થયેલી તે સુનંદા તે પોતાના પુત્રને દૂરથીજ જોતીયકી નિસાસા મૂકવા લાગી. પછી તેણીના અત્યંત આમહથી તે આવિકાએએ આજ્ઞા દેવાથી તે સુનંદા તે વજ્રકુમારને ત્યાંજ બેસીને રમાડતી થકી ખુશીથી યવરાવવા લાગી. હવે અચલપુરની પાસે કન્યા અને પૂર્ણા નામની બે નદીએની વચ્ચે રહેલા દ્વીપમાં ઘણા તાપસો બ્રુપડીએ બાંધીને રહેતા હતા. તેઓમાનો એક તાપસ પાદલેપ કરવાની વિધિને જાણતો હોવાથી ઔપધીએવડે પોતાને પગે લેપ કરીને હિંડાં પાણીમાં પણ જગીનપર જેમ ચાલતો હોય, તેમ ચાલતો હતો. તેના તે ચમત્કાર જોઈને આશ્ચર્ય પામેલા આવકોની મરકરી કરતો તે તાપસ કહેવા લાગ્યો કે, તમારાં જિન-ગાસનમાં આવા કોઈ પણ પ્રભાવકો દેખાતા નથી એવામાં હવે એક દિવસે તે વજ્રકુમારના મામા શ્રીમાન આર્યસમિતાચાર્ય નિહાર કરતાયકે તે અચલપુરમાં પવાર્યા, તેઓ મહાત્મસ્વી તથા યોગ-

દિયામાં નિપુણ હતા. તે વખતે આવકોએ મળીને તેમને તે તાપસને વૃત્તાંત કહીને કહ્યું કે, તે મિથ્યાત્વી તાપસો તેમ કરીને જૈનોની મરકરી કરે છે. ત્યારે શ્રીઆર્યસમિતાચાર્યજીએ તેઓને કહ્યું કે, હું આવકો! તે તાપસપાસે કોઈ પણ પ્રકારની દિવ્યશક્તિ નથી, પરંતુ પગ લેપ કરવાની વિધિને જાણનારો તે તાપસ પગ ઓપધિ-ઓનો લેપ કરીને તેમ કરે છે. હવે તેની ખાતરીમાટે તમે તે તાપસને ભોજન કરવામાટે તમારે ઘેર બોલાવો? અને જ્યારે તે આવે, ત્યારે તેના પગ અને પાવડીઓ તમારે જલવડે એવા તો ઘોઘ નાખવા કે, જેથી તે સર્વ લેપ રહિત થાય. અને એ રીતે લેપ રહિત થયેલો તે તાપસ પાણીપર ચાલવાને અશક્ત થશે. એ રીતે શુદ્ધમહારાજે કહેવાથી ત્યાંના આવકોએ એક દિવસે તે તાપસને ભોજનમાટે નિમંત્રણ કર્યું ત્યારે તે તાપસ પણ પોતાના પ્રસાવથી તે આવકોને પણ પોતાને વશ થયેલા જાણીને મનમાં પોતાને ધન્ય માનતોયકો વિશેષ આડંબરપૂર્વક નદીના ઉડાં જલને પણ રથ-સમાર્ગની પેઠે ઉતરીને ઘણા લોકોવડે વીંટાયો થકો એક આવકને ઘેર ભોજન કરવામાટે આવ્યો. ત્યારે તે આવકે પણ કપટયુક્ત ભક્તિસ-હિત તેને નમસ્કાર કરીને તેના પગ તથા પાવડી વિગેરેને ઉજ્જુજ-લવડે એવા તો ઘોઘ નાખ્યા કે, જેથી તે સઘળું લેપરહિત થઈ ગયું. પછી તે આવકે જનાવડી આદરમાનવડે તેને ભોજન કરાવ્યું. હવે પોતાના પગોપરના લેપના વિનાશથી મનમાં અત્યંત ખેદ પામેલો તે તાપસ ભોજનના મનોહર રવાદને પણ જાણી શક્યો નહીં. પછી ભોજન કર્યાબાદ પોતાના આમમમાં જવાને ઉત્સુક થયેલો તે તાપસ નદીકિનારે આવ્યો. કૌતુક બેવાને ઈચ્છતા એવા ઘણા લોકો પણ ત્યાં એકઠા થયા. પછી તે નિર્જુદ્ધિ તાપસે વિચાર્યું કે, બાકી રહેલા થોડા પણ લેપના પ્રસાવથી ખરેખર હું આ ઉડાં જલવાળી નદીને પણ ઉતરી જઈશ. એમ વિચારે તે નદીમાં પ્રાગ્લ થયો. પ્રજેનું લેપના અપ્રસાવથી તે કમંડલુની પેઠે “બુડ્બુડ” રાખ કરતો કિના-રાપરજ બુડવા લાગ્યો. એવીરીતે તે બુડતો બેઠને ત્યાં એકઠા થ-યેલા નગરના લોકો હાથથી તાલીઓ વગાડીને તે તાપસને ધિકારતા થકા કહેવા લાગ્યા કે, આ કપટી તાપસે તો આપણને ઘણા વખત મુઠી ડ્યા. પછી તે લોકોએ દયા લાવીને તે બુડતા તાપસને પા-ણીમાંથી ઈવતો, બહાર કહાડ્યો. એવામાં ત્યાં તે શ્રીઆર્યસમિતા-

ચાર્ય પણ આવી પહોંચ્યા તે વખતે તેઓએ જિનશાસનનો મહિ-
મા વધારવામાટે નદીકિનારે આવીને, તથા તે નદીને ઉદ્દેશીને
કહ્યું કે, હે પુત્રી ! અમારે પરલે કાંઠે જવાની ઇચ્છા છે, તેમના તે
વચન પછી તુરતજ તેમના યોગના પ્રભાવથી નદીના બન્ને કિનારા
એકઠા થઇ ગયા, અને તેજ વખતે તે આચાર્યમહારાજ પણ પરિ-
વારસહિત પરલે કિનારે ગયા. એવીરીતે તે શ્રીઆચાર્યસમિતાચાર્ય-
જનો અતિશય બોધને ત્યાં હું પડાંઓમાં રહેતા તે સઘળા તાપસોએ
તેમની પાસે સમ્યક્ત્વ અંગીકાર કરીને જૈનધર્મની દીક્ષા લીધી.
અને તે તાપસોના વંશમાં થયેલા મુનિઓ પણ બ્રહ્મદ્વીપવાસીના
નામથી પ્રસિદ્ધ થયા.

હવે અહીં તે શ્રીવજ્રસ્વામી અનુક્રમે ત્રણ વર્ષોની વયના
થયા. ત્યારે તે ધનગિરિજીઆદિક મુનિઓ પણ વિચરતાથકા તે
તુંબવનગામમાં પધાર્યા. હવે ત્યાં તે મુનંદાએ તો પ્રથમથીજ પોતા-
ના મનમાં નિશ્ચય કરી રાખ્યો હતો કે, જ્યાં ધનગિરિજી અહીં
આવશે, ત્યારે હું આ મારા પુત્રને તેમની પાસેથી પાછો લેઇશ.
એવામાં ત્યાં ધનગિરિજીના આગમનથી ખુશી થયેલી તે
મુનંદા તેમનીપાસે જાને પોતાના તે પુત્રને પાછો માગવા લાગી.
ત્યારે તે ધનગિરિજીઆદિક મુનિઓએ તેણીને કહ્યું કે, અરે ! મુઘે !
તે તો માખ્યાવિનાજ અમોને તે તારો પુત્ર સમર્પણ કરેલો છે, અને
હવે વમન કરેલાં યોજનની ધોડે આ પુત્રને તું પાછો લેવાને કેમ
છવે છે ? એવીરીતના તેમના વિવાદથી તે મુનંદા ઉપર દયા લાવીને
નગરના લોકો દહેવા લાખ્યા કે, આ વિવાદનો ન્યાય તો રાજની
સભામાં કરવો જોઈએ. પછી તે મુનંદા પણ તે નગરલોકોની સાથે
રાજપાસે ગઇ, ત્યારે તે ધનગિરિજીઆદિક મુનિઓ પણ સઘસહિત
ત્યાં રાજસભામાં આવ્યા. ત્યારે રાજાએ પણ તે બન્ને પક્ષોનો વૃતાંત
સાંભળીને કહ્યું કે, જેના બોલાવવાથી આ બાળક જેની પાસે ગય,
તેને તે રોંપવો. તે સાંભળી બન્ને પક્ષોએ તે વાતનો સ્વીકાર કર્યો.
હવે પ્રથમ તે બાળકને કોણ બોલાવે ? એમ વિવાદ થયેછતે મુનં-
દાપર દયા લાવતા નગરના લોકો દહેવા લાખ્યા કે, આ બાળક
ઘણા દાળથી મુનિઓના પરિચયવાળો છે, માટે પ્રથમ મુનંદાજ આ
બાળકને બોલાવે. પછી તેમ કરવાનો નિશ્ચય થવાથી પ્રથમ વિવિધ
પ્રકારનાં રમકડાં તથા મીઠાઇ તે બાળકની પાસે રાખીને મુનંદા

પોતાના તે પુત્રને અનેકપ્રકારનાં મધુર અને કૌમળ વચનોથી બોલાવવા લાગી. પરંતુ તેણીની પાસે નહીં જતા એવા તે બાળક વજ્રકુમારે પોતાની સ્વાભાવિક છુદ્ધિથી વિચાર્યું કે, જોકે આ મારી માતા મારાપર અતિશય ઉપકાર કરનારી તથા મારે પૂજવાલાયક છે, પરંતુ જો હમણા હું સંઘર્ષ અથમાન કરીશ, તો મારા સંસારની વૃદ્ધિ થશે, અને આ મારી માતા તો થોડા વખતમાંજ મોહને તણને ખરેખર દીક્ષા ગ્રહણ કરશે, એમ વિચારીને તેણીએ પૂર્વે કલ્યાણમુજબ વિધિથી ઘણીવાર બોલાવ્યા છતાં પણ તે વજ્રકુમાર તેણીની પાસે ગયા નહીં. ત્યારપછી ધનગિરિજાએ પોતાના ધર્મધ્વજ (ઝોઘો) તે બાળકની પાસે મૂકીને કહ્યું કે, હે વજ્ર! જો તું તત્વનો જાણકાર હોય દીક્ષા લેવાની ઇચ્છાવાળો હો, તો આ ધર્મધ્વજને ગ્રહણ કર? ત્યારે તે બાળક એવા પણ વજ્રકુમારે તે ધર્મધ્વજને પોતાના બન્ને હાથમાં લેઈ ત્યાં રાજસભામાં હાજરી નામવા માંડ્યું. પછી તે બાળક વજ્રકુમાર ધનગિરિજાના બેગામાં જઈ બેઠો. હવે તે સુનંદાએ વૈરાગ્યથી વિચાર્યું કે, મારા ભાઈ તથા મારે સ્વામિએ પણ દીક્ષા લીધી છે, અને આ મારો પુત્ર પણ દીક્ષા લેશે, અને તેથી મને પણ હવે તે દીક્ષાજ શરણુરૂપ થાઓ? એમ વિચારી તેણીએ પણ દીક્ષા લીધી. હવે અહિં તે શ્રીવજ્રસ્વામી પણ સાધ્વીઓના સમુદાયમાં રહ્યાથકા પદાનુસારી લખિતના પ્રભાવથી હમેશાં તે સાધ્વીઓના શાસ્ત્રપાઠોના ફક્ત સાંભળવાથીજ અગ્યારે અંગેના પારગામી થયા પછી અતુલ્યે ત્યારે તે આઠ વર્ષોના થયા, ત્યારે શ્રીમાત્ આચાર્યજી તેમને પોતાના ઉપાશ્રયમાં લાવ્યા, અને તેમને દીક્ષા આપી હવે તે શ્રીવજ્રસ્વામિસહિત ગુરમહારાજ સાહુઓના સમુદાયથી પરવર્ચાથકા અવત્તીનગરીપ્રતે જતાથકા માર્ગનાં વરસાદ વરસવાથી એક યજ્ઞના મંદિરમાં રહ્યા. એવામાં તે વખતે ત્યાં શ્રીવજ્રસ્વામિના પૂર્વસાવના મિત્ર એવા નૃસિંહદેવોએ તેમના સત્વની પરીક્ષામાટે સાર્થવાહની સમૃદ્ધિ વિકુર્વી. પછી ન્યારે વરસાદ વરસવો બંધ થયો, ત્યારે તે દેવોએ બાપારીઓના વેષ લેઈ ત્યાં આવી આચાર્યમહારાજને શિક્ષા લેવામાટે વિનંતિ કરી ત્યારે ગુરમહારાજે આજ્ઞા આપવાથી તે શ્રીવજ્રસ્વામી બીજા એક મુનિને સાથે લેઈ શિક્ષા લેવામાટે ત્યાં જવા લાગ્યા. પરંતુ એટલામાં વરસાદના સૂકમ બિંદુઓને પડતા જોઈને, તે પાછા વળ્યા. પછી ન્યારે બિલકુલ વરસાદ વરસવો બંધ થયો, ત્યારે તે શ્રીવજ્ર-

સ્વામીજી તે મુનિસહિત તે છાવણીમાં શિક્ષા લેવામાટે ગયા. પરંતુ ત્યાં કોળાંપાકઆદિક વસ્તુઓને જોઈને શ્રીવજ્રસ્વામીજીએ દ્રવ્ય, ક્ષેત્ર, કલઆદિકનો ઉપયોગ દીધો, અને પછી વિચાર્યું કે, સ્વભાવથીજ કંઠાર એવા આ અવંતીદેશમાં આ પહેલાજ વરસાદમાં કોળાંની ઉત્પત્તિનો સંભવજ નથી. તેમજ આ દાન આપનારાઓ પણ નિમેષરહિત ચક્ષુઓવાળા અને પોતાના પગોવડે જમીનને નહીં સ્પર્શ કરનારા છે. માટે ખરેખર આ દેવપિંડજ છે, અને તે અમે સાધુઓને લેવો કદ્યે નહીં. એમ વિચારી તે શિક્ષા લીધાવિનાજ પાછા વળીને ગુરૂમહારાજ પાસે આવ્યા. એવીરીને તેમની ગુરૂ સામાચારી જોઈને મનમાં ચમત્કાર પામેલા એવા તે જૂંભકદેવો પ્રત્યક્ષ થઈ વજ્રસ્વામીજીને નમસ્કાર કરી તે ગુરૂમહારાજની પામે આવી ક્ષમા માગવાપૂર્વક કહેવા લાગ્યા કે, અમે આ શ્રીવજ્રસ્વામીજીના પૂર્વલવના મિત્રો એવા જૂંભકદેવો છીએ, કેવલ તેમના ગુરૂ આચારની પરીક્ષામાટેજ અમેએ આ સાર્થવાહુ વિકુર્વેલો છે. એમ કહી પ્રસન્ન થયેલા તે દેવોએ તે શ્રીવજ્રસ્વામીજીને વૈનિયલખિ આપી. તેવારપછી વળી એક વખતે તે દેવોએ ગાચરીમાટે ગયેલા એવા તે શ્રીવજ્રસ્વામીજીને ઘેવર મહાજ્ઞ કરવામાટે નિમંત્રણ કર્યું તે વખતે પણ પોતાના ઉપયોગથી તેને દેવપિંડ જાળીને તેમણે મહાજ્ઞ કર્યો નહીં. તે વખતે પણ તે દેવોએ પ્રસન્ન થઈને તેમને આકાશગામિની વિદ્યા આપી. હવે અનુક્રમે તે શ્રીવજ્રસ્વામી પદાનુસારી લખિના પ્રભાવથી અભ્યાસ કરતા એવા મુનિઓના પાઠો હમેશાં સાંભળીને સર્વ શાસ્ત્રોપી સમુદ્રના પારંગામી થયા. ત્યારબાદ એક દિવસે જ્યારે સઘળા સાધુઓ ગાચરીમાટે ગયા હતા, અને ગુરૂમહારાજ પણ સ્થગિલ ગયા હતા, ત્યારે ઉપાશ્રયમાં એકલા રહેલા તે શ્રીવજ્રસ્વામી તે સઘળા સાધુઓના વજ્રોના વીંટીયા લેકને. તથા તે વીંટીયાઓને પોતાની આસપાસ ગાઠવીને. અને પોતે વચમાં બેસીને, તે વીંટીયાઓને સાધુઓ માનીને તેમનીપામે ઉંચે સ્વરે અભ્યાસે અંગેના પાઠો ભાળવા લાગ્યા. એવામાં સ્થગિલભૂમિથી આવેલા ગુરૂમહારાજ દૂરથીજ વજ્રસ્વામીજીનો અવાજ સાંભળીને, તેથી તે અવાજને જાણી કદાહીને મનમાં આશ્ચર્ય પામી વિચારવા લાગ્યા ખરેખર આ વજ્રમુનિ બાળક છતાં પણ જ્ઞાનાવરણીયકર્મના ક્ષોપશમથી દ્વંજા સાંભળવામાત્રથીજ અભ્યાસે અંગેના પારંગામી

થયેલા છે. હવે મારા એકદમ ઉપાશ્રયમાં પ્રવેશથી આ વજ્રમુનિને
 ક્ષોભ થયો ન બેઠયે, એમ વિચારી ઉપાશ્રયના દરવાજામાંજ ઉભીને
 તે ગુરૂમહારાજને મહેરામણ સ્વરથી નેવેધિકીતો ઉચ્ચાર કર્યો. તે સાંભળી
 ગુરૂમહારાજનું આગમન જાણીને વજ્રસ્વામિજી પણ તુરંતજ ઉભા
 થઇ સાધુઓના તે વીંટીયાઓ તે તે જગાએ મૂકી દેખ પ્રાસુક જલનું
 પાત્ર લેઈ ગુરૂમહારાજના ચરણોનું ક્ષાલન કરવામાટે ઉપાશ્રયના
 દરવાજે આગ્યા. ચરણક્ષાલન કર્યાબાદ ઉપાશ્રયમાં દાખલ થયેલા
 ગુરૂમહારાજ વિચારવા લાગ્યા કે, હવે સર્વ શાસ્ત્રોના પારંગામી એવા
 આ બાલમુનિને નહીં જાણતા એવા આ બીજા મુનિઓ તેમની કોઈ
 પણ અવજ્ઞા ન કરે તો ઠીક, એમ વિચારી પ્રતિક્રમણ કર્યાબાદ
 રાત્રિએ ગુરૂમહારાજે સર્વ સાધુઓને કહ્યું કે, અમારે બે ત્રણ દિવસો
 સુધી બીજે ગામ જવાની ઈચ્છા છે. ત્યારે મુનિસમુદાયે કહ્યું કે, હે
 ભગવન્ ! તેટલા વખતસુધી અમોને વાચના કોણ આપશે ? ત્યારે
 ગુરૂમહારાજે કહ્યું કે, તેટલા વખતસુધી આ બાલમુનિ વજ્રસ્વામીજી
 તમારા વાચનાચાર્ય થશે. એવીરીતનું ગુરૂમહારાજનું વચન સાંભ-
 લીને મનમાં વિસ્મય પામેલા એવા પણ તે સાધુઓએ ગુરૂમહારા-
 જના વચનમાં ઇચ્છા લાવીને તેમ કરવું સ્વીકાર્યું. પછી પ્રભાતે જ્યારે
 ગુરૂમહારાજ બીજે ગામ ગયા, ત્યારે તે સર્વ મુનિઓએ એકઠા થઇ
 શાસ્ત્રોનો પાઠ આપવામાટે શ્રીવજ્રસ્વામિજીને વિનંતિ કરી. ત્યારે
 વજ્રસ્વામિજીએ પણ તેમ કરવામાટે ગુરૂજીની આજ્ઞા જાણીને આ-
 સનપર બેસીને તે સઘળા સાધુઓને એવો તો શાસ્ત્રપાઠ આપ્યો કે,
 જેથી તે સર્વ મુનિઓ મનમાં આશ્ચર્ય પામી ઘણા ખુશી થયા.
 પછી ત્રણ દિવસોબાદ આમાંતરથી પાછા પધારેલા તે ગુરૂમહારાજને
 તે મુનિઓએ વિનંતિ કરી કે, હે ભગવન્ ! હવે આજથી માંડીને
 આપ સાહેબની આજ્ઞાથી અમારા વાચનાચાર્ય આ શ્રીવજ્રસ્વામીજી
 થાય તો ઠીક, કેમકે અમોને તેમણે આપેલા પાઠથી ઘણાજ સંતોષ
 થયેલો છે. પછી ગુરૂમહારાજે પણ તેમજ કરીને તે મુનિઓને શિખા-
 મણ આપી કે, જો કે આ વજ્રસ્વામિજી નહાની ઉમરના છે, પરંતુ
 તેમનું જ્ઞાનવડે વૃદ્ધપણું જાણીને તમારે કોઈપણ વખતે તેમની અ-
 વજ્ઞા કરવી નહીં. ત્યારબાદ એક વખતે શ્રીસિંહગિરિજી ગુરૂમહારાજે
 શ્રીવજ્રસ્વામિજીને કહ્યું કે, દશ પૂર્વોના જાણકાર શ્રીમાન ભદ્રગુપ્ત ના-
 મના આચાર્ય હાલમાં દિગ્વિજયીનીનગરીમાં વિચરે છે, તેમની પાસે

જઈ તમે દશ પૂર્વેના અભ્યાસ કરો ? એમ કહી તે ગુરુમહારાજે એ સ્થવિરમુનિઓની સાથે તેમને ઉજ્જયિનીનગરીએ મોકલ્યા. હવે એવીરીતે વિહાર કરતા તે શ્રીવજ્રસ્વામિજી ત્યારે ઉજ્જયિનીનગરીપાસે આવ્યા, ત્યારે ત્યાં ઉજ્જયિનીમાં રહેલા તે શ્રીભદ્રગુપ્ત-આચાર્યજીએ એવું સ્વપ્ન જોયું કે, કોઈ પણ અતિથિએ આવીને મારાં ફીરથી ભરલાં પાત્રાં પાન કર્યું. એવામાં પ્રભાતે શ્રીવજ્રસ્વામિજી પણ તેમના ઉપાશ્રયે જઈ તેમને વંદન કરવા લાગ્યા, ત્યારે તે શ્રીમાન ભદ્રગુપ્તઆચાર્યજીએ ઉપયોગ દેવાથી જાણ્યું કે, ખરેખર આ તે પ્રસિદ્ધિ પામેલા શ્રીવજ્રસ્વામીજી છે, અને પૂર્વેના અભ્યાસ કરવામાટે અહીં આવેલા છે, તથા મને આવેલાં સ્વપ્નને અનુસારે તે મારી પાસેથી દશ પૂર્વેના અભ્યાસ કરશે. એમ વિચારી તે બાલમુનિજીને પોતાના બેળામાં બેસાડી મુખસાતા પૂર્વક વિહાર-આદિકની પૃચ્છા કરીને તેમણે તેમને અત્યંત ખુશી કર્યાં. પછી વિનયથી નમેલા એવા તે શ્રીવજ્રસ્વામિજીએ તેમને વિનંતિ કરી કે હે ભગવન ! ગુરુમહારાજની આજ્ઞાથી હું દશ પૂર્વેના અભ્યાસ કરવામાટે અહીં આપસાહેબના ચરણોમાં પ્રાપ્ત થયેલો છું, માટે મારાપર કૃપા લાવીને આપસાહેબ મને તેનો અભ્યાસ કરાવો ? પછી પ્રસન્ન થયેલા એવા તે શ્રીભદ્રગુપ્તઆચાર્યજીએ પણ થોડા કાળ-માંજ તેમને તે પૂર્વેના અભ્યાસ કરાવ્યો. પછી તેમની બુદ્ધિથી સ્વ-મત્કાર પામેલા એવા તે શ્રીભદ્રગુપ્તઆચાર્યજીએ આજ્ઞા આપવાથી તે શ્રીવજ્રસ્વામિજી ત્યાંથી વિહાર કરીને અનુક્રમે શ્રીગુરુમહારાજ પાસે આવ્યા, ત્યારે પૂર્વે વર્ણવેલા તે જંસકદેવોએ ત્યાં તેમનો પ્ર-વેશમહોત્સવ કર્યો પછી કેટલેક કાળે તે શ્રીઆચાર્યસિદ્ધગિરિજી મહારાજ પણ તે શ્રીવજ્રસ્વામિજીને આચાર્યપદ આપીને પોતે અનરાગ કરી સ્વર્ગે ગયા. હવે તે શ્રીવજ્રસ્વામીજી પણ મુનિઓના સમુદાય સહિત વિચરતાથકા પૃથ્વીમંડલને પવિત્ર કરવા લાગ્યા.

હવે પાટલીપુત્ર નામના નગરમાં ધન નામના એક ધનાઢ્યશે-ઠની રૂમિણી નામની અત્યંત મનોહર રૂપવાળી પુત્રી હતી. એક સમયે તેણીએ સાધ્વીઓના મુખથી શ્રીવજ્રસ્વામિજીના રૂપ તથા સૌભાગ્યઆદિકયુક્તોની પ્રશંસા સાંભળી. તે સાંભળીને મુગ્ધ એવી તે રૂમિણીએ પોતાના મનમાં એવો નિશ્ચય કર્યો કે, હું તો તે

વળી સાથેજ માફ લખ કરીશ. ત્યારે તે સાંધીઓએ તેણીને કહ્યું કે, અરે! મુઘે! તે વળસ્વામી તો દીક્ષા લીધેલા સાધુ છે. ત્યારે તે રૂમિણીએ કહ્યું કે, ત્યારે તો હું પણ દીક્ષા લઇશ. એવામાં તે શ્રીવળસ્વામી પણ વિહાર કરતાથકા ત્યાં પધાર્યા. ત્યારે તે રૂમિણીના પિતા પણ પોતાની પુત્રીના આવહથી તેણીને સાથે લેઇને એક કોઠ સોનામોહોરોસહિત શ્રીવળસ્વામીજીપાસે આવીને કહેવા લાગ્યા કે, હે ભગવન! આપનીસાથે પરણવાનો વાદ લઇ બેઠેલી મારી આ પુત્રીને આ કોઠ સોનામોહોરોસહિત સ્વીકારીને પરણો? તે સાંભળી શ્રીવળસ્વામીજીએ જરા હસીને કહ્યું કે, હે શેઠ! પામે ઇદ્રિયના તે વિપયો પરિણામે દુઃખ આપનારા છે. હવે એ આ તમારી પુત્રી મારાપર સ્નેહ રાખતી હોય તો તે પણ મારા માર્ગનો સ્વીકાર કરીને જુશીથી દીક્ષા થઇજી કરે, એવીરીતના વૈરાગ્યને ઉપગતનારો તેમનાં વચનો સાંભળીને વૈરાગ્ય પામેલી તે રૂમિણીએ પણ દીક્ષાજ લીધી. હવે એવામાં આખા ભરતક્ષેત્રમાં ભયંકર દુષ્કાળ પડ્યો, અને તેથી ઘણા પશુઓ અને મનુષ્યો ક્ષુધા તથા તપાથી પીડાઇને મરણ પામ્યા તે વખતે દાનવીર ધનવાનોએ પણ પોતાની દાનશાક્ષાઓ બંધ કરી તેમજ જૈનસાધુઓ પણ આહાર ન મળવાથી ઘણા ક્લેશ પામવા લાગ્યા. તે વખતે સદે વિનંતિ કરવાથી શ્રીવળસ્વામી પોતાની વિધાવડે કરીને સંધને એક પાટપર બેસાડીને આકાશમાર્ગ મુકાળવાળા બ્રહ્મદીપમાં લેઇ ગયા. હવે ત્યાંનો રાજા બૌદ્ધોનો ભક્ત હતો, અને તેથી ત્યાં વસતા જૈનો અને બૌદ્ધસૌહાર્યએ પરસ્પર મહોદી સ્પર્ધા થતી હતી. હવે એવામાં ત્યાં પધૂપણા પથ આવવાથી ત્યાંના બૌદ્ધરાજાએ જિનમંદિરોમાં પૂજા કરવામાટે પુષ્પો આપવાનો નિયેધ કર્યો. એવીરીતે પુષ્પો ન મળવાથી જૈનસંધને દૈવમાં દુભાતો જાણીને જૈનશાસનની પ્રજાગના કરવામાટે શ્રીવળસ્વામી આકાશગામિની વિધાવડે કરીને પદસરોવરે ગયા. ત્યારે ત્યાં રહેલી લક્ષ્મીદેવીએ ઘણા સન્માનપૂર્વક તેમને પોતાનું હજાર, પાંખડીવાળું વિક્રસ્વર થયેલું કમલપુષ્પ આપ્યું. તે લેઇ માહેશ્વરી-નગરીનીપાસે આવેલા હુતાશન નામના ઉદ્યાનના પોતાને ઓગળતા રક્ષકપાસેથી વીજા લાખ ઉત્તમ પુષ્પો લેકને માર્ગમાં મળેલા બૃ-ભક્તેવેએ વિકૃતેલા વિમાનમાં બેસીને ત્યાં આવ્યા. એવીરીતે તેમનો મહિમા એકંતે જુશી થયેલા ત્યાંના તે રાજાએ પણ જૈનધર્મ

અંગીકાર કર્યો. ત્યારબાદ તે શ્રીવજ્રસ્વામી ત્યાંથી વિહાર કરી દક્ષિણ ભરતમાં આવ્યા. ત્યાં એક વખતે તેમને શરદી થવાથી તેમણે એક આવકને ઘેરથી શુઠનો દુકડો મગાવ્યો. આહાર કર્યાબાદ હું શુઠનો દુકડો ખાઈશ, એમ વિચારી તેમણે તે શુઠનો દુકડો પોતાના કાનપર રાખ્યો હતો. પરંતુ ત્યારબાદ વિસ્મરણ થવાથી તે શુઠનો દુકડો ત્યાં કાનપરજ એમનાએમ રહી ગયો. સંધ્યાકાળે પ્રતિક્રમણ કરતીવેળાએ મુહુપત્તિથી પડિલેલુ કરતાં તે શુઠનો દુકડો કાનપરથી નીચે પડ્યો. તે વખતે તે યાદ આવવાથી તેમણે વિચાર્યું કે, અહો! આ સંયમઅવસ્થામાં પણ આ વખતે મને પ્રમાદ થયો! અને પ્રમાદી મુનિઓનું જીવનું વૃથાજ છે, એમ વિચારી અનશન કરવાની ઇચ્છાથી પોતાના શિષ્ય શ્રીવજ્રસેનસૂરિજીને સાધુસમુદાયને સાચવવામાટે સમર્થ બનીને તેમને બોલાવી તેમણે કહ્યું કે, ત્યારે તમને એક લાખની કિંમતવાળી રસોઈના પાકમાંથી લિક્ષા મળશે, ત્યારથી મુકાળ થશે. એમ કહી તેમને ગચ્છનો ભાર સાંપી પોતે કેટલાક મુનિઓસાથે ત્યાંથી વિહાર કરી રથાવર્તિગિરિપર જઈ અનશન લેઈ શ્રીમહાવીરમણના નિર્વાણ પછી ૫૮૪ વર્ષે વીત્યાબાદ સ્વર્ગે ગયા, અને તે જુલકદેવોએ ત્યાં તેમનો મહોત્સવ કર્યો.

॥ ૧૬ ॥ શ્રીવજ્રસેનસૂરિ ॥

(તેમનો વૃત્તાંત નીચે મુજબ છે.)

શ્રીવજ્રસ્વામિજીની પાટે આવેલા આ શ્રીવજ્રસેનસૂરિજી વિહાર કરતાથકા એક વખતે મુનિઓના સમુદાયસહિત કુંકણદેશમાં આવેલા સોપારક નામના નગરમાં પધાર્યા. તે વખતે ત્યાં અત્યંત ભયંકર દુષ્કાળ ચાલતો હતો. હવે તે નગરમાં એક જિનદત્તનામે ધનાઢ્ય આવક વસતો હતો. તેને ઉત્તમ ગુણવાળી, મનોહર શીલવ્રતવાળી અને જૈનધર્મપર અત્યંત અનુરાગ ધારણ કરનારી ઇશ્વરીનામે સ્ત્રી હતી. તેમના ઘરમાં દ્રવ્ય તો ઘણું હતું, પરંતુ દુષ્કાળના પ્રભાવથી તેમને ધાન્ય મળી શકતું નહોતું. ત્યારે તે ઇશ્વરીએ પોતાના કુટુંબને કહ્યું કે, હવે આજે આપણે વિષમિશ્રિત અન્નનું ભોજન કરીને પંચપરમેષ્ઠિના નમસ્કારના ધ્યાનમાં રહી સમાધિપૂર્વક મરણને અંગીકાર કરવું. તે સાંભળી તે સર્વ કુટુંબે પણ તેમ કરવાનું સ્વીકાર્યું. પછી તેણીએ એક લાખ સોનામોહોરોવડે ખરીદિલા ભાત ભો-

જનમાટે પંકાવીને તૈયાર કર્યાં. પછી જેટલામાં તે તેમાં વિષ લેળવ-
 પાની તૈયારી કરતી હતી, તેટલામાં ત્યાં જાણે તેણીના ઉત્તમ ભાગ્યથી
 ખેંચાઇ આવ્યા હોય નહિ? તેમ શ્રીમાન્ વજ્રસેનસૂરિ ગાયત્રીમાટે
 તેણીને ઘેર પધાર્યાં. તેમને જોઇ અત્યંત ખુશી થયેલી તે ઇશ્વરી
 શ્રાવિકા તુરત ઉભી થઇને પોતાને ધન્ય માનતી થકી રોમાંચિત શરી-
 રવાળી થઇથકી તેમને વંદન કરી કહેવા લાગી કે, હું ભગવન્! આજે
 આપ મુનિવરના દર્શનથી હું પવિત્ર થઇ છું, એમ કહી તેણીએ
 અત્યંત શુભભાવથી તે ભાતવડે તેમને પ્રતિલાજ્યા. તેવારપછી
 તેણીએ પોતાના તે એકલાખના મૂલ્યવાળા ભોજનનો વૃતાંત તે
 શ્રીઆચાર્યમહારાજને જણાવ્યો. તે સાંભળી આચાર્યમહારાજે કહ્યું
 કે, હું કહ્યાણિ! હવે તમે ખેદ કરો નહિ? આવતીકાલના દિવસથી
 મુકાળ થશે. તે સાંભળી હર્ષથી રોમાંચિત થયેલી તે ઇશ્વરી શ્રાવિ-
 કાએ પૂછ્યું કે, હું ભગવન્! આપસાહેબે તે હુકીકત કેમ જાણી?
 ત્યારે તેમણે શ્રીગુરુમહારાજે કહેલો સર્વ વૃતાંત તેણીને કહી સભ-
 ણાવ્યો. એવીરીતનું શ્રીગુરુમહારાજનું વચન સાંભળીને હર્ષથી
 તેણીએ તે દીવસ એક ક્ષણની પેઠે વ્યતીત કર્યો. એટલામાં પ્રભાતે
 ઘડુઆદિક વિવિધજાતિના અનાજથી ભરેલાં વણાં વહાણા ચીન-
 આદિક દેશોમાંથી ત્યાં આવી પહોંચ્યાં. પછી શ્રીમાન્ વજ્રસેનસૂરિ
 પણ કેટલાક કાલસુધી ત્યાં સોપારકનગરમાં રહ્યા. તેવારપછી તે જિન-
 દત્તશેઠે પોતાનું દ્રવ્ય તે શ્રીવજ્રસેનસૂરિના ઉપદેશથી ધર્મકાર્યોમાં
 વાપરીને પોતાના કુટુંબસહિત તેમની પાસે દીક્ષા લીધી. તે જિન-
 દત્તશેઠના નાગેંદ્ર, ચંદ્ર, નિવૃત્તિ તથા વિદ્યાધર નામના ચાર પુત્રો હતા
 ચૈશગ્ય પામેલા એવા તે ચારે પુત્રોએ પણ શ્રીવજ્રસેનસૂરિના પાસે
 દીક્ષા લીધી. તથા અનુક્રમે મહાબુદ્ધિવંત એવા તેઓ સર્વશાસ્ત્રોમાં
 પારંગામી થયા. પછી પ્રસન્ન થયેલા ગુરુમહારાજે તે ચારે મુનિઓને
 અચાર્યપદે અર્પણ, તથા તેમના પરિવારોમાં થયેલા મુનિઓ તે
 તે નામયુક્ત કુલોનાં નામથી પ્રસિદ્ધ થયા. અને ત્યારથી માંડીને તે
 તે મુનિસમુદાયોમાં પરસ્પર થોડો થોડો સામાચારીસબંધિ ભેદ
 પણ પ્રદેશ થયો. પછી અત્યંત સ્થવિર એવા તે શ્રીમાન્ વજ્રસેનસૂ-
 રિએ રીતે મુનિમુદાયોમાં સામાચારીની મિત્રતા જાણીને
 પોતાના હૃદયમાં કંઈક દુભાયાથકા પોતાના ગચ્છનો ભાર શ્રીચંદ્રસૂ-
 રિને સોંપીને શ્રીમહાવીરપ્રભુના નિર્વાણથી ૬૨૦ વર્ષો વિત્યાબાદ

પોતાનું ૧૨૯ વર્ષનું આયુ, સંપૂર્ણ કરીને સોપારાનગરમાં અનશન કરી સ્વર્ગે ગયા.

॥ ૧૭ ॥ શ્રીચંદ્રસૂરિ ॥

આ શ્રીચંદ્રસૂરિજીનો મુનિપરિવાર ચાંદ્રકુલના નામથી પ્રસિદ્ધ થયો. આ શ્રીચંદ્રસૂરિજી પણ પોતાની પાટે શ્રીસમંતલદ્રનામના આચાર્યમહારાજને સ્થાપન કરીને વિક્રમસંવતના ૧૭૦ વર્ષે વીત્યાબાદ ભરૂચ નામના નગરમાં પાંચ દિવસોનું અનશન કરીને સ્વર્ગે ગયા.

॥ ૧૮ ॥ શ્રીસમંતલદ્રસૂરિ ॥

(તેમનું વૃત્તાંત નીચે મુજબ છે.)

આ શ્રીસમંતલદ્રસૂરિજી મહાનપરવી હતા, તેઓ અત્યંત વૈરાગ્યને પ્રાપ્ત થયાથકા વિચ્છિન્ન થયેલા એવા પણ જિનકલ્પાચારને કરીને ઇચ્છતાથકા પોતાની પાટે શ્રીવૃદ્ધદેવસૂરિજીને સ્થાપીને મથુરાનગરીમાં આવી પોતે જિનકલ્પાચાર પાલવા લાગ્યા. ત્યાં તેમના નાગનંદિઆદિક આર શિષ્યો પણ પોતાનો જુદો સંઘસમુદાય સ્થાપીને જિનકલ્પાચાર પાળવા લાગ્યા. અને ત્યાં મથુરાનગરીમાં તેમણે અનેક જિનપ્રતિમાઓની પ્રતિષ્ઠા કરાવી. વર્ગી તેઓનો પરિવાર નંદિશાખાના નામથી પ્રસિદ્ધ થયો. આ શ્રીસમંતલદ્રઆચાર્ય મથુરામાંજ અનશન કરીને સ્વર્ગે ગયા. તે વખતે ત્યાંના નંદિશાખાના આવકોના સઘે તેઓના નામનો એક સ્તૂપ કરાવ્યો.

॥ ૧૯ ॥ શ્રીવૃદ્ધદેવસૂરિ ॥

વિક્રમ સંવતના ૧૮૩ વર્ષે વીત્યાબાદ આચાર્યપદને પ્રાપ્ત થયેલા એવા આ વૃદ્ધદેવસૂરિજી પૂર્વે કોરંટ નામના નગરમાં ચૈત્યવાસી હતા. પછી તે શ્રીસમંતલદ્રસૂરિજીપામે રાસ્ટ્રોનો અભ્યાસ કરીને, તથા ક્રિયોદ્ધાર કરીને તેમના શિષ્ય થયા. તેમણે તે કોરંટનગરમાં નિવાસ કરનારા નાહડ નામના યત્રિને પ્રતિબોધીને જૈનધર્મની ઉત્તતિ કરી. તેમજ તેમના ઉપદેશથી પ્રતિબોધ પામેલા તે નાહડ-મંત્રીએ કોરંટનગરમાં અને સાચારનગરમાં જિનમંદિરો બંધાવ્યાં, તથા તે જિનમંદિરોમાં શ્રીમહાવીરપ્રભુની પ્રતિમાની પ્રતિષ્ઠા આ શ્રીવૃદ્ધદેવસૂરિજીએ કરી. દેહલાક કાળપછી પોતાની પાટે શ્રીપ્રલોતન-

સુરિછને સ્થાપીને વિઠ્ઠભસંવતના ૨૦૩ વર્ષે વીત્યાબાદ તેઓ સ્વર્ગે ગયા.

॥ ૨૦ ॥ શ્રીમધોતનસૂરિ ॥

આ શ્રીમધોતનસૂરિ પણ પોતાની પાઠે શ્રીમાનદેવસુરિછને સ્થાપીને વિઠ્ઠભસંવતના ૨૨૮ વર્ષે વીત્યાબાદ ભરૂચનગરમાં અન-શન કરીને સ્વર્ગે ગયા.

॥ ૨૧ ॥ શ્રીમાનદેવસૂરિ ॥

(તેમનો વૃત્તાંત નીચે મુજબ છે.)

કોરંદ નામના નગરમાં જિનદત્ત નામનો એક ધનવાન શેઠ વસતો હતો. તેને ધારણીનામની જનધર્મમાં અત્યંત અનુરાગવાળી સ્ત્રી હતી. તેઓને માનદેવનામે અત્યંત શુદ્ધિવાન પુત્ર હતો. એક વખતે વૈરાગ્ય પામેલા એવા તે માનદેવે ત્યાં પધારેલા શ્રીમધોતન-સુરિછની પાસે દીક્ષા લીધી. અનુક્રમે તે અગ્યારે અંગેનો અભ્યાસ કરીને બહુશ્રુત થયા. પછી તેમને યોગ્ય જાણીને શ્રીમધોતનસુરિછએ પોતાની પાઠે સ્થાપ્યા. હવે તે શ્રીમાનદેવસુરિછના ૬૬ બ્રહ્મચર્ય-મતને જાણીને ખુશી થયેલી એવી જ્યા અને વિજયા નામની બે દેવીઓ હમેશાં સ્ત્રીઓનું રૂપ કરીને તેમને પાદવામાટે આવતી. હવે તે સમયે પાંચરો જિનમદિરોવડે શાસિતી થયેલી એવી તક્ષ-શિલા નામની નગરીમાં મહામારીનો ઉપદ્રવ થયો, અને તેથી ત્યાં હજારો મનુષ્યો મરણ પામવા લાગ્યા. અને તેથી ત્યાંના જિનમદિ-રોમાં પણ શ્રીજિનેશ્વરપ્રભુની પ્રતિમાઓની પૂજામાટે કોઈ પણ આવડું નહીં. ત્યારે ચિંતામાં પડેલા શ્રીસંઘે કાષોત્સર્ગ કરીને શા-સનદેવતાનું આરાધન કર્યું ત્યારે તેણીએ પણ પ્રત્યક્ષ થઈ કહ્યું કે, મહેન્દ્રાથી પૂજાતા કુપ્ત વ્યંતરેએ આ મહામારીનો ઉપદ્રવ કરેલો છે, અને આજથી ત્રણ વર્ષોબાદ આ તક્ષશિલાનગરનો વિનાશ થશે. હવે આ સમયે મહેન્દ્રમાં આવેલા નાગેડા નામના નગરમાં મહાપ્ર-ભાવિક એવા શ્રીમાનદેવસુરિછ વિચરે છે. તે શ્રીમાનદેવસુરિછને અહીં બોલાવીને તેમના ચરણોદકવડે તમારે તમારાં ઘરોમાં છટકાવ કરવો. અને તેથી આ સઘળો ઉપદ્રવ શાંત થશે. અને ઉપદ્રવ શાંત થયાપછી તમારે આ શહેરમાં રહેવું નહીં, એમ કહી તે શાસનદેવતા અદૃશ્ય થ-

માં. પછી સંઘે પણ તુરંત વિનંતિ લંબીને વીરચંદ્ર નામના એક માવડને તે આચાર્ય મહારાજની પાસે મોકલ્યો. ત્યારે તે વીરચંદ્ર પણ તે નાડાલનગરમાં આવીને આચાર્યજીની પાસે આવ્યો. હવે તે વખતે તે જ્યાં અને વિજયા નામની બન્ને દેવીઓ એકાંતમાં તે શ્રીમાન માનદેવાચાર્યજીની પાસે સ્ત્રીઓના સ્વરૂપને ધારણ કરતીયડી બેઠેલી હતી. તે બેઠે તે મુખે વીરચંદ્રે ત્રિચાર્યું કે, અરે! આ શ્રીલંકા આચાર્ય આવા આ મહામારીના ઉપદ્રવને શીરીતે શાંત કરી શકશે? ખરેખર આ આચાર્ય અને બેઠેનેજ ફેડક ધ્યાન ધરવાનો આડંબર કરેલો જણાય છે. પછી તેમનું ધ્યાન સંપૂર્ણ થયાબાદ તે વીરચંદ્રે તેમની પાસે જઈ અવશાપૂર્વક તેમને નમસ્કાર કર્યો. તેની એવીરીતની ચેષ્ટાથી કોષ પ્રામેલી તે બન્ને દેવીઓ તે વીરચંદ્રને તાડના કરવા લાગી. પરંતુ તે દયાળુ આચાર્યજીના વચનથી તેઓએ તે વીરચંદ્રને જીવતો મૂક્યો. પછી તે બન્ને દેવીઓએ તે વીરચંદ્રને ઘણાં નિભુંછીને પૂછ્યું કે, અરે દુષ્ટ! તું કોણ છે? અને ક્યાંથી અહીં આવ્યો છે? અને અહીં તારાં આગમનનું કારણ કહે? ત્યારે ભયથી કંપતા શરીરવાળા એવા તે વીરચંદ્રે કહ્યું કે, હું દેવીઓ! હવે તમે મારામતે ક્ષમા કરો? હું તક્ષશિલાનગરીથી અહીં આવેલો છું, અને ત્યાં થયેલા મહામારીના દુષ્ટ ઉપદ્રવથી બ્યાકુલ થયેલા સંઘે તે ઉપદ્રવની શાંતિમાટે આ શ્રીમાનદેવઆચાર્યજીને બોલાવવામાટે મને અહીં મોકલેલો છે. તે સાંભળી વિજયા-દેવિએ કહ્યું કે, અરે! દુષ્ટ! જ્યાં તારાસરખા શાસનનાં હિંદ્રો જોવાવાળા નામધારી આવકો વસે છે, ત્યાં મહામારીનો ઉપદ્રવ ધાય, તેમાં શું આશ્ચર્ય છે? ત્યાંના આવકો પણ તારાસરખાજ હોશે. અને તેથી આવા પ્રભાવિક આચાર્ય મહારાજ ત્યાં આવશે નહીં. પછી તે વીરચંદ્રને વિલખો થયેલો જાળીને તે આચાર્ય મહારાજે તે દેવીઓને કહ્યું કે, હું કહ્યાણી! સંઘ તો શ્રીતીર્થંદ્રમહારાજને પણ નમસ્કાર કરવા લાયક છે, માટે મંસારથી ડરનારાઓએ સંઘનું દાઈ હમેશાં કરતુંજ બેઠ્યે. એ રીતે તે બન્ને દેવીઓને પ્રમત્ત કરીને આચાર્ય મહારાજે તે વીરચંદ્રને મહાપ્રભાવવાળું નવું શાંતિસ્તોત્ર રચીને આપ્યું, અને કહ્યું કે, આ સ્તોત્રના પાઠના પ્રભાવથી તે મહામારીનો ઉપદ્રવ સર્વથા પ્રકારે નાશ પામશે. પછી તે સ્તોત્ર લેકને તે વીરચંદ્ર પણ તક્ષશિલાનગરીમાં આવ્યો, તથા

ત્યાંના સંઘને સઘળો વૃત્તાંત નિવેદન કરીને તેણે તે સ્તોત્ર આપ્યું, અને તે સ્તોત્રના પાઠથી મહામારીનો સઘળો ઉપદ્રવ શાંત થયો. પછી ત્યાંના સઘળા આવકો તે તક્ષશિલાનગરીને ત્યજીને દેશાંતરેમાં આલ્યા ગયા. ત્યારપછી ત્રણ વર્ષોબાદ એએએએ તે નગરીનો વિનાશ કર્યો. એ રીતે મહાપ્રભાવિક એવા આ શ્રીમાનદેવસૂરિજી વિવિધ પ્રકારની જૈનશાસનની પ્રભાવના કરીને તથા શ્રીમાનતુંગસૂરિજીને પોતાની પાટે સ્થાપીને શ્રીમહાવીરપ્રભુના નિર્વાણથી ૭૩૧ વર્ષે વીત્યાબાદ, તથા શ્રીવિક્રમાદિત્યી ૨૬૧ વર્ષે વીત્યાબાદ શુભ-ધ્યાનને ધ્યાવતાથકા પાંચ દિવસના અનશનપૂર્વક રવિતાચલપર ફર્યો ગયા. હુમરાં તેમના બ્રહ્મચર્યગુણથી એઆયેલી અને અત્યંત સંતુષ્ટ થયેલી એરી તે શ્રીજ્યા અને વિજ્યા નામની દેવીઓએ ત્યાં તેમનો મહોત્સવ કર્યો.

॥ ૨૨ ॥ શ્રીમાનતુંગસૂરિ ॥

(તેમનો વૃત્તાંત નીચે સુજળ્ય છે.)

વાણરસી નામની નગરીમાં હર્ષદેવ નામનો બ્રહ્મક્ષત્રીયની જાતિનો એક શેઠ વસતો હતો. તેને માનતુંગ નામે એક મહાબુદ્ધિ-ધાનુ પુત્ર હતો. ત્યાં એક વખતે તે માનતુંગે આઘનંદી નામના દિગંબર જૈનમુનિની ધર્મદેશના સાંભળી. તેથી તેણે વૈરાગ્ય પામીને તેનીપાસે પોતાના માતૃપિતાની આજ્ઞાથી દીક્ષા લીધી. પછી તે ગુરુએ તેણે નામ મહાકીર્તિ રાખ્યું. એક વખતે એતાંબર જૈનધર્મને માનનારી એવી તેની બહેન તે મહાકીર્તિમુનિને પોતાને ઘરથી આહાર લેવામાટે નિમંત્રણ કર્યું. ત્યારે તે પણ પોતાનું કમંડલુપાત્ર લેઈને તેણીને ઘર આહાર લેવામાટે ગયા. તે વખતે તેમના તે પાત્રમાં સમૃદ્ધિમ જીવોની ઉત્પત્તિ દેખાડીને તેણીએ ઉપદેશ કરવાથી તે મહાકીર્તિમુનિએ શ્રીઅજિતસિંહનામના એતાંબર મુનિની પાસે જઈને કરીને એતાંબરી જૈનદીક્ષા ગ્રહણ કરી, ત્યારે ગુરુમહારાજે પણ તેમણે મૂલનામ માનતુંગજ રાખ્યું. પછી ગુરુમહારાજના આદેશથી તે માનતુંગમુનિજીએ નારાયણનગરમાં જઈને ત્યાં શ્રીમાનદેવસૂરિજીની પાસે રહી નાનાપ્રકારની વિદ્યાઓનો અભ્યાસ કર્યો. પછી ત્યાંથી વિદ્યાર કરીને તે શ્રીમાનતુંગમુનિ અનુક્રમે ત્રિચરતાથકા ઉગ્ગતિની-નગરીમાં આવ્યા. તે વખતે ત્યાં વિદ્યામાટે ગ્રેમ ધરનારો ભોજનામે

રાજા રાજ્ય કરતો હતો. વળી તેજ નગરમાં તે રાજાનો માનનીક મયૂરનામે એક વિદ્વાન બ્રાહ્મણ વસતો હતો. તેને વિદ્યા તથા શીલ, અને રૂપઆદિક ગુણોવાળી એક પુત્રી હતી, તેણીને ત્યાંજ વસનારા એક બાણ નામના વિદ્વાન બ્રાહ્મણસાથે પરણાવી હતી. હવે એક વખતે તેણીને પોતાના ભત્રિસાથે ક્લેશ થયો, અને તેથી તે રીસાઝને પોતાના પિતાને ઘેર આવી. ત્યારે પિતાએ કપડો દેવાથી તેણીએ શાપ આપીને પોતાના તે પિતાને કુટ્ટી કર્યો. હવે પૂર્વેથીજ ઇર્ષ્યાહુ એવા તે બાણપણિતે ભોજરાજને કહ્યું કે, મયૂર તો કુટ્ટરોગી થયેલો છે, માટે તેને અહીં સભામાં આવવાની મનાઈ કરવી. પછી રાજાએ પણ તેમ કરવાથી દુઃસાધેસા એવા તે મયૂરપણિતે પોતે રચેલા નવિન સ્તોત્રના પાઠથી સૂર્યદેવનું આરાધન કર્યું, અને તેથી સૂર્યદેવે તેને રોગરહીત કર્યો. તે જોઈ ચમત્કાર પામેલા ભોજરાજએ તે બાણપણિતને કહ્યું કે, તું પણ જો આવો મહાવિદ્વાન હો તો મને કંઈક ચમત્કાર દેખાડ? રાજાએ એમ કહેવાથી તે બાણપણિતે પણ પોતાના હાથપગો છેદી નાખીને પોતે રચેલી ચાંડકાંઢેલીની સ્તુતિના પ્રભાવથી પોતાના તે હાથપગો પાછા મેળવ્યા એવીરીતે તેના ચમત્કારથી આશ્ચર્ય પામેલો તે ભોજરાજ પોતાની સભામાં કહેવા લાગ્યો કે, આ કાળમાં ખરેખર બ્રાહ્મણોજ વિદ્વાન અને વિદ્યાના ચમત્કારવાળા દેખાય છે. ત્યારે ત્યાં સભામાં બેઠેલા જૈનમંત્રિએ કહ્યું કે, હું સ્વામી! હમણાજ અહીં આવેલા અમારા શ્રીમાનતુર્ગનામના આચાર્યમહારાજ અનેક પ્રકારની વિદ્યાવાળા અને મહાપ્રભાવિક છે. તે સાંભળી કાંતુક જોવાની ઇચ્છાવાળા તે ભોજરાજએ તે શ્રીમાનતુર્ગાચાર્યજીને પોતાની સભામાં બોલાવ્યા, અને કંઈક ચમત્કાર દેખાડવાને તેમને વિનંતિ કરી. ત્યારે આચાર્યમહારાજે પણ ભક્તામરનામનું નવીન સ્તોત્ર ત્યાંજ બનાવીને રાજાએ કહેલાં પોતાનાં ચમ્પાલીમ બંધનને તોડી નાખ્યાં. તેથી ચમત્કાર પામેલા તે ભોજરાજએ તેમના ઉપદેશથી જૈનધર્મ સ્વીકાર્યો. પછી તે ભોજરાજએ તેમના ઉપદેશથી પૂર્વે ત્યાં ઉજાડયિનીનગરીમાં અવંતીચુક્રમાલના પુત્રે બંધાવેલાં જિનમંદિરનો એકલાખ રોનામોદાર ખરચીને સર્વોદાર કાઢ્યો. પછી તે મહાપ્રભાવિક એવા શ્રીમાનતુર્ગાચાર્યજીએ અદાર અક્ષયોના મંત્રવાણું બપહરનામનું સ્તોત્ર રાગના મસ્તકની વ્યાવિ ફર કરવામારે રચ્યું. તેમણે

“ પરિબ્રહ્મપ્રમાણપ્રકરણ ” તથા “ દ્વાદશપ્રતિનિરૂપણ ” આદિક
અનેક ગ્રંથો રચેલા છે. તેમણે રચેલાં ભયહરસ્તોત્રપર શ્રીજિનપ્રભ-
સૂરિજીએ વિક્રમસંવત ૧૭૬૫ માં દીકરા રચી છે. અને તેમનાં ભક્તા-
મરસ્તોત્રપર શાંતિસૂરિઆદિક અનેક વિદ્વાનોએ દીકરાઓ રચેલી
છે. એવીરીતે મહાપ્રભાવિક એવા આ શ્રીમાનતુંગાચાર્ય પોતાની
પાઠે શ્રીવીરસૂરિજીને સ્થાપીને વિક્રમરાજ પછી ૨૮૮ વર્ષો વીત્યા-
બાદ ઉગ્રજયિનીનગરીમાંજ દેવસોકે ગયા.

॥ ૨૩ ॥ શ્રીવીરસૂરિ ॥

(તેમનું વૃત્તાંત નીચે મુજબ છે.)

આ શ્રીવીરસૂરિજી વિવિધપ્રકારના તપમાં પરાયણ હતા
તેમણે નાગપુરનગરમાં શ્રીવિક્રમરાજ પછી ત્રણસો વર્ષો વ્યતીત
થયાબાદ સમરશેઠે કરેલા જિનપ્રાસાદમાં ઓનેમિનાથપ્રભુની પ્રતિ-
માઆદિક એકસો જિનપ્રતિમાઓની પ્રતિષ્ઠા કરાવી. વળી તેમણે
સત્યપુરમાં (સાચોરમાં) શ્રીવીરપ્રભુની પ્રતિમાની પ્રતિષ્ઠા કરાવી.
એ રીતે શ્રીવિક્રમરાજ પછી ૩૨૩ વર્ષો વીત્યાબાદ આ શ્રીવીરસૂરિજી
પોતાની પાઠે શ્રીજયદેવસૂરિજીને સ્થાપીને સ્વર્ગે ગયા.

॥ ૨૪ ॥ શ્રીજયદેવસૂરિ ॥

આ શ્રીજયદેવસૂરિજી પોતાની પાઠે શ્રીદેવાનંદસૂરિજીને સ્થા-
પીને વિક્રમગજથી ૩૬૩ વર્ષો વીત્યાબાદ સ્વર્ગે ગયા.

॥ ૨૫ ॥ શ્રીદેવાનંદસૂરિ ॥

આ શ્રીદેવાનંદસૂરિજી પણ પોતાની પાઠે શ્રીવિક્રમસૂરિજીને
સ્થાપીને સ્વર્ગે ગયા

॥ ૨૬ ॥ શ્રીવિક્રમસૂરિ ॥

આ શ્રીવિક્રમસૂરિજીના સમયમાં કેટલાક મુનિઓએ પરંપ-
રાથી ચાલી આવતી મામાચારીને ફેરવીને તેઓ શ્રીમહાવીરપછી
આશરે ૮૨૨ વર્ષો ચેત્યવાસીઓ થયા

॥ ૨૭ ॥ શ્રીનરસિંહસૂરિ ॥

આ શ્રીનરસિંહઆચાર્યજી મહાપ્રભાવિક થયેલા છે, તેમણે પોતાના ઉપદેશથી યક્ષને પ્રતિષ્ઠાધીને માંસલું ખલિદાન લેવાનો ત્યાગ કરાવ્યો હતો.

॥ ૨૮ ॥ શ્રીસમુદ્રસૂરિ ॥

આ આચાર્યજીનો જન્મ સીસોદીયા કલિયુક્તમાં થયેલો હતો.

॥ ૨૯ ॥ શ્રીમાનદેવસૂરિ ॥

(તેમનો વૃત્તાંત નીચે મુજબ છે.)

આ શ્રીમાનદેવસૂરિજી ચૌદસો ચમ્પાદીસ અંધોના રચનાર, અને યાદ્ગિનીમહાત્માના ધર્મપુત્ર એવા શ્રીહરિભદ્રસૂરિજીના સમ-કાલીન તથા સાથે અભ્યાસ કરનારા હતા. એક વખતે પરંપરાથી ચાલ્યો આવતો સૂરિમંત્ર પ્રમાણે લીધે તે વીસરી ગયા. ત્યારે તેમણે એક પખવાડીયાંના ઉપવાસ કરીને રંચતાચણપર્વતપર જઈ અંબિકાદેવીનું આરાધન કર્યું. તેમના તપથી તુષ્ટમાન થયેલી તે અંબિકાદેવીએ સીમંધરસ્વામીપાસે જઈ તેમની પાસેથી સૂરિમંત્ર લાવીને તેમને સમર્પણ કર્યો. તેમણે કહ્યું છે કે—

વિદ્યાસમુદ્રહરિભદ્રસુર્નીદ્રમિત્રં ।

સૂરિર્બ્રહ્મ પુનરેવ હિ માનદેવઃ ॥

માંધં પ્રયાતમપિ યોડનઘસૂરિમંત્ર ।

લેલે બિકામુખગિરા તપસાજજયતે ॥ ૧ ॥

અર્થઃ—વિદ્યાના મહાસાગરસરખા એવા શ્રીહરિભદ્રસૂરિજીના મિત્ર શ્રીમાનદેવસૂરિજી થયા, કે જેમણે ગિરનારપર્વતપર તપ તપીને અંબિકાદેવીની મુખવાણીથી વિસ્મૃત થયેલા નમૂદય સૂરિમંત્રને મેળવ્યો.

આ શ્રીમાનદેવસૂરિજી પોતાની પાંદે ઓવિષ્ણુધ્રુવસૂરિજીને સ્થાપીને વિક્રમસંવતના ૫૭૮ વર્ષો વીત્યાબાદ સ્વર્ગ ગયા.

તેમના સમયમાં થયેલા મહાપ્રભાવિક શ્રીહરિભદ્રસૂરિજીનું વૃત્તાંત નીચે મુજબ છે.

ચિત્રકૂટપર્વતની પાસે આવેલા ચિત્રકૂટ (ચિત્તોડ) નામના નગરમાં જ્યારે જિતારિનાએ રાજા રાજ્ય કરેતો હતો, ત્યારે ત્યાં તેમનો હરિભદ્રનામ એક મહાવિદ્વાન પુરોહિત બ્રાહ્મણ વસતો હતો. તેણે પોતાની વિદ્યાના ગર્વથી એવો નિયમ લીધો હતો કે, કોઈએ કહેલું શાસ્ત્રનું વાક્ય જો હું સમજી શકું નહીં, તો તે સમજાવનારનો હું શિષ્ય થઈ જાઉં. એક વખતે તે એક જૈનઉપાશ્રયપાસેથી જ્યારે જતો હતો, ત્યારે ત્યાં રહેતી એક યાકિની નામની જૈનસાધ્વીનીએ મુજબ ગાથાનો પાઠ કરતી હતી.

ચક્કીદુગં હરિપણ્ડગં । પણ્ડગં ચક્કીણુ કેસવો ચક્કી ॥

કેસવચક્કી કેસવ । દુચક્કી કેસવચક્કી ચ ॥ ૧ ॥

તે ગાથા સાંભળી આશ્ચર્ય પામેલા તે હરિભદ્રપંડિતે ઉપાશ્રયમાં જઈ તે સાધ્વીને કહ્યું કે, માતાજી ! તમેએ કહેલી ઉપલી ગાથામાં ઘણું “ ચાકચિક્કય ” (ચક્રચક્રાટ) છે. ત્યારે તે સાધ્વીએ પણ તેમને યોગ્ય ઉત્તર આપ્યો કે, હું પુત્ર ! તે “ ગોમયાર્દ્રલિપ્ત ” (લીલાં છાંયથી લીપેલું = પક્ષે-ઘણાજ ગંભીર રહસ્યયુક્ત વાણી-વાળી) તે ગાથા છે. તે સાંભળી તે હરિભદ્રપંડિતે વિચાર્યું કે, આ ચતુર સાધ્વીએ ખરેખર મને પોતાનાં વચનચાતુર્યથી છતી લીધો. તેમ આ તેણીએ કહેલી ગાથાનો અર્થ પણ હું સમજી શકતો નથી. એમ વિચારી તેણે તે ગાથાનો અર્થ સમજાવવાને તે સાધ્વીજીને વિનંતિ કરી. ત્યારે તે ચતુર સાધ્વીએ તેને કહ્યું કે, હું પંડિતજી ! અમારા ગુરૂની અલુભતિવિના જૈનશાસ્ત્રનો અર્થ અમારાથી તમોને કહી શકાય નહીં અને તમોને જો તેનો અર્થ જાણવાની ઈચ્છા હોય, તો તમે આ નજીકમાં રહેલા ચૈત્યમાં વસનારા અમારા ગુરૂપાસે જાઓ ? તે સાંભળી ઉત્સુક થયેલા તે હરિભદ્રપંડિત તુરત તે ચૈત્યમાં પ્રવેશી જિનભદ્રનામના અશ્વર્થજીની પાસે ગયા. ત્યાં તે ગાથાનો અર્થ સમજાવવામાટે તેમને વિનંતિ કરી. ત્યારે આશ્ચર્યજનક તેમને કહ્યું કે, જો તમે જૈનદીક્ષા ગ્રહણ કરો, તોજ અમારાથી તે ગાથાનો અર્થ તમોને સમજાવી શકાય. તે સાંભળી તે હરિભદ્રજીએ તુરત સર્વ સંયતી સમક્ષ પરિગ્રહનો ત્યાજ કરી ભાવપૂર્વક તેમનીપાસે જૈનદીક્ષા લીધી. પછી ગુરૂમહારાજે પણ તે ગાથાનો અર્થ સમજાવીને તેમને સર્વ શાસ્ત્રોમાં પારગામી કર્યાં. પછી એક વખતે તેમણે

પોતાના હંસ અને પરમહંસ નામના બે લાલુચને ગુરૂની આજ્ઞાથી
 જૈનદીક્ષા આપી પોતાના શિષ્યો કર્યા, તથા તેઓને ન્યાયશાસ્ત્ર-
 આદિકના પારંગતી કર્યા. પછી એક વખતે તે બન્ને શિષ્યોએ પો-
 તાના ગુરૂજને વિનંતિ કરી કે, જો આપ આજ્ઞા આપો તો અમે
 બૌદ્ધોનાં ન્યાયશાસ્ત્રો લાલુવાને તેમના નગરમાં જઈએ. તે વખતે
 નિમિત્ત જોઈને હરિભદ્રચુનિજીએ કહ્યું કે, તમારા ત્યાં જવાથી પરિણામ
 અશુભ આવવા સંભવ છે ત્યારે તેમણે કહ્યું કે, આપસાહેબના
 દેહના નામના સ્મરણમંત્રથી અમેને ત્યાં કંઈ પણ આપદા થશે નહીં.
 પછી તેઓ બન્ને વેપ બદલીને ત્યાંથી બૌદ્ધોના નગરમાં ગયા, અને
 તેમના પ્રમાણશાસ્ત્રોને તેઓએ ત્યાં અભ્યાસ કર્યો. હવે ત્યાં તેમની
 અત્યંત દયાળુ વૃત્તિ જોઈને તે બૌદ્ધાચાર્યને શંકા થઈ કે, ખરેખર
 આ બન્ને બૌદ્ધસાધુઓ નથી, પરંતુ જૈનસાધુઓ છે. એમ વિચારી
 તેમની પરીક્ષામાટે તેણે ઉપાશ્રયની સીડીના પગધીયાંપર એક
 જૈનપ્રતિમાનું ચિત્ર કરાવ્યું, તે એવી મતલબથી કે, જો તેઓ
 જૈન હશે, તો તેપર પગ મૂકીને ચાલશે નહીં. પછી તેઓ બન્ને
 જ્યારે તે સીડીપર ચડવા લાગ્યા, ત્યારે તે જૈનપ્રતિમાનું ચિત્ર
 જોઈ વિચારવા લાગ્યા કે, ખરેખર ગુરૂમહારાજે આગમચથી સુચવેલી
 આપત્તિ આજે આવી પડી છે, હવે જો કદાચ અહીં આપણું મરણ
 થાય તોપણ ડરનું નહીં, એમ વિચારી તેઓએ તે ચિત્રપર ખડીથી
 વળુ લીટીઓ ફાડી તેમાં જનોઈની આકૃતિ કરી તેને બૌદ્ધ પ્રતિમા
 બનાવી, અને તેપર પગ મૂકીને તેઓ ઉપર ચડી ગયા. ગુપ્ત ગણેલા
 માણસોએ તે હકીકત બૌદ્ધાચાર્યને જણાવ્યાથી તેણે તે બન્ને માણ-
 સોના ત્યાં વધ કરાવ્યા અતુલ્ય હરિભદ્રચુનિજીને તે હકીકતની
 ખબર પડવાથી તેમણે તે બૌદ્ધોપર ક્રોધ લાવીને ઉજ્જૈનમાં મોકલી
 એક દડા તૈયાર કરાવી, અને પોતાની મંત્રશક્તિથી તે દડામાં દોષ-
 વામાટે તેમણે તે બૌદ્ધાચાર્યનું તેમના ચૈત્સવ અભાલીસ શિષ્યો-
 સહિત ત્યાં આકર્ષણ કર્યું. એવામાં ગુરૂમહારાજને તે હકીકત
 માણસ પડવાથી તેમણે હરિભદ્રજીને શાંત કરવામાટે મધુર ઉપદેશ
 કર્યો, અને તેથી શાંત થઈ તેમણે તે આકર્ષેલા સર્વ બૌદ્ધોને મુક્ત
 કર્યા, તેથી તેઓ પણ તેમની સમા માગી પોતાને સ્થાનકે ગયા.
 પછી તે હરિભદ્રચુનિજીએ તે પાપની શુદ્ધિમાટે આસોચના તરીકે ચૈ-
 દસો અભાલીસ નવીન મહાન મંથો રચ્યા જેમાના અનેકાંતજપ-

પનાકા, આવશ્યકદીકા, ઉપદેશપદ, લલિતવિસ્તાર, જંબૂદ્વીપસંગ્રહણી, જ્ઞાનપંચકવિવરણ, દર્શનસમેતિકા, દર્શવૈકલ્પિકવૃત્તિ, પંચાસક, ધર્મખંડુ, મુનિપતિચરિત, સમગ્રાધ્યક્ષકા, લગ્નકુંડલિકા, વેદબાહ્યતાનિરાકરણ, આવકધર્મવિધિ, યોગખંડુપ્રકરણવૃત્તિ, યોગદૃષ્ટિસમુચ્ચય, પરદર્શનસમુચ્ચય, પચમુત્રવૃત્તિ, પંચવસ્તુકવૃત્તિ, અષ્ટક, પોણશક વીગેરે ઘણા ગ્રંથો આજે પણ મોટા હોય છે. પોતાના તે ઉત્તમ રિખેનાં વિરહથી તેમણે પોતાના દરેક ગ્રંથને છેડે પોતાની કૃતિની નિશાની દાખલ “વે-હુ” શબ્દ મેલ્યો છે, અને તેથી તે વિરહાંકયાગા ગ્રંથો તેમની કૃતિ સ્વયં છે. વળી પોતાને પ્રતિબોધ પમાડનાર તે યાકિની સાધ્વીજીવું નામ પણ તેમણે દેવક ગ્રંથને છેડે તેમના ધર્મપુત્રતરીકે સ્વયંવેલું છે. આ મહાપ્રભાવિક શ્રીહરિભદ્રમૂરિજી વિક્રમ સંવત ૫૩૫ માં રચેલો ગયેલા છે.

॥ ૩૦ ॥ શ્રીવિષ્ણુપ્રભસૂરિ ॥

આ શ્રીવિષ્ણુપ્રભસૂરિજી પોતાની પાટે શ્રીજયાનંદસૂરિજીને સ્થાપીને રચેલો ગયા.

॥ ૩૧ ॥ શ્રીજયાનંદસૂરિ ॥

આ શ્રીજયાનંદસૂરિજીના સમયમાં વિક્રમ સંવત ૫૮૫ થી ૬૪૫ સુધીમાં શ્રીજિનભદ્રગણીક્ષમાગ્રમણ મહાપ્રભાવિક આચાર્ય ગયેલા છે, તેમણે સંક્ષિપ્ત જિતકલ્પ, ક્ષેત્રસમાસ, જ્ઞાનરાતક, બૃહત્સંગ્રહણી, તથા વિશેષાવરણકાવ્ય વિગેરે મહાન ગ્રંથો રચેલા છે. તેમણે રચેલો ગમન ૧૦૪ વર્ષોની વયે થયું હતું. આ શ્રીજયાનંદમૂરિજી પોતાની પાટે શ્રીરવિપ્રભસૂરિજીને સ્થાપીને રચેલો ગયા.

॥ ૩૨ ॥ શ્રીરવિપ્રભસૂરિ ॥

આ શ્રીરવિપ્રભસૂરિજીએ વિક્રમ સંવત ૭૦૦ માં શ્રીનાગોલ-નગરમાં શ્રીનેમિનાથપ્રભુની પ્રતિમાની પ્રતિષ્ઠા કરેલી છે તેઓ પોતાની પાટે શ્રીચણ્દેવસૂરિજીને (શ્રીચણ્દેવસૂરિજીને) સ્થાપીને રચેલો ગયા.

॥ ૩૩ ॥ શ્રીયશોદેવસૂરિ (યશોભદ્રસૂરિ)

આ આચાર્યજીના સમયમાં વિક્રમ સંવત ૮૭૨ માં વનરાજ ચાવડાએ અણહિલપુરપાટણ :વસાવ્યું છે. તે વનરાજ ચાવડા શ્રી-શીલગુણસૂરિજીના ઉપદેશથી પ્રતિબોધ પામી જૈનધર્મ પાળતો હતો, અને તે શીલગુણસૂરિજીએ વનરાજના આલ્યપણામાં તેનાપર ઘણો ઉપકાર કર્યો હતો. હજી પણ પાટણમાં આવેલા પંચાસરપાદ્યનાથના જિનમંદિરમાં તે વનરાજની મૂર્તિ વિદ્યમાન છે.

॥ ૩૪ ॥ શ્રીવિમલચંદ્રસૂરિ ॥

આ શ્રીવિમલચંદ્રસૂરિજી પણ પોતાની પાસે શ્રીઉદ્યોતનસૂરિ-જીને સ્થાપીને સ્વર્ગે ગયા.

॥ ૩૫ ॥ શ્રીઉદ્યોતનસૂરિ ॥

(તેમનો વૃત્તાંત નીચે મુજબ છે.)

આ શ્રીઉદ્યોતનસૂરિજી સર્વ મુનિવરોને માનનીક મહાપ્રભા-વિક મુગપ્રધાન આચાર્ય થયેલા છે. આ શ્રીઉદ્યોતનસૂરિજીમાટે શ્રીભાવસાગરસૂરિજીએ શ્રીવીરવંશગુર્વાવલિમાં કહ્યું છે કે—

વિબુહપહો જયનદો । રવિપહસૂરીસરો જસોદેવો ॥

સિરિવિમલચંદ્રસૂરી । તત્તો ઉજ્જેયણો મુચુંર ॥ ૩૨ ॥

અર્થ:—વિબુધપ્રભસૂરિ, જયાનંદસૂરિ, રવિપ્રભસૂરિ, યશોદેવ-સૂરિ, વિમલચંદ્રસૂરિ, અને ત્યારપછી શ્રીઉદ્યોતનસૂરિનામે ઉત્તમ ગુરૂ થયા.

એક વખતે આ શ્રીઉદ્યોતનસૂરિજી વિહાર કરતાથકા અનુક્રમે પોતાના ચોર્યાસી શિષ્યોના પરિવારસહિત યાત્રા કરવામાટે આબુપ-ર્વતપર પધાર્યા. ત્યાં યાત્રા કરી તે પર્વતપરથી ઉતરીને પરિવારસ-હિત “ટેલી” નામના ગામની નજદીકમાં રહેલા એક વિશાળ-વૃક્ષની નીચે માર્ગ ચાલવાથી થયેલા અમને દૂર કરવામાટે બેઠા.

એવામાં આકાશમાં રહેલી શાસનદેવીએ તેમને કહ્યું કે, હે ભગ-
વન્! અહીંજ બે આપ આપના શિષ્યોને સરિપદ આપશો, તો આ
વડના વૃક્ષની શાખાઓની પેઠે આપના સંતાનોની પરંપરા વૃદ્ધિ
પામશે. તે સાંભળી ખુશી થયેલા તે શ્રીઉદ્યોતનચરિત્રએ તે સઘળા
ચોર્યાસી શિષ્યોને યોગ્ય જાણીને તે સર્વેને વિક્રમ સંવત ૭૨૩ માં
ત્યાં સરિપદો (આચાર્યપદો) આપ્યાં. એરીતે વડના વૃક્ષની
નીચે સરિપદ આપવાથી તેમના ‘ગચ્છ’ મુખ્ય “ વડગચ્છ ” નામ
પ્રસિદ્ધ થયું. તે શ્રીઉદ્યોતનચરિત્રએ પોતાના જે ચોર્યાસી શિષ્યોને
સરિપદ આપ્યાં, તેમના નામો એક અત્યંત પ્રાચીન હસ્તલિખિત
લેખમાં નીચે પ્રમાણે લખેલાં છે પણ જમણા પડખાને ભાગ છૂટીતાને
લીધે નાનું થયેલો છે, તેથી કેાંઈ કેાંઈ નામો તેમાં સંપૂર્ણ મળી
શક્યાં નહોતાં, પરંતુ બીજી એક પદાવલીની પરતમાંથી તે નામો
મળી આવતાં તે સાથે મેળવીને આ નામો લખેલાં છે, અને તેમાં
પણ જે જે નામોમાં ફેર હતો, તે કાલેસમાં આપેલાં છે

૧ સર્વદેવસુરિ	૨૯ ચારિત્રસુરિ	૫૭ મંગલસુરિ
૨ પ્રભાતસુરિ	૩૦ ભાતુસુરિ	૫૮ નિનસિંધસુરિ
૩ હરિયાણુદસુરિ	૩૧ ભાતુસિંધસુરિ	૫૯ વીરચંદ્રસુરિ
૪ શિવદેવસુરિ	૩૨ વિનયપ્રભસુરિ	૬૦ વૃદ્ધદેવસુરિ
૫ જિનેન્દ્રસુરિ	૩૩ વિજયાણુદસુરિ	૬૧ શીલદેવસુરિ
૬ દયાણુદસુરિ	૩૪ વલ્લભસુરિ	૬૨ શાખસુરિ
૭ ગુણપ્રભસુરિ	૩૫ દાનદેવસુરિ	૬૩ પ્રિયાંગસુરિ
૮ આણુદસુરિ	૩૬ માનરાજસુરિ	૬૪ આશાણુદસુરિ (આસર્યંદ્રસુરિ)
૯ ધર્માણુદસુરિ	૩૭ રાજદેવસુરિ	૬૫ રામસુરિ (અમરરાત્નસુરિ)
૧૦ રામણુદસુરિ	૩૮ બોભાણુદસુરિ	૬૬ રવિપ્રભસુરિ
૧૧ સોભાગચંદ્રસુરિ	૩૯ હીમરાજસુરિ	૬૭ પ્રભાસેનસુરિ
૧૨ દેવેન્દ્રસુરિ	૪૦ સોમપ્રભસુરિ	૬૮ આણુદરાજસુરિ
૧૩ ધનેશ્વરસુરિ	૪૧ કૃષ્ણસુરિ	૬૯ પ્રજાપ્રભસુરિ
૧૪ પ્રજાણુદસુરિ	૪૨ ગોવર્ધનસુરિ	૭૦ શ્રદ્ધસુરિ
૧૫ સર્વજિહ્વસુરિ	૪૩ પદ્માણુદસુરિ	૭૧ રત્નરાજસુરિ

૧ નિર્મથ	૨૯ રાજગચ્છ	૫૭ બ્રહ્માણ
૨ કોટિક	૩૦ રૂપલક્ષીય	૫૮ નાણીય
૩ વનવાસી	૩૧ વાયદીય	૫૯ પિપ્પલીયા
૪ ઉપકેશ	૩૨ ઉકેશ	૬૦ ભાવંકાર
૫ વજ્રશાખા	૩૩ પુનમીયા	૬૧ ભાવડહેર
૬ નાગિલ	૩૪ તપા	૬૨ ચૈત્રવાસ
૭ પંડિલ	૩૫ વિશાળલ	૬૩ વાગડ
૮ ચૈત્ર	૩૬ થારાપદીય	૬૪ લિલમાસ
૯ બ્રહ્મદ્રીપ	૩૭ કૃષ્ણરાજર્ષિ	૬૫ ધર્મધોપ
૧૦ હુપ્પુરીય	૩૮ પુરંદર	૬૬ દેવનંદિત
૧૧ મહલધારી	૩૯ કમલા	૬૭ વેગડ
૧૨ સાંડર	૪૦ ચાંદ્ર	૬૮ રાલદ્રા
૧૩ વડગચ્છ	૪૧ વિલાધર	૬૯ સીદાધરીય
૧૪ કોપંદ	૪૨ નિર્વૃત્તિ	૭૦ શ્રીપલ્લીય
૧૫ કૃષ્ણપુરીય	૪૩ પિપ્પલક	૭૧ કમ્ભાલીવાલ
૧૬ ચૈત્યવાસી	૪૪ સાગર	૭૨ હારીજ
૧૭ નાણાવલ	૪૫ પ્રમનમાહુન	૭૩ સૈદ્ધાંતિક
૧૮ ચિત્રવાલ	૪૬ શંખેધર	૭૪ હીરાપલ્લીય
૧૯ વિધિપક્ષ(અંચલ)	૪૭ શેષુર	૭૫ જાત્યોદ્ધાર
૨૦ જાંગડ	૪૮ કૂવડ	૭૬ કાશહરીય
૨૧ સાર્ધપૂર્ણિમા	૪૯ હુમડ	૭૭ મધુકર
૨૨ ખરતર	૫૦ ભરંડ	૭૮ સીદાની
૨૩ આગમિક	૫૧ છિતરાવાલ	૭૯ જાપરીયા
૨૪ સ્તવપક્ષ	૫૨ કમલકલશ	૮૦ ત્રિલપિયા
૨૫ વિવંદનીક	૫૩ કલકપરા	૮૧ રતનાકર
૨૬ જનાઉલા	૫૪ પાવચંદ	૮૨ નિગમ
૨૭ નિમજ્જય	૫૫ કાસકા	૮૩ પૌપાલિક
૨૮ હસ્તકુંડી	૫૬ રાવવાલ	૮૪ નાગર

આ ચોથાંસી ગચ્છા શિવાયના કેટલાક પેઠા ગચ્છા પણ લેખે-
વિગરેમાં જોવામાં આવે છે.

૧૦ જે. લા. ગ્રેમ - જામનગર

ઉપર જણાવેલા ચોર્યાસી આચાર્યમાના મુખ્ય શ્રીસર્વદેવસૂરિ ત્યાંથી વિહાર કરતાથકા ગુજરાતમાં વઢીયારદેશમાં આવેલા શંખેશ્વરગામમાં અતુર્ભાસ રહ્યા. અને તેથી તેમના પરિવારમાં થયેલા મુનિઓનાં ગમ્મતું “ શંખેશ્વરગમ્મ ” નામ પડ્યું.

॥ ૩૬ ॥ શ્રીસર્વદેવસૂરિ ॥

(તેમનું વૃત્તાંત નીચે મુજબ છે.)

વિક્રમ સંવત ૨૦૨ ના અરસામાં મારવાડમાં આવેલા ભિન્ન-માલ નામના નગરમાં સોલંકી રજપ્રતવંશનો અજિતસિંહ નામે રાજ શાળ્ય કરતો હતો. તે વખતે “ મીરમાઓચા ” નામના મુસલમાન જાતિના મલેચ્છરાજાએ તે નગરપર ચડાઈ કરી, અને ઘણે ભાગે તે નગરનો તેણે વિનાશ કર્યો. લાખો માણસો તેમાં મરાણાં, અને તે અજિતસિંહરાજા પણ માર્યો ગયો. પછી તે મલેચ્છા ત્યાં હુલ્લેશ કરી ચાલી ગયાબાદ તે નગર ફરીને વસ્યું, ત્યારે તેમાં બ્રાહ્મણોના એકત્રીસ હજાર ઘરો વસતાં હતાં. અનુક્રમે સંવત ૫૦૩ માં તે ભિન્નમાલનગરમાં સિંહ નામે રાજા શાળ્ય કરતો હતો. તે રાજાને પુત્ર ન હોવાથી તેણે પોતાની ખીમજાદેવી નામની ગોત્રદેવીનું આરાધન કર્યું. અને તેમ કરી તે સાત દિવસોમુધી જલરહિત ઉપવાસ કરીને દર્શના સંધારાપર ચૂનો. ત્યારે તે દેવીએ પ્રત્યક્ષ થઈ કહ્યું કે તારા ભાગ્યમાં પુત્ર નથી, માટે જો તારે દત્તક પુત્ર જોઈતો હોય તો મહારી બેઠેન જઈયાણુદેવીનું તું આરાધન કર ! તે તને તેવો દત્તક પુત્ર આપશે. પછી તે રાજાએ તેણીનું તે વચન સ્વીકારી પ્રભાતે તે જઈયાણુદેવીનું આરાધન કરવાથી પ્રસન્ન થયેલી તે દેવીએ કહ્યું કે, તારી પુત્રની વાંછા હું સંપૂર્ણ કરીશ. એમ કહી તે દેવીએ અવંતીનગરીમાં વસનારા મોહલ નામના ક્ષત્રિયના ઘરંતના જન્મેલા પુત્રને લાવીને પોતાના નિર્માલ્યપુષ્પોના સમૂહમાં રાખ્યા. પછી તેણીએ તે સિંહરાજાને કહ્યું કે મારાં નિર્માલ્યપુષ્પોમાં રહેલા બાળકને લેઈ તારે તેનું “ જઈયાણુકુમાર ” નામ રાખી તેને પુત્રતરીકે પાળવો, અને રાજાએ પણ તેમજ કર્યું. અનુક્રમે વિક્રમ સંવત ૫૨૭ માં તે જઈઆણુકુમાર ભિન્નમાલનો રાજા થયો. તે પછી તેનો પુત્ર શ્રીકર્ણ સંવત ૫૮૧ માં ગાદીએ બેઠો. તે પછી તેનો પુત્ર મૂળજી સંવત ૬૦૫ માં ગાદીએ બેઠો. તેવારપછી સંવત ૬૪૫ માં તેનો

પુત્ર ગોપાલ ગાદીએ બેઠો. ત્યારબાદ સંવત ૬૭૫ માં તેનો પુત્ર રામદાસ ગાદીપર બેઠો. ત્યારપછી સંવત ૭૦૫ માં તેનો પુત્ર સામંત ગાદીએ બેઠો. તે સામંતરાજના જયંત અને વિજયંત નામના બે પુત્રો હતા. સામંતરાજાએ તેઓમાંથી મહોદ્યા જયંતને સિત્રમાલનગરનું રાજ્ય આપ્યું, અને વિજયંતને લોહિયાણનગરનું રાજ્ય આપ્યું. એ રીતે વિક્રમ સંવત ૭૨૬ માં તે જયંત અને વિજયંત રાજાઓ ગાદીપર બેઠા. પરંતુ પોતાના પિતાના મૃત્યુબાદ જયંતરાજાએ વિજયંતરાજાનું લોહિયાણનગરનું રાજ્ય બળાતકારે ખુંચવી લીધું. ત્યારે વિજયંતરાજા બેનાતટમાં પોતાના મામા રત્નાદિત્યરાજના પુત્ર વર્ણસિંહ પાસે પોતાને મોશાળ નાશી ગયો, અને જયંતનો અન્યાય તેણે ત્યાં કહી સંભળાવ્યો. ત્યારે તેના મામાએ તેને કહ્યું કે, હમણા તો વર્ષાકાળ નજીક છે, મારે હું હમણા શંખેશ્વરગામમાં રહે, વર્ષાકાળબાદ હું તને તારું રાજ્ય ખાણું અપાવીશ. એ રીતનું પોતાના મામાનું વચન સ્વીકારીને તે વિજયંતરાજા શંખેશ્વરગામમાં આવી રહ્યો.

તે વિજયંતરાજાનું જૈની થવું—એવામાં તે શંખેશ્વરગામમાં આ શ્રીસર્વજેવસરિછ ચતુર્માસ રહ્યા હતા. એક વખતે તેઓ સ્થંડિલમાટે ગામબહાર જઈ પાછા ઉપાશ્રયતરફ આવતા હતા, તે વખતે શિકાર કરવામાટે તે વિજયંતરાજા પણ તે રસ્તે ધઇને વનમાં જતો હતો. આ વખતે તે શ્રીસર્વજેવસરિછને સન્મુખ આવતા જોઇ તેથી અપશુકન માની તેમને મારવામાટે તેણે પોતાનો હાથ ઉંચો કર્યો, અને સન્મુખ ઢાડ્યો. પરંતુ તેમના અતિશયના પ્રભાવથી તેના હાથ તેવીરીતેજ ઉંચો સ્થંભિત થઇ ગયા, અને તેથી તેના શરીરમાં અત્યંત વેડના ઉત્પન્ન થઇ. ત્યારપછી તે વિજયંતરાજા તે ગુરુમહારાજને અમત્કારવાળા બળીને ઘોડાપરથી નીચે ઉતરી તેમને મને મડ્યો, અને પોતાનો અપરોધ અમાત્યના હાથે. અને તેમ કરવાથી તેની સઘળી શરીરની ગીડા શાંત થઈ. પછી તે વિજયંતરાજાએ વિક્રમ સંવત ૭૨૩ ના માગસરસુદી દશમે સમ્યક્ત્વમૂલ આવકધર્મના સ્વીકાર કર્યો, તથા બાર પ્રતો અંગીકાર કર્યા, અને મિધ્યાત્વનો ત્યાગ કર્યો.

વળી એક દિવસે તે વિજયંતરાજા પોતે સ્વીકાર કરેલા કયા-કયું જૈનધર્મને વિસારીને પાછો પાંચસો મુબરોસહિત શિકાર કરવા

ચાલ્યો. પરંતુ કોઈ પણ ગ્રાણીનો શિકાર તેને મળી શક્યો નહીં. ત્યારે તેણે વિચાર્યું કે, આ સઘળો ચમત્કાર ગુરમહારાજનો છે. એમ જાણી પાછો ગામમાં આવી તે ગુરમહારાજને ચરણે પડ્યો, અને પોતાના અપરાધની તેણે ક્ષમા માગી. અને ત્યારબાદ તે ગુરમહારાજના ઉપદેશથી જૈનધર્મનો દૃઢ રાગી થયો. પછી વર્ષાકાળ ગયાબાદ વજ્રસિંહુ રાજા પોતાના ભાણેજ એવા તે વિજયંતરાજને લેકને ભિખ્રમાલનગરે ગયો, અને જયંતરાજને સમજાવીને લોહિયાણનગરનું રાજ વિજયંતરાજને પાછું અપાવ્યું. એ રીતે પાંચ વર્ષો ગયાબાદ વિજયંતરાજ પાછો મિથ્યાત્વમાં પ્રવૃત્ત થયો. તે સાંભળી તે શ્રીસર્વદેવસુરિજીએ પોતાની આકર્ષણી વિદ્યાના બલથી તે રાજાને શંખેયરગામમાં પોતાના ઉપાશ્રયમાં આકર્ષી મગાવ્યો ! અને ઉપદેશ આપી મિથ્યાત્વ દૂર કરાવી ફરીને જૈનધર્મમાં દૃઢ કર્યો. પછી તે વિજયંતરાજના આશ્રયથી ગુરમહારાજ તેના લોહિયાણનગરમાં ચતુર્માસ રહ્યા, તથા તેમના ઉપદેશથી તે રાજાએ ત્યાં શ્રીઋષભદેવપ્રભુનું જિનમંદિર બંધાવ્યું, અને તેની પ્રતિષ્ઠા તે શ્રીસર્વદેવસુરિજીએ કરી. વળી તેમના ઉપદેશથી ત્યાં તેણે એક પીપ્પલાના બંધાવી. એરીતે મહાપ્રભાવિક એવા આ શ્રીસર્વદેવસુરિ વિક્રમ સંવત ૭૪૫ માં પોતાની પાદે શ્રીપદ્મદેવસુરિજીને સ્થાપીને સ્વર્ગે ગયા.

॥ ૩૭ ॥ શ્રીપદ્મદેવસુરિ ॥

આ શ્રીપદ્મદેવસુરિજીએ શંખેયરગામમાં સાંખ્યદર્શનીએ સાથે ધર્મવાદ ફરીને તેમને હરાવ્યા, તેથી તેમનું બીજું નામ “ સાંખ્યસુરિ ” પ્રસિદ્ધ થયું હતું. તેમની પાદે વિક્રમ સંવત ૭૭૨ માં મહાપ્રભાવિક એવા શ્રીઉદયપ્રભસુરિ થયા.

॥ ૩૮ ॥ શ્રીઉદયપ્રભસુરિ ॥

(તેમનો પુત્રાંત નીચે મુજબ છે.)

ઉપર વર્ણવેલા વિજયંતરાજને દેમાર્ધ, સોમાર્ધ, ઠસ્તૂરાર્ધ, શ્રીબાઈ, કપૂરાર્ધ, રાજબાઈ, લખમા, અને પુનાઈનામે આઠ રાણીઓ હતી, તેઓમાંથી દેમાઈને જયમદલ, સોમાઈને જાદવ, પુનાઈને જોધા, અને શ્રીબાઈને જોગા અને જયવંત નામના પુત્રો હતા. તેઓમાંથી

જયમદલ વિક્રમ સંવત ૭૩૫ માં વિજયતરાજની ગાદીએ બેઠો. તે પછી સંવત ૭૪૧ માં તેનો ભાઈ જોગા ગાદીપર આવ્યો. તેને પૂરાઈ આઠિક સાત રાણીઓ હતી, તથા શિવા અને દેવા નામના બે પુત્રો હતા. તેમનો શિવા શસ્ત્રધારથી ભરણુ પામ્યો, અને દેવા નખુસક હોવાથી તે જોગાની ગાદીપર તેનો ભાઈ જયવંત વિક્રમ સંવત ૭૪૮ માં ગાદીપર બેઠો. તે જયવંતરાજને સંપૂ, રમાઈ અને છવાઈ નામે ત્રણ રાણીઓ હતી. તેમાંથી સંપૂનો શ્રીમદ્ભલાનામે, અને રમાઈનો વનાનામે પુત્ર હતા. તે વના કોષક કારણથી જલમાં પડી ભરણુ પામ્યો, અને શ્રીમદ્ભલા નાગેન્દ્રગચ્છના આચાર્યપાસે ચારિત્ર લીધું, અને તેમણે “ સોમપ્રભાચાર્ય ” નામ રાખવામાં આવ્યું હતું. હવે તે કારણથી ઉપર જણાવેલા વનાનો પુત્ર ભાણુલ વિક્રમ સંવત ૭૬૪ માં લોહીયાણનગરની રાજ્ય ગાદીપર બેઠો. એવામાં લિત્તમાલનગરનો આગળ વર્ણવેલો જયંતરાજ પુત્રરહિત ભરણુ પામ્યો, તેથી તે નગરનું રાજ્ય મેળવવામાટે તે જાત્રના વંશજોના કુટુંબમાં કલેશ દિપ્ત થયો. તે જોઈ લોહિયાણનગરના બલવાન એવા તે ભાણુરાજને લિત્તમાલનું રાજ્ય પોતાને કમળે કર્યું. આ ભાણુરાજ મહાપ્રતાપી હોવાથી તેનું રાજ્ય એક ગંગાનદીના કિનારાસુધી વિસ્તાર પામ્યું હતું. એવીરીતે તે ભાણુરાજને રાજ્યાસન પ્રાપ્ત થયા પછી અગ્યાર વર્ષો વીત્યાબાદ આગળ વર્ણવેલા (સંસારપક્ષના તેમના કાકા) નાગેન્દ્રગચ્છવાળા શ્રીસોમપ્રભાચાર્ય એક વખતે તે લિત્તમાલનગરમાં પધાર્યા, અને તેમણે ત્યાં વસતા પોતાના સંસારપક્ષના સર્વ કુટુંબીઓ વચ્ચેનો કલેશ ઉપદેશ આપી દૂર કરાવ્યો, અને ભાણુરાજને પણ વિનંતિ કરીને તે આચાર્યશ્રીને ત્યાં અતુર્ભાસ રાખ્યા. અતુર્ભાસબાદ તે ભાણુરાજને તેમના ઉપદેશથી સંઘસહિત શત્રુજય તથા ગીરનારતીર્થની યાત્રા કરવાનો મનોરથ કર્યો, અને તે શ્રીસોમપ્રભાચાર્યજીને પણ સંઘમાં સાથે પધારવામાટે તેણે વિનંતિ કરી, તેમજ બીજા ગચ્છોના આચાર્યોને પણ સંઘસાથે યાત્રામાટે પધારવાને તે રાજાએ બોલાવ્યા, તે સાથે પોતાના કુલપરંપરાના ઉપદેશક શંખેશ્વરગચ્છવાળા આ શ્રીઉદયપ્રભાસૂરિજીને પણ બોલાવ્યા.

તે ભાણુરાજના સંઘમાં નીચે મુજબ પરિવાર હતો.—સાત-હજાર સેના, સવાલાખ ચોડા દશહજારને અગ્યાર હાથી, સાતહજાર

પાલખી, પચીસહજાર બાર ઉપાડનારા ઉંટ, પચાસહજાર બળદ, અને અગ્યાસહજાર ગાડાં હતાં.

હવે તે બાણરાજને સંઘવીપદ્મું તિલક કરવામાટે કુલપરંપરાના શ્રીઉદયપ્રભસૂરિજી તૈયાર થયા, એવામાં તેમના સસારપક્ષના કાકા એવા તે શ્રીસોમપ્રભાચાર્યજીએ કહ્યું કે, આ બાણરાજ મારા ભાત્રિજ થાય છે, માટે હું તેમને સઘપતિનું તિલક કરીશ. આવી રીતે તેઓપચ્ચે પરસ્પર વિવાહ થયો. ત્યારે શંઘસાથે યાત્રાએ જવામાટે ત્યાં પધારેલા જૂઠાજૂઠા ગચ્છના સર્વ આચાર્યોને એકઠા કરી બાણરાજને પૂછ્યું કે, તિલક કરવામાટે કોનો હક છે? ત્યારે તેઓએ કહ્યું કે, પરંપરાથી ચાલ્યા આવતા કુલગુરૂનો તિલક કરવામાટેનો હક છે, તેમાટે બીજાનો હક નથી. એવીરીતે નિર્ણય થવાથી આ શ્રીઉદયપ્રભસૂરિજીએ તે બાણરાજને સંઘપતિનું તિલક કર્યું.

કુલગુરૂઓમાટે થયેલી મર્યાદા—ત્યારબાદ તે બાણરાજને તે સર્વ આચાર્યોને પૂછ્યું કે, અમુક આચાર્ય રાજઆદિક અમુક માણસના કુલગુરૂ છે, એવી ખાતરી હવેથી શીરીતે કરવી? ત્યારે તે સર્વ આચાર્યોએ મલીમ. એવી મર્યાદા બાંધી કે, આજથી માંડીને જે કોઇ આચાર્ય જેને પ્રતિબોધે, તે આચાર્ય તે માણસના પુત્ર આદિક સર્વ પન્નિવારનાં નામો એક વહીમાં લખવાં

કુલગુરૂઓએ કરેલી પોતાના શ્રાવકોના ઇતિહાસ લખવાની શિરૂઆત—આ રીતે તે કુલગુરૂઓએ પોતાના શ્રાવકોના ઇતિહાસ લખવાની શિરૂઆત કરી, અને ઝીરીતે નામો વિગેરે લખવાથી પરદેશમાં રહેલાઓને પણ ખાતરી થવા લાગી કે, આ અમુક આચાર્યનો આનક છે વળી બીજી પણ એવી મર્યાદા બાંધી કે, કદાચ કોઇ આચાર્ય પરગચ્છના કોઇક શ્રાવકને પ્રતિબોધીને દીક્ષા લેવામાટે તૈયાર કર્યો હોય, ત્યારે તેના પરંપરાના કુલગુરૂની આજ્ઞા લેને તેને દીક્ષા આપવી, પરંતુ જો તેના તે કુલગુરૂ આજ્ઞા ન આપે તો દીક્ષા ન આપવી. તેમજ જિનપ્રતિમાદિકની પ્રતિષ્ઠા, સંઘવીપદ્મું તિલક, અને ત્રિતોચ્ચાર આદિક કાર્યો પણ કુલગુરૂપામેજ કરાવવાં. તેવે સમયે કુલગુરૂ એ કદાચ પરદેશમાં હોય તો તેમને ત્યાંથી બોલાવી તે તે કાર્યો તેમની મમ્મતિમુજ્જ કરવાં વળી

એવીરીતે આમંત્રણ કર્યાં હતાં પણ જો કદાચ તે ન આવે, તો પછી બીજા ગુરૂપાસે તે તે કાર્યો કરાવવાં, અને ત્યારથી જેણે તે પ્રતિષ્ઠાઆદિક કાર્યો કર્યાં, તેજ તેના કુલગુરૂઓ થયા. આવીરીતના કરેલા નિર્ણયના લખાણપર તે સમયે ત્યાં હાજર રહેલા નીચે જણાવેલા આચાર્યોએ પોતપોતાની સહીઓ કરી, અને તે લખાણમાં તે લાણુરાજ્યએ પોતાની સાક્ષી કરી. આવીરીતની મર્યાદાનો ઉલ્લંઘનો નિર્ણય શ્રીવર્ધમાનપુરમાં વિક્રમ સવત ૭૭૫ ના ચૈત્રસુદી સાતમે થયો. તે લખાણમાં સહી કરનારા આચાર્યોના તથા તેમના ગણનાનાં નામો નીચે મુજબ છે —

ગણગણું નામ

આચાર્યોનું નામ

નાગેન્દ્ર

સોમપ્રભાચાર્ય

બ્રહ્માણ

જિજ્ઞગસૂરિ

ઉપકેશ

સિદ્ધસૂરિ

નિર્વૃત્તિ

મહેન્દ્રસૂરિ

વિદ્યાધર

હરિયાણુંદસૂરિ

સાંડર

ધર્મસૂરિ

ખુલ્લુગચ્છ

ઉદયપ્રભાસૂરિ

(સંજેશ્વરગચ્છ)

આહટસૂરિ, આર્દ્રસૂરિ, જિનરાજસૂરિ, સોમરાજસૂરિ, રાજ-હંસસૂરિ, ગુણરાજસૂરિ, પૂર્ણભદ્રસૂરિ, હસતિલકસૂરિ, પ્રભારત્નસૂરિ, રંગરાજસૂરિ, દેવરંગસૂરિ, દેવાણંદસૂરિ, મહેધરસૂરિ, બ્રહ્મસૂરિ, વિનોદસૂરિ, કર્મરાજસૂરિ, તિલકસૂરિ, જયસિંઘસૂરિ, વિજયસિંઘસૂરિ, નામિગસૂરિ, ભીમરાજસૂરિ, જયતિલકસૂરિ, ચંદ્રહંસસૂરિ, વીરસિંહસૂરિ, રામપ્રભસૂરિ, શ્રીકર્ણસૂરિ, વિજયચંદ્રસૂરિ તથા અમૃતસૂરિ.

વળી તે લખાણમાં તે લાણુરાજ્યએ, શ્રીમાલી જોગા, રાજ-પૂર્ણ તથા શ્રીકર્ણ આદિક આવકોએ પણ સાક્ષી કરી.

તે લાણુરાજ્યએ તે સંઘમાં સર્વ મળી અઢાર કોડ સોના-મોહોરોનો ખર્ચ કર્યો.

; સિદ્ધમાલના તે ભાણુરાજના. ઓશવાળની કન્યા
 સાથેનાં લગ્ન—તે ભાણુરાજને ત્રણસો પચીસ રાણીઓ હતી,
 પરંતુ તેઓમાંથી કેમને પણ કંઈ સંતાન નહોતું. ત્યારે સંતાનની
 પ્રાપ્તિમાટે તેણે પોતાના કુલચુરને પૂછતાં તેમણે કહ્યું કે, ઉપકેશ નામના
 નગરમાં જયમદલનામે એક ઓગવાલજ્ઞાતિના શેઠ વસે છે, તેને
 રત્નાબાઈનામે એક ઉત્તમ ગુણવાળી પુત્રી છે, તેણીની સાથે લગ્ન
 કરવાથી તમોને પુત્રની પ્રાપ્તિ થશે. તે સાંભળી તે ભાણુરાજએ
 ખુશી થઈને તેણીનું તેના પિતાપાસે પોતાનેમાટે માગું કરાવ્યું;
 પરંતુ તે વણિકે તે કન્યામયરાજને પોતાની તે પુત્રી આપી નહીં.
 બળાત્કારે પણ તે કન્યા મળતી અશક્ય લાગવાથી રાજાએ તેણીને
 મેળવવામાટે સભા ભરી બીડું મૂક્યું; પરંતુ તે બીડું કોઈએ ઉપા-
 ડ્યું નહીં. પાછળથી ત્યાંની એક વેશ્યાએ ગુમરીતે તે બીડું રાજા
 પાસેથી મેળવ્યું. પછી તે વેશ્યા ભેગજૂનો વેશ લેઈ તે ઉપકેશ
 નગરમાં આવી, અને ત્યાંના તે કોટિધ્વજ જયમદલ નામના નગર
 શેઠને ઘેર ભિક્ષા લેવાને બહાને ગઈ. પછી ધીમે ધીમે તે હંમેશાં ત્યાં
 જઈ શેઠની પુત્રી એવી તે રત્નાબાઈ સાથે વાર્તાલાપ કરીને તેણીને
 ખુશી કરવા લાગી. એરીતે છમાસ વીત્યામાટે તેણીએ લાગ ભેગ
 એક વખતે તે રત્નાબાઈને કહ્યું કે, હું સિદ્ધમાલના ભાણુરાજની
 પટરાણી થા? તે સાંભળી તેણીએ કહ્યું કે, તે રાજાએ મારા પિતા
 પાસે મારું માગું કર્યું હતું, પરંતુ મારા પિતાએ તે કબુલ કર્યું
 નહીં. ત્યારે ફરીને તે ભેગજૂને કહ્યું કે, જો તારી ઇચ્છા હોય તો હું
 તે કાર્ય કરાવી આપું. ત્યારે તે કન્યાએ કહ્યું કે જો તે રાજા મને
 એક વખત આપે, તો ગુમરીતે હું તેની સાથે મારું લગ્ન કરું.
 ભેગજૂ તેમ કરાવી આપવાની કબુલતાં આપવાથી કન્યાએ પણ
 તેમ કરવાનો સ્વીકાર કર્યો પછી તે ભેગજૂનો વેશ ધરનારી વેશ્યાએ
 સિદ્ધમાલ જઈ ભાણુરાજને તે સર્વ હકીકત જણાવી. તે સાંભળી
 ખુશી થયેલો ભાણુરાજ વેપ બદલી ગુમરીતે ઉપકેશનગરમાં આવ્યો,
 અને ત્યાં તેણે તે રત્નાબાઈ માથે ગુમ મેલ્યાપ કર્યો. રત્નાબાઈએ
 તેમને કહ્યું કે, તમારે બીજી ઘણી રાણીઓ છે, અને હાલમાં બેકે
 તેઓમાંથી કેમને કંઈ સંતાન નથી, પરંતુ કદાચ આગામિકાળમાં
 તેઓમાંથી કેમને સંતાન થાય, તો તેને રાજ્ય મળે, અને મારાં

સંતાનને તો રાજ્ય મળે નહીં, તો પછી અગ્રી બન્ને 'માતાપુત્રની શી દશા થાય? તે સાંભળી તે ભાણુરાજાએ તેણીને વચન આપ્યું કે, જો તને પુત્ર થશે, તો હું બીજા કોઈને પણ રાજ્ય નહીં આપતાં તારા પુત્રનેજ રાજ્ય આપીશ. એવીરીતે રાજાએ દેવગુરૂની આજ્ઞાપૂર્વક તેણીને વચન આપ્યું. ત્યારે તે રત્નાબાઈ ગુપ્તરીતે તે ભાણુરાજાસાથે સિત્રમાલ આવી, અને ત્યાં મહોત્સવપૂર્વક તેઓ બન્નેનાં લગ્ન થયાં. તે વખતે તે રત્નાબાઈની ઉંમર ફક્ત તેર વર્ષની હતી. પછી રત્નાબાઈએ તે હકીકતથી પોતાના માતાપિતાને પણ વાકેફ કર્યાં. લગ્ન પછી પાંચ વર્ષ વીત્યાબાદ તે રત્નાબાઈએ પોતાના પિતાને ઘેર એક પુત્રને જન્મ આપ્યો, અને ત્યારબાદ ફેલેક કાળે તેણીએ એક બીજા પુત્રને પણ જન્મ આપ્યો. તેઓ બન્નેનાં અનુક્રમે રાણા અને કુંભા એવાં નામો રાખવામાં આવ્યાં હતાં હવે તે પુત્રોના જન્મબાદ તે ભાણુરાજાને જૈનધર્મપર વિશેષપ્રકારે અદ્વાધર્મ, અને તેથી તેણે પોતાના કુલગુરૂ શંખેશ્વરગચ્છીય શ્રીઉદયપ્રભસુરિપાસે ફરીને અદ્વાપૂર્વક આવકના બાર વ્રતો અંગીકાર કર્યાં. તથા વિક્રમ સંવત ૭૮૫ ના માગશરસુદી દશમ રવિવારે તેણે પોતાના નગરમાં એવી ઉદ્ઘોષણા કરાવી કે, જે કોઈ માણસ જૈનધર્મને સ્વીકારીને મારો સાધર્મિક થશે, તેના સર્વ અનોવાંછિત હું સંપૂર્ણ કરીશ.

શ્રીમાલી જૈનધર્મી આવકોની ઉત્પત્તિ—હવે તે સમયે તે સિત્રમાલનગરમાં શ્રીમાલબ્રાહ્મણજ્ઞાતિના બ્રાસઠ કરેડપતિ નગર શેઠ વસતા હતા. ભાણુરાજા તેઓને ઘણું સન્માન આપતા હતા, અને તેઓ પણ તેના આદરમાનથી સંતુષ્ટ થઈ તે રાજાપર ઘણાજ પ્રેમ રાખતા હતા. પોતાના રાજા ભાણુને એવીરીતે પરમ-જૈની થયેલા જાણીને તે બ્રાહ્મણશેઠોને પણ શુદ્ધ જીવદયામય જૈન-ધર્મ સ્વીકારવાની ઇચ્છા થઈ. અને તેથી તે વખતે ત્યાં વિચરતા શંખેશ્વરગચ્છવાળા આ શ્રીઉદયપ્રભસુરિજીએ તે બ્રાસઠ શેઠીયાઓને પ્રતિબોધીને તેમના મસ્તકોપર વાસક્ષેપ કરી વિક્રમ સંવત ૭૮૫ માં તેમને શ્રીમાલીજ્ઞાતિના જૈનધર્મ પાળનારા આવકો કર્યાં. તે બ્રાસઠ શેઠીયાઓનાં નામો તથા તેમનાં ગોત્રોનાં નામો નીચે મુજબ છે.

ગોત્રનું નામ.	શેઠનું નામ.	ગોત્રનું નામ.	શેઠનું નામ.
૧ ગૌતમ	વિજય	૨ હરિયાણુ	રાખ
૩ કાત્યાયન	શ્રીમદ્ભલ	૪ ભારદ્વાજ	તોડા
		(ભાદરાયણ)	
૫ આઝેય	વધા	૬ કાશ્યપ	ઝૂના
૭ વારિવિ	રાજા	૮ પારાયણુ	સોમલ
૯ વસીયાણુ	ભુભચ	૧૦ ખેડાયણુ	જેગ
૧૧ લોહાયણુ	સાલિંગ	૧૨ પારસ	તોલા
૧૩ ચંડીસર	નારાયણુ	૧૪ દે(દો)હીલ	ઝબા
૧૫ પા(ના)પચ	સમધર	૧૬ દાડિમ	શંકર
૧૭ સાંખ્ય	મના	૧૮ મહાલક્ષ્મી	મમન
૧૯ વીજલ	વર્ધમાન	૨૦ લાહિલ	ગોવર્ધન
૨૧ દ્વીપાયન	ગોધા	૨૨ પારથ	લીમ
૨૩ ચક્રાયુદ્ધ	સારંગ	૨૪ જાગલ	રાયમદ્ભલ
૨૫ વાહિલ	ધના	૨૬ માહર	જવા
૨૭ ટુંગીયાણુ	વિજય	૨૮ પાયન	વાયડ
૨૯ એલાયન	કડુયા	૩૦ ચોખાયણુ	ઝાંઝણુ
૩૧ અક્ષાયણુ	વેપા	૩૨ પ્રાચીન	રાજપાલ
૩૩ કામર	સહદેવ	૩૪ બોમાન	કર્મણુ
૩૫ ચંદ્ર	મોક્ષા	૩૬ રાહર	આદિત્ય
૩૭ બોહિલ	હરખા	૩૮ ગજલ	વિષ્ણુ
૩૯ સ્વન્તિક	દેપા	૪૦ અમૃત	ચંડ
૪૧ ચામિલ	નાના	૪૨ કોગિક	હરદેવ
૪૩ બહુલ	ભુભચ	૪૪ નાગડ	બોલા
૪૫ ઝાપજ	સીપા	૪૬ ડોડ	નથુ
૪૭ જીતર	દાધી	૪૮ જાલધર	ધોડ (ટોપડ)
૪૯ તક્ષક	મુંજ	૫૦ ખાનિલ	સાંઉ
૫૧ વાયવ	સાંખ્ય	૫૨ સામ્બર	કપડ
૫૩ ધી-ધ	વધા	૫૪ આરેય	શ્રીપાલ
૫૫ આદર	મોક્ષા (કીકા)	૫૬ કર્કસ	ગાના
૫૭ બબાયન	સાદસા	૫૮ કુંભક	લીમ
૬૦ દીર્ઘાયણુ	દાપા	૬૦ તોનિ(નિ)લ	શંગ
૬૧ બદ્ધનર	ધન્ય	૬૨ વ(ન)ાયણુ	ગોવિંદ

પોરવાડ જ્ઞાતિના જૈન આવકોની ઉત્પત્તિ—ત્યારબાદ તે શ્રીઉદયપ્રભસરિછએ ત્યાં વસનારા પ્રાચીનબ્રાહ્મણજ્ઞાતિના નીચે જણાવેલા આઠ શેઠોને વિક્રમ સંવત ૭૬૫ ના ફાગણસુદી બીજને દિવસે પ્રતિષ્ઠાધિને જૈની કર્યા, અને તેઓ પ્રાચીન (પોરવાડજ્ઞાતિના) આવકો થયા. તે શેઠોના નામો તથા તેમના ગોત્રોનાં નામો નીચે મુજબ છે.

ગોત્રનું નામ.

શેઠનું નામ.

કાશ્યપ
પુષ્પાયન
આગ્નેય
વચ્છસ
પારાયણ
કારિસ
વેશ્યક
માઠર

નરસિંહ
માધવ
જૂના
માણિક
નાના
નાગડ
રાયમદલ
અતુ

એ રીતે મહાપ્રભાવિક એવા આ શ્રીઉદયપ્રભસરિછએ સર્વ-મળી સીતેર ગોત્રોના બ્રાહ્મણોને પ્રતિષ્ઠાધીને જૈની કર્યા છે.

ભિન્નમાલનગરની ચડતી પડતી—એ રીતે વિક્રમ સંવત ૭૬૫ ની લગભગ તે પ્રાચીન ભિન્નમાલનગરની ઘણીજ જાહોજ-લાડી હતી. કેમકે તે સમયમાં તે નગરમાં ઘણા કરોડપતિ વ્યાપારીઓ વસતા હતા, તેમજ પરમજૈની એવો ભાણુરાજ ત્યાં રાજ કરતો હતો, અને ઉપર જણાવ્યા મુજબ તે રાજના ધર્મશુર મહા-પ્રસાન્નિક એના રે. શ્રીઉદયપ્રભસરિછએ પ્રતિષ્ઠાધીને શ્રીઆદી, નમ્ય. પોરવાડ વિગરે જૈનીઓની ત્યાં વસતિ હતી, અને તેઓ સર્વે પોતાની સુખી જીંદગી ગુજારતા હતા. અને એ રીતે તે નગરની વૃદ્ધિ પામેલી જાહોજલાલી દુનીયામાં પ્રસિદ્ધ થઇ. એરીતે આશરે સવાત્રણસો વર્ષો વીત્યાબાદ સંવત ૧૧૧૧ માં તે નગરની સમૃદ્ધિને હુંદવાના લોકથી “ બોડીમુગલ ” નામના કોઈ મુસલમાન રાજાએ તે ભિન્નમાલનગરપર ચડાઇ કરી, અને તેને હુંદીને તેની જાહોજ-

લાલીને વિનાશ કર્યો. લાખોગમે માણસોને મારી નાખ્યાં, તથા હજારોગમે માણસોને કેદ કરી વટલાવીને મુસલમાન કર્યાં, અને લોકોનું દ્રવ્ય હુટી તેઓને પાયમાલ કર્યાં. જે કેદી જુજ માણસો તે વખતે ત્યાંથી નાશી બીજે જતા રહ્યા, તેઓજ માત્ર જીવતા રહ્યા. ઇતિહાસ જોતાં એમ જણાય છે કે, આ સિત્રમાલનગરે પોતાની જાહોજલાલીની ઘણીવખત ચડતી પડતી અનુભવેલી છે.

એરીતે આ શ્રીઉદયપ્રભસચ્ચિદ્રએ પ્રતિબોધેલા સીતેર ગોત્રોમાંથી જે જે ગોત્રોની વિશેષ હકીકતો મળેલી છે, તે નીચે મુજબ છે.

(૧) ગૌતમગોત્ર—(શ્રીમાલી-તથા-આશવાળ)

મુખ્ય શાખાઓ—વૃદ્ધસજનીય (વીસા)લઘુસજનીય(દશા)

પેટા શાખાઓ—મહોતા, યશોધન, સણુસાલી, વીસરીયા, શાખેશ્વરીયા, પુરાણી, હુરીયાણી, ભરડીયાણી, ઘટ્ટા, ઉવઢાણી, પખાણી, માલાણી, ઘેલાણી વિગેરે. ૧

વિક્રમ સ વત ૭૮૫માં સિત્રમાલનગરમાં શ્રીશાંતિનાથના ગોષ્ઠિક વિજય નામે શેઠ વસતા હતા તેમને આ શ્રીઉદયપ્રભસચ્ચિદ્રએ પ્રતિબોધી જૈની કર્યાં. તેની ગોત્રજા ગાજણનામે ઢવી હતી, તથા તેનું બીજું નામ નારાયણીઢવી હતું, અને તેનું સ્થાન તે નગરની પાસે ખી મજાડુગરીપર ગાજણાડુંકપર હતું.

તે ગોત્રજાના કર નીચે મુજબ હતા—આમુ તથા ઐત્રમાસની પાંચમે આળાચોખાનું ધૃતસહિત નૈવેદ્ય, અને આઠ ફેદીયાં તથા જ-મણીનું કપડું ફેંધને આપે એજ રીતના કર જન્મે, મુડછે તથા પ-રણતી વખતે કરે દીકરીના જન્મવખતે તેથી અર્ધકર કરે.

તે વિજયશેઠ તે નગરની પૂર્વતરફની પોળ પાસે સમરસંઘ નામના પાડામાં વસતા હતા, તથા ચાર કોડના વ્યાપારી હતા. સંવત ૧૧૧૧ માં મુસલમાનોએ તે નગરનો નાશ કરવાથી તે વિજ-

૧ દરેક ગોત્રોની જણાવેલી પેટાશાખાઓ તે તે ગોત્રોમા થયેલા કાંઈ કાંઈ મુખ્ય પુરુષના નામથી ગ્રામે કરીને થયેલી સમજે છે

યશોદના વંશના સહદે નામના ચૈઠ ત્યાંથી નાશીને ચાંપાનેરપાસે
આવેલા ભાલેજ નામના નગરમાં જન્મવર્યા. ત્યાં તે અનેકકાલિના
કરીયાણાનો વ્યાપાર કરતા હતા, અને તેથી તેમની ભાંડશાલી
(ભણુશાલી) ઓડક થઈ. તે સહદેશોદના યશોધન અને સોમાનામે
બે પુત્રો થયા. તે યશોધનરોદને અંચલગચ્છસ્થાપક શ્રીઆર્યશક્તિ-
તણએ વિક્રમ સંવત ૧૧૬૯ અથવા ૧૧૭૯ માં ઉપદેશ આપવાથી
પરમશ્રદ્ધાલુ અને સમ્યક્વધારી અંચલગચ્છના આવક થયા. અને
તેમણે ભાલેજ આદિક સાત ગામોમાં સાત જિનમંદિરો ખંધાવ્યાં.
તેમને માટે કોઈ કવિએ નીચે પ્રમાણે કવિતા કહોલી છે, અને તે
કવિતા એક પ્રાચિન હસ્તલિખિત લેખમાં લખેલી છે.

ભણુ'નગર ભાલેજ વસે ભણુશાલી ભુજબલ,
તાસે પુત્ર જયવંત જસોધન નામે નિરમલ;
પાવે પરવત જાત્ર કાજ આવીયા ગહુગટી,
નમી દેવી અંખાવિ આવી રહિયા તલહટ્ટી;
આવીયા સુગુર એહવે સમે આર્યશક્તિસુરિવર,
ધન ધન જસોધન પથ નમી ચરણ નમે ચારિતધર ॥ ૧ ॥

ધરી ભાવ મનશુદ્ધ છુદ્ધિ પથ પ્રણમે સહિ ગુર.
આજ સંદેસ મુજ દિવસ પુણ્યે પામીયો કલ્પતર;
જન્મ મરણ ભયભીતિ સાવયવય સાખે,
સમપ્રીત મૂલ ગુણાધુ દેવગુરુ ધર્મહ આધે;
પરિહરી પાપ શુભ આચરે ધરે ધ્યાન ધર્મનું મહોતા,
એ શ્રીમાલીધુરસખા ધન ધન જસોધન એ સખા ॥ ૨ ॥

આ શ્રીઆર્યશક્તિસુરિજીનું બીજું નામ “ વિજયેન્દુસુરિ ”
(વિજયચંદ્રસુરિ) હતું. તેમના સંખ્યામાં કાઠીયાવાડની અંદર
જામનગરમાં આવેલા લાલજીએત્રવાળા શ્રીવર્ધમાનશાહે બનાવેલા
મહાન જિનમંદરના શિલાલેખમાં પણ પાંચમા અને છઠ્ઠા કાવ્યમાં
નીચે મુજબ લખાણ છે—

શ્રીવીરપટ્ટકમસંજતોડભૂત ।

ભાગ્યાધિકઃ શ્રીવિજયેન્દુસુરિઃ ॥

શ્રીમધરૈઃ પ્રસ્તુતસાધુમાર્ગ—

શ્રેયેશ્વરીદત્તવરપ્રસાદઃ ॥ ૫ ॥

સમ્યક્ત્વમાર્ગે હિ યશોધનાર્જુનો ।

દૃઢીકૃતો યત્સપરિચ્છેદોઽપિ ॥

સંસ્થાપિત શ્રીવિધિપક્ષગચ્છઃ । *

સર્વેશ્વરુર્ધ્વા પરિસેવ્યમાનઃ ॥ ૬ ॥

અર્થઃ—શ્રીમહાવીરપ્રભુની પદપરંપરામાં અધિક સૌભાગ્ય-
વાળા શ્રીવિજયચંદ્રસરિ (આચરંક્ષિતસરિ) થયા, કે જેમના
આચરેલા મુનિમાર્ગની શ્રીમધરસ્વામીએ પ્રશંસા કરેલી છે, તથા
જેમને ચક્રેશ્વરીદેવીએ વરદાન આપેલું છે. ॥ ૫ ॥ વળી તેમણે
યશોધન નામના ભણુશાલીને તેના પરિવારસહિત શુદ્ધસમ્યક્ત્વના
માર્ગમાં દૃઢ કરેલા છે, અને તેમણે “ વિધિપક્ષગચ્છની ” સ્થાપના
કરેલી છે, તથા તે ચતુર્વિધસંઘવડે સેવાતા હતા. ॥ ૬ ॥

એ રીતે ઉપર જણાવેલા યશોધન ભણુશાલીની વંશપરંપ-
રામાં યશોધનશાખાના તથા મહોત્તાશાખાના શ્રીમાલીજ્ઞાતિના ભણુ-
શાલી આડક ધરાવનારા વંશજો થયેલા છે. ત્યારબાદ આ વંશમાંથી
ઉપર જણાવેલી “ વીસરીયા ” વિગેરે ઘણી શાખાઓ નિકળી છે.
તેમના વંશજો મુખ્યત્વે કચ્છ તથા હાલારના ઘણા ગામોમાં વસે છે.

આ વંશમાં થયેલા મંત્રી સલ્લખુએ લુનાગઢમાં આદિનાથ-
પ્રભુત્વ શિખરમધ્ય જિનમંદિર બંધાવ્યું છે, અને પાટણમાં ચોપાસી
પોપધરાળાઓમાં કલ્પસૂત્રનો મહોત્સવ કરાવી ઘણું દ્રવ્ય ખર્ચ્યું
છે. સંવત ૧૫૬૦ માં વેશાખસુદ ત્રીજે આ વંશમાં થયેલા માંડ-
લના રહેવાસી વાવા તથા હરખચંદ અચલગચ્છાધીશ શ્રીભાવસા-
ગરજના સરિપના મહોત્સવમાં પચાગહજાર દ્રવ્ય ખર્ચ્યું છે. સંઘવી
ભીમાના ભાઈ ભાણના મંતાનો વીમલદેવરાજના કારભારી હોવાથી
“ વીસરીયા મહેતા ” કહેવાળા સંવત ૧૨૩૬ માં ખરડાપર્વતપાસે
ધુમલીમાં થયેલા જેતાદેડે દોઢલાખ ટંક ખર્ચીને વાવ બંધાવી,
અને ત્યાંના વિદ્યમાદિત્ય રાજાતરફથી તેને ઘણું માન મળ્યું હતું.
તે વાવ જેતાવાવના નામથી ઓળખાય છે. આ વંશમાં શબ્દેય-

* વિધિપક્ષગચ્છ એ અચલગચ્છનું મુખ્ય નામ છે.

રીયાની ઓગડવાળાઓ જ્યારે પુત્ર જન્મે ત્યારે શંખેથરણના જિન-
મંદિરમાં ત્રણ ગજ કપડાંની ઓળી બાંધી તેમાં એક શીફત, સાત
સોપારી, બેમાણા ચોખ્ખા નાખી તેમાં તે બાળકને હાંચિળે છે, અને
તે બાળકના મસ્તકપર સાથીચો કરી ચોખ્ખાથી વધાવે છે. મહોદ્ધા
પુત્રનો એક કાન વીંધે છે, અને ફરેને ચાર ફદીયાં તથા સાત સો-
પારી આપે છે. અને ગોરણી જમાડ છે. સંવત ૧૨૬૫ માં થયેલા
રીકાના પુત્ર છવાસાહે શંખેથરણના જિનપ્રાસાદનો છલ્લોદ્ધાર કરા-
વ્યો હતો. સંવત ૧૩૭૫ માં વર્ધમાનશેઠ માંડલમાં આવી વસ્યા,
અને તેના વંશજે " મરૂતા " કહેવાયા. સંવત ૧૧૬૫ માં ભાલે-
જમાં થયેલા અભાશેઠનો પરિવાર ઓરાવાળશાતિમાં બળેલ છે.

(૨) હરિયાણગોત્ર—(શ્રીમાલી)

મુખ્યશાખાઓ—વીસા—દશા

પેટાશાખાઓ—આંબલીયા, મણિયાર, વહોરા, વીંછીવા-
દીઆ, સહસા, ગુણા, કકા, મથલીયા, અને અત્તા વિગેરે.

વિક્રમ સંવત ૭૬૫ માં સિત્રમાલનગરમાં શ્રીમાલિશાતિનો અ-
ચ્યાર દેહ દ્રવ્યનો માલિક શંખનામે શેઠ વસતો હતો, તેને આ શ્રીઉ-
દયપ્રભસચ્ચિએ પ્રતિબોધીને જૈની ક્યોર્ વિક્રમસંવત ૧૧૧૧ માં મુસ-
લમાનોએ જ્યારે તે નગરનો વિનાશ કર્યો, ત્યારે તે શંખશેઠના વંશ-
ના સહસાનામે શેઠ ત્યાંથી નાશી ધરાદેશમાં આવેલા અચવાડી ના-
મના ગામમાં આવી વસ્યા. તેમના વંશમાં થયેલા મહીપતિ નામના
શેઠની ભેગિણી નામની સ્ત્રીથી આકા, વાંકા, નાકા તથા નોડાનામે
ચાર પુત્રો થયા. તેઓમાંથી વાંકાનો પુત્ર કાળા થયો, અને તે કાળા-
નો વર્ધજનનામે પુત્ર ઉમદા નામના ગામમાં આવી વસ્યો. તે વર્ધજને
સંતાન ન હોવાથી તેણે પોતાની ચામુંડા નામની દેવીનું આરાધન
કર્યું. ત્યારે તે દેવીએ પ્રત્યક્ષ થઈ તેને કહ્યું કે, જો તું અહીં મારું
મંદિર બંધાવી તેમાં મારી સુવર્ણમૂર્તિ સ્થાપન કરે તો તને
સંતાન થાય. ત્યારે તેણે પણ તે કથુલ કરી ત્યાં ઉમદાગામમાં તે
દેવીનું મંદિર બંધાવી તેમાં એક મણુ સુવર્ણની પોતાની તે ગોત્ર-
દેવીની મૂર્તિ સ્થાપી. અને ત્યારબાદ વિક્રમ સંવત ૧૩૧૧ માં તે

વધજાને પુત્ર થયો. ત્યારબાદ કેટલેક દિવસે તે ગામમાં યવતો આવ્યા, તે વખતે તે ગાલદેવીની મૂર્તિ ત્યાંથી ઉઠાડીને કુવામાં પડી. પછી રાત્રિએ તે દેવીએ તે વધજાને સ્વપ્નમાં કહ્યું કે, હવેથી હું મારાં તે મંદિરની પાસે આવેલા આંબલીના વૃક્ષમાં અદૃશ્ય રહું છું. અને તે દિવસથી તે દેવીનું “આંબલીઆવી” નામ પ્રસિદ્ધ થયું. અને તે વધજાના વંશજો ત્યારથી “આંબલીયા” કહેવાયા. આ ગોત્રમાં ઉત્પન્ન થયેલા કેટલાક “મણિયાર” ની ઓડકથી પણ ઓળખાય છે.

આ ગોત્રની મૂળ દેવી ચામુંડા છે, અને તેનું મૂળ સ્થાન શિવભાસનગરના ઉત્તર તરફના દરવાજા બહાર વારાહીના પાડપાસે ચામુંડાકુંગરીપર છે. તેની ચારહાથવાળી મૂર્તિ વાઘના આસનપર બેઠેલી છે. પાછળથી તે દેવીનું “આંબલીઆવી” નામ થયું. તેણીનું સ્થાન ઉમદાગામમાં છે, અને તેની મૂર્તિ પણ ચારહાથવાળી વાઘના આસનપર બેઠેલી છે.

તે મૂર્તિની પૂજાવિધિ—પૂર્વસન્મુખ પાટલાપર તે દેવીની રૂપાની અથવા ત્રાંબાની મૂર્તિપાસે, અથવા બીઠવાળું પીપળાનું પાન રાખીને તેપર એક કંકુની લીટી કરવી. અઢીશેર છૂતની લાપસી, અને નવ પુડલાનું નૈવેદ્ય ધરવું, તથા એક શ્રીફલ વધારવું. અને જલની ત્રણ ધારાવડી દેવી તેમાંથી અરધા શ્રીફલના છ ટુકડા સ્વર્ગ ગજ કપડું, અને ચાર પીરોજી, એટલું ફેંકને આપવું. એરીતે દરવપે આસુમુદ પાંચમ અથવા આઠમે, તથા ચૈત્રમુદ પાંચમ અને આઠમે પૂજન કરવું. તેમજ પુત્રના જન્મે, મુંડણ અને પરણે પણ તેજ વિધિ કરવી. પુત્રીના જન્મે તેથી અર્ધ કર કરવા.

આ ગોત્રના વંશજો કલીચપુર, લોલીયાણા, બીવડા, પાડલા, પાટણ (ફેફલીયાપાડો) અક્ષદનગર, વીજપુર, તારાપુર, ચંદનધોરી, મહેસાણા, માતર, કુલગિરિ, અને કપડવંજ વિગેરેમાં વસે છે. મહેસાણાવાળા “મણિયાર” અડકવાળા છે.

આ વંશમાં કુલગિરિગામમાં થયેલા ધોડાશાહ નામના શેઠે વિક્રમ, સંવત ૧૩૨૫ માં શ્રીયુગાદિદેવનું જિનમંદિર બંધાવ્યું, અને

તેની પ્રતિષ્ઠા અંચલગચ્છીય શ્રીદેવેન્દ્રસિંહસૂરિજીએ કરી. સલખણપુરમાં વસનારા સાંગાશાહ નામના શેઠે વિક્રમ સંવત ૧૪૬૮ માં અંચલગચ્છીય શ્રીમેરુતંગસૂરિજીના ઉપદેશથી જિનમંદિર બંધાવ્યું. વીંછીવાડાના રહીશ વહોરા પદમસીએ ત્યાં સંવત ૧૪૭૮ માં શ્રીમુનિ-મુવતસ્વામિજીનું જિનમંદિર બંધાવ્યું, અને તેની પ્રતિષ્ઠા પણ શ્રીમેરુતંગસૂરિજીએ કરી, તેમજ તે શેઠે ત્યાં એક દાનશાળા પણ કરાવી હતી.

॥ ૩ ॥ કાત્યાયનગોત્ર—(શ્રીમાલી)

વિક્રમ સંવત ૯૮૫ માં લિજમાલનગરમાં શ્રીશાંતિનાથજીને ગાષ્ટિક શ્રીમદ્દસનામે સાત કોડ દ્રવ્યવાળો વ્યાપારી હુનુમંતના પાડામાં વસતો હતો. તેઓ શ્રીઉદયમલસૂરિજીપાસે પ્રતિષ્ઠા પામી જેની થયો. તેની ગોત્રજા નવદુર્ગા નામની દેવીનું સ્થાન નગરથી દક્ષિણદિશાએ નવખણીનાથ પાસે છે.

તે દેવીની પૂજાર્ચિ-ચૈત્ર તથા આશુભાસની દશમને દિવસે તે દેવીની રૂપાની મૂર્તિ જુહારવી, તેવી મૂર્તિ હાજર ન હોય તો પાટલાપર નવ કંકની લીંટી કરવી. જન્મે, પરણે, અને મુંડણે, સેધના લાડ, કંઈને ચાર ફદીયાં, સાડાગજ ગજ છુગડું, ચાર માણા ચોખ્ખા અથવા ઘઉં, અને બે શ્રીફલ આપવાં. લાડની નવ પીંડલી ગોત્રજાપાસે મૂકે, અને બાકીના કુંકળમાં લાહે.

આ ગોત્રના વંશજો શીહોર, હલવદ, ઘાનેરા, થરાદ, રાધનપુર, અમરેલીપાસે સેલડી, ગોરંબી, સીરોહી, બાંલોડ, ઊના, મીડાઉ, પીપરડી, જસદણ, લાઠી, તેરવાડા, ખંજાત, પાટણ આદિક ગામોમાં વસે છે. તેમના કેટલાક કડવામતિ થઈ ગયા છે.

આ વંશમાં ભરોલ ગામમાં થયેલા મુંબરોડે વિક્રમ સંવત ૧૩૦૨ માં અંચલગચ્છની વલ્લભીશાખાના શ્રીયુષ્યવિલકસૂરિજીના ઉપદેશથી શિખરજીવ જિનમંદિર બંધાવ્યું, અને પ્રતિષ્ઠા કરાવી, તથા એક વાર પણ ત્યાં બંધાવી. સર્વ મળી તે શેઠે તેમના ઉપદેશથી સવાકોડ દ્રવ્ય ધર્મકાર્યોમાં ખર્ચ્યું. વિક્રમ સંવત ૧૪૬૮ માં શેઠે લીંબાએ પાટણમાં દુકાળવખતે ઘણું દ્રવ્ય ખરચી લોકોને ઉગાર્યાં.

આ કાત્યાયનગોત્રની એક સાંડસા ગોત્ર નામની મહોટી રાખા છે, તેનું વૃત્તાંત નીચે મુજબ છે—વિક્રમ સંવત ૧૩૨૫ માં આ કાત્યાયનગોત્રમાં થયેલા સામંત નામના શેઠ શિહોરમાં વસતા હતા. કોઈ દુશ્મનના કહેવાથી ત્યાંના સોમરાજના પુત્ર જેતાજીએ તે શેઠ પર ક્રોધાયમાન થઈને તેને બંદિખાનામાં નાખ્યા, તથા તેની પાસેથી દ્રવ્ય માગ્યું, પણ તે સામંતશેઠે આપ્યું નહીં. ત્રીજે દિવસે તેને બંદિખાનામાંથી કહાડી રાજાએ ઘણો ભય બતાવ્યો, તોપણ તે દ્રવ્ય આપવાને કમ્પુલ થયા નહીં. ત્યારે રાજાએ સાંડસા એટલે ચીમટા મગાવી તેવડે તેનું માંસ તોડવાનો હુકમ કર્યો, પરંતુ સામંતશેઠ તથી જરા પણ ડર્યા નહીં. ત્યારે રાજાએ તેનો હિમ્મતથી ખુશી થઈ તેને કહ્યું કે, તું ખરેખર સાંડની પેઠે મહાહિમતવાળો છે, અને તારા જેવા પુરૂષે રાજના સ્તંભસરખા છે, એમ કહી તેને પાશાક આપી છાડી દીધો, અને સાંડસો કહીને બોલાવ્યો, ત્યારથી તેના વંશજે સાંડસાગોત્રથી ઓળખાવા લાગ્યા.

આ સાંડસાગોત્રના વંશજે શીહોર, ઘનેરાપાસે સાંડડા, થરાદ, રાધનપુર, ડાક, સેલડી, મોરખી, ઉના, પીપરડી, જસદણ, લાઠી, તેરવાડા, ખંભાત, તારાપુર, લીનભાલ, પાંચસેરી, પાટણ, બેલુપ, આરાસણ, ખેરાલુ, માલેસર, જોડાણા, ચંગા તથા કપડવંજ વિગેરે ગામોમાં વસે છે.

આ વંશમાં મેઘાશેઠથી ખંભાતલી આડક નિકળી છે. વળી આ વંશમાં થયેલા જિનદાસનામે શેઠ બેલુપમાં વસતા હતા, તે વખતે વિક્રમ સંવત ૧૧૪૫ માં ત્યાં લીમંગળ નામે રાણો રાજ્ય કરતો હતો. તેને કંઈ સંતાન ન હોવાથી પોતાના પ્રધાન જોગાની પુત્રી માનને તેણે પુત્રી કરીને રાખી હતી. એક વખતે દિવાળીને દિવસે તે રાજા તે માનને પોતાના બેળામાં બેસાડી રાજસભામાં બેઠો હતો, તે વખતે જિનદાસશેઠ રાજાને લુહાર કરવા ત્યાં આવ્યા. તેનું રૂપ જોઈ તે માના તેનાપર મોહિત થઈ. તે જોઈ રાજાએ તેણીને જિનદાસસાથે પરણવામાટે ત્રણચાર વખત પૂછ્યું, ત્યારે સઘળી વખત તેણીએ હા પાડી. રાજાએ જોશીને બોલાવી લગ્ન લીધું, પરંતુ જિનદાસે કહ્યું કે, અમે વીસામીમાલી છીએ, અને માનના પિતા દશામીમાલી છે, જેથી આ વિવાહ થાય નહીં. પરંતુ રાજાએ

બગોલકારે (તેઓ બન્નેનાં લગ્ન કર્યાં. પછી તે જિનંદાસરોઠ ત્યાંથી નિકળી આરાસણામાં જઈને વસ્યા. અને એ રીતે તેના વંશજો સંવત ૧૧૮૫ થી લઘુસંજનીય થયા. કેટલાક વર્ષોબાદ આરાસણામાં અંબાદેવીના કોપથી મરડી ફેલાણી, અને ઘણા માણસો, મરણ પામ્યા. એક દિવસમાં ચૌદ મણ ત્રણ રોર જેટલા સોનાની ધુધરીઓ-વાળા સ્ત્રીઓના પેડલા ઉતર્યા, અને આરાસણા ઉજડ થયું. તેથી તે જિનંદાસના કેટલાક વંશજો ઇંડરમાં જઈ વસ્યા. તેઓમાના નાયક-મંત્રીએ અંબલગગ્ગાધીશ શ્રીસિંહપ્રભસુરિછના ઉપદેશથી વિક્રમ સંવત ૧૩૦૧ માં ખેરાલુમાં શ્રીયુગાદિદેવતું શિખરબંધ જિનમંદિર બંધાવ્યું, તથા વાવ, કુવા વિગેરે બંધાવી તેણે તણ કેડ દ્રવ્ય ધર્મ-કાર્યોમાં ખર્ચ્યું. સંવત ૧૩૩૬ માં પડેલા દુકાળ વખતે તેણે ઘણું દ્રવ્ય ખર્ચી લોકોને ઉગાર્યા. સંવત ૧૩૧૧ માં ભરથાની સ્ત્રી ઝાલીએ અંબલગગ્ગાધીશ શ્રીસોમતિલકસુરિછના ઉપદેશથી પાર્થનાથજીતું શિખરબંધ જિનમંદિર તથા ઝાલેધર તલાવ બંધાવ્યું. આ વંશમાં પાટણમાં ગોદડને પાડે વસનારા જેરાજના વંશજો ગોદડીયાની ઝોડકથી ઝાળખાય છે.

॥ ૪ ॥ ભારહાયણ (ભારદ્વાજગોત્ર)—શ્રીમાલી.

મુખ્યશાખાઓ—વીસા—દશા.

પેટાશાખા—ડહરવાલીયા.

વિક્રમ સંવત ૭૮૫ માં ભિન્નમાસનગરમાં ભાદરાયણગોત્રનો નોડાનામે શ્રીમાલીબ્રાહ્મણ પાંચ કેડનો વ્યાપારી વસતો હતો. તે આ શ્રીઉદયપ્રભસુરિછના પ્રતિબોધથી જૈની થયો. તેની ગોત્રજા અંબાદેવી હતી. તે દેવીનું સ્થાન તે નગરની બહાર પૂર્વની પોળ તરફ ગોંડાણી સરોવરપર ઈશાનદિશાએ અંપકવાડીમાં છે. અને તેની મૂર્તિ ચાર હાથવાળી છે.

તે દેવીની પૂજાવિધિ—પાટલાપર કંકુની ત્રણ લીંટી કરે, તથા જન્મે, મુંડણે અને પરણે ચૈત્ર તથા આસુની નોમને દિવસે લાપસી, પુડલા તથા જવારના ખીચડાનું નિવેદ કરે, અને જમણીનું કપડું તથા સેરખી કુકરું આપે, અને દીકરીના જન્મે તેથી અર્ધા દર કરે.

૧. આ ગોત્રના વંશજો પાટણ, મોઢેરા, વલાદ, વાટદી, કાલહરી, ઘેધુદણ, નદાસણ, વણથલી, નવાનગર, લેસદડી, ઘોલ, અમદાવાદ, બલવાણા, રાણપુર, પીપરડા, સરપદડ, ભાણવડ, ખલાત, દમણપાસે રામપુર, તથા વડોદરા આદિક ગામોમાં વસે છે.

આ વંશમાં વિક્રમ સંવત ૧૩૧૩ માં પાટણમાં ફ્રાંદ્લીયાપાડામાં વસતા મૂલા નામના શેઠે શ્રીઆદિજિનની પ્રતિમા લરાવી હતી, અને તેની પ્રતિષ્ઠા અચલગચ્છાધીશ શ્રીઅજિતસિંહમૂર્તિજીએ કરી હતી. વિક્રમ સવત ૧૪૪૫ માં મોઢેરાવાસી ભાવડશેઠે શ્રીમેરુતંગસૂરિજીને હાથે ચોવીસીની પ્રતિષ્ઠા મહોત્સવપૂર્વક કરાવી હતી. વિક્રમ સંવત ૧૩૪૫ માં ચાણુસમામાં વસતા વર્માન તથા જયતાશેઠે શ્રી પાર્થનાથનું જિનમંદિર બંધાવ્યું હતું, તથા તેની પ્રતિષ્ઠા અચલગચ્છાધીશ શ્રીભુવનનૃગસૂરિજીએ કરી હતી, આ વંશમાં વિક્રમ સવત ૧૪૪૫ માં ગોહલવાડના પીપરડીગામના રહેવાસી ગોગનશેઠે સર્વગચ્છના યતિઓને કપડા વહોરાવ્યા, તેથી તેના વંશજો “ હડર વાલીયા” કહેવાયા. ચરોતરમાં માતરપાસે આવેલા ગોલલેજગામના રહેવાસી ભાદાશેઠે રાત્રુંજયપર જિનપ્રાસાદ બંધાવી તેમાં શ્રીપાર્થ-પ્રભુની પ્રતિમા બેસાડી. ખેરાલુમાં ચયેલા ગ્રામશેઠ બહુ ધનાઢ્ય હતા. તેમણે વિક્રમ સંવત ૧૪૨૫ માં દુકાળ પડવાથી ઘણું દ્રવ્ય દાન શાળામાં વાપર્યું, અને લોકોને હિંગાર્યા, તથા ત્યાં એક સરોવર બંધાવ્યું, તેણે સર્વ મલી તેમણે અચ્યારકોડ દ્રવ્ય ખરચ્યું.

॥ ૫ ॥ આગ્નેય અને જાળગોત્ર—શ્રીમાલી.

મુખ્યશાખાઓ—વીસા અને દશા.

પેટાશાખાઓ—ભુદરલાભૂત, ભુરોલ, વહોરા, ખોખોત્રા, ચાવલેયા વહોરા, સિંહવાડીયા, કોઠારી વિગેરે

વિક્રમ સવત ૭૮૫ માં શ્રીમાલીજ્ઞાતિના શ્રીશાંતિનાથના ગોષ્ઠિક શ્યામ કોડ દ્રવ્યનો વ્યાપારી વચનામે શેઠ લિખ્તમાલનગરમાં માતરના પાડામાં વસતો હતો તે આ શ્રીઉદયપ્રભસૂરિજીની પાસે પ્રતિબોધ પામી જૈની થયો. તેની ગાલજ વૈરોધ્યાનામે રૂપી હતી,

અને તેનું સ્થાન પશ્ચિમ દિશામાં ચોલાણી સરોવરની પાળે હતું. તે દેવીની મૂર્તિ ચાર હાંથવાળી મહિપના આરાનપરે બેઠેલી હતી.

તે દેવીની પૂજાવિધિ-જન્મે, મુંડલે તથા પરલે ચૈત્રની તથા આશુની મુઃ આઠમે લાપસી અને ખીરવડાંનું નિવેદ કરે. ક્ષત્રિ ચાર ફદીયાં, બે શ્રીફલ અને જમણીનું કપડું આપે.

વિક્રમ સંવત ૧૧૧૧ માં મુસલમાનોએ લિત્તમાલનગરનો નાશ કરવાથી તેમના વંશના સોમાનાએ શેઠ ત્યાંથી નાશી ભુંહરિલી ગામમાં આવી વસ્યા. તેને ઘેર યુવના લગ્નવખતે પોતાના જાજનામના જમાઈને નોતર્યો હતો. તે જાજે જ્યારે સ્નાન કરવા બેઠો, ત્યારે તેની સાક્ષીએ હાંસીમાં તેની પીઠપર કક્કણતું અતિ ગરમ પાણી રેડ્યું, અને તેથી તેના વાંસો ઘાઝીને પાકી પડ્યો, અને છેવટે તેથી તે મૃત્યુ પામી વ્યંતર થયો. તે પોતાના સસરા સોમાના શરીરમાં ઘાખેલ થઈ કહેવા લાગ્યો કે, તમે જો હવે મારા નામથી ગોત્રજા નહીં સ્થાપે તો હું તમારાં કુટુંબનો ઘાત કરીશ તેથી તે સોમાએ તેના નામથી પોતાની જાજનામની ગોત્રજા સ્થાપી, અને ત્યારથી તેના વંશજો જાજગોત્રીના નામથી જોળખાવા લાગ્યા.

આ ગોત્રના વંશજો લોલીયાણા, સાચારા, ભરોલ, સીંહવાડા, દેલાવસી, માલપુરા, વીસલપર, ઘોલકાપાસે રંગપુર, ખરહોલ, અઢાલી, ખીજડા, લોલાડા, અમલેસર, અઢાલનગર તથા મુંજપુર વિગેરે ગામોમાં વસે છે.

આ વંશમાં સિંહવાડામાં થયેલા ખાતાશાહે અચલગચ્છીય શ્રીમેરુગસુરિજના ઉપદેશથી વિક્રમ સવત ૧૪૫૬ માં શ્રીઆદિનાથજીનું જિનમંદિર બંધાવ્યું. સવત ૧૫૧૭ માં આહિઆગામમાં થયેલા ઇલાકશેઠ શ્રીવાસુપૂજ્યજીનું ણિખ કરાવ્યું, તથા તેની પ્રતિષ્ઠા શ્રીજયકેસરીસુરિજીએ કરી. લોલીઆણાપાસે છબાલીગામમાં થયેલા ખોખાશેઠથી આ વંશમાં “ ખોખોત્રા ” જોડક થઈ, તે શેઠ પાટણમાં ચોર્યાસી પૌષ્પશાળાઓમાં કલ્પસૂત્રો વંચાવી ઘણું દ્રવ્ય ખરચી સ્વામિવાસલ્યો કર્યાં.

૧૧ ૬ ॥ કાર્યપગોત્ર—શ્રીમાલી તથા ઓશવાળ.

શાખાઓ—લાહી, ગદા, સંઘવી, આલાણી, ગદા, સાહુલા, ગુગલીયા, સાચેરી વિગેરે.

વિક્રમ સંવત ૭૯૫ માં શિવભાલનગરમાં શ્રીશાંતિનાથજીનો ગાંધિક શ્રીમાલીજ્ઞાતિનો જુનાનામે કાર્યપગોત્રી શેઠ ધર્શાનદિશા-તરફની પોળપાસે વસતો હતો. તે આ શ્રીઉદયપ્રભસુરિજીપાસે પ્રતિબોધ પામી જૈની થયો. તેની ખીમજનામે ગોત્રદેવી હતી, અને તેનું સ્થાન ખીમજડુંગરીપર હતું. તેની મૂર્તિ આઠ હાથોવાળી અને મહિષના આસનવાળી હતી.

તે દેવીની પૂજાવિધિ—તેની રૂપાની મૂર્તિ કરી જુહારવી, મૂર્તિ હાજર ન હોય તો પાટલાપર કંકુની એક લીંટી કરવી. જન્મે, મુંડલે તથા પરલે પુરસેકના લાડ કરવા, અને ચૈત્ર તથા આસુની પાંચમે લાપસીતુ નિવેઠ કરવું. ક્રધને સહુરખી બે, શ્રીદસ બે, સોપારી સાત તથા જમણીનું કપડું આપવું. અને કોઠીબઝાની કાચરી પાણીપાસે મૂકવી. દીકરીના જન્મવખતે તેથી અરધા કર કરવા.

વિક્રમ સંવત ૧૧૧૧ માં તે શિવભાલનગરનો મુસલમાનોએ નાશ કરવાથી તે વંશના અજ્ઞા નામના શેઠ ત્યાંથી નાશી અથવાડી ગામમાં જઈ વસ્યા. વિક્રમ સવત ૧૧૫૫ માં તેમણે મુવર્ણગિરિ-પર જિનપ્રાસાદ કરાવીને તેમાં આદારભારના વજનની પીતલની જિનપ્રતિમા સ્થાપી. આ વંશમાં અથવાડીગામમાં થયેલા લીલાના પુત્ર અમરા ઓશવાળ જ્ઞાતિની શ્રી પરલ્યા તથા તેના પુત્ર ખેતસી મામચીરીગામમાં તેને આગાળ ઉછર્યો, અને તેણે પોતાના મારાજની લાહી નામની ગોત્રજ્ઞ સ્થાપી અને તેના વંશજો ઓશવાળ જ્ઞાતિના લાહીગોત્રીઓ કહેવાયા. તેઓ જન્મે, મુંડલે તથા પરલે પાંચ માણાના પુરસેકના લાડ કરે, તથા અઘરણી કરે નહીં.

આ વંશમાં મામચીરીગામમાં ઋષભશેઠના પુત્ર ઉદેશી થયા. તેણે ચંદ્રામાં હાંસીદ્વાડથી પચાસમણની રૂની ગાંસડી ઉંચકી, જેથી લોકો તેને ગદા કહેવા લાગ્યા, અને તેના વંશજો ગદાગોત્રથી પ્રસિદ્ધ થયા.

આ ગોત્રના વંશજો મોરસીમ, હડર, સોહવાડા, બિત્તમાલ, સાચોરખાસે ચીરહડા, દહિયા, પાતા, થલવાડા, તડાવ, ઘાંજીતા, જોધપુરખાસે સાલધી, ઝાલોર, ગોધલ, રણપુર, સાદરી, કાલાહરી, તથા મલાજિત વિગેરે ગામોમાં વસે છે.

આ વંશમાં બિત્તમાલનગરમાં થયેલા લોહારોઠે શત્રુજય, ગિરનાર તથા છરાવલાપાર્થનાથની યાત્રાનો સઘ કહાડ્યો હતો, અને તેમાં ઘણું દ્રવ્ય ખર્ચવાથી તેના વંશજો સંઘવી ઓડકથી પ્રસિદ્ધ થયા વળી તે લોહારાસઘવીએ ખાવીસહજાર દ્રવ્ય ખર્ચીને આયુપરના અચલગઢના ચોમુખ જિનમંદિરમાં બે કાઉસગીયા કરાવ્યા હતા. ગોદા નામના રોઠે સવાસાખ દ્રવ્ય ખર્ચી શત્રુજયની મધસહિત યાત્રા કરી હતી આ વંશમાં થયેલા ઝાંઝણરોઠે વિક્રમ સંવત ૧૫૪૩ માં મેહીગામખાસેના ભાદ્રહડીગામમાં અચલગચ્છેશ શ્રીજયકેસરિસૂરિના ઉપદેશથી શ્રીવિમલનાથજીનું જિનમંદિર બંધાવ્યું હતું, અને તેની પ્રતિષ્ઠા પણ તેજ આચાર્યશ્રીજીએ કરી હતી. આ વંશમાં ૧૨૨૫ ની સાલથી ગાંધીની ઓડક નિકળી છે. આ વંશની લાછીશાખામાં આગવાળજ્ઞાતિની આભાણી, ગદા, સાહુલા, ગુગળીયા, અને સાચોરી નામની પાંચ પેઢાશાખાઓ છે. તેમાંની આભાણીશાખાના વંશજો જન્મે, મુડણે તથા પરણે શ્રીમહાવીરમુનિ પ્રતિમા આગળ છકડી મૂકી સવાશેર ઘૂતનું દીવેલ પૂરે છે, અને દોઢ ગજ કોડ કપડું મુહાસજીને આપે છે. સંવત ૧૨૫૫ માં આભાણીશાખાના આજીરોઠે માહુડકાગામમાં શ્રીમહાવીર મુનિનો જિનપ્રાસાદ બંધાવ્યો, તથા શત્રુજયનો સંઘ કહાડી સંઘવીની પદવી મેળવી.

॥ ૭ ॥ વારધગોત્ર—શ્રીમાલી.

મુખ્યશાખા—વીસા, અને દશા.

પેટાશાખાઓ—ભોપલા અથવા ભોપાલ વિગેરે.

વિક્રમ સંવત ૭૮૫ માં બિત્તમાલનગરમાં શ્રીમાલજ્ઞાતિનો વારધગોત્રનો અઢાર કોડ દ્રવ્યનો મહાલિક રાજાનારો સેઠ દક્ષિણની

પાળપાસે પીપલના પાડે વસતો હતો. તે આ શ્રીઉદયપ્રભસૂરિપાસે પ્રતિષ્ઠા પામી જૈની થયો. તેની પાપચ નામની ગોત્રદેવીનું સ્થાન ગોલાણીસરેવરપર દક્ષિણદિશાતરફની પાવડીઓના સાંત આરા મેલીને અચ્ચાર ગજ લાંબી પહોળી જયતુ નામની શિલાપર ડાબી બાજુએ છે.

તે દેવીની પૂજાવિધિ—તે દેવીની કાઉસગીયારૂપે રૂપાની મૂર્તિ કરે, અને તે હાજર ન હોય તો પાટલાપર કંકુની ત્રણ લીટી કરે, જન્મે, મુંડણે, પરણે ચેત્ર તથા આશુભાસની દશમને દિવસે સેઈના લાડુ, લાપસી અને ચોળ પુડલા કરી જુહારે, તે દિવસે ઘરમાં બીજી કંઈ ગંધે નહી. કંકુને એક ઢાકડા, સાડસો તથા જમણીડું કપડું આપે.

સંવત ૧૧૧૧ માં તે ચિત્રમાલનગરનો મુસલમાનોએ વિનાશ કરવાથી તેના વંશના સમસ્થ નામે ચોડ ત્યાંથી નાશી તેરવાડે આવીને વસ્યા.

આ ગોત્રના વંશજો તેરવાડા, કુઆરોદ્ર, રાધનપુર, ધોડી, કટારીયા, કાકર, સસખણપુર, લોહાણું, જુનાગઢપાસે વણથલી, સીહોદ્રી તથા ધારૂકા અને માતરપાસે આંબલીઆલી વિગેરે ગામોમાં વસે છે.

વિદ્યમ સંવત ૧૪૭૫ માં આ વંશના દેવરશેડે કુઆરોદ્રગામમાં એક જિનમદિર તથા પૌષધગાળા કરાવી ઘણું દ્રવ્ય ખર્ચ્યું, અને તેની પ્રતિષ્ઠા અંબલગંધાધીશ શ્રીચેતુંગસરિજીએ કરી. તે દેવરનો ભાઈ દેવા સંવત ૧૪૮૫ માં જુનાગઢમાં આવી વસ્યો, અને તેના વંશજોમાં ભોપલા ઓડક થક.

(૮) સંસીયાણગે અવરજે રહેની.

મુખ્યશીખરી મર્યાદાઓ પીમાએ દશા.

ચોગાશાખાઓ—સા અંબલીયા, ધીયા, ગાંધી, દારી,

વિક્રમ સંવત ૭૮૫ માં શ્રીમાલજ્ઞાતિનો સ્માતકેઠ દ્રવ્યવાળો વંસીયાજ્ઞાતનો ભૂલચનાએ શેઠ લિત્તમાલનગરમાં પૂર્વતરેની પાળપાસે કોટમાં ઝોડીયારને પાડે વસતો હતો. તે આ શ્રીઉદયપ્રભસરિજ્ઞાપાસે પ્રતિબોધ પામી જૈની થયો હતો. તેની નાયણીદેવીનામે ગોત્રજા હતી. તેનું સ્થાન ખીમજાડુંગરીની નીચે ઝેકુ નામના કુવાના કાંઠાપાસે નાગડીનામે યક્ષના સ્થાનપાસે હતું.

તે દેવીનો પૂજાવિધિ—તે દેવીની શૈળજુખવાળી મહિષના આસનપર બેઠેલી રૂપાની મૂર્તિ કરી જુહારવી. તેવી મૂર્તિ હાજર ન હોય તો પીપળાના પાનપર કંકુની એક લીંટી કરવી. આમ તથા ચૈત્રની પાંચમ અથવા નોમે, અને જન્મે, મુંડલે તથા પરલે ત્યારે લાપસી, ખીચડી, ખાદા મીઠા પુડલા, તથા આકુળાથી જુહારવી. કંધને સહુરખીનું કપડું આપે. દીકરીના જન્મસમયે તેથી અર્ધ કરે જાણવા.

વિક્રમ સંવત ૧૧૧૧ માં સુસલમાનોએ લિત્તમાલનગરનો વિનાશ કરવાથી તેના વંશના સંધરાજનામે શેઠ ત્યાંથી નાશીને બેવડજુમાં જઈ વસ્યા.

આ ગોત્રના વંશજો ગોહુસાણા, અમદાવાદમાં પતાસાની પાળમાં, માંડવીની પાળમાં, ઘોઘા, ખાનદરામાં ગાગડી, રાહોડી, ચરેતરમાં કાણુલી, કાંસરી, પેટલાદ, મહેમદાવાદ, હાલારમાં ખંભાલીયા, વાગડ, થાન, કંઠારણા, લોલીયાણા, વરલ, ઉના, વણધલી, વઢવાણ, પાણ, મોઢપુર, મોઢરા, મૂલી, સોજના, મૂલીપાસે ખરસલ, કપડવંજ, તારાપુર, જેતપુર, દેવાવડ, પાલીતાણા તથા વરલુ વિગેરે ગામોમાં વસે છે.

આ વંશમાં મહિદાલગામમાં થયેલા વર્ધમાનશેઠે ત્યાં આદિનાથજીનું જિનમંદિર તથા એક વાવ બધાવી, અને તેમાં ત્રણ લાખ દ્રવ્ય ખર્ચ્યું. આ વંશના જગમાલ નામના શેઠ એક વખતે મધુસંગયેલા. ત્યાં સ્વપ્નમાં શ્રીમુહરીપાર્થનાથજીના અધિષ્ઠાયકદેવે તેને કહ્યું કે, અહીં અમુક દ્વંત્રિયકાકુરના ઘરમાં પાર્થપ્રભુની એક મૂર્તિ છે, તે તારે તેને દામ આપી લેઈ જવી. તે સ્વ-
૧૩ જૈન લા. પ્રેસ-ગામનગર.

મને અનુસારે તે ઠાકુરને પાંચ સાનામોહોરો આપી તે મૂર્તિને તે ખંભાતમાં લાવ્યો, તથા એકલાખ દ્રવ્ય ખરચી જિનપ્રાસાદ બંધાવી તેમાં તે મૂર્તિની સ્થાપના કરી. આ વંશમાં થયેલા દેવસીના પરિવાર ઘોઘામાં વસ્યો, અને તેના વંશજો નાખુયાની અડકથી ઝાળખાવા લાગ્યા. તે દેવસીએ રત્નમય જિનર્પિય ભરાવી શત્રુંજયની યાત્રામાં ઘણું દ્રવ્ય ખરચ્યું, તથા દરવર્ષે તે સ્વામિવાત્સલ્ય કરતો. બેયજીમાં વસનારા જીમાશેઠ ધર્મકાર્યોમાં ઘણું ધન ખરચી શત્રુંજયપર ઈંદ્રમાલ પહેરી. આ વંશમાં પાટણમાં થયેલા ગુણાનામે શેઠ ઘણા દ્રવ્યવાન હતા. તેણે પોતાના પુત્રના લગ્ન પ્રસંગે નગરના સઘળા માણસોને પકવાત્ર જમાડી ઘણું દ્રવ્ય ખરચ્યું. તે પકવાત્ર બનાવતાં અઠારમણ જેટલું દાઘેલું “ દાઝેલું ” ઘૂત વધ્યું. તે સઘળું ઘૂત યાચકોને ભોજનમાં પીરચ્યું, તેથી તે લોકોમાં અતિસાર, ખાંસી વિગેરે રોગો ફેલાયા, અને તેથી તે જાચકોએ કવિતો જોડી તે શેઠને દાઘેલીઆની ઉપમા આપી. પછી તે જાચકોને ખુશી કરવામાટે તેણે તેઓને ત્રણ ગામો આપ્યાં, પરંતુ તેના વંશજો ત્યારથી “ દાઘેલીયાની ” ઝોડકથી પ્રસિદ્ધ થયા. આ વંશમાં થયેલા શ્રીવંત તથા ઝાલા નામના બન્ને ભાઈઓએ ચુડામાં અધિકારીપણું મેળવી ત્યાં શ્રીપાર્શ્વનાથજીનું જિનમંદિર તથા એક વાવ બંધાવી. તે જિનમંદિરની પ્રતિષ્ઠા સંવત ૧૩૮૧ માં અચલગચ્છાધીશ શ્રીઅજિતસિંહસરિજીએ કરી. આ વંશમાં પાટણમાં થયેલા જસાભાઈથી તેના વંશજોમાં દોશીની, તથા કપડવંજમાં થયેલા દેવાશેઠના કુટુંબમાં ગાંધીની ઝોડક થઈ છે. આ વંશમાં ચાલદુરમાં ચહુઆણના રાજ્યમાં વસનારા ધરમસી શેઠ મૃતપુર (ઘેવર) આદિક બનાવીને વેચતા હોવાથી તેના વંશજો ધીયાની ઝોડકથી પ્રસિદ્ધ થયા.

॥ ૯ ॥ ખોડાયણુગોત્ર—શ્રીમાલી.

મુખ્યશાખાઓ—વીસા તથા દશા.

પેટાશાખાઓ—ખીપલીયા, શેઠ વિગેરે.

વિક્રમ સંવત ૭૮૫ માં બિજભાલનગરમાં શ્રીમાલજ્ઞાતિને ખોડાયણુગોત્રનો શાંતિનાથજીનો ઐત્રિક બારફોડ દ્રવ્યનો મહત્તીક

જોગાનામે શેઠ વસતો હતો. તેનો નિવાસ ઉત્તરદિ ધોળે ગણેશને પાંડે હતો. તે આ શ્રીઉદયપ્રભસુરિજીનીપાસે પ્રતિબોધ પામી જેની થયો. તેની-ગોત્રના ઢાખરી નામની દેવીનું સ્થાન ગોલાણીસરોવરપર દક્ષિણદિશાએ ગણેશના દેહેરાંપાસે હતું.

તે દેવીની પૂજાવિધિ—પુત્રના જન્મે, મુંડલે અને પરલે ત્રિપુરસેઈના લાડ ઘણે શેર પાંચના કરી કુટુંબમાં લાહે. આમુ ચેત્રમાં તેનું નિવેદ નથી. ક્યને સફરખી બે તથા જમણીનું કપડું આપે.

વીક્રમ સંવત ૧૧૧૧ માં મુસલમાનોએ તે લિખતમાસનગરનો નાશ કરવાથી તેના વંશના મોહન નામના શેઠ ત્યાંથી નાશીને ડાડ-ગામમાં જઈ વસ્યા.

આ ગોત્રના વંશજો વીજપુર, ડાડ, સરા, બગલા, જાંજી, સાણી, ધંધુકા, ખંભાત, ગુંદી, વઢવાણ, ગુદવચ, અંજાર, અમદાવાદ, અરધાલી, વાંસવાડા, વણથલી, ગોમોણા, નવાનગર, આણલી, મગુડી, નરાલીયા, પીપલી, નારીયાણા, રણપુર, પાલીયાદ, રોષપુર, નાગરકા વિગેરે ગામોમાં વસે છે.

આ વંશમાં બેણપત્રદરમાં થયેલા જગદેવ નામના વ્યાપારીને જગતભાટે ત્યાંના રાજા સાથે વાંધો પડતાં તેણે અદારલાખ દ્રવ્ય ખરચીને તે બંદરપાસેનો સાત ગાઉ સુધીનો સમુદ્રકિનારો પથરો તથા કચરો વિગેરે ભરાવીને જુરાવી નખાવ્યો, કે જેથી તે બંદરમાં કોઈ પણ વ્યાપારીનું વહાણ આવી શક્યું નહી, અને છેવટે વ્યાપારવિના તે બંદર ઉજ્જડ થયું, અને વ્યાપારીઓ ત્યાંથી નાશી ખીળાં શેહેરાંમાં જઈ વસ્યા. વિજપુરમાં વસેલા તે જગદેવના પુત્ર સોમચંદ તથા ગુણચંદ્રે મળીને આબુપર્વતપરના પૂર્વે વસ્તુપાલ-તેજપાલે બધાવેલા જિનમંદિરનો મુસલમાનોએ તોડી પાડેલા કેટલાક ભાગનો છર્જોદ્ધાર કરાવ્યો. જાંખુગામમાં થયેલા ધરણશેઠ શ્રીઅંચલગજાધીરા શ્રીગુણનિધાનસુરિજીનો ઉપદેશથી સંવત ૧૫૬૫ માં થઈ દ્રવ્ય ખરચી ઘણાં ધર્મકાર્યો કર્યાં. ઝાલાવાડમાં થયેલા ભોળ-શેઠ ત્યાંના રાજાના અધિકારી હતા. જુનાગઢના રાજા રામડલીકે તેનું અપમાન કરવાથી તે ભોળશેઠે ગુજરાતના રાજા મહમદ સાથે મલી જઈ છર્જોદ્ધાર ચડાઈ કરાવી તેનો વિનાશ કરાવ્યો, છંભા-

શેઠ શ્રીજયેકેસરીસુરિજના ઉપદેશથી ' બેલાગામમાં પિતલની જિન-
પ્રતિમા સ્થાપન કરી. જાણીશો સંવત ૧૨૯૫ માં ઊસગામમાં
શ્રીમહેન્દ્રસુરિજના ઉપદેશથી એક જિનપ્રાસાદ બંધાવી તેમાં ચોવીસે
જિનેશ્વરોની પ્રતિમાઓ સ્થાપી. આ વંશમાં થયેલા વેલા તથા શિવ-
જીને દિલ્હીના શાહજહાન બાદશાહ તરફથી ઘણું માન મળ્યું હતું,
અને તેમને શેઠની પદવી મળી હતી. તે બંને ભાઈઓ રાણપુર
વસાવી ત્યાં વસ્યા. અમદાવાદ વિગેરે શહેરોમાં તેમણે ઘણું દ્રવ્ય
ખરચી ધર્મકાર્યો કર્યાં છે. અને તેના વંશજો શેઠની ઓડકથી
ઓળખાય છે.

॥ ૧૧ ॥ લોઢાયણુગોત્ર—શ્રીમાલી.

શાખા—પાટલીયા વિગેરે.

વિક્રમ સંવત ૭૯૫ માં શ્રીમાલજ્ઞાતિનો લોઢાયણુગોત્રવાળો
શાંતિનાથજીનો ગૌણિક શાલિગનામે ચાર કોડ દ્રવ્યનો માલિક શેઠ સિત્ત-
માલનગરમાં પશ્ચિમતરફની પોળપાસે વસતો હતો. તે આ શ્રીઉદ-
યપ્રભસુરિજપાસે પ્રતિબોધ પામી જૈની થયો. તેની ગોત્રજા વડ-
ખીણ નામની ચાર હાથવાળી રૂવી હતી. તથા તેનું સ્થાન આંબિ-
લા નામની વાવની પશ્ચિમદિશાએ હતું.

તે રૂવીની પૂજાવિધિ—દરવર્ષે આસુ તથા ચૈત્રની સાતમને
દિવસે, તથા જન્મે, મુંડણે અને પરણે ખીચડી અને પૂડલાથી તેને
જીહારે. અને રૂંધને સાડી તથા કપડું આપે.

વિક્રમ સંવત ૧૧૧૧ માં મુસલમાનોએ તે સિત્તમાલનગરનો
નાશ કરવાથી તે વરના નરદેવ નામના ગૃહ ત્યાંથી નાશી પાટણમાં
જઈ વસ્યા. વિક્રમ સંવત ૧૨૯૫ માં નર નામના શેઠ પાટડીમાં જઈ
વસ્યા, અને તેના વંશજો પાટલીયા ઓડકથી ઓળખાય છે.

આ ગોત્રના વંશજો પાટણ, પાટડી, લખતર, નવાનગરપાસે
વળંચલી, ધાનપાસે ગાહાપુર, સાદુડી, ધનુઆણ, જાંબુપાસે કારી-
હાણી, અસાલી, વડવાણ, રાણપુર, ખેરાણ, ગાધાવી, જોરાણા તથા
જયતપુર વિગેરે ગામોમાં વસે છે.

II ૧૨ II પારસગોત્ર—શ્રીમાલી.

શાખાઓ—મહેતા, છુટસખા વિગેરે.

વિક્રમ સંવત ૭૮૫ માં શ્રીમાલંજાતિના શ્રીશાંતિનાથજીને ગોષ્ઠિક પારસગોત્રી એ કોડ દ્રવ્યને માલિક તોડાનામે શેઠ લિત્રમાલનગરમાં નારાયણને પાડે ઈશાનતરફની પોળમાં રહેતો હતો. તે શ્રીહિંદયપ્રભસુરિપાસે પ્રતિષ્ઠા પામી જૈની થયો. તેની ગોત્રજા ચંડી નામની દેવી આઠ ભુજવાળી મહિપના આસનપર બેઠેલી અને ત્રિશૂલશસ્ત્રને ધારણ કરનારી હતી. તેનું સ્થાન ગોડાણીસરોવરની પાળપર પૂર્વદિશાએ હતું.

તે દેવીની પૂજાવિધિ—ચૈત્ર તથા આશુની આઠમે, તથા જન્મે, મુંઠણે અને પરણે ખાટા તથા ગોળના આઠ પુડલા કરીને વ્રુહારે. તે ગોત્રજાનું રૂપાનું રૂંદે બે હાજર ન હોય તો પાટલાપર કંકુની એક લોટી કરે. શ્રીફલ એક તથા જમણીનું કપડું ફેરિ આપે.

વિક્રમ સંવત ૧૧૧૧ માં મુસલમાનોએ લિત્રમાલનગરનો નાશ કરવાથી તેના વંશના નરીયાનામે શેઠ ત્યાંથી નાશીને ઇવઠણમાં જઈ વસ્યા. તેના વંશમાં જગદે નામના શેઠથી મહેતાની ઝોડક થઈ છે.

આ ગોત્રના વંશજો પાટણમાં ફેફડેલીયાપાડામાં, ખંભાત, અમદાવાદ, પુરાનપુર, ભલસાણ, માંઢા, કચેલી, વડસરા, ખેરાહુ, મેમદાવાદ, મોરબી, કચેલી, અધાર, પાટડી, ભટાસણ, હિના, મોરવાડા તથા સમી વિગેરે ગામોમાં વસે છે.

આ વંશમાં થયેલા મનાજોઠ બાલપણમાં નગરની બહાર એક વાવપાસે જ્યારે રમતા હતા, ત્યારે કોઈ ધૂતારાએ આવી તેનો કાન ત્રાડી તેમાંથી મુવર્ણનું તંગલ લેઈ લીધું. એવામાં તે બાળકની બૂમથી ત્યાં ઘોડા ખેલવતા રાઉલક્ષત્રિએ તે ચોરને તલવારથી મારી નાખ્યો. તે મરીને છૂટસખાનામે વ્યતર થયો, અને તે મનાના સર્વ કંકુળને કંઈ દેવા લાગ્યો. પછી તેના પૂજનથી તે વ્યતરે પ્રત્યક્ષ થઈ તેમને કહ્યું કે, હવેથી તમારા વંશજો મારા નામથી બે છૂટસખાની ઝોડક ધારણ કરે, તથા કાનમાં કંઈ આભૂષણ ન પહેરે તો હું કંઈ આપીશ

નહી. તેના કુટુંબે પણ તેમ કરવાનું કયુલ કરવાથી ત્યારથી તેના વંશજો છૂટસખાની ઓડકથી ઓળખાવા લાગ્યા. વિક્રમ સંવત ૧૪૪૫ માં પાટણના રહેવાસી દેવસીચેટે શ્રીશત્રુંજયતીર્થનો સંઘ કહાડી અંચલગચ્છાધીશ શ્રીરંગરત્નસૂરિજીના ઉપદેશથી ઘણું દ્રવ્ય ધર્મકાર્યોમાં ખર્ચ્યું. તથા હીરાના ભાઈ વીરાએ સંવત ૧૪૪૬ ૨ શ્રીસોમતિલકસૂરિજીના ઉપદેશથી ફેફડીયાપાડામાં પૌપદશાળ બંધાવી.

॥ ૧૩ ॥ ચંડીસરગોત્ર—શ્રીમાલી.

મુખ્યશાખાઓ—વીસા તથા દશા.

પેટાશાખાઓ—સદહોત, ઘોઘા, જાંબૂઆ વિગેરે

વિક્રમ સંવત ૭૮૫ માં સિત્રમાલનગરમાં શ્રીમાલજાતિના શ્રીશાંતિનાથજીનો ગોષ્ઠિક ચંડીસરગોત્રી ત્રણકોડ દ્રવ્યનો માસિક નારાયણનામે શેઠ વસતો હતો. તે આ શ્રીહિંદયમ્ભમૂરિજીના ઉપદેશથી જૈની થયો. તેની ગોત્રજા ભદ્રવાસણનામે દેવીનું સ્થાન દેવાદિત્યની વાડીમાં બેહોડાંના વૃક્ષપાસે હતું. ત્યારબાદ તેનું બીજું સ્થાન બેણપના પાદરમાં થયું છે.

તે દેવીની પૂજાવિધિ—જન્મે, મુંડણે અને પરણે, તથા અધરણીએ ફક્ત સેવથી ગોત્રજાને જીહારે, અને પાસે કટાઈ રાખી તેને પણ પૂજે. પરણ્યાપછી તથા જન્મપછી ન્યારે પેહોડી દિવાળી આવે, તે દિવસે પણ તે મુંજબ ગોત્રજાને જીહારે. ચૈત્ર તથા આસુમાં તેની પૂજા નથી.

સંવત ૧૧૧૧ માં સિત્રમાલના નાશ પછી તેના વંશના પરખાનામે શેઠ બેણપમાં જઈ વસ્યા.

આ ગોત્રના વંશજો બેણપ, જાંબૂ, મુંડપાચલ, માતર, રેાડી, એવચ, સીહોર, ઘોઘા, વસ્તેજ, નવાનગરપાસે ખીમરાણા, અરણીયાલા, નવાનગરપાસે ખાડા, મોડાં, પુરદ, ભોઈકા, લીંબડી, પાલીયાદ, સોજત્રા, મોરબી, મૂળી, પુનાસા, અમદાવાદમાં ગાહાપુર, ઉનાડે,

ધાગસીણીયા, મેસાણા, કુદડી, કાસરી, ઝાલોર, ધાણુસા, ખંભાત, કોયરી, ડીસાપાસે દામઈ, રાડદ્રા, થરાદ, મૂકી, તથા દેસવાણુ વિગેરે ગામેમાં વસે છે.

આ વંશમાં થયેલા વીરદાસશેઠ બેલુખમાં લાખણરાણાના કારભારી હતા, અને તે રાણાની સોનાની ક્યારી તે બેઠમાં બાંધતા હતા. એક વખતે નજદીકના ભરડુઆગામના સાંખલુ નામના સિલ્લે તેના ઘરમાંથી તે ક્યારી ચોરીને સોહીગામપાસેના એક મહોટાં ધુક્ષના ધડનીએ દાટી. બીજે દિવસે તે સિલ્લ થરાદમાં ચોરી કરતાં તલવારના ઘાથી માર્યો ગયો. પછી તે રોઠે તે ક્યારીની ઘણી શોધ કરી, પણ મળી નહી. મૃત્યુ પછી બ્યંતર થયાબાદ તે સિલ્લના છવે તે શેઠને સ્વપ્નમાં તે ક્યારીની ચોરીની હુકીકત કહીને જ્યાં તે દાટી હતી તે સ્થાન બતાવ્યું. વળો તે લાખણરાજાએ પણ તેવુંજ સ્વપ્ન બોલ્યું. પછી પ્રભાતે તે વીરાશેઠ તથા રાણાએ પણ પરિવારસહિત ત્યાં જઈ જમીન ખોદી તો તે ક્યારી સાત વર્ષોબાદ દિવાળીને દિવસે મળી આવી, અને વાજતે ગાજતે તે ક્યારીને ઘેર લાવ્યા. ત્યારથી તેના વંશજો ગોત્રજનસાથે ક્યારીને પણ પૂજે છે આ વંશમાં મંડપાચલમાંથી જાંબૂમાં વસેલા મેઘાશેઠથી તેના વંશમાં સદહોતની આડક નીકળી છે, તેઓ પણ ક્યારીને પૂજે છે, સ્વપ્ન પહેરતા નથી. અને વંધ્યાસત્રી ઘૂઘરીવાળું આભુપણુ પહેરતી નથી. પ્રથમપુત્રના જન્મ વખતે ચારમાણાઈ દળ ગોત્રમાં લાહે છે, તથા એક રૂપીયા ફંધને આપે છે, બીજે પુત્રે લાપસી કરે છે, અને ફંધને એક રૂપીયા આપે છે, અને દીકરી જન્મે દાઢ કોરી આપે છે, તથા પાંચમે મહીને અઘરણી કરે છે. એ મુજબ સદહોત આડકવાળાને કર છે. આ વંશમાં થયેલા જગાશેઠ સવત ૧૨૬૫ વૈશાક સુદ ૧૧ સે પુનાસાગામમાં એક જિનમંદિર બંધાવ્યું, અને તેની પ્રતિષ્ઠા અચ્ચલગચ્છાધીશ શ્રીમહેન્દ્રપ્રભસૂરિયજી કરી. વળી સવત ૧૪૫૭ માં પાપાશેઠ પુનાસાગામમાં શ્રીસંસવનાથજીનું જિનમંદિર બંધાવ્યું, અને તેની પ્રતિષ્ઠા શ્રીમેરુતંગસૂરિયજી કરી. આ વંશમાં ઝાલોરમાં થયેલા રાજ્યાધિકારી જોગાશેઠ ઘણાં ધર્મકાર્યો કર્યાં છે. સવત ૧૬૪૪ માં થયેલા ધરમસીધી ઘોઘાનાગની પૂજા થવા લાગી, તેથી તેના વંશજો ઘોઘાની આડકથી પણ ઝોળખાય છે.

॥ ૧૪ ॥ દેહિલગોત્ર—શ્રીમાલી.

વિક્રમ સંવત ૭૮૫ માં શ્રીમાલજ્ઞાતિનો ઝાંખાનામે ટ્રેણ કોડ દ્રવ્યનો માલિક સિત્રમાલનગરમાં વસતો હતો. તે શ્રીદિવ્યપ્રભસરિ-
જના ઉપદેશથી જૈની થયો. તેની ચાર ભુજવાળી દહેલીદેવી ના-
મની ગોત્રમનું સ્થાન ગોલાણીસરોવરપર હતું.

તે દેવીની પૂજાવિધિ—જન્મે, મુંડણે, પરણે અને આસુ તથા
ચૈત્રની આઠમે સવાત્રણ પાલીની લાપસી તથા પુડલાધી જુહારે.
શ્રીફલ તથા જમણીનું કપડું ફેંદને આપે.

સંવત ૧૧૧૧ માં સિત્રમાલનગરનો નાશ થવાથી તેના વંશના
નભારોઠ ત્યાંથી નાશીને ખલાતપાસે લલાડાગામમાં જઈ વસ્યા.

આ ગોત્રના વંશજે લલાડા, કુકડા, અઘાર, ગાંફ, અરધાલા,
તારાપુર તથા કાલાવડ વિગેરે ગામોમાં રહે છે.

॥ ૧૫ ॥ મહાલક્ષ્મીગોત્ર—શ્રીમાલી.

મુખ્યશાખાઓ—વીસા તથા દશા.

વિક્રમ સંવત ૭૮૫ માં સિત્રમાલનામના નગરમાં શ્રીમાલી-
જ્ઞાતિનો મનાનામે શેઠ મહાલક્ષ્મીના પાડામાં વસતો હતો. તે શ્રીદિ-
વ્યપ્રભસરિજની પાસે પ્રતિબોધ પામી જૈની થયો. તેની ગોત્રમ
મહાલક્ષ્મીનામે દેવી હતી.

તે દેવીની પૂજાવિધિ—ચૈત્ર તથા આસુની આઠમ, બહેવ,
તથા મહાસુદ આઠમે ચોળા, ચોખા, લાપસી, ઘારડાં, વડાં, પુડલા,
તપેલી કાયરી, અને બાકુલાનું નૈવેદ્ય કરી જુહારે, અને કુટુંબમાં
લાહે, ફેંદને સાડલો તથા કપડું આપે જન્મે, મુંડણે અને પરણે ત્રણ
સેંધના લાડવા કુટુંબમાં લાહે. આ વંશમાં થયેલાં મોહનની સ્ત્રી
પંચાપર લક્ષ્મીદેવી તુષ્ઠમાન થયેલી હતી. અનાદ્યેષ્ટિના પુત્ર આભડ
ઘંજા દ્રવ્યવાન હોવાથી શાલિભદ્રનીપેઠે મુખ્ય ભોગવતા હતા, તેને
ગોળ સ્ત્રીઓ તથા આઝીસ પુત્રો હતા, અને તેથી તેના વંશ બહુ

વૃદ્ધિ પામ્યો. તેના વંશમાં થયેલા હામાશેઠે મહાલક્ષ્મીના મંદિરમાં ધોતીયું પહેરતાં તે સરકી જવાથી નગ્ન થવાને લીધે તેના પર તે દેવી ક્રોધાયમાન થયાં. તેથી તે ત્યાંથી નિકળી હારિજમાં આવી વસ્યા. આ વંશમાં થયેલા આલાના પુત્ર આંપારોઠ વનરાજ ચાવડાના અણહિલપુરપાટણમાં પ્રધાન હતા. આ વંશમાં પાટણમાં થયેલા જોગીશેઠ મહાલાઅશાલી તથા દ્રવ્યવાન હતા. જેના નામથી પાટણમાં જોગીવાડે પ્રસિદ્ધ છે.

આ ગોત્રના વંશજો હારિજ, પાટણમાં જોગીવાડે, તથા રાજ-કાવાડે અને સિદ્ધાંતિને પાડે, હાવીજણપાસે બાડલીગામમાં, પડાવણ, રાધનપુર, જુનાગઢપાસે ગણેશ, અશ્વાધર, વડા, બોરીઆવી, કપડવંજપાસે ખડાવણ અને મજબણપુર વિગેરે ગામોમાં વસે છે. આ વંશમાં બોરીઆવીથી પાટણમાં આવી વસેલા દુરાશેઠે ફરેક ઉપાશ્રયોમાં કલ્પસૂત્રની પ્રતો લખાવીને રાખી, તથા એક વાવ ખંવાવી છે.

॥ ૧૬ ॥ લાછિલગોત્ર—શ્રીમાલી.

શાખાઓ—વહોરા, પારેખ વિગેરે,

વિક્રમ સંવત ૭૮૫ માં શ્રીમાલસાતિના શાંતિનાથજીના ગૌટિક લાછિલગોત્રવાળા પાંચ કોડ દ્રવ્યના માલિક ગોવર્ધન નામના શેઠ ભિન્નનાથનગરમાં પૂર્વતરફની પોળે સદેવતીપાડે વસતા હતા. તે શ્રીઉદયપ્રસાદસૂરિજીપાસે પ્રતિબોધ પામી જેની થયા. તેની ગોત્રના અંખિકદેવીનું અ્યાન ગોલાણીસરોવરથી ઉતરદિશાએ નેઝતીયા કુવાપાસે, હલું. તે દેવી ચાર જુબવાળી બેઠે આસને છે.

તે દેવીની પૂજાવિધિ—જન્મે તથા પરજી, અને ચેત્ર તથા આસુની નામ અને દરામને દિવસે લાપસી અને પુડલાથી જુહારે. તેની રૂપાની મૂર્તિ ન હોય તે પાટલાપર કંકુની લણ લીટી કરે. દશ દેહીયાં તથા જમણીનું કપડું ફેંકને આપે.

૧૪ જૈન શા ગ્રેસ-ગમનગર.

વિક્રમ સંવત ૧૧૧૧ માં મુસલમાનોએ તે સિત્રમાલનગરને
ન્યારે વિનાશ કર્યો, ત્યારે તેના વંશના શ્રીચંદ નામના શેઠ ત્યાંથી
નાશી તેરવાડાપાસે વડસરાગામમાં જઈને વસ્યા.

આ ગોત્રના વંશજો વડસરા, ખેરાલુ, વારાહી, મેહુમદાવાદ,
ગોરખી, કચેલી, આધા, પાટડી, ભટ્ટાસણ, ઉનાઉ, તેરવાડા, સમી
તથા પાનસીણા વિગેરે ગામોમાં વસે છે.

આ વંશમાં ખેરાલુગામમાં થયેલા વર્ધમાનશેઠે વિક્રમ
સંવત ૧૩૪૫ માં શ્રીઆદિનાથનો જિનપ્રાસાદ કરાવ્યો, અને તેની
પ્રતિષ્ઠા અંચલગચ્છેશ શ્રીધર્મપ્રભસૂરિજીએ કરી. વળી તેમણે તેમના
ઉપદેશથીજ શત્રુંજયતીર્થનો સંઘ કહાડી યાત્રા કરી, તથા પોતાની
ગોત્રદેવીનો પણ પ્રાસાદ કરાવ્યો, અને સર્વ મળી ત્રણકોડ જેટલું
દ્રવ્ય ખર્ચ્યું. સવત ૧૩૮૫ માં વારાહીમાં વસનારા ધનાશેઠના
વંશજોમાં વોહોરાની ઓડક થઇ છે. હુરિયાપુરમાં વસનારા વીરાશેઠે
ત્યાં શ્રીપાર્શ્વનાથપ્રભુનું જિનમંદિર તથા એક પોપધશાળા બંધાવી,
અને તે જિનમંદિરની શ્રીજયકેસરીસૂરિજીએ પ્રતિષ્ઠા કરી. સવત
૧૪૨૫ માં પાટડીમાં વસનારા ગોપાલશેઠ ત્યાંના ઝાંઝારાજ્યમાં
કારભારી હતા, અને તેના વંશજોમાં ખારેખની ઓડક થઇ છે.

॥ ૧૭ ॥ કાત્યાયનગોત્ર—શ્રીમાલી.

વિક્રમ સંવત ૭૮૫ માં સિત્રમાલનગરમાં શ્રીશાંતિનાથજીનો
ગોષ્ઠિક શ્રીમદ્ભનામે સાત કોડ દ્રવ્યનો માલિક શેઠ હનુમંતના
પાદમાં વસતો હતો. તે આ શ્રીઉદયપ્રભસૂરિજીની પાસે પ્રતિબોધ
પામી જૈની થયો. તેની ગોત્રજ નવદુર્ગા નામે દેવી હતી, અને
તેનું સ્થાન નગરથી દક્ષિણદિશાએ નવખણીવાવપાસે હતું.

તે દેવીની પૂજાવિધિ—ચેત્ર તથા આસુમાસની દશમને દિવસે
તેની રૂપાની સાથે શાંતિ હાજર ન હોય તો પાટલાપર કંકુની
નવ લોટી કરવી. જન્મે, મૃત્યુએ, અને પરંતુ સેઈના લાડ કરે, અને

ફેંદને ચાર ફેંદીયાં, સાડાવણુગજ લુગડું, ચારમાણા ચોખા અથવા ઘડું અને બે શ્રીફલ આપે. લાડુના નવ પિંડ ગોવળપાસે મૂકે, અને બાકીના કુટુંબમાં લાહે.

આ ગોવળના વંશજો રીહોર, હલવદ, ઘનેરા, થરાદ, દાંધનપુર, અમરેલીપાસે સેલડી, મારળી, સોહી, ભંભોડ, ઉના, મીડાઉ, પીપરડી, જસદણ, લાઠી, તેરવાડા, ખભાત, પાટણ આદિક ગામોમાં વસે છે. તેઓમાના કેટલાક પાછળથી કડવામતિ થયા છે.

આ વંશમાં ભરોલગામમાં ધયેલા મુન્નરોઠે વિક્રમ સંવત ૧૩૦૨ માં અંબલગઝની વલ્લભીશાખાના શ્રીપુણ્યતિલકસૂરિજીના ઉપદેશથી શિખરખંધ જિનમંદિર બંધાવ્યું, તથા એક વાવ બંધાવી. સર્વ મળી સત્રોડોડ દ્રવ્ય તેણે ધર્મકાર્યોમાં ખર્ચ્યું. વિક્રમ સંવત ૧૪૬૮ માં દુષ્કાળવખતે પાટણમાં ધયેલા લીંબારોઠે ઘણું દ્રવ્ય ખર્ચી ઘણા માણસોને ઉગાર્યા.

॥ ૧૮ ॥ પારાયણગોત્ર—શ્રીમાલી.

મુખ્યશાખાઓ—વીસા અને દશા.

પેટાશાખાઓ—કુડશિખા, ઇસરાણી, બ્રહ્મશાંતિ, જાખડયા, જાંખરીયા, ખાલકુઆ વિગેરે.

વિક્રમ સંવત ૭૬૫ માં લિજ્જતમાલનગરમાં શ્રીમાલજ્ઞાતિના પારાયણગોત્રી, અને એકવીસકેડનો માલિક સોમાનામે રોઠ નૈઋત્યદિશાની યોજનાપાસે મહાલક્ષ્મીને પાડે વસતો હતો. તે આ શ્રીહિંદયપ્રભસૂરિજીપાસે પ્રતિષ્ઠાવ પામી જૈની થયો. તેની ગોવળ જાંખડીનામે દેવી હતી, અને તેણે સ્થાન નગરથી દક્ષિણદિશાએ આંખલીવાવાવના ચોથા મંડપપર હતું, અને તે દેવીને મહિપત્ર વાહન હતું.

તે દેવીની પૂજાવિધિ—જન્મે, મુંડણે તથા ખરણે, અને ચૈત્ર તથા આશુમાસની ચોથને દિવસે ગાદક કરે, ખાંડ પાથરેલા પુડલા

કરે, તથા કંતલીનું શાક 'કરે.જમણીનું કપડું' સવાગજ, એક સહુરખી, તથા એક શ્રીફલ કંઈને આપે.

વિક્રમ સંવત ૧૧૧૧ માં મુસલમાનોએ તે બિન્નમાલનગરને વિનાશ કરવાથી તેના વંશના તિલુઅણસિંહ નામના શેઠ ત્યાંથી નાશીને બેણપ (વેણાતટ) નામના ગામમાં જઈ વસ્યા.

આ ગોત્રના વંશજો થરાદપાસે વાવ, મહિધાણી, ગાહાલી, બજાણા, સાંતલપુર, માડકા, સત્યપુર, નિંખાવસી, થરાદ, તિલોડીયા, બેણપ, ભરોલ, ઇરા, અસાર, ભારડી, સીરોહી, તિલાડા, હુઝાણીયા, પીપરાલી, મોઠનરા, અઘાર, ગેરવલું, ખંભાત, પાટડી, નંદાપણ, કીઠારીયા, કોલીયાણા, વીરમગામ, કપડવંજ, પાટણ, કણોદ, વઠવાણપાસે માહુદ્રી, તથા દારકા વિગેરે ગામોમાં વસે છે.

આ વંશમાં વિક્રમ સંવત ૧૧૮૫ માં રાંકાશેઠના પુત્ર કપડી (કુડીબ્યવહારી) ગુજરાતના રાજા સિદ્ધરાજના દંડનાયક હતા. તે રાજાએ ખુશી થઈ નેને બાર ગામો ઈનામમાં આપ્યાં હતાં. એક સમયે તે શેઠને ઘર એકીહારે પાંચસો ઘોડીઓ વીઘ્યાઈ, અને તેથી તેણે નામ " કુડીબ્યવહારી " પડ્યું. તેણે વિક્રમ સંવત ૧૧૮૫ માં પાટણમાં મહોદ્દા જિનમદિર બંધાવ્યું, અને તેની પ્રતિષ્ઠા અચ્ચલગચ્છાધિપતિ શ્રીજયસિંહસુરિજીએ કરી. વળી તે શેઠે ત્યાં બાર કુવા, તથા બાર વાવો બંધાવી. તેના વંશજો કુડશિખાની ઝોડકથી ઝોળખાય છે. તેના વંશમાં થયેલા સોમાશેઠની સોમાઈ નામની પુત્રી, કે જે પોતાના પગમાં સવાલાખ દ્રવ્યની કિમ્મતની મોજડી પહેરતી હતી, તેણીએ પોતાની પચીસ સખીઓસહિત અચ્ચલગચ્છેશ શ્રી-આર્યરક્ષિતસુરિજીપાસે દીક્ષા લીધી, અને તે શ્રીમહત્તરના નામથી પ્રસિદ્ધ થઈ નાનાવિસલ નામના શેઠે એકલાખ દ્રવ્યખરચી પોતાના એકવીસ મિત્રોસહિત અચ્ચલગચ્છેશ શ્રીધર્મધોયસુરિજીપાસે દીક્ષા લીધી હતી. બજાણામાં થયેલા ચાવરશેઠ ઇલીગામમાં જિનમદિર બંધાવ્યું છે. આ વંશમાં સત્યપુરના કેરલાક રહેવાસીઓ " ઇસ-સણીની " ઝોડકથી ઝોળખાય છે. આ વંશમાં પાટણપાસે મોઠ-જામમાં વસનારા રહીવાશેઠના બ્રહ્મરાતિ નામના પુત્રના વંશજો

સંવત ૧૩૧૩ થી બ્રહ્મશાંતિની ઓડકથી ઝાળખાય છે. વિક્રમ સંવત ૧૪૧૮ માં થયેલા મેઘાશેઠે શ્રીપાર્થનાથજીનું જિનમંદિર બાંધાવ્યું, તથા તેનો પ્રતિષ્ઠા અંચલગચ્છેશ શ્રીમંદુર્ગસુરિજીએ કરી. વિક્રમ સંવત ૧૩૨૫ માં પાંચાડાના રહેવાસી નાગડ નામના શેઠે શ્રીઆદિનાથજીનું જિનમંદિર બાંધાવ્યું, અને તેની પ્રતિષ્ઠા અંચલગચ્છેશ શ્રીઅજિતસિદ્ધસુરિજીએ કરી. આ વંશમાં વિક્રમ સંવત ૧૪૮૫ માં બેણપમાં થયેલા રૂપાશેઠે ત્યાં એક કુઓ બાંધાવેા, પણ તેમાંથી પાણી નીકળ્યું નહીં. ત્યારે રાત્રિએ પાંચ નામની દેવીએ તે રૂપાશેઠને સ્વપ્નમાં કહ્યું કે, જો તું તારા પૌત્ર કાનાતું બલિદાન આપે, તો આ કુઆમાં પાણી આવું. આવીજ રીતનું સ્વપ્ન તે દેવીના સારંગ નામના ભુઆને પણ આવ્યું. ત્યારે તે શેઠ ચિંતાતુર થયા. એ રીતે પાંચ દિવસો વીત્યાબાદ પોતાના સસરાને ચિંતાતુર જોઈ પુલવધૂએ તેનું કારણ પૂછતાં તે વાત કહી. ત્યારે તે વધૂએ ખુશી થઈ પોતાના પુત્ર આપ્યો. પછી શેઠ મહાજનને એકઠું કરી પોતાના તે કાનકું અરને પાલણામાં સુવાડી સંધ્યાકાળે તે ખાલી કુઆમાં મૂકેા સર્વ લોકો પોતપોતાને ઘેર ગયા. પ્રભાતે તે કુઓ જલથી સંપૂર્ણ ભરાઇ ગયો, અને તે પાલણું ઉપર તરી નિકળ્યું, તેમાં તે બાળકને લોકોએ રમતો દીઠો ત્યારે લોકોએ તે રૂપાશેઠ પાસે જઈ વધામણી આપી કે, તમારો પૌત્ર તો હવતો છે પછી શેઠ ખુશી થઈ પોતાના તે બાળકને ઘેર લાવ્યા. અને ત્યારથી તેના વંશને “ બાલકુઆની ” ઓડકથી ઝાળખાવા લાગ્યા. તેના વંશમાં બ્યારે બાળકના વાળ ઉતારે છે, ત્યારે બાલકુઆનું નામ લેખ નિવેદ ધરે છે.

॥ ૧૯ ॥ વીજલગોત્ર—શ્રીમાલી.

વિક્રમ સંવત ૭૮૫ માં શ્રીમાલજ્ઞાતિનો શાંતિનાથજીનો ગોષ્ઠિક તથા ચૌદકેડ દ્રવ્યનો માલિક વર્ધમાન નામે શેઠ બિન્નમાલનગરની દક્ષિણની પાળે મહામાયાના પાડામાં વસતો હતો. તે આ શ્રીઉદય-પ્રભસુરિપાસે પ્રતિબોધ પામી જૈની થયો. વીજલદેવી નામની તેની ગોત્રજા હતી, તથા તેનું સ્થાન ગોલાણીસરોવરપર. એકવીસમી દેરીમાં હતું. તે દેવી ચાર ભુજવાળી અને સિંહના વાહનવાળી હતી.

તે દેવીની પૂજાવિધિ—તેણીનું રૂપાનું ફરું કરી પૂજે, અને તે હાજર ન હોય તો પીપળાનું પાન પાટલાપર મૂકી તેપર કંકુની ત્રણ લીંટી કરી જુહારે. જન્મે, મુંડણે, પરણે, અને ચેત્ર તથા આસુની આઠમને દિવસે સર્ધના દરના લાકડું, લાપસી તથા ખીર-વડાંના નિવેદથી પૂજે. એક શ્રીફલ, દાઢગજ જમણીનું કપડું, સાડી તથા ચાર ફદીયાં ફેરવે આપે. દીકરીના જન્મ વખતે તેથી અરધા કરે ફેરવે.

વિક્રમ સંવત ૧૧૧૧ માં મુસલમાનોએ તે લિજ્જતમાલનગરને વિનાશ કરવાથી તેના વંશના શોભા નામના શેઠ ત્યાંથી નાશીને બેનપપાસે ભુહિરોલીગામમાં જઈ વસ્યા.

આ ગોત્રના વંશજો ભુહિરોલી, થાલાજ, તથા કાકરેચી વિગેરે ગામોમાં વસે છે.

આ વંશમાં કાકરેચીમાં થયેલા ધારા તથા ધનરાજશેઠે એક લાખ દ્રવ્ય ખરચી શ્રીગણેશદેવપ્રભુનો જિનપ્રાસાદ કરાવ્યો, તેમજ ત્યાં એક વાવ અને દાનશાળા કરાવી ઘણું દ્રવ્ય ખરચ્યું. સંવત ૧૮૮૨ માં થયેલા વછરાજ તથા વિજય અને જાદવશેઠે અર્ધલક્ષ દ્રવ્ય ખરચી સઘસહિત શત્રુંજયની યાત્રા કરી સંઘવીપદ મેળવ્યું, તથા દાનશાળા કરાવી.

એ રીતે આ શ્રીઉદયપ્રભસુરિજીએ પ્રતિબોધેલા શ્રીમાલી-જ્ઞાતિના ખાસઃ ગોત્રોમાંથી ઉપર જણાવેલા આગણીસ ગોત્રોની હકીકત કહી. બાકી રહેલા તેતાલીસ ગોત્રોની હકીકત શોધ કર્યા છતાં નહીં મળવાથી અહીં દાખલ કરી નથી.

હવે આ શ્રીઉદયપ્રભસુરિજીએ પ્રતિબોધેલા પોરવાડજ્ઞાતિના આઠ ગોત્રોની હકીકત નીચે મુજબ છે.

॥ ૧ ॥ પારાયણ (પાપચ) ગોત્ર—પોરવાડ.

‘શાખા—દોશી.

વિક્રમ સંવત ૭૮૫ માં ભિત્રમાલનગરમાં શ્રીમાલગ્રાહણ-
જ્ઞાતિના પાપચગોત્રી, અને પાંચકોડ કવ્યનો માલિક સમધર નામે
શેઠ વસતો હતો. તેની ગાત્રજ અંબાકનામે દેવી હતી, અને તેણું
સ્થાન ગોસાણીસરોવરપર ચપકવાડીમાં હતું.

તે દેવીની પૂજાવિધિ—ચૈત્ર તથા આશ્વિનમાં પાંચમને
દિવસે પાંચ પુડલા કરીને જુહારે.

તે સમયરશેઠના નાનાનામે પુત્ર હતા. તથા તે નાનાનો કુરચ
નામે પુત્ર હતો. તે કુરચને સિકોતરીદેવીનો વસ્ત્રાડ હતો અને તેથી
તે ઘણું કષ્ટ પામી મરવા પડ્યો. તે વખતે શંખેશ્વરગમ્હીય આ
શ્રાઉદયપ્રભસૂરિ વિહાર કરતા તે ભિત્રમાલનગરમાં પધાર્યા તેમને
પ્રભાવિક જાણી તે કુરચના પિતા નાનાશેઠે પોતાના પુત્રનું તે કષ્ટ
દૂર કરવા વિનંતિ કરી. ત્યારે ગુરમહારાજે કહ્યું કે, જો તમારો તે
પુત્ર અમોને વોરાવો, તો હું ઉપાય કરી તેણું કષ્ટ દૂર કરું. તે
શેઠને જો દે તે એકજ પુત્ર હતો, પરંતુ પુત્ર જવતો હતો, એમ
વિચારી સાક્ષીપૂર્વક તેમ કરવું તેણે સ્વીકાર્યું. ત્યારમાઝ ગુરમહારા-
જના મંત્રજપથી તે સિકોતરી સાત દિવસોમુધી ઉંધે મસ્તકે
તેના ઘર આગળ દીંગાક રાડી, અને પછી કરીને તેણીએ તે કુરચના
શરીરને છાડી દીધું. તથા તેથી તે સ્થવધાન થયો. પછી પોતે
આપેલાં વચનને અનુસરીને તે નાનાશેઠે તે બાળકને ગુરમહારાજને
સોંપી દીધો. ગુરચએ પણ તેનો કાળો કાળ વીધી તેમાં લીંબડાની
સળી નાખી. તે વખતે તે કુરચની તેર વર્ષની ઉંમર હતી, અને
તેણું સગપણ તેજ નગરના એક રાણાકારની પ્રતી સાથે થયું હતું.
તે કન્યાને ખમ્મર પડી કે, મારા ભર્તારને આ જાતિ પોતા જેવો જાતિ
કરશે એમ જાણી તે તેર વર્ષની જુદિવંત માલિક પોતાના માતા-
પિતાને કહાવિનાજ શરમ મૂકાને ઉપાશ્રયે આવી ગુરમહારાજને
વાંદીને કહેવા લાગી કે, ગુરચ! હું આપનીપાસે કંઈક યાચવા
આવી છું. ગુરચ પણ તેણીને જાણખતા ન હોવાથી બોલ્યા કે,
મારી પાસે જે હશે તે હું તને આપીશ. એ રીતે ગુરમહારાજને
વચનથી બાંધીને તે બાલિકાએ કહ્યું કે, ગુરચ! આ બાળક મારો
ભર્તાર છે, મારે મને તે આપો? ત્યારે ગુરચે વિચારમાં પડી કહ્યું

કે, જો તારા માતાપિતાસહિત તું મિથ્યાત્વ છોડીને જૈનધર્મ સ્વીકારે, તો હું તને આ બાળક પાછો આપું. પછી તે કન્યાએ ઘેર આવી તે હકીકત પોતાના માતાપિતાને જણાવી. ત્યારે પુત્રીના આગ્રહથી તેઓએ પણ પુત્રીસહિત શુદ્ધ જૈનધર્મ સ્વીકાર્યો. તેજ વખતે જૂના જૂના ગોત્રવાળા તે શેઠના છ મિત્રોએ પણ મિથ્યાત્વ છોડી જૈનધર્મ સ્વીકાર્યો. તથા આ શ્રીહૃદયપ્રભસુરિજીએ તેઓ સર્વને પારવાડશાતિમાં દાખલ કરાવ્યા. એ રીતે સર્વ મળી નીચે મુજબ સાત ગોત્રો જૈની થયાં. પારાયણ અથવા પાપચગોત્રી શેઠ નાના, પુષ્પાયનગોત્રી શેઠ માધવ, કારિસગોત્રી શેઠ નાગડ, આમ્બેયગોત્રી શેઠ જૂના, વૈશ્યાયનગોત્રી શેઠ રામમદન, વસગોત્રી શેઠ માણિક, અને માઠરગોત્રી શેઠ અતુ. તેઓમાના પહેલા પાપચગોત્રીય શેઠ નાનાની ગોત્રજા ચામુંડાદેવી હતી, અને તેણીનું બીજું નામ ફલદેવી હતું. તે આઠ ભુજઓવાળી તથા મહિપના આશનવાળી હતી.

તે દેવીની પૂજાવિધિ—જન્મે, મુંડણે અને પરણે ત્યારે લાપસી કરી ગોત્રજા જીહારી કુટુંબમાં લાંહે બેસેર થી, ચાર ફદીયાં, તથા બે શ્રીફલ ફર્ધને આપે. ગોત્રજાનું રૂપાનું ફરું હાજર ન હોય તો પાટલાપર કંકુની સાત લીંદી કરી જીહારે. ચૈત્ર તથા આસુની દશમે પણ ઉપર મુજબ નિવેદ કરી ગોત્રજા જીહારે, અને પુત્રનો એક ડાબો કાન વીધે.

વિક્રમ સંવત ૧૧૧૧ માં મુસલમાનોએ લિજ્જતમાલનગરનો નાશ કરવાથી તે વશના રૂપાશેઠ ત્યાંથી નાશીને લીલડીગામમાં આવીને વસ્યા.

આ ગોત્રના વંશજો લીલડી, ખંભાત, ઘોળડા, વેજલપુર, લોલીયાણા, સુરત, ચોડાતરી, અસાહિલ, વઢવાણપાસે સાહુ, ડાડા, લખતર, વીરમગામ, માંડલ, અમદાવાદ, વડોદરા તથા વઢવાણ વિગેરે ગામોમાં વસે છે.

આ વંશમાં વાસણુગામના 'રહેવાસી દ્રોણાશેઠે વિક્રમ સંવત ૧૨૮૫ માં શ્રીમાંતિનાથજીનું જિનમંદિર બંધાવ્યું. વેજલપુરનો

રહેવાસી સૂરાશેઠ જૈનધર્મ, છાડી એક વખત મિથ્યાત્વી થયો. પરંતુ તેમ કરતાં રાત્રિએ તેના લોજનમાં ગરોટી પડવાથી સમજીને તે પાછો જૈની થયો. તથા તેણે અંચલગચ્છાધીશ શ્રીમેશ્વરગુરુમુરિચના ઉપદેશથી જિનપ્રતિમા બનાવી. તે કપડનો વ્યાપારી હોવાથી તેના વંશજોમાં દાશીની ઓડક થઈ

..૥ ૨, ૥ પુષ્પાયનગોત્ર—પોરવાડ.

મુખ્યશાખાઓ—વીસા અને દશા.

પેટાશાખાઓ—પારેખ, દોણ, ઝવેરી વિગેરે.

વિક્રમ સંવત ૭૯૫ માં આ શ્રીઉદયપ્રભસરિચપામે પ્રતિ-
ષ્ઠા પામી જૈની થયેલા સિત્તમાલનગરના રહેવાસી ઉપર જણા-
લા શેઠ નાનાના વેવાઇ માધવ શેઠ હતા. તેની મૂલ ગોત્રજા અખા-
વીતુ સ્થાન ગિરનારપર્વતપર છે. અને પાછળથી ખીમજા નામની
તેની ગોત્રકેવીતુ સ્થાન ખીમજાકુંગરીપર હતું

તે ૪વીની પૂજાવિવિ—ચૈત્ર તથા આશુમાસની પાંચમે, અને
જન્મે, મુડણે અને પરણે લાપસી અને પુડલાથી ગોત્રજાને જીલ્લારે.
૩પાતું ફરે હાજર ન હોય તો પાટલાપર અરધોગજ રાતું છુગડું
પાથરી તેપર ખીપજાતુ પાન રાખી કંકુની ત્રણ લીંદી કરી જીલ્લારે.
ગિરનાર સન્મુખ પાંચસેર ઘૂત રાખે, અને યથાશક્તિ ફરેને આપે.

વિક્રમ સંવત ૧૧૧૧ માં મુસલમાનોએ સિત્તમાલનગરનો
નાશ કરવાથી તેના વંશના સઘાશેઠ ત્યાંથી નાશીને પાટણમાં જઈ
વસ્યા ત્યાં તેમના વંશમાં થયેલા ખેતશીશેઠે સંવત ૧૨૯૫ માં
ખેતલવસહી, સ્થાપી. અને તેમાં અંચલગચ્છાધીશ શ્રીપુણ્યતિલક-
સરિચએ પાર્શ્વનાથજીની પ્રતિમાની પ્રતિષ્ઠા કરી. તેના વંશજો
પારેખની ઓડકવાળા થયા.

આ ગોત્રના વંશજો પાટણ, ચંપદુર્ગ, કાલુપુર, સાઠરી,
વડોદરા, નીમરી, વાંકાનેર, સુરતપાસે તલાવ, ગોરખીઆણું, વીર-
૧૫ જૈન લા. ગ્રેમ-જામનગર.

મગામ, જોટાણા, દહીયલી, મેસાણા, 'જંબૂસર' તથા માંડવી વિગે ગામોમાં વસે છે.

વિક્રમ સંવત ૧૩૦૦ ની લગલગમાં દહીયલીના રહેવાસી નરસંગના પુત્ર વધેમાનની ગર્ભવતી સ્ત્રી માનાએ સ્વપ્નમાં હાર્થ જોયો, અને તેથી તેણીના તે પુત્રનું નામ હાથી પાડયું. યૌવન વયે તે હાથી ત્યાંના વાઘેલા મંડલીકરાજનો મંત્રી થયો અને તેણે અચલગચ્છાધીશ શ્રીમહેન્દ્રસુરિજના ઉપદેશથી તે દહીયલીગામમાં શ્રીઆદિનાથપ્રભુનો જિનપ્રાસાદ કરાવ્યો. વળી તેણે શત્રુંજય આદિક તીર્થોની સંઘસહિત યાત્રા કરીને વિસલપુરઆદિક ગામોમાં અઠારસાખ જેટલું દ્રવ્ય ધર્મકાર્યોમાં ખર્ચ્યું. જોટાણામાં વસનારા મણેરસીએ પાંતીસસાખ દ્રવ્ય ખર્ચીને ઘણાં ધર્મકાર્યો કર્યાં. જંબૂસરમાં વસનારા દ્રોણશેઠથી દ્રોણશાખા નિકળી છે. અને પાટણમાં વસનારા જયવંત શેઠ ઝવેરાતનો વ્યાપાર કરતા હોવાથી તેના વંશજો ઝવેરી કહેવાયા.

॥ ૩ ॥ કારિસગોત્ર—પોરવાડ.

ઉપર પાપચગોત્રમાં જણાવેલા કારિસગોત્રી નાગડશેઠ વિક્રમ સંવત ૭૮૫ માં આ શ્રીઉદયપ્રભસુરિજપાસે પ્રતિબોધ પામી જૈની થયા. તેમની ગોત્રજ કાલીદેવીનામે હતી.

તે દેવીની પૂજાવિધિ—જન્મે, પરણે સેધના લાડ ગોત્રમાં લાભ અને ફેદને સાડી તથા કપડું આપે તે દેવીના વાર્ષિક કર નથી.

વિક્રમ સંવત ૧૧૧૧ માં સિત્રમાલનગરનો નારા થવાથી વંશના લટકણ શેઠ ત્યાંથી નારીને ઘનેરાગામમાં જઈ વસ્યા.

આ ગોત્રના વંશજો ઘનેરા, ડુલેરા, સોજત, અક્ષયગઢ, વાગામ, કાલુઆ, પીપલી, શત્રુંજયપાસે માંડવી, સીહોર, ખંભાતમ સાલપીવાડ, જોટાણા, જવાપુર તથા સેલાપૂ વિગેરે ગામોમાં વસે છે.

॥ ૪ ॥ કારયપગોત્ર—પોરવાડ.

વિક્રમ સંવત ૯૮૫ માં સિત્તમાલનગરમાં પ્રાગ્યાદ (પોર-
વાડ) જ્ઞાતિના કારયપગોત્રી નરસિંહનામે ખારકોડ દ્રવ્યના માલિક
શેઠ ગઠની અંદર વસતો હતો તેના ઘરપાસે કાલિકાદેવીના પ્રાસાદ
હતો. એક વખતે તે નરસિંહશેઠે તે કાલિકાદેવીના પ્રાસાદમાં
ખેરીને હાજર કરાવી. તેથી તે દેવીએ કોપાયમાન થઈને તેને કુટ્ટી
કર્યો. પછી જેમ જેમ તે પોતાના રોગનું ઔષધ કરે, તેમ તેમ તે
રોગ વૃદ્ધિ પામવા લાગ્યો. એવામાં ગાંધેશ્વરગણાધીશ આ શ્રીઉદ-
યપ્રભાકર ત્યાં પધાર્યા. તેમને પ્રભાવિક જાણી તે શેઠે પોતાનો તે
રોગ મટવામાટે ઉપાય મૂચવવાની વિનંતિ કરી ત્યારે તે ગુરુમહા-
શયે તે દેવીનું આગમન કરી તેને સપ્ત કરી, જેથી તેણીએ તે
નરસિંહશેઠને રોગરહિત કર્યા. અને ત્યારથી તે નરસિંહશેઠે જૈન-
ધર્મ સ્વીકાર્યો તેની ગોત્રજા અબિકાદેવી હતી.

તે દેવીની પૂજાવિધિ—દરવર્ષે ચૈત્રો તથા આશ્વિની પૂર્ણિમાએ,
અસેવ, અને માહીપૂર્ણિમાએ દરોશર ધૂતના મીઠા પુડલા, કરબો,
ધારડાં, બાકુલા અને ચોળાચોળાનું નિવેદ કરી જીહારે. ફળિ
આઠ ફળીયાં, ચાર શ્રીફલ, ચાર માણા ઘઉં અથવા ચોખા, અને
જમણીનું કપડું આપે. જન્મે, મુડલે, નિશાસમહુલે, અને પરલે
પણ તે મુજબ કર કરે. અને જઘન્યથી સવાશેર ધૂતના પૂડલા
વિગેરેથી ગોત્રજા જીહારે. તે દેવીની ચારભુજવાળી સુવર્ણની મૂર્તિ
જીહારે, તે હાજર ન હોય તો પાટલાપર કકુની લીંટી કરી પૂર્વ
અથવા ઉત્તર સંમુખ ખેરી જીહારે.

તે નરસિંહશેઠના નાનગનામે પુત્ર કર્મચોરે દ્રવ્યહીન થવાથી,
અને અંબાદેવીએ સ્વપ્નમાં કહેવાથી તે ગુજરાતમાં ગાંધુનગરમાં
આવી વસ્યો, અને ત્યાં જૂઠિમાંથી નિધાન મળતાં તે કોટીધર થયો.
એવામાં વિક્રમ સંવત ૮૦૨ માં વનરાજ્યાવકાએ અજિહિલ્લપુરપા-
ટણ વસાવ્યું, અને તેણે તે નાનગશેઠને દંડનાયકની પદવી આપી
તે નાનગના પુત્ર લાહિરને વનરાજે હાથીઓની ખરીદી કરવામાટે

સિંહલદ્વીપમાં મોકલ્યો, અને ત્યાંથી તે સાતસો હાથી ખરીદી લાવ્યા. તેથી વનરાજે ખુશી થઈને સાંડથણુ આદિક ચોવીસ ગામે તેને બક્ષીશ' આપ્યાં. તે લહિરશેઠે પોતાની માતાના નામથી નારંગપુરનામે ગામ વસાવ્યું, તથા ત્યાં શબ્દેશ્વરગચ્છીય શ્રીધર્મચંદ્રસુરિજીના ઉપદેશથી સંવત' ૮૩૬ માં તેણે શ્રીપાર્શ્વનાથજીનું જિનમંદિર બંધાવ્યું. તેના વંશમાં કેટલીક પેઢીઓ ગયાખાદ વીરચંદ્રશેઠની વીરમતી નામની બીજી સ્ત્રીને સ્વપ્નમાં દેવતાપાસેથી કમલ મળ્યાં, અને તે કમલોત્તરે તેણીએ શ્રીવિમલનાથપ્રભુને પૂજ્યા ત્યારખાદ તેણીએ કેટલેક મહીને એક ઉત્તમ લક્ષણવાળા પુત્રને જન્મ આપ્યો, અને તે વીરચંદ્રમંત્રીએ સ્વપ્નને અનુસારે પોતાના તે પુત્રનું વિમલ નામ પાડ્યું. પછી જ્યારે તે વિમલ સાત વર્ષનો થયો, ત્યારે તે વીરચંદ્રમંત્રી પોતાનું આયુ ક્ષેપ્ત છ મામતું બાકી રહેલું જાણીને પાટણના રાજાની આજ્ઞા લેઈ તે સંઘમહિત શત્રુજયની યાત્રાએ ગયા, અને ત્યાં ઘણું દ્રવ્ય ખર્ચી સંચારાદીકાં લેઈ સ્વર્ગે ગયા. અને તેની પહેલી સ્ત્રીના દસરથ નામના મહેલા પુલ તે સંઘને લેઈ પાછા પાટણ આવ્યા હવે તે વિમલના મામા ત્યાં કુટુંબમાં કલેશ થવાની શકાથી પોતાની બેહેનને તથા વિમલને લેઈને વાગડમાં આવેલા પોતાના ગેહડી નામના ગામમાં આવ્યા. ત્યાં ને વિમલના મામા બેટી કરે છે, અને વિમલ તેના ઢોર ચારે છે. એવીરીતે અનુક્રમે તે વિમલ ત્યાં સોળ વર્ષોનો થયો. હવે તે વિમલ જે વનમાં ઢોર ચારતો હતો, ત્યાં અખામાતાનું મંદિર હતું. તેણીએ એક વખતે તે વિમલની પરિક્ષા કરવામાટે એક સુંદર સ્ત્રીનું રૂપ ધારણ કરી ભોગમાટે પ્રાર્થના કરી. પરંતુ વિમલ જરાપણ ચલાયમાન થયો નહી. ત્યારે તે દેવીએ પ્રસન્ન થઈ તેને ધનનું નિધાન દેખાડ્યું, તથા પાંચ ગાઉસુધી જાય એવી બાણકલા આપી, અર્ધલક્ષણનું જ્ઞાન આપ્યું, શ્રીપુરુષના લક્ષણનું જ્ઞાન આપ્યું, અદ્ભુત અક્ષરો લખવાની કળા આપી, તથા હમેશાં તેને સદાય કરવાનું વચન આપ્યું. પછી અનુક્રમે તેનાં લગ્ન થયાખાદ તે વિમલ ગુજરાતના રાજા ભીમને સેનાપતિ થયો. ત્યારખાદ તે રાજાસાથે ઘણે કાળે અણબનાવ થતાં તે ચદ્રાવતીનગરમાં આવી વસ્યો, અને બાર રાત્રીઓને છતી ત્યાંનો તે રાત્ર થયો. પછી વિમલ

સંવત ૧૦૮૮ માં તેણે આણુપર્વતપર અપાર દ્રવ્ય ખરચીને શ્રીઆદિનાથજીનો અદ્ભુત જિનપ્રાસાદ બંધાવ્યો, અને ત્યાં અઢારશાર મુવર્ણમિશ્રિત શ્રીઆદિનાથપ્રભુની પ્રતિમા સ્થાપી, અને તેની પ્રતિષ્ઠા વલ્લભીયશાખાના શ્રીસોમપ્રભસૂરિજીએ કરી. વળી આ વિમલમંત્રીશ્રેષ્ઠે આરાસજી તથા કુંભારીયા આદિક ગામોમાં ઘણાં અદ્ભુત જિનમંદિરો બંધાવ્યાં છે. આ વિમલમંત્રિને પુત્ર નહોતો. પરંતુ તેના એકમાત્ર ભાઈ દશરથના નેતા અને વેદાનામના બે પુત્રો પાટણના મદારાજ કરણના મંત્રિઓ થયા તેઓએ આરાસજી તથા ચંદ્રાવતીઆદિકમાં ઘણાં જિનમંદિરો બંધાવ્યાં, અને જૈનધર્મનો મહિમા વધાર્યો. વળી તે બન્ને ક્ષાત્રજોએ આણુપર્વતપર વિમલશાહે બંધાવેલાં વિમલવસહિ નામના જિનમંદિરમાં એક હસ્તિશાલા કરાવી તેમાં દશ હસ્તીઓ આરાસપદ્માજીના કરાવ્યા. અને તેપર વિમલના માતાપિતા આદિક દશ પૂર્વજોની મૂર્તિઓ સ્થાપન કરી. તથા ઘોડાપર વિમલમંત્રીશ્રેષ્ઠની મૂર્તિ કરાવીને બેસાડી. કાલાંતરે મહામારી આદિકના ઉપદ્રવથી તે ચંદ્રાવતી-નગરી ઉગ્ગઢ થઇ.

એ રીતે મહાપ્રભાવિક એવા આ શ્રીઉદયપ્રભસૂરિજી વિહાર કરતાથકા એક વખતે નાણકુમ્બુર નામના ગામમાં પવાયા, અને ત્યાં તેમણે શ્રીજિનદાસઆદિક શ્રાવકોના આમહથી શ્રીપ્રભાનંદમુનિજીને આચાર્યપદ આપ્યું. તેમના સાંસારિકપક્ષના મામા એવા તે જિનદાસશ્રાવકે એક લાખ જેટલું દ્રવ્ય ખરચીને તેમના આચાર્યપદનો મહોત્સવ કર્યો. પછી તે પ્રભાનંદસૂરિજીને પરિવાર વિક્રમ સંવત ૮૩૨ માં નાણકુમ્બજીના નામથી પ્રસિદ્ધ થયો. હવે તે વખતે વલ્લભમુનિ નામના ઉપાધ્યાયજી (પોતાને આચાર્યપદ ન મળવાથી) મનમાં દુઃખાળે ત્યાંથી જૂદા વિહાર કરી નાગરજનનગરમાં ગયા. ત્યારે ત્યાંના સઘે આમહથી શ્રીઉદયપ્રભસૂરિજીને પણ ત્યાં બોલાવ્યા. પછી ત્યાંના સંઘના આમહથી તે શ્રીઉદયપ્રભસૂરિજીએ તે શ્રીવલ્લભઉપાધ્યાયજીને પણ આચાર્યપદ આપ્યું. અને ત્યારથી તે વલ્લભસૂરિજીને પરિવાર વલ્લભીગણના નામથી પ્રસિદ્ધ થયો એ રીતે તે ચાલકા આવતા રાખેશ્વરગણના “ નાણકુમ્બ ” અને “ વલ્લભીગણ ” એમ બે વિભાજો વિક્રમ સંવત ૮૩૨ માં થયા. એટલે

કે પ્રભાણંદસૂરિજનો પરિવાર “ નાણકગચ્છ ” ના નામથી પ્રસિદ્ધ થયો. અને વલ્લભસૂરિજનો પરિવાર “ વલ્લભીગચ્છ ” ૧ ના નામથી પ્રસિદ્ધ થયો. એરીતે પોતાના ગચ્છના વિભાગ પડવાથી મનમાં દુભાયેલા એવા તે શ્રીઉદયપ્રભસૂરિજ અનશન કરી નાડોલનગરમાં સ્થર્ગે ગયા.

॥ ૩૯ ॥ શ્રીપ્રભાનંદસૂરિ. ॥

આ શ્રીપ્રભાનંદસૂરિજએ નાણકપુરના રાત્રુરાધ્યરાજને પ્રતિ-
જ્ઞાંધ આપી જૈની કર્યો. પછી તે રાજાએ તેમના ઉપદેશથી સંઘ-
સહિત રાત્રુંજયતીર્થની યાત્રા કરી સાધર્મિકેમાં સોનામોહોરોની
દહાણી કરી જૈનધર્મની ઘણી ઉત્તતિ કરી. આ શ્રીપ્રભાનંદસૂરિજને
ઘણા શિષ્યો હતા. તેમના શ્રીધર્મચંદ્રસૂરિજને પોતાની પાઠે સ્થા-
પીને વિક્રમ સંવત ૮૮૦ માં તે દેવપત્તનમાં (પ્રભાસપાટણમાં)
સ્થર્ગે ગયા.

॥ ૪૦ ॥ શ્રીધર્મચંદ્રસૂરિ. ॥

॥ ૪૧ ॥ શ્રીસુવિનયચંદ્રસૂરિ—આ આચાર્ય વિક્રમ
સંવત ૯૨૨ માં આચાર્યપદને પ્રાપ્ત થયા.

॥ ૪૨ ॥ શ્રીગુણસમુદ્રસૂરિ—આ આચાર્ય વિક્રમ સંવત
૯૫૭ માં આચાર્યપદને પ્રાપ્ત થયા.

॥ ૪૩ ॥ શ્રીવિજયપ્રભસૂરિ—આ આચાર્ય વિક્રમ સંવત
૯૮૫ માં આચાર્યપદને પ્રાપ્ત થયા.

॥ ૪૪ ॥ શ્રીનરચંદ્રસૂરિ—આ આચાર્ય વિક્રમ સંવત
૧૦૧૩ માં આચાર્યપદને પ્રાપ્ત થયા

૧ આ વલ્લભીગચ્છના પરિવારનું વર્ણન આ પુસ્તકમાં આગળ પ્રસંગે
દરવામાં આવશે

॥ ૪૫ ॥ શ્રીવીરચંદ્રસૂરિ—આ આચાર્ય વિષ્ણુ સંવત
૧૦૭૧ માં આચાર્યપદને પ્રાપ્ત થયા.

એક વખતે તે શ્રીવીરચંદ્રસૂરિજી વિહાર કરતાથકા પોતાના
પરિવારસહિત પાલણપુરમાં આગ્યા, ત્યારે વલ્લભીશાખાના સોમ-
પ્રભસૂરિજી પણ વિહાર કરતાથકા પોતાના પરિવારસહિત ત્યાંજ
પાલણપુરમાં આગ્યા. હવે ત્યાં શંખેશ્વરગચ્છના મુનિએને ઉતરવા-
માટે એકજ ઉપાશ્રય હતો, અને તેથી આ બન્ને આચાર્યોએ પોત-
પોતાના પરિવારસહિત તે એકજ ઉપાશ્રયમાં નિવાસ કર્યો. એવામાં
આ પાંચમા આશના પ્રભાવથી પરસ્પર વંદના કરવામાટે તેઓ
બન્ને આચાર્યોના પરિવારમાં કલેશ થયો, અને તેથી ગચ્છના આવકો
પણ બે ભાગમાં વહેંચાઈ ગયા, અને પરસ્પર સ્પર્ધા કરવા લાગ્યા
તે વખતે સમુદ્રનામનો એક આવક થોડ તેઓમાંથી શ્રીવીરચંદ્રસૂરિ-
જીને તે ઉપાશ્રયમાંથી પોતાના વાડામાં લાગ્યો, અને પછી તે આ-
ચાર્યજી પણ પરિવારસહિત તે વાડામાંજ ચતુર્માસ રહ્યા. પછી તે
ભક્તિવંત સમુદ્રશેઠે તે આચાર્યજીને છત્ર અને ચામરસહિત રૂપાનો
સુખપાલ બેટ ધર્યો, અને મોહને લીધે થયેલા દષ્ટિરોગથી તે આચાર્ય-
જીએ પણ તેની તે બેટ સ્વીકારી. પછી તે વૃદ્ધ એવા શ્રીવીરચં-
દ્રસૂરિજી તે સમુદ્રશેઠના આશ્રયથી તે સુખપાલમાં બેસીનેજ જિન-
મંદિરઆદિકમાં જવા લાગ્યા. હવે તેની સ્પર્ધાથી ત્યાંના એક
સામત નામના ધનવાન આવકે સોમપ્રભસૂરિજીને પણ તેવીજ રીતે
સોનારૂપાનો સુખપાલ છત્રચામર સહિત બેટ આપ્યો, કાલના પ્રભા-
વથી તે આચાર્યજી પણ સંયમાચારને વિસરીને તે સુખપાલમાં
બેસીનેજ જવા આવવા લાગ્યા. એવીરીતે અનુક્રમે તે બન્ને મહાન
આચાર્યોના પરિવારના યતિઓ પણ આહારઆદિકની શુદ્ધિની
ગવેપણ ક્યાંવિના શિથિલાચારને પ્રાપ્ત થયા. દષ્ટિરોગથી મોહિત
થયેલા આવકો પણ પરસ્પરની સ્પર્ધાથી આધારમંદિકદોષોવાળા
આહારઆદિકથી તેઓને પ્રતિલાભવા લાગ્યા. એવીરીતે એકજ
સામાચારીવાળા એવા પણ તે બન્ને આચાર્યોના પરિવારમાં ચારિત્ર-
સંબધિ શિથિલાચાર પ્રવર્તવા લાગ્યો, અને પરસ્પર મહોદી સ્પર્ધા
થવા લાગી. હવે તે શ્રીવીરચંદ્રસૂરિજી વિષ્ણુ સંવત ૧૧૩૩ માં

પોતાની પાટે શ્રીજયસંઘસૂરિજીને સ્થાપીને વર્ધમાનપુરમાં (વડ-
વાણમાં) સ્વર્ગે ગયા. શ્રીવીરચંદ્રસૂરિજીએ જેમને ઉપાધ્યાયપદ
આપ્યું હતું, એવા શ્રીમુનિતિલકમુનિ ત્યાંથી જૂદા વિચરીને પાટ-
ણમાં ગયા. ત્યાં તેમના સંસારપક્ષના એક વનવાન કાકાએ મહો-
ત્સવપૂર્વક તેમનો નગરમાં પ્રવેશ કરાવ્યો, અને ત્યાં તેમણે પોતાની
એળેજ સૂરિપદ અંગીકાર કર્યું, અને તેમનો પરિવાર “ તિલક શા-
ખાથી ” પ્રસિદ્ધ થયો.

॥ ૪૬ ॥ શ્રીજયસંઘસૂરિ ॥

આ શ્રીજયસંઘસૂરિજી પણ પોતાના ગુરના આચારમુજબ
આરિસતુણમાં શિધિલતાને ધારણ કરવા લાખ્યા. તેમના પરિવારનો
યતિવર્ગ પણ સ્વચ્છંદાચારે વર્તતાથકો અનેક ગામોમાં ચૈત્યવાસીની
પેઠે પરિગ્રહસખધિ મૂર્ખામાં તત્પર થયો. આ શ્રીજયસંઘસૂરિજી
પોતાની પાટે શ્રીઆચારક્ષિતસૂરિજીને સ્થાપીને વિક્રમ સંવત ૧૧૬૯
માં વર્ધમાનનગરમાં (વડવાણમાં) સ્વર્ગે ગયા.

॥ ૪૭ ॥ શ્રીઆચારક્ષિતસૂરિ ॥

તેમનો વૃત્તાંત નીચે મુજબ છે—આધુપર્વતના નજીકના પ્રદે-
શમાં કાણા નામના ગામમાં પોરવાડજાતિમાં તિલકસમાન દ્રોણ-
નામે એક વ્યાપારી વસતો હતો તે દ્રોણ શેઠ જૈનધર્મમાં તત્પર
થઈ હુમશાં હિતમ આચરણવાળો થયોથકો ન્યાયમાર્ગથી સ્વદેપ
દ્રવ્ય ઉપાર્જન કરતો હતો. વળી તે મુનિઓની સેવા કરતોથકો
સંતોષથી પોતાનો સમય વ્યતીત કરતો હતો. તે દ્રોણશેઠને જૈન-
ધર્મમાંજ એક ચિત્તવાળી, શીલરૂપી આબૂપણને ધારણ કરનારી,
તથા તપઆદિક ધર્મકાર્યોમાં તત્પર દેહી નામની સ્ત્રી હતી. યૌવનને
પ્રાપ્ત થયેલા એવા પણ તે બન્ને સ્ત્રીધરતારુણ ધર્મમાં તત્પરપણ
જોઈ ત્યાંના સઘળા આવકો આશ્રય પામતા હતા. એ રીતે યૌવન-
કાળ વીત્યાબાદ પણ તેઓને કંઈ પણ સંતાન થયું નહી, અને
તેથી તે દેહી આવિકા મનમાં જરા દુલાવા લાગી. હવે એક દિવસે
શ્રીજયસંઘસૂરિજી વિહાર કરતાથકા મુખપાલમાં બેસીને મહોદા

આડંબરથી તે ગામમાં આવ્યા. હવે એ રીતે તે આચાર્યમહારાજને પરિબ્રહ્મ કરનારા તથા શિષ્યિલ આચારવાળા જાણીને શુદ્ધ સમ્યક્ત્વને ધારણ કરનારા એવા તે દેહી અને દ્રોણ તેમને વાંદવામાટે ગયા નહી, અને બીજા સર્વ આવકોએ વંદનાઆદિકવડે તેમણું સન્માન કર્યું પછી કોઈક દુષ્ટ ચુગલીખર માણસે તે દેહી અને દ્રોણનો તે વૃત્તાંત આચાર્યમહારાજને નિવેદન કર્યો તે સાંભળી મનમાં જરા કોપ પામેલા એવા પણ તે આચાર્યમહારાજ ગંભીરતાથી મોત રહ્યા. પછી ગણિએ ગાસનદેવીએ સ્વપ્નમાં તે આચાર્યમહારાજને કહ્યું કે, આજથી સાતમે દિવસે દેવલોકથી ચલેલો એક પુણ્યશાસ્ત્રી છવ દેહીના ઉદરમાં ગર્ભપણે ઉત્પન્ન થશે, અને તે જૈનશાસનનો પ્રભાવ કરનારો અને શુદ્ધ વિધિમાર્ગનો પ્રકાશ કરનાર ઉત્તમ આચાર્ય થશે, માટે તમારે તેમના તે પુત્રને પાચીને ઘણું કરવો પછી પ્રભાતે જાગેલા એવા તે આચાર્યમહારાજે તે બન્ને સ્ત્રીભરતારને પોતાની પાસે બોલાવ્યા. ત્યારે તેઓ પણ આચાર્યજીપાસે આવીને લોકબ્યવહારથીજ તેમને વંદન કરીને પાસે બેઠા પછી તે શુદ્ધમહારાજે તે દ્રોણશેઠને કહ્યું કે, હે ઉત્તમ આવક! તમે હમણાં ધર્મકાર્યોમાં તત્પર હોવા છતાં પણ વંદનમાટે પણ અમારીપાસે કેમ ન આવ્યા? એ રીતે આચાર્યમહારાજનો ઉપાલંબ સાંભળીને દ્રોણ તો મોત ધારણ કરીનેજ રહ્યો પરંતુ આવિકાઓમાં ઉત્તમ એવી તે દેહીએ પોતાના દૃઢ્યમાં ધૈર્ય ધારણ કરી કહ્યું કે, ભગવન્! આપ શાસનના નાયક, અને શાસ્ત્રોને જાણનારા છતાં પણ શુભપાલઆદિક પરિબ્રહ્મને શામાટે ધાન્ય કરો છો? કેમકે ભગવાન્ શ્રીમહાવીર-પ્રજ્ઞએ તો પરિબ્રહ્મની મૂર્છાવિનાનો યતિધર્મ કહેલો છે. એવી રીતના તેણીના ઉપાલંબને સાંભળ્યા છતાં પણ ગંભીરતાના ગુણને ધારણ કરનારા એવા તે આચાર્યમહારાજે કહ્યું કે, હે ભાગ્યશાસ્ત્રી ઉત્તમ આવિકા! તમેએ આપેલો ઉપાલંબ ચોચજ છે, પંચમકાલના પ્રભાવથીજ અમારી આવી સ્થિતિ થયેલી છે પરંતુ કુક્ષિમાં (પુત્રરૂપી) રત્નને ધારણ કરનારી એવી હે આવિકા! આજથી સાતમે દિવસે કોઈક ભાગ્યશાસ્ત્રી છવ દેવલોકથી ચલીને તમારા ઉદરમાં ગર્ભપણે ઉત્પન્ન થશે, અને તે મહાપ્રભાવિક, જૈનશાસનનો ઉદ્ધાર કરનાર, અને વિધિમાર્ગનો પ્રકાશનાર થશે, એમ ગાસનદેવીએ

મને સ્વપ્નની અંદર કહેલ છે મારે ધર્મની ઉત્તિ કરવામાટે અને જૈનશાસનની પ્રભાવના કરવાની હઝારી તારે એ તારે પુત્ર અમોને આપવો. એવીરીતનાં ગુરમહારાજનાં વચનો સાંભળીને તેણીએ કહ્યું કે, હે ભગવન! બે એરીતે મારા પુત્રથી શાસનની પ્રભાવના થવાનું શાસનદેવીએ કહેલું છે, તો હું પણ હર્ષથી મારે તે પુત્ર આપને આપીશ પછી હર્ષિત થયેલા ગુરમહારાજે પણ ધર્મભાસ આપેલા તેઓ જાણે વંદન કરીને પોતાને ઘેર ગયા. પછી જિનપૂજા-આદિક નિત્યનિયમ કરીને ભોજન કર્યાબાદ તે બન્ને સ્ત્રીભતારિ હર્ષિત થયાથકા ક્ષણવાર વિશ્રામ પામ્યા. પછી દ્રોણ તો વ્યાપારમાટે પોતાની દુકાને ગયો. સ્વદેષધનવાળો તે દ્રોણશેઠ ન્યાયપૂર્વક વસ્ત્રોના વ્યાપાર કરતો હતો, અને હમેશાં પોતાની આજીવિકાચોખ્ખ દ્રવ્ય કમાતો હતો. પછી સધ્યાકાલે પ્રતિકમણ કર્યાબાદ દ્રોણે ઉત્તમ શીલવાળી એવી પોતાની તે સ્ત્રીને કહ્યું કે, હે ભાગ્યવતિ! આપણી યૌવનઅવસ્થા વ્યતીત થઈ તોપણ આપણને કંઈ સંતતિ થઈ નહીં, પરંતુ બે હવે ગુરમહારાજનું વચન સત્ય થશે, તો આપણે પણ જગતમાં ભાગ્યશાલી થઈશું. એવીરીતનું પોતાના સ્વામિનું વચન સાંભલીને જૈનધર્મમાંજ એક શ્રદ્ધાવાળી તે દેહી પણ જરા લજ્જાથી પોતાનું મુખ નમાવીને, તથા જરા હસીને જાણે અમૃતને વરસાવતી હોય નહીં? તેમ મધુર વચનથી પોતાના સ્વામિપ્રતે કહેવા લાગી કે, હે સ્વામિન! જૈનધર્મના પ્રભાવથી સમણું સાચું થશે. પછી સુતેલી એવી તેણીને સન્નિએ શાસનદેવીએ સ્વપ્નમાં કહ્યું કે, હે ભાગ્યવતિ! તને એક પુત્ર થશે, અને તે જિનશાસનની મહોટી પ્રભાવના કરીને શુદ્ધ વિધિમાર્ગની પ્રકૃષ્ણા કરશે, મારે બ્યારે તે પુત્ર પાંચ વર્ષોના થાય, ત્યારે તારે તેને ગુરમહારાજને સમર્પણ કરવો. વહી ભાગ્યશાલી એવા તે પુત્રના જન્મથી માંડીને ઉત્તમ શીલવાળા એવા તમે જાણે સ્ત્રીભતારને ધનની પણ વૃદ્ધિ થશે. વળી સાત વર્ષોબાદ તમારા વરનાની વૃદ્ધિ કરનારો બીજો પુત્ર પણ થશે. એરીતે સ્વપ્ન બોલાવ્યા નિદ્રારહિત થયેલી એવી તે દેહીએ ઉઠીને મનમાં હર્ષ પામી આવશ્યકઆદિકની ક્રિયા કરી. પછી પ્રભાતે તેણીએ પોતાના સ્વપ્નને તે વૃત્તાંત હર્ષથી પોતાના સ્વામિને કહ્યો. ત્યારે તેણે પણ હર્ષિત થઈ અમૃતસરમાં વચનથી તેણીને

ખુશી કરીને પોતાનું જિનપૂજાઆદિક નિત્યકર્મ કર્યું. પછી તે શ્રીજય-
 સંઘસુરિય પણ વિહાર કરીને બીજી જગ્યાએ ગયા. પછી સાતમે દિવસે
 રાત્રિએ મુખે મુતેલી એવી તે દેહીએ સ્વપ્નમાં “ ઝાડુધનું ” ઝાટલે
 ગાયના દૂધનું પાન કર્યું. તે સ્વપ્ન જોઈને નિદ્રારહિત થયેલી એવી
 તેણીએ જિનેશ્વરપ્રભુના સ્તવનઆદિક ધર્મક્રિયાવડે બાકી રહેલી
 રાત્રિને સંપૂર્ણ કરી. પછી પ્રભાતે હર્ષથી તેણીએ તે સ્વપ્નનો
 વૃત્તાંત પોતાના સ્વામિને નિવેદન કર્યો. પછી હર્ષ પામેલા તે દ્રોણ-
 શેઠે પણ પોતાની તે સ્ત્રીને કહ્યું કે, હે પ્રિયે! શાસનદેવીએ કહિલું
 વચન ખરેખર સત્ય થયું છે. પુણ્યશાલી એવો આ દેવનો છવ દેવ-
 લોકથી અધીને હામણ તારા ઉદરરૂપી સરોવરમાં ખરેખર હંસની પેઠે
 ઉત્પન્ન થયો છે. એમ કહીને તે દ્રોણે પણ તેણીને હર્ષિત કરી,
 અને તેથી તે પણ હર્ષથી રોમાંચના સમૂહને ધારણ કરવા લાગી.
 પછી તે દ્રોણશેઠે પણ હર્ષપૂર્વક આભાયિકક્રિયા કરીને જિનપૂજામાટે
 શ્રીમહાવીરપ્રભુના જિનમંદિરમાં ગયો. વળી અત્યંત હર્ષ પામેલી
 તે દેહી પણ ખરેખર જિનેશ્વરપ્રભુની પૂજા કરીને પ્રકૃતિસત થયેલા
 રોમાંચોથી વિકસિત શરીરવાળી, તથા હૃદયમાં નહીં માતા એવા
 હર્ષને જાણે વખતી હોય નહીં? તથા જાણે પોતાના મુખરૂપી
 અંદરથી ઉત્પન્ન થયેલી, અને લબ્યપ્રાણીઓના સંતાપને દૂર કર-
 નારી એવી મનોહર અમૃતની ધારાને જાણે વરસાવતી હોય નહીં?
 એમ મનોહર કાંધોવડે શ્રીજિનેશ્વરપ્રભુની સ્તુતિ કરવા લાગી.
 પછી તે ખજે સ્ત્રીભર્તાર હર્ષથી ઘેર આવ્યા, અને પ્રમાદપૂર્વક
 તેઓએ મનોહર મિષ્ટાન્નભોજન કર્યું. હવે હર્ષથી રોમાંચને ધારણ
 કરતી, તથા પોતાના સ્વામીને પણ હર્ષ ઉપજાવતી તે દેહી પૃથ્વી
 જેમ નિધાનને ધારણ કરે, તેમ ગર્ભને ધારણ કરવા લાગી. તે વખતે
 જેમ જેમ તેણીના ઉદરમાં તે ગર્ભ વૃદ્ધિ પામવા લાગ્યો, તેમ તેમ
 જાણે સ્પર્ધાથી તેણીનું રૂપ પણ વૃદ્ધિ પામવા લાગ્યું. વળી તેણીને
 અત્યંતભાવથી જિનપૂજા કરવાનો અભિલાષ થયો, તથા તે ઘણાજ
 આદરમાનથી ગુરુમહારાજની પણ ભક્તિ કરવા લાગી, વળી તે
 શુભભાવવાળા દ્રોણશેઠને તે ગર્ભનાજ પ્રભાવથી વ્યાપારમાં પણ
 દિવસે દિવસે ઘણું લાભ થવા લાગ્યો. પછી નવ માસ સંપૂર્ણ
 થયામાઠે એક દિવસે પૂર્વદિશા જેમ અંજન તેમ તે દેહીએ એક

મનોહર પુત્રને જન્મ આપ્યો. તે વખતે તે દ્રોણશેઠે હર્ષથી અને શુભલાવથી દીન યાચકોને શક્તિમુગ્ધ દાન આપ્યું, તથા દેવપૂજા અને ગુરુભક્તિ કરી. પછી સ્વપ્નને અનુસારે તેણે પોતાના તે પુત્રનું સ્વજનોની સાક્ષીએ ગોદુહ એવું મનોહર નામ પાડ્યું. પછી નવા ઉત્પન્ન થયેલા છે અંકુરા જંમાં એવા બગીચામાં રહેલાં વૃક્ષની પેઠે લાઠ લગાવાતો એવો તે બાળક દિવસે દિવસે વૃદ્ધિ પામવા લાગ્યો. બાલ્યભાવવાળો એવો પણ તે બાળક બાલપણની એટલા છાડીતે હુમેશાં હાસ્યથી પોતાના માતાપિતાને હર્ષ પમાડવા લાગ્યો. અર્ધ-ચંદ્રસરખી કાંતિવાળું, અને ઉત્તમ લક્ષણોવાળું એવું તે બાળકનું વિશાલ કપાળ લક્ષ્મીને જોવાના આરીસાસરખું શોભતું હતું. તે બાળકના મસ્તકપર રહેલા સુક્રમાલ અજનસરખી કાંતિવાળા મનોહર કેશો જાણે સ્વર્ગલક્ષ્મીના કદાશોસરખા શોભતા હતા. વળી તે બાળકની ચંચલ છતાં પણ નિર્મલ એવી બન્ને આંખો લોકોને હર્ષ આપનારી જાણે અમૃતની બે કુંડીઓ હોય નહીં? તેમ શોભતી હતી. વળી હુમેશાં હાસ્યથી પ્રકુદિત થયેલું તેનું મુખરૂપી કમલ માતાપિતાના મનમાં કીડા કરતુંથક સજ્જનોની શ્રિણિને આનંદ આપતું હતું ગુણોના સમુદ્રસરખો એવો તે ગોદુહ બાળક છતાં પણ રડતો નહીં, તેમજ કોઈ પણ વખતે પોતાની માતાને ઉદ્વેગ પમાડતો નહીં હસતોથકો પોતાના પિતાના બોળામાં બેઠેલો અને અત્યંત તેજસ્વી એવો તે બાળક શું ઉદ્યાચલપર રહેલો નવીન સૂર્ય હોયો છે? એમ શોભતો હતો પોતાની કેડપર બેઠેલા તે બાળકવડે કરીને તેણીની માતા વસંતઋતુમાં ફલસહિત થયેલી મનોહર આગ્રહતાસરખી શોભતી હતી. તે બાલક હુમેશાં પોતાની માતા સાથે જિનેચરના ટરાસરમાં જતોછતો નગરવાસી લોકોને હાસ્ય કરતો આનંદ ઉપજાવતો હતો એરીતે તે બાળક અનુક્રમે ત્રણ વર્ષોનો થયો, ત્યારે તે હાથીના બચ્ચાંની પેઠે માર્ગમાં કીડા કરતોથકો લીલાથી ચાલવા લાગ્યો.

હવે વિધ્યાચલપરંતપર કોઈક મહાયોગી વસતો હતો, અને ત્યાં રહી તે પરકાયપ્રવેશ એટલે બીજાના શરીરમાં પેસવાની વિદ્યા સાધતો હતો. ઘણી મહેનતથી તે તેનું સાધન કરતો હતો, પરંતુ અભાગ્યપોએ તેની તે વિદ્યા સિદ્ધ થતી નહોતી. વળી તે હુમેશાં

સ્મશાનમાં જઈને નિર્ભય થયોથકો એકસો આઠ મંત્રજાપ કરતો હતો, પરંતુ તે વિધા તેને સિદ્ધ થતી નહોતી. પછી એક વખતે કંદાગેલા તથા નિરાશ થયેલા એવા તે યોગીને પર્વતને માર્ગે જતો એક ગહાધૂર્ત કાપડી મળ્યો. ત્યારે તે સરસ ચિત્તવાળા યોગીએ તે કાપડીની પાસે પોતાનો વૃત્તાંત કહીને કહ્યું કે, મેં મારા ગુરુમહારાજે આપેલો પરમયજ્ઞવેશ નામની વિધાનો આ મંત્ર એક વખત સુધી શાધ્યો, પરંતુ તે વિધા સિદ્ધ થતી નથી. તે સાંભળી તે ધૂર્ત કાપડીએ વિચાર્યું કે, ખરેખર શરીરના લક્ષણોવડે આ યોગી ખત્રી-સક્ષ્મશ્લેષ પ્રરૂપ દેખાય છે. હવે કપટક્રિયાથી જો હું આ યોગીને વશ કરું, તો તેવડે. કરીને મારી સુવર્ણપુરૂષ સાંધવાની હજી સંપૂર્ણ થશે. એમ વિચારી તે કાપડીએ ને યોગીને કહ્યું કે, હે મિત્ર! એવા પ્રકારની કોઈ પણ વિધા ઉત્તરસાધકવિના સિદ્ધ થતી નથી. મારે તું મને ઉત્તરસાધક કરીને કરીને તે વિધા સાધ? તે સાંભળી સરસ ચિત્તવાળા એવા તે યોગીએ પણ તેમ કરવાનું સ્વીકાર્યું. એવીરીતે નિશ્ચય કર્યાબાદ તેઓ બન્ને નર્મદાનદીના કિનારાપર આવેલા ભરૂચનગરમાં આવ્યા. પછી તે કાપડીને ત્યાં સ્મશાનમાં બેસાડીને તે યોગી વિધા, સાધવામાટે કાપડીએ કહેલાં ઘૂત, કાષ્ટ, તથા કળેરનાં પુષ્પઆદિકની સામગ્રી એકઠી કરવામાટે નગરમાં ગયો. એવામાં આ શ્રીજયસંઘસુરિષ્ટ પણ તેજ ભરૂચનગરમાં ચતુર્માસ રહેલા છે. તે વખતે જિનમંદિરે જતા એવા તે આચાર્યશ્રીએ માર્ગે ચાલતા તે યોગીને ઓળખી કહ્યો, અને તેમણે વિચાર્યું કે, ખરેખર આ યોગી બાલ્યાવસ્થામાં જુગારના વ્યસનથી પિતાએ ઘરમાંથી કહાડી મેલેલો મારો (સસારીપણાનો) ભાઈજ છે. વૈરાગ્યથી યોગી ધમને ખરેખર આ અહીં શિક્ષામાટે ભગતો જણાય છે. પછી ભાઈના સ્નેહથી પ્રેરાયેલા એવા તે આચાર્યમહારાજે પોતાના એક સેવકને મોકલીને તે યોગીને પોતાની પાસે બોલાવ્યો. ત્યારે તે યોગી પણ ત્યાં આવી આચાર્યશ્રીના સુખસામું જોતોથકો પોતાના મનમાં વિચાર કરતોજ ઉભો રહ્યો. પછી આચાર્યશ્રીએ તેને કહ્યું કે, હે મહાત્મન! તું તું મને ઓળખે છે? ત્યારે ભ્રમમાં પડેલા તે યોગીએ કહ્યું કે, હું આપને બરોબર ઓળખી શકતો નથી. પછી આચાર્યશ્રીએ પોતાની બાલકીકાઆદિકના વૃત્તાંતવાળો પોતાનો સાંસારિક

ત્યારે તે સીદિક પણ તેમના દર્શનમાટે ઉત્સુક થઈ તે જ્ય-
વતશ્રાવકને કહેવા લાગ્યો કે, હે મિત્ર! હું પણ તે શ્રીઆચાર્ય-
નહારાજનાં દર્શન કરવાને ઇચ્છું છું. ત્યારે જ્યવંતે કહ્યું કે, હે
મિત્ર! હું આવતીકાસે તે ગુરૂમહારાજને પૂછીને તમોને તેમની પાસે
લેઈ જઈશ એમ કહી તે જ્યવતશ્રાવક ઘેર આવી વિચારવા
લાગ્યો કે, જો ગુરૂમહારાજ કોઈ પણ મંત્રના પ્રયોગઆદિકથી આ
કોડપતિશોઠની પુત્રની ઇચ્છા સંપૂર્ણ કરે, તો જિનશાસનનો મહિમા
પણ વિસ્તાર પામશે, અને મારૂ પણ દારિદ્ર્ય દૂર થશે એમ વિચારી
પ્રભાતે તે ગુરૂમહારાજપાસે આવ્યો. પછી તેણે ગુરૂમહારાજને વંદન
કરીને તે સીદિકશોઠને વૃતાંત કહ્યો. ત્યારે ગુરૂમહારાજે આદેશ
કરેલા તે શ્રીરાજ્યચંદ્રમુનિએ તે જ્યવંતશ્રાવકને કહ્યું કે, જૈનશા-
સનની પ્રભાવના દરવામાટે એમો તેને એક યંત્ર બનાવી આપશું,
અને તે યંત્રના પ્રભાવથી તેને પુત્ર થશે. તે સાંભળી હ્રય પામીશો
તે જ્યવતશ્રાવક ગુરૂમહારાજને વાંદીને પોતાના મિત્ર એવા તે
સીદિકશોઠપાસે આવ્યો. પછી તે સીદિકશોઠ પણ મનોહર વસ્ત્રઆદિક
પહેરીને તે જ્યવતશ્રાવકની સાથે ગુરૂમહારાજપાસે આવ્યા. ત્યાં
તેણે તે ઉત્તમ ગુરૂમહારાજને નમસ્કાર કરીને એક હજાર સોનામો-
હારો તેમના ચરણોમાં મૂકી પછી તે જ્યવતશ્રાવકે પોતાના મિત્ર
એવા તે સીદિકશોઠને પરિચય કરાવીને ગુરૂમહારાજને કહ્યું કે, હે
ભગવન! આ મારા મિત્ર પરમ કૃપાલુ છે, તથા હમેશાં યોગિયતિ-
ઓની ભક્તિમાં તત્પર થઈ ઘણું દાન આપે છે, પરંતુ સંતાનના
અભાવથી તેમણે હૃદય હમેશાં દુઃખાયા કરે છે. મારે એમનાપર કૃપા
કરીને સંતાનપ્રાપ્તિનો કંઈક ઉપાય આપ તેમને સૂચવો? પછી
ગુરૂમહારાજે આદેશ આપેલા એવા તે. શ્રીરાજ્યચંદ્રમુનિએ તે
સીદિકશોઠને ભોજપત્રપર લખેલો એક યંત્ર આપીને કહ્યું કે, આ
યંત્ર જલના પાત્રમાં રાખીને તે જલ સૂર્યાકાળે શેઠાળીધે પીવું,
અને તમારે અને તે શેઠાળીધે અર્ચિતપર્થિત માંમમદિરાનો ત્યાગ
કરવો. પછી તેમણે કહેલું તે સઘળું સ્વીકારીને, તથા તે યંત્ર લેકને,
અને ગુરૂમહારાજને નમસ્કાર કરીને તે સીદિકશોઠ તે જ્યવંતશ્રાવ-
ક સાથે ખુશી થયોથકો પોતાને ઘર આવ્યો. પછી તે સીદિક-
પોતાના મિત્ર એવા તે જ્યવંતશ્રાવકને મળી પાંચસો મોના-

માહોરો આપી ખુશી કર્યો. જયવંત પણ તે દ્રવ્યના લાભથી
 ખુશી થઈ પોતાને ઘેર ગયો. પછી સચ્ચાકાલે તે સીદિકશેઠે પણ
 તે યંત્રને જલના પાત્રમાં સ્થાપન કરીને તે જલ પોતાની સ્ત્રીને
 પાતું. તથા ત્યારથી માંડીને તે સીદિકશેઠની સ્ત્રી પણ તે યંત્રના
 માહાત્મ્યથી પોતાના ઉદરમાં ગર્ભને ધારણ કરવા લાગી હવે તે
 શ્રીજયસંઘસુરિજી પણ સઘના આગ્રહથી ત્યાં ખંભાયતખંદરમાંજ
 ચતુર્માસ રહ્યા. પછી તે સીદિકશેઠે પણ પોતાની તે સ્ત્રીના ઉદરમાં
 ગર્ભને વૃદ્ધિ પામતો જાણીને પોતાના મનમાં અત્યંત ખુશી થઈને,
 તથા તે શુદ્ધમહારાજને મહાન્ પૂજપ જાણતોથકો હુમેશાં તેમને
 વાંદવામાટે ઉપાસ્યે આવવા લાગ્યો. એવીરીતે તેને હુમેશાં ત્યાં
 આવતો બેઠેને તેની જાતિના મ્લેચ્છો ધર્મસંબધી ઈર્ષ્યાથી તેનાપર
 રોપાયમાન થવા લાગ્યા. પછી ચતુર્માસખાદ શુદ્ધમહારાજ પણ
 ત્યાંથી વિહાર કરીને બીજે સ્થાનકે ગયા. હવે અહીં નવ માસ
 સંપૂર્ણ થયાખાદ તે સીદિકશેઠની સ્ત્રીએ પણ સૂર્યસરખા એક
 મહાતેજસ્વી પુત્રને જન્મ આપ્યો. ત્યારે અત્યંત ખુશી થયેલા
 તે સીદિકશેઠે ઘણું દ્રવ્ય ખર્ચીને પોતાની જાતના સઘના મ્લેચ્છોને
 સત્પુત્ર કર્યા, અને તેથી તેઓ પણ સર્વે રોપરહિત થયા, કેમકે જાન
 જગતમાં રાત્રીઓને પણ પ્રેમ ઉપજવનાર થાય છે. ત્યારપછી તે
 બુદ્ધિવાન સીદિકશેઠે પોતાના મિત્ર એવા તે જયવંતને બોલાવીને,
 તથા તેને પાંચ હજાર સોનામાહોરો આપી ખુશી કરીને શુભરીતે
 જિનમંદિરોમાં જિનેશ્વરપ્રભુની પૂજા કરાવી હવે તે સીદિકશેઠનો
 પુત્ર પણ અત્યંત વૃદ્ધિ પામતોથકો પોતાના માતાપિતાને આનંદ
 ઉપજવવા લાગ્યો. ત્યારખાદ અત્યંત ખુશી થયેલા તે સીદિકશેઠે
 તે શ્રીજયસંઘસુરિજીને બેસવામાટે એક લાખના મૂલ્યવાળો મુવ-
 ણીનો સુખપાત્ર મોકલ્યો. પછી અનુક્રમે મનોહર રૂપ અને લાવણ્ય-
 આદિ ગુણોવાળો તે ગોદુહકુમાર પણ સર્વ શ્રાવકોના તથા વત્તિ-
 ઓના સમુદાયના દૃઢ્યમાં હર્ષનો સમૂહ ઉપજવવા લાગ્યો. ત્યારે
 આચાર્યમહારાજે પણ વિનયવાન તથા ગંભીરતાઆદિ ગુણોના
 સમુદાયથી શોભિતા એવા તે ગોદુહકુમારને જાણીને રાંધનપુરમાં
 ત્યાંના સંઘના આગ્રહથી વિક્રમ સંવત ૧૧૪૬ ના પોષસુદી
 ત્રીજને દિવસે દીક્ષા આપી, અને તે વખતે શુદ્ધમહારાજે તેમના
 મસ્તકપર વાસકીય નાખીને તેમણે “ આચરંક્ષિત ” નામ આપ્યું.

પછી તે આયેરક્ષિતમુનિ ગુરુમહારાજપાસે જૈનોના સિદ્ધાંતઆદિક ગાત્રોનો અનુક્રમે અભ્યાસ કરવા લાગ્યા. તીક્ષ્ણબુદ્ધિવાળા એવા તે શ્રીઆયેરક્ષિતમુનિજીએ થોડાજ સમયમાં ઘણાં શાસ્ત્રોનો અભ્યાસ કર્યો. પછી તેમણે ગુરુમહારાજની આજ્ઞાપૂર્વક તે શ્રીરાત્યયંદ્રમુનિ-વરની પાસે મત્રતત્રઆદિક અગમ્ય વિદ્યાઓનો પણ અભ્યાસ કર્યો તેમના વિનયઆદિક ગુણોથી અત્યંત સંતુષ્ટ થયેલા એવા તે રાત્યયંદ્રમુનિએ તે શ્રીઆયેરક્ષિતમુનિજીને પરકાયપ્રવેશવિદ્યા પણ આપી. એવીરીતે અનુક્રમે કહો છે ગાત્રોનો અભ્યાસ જેમણે એના તે શ્રીઆયેરક્ષિતમુનિજીને વિક્રમ સનત ૧૧૫૯ ના માગારશુદી ત્રીજને દિવસે પાટણ નામના નગરમાં મઘની આજ્ઞાથી ગુરુમહારાજે આચાર્યપદ આપ્યું.

પછી એક વખતે તે શ્રીઆયેરક્ષિતમુનિજીએ દશવૈકાલિક-સૂત્રના પાઠનો અભ્યાસ કરતાંયકાં નીચે મુજબ ગાથા વાચી—

સીઓદગં ન સેવિન્નમ્ : મિલ્લાવુકિલ્લિમાણી ય ॥

ઉસણોદગ તહુ દામુખં । પડિગાહિન્ન સંજઓ ॥ ૧ ॥

અર્થ—ચારિત્રવાન્ સાધુએ ઉકાળ્યાવિનાનું ઠંડું પાણી, કરા, વરસેણું પાણી તથા બરફ મહણ કર્યાં નહી, પરંતુ ઉકાળેણું પ્રામુક જલ મહણ કરવું.

આ ગાથાનો અર્થ વિચારતા એવા તે શ્રીઆયેરક્ષિત મુનિજી વિચારવા લાગ્યા કે, આપણે ચારિત્રવાન્ સાધુ છતાં પણ શાસ્ત્રોમા નિષેધ કહેલા કાચાં ઠંડા પાણીઆદિકને તથા આધ્યાત્મિક આહારઆદિકને કેમ એવીયે છીયે? એમ મનમાં મઠા લાવીને તેમણે વિનયપૂર્વક તેના મખરમાં ગુરુમહારાજને પ્રશ્ન કર્યો. ત્યાં ગુરુમહારાજે કહ્યું કે હું વત્સ! આજકાલ પાંચમા આરાના પ્રભાવથી આપણે આશ્રમાં કહેલો શુદ્ધ ચારિત્રધર્મ પાલવાને અસમર્થ છીયે, અને તેવીજ આપણે કાચાં પાણીઆદિક વાપરીયે છીયે. તે સાંભળી વૈગમ્યમુક્ત દૃઢ્યવાળા તે શ્રીઆયેરક્ષિતમુનિજીએ કહ્યું કે, હું ભગવન્! જો આપની આજ્ઞા હોય તો હું શુદ્ધ ચારિત્રધર્મનો સ્વીકાર કરીને શુદ્ધ ધર્મની પ્રપંજા કરે.

તે સાંભળી ગુરુમહારાજે વિચાર્યું કે, ખરેખર પૂર્વે શાસનદેવીએ
 હુંલું વચન સત્ય થશે, કેમકે આ શ્રીઆર્યવક્ષિતસુરિજી ક્રિયાદ્વાર
 કરીને શુદ્ધ વિધિમાર્ગની પ્રરૂપણા કરશે. જોમ વિચારી તેમને યોગ્ય
 જાણી ગુરુમહારાજે હું કે, હું તારા જેમ તમોને રૂચે તેમ કરો?
 એરીતે ગુરુમહારાજની આજ્ઞા મળવાથી તે શ્રીઆર્યવક્ષિતજીએ
 આચાર્યપદનો ત્યાગ કર્યો, તથા ગુરુમહારાજે અત્યંત આમહથી
 આપેલા ઉપાધ્યાયપદને સ્વીકારીને, તથા પોતાનું નામ વિજયચંદ્ર
 ઉપાધ્યાય ” એવું નામ ધારણ કરીને ક્રિયાદ્વારપૂર્વક શુદ્ધ આચાર-
 પાળી ફરીથી દીક્ષા લેઈને કેટલાક સવેગીમુનિઓની સાથે વિક્રમ
 સંવત ૧૧૫૬ ના મહા શુદ્ધ પાંચમને દિવસે તે બ્રૂદા વિહાર કરવા
 લાગ્યા. પછી તે શ્રીવિજયચંદ્રઉપાધ્યાય વિવિધપ્રકારના તપથી
 પોતાના શરીરને શોષાવતાથકા આકરી ક્રિયા કરવા લાગ્યા, અને પગે
 ચાલી ઉપ વિહાર કરતાથકા અનુક્રમે પરિવારસહિત પાવાગઢપર
 આવ્યા હવે ત્યાં શુદ્ધ આહાર ન મળવાથી તેમણે તે પાવાગઢપર
 સાગારીઅનશનતપનો પ્રારંભ કર્યો, અને એરીતે અનશનપડે
 કરીને ત્યાં ત્રીસ દિવસો વ્યતીત થયા. એવામાં ચક્રેચરી તથા
 પદ્માવતીદેવીએ મહાવિદહક્ષેત્રમાં જઈ ત્યાં વિચરતા એવા શ્રીસી-
 મંધરજિનેશ્વરને પૂછ્યું કે, હું ભગવન! આ કાળમાં ભરતક્ષેત્રમાં
 જિનેશ્વરપ્રભુના શુદ્ધમાર્ગની પ્રરૂપણા કરનાર કોઈ મુનિ છે કે
 નહીં? તે સાંભળી તે જિનેશ્વરમહારાજે હું કે, હાલમાં જેમણે
 પાવાગઢપર સાગારીઅનશન કરેલું છે, એવા શ્રીવિજયચંદ્રઉપાધ્યાય
 જેનોમાં શુદ્ધમુનિમાર્ગને જાણનારા છે, અને તે હવે શુદ્ધ વિધિમા-
 ર્ગની પ્રરૂપણા કરશે એવીરીતનાં ભગવાનનાં વચનો સાંભળીને
 અત્યંત ખુશી થયેલી એવી તે બન્ને દેવીઓ ત્યાં શ્રીસીમંધરજી-
 મીજીને વાંદીને તુરત ભરતક્ષેત્રમાં પાવાગઢપર આવી, તથા ત્યાં
 અનશન કરીને રહેલા તે શ્રીવિજયચંદ્રઉપાધ્યાયજીની સમીપે પ્રકટ
 થઈને તથા તેમને વદન કરીને તે દેવીઓએ કહ્યું કે, હું મુનીશ્વર!
 હવે તમે અહીંથી તુરત ભાલેજ નામના નગરમાં જાઓ? અને
 ત્યાં તમેને શુદ્ધ આહારની પ્રાપ્તિ થશે, તથા ત્યાં શુદ્ધ જિનમા-
 ર્ગની પ્રરૂપણા કરવાથી ત્યારથી તમારાવડે જિનસાસનની મહોદી
 પ્રભાવના થશે. એવીરીતનાં દેવીએ હુંલું વચનો સાંભળીને કે-
 લાક મુનિઓના પરિવારસહિત તપથી હુજીલ સરીરવાળા એવા તે

વિજયચંદ્રઉપાધ્યાય ત્યાંથી વિહાર કરીને ભાલેજનગરમાં પધાર્યા, અને ત્યાં પારણું કરીને તે સુખેસમાધે પરિવારસહિત ઉપાશ્રયમાં રહ્યા.

હવે આ ભાલેજનગરમાં ગૌતમગોત્રવાળો, તથા ભાંડશાલી (ભણશાલી) શાખામાં મુકુટની પેઠે ચોસતો યશોધનનામે એક ધનવાન બ્યાપારી વસતો હતો. પૂર્વે શ્રીમાન ઉદયપ્રભસુરિજીએ પ્રતિબોધેલા એવા તેના પૂર્વજોએ જૈનધર્મ અંગીકાર કર્યો હતો, પરંતુ પાછળથી મિથ્યાત્વીઓની સોખતથી તેણે કુટુંબ મિથ્યાત્વી થયું હતું. પછી એક વખતે પૂર્વે કરેલાં અશુભ કર્મોના ઉદયથી તે યશોધનના શરીરમાં દાહજ્વર ઉત્પન્ન થયો. તે રોગને મટાડવામાટે તેની માતા તથા પુત્રઆદિક કુટુંબે મળીને ઘણા વેદોને બોલાવ્યા, પરંતુ તેથી તે યશોધનને કંઈ પણ ફાયદો થયો નહીં. ત્યારે અત્યંત ખેડ પામેલી તેની માતાએ અકુમનો તપ કરીને પોતાની અંખિકા નામની ગોત્રદેવીનું આરાધન કર્યું. ત્યારે તેણીએ પ્રત્યક્ષ થઈ તેને કહ્યું કે, તારા કુટુંબે કુલપરંપરાથી ચાલ્યા આવતા એવા જૈનધર્મનો ત્યાગ કરીને મિથ્યાત્વ અંગીકાર કર્યું છે, અને તેથી મેજ તારા આ યશોધનપુત્રને દાહજ્વરથી પીડિત કરેલો છે. તે સાંભળી દુઃખથી ગદગદકંઠવાળી એવી, તેણીએ કહ્યું કે, હું માતાજી! હવે તમે અમારા આ એક વખતના અપરાધની ક્ષમા કરો? અને મારાપર કૃપા કરીને આ મારા પુલના દાહજ્વરની શાંતિ કરો? અને આજથી માંડીને હું કુટુંબસહિત ફરીને જૈનધર્મનો સ્વીકાર કરીશ. તે સાંભળી શાંત થયેલી એવી તે અંખિકાદેવીએ કહ્યું કે, આ નગરમાં મુદ્ધચારિતની ક્રિયાને ધરનારા, અને વિધિયુક્ત જૈનધર્મની પ્રતિષ્ઠા કરનારા શ્રીવિજયચંદ્રનામના ઉપાધ્યાય આવેલા છે. તેમણે ચરણોદક લેઈને, તે જલપડે તારા આ યશોધનપુલના શરીરે સિંચન કરે? કે જેથી તેના શરીરમાં રહેલા રોગની શાંતિ થશે, એમ કહીને તે અંખિકાદેવી અદ્રશ્ય થયાં. પછી તેણીએ ઉપાશ્રયે જઈ, તથા ઉપાધ્યાયજીને વાંદીને અંખિકાદેવીએ કહેલો સઘળો વૃતાંત તેમને કહી સંભળાવ્યો. પછી તે શ્રીઉપાધ્યાયજીમહારાજનું ચરણોદક વાસણમાં લેઈ પોતાને ઘેર આવી. અને પછી તેણીએ તે ચરણોદકપડે પોતાના યશોધનપુત્રના શરીરપર સિંચન કર્યું, અને

તેથી તે તેજ સમયે રોગરહિત થયો. પછી તેની માતાએ પોતાના તે યશોધનપુત્રને પોતાની ગોત્રદેવી અષ્ટિકાએ કહેલો સઘળો વૃત્તાંત કહી સંભળાવ્યો. તે સાંભળી અત્યંત ખુશી થયેલો તે યશોધન પોતાના સર્વ પરિવારસહિત ઉપાગ્રયે જઈ તે શ્રીવિજય-ચંદ્રઉપાધ્યાયજીના ચરણોમાં પડ્યો. ઉપાધ્યાયજીએ પણ તેને ચોચાળી જૈનધર્મના ઉપદેશ આપ્યો. પછી ખુશી થયેલા તે યશોધન પણ શુદ્ધ સમ્યક્ત્વસહિત આવકનાં બાર વ્રતો ગુરૂમહારાજના મુખથી સ્વીકાર્યાં. પછી તેના સર્વ કુટુંબે પણ તેજ વખતે ગુરૂમહારાજનો પાસે મિથ્યાત્વનો ત્યાગ કરીને જૈનધર્મ સ્વીકાર્યો, અને ગુરૂમહારાજના ઉપદેશથી તે યશોધનશેઠે પોતાનું “ ભાંડ-શાલી ” (ભણશાલી) નામનું ગાલ સ્થાપ્યું. પછી ગુરૂમહારાજવ્રતે ભક્તિવંત એવા તે યશોધનશેઠે અત્યંત આગ્રહથી શ્રીજયસંઘસ-રિજીને ત્યાં ભાણેજનગરમાં બોલાવ્યા, ત્યારે તેના આગ્રહથી આચાર્યમહારાજ પણ ત્યાં પધાર્યા, તે વખતે તે યશોધનશેઠે ‘ ઘણું દ્રવ્ય ખર્ચી તેમના ત્યાં પ્રવેશમહોત્સવ કરાવ્યો. પછી તે યશોધનઆદિક આવકોના અત્યંત આગ્રહથી શ્રીજયસંઘસરિજીએ વૈરાગ્યથી નહી ઇચ્છતા એવા પણ તે શ્રીવિજયચંદ્રઉપાધ્યાયજીને વિક્રમ સંવત ૧૨૬૬ ના વૈસાખશુદ્ધ ત્રીજને દિવસે ફરીને આચાર્યપદ આપ્યું. એવીરીતે તેમના આચાર્યપદના મહોત્સવમાં તે શ્રીમાન યશોધનશેઠે એક લાખ ટંકનો ખર્ચ કર્યો. હવે જુદા એવા તે શ્રીજયસંઘસરિજી પણ ત્યાંજ આસીચનાપૂર્વક પચપરમેષ્ટિનું ધ્યાન ધરતાયકા કાળ ફરીને સ્વર્ગલોકમાં ગયા, હવે ફરીને આચાર્યપદ આપતી વેળાએ ગુરૂમહારાજે તેમને પૂર્વે આપેલું “ આર્યરક્ષિત ” નામજ ફરીને પણ આપ્યું હતું. હવે તે શ્રીમાન યશોધન આવકે તે શ્રીઆર્યરક્ષિતસ-રિજીના ઉપદેશથી એક મહાન જિનમંદિર બંધાવવાનું કાર્ય પ્રારંભ્યું. પરંતુ તે જિનપ્રાસાદની જગીનનો અવિષ્ણાયક એવો એક વ્યંતરદેવ ત્યાં ઉપદ્રવ કરવા લાગ્યો તે વ્યંતરદેવ તે જિનપ્રાસાદમાટે ખોદેલા પાયમાં રાત્રિએ હાડકાઓનો સમૂહ નાખીને તેને પૂરી ઢંવા લાગ્યો. તે જોઈ ખેદ પામેલા યશોધને તે વૃત્તાંત શ્રીઆર્યરક્ષિતગુરૂજીને કહ્યો ત્યારે તે ગુરૂમહારાજે રાત્રિએ આકર્ષિણીવિંધાનું આરાધન કર્યું. ત્યારે પાઠસિદ્ધ એવી તે વિંધા પણ તેજ વખતે ગુરૂમહારાજપાસે આવીને કહેવા લાગી કે, આપસાહેબે આરં શામાટે સ્મરણ કર્યું ?

જે કંઈ કાર્ય હોય તે કરાવો? ત્યારે ગુરમહારાજે કહ્યું કે, આ
 યશોધન આવકે પ્રારંભેલાં જિનમંદિરના કાર્યમાં વિપ્ર કરનાર કોણ
 છે? અને તે શામાટે વિપ્ર કર છે? ગુરમહારાજે એમ કહેવાથી તે
 દેવી કહેવા લાગી કે, હું ભગવન! તે ભૂમિનો અધિષ્ઠાયક એવો
 એક વ્યંતરદેવ પોતાના કુદ્રસ્વભાવથી તે પાયાનો ખાડો હાડકાં-
 એનાં સમૂહથી ભરે છે. ત્યારે ગુરમહારાજે કહ્યું કે, તે કુદ્રવ્યંત-
 રને તું અહીં મારીપાસે લાવ? એવીરીતે ગુરમહારાજનો હુકમ
 થવાથી તે આકર્ષણી વિદ્યા તે વ્યંતરદેવને ગુરમહારાજપાસે લાવી.
 પહેલાં તો તે કુદ્ર વ્યંતર ગુરમહારાજને ડરાવવામાટે પોતાનું ભય-
 કર સ્વરૂપ પ્રગટ કરીને ગુરમહારાજપાસે આવી ઉભો. ત્યારે ગુર-
 મહારાજે પણ નિર્ભય થઈને સ્તંભનમંત્રના પ્રયોગથી તેને ત્યાંજ
 સ્તંભી રાખ્યો, અને તેથી તે ત્યાંથી જરા પણ ચાલવાને શક્તિવાન
 થયો નહીં. તેથી તે ખેદ પામીને હાથ ભેડી ત્યાંજ ઉભો રહી
 ગુરમહારાજને વિનંતિ કરવા લાગ્યો કે, હું ભગવન! શામાટે તમારે
 મને અહીં આકર્ષેલો છે? વળી તમારે સ્તંભિત કરવાથી હું
 અહીં ઘણી વેદના અનુભવું છું, અને તેથી મારા અપરાધની
 ક્ષમા કરો? એમ કહી પોતાનું ભયંકર સ્વરૂપ છાડીને તે ત્યાં
 શાંતરૂપે રહ્યો. પછી ગુરમહારાજે તેને કહ્યું કે, યશોધનઆવકે પ્રારં-
 ભેલાં જિનમંદિરના પાયાની ખાડને તું રાત્રિએ હાડકાંએના
 સમૂહથી શામાટે પૂરી કે છે? તે સાંભળી તે વ્યંતરે કહ્યું કે, હું ભગ-
 વન! હું તે ભૂમિનો અધિષ્ઠાતા છું, અને મને નિવેદ્યાદિક કંઈ
 પણ બલિદાન આપ્યાવિનાજ તે યશોધનચેટે મારો અનાદર કરી
 આ કાર્ય પ્રારંભેલું છે, અને તેથી હું કોપ પામીને પાયાની તે
 ખાડ હાડકાંએના સમૂહથી પૂરી દઉં છું. ત્યારે ગુરમહારાજે તેને
 કહ્યું કે, હું મહાનુભાવ! તારે તો તીર્થ કરપ્રભુના તે પ્રાસાદમાટે તે
 તારી ભૂમિ તેને ભેટજ કરવી ઉચિત છે, તથા તારે તેમાટે તેને મદ-
 દજ કરવી ઉચિત છે. ઇત્યાદિક ગુરમહારાજના વચનોથી ખુશી
 થયેલો તે વ્યંતરદેવ ગુરમહારાજને નમસ્કાર કરી કહેવા લાગ્યો કે,
 હું ભગવન! ત્યારે તે જિનમંદિરના દ્વારની ભિતમાં તે યશોધનચેટે
 ચાર હાથવાળી મારી મૂર્તિ બેસાડે, અને નેમ કરવાથી હું કોઈપણ
 સમયે ત્યાં ઉપદ્રવ કરીશ નહીં. પછી ગુરમહારાજે તેનું તે વચન
 સ્વીકાર્યાબાદ, અને તેને છૂટો કર્યાબાદ તે વ્યંતર ગુરમહારાજ-

પાસે સમજીત લેઈને પોતાને સ્થાનકે ગયો. પછી પ્રભાતે ગુરૂમહારાજે તે ઉત્તમ એવા યશોવનશ્યાવકને બોલાવીને તે વ્યંતરનો વૃત્તાંત કહ્યો. પછી ખુશી થયેલા તે યશોવનશ્યાવકે પણ આર હાથવાળી તે વ્યંતરની મૂર્તિ તે જિનમંદિરના દરવાજાની ભિતમાં સ્થાપન કરી. પછી તેણે વિગ્નરહિત તે જિનપ્રાસાદ બંધાવ્યો. પછી ચતુર્માસવ્યાદ તેજ ગુરૂમહારાજના ઉપદેશથી ને યશોવનશેઠે મહોદા આડંબરવી શ્રીરાતુંજયતીર્થની યાત્રામાટે સંઘ કહાડ્યો. ત્યારે તે આચાર્યમહારાજ પણ પોતાના પરિવારસહિત તે શેઠના આગ્રહથી રાતુંજયતીર્થની યાત્રામાટે તે સંઘની સાથે આયા. હવે એક સમયે તે શ્રોત્રદેવરી તથા પદ્માવતીદેવીએ પાવાગઢપર વસનારી અને પોતાની સખી એવી મહાકાલીદેવીની પાસે તે શ્રીઆચાર્ય-ક્ષિતસૂરિજના ત્યાગ, વૈરાગ્ય તથા ગહીરતાઆદિક ગુણોની પ્રશંસા કરી. તેવીરીતની તેની પ્રશંસા સાંભળીને મહાકાલીદેવીએ તેમની પરીક્ષા કરવામાટે પોતાના મનમાં નિશ્ચય કર્યો. પછી એક વખતે તે સંઘની સાથે વિહાર કરતા એવા તે શ્રીઆચાર્યક્ષિતસૂરિજ ખેડાનગરની પાસે આવ્યા. ગુરૂ સામાચારી પાલનારા તે આચાર્ય પ્રાથે કરીને સંઘની રસોઈમાંથી આહાર લેતા નહી, પરંતુ નજદીકના ગામમાંથીજ ભિક્ષા લાવીને આહાર કરતા હતા એવીરીતે તે વખતે પણ તે આચાર્યમહારાજ પોતેજ એક મુનિસહિત ભિક્ષા લેવામાટે નજદીકમાં ગેહલા ખેડાનગરમાં જવા લાગ્યા. તે વખતે તે મહાકાલીદેવીએ તેમની પરીક્ષામાટે તે નગરના દરવાજાપાસે એક ઘર વિકુર્વાને તે ઘરના બારણા આગળ શોભા કરી. પછી તે દેવીએ એક મનોહર સ્ત્રીનું સ્વરૂપ વિકુર્વાને અને હાથમાં માદકેથી ભરેલો થાગ લેઈને, તે માર્ગેથી નગરમાં ભિક્ષામાટે જતા તે આચાર્યમહારાજને આહાર લેવામાટે નિમંત્રણ કર્યું. ત્યારે આચાર્યમહારાજ પણ તેણીને ઉત્તમ ભાવ જોઈ ભિક્ષા લેવામાટે તે એક મુનિસહિત તેણીના ઘરના બારણા આગળ આવ્યા. પછી તેમણે તેણીના હાથમાં માદકેથી ભરેલો થાગ જોઈને દશ, કાસ આદિકનો ઉપયોગ દીધો. એવામાં તેણીના ચક્ષુઓનું નિમેષરહિતપણું જોઈને રાકા પામેલા તે આચાર્યમહારાજે બણુ કે, ખરેખર આ દેવપિતૃ છે, અને તે મુનિઓને અલકુલ લેવો કલ્પે નહી. એમ નિશ્ચય કરીને તેણીના અત્યંત આગ્રહથી પણ તે ભિક્ષા લીધાવિનાજ તેઓ

ત્યાંથી પાછા વળ્યા.. પછી તે ગુરૂમહારાજ નગરમાંથી શુદ્ધ લિક્ષા લેઇને સંઘની છાવણીમાં પધાર્યા. પછી વહી નીચે પહોરે તે મહા-કાલીદેવી સંઘની છાવણીમાં આચાર્યમહારાજના તંબુના દરવાજા પાસે ઉત્તમ સ્ત્રીના વેપ લેઇને આવી, તથા સોનામોહોરોથી ભરેલા થાલ હાથમાં લેઇને, તે સોનામોહોરો લેવામાટે તે આચાર્યમહારાજને વિનંતિ કરવા લાગી. પરંતુ તજેલો છે પરિગ્રહ જેમણે એવા તે ગુરૂમહારાજે તેના નિષેધક થો. પછી તેણીના અત્યંત આશ્રય જાણીને આચાર્યમહારાજે તેમાંથી એકજ સોનામોહોર લીધી. અને તે સોનામોહોર તેમણે સાધાનજી ખાતે વાપરવાને શ્રાવણેને સમર્પણ કરી, એવો વૃદ્ધવાદ છે. એ રીતે તેમના નિરપૂર્ણપણાના ગુણથી અત્યંત સંતુષ્ઠ થયેલી તે મહાકાલીદેવી પોતાનું સ્વરૂપ પ્રકટ કરીને તેમને કહેવા લાગી કે, હે ગુરૂમહારાજ! હું આપના પરતુદ્દમાન થયેલી છું. અપે એક સોનામોહોર લેવાથી આપના ગમ્મના આરોગ્યમાંથી હુમેશાં એક તો ખરેખર લક્ષ્યાધિપતિ રહેશે. વળી આજથી આપનો સઘ વિધિપદ-ગમ્મના નામથી પ્રમિદ્ધિ પામીને જિનશાસનની પ્રભાવના કરશે અને પાવાગઢપર નિવાસ કરનારી એવી હું મહાકાલીદેવી પણ આજથી આપના ગમ્મની અધિષ્ઠાધિકા થકશ, એમ કહી તે દેવી પોતાને સ્થાનકે ગઇ. પછી તે આચાર્યમહારાજ પણ સંઘસહિત શ્રીશત્રુજયતીર્થની યાત્રા કરીને અન્યસ્થલે વિહાર કરી ગયા. હવે એવીરીતે વિહાર કરતા તે આચાર્યમહારાજ વિક્રમ સંવત ૧૧૭૨ માં પારકરદેશમાં આવેલા સુરપાણુ નામના ગામમાં પધાર્યા. ત્યાં પરમારજાતિનો મહિપાલ નામનો ક્ષત્રિયરાજા રાજ્ય કરતો હતો. હવે એવામાં તે ગામમાં કોપ પામેલા કોષ્ઠક યક્ષે મહામારીનો (મરકીનો) ઉપદ્રવ ફેલાવ્યો હતો, અને તેથી યજ્ઞા માણસો મરણ પામતાં હતાં. તે મહિપાલરાજાએ મરકીનો તે રોગ મટાડવા માટે ઘણા ઉપાયો કર્યા, પરંતુ તે ઉપદ્રવની શાંતિ થઇ નહી. પછી તે રાજાએ પોતાના ઘરણાક નામના મંત્રિની અનુમતિથી તે ઉપદ્રવની શાંતિ કરવામાટે તે શ્રીઆર્યરક્ષિતસુરિજીને વિનંતિ કરી. તેથી જિનશાસનની પ્રભાવના કરવામાટે ગુરૂમહારાજે મંત્રથી પવિત્ર કરેલું જલ રાજાને આપ્યું, અને કહ્યું કે, ગામમાં આ જલનો છટકાવ કરવાથી આ મરકીનો ઉપદ્રવ શાંત થશે. પછી રાજાએ પણ તેમ કરવાથી મરકીનો તે ઉપદ્રવ શાંત થયો. પછી ખુશી

થયેલો તે મહિપાલરાજા ઘણું દ્રવ્ય લેઈ ગુરૂમહારાજની પાસે આપ્યો, તથા તે દ્રવ્ય મહણ કરવામાટે તેમને પ્રાર્થના કરવા લાગ્યો, પરંતુ નિરુપૃહી એવા તે શ્રીગુરૂમહારાજે તે દ્રવ્ય મહણ કર્યું નહિ: પછી રાજાએ તેમના ઉપદેશથી ત્યાં તે દ્રવ્યવડે શ્રીશાંતિનાથપ્રભુનો મનોહર પ્રાસાદ કરાવ્યો, પછી તે મહિપાલરાજાએ તે ગુરૂમહારાજની પાસે સમ્યક્વસહિત જૈનધર્મ અંગીકાર કર્યો. અને તેના ગોત્રમાં થયેલા મનુષ્યો અનુક્રમે આશવાગસાતિમાં મીઠીયાગોત્રથી પ્રસિદ્ધ થયા.

॥ તે મીઠીયાગોત્રનું વિશેષ વૃત્તાંત નીચે મુજબ છે. ॥

મીઠીયાગોત્ર (આશવાલ.)

(પેઠા સાખાઓ)

સોની, દેવાણી, તાલાણી, ભારાણી, સરવાણી, વહોરા વિગેરે.

વિક્રમ સંવત ૧૧૭૨ માં પારકરદેશમાં આવેલા મુરપાટણ ગામમાં દધિપકવંશના સોઠા પરમારજાતિના મહિપાલ નામે ક્ષત્રિય રાજ્ય કરતા હતા. ત્યાં ઘણા દ્રવ્યવાન વ્યાપારીઓ વસતા હતા. એવામાં કેઇક યક્ષે કોપાયમાન થઈ તે ગામમાં મરડીના રોગનો મહોટો ઉપદ્રવ કર્યો, રાણા મહિપાલે શાંતિમાટે ઘણા યજ્ઞ-આદિક કર્યા, પણ મરડી શાંત થઈ નહી. એવામાં ત્યાં શ્રીઅંચલ-ગચ્છના આચાર્ય શ્રીઆર્યરક્ષિતસૂરિના ઉપાધ્યાય શ્રીજયસિંહસૂરિ પધાર્યા, ત્યારે રાજાએ પોતાના મંત્રી ધરજાની સલાહથી મંદીની શાંતિમાટે ગુરૂશ્રીને વિનંતિ કરી. આચાર્યશ્રીએ ચક્રેશ્વરીનીયું આરાધન કરવાથી તેણીએ કહ્યું કે તજાવપર જૈન દેહર છે, તે યજ્ઞ રાજાપર કૃપિત થયો છે, અને તેણે આ મરડી ફેલાવી છે. પ્રભાતે શ્રીઆર્યરક્ષિતસૂરિ અહીં પધારશે, તેમના ચરણોદ્ધનો છાંટો શેહેરમાં નાખજો જેથી શાંતિ થશે. પછી રાત્રિએ તે દેવીએ સ્વપ્નમાં તે હકીકત મહિપાલરાજાને જણાવી, પ્રભાતે ગુરૂશ્રીએ પણ તેજ હકીકત કહી. પછી ત્યાં શ્રીઆર્યરક્ષિતસૂરિ પધારવાથી તેમના ચરણોદ્ધકવડે શેહેરમાં છંટકાવ કરવાથી-મરડી શાંત થઈ. પછી તે મહિપાલ રાજા

ઘણું દ્રવ્ય, ઝવેરાતઆદિક ભેટ લઈ ગુરૂને વાંદવા આવ્યો, પણ ગુરૂ
 નિરપૃહી હોવાથી તેમણે કંઈ લીધું નહીં. ત્યારે આચાર્યશ્રીના ઉપ-
 દેશથી તેણે તે દ્રવ્યમાંથી શ્રીશાંતિનાથજીનું જિનમંદિર બંધાવી
 પ્રતિષ્ઠા કરાવી. અંબાઈમાતાને ગોત્રજા સ્થાપી. પુત્રના જન્મે, મુંડણે,
 પરણે એક ગદીયાણું હેમ તથા માણા એકના પુરસક્રાન્તા મોઢકથી
 ગોત્રજા ઘરે જીલ્હારે. મહીપાલરાણા પોતાના પુત્ર ધર્મદાસસહિત
 ખારમતધારી પરમ જૈની આવક થયો, મંત્રી ધરણે તેને પોતાની
 પુત્રી પરણાવીને ગુરૂના ઉપદેશથી આશવાલકશાંતિમાં દાખલ કર્યો.
 હવે તે રાણા મહીપાલના ધર્મદાસ નામના પુત્રને ચંદેરીનગરનું
 રાજ્ય મળ્યું, અને તે પણ ખારમતધારી પરમ જૈની આવક થયો.
 તે પ્રથમ અપુત્ર હતો, પરંતુ ગુરૂના ઉપદેશથી ગોત્રજાનું તેમણે
 આરાધન કર્યું, તેથી પાછળથી તેમને પાંચ પુત્રો થયા. તે ધર્મદાસને
 દિલ્હીના રાજા પૃથ્વીરાજ તરફથી ઘણું સન્માન મળ્યું હતું. અને
 ધર્મદાસે વર્ણવેલાં ગુરૂશ્રીના માહાત્મ્યથી ખુશી થયેલા પૃથ્વીરાજે
 શ્રીઆચાર્યશક્તિસરિજીને ઘણું સન્માન કર્યું હતું. તે ધર્મદાસના ચાલતા
 વંશમાં કેટલીક ઘેડીઓ ગયાગ્યા હોમીરના પુત્ર રાયમહા દિલ્હીમાં
 થયા. તે વખતે શ્રીમેરૂતંગસરિ ખંભાતમાં ચતુર્માસ હતા, તેમને
 વાંદવામાટે એકેસરદિવી આવ્યાં, તેમણે ગુરૂને કહ્યું કે આજથી
 એકવીસમે દિવસે દિલ્હીપર મુગલયવનો હલ્લો કરી ઘણો ઉપદ્રવ
 કરશે, માટે તમારા ઉપાધ્યાયજી કે જે હાલ દિલ્હીમાં છે, તેમને
 તેડાવી લેવા. ગુરૂએ તે વાત આવકોને કહેવાથી ખંભાતના સંઘે ત્યાં
 ખેપીઓ મોકલી ઉપાધ્યાયજીને તે વાત જણાવી. ત્યારે ઉપાધ્યાય-
 જીએ ત્યાં રહેતા દધિપકવમીઠીયા, તાતોલ પરમાર, ગોખર અને
 દેવાળુંદમખા, એમ મલી ચાર ગોત્રના આવકોને રાયજીપાર્થનાથની
 યાત્રાના મિત્રે દિલ્હી બહાર આણ્યા. તેઓ સાથે તે રાયમહા પણ
 ત્યાંથી નિકળી નાગોરમાં આવી વસ્યા. એક વખતે અલાઉદ્દીન
 બાદશાહ નાગોરમાં આવ્યો, તેને રાયમહાએ ચોર્યાસી જાતની સ્વા-
 દિષ્ટ મીઠાઈ ભેટ કરી, તે ખાઈને બાદશાહ ઘણો ખુશી થયો, અને
 તેની મીઠીયા ઝાડક સ્થાપીને ચોર્યાસી ગામ ભેટ તરફ રાયમહાને
 આપ્યાં. પછી રાયમહાએ મીઠી ગામ વસાવી ત્યાં જિનપ્રાસાદ
 ની રાયજીપાર્થનાથની મૂર્તિ સ્થાપન કરી, અને ત્યારથી તેના
 વંશજે જન્મે, મુંડણે અને વીવાહે પાર્થનાથજીની સ્નાત્ર કરે છે.

એ રાયમશ્વરું યીશ્વરું નામ નરસંઘ હતું. તેના વંશજો મીઠડીયાથી ઓળખાવા લાગ્યા. એક વખતે તે રાયમશ્વર પોતાના પુત્ર લખનાજને પરણાવવામાટે નાગોરથી જન લેઈ ખાડમેર જતા હતા, ત્યાં વચ્ચે ફેલીતું રણ આવ્યું, જનના લોકો તરસ્યા થયા, કુવાની તપાસ કરી તો તેનું પાણી ખારૂં હોવાથી રાયમશ્વરે પોતાની સાથે ક્ષીધેક્ષી ખાંડમાંથી એકસો મણ ખાંડ તે કુવામાં નખાવી પાણી મીઠું કરી લોકોને પા્યું. વળી વિક્રમ સંવત ૧૪૦૨ માં તેણે સંઘ કહાડી ગોડી-પાર્થનાથની યાત્રા કરી, તે વખતે કુવામાં ખારૂં પાણી હોવાથી તેમાં બત્રીસસો ઊંઠ સરેલી ખાંડ કુવામાં નખાવી, અને ત્યાંથી તેના વંશજો શુદ્ધ મીઠડીયા ઓળખાવા લાગ્યા. આ વંશમાં દેવાણી, તાલાણી, ભારાણી, સરવાણી, વહોરા વિગેરે એમકે છે.

આ મીઠડીયાગોત્રના વંશજો મુરત, ખડકી, પાટણ (ખરા-કોરડીપાડા વિગેરે,) અમદાવાદ (ઝવેરીવાડા વિગેરે,) નાગોર, મંડ-પટ્ટણ, દીવ, ખંભાત, નવાનગર, જસલમેર વિગેરે ગામોમાં વસે છે.

આ વંશમાં સંવત ૧૬૪૫ માં નવાનગરમાં થયેલા વોરા અજરામલ હરજીએ હરજીમાગ, હરજી જૈનશાલા, તથા આદીશ્વરમ-ણીયું શિખરખંધ દેરાસર નવાનગરમાં (જમનગરમાં) બંધાવેલાં છે, તેમજ યીશ્વરું પણ લણું દ્રવ્ય ધર્મમાર્ગમાં ખર્ચ્યું છે. તેનાં વંશજોમાં હાલમાં વિદ્યમાન મુબઇના વ્યાપારી વોરા ટોકરસી દેવ-સીએ જમનગરના શેઠ ધર્મમાનશાહ તથા રાયસીશાહના જિનમ-દિરના જીર્ણોદ્ધારમાટે હુબરો રૂપીયા ખર્ચ્યા છે.

॥ એમ તે મીઠડીયા ગોત્રનું વિશેષ વૃત્તાંત કહ્યું. ॥

પછી ત્યાંથી વિહાર કરીને તે આચાર્યમહારાજ મિહુપ નામના નગરમાં પંથાર્યા. તે નગરમાં ઘોડી નામનો એક વ્યાપારી વસતો હતો, તે વ્યાપારીની સમયથી નામની એક પુત્રી હતી. તે સમયથી હમેશાં કોડકવ્યની કિમતનાં હીરાઆદિક રત્નોથી જડેલાં આભૂષણો પોતાનાં શરીરપર ધારણ કરતી હતી. એક સમયે તેણીએ આ શ્રીઆચાર્ય-ક્ષિતસુરિજીની સંવેગરસથી ભરેલી ધર્મદેશના સાંભળી. તે વખતે સંસ્કરણ અસરપણું જાણીને તેણીએ પોતાની પચીસ સખીઓ સહિત તે સઘળાં આભૂષણોના ત્યાગ કરીને દીક્ષા લીધી. તે સમયે

બીજા પક્ષ કેટલાક મિથ્યાત્વીઓએ મિથ્યાત્વનો ત્યાગ કરીને જૈન-
 ધર્મનો સ્વીકાર કર્યો. ત્યારબાદ તે કેડીવ્યવહારી ગુજરાતના મહા-
 રાજા સિદ્ધરાજનો ભાંડારી થયો. પછી ખુશી થયેલા તે રાજાએ
 પોતાના ભાંડારી એવા તે કેડીવ્યવહારીને અઠાર ગામો સમર્પણ
 કર્યાં. પછી એક વખતે તે સિદ્ધરાજભૂષે તે કેડીવ્યવહારીના સુખથી
 તે શ્રીઆચાર્યરક્ષિતસૂરિજીની પ્રશંસા, સાંભળી. તે સાંભળી અત્યંત
 ખુશી થયેલા તે સિદ્ધરાજભૂષાણે પોતાના એક બાહુડ નામના મલિને
 મોઢલીને વિનંતિપૂર્વક તે શ્રીઆચાર્યરક્ષિતસૂરિજીને પોતાના નગરમાં
 બોલાવ્યા. આચાર્યમહારાજ પણ ત્યાં જિનશાસનની પ્રભાવના થવાની
 જાણીને પરિવારસહિત પાટણમાં પધાર્યાં. તેમને આવેલા જાણીને
 ખુશી થયેલા રાજાએ મહોદ્દા આડંબરથી તેમનો પ્રવેશમહોત્સવ
 કર્યો. ત્યારબાદ તે આચાર્યમહારાજે પણ પોતાના શિષ્ય એવા તે મુનિ-
 એના સમુદાયસહિત પોતાના ગચ્છના ઉપાશ્રયમાં નિવાસ કર્યો. હવે
 એક વખતે તે સિદ્ધરાજભૂષે પોતે અપુત્ર હોવાથી પુત્રપ્રાપ્તિના ઇચ્છામાટે
 પોતાના દેશમાંથી તેમજ વાણારસી આદિક નગરીઓમાંથી પણ
 વેદઆદિક શાસ્ત્રોના પારંગામી, તથા યજ્ઞઆદિકની ક્રિયાઓમાં
 કુશલ એવા ઘણા પંડિતોને બોલાવ્યા. પછી તેઓ સઘળાઓને
 પોતાની સભામાં બોલાવીને તે રાજાએ પુત્રની પ્રાપ્તિમાટે ઉપાય
 પૂછ્યો. ત્યારે તે સઘળા બ્રાહ્મણપંડિતોએ પણ એકાંતે મંત્રીને, તથા
 એકમત કરીને રાજાને કહ્યું કે, હે રાજેન્દ્ર! તમે પુત્રના ઇચ્છામાટેનો
 “ પુત્રકામેષ્ટિયજ્ઞ ” કરો? અને તે યજ્ઞ કરવાથી ખરેખર તમેને
 પુત્રનો પ્રાપ્તિ થશે. તે સાંભળી તે સિદ્ધરાજભૂષે પંદર દિવસો-
 મુધીનો તે “ પુત્રકામેષ્ટિયજ્ઞ ” પ્રારંભ્યો. પછી તે મહાવિદ્વાન એવા
 એકસો આઠ બ્રાહ્મણપંડિતોએ મંત્રીને મહોદ્દા આડંબરથી યજ્ઞશા-
 લામાં તે યજ્ઞ કરવા માંડ્યો. એવામાં દરમિ દિવસે તે યજ્ઞશાળામાં
 રાત્રિએ એક ગાય દાખલ થઈ, અને દૈવયોગે ત્યાં તે ગાયને એક
 એરી કાળા સર્પે ડબ્બ માર્યો, અને તેથી તે ગાય ત્યાં મરણ પામી.
 પછી પ્રભાતમાં ત્યાં આવેલા તે બ્રાહ્મણપંડિતોએ એવીરીતે ત્યાં
 મૃત્યુ પામેલી તે ગાયને જોડને અગુચિથી પરાણવ પામીને તે
 યજ્ઞકાર્યને તેવીજરીતે અપૂર્ણ છોડીને તેઓ સ્નાન કરવામાટે
 નદીકિનારે ગયા. પછી સ્નાન કરી પવિત્ર થઈ તેઓ રાજસભામાં
 જઈ તે વૃત્તાંત રાજાને નિવેદન કરી કહેવા લાગ્યા કે, યજ્ઞશાળામાં

ગાયનું મરણ થવાથી તે યજ્ઞશાલા અપવિત્ર થઈ છે, મારે હવે ત્યાં
 યજ્ઞનું કાર્ય કેમ સમાપ્ત થશે? ત્યારે રાજાએ કહ્યું કે, હવે શું કરવું?
 ત્યારે તે બ્રાહ્મણોએ કહ્યું કે, હે રાજન! આ “ પુતકામેષ્ટિ ” નામનો
 યજ્ઞ તેના અધીર્ઓમારે જીંદગીમાં એકવારજ કરવો, એવીરીતનું
 શાસ્ત્રોમાં કહેલું જુપિવચન છે. હવે જો આ મરેલી એવી પણ
 ગાય ફરીને અહીંથી પોતાની મેળેજ જીવતીની પેઠે ઉઠીને ચાલી
 જાય, તોજ આ યજ્ઞ સંપૂર્ણ થઈ સફલ થાય. તે સાંભળી રાજાએ
 તે સઘળા પડિતોને મૂર્ખોના સરદાર જાણી કહ્યું કે, હે પડિતો!
 મરેલો પ્રાણી શું કદાપિ પણ સજીવન થયેલો સાંભળ્યો કે જોયો છે?
 ત્યારે તે બ્રાહ્મણોએ કહ્યું કે, હે રાજન! મૃત્યુ પામેલો પ્રાણી કદાપિ
 પણ જીવતો થાય નહીં, એ હકીકત તો અમે પણ જાણીએ છીએ,
 પરંતુ કોઈ પણ ચમત્કારી પુરૂષ મતઆદિકના પ્રયોગથી તે મરેલો
 પ્રાણીને પણ સજીવની પેઠે બનાવીને ઉઠાડે છે, એમ અમેએ
 શાસ્ત્રોમાં સાંભળ્યું છે. તે સાંભળી રાજાએ સભામાં બેઠેલા મંત્રિઓ
 તથા શેઠઆદિકને તેના સમ્બંધમાં પ્રશ્ન. ત્યારે તેઓએ પણ કહ્યું
 કે, હે સ્વામી! એવીરીતનું વૃત્તાંત અમેએ પણ શાસ્ત્રોમાં કહેલી
 કથામાં સાંભળ્યું છે, પરંતુ આજદિનમુખીમાં તેવું વૃત્તાંત અમેએ
 નજરે જોયું નથી. ત્યારબાદ તે વૃત્તાંતના સમ્બંધમાં તપાસ કરવા-
 મારે ત્યાં બેઠેલા ઉદયનમંત્રિની પ્રેરણાથી સિદ્ધરાજે શ્રીહિમચંદ્રાચાર્ય-
 ચંજીને રાજસભામાં બોલાવ્યા, ત્યારે તે શ્રીહિમચંદ્રાચાર્યજી પણ
 તુરંત ત્યાં રાજસભામાં આવ્યા ત્યારે રાજાઆદિક સભાના લોકોએ
 તેમને વદન કરી તેમનું સન્માન કર્યું, અને તે આચાર્યમહારાજ
 પણ પોતાને ઉચિત એવાં આસનપર બેઠા. પછી રાજાએ તે સઘળો
 વૃત્તાંત કહીને તે શ્રીહિમચંદ્રાચાર્યજીને પૂછ્યું કે, હે ભગવન! શું
 એવો કોઈ મંત્ર તથા ચંત્રઆદિકનો પ્રયોગ છે? કે જેથી તે મરેલી
 એવી પણ ગાય જીવતીની પેઠે પોતાની મેળે યજ્ઞશાલામાંથી ઉઠીને
 બહાર જાય? તે સાંભળી આચાર્યમહારાજે કહ્યું કે, હે રાજન!
 પરના શરીરમાં પ્રવેશ કરવાની વિદ્યામાં કુશલ એવો કોઈક ચમ-
 ત્કારી પુરૂષ તેમ કરવાને સમર્થ થઈ શકે, પરંતુ તે શિવાય બીજો
 કોઈ પણ તેમ કરવાને સમર્થ થઈ શકે નહીં ત્યારે રાજાએ પૂછ્યું
 કે, હે ભગવન! એવીરીતની વિદ્યામાં નિપુણ એવો શું કોઈ યોગી કે
 યતિ ક્યાં પણ વિદ્યમાન છે? ત્યારે આચાર્યમહારાજે કહ્યું કે, હે

રાજન્! અહીં રહેલા વિધિપક્ષગચ્છના શ્રીઆર્યરક્ષિતનામના આચાર્ય
 તે પરકાયપ્રવેશનામની વિધા જાણે છે, એમ મેં સાંભળ્યું છે. તે
 સાંભળી રાજાએ કહ્યું કે, અહો! તે પ્રખ્યાત પ્રભાવવાળા આચાર્ય
 યંજને મેંજ અહીં બોલાવેલા છે, પરંતુ વિસ્મરણ થવાથી મેં તે
 તેમની કદાપિ ખબરઅંતર પણ પૂછી નથી. એમ કહી તે સદ્ગ
 જભુપાસ તેજ વખતે સલામના લોકોસહિત તેમને ઉપાશ્રયે ગયો,
 અને ત્યાં તે શ્રીઆર્યરક્ષિતસુરિજને વદન કરીને, તથા પોતાનો
 અપરાધ ખમાવીને તેણે કહ્યું કે, હે ભગવન્! એજ આપને અહીં
 બોલાવ્યા, છતાં પ્રમાદને વશ થઇ મેં આજદિનમુધી આપની કંઈ
 પણ ખબરઅંતર પૂછી નથી, માટે મારા તે અપરાધની આપ ક્ષમા
 કરો? ત્યારે ગુરુમહારાજે કહ્યું કે, હે રાજન્! તમારાં રાજ્યમાં અમે
 વિદ્વરહિત તપઆદિકની ધર્મક્રિયા કરતાથકા પરલોકનું હિત કરીયે
 છીયે, અને એ રીતે અહીં રહીને અમારાં સર્વ ધર્મકાર્યોમાં અમે
 આપનીજ નિરૂપમ સહાય માનીયે છીયે. એવીરીતના તેમનાં
 અમૃતસરખાં મધુર વચ્ચનોથી રાજાઆદિક સલામના સઘળા લોકો
 અત્યંત ખુશી થયા. પછી તે રાજાએ હાથ જોડી તે યજ્ઞને વૃત્તાત
 કહી તે ગાયત્રી વૃત્તાંત કહ્યું. ત્યારે આચાર્યમહારાજે કહ્યું કે, હે
 રાજન્! દેવગુરુની કૃપાથી અને તમારા આમહુથી મૃત્યુ પામેલી
 એવી પણ તે ગાયને જીવતીજેવી કરીને અમે બહાર કહાડ્યું.
 એવીરીતનાં ગુરુમહારાજનાં વચ્ચનો સાંભળીને રાજાઆદિક સઘળા
 લોકો અત્યંત આશ્ચર્ય પામ્યા. પછી તે ગુરુમહારાજે પોતાના ચાર
 શિષ્યોને ત્યાં પોતાની પાસે બોલાવીને કહ્યું કે, હવે હું ઓરડાની
 અંદર મુઠિ છું; અને ત્યાં મારું શરીર ચેતનરહીત થકને રહેશે.
 એવીરીતનાં આ મારાં શરીરનું ઓરડાનું દ્વાર બંધ કરીને તમારે
 રક્ષણ કરવું. વળી ઓરડાની અંદર રહેલો હું સચેતન થકને જ્યારે
 દ્વાર ઉઘાડવામાટે કહું, ત્યારેજ તમારે તે દ્વાર ઉઘાડવું; પરંતુ
 બીજા કોઈના કહેવાથી તમારે તે દ્વાર ઉઘાડવું નહી. એવીરીતે
 તેઓને સમજાવીને તે શ્રીઆર્યરક્ષિતજીમહારાજ ઓરડાની અંદર
 સંધારાપર સૂતા. પછી તેમણે પરકાયપ્રવેશનામની વિધાના જાપથી
 દશમા દ્વારથી પોતાના પ્રાણને બહાર કહાડીને તે ગાયના શરીરમાં
 સંક્રમાવ્યા. ત્યારે રાજાઆદિક ઘણા લોકો અત્યંત આશ્ચર્યથી જોતે
 મૃત્યુ પામેલી એવી પણ ગાય તુરંત ત્યાંથી ઉઠીને યજ્ઞગા-

લામાંથી બહાર આવીને માર્ગમાં નિશ્ચેતન થઇ ફરીને પડી અને
 મરણ પામી. પછી ત્યાં ઓરડામાં રહેલા આચાર્યમહારાજે પણ
 ફરીને ચેતન્યયુક્ત થઇ પોતાના શિષ્યોને તેનાં દ્વાર ઉઘાડવામાટે કહ્યું.
 ત્યારે તે શિષ્યોએ તે ઓરડાનું દ્વાર ઉઘાડવાથી તે આચાર્યમહારાજ
 વિગ્રહિત બહાર આવી પોતાના આસનપર બેઠા. પછી પોતાના દ્વયમાં
 અત્યંત ચમત્કાર પામેલો તે સિદ્ધરાજબૂપાલ પરિવારસહિત આચાર્ય-
 યંમહારાજની પાસે જઇ, તથા તેમને વંદન કરી કહેવા લાગ્યો કે,
 હું શુદ્ધમહારાજ! સ્વીકાર કરેલી પ્રતિજ્ઞા પાલવામાટે આપને મેં
 અચ્ચક્ષજ (નિશ્ચક્ષ) બોલા મારે આપનો પરિવાર પણ હવેથી
 અચ્ચક્ષનામથીજ પ્રસિદ્ધ થાઓ? વળી આપે આ દુર્ઘટ કાર્ય કરીને
 આપના મહિમાને જગતમાં નિશ્ચલ કર્યો છે. કત્યાદિક પ્રશસના
 વચનોથી શુદ્ધમહારાજની સ્તુતિ કરીને ખુશી થયેલો તે સિદ્ધરાજ-
 બૂપાલ પોતાને સ્થાનકે ગયો. પછી તે સિદ્ધરાજબૂપાલે તે શ્રીઆચાર્ય-
 રક્ષિતભૂમિમહારાજના હુમેશાં દર્શન કરવામાટે તેમની એક મૂર્તિ
 ચિત્રપટપર ચિતરાવી, અને તે મૂર્તિને પોતાના મહેલની લિતમાં
 સ્થાપન કરી. પછી તે યજ્ઞ કરનારા પરદેશથી આવેલા બ્રાહ્મણ
 પડિતો પણ પોતાના દ્વયમાં આશ્ચર્ય પામીને, તથા તે શ્રીઆચાર્ય-
 રક્ષિતમૂરિભૂમિમહારાજને વાંદીને, અને તેમની પ્રશસા કરીને પોતાનું
 યજ્ઞકાર્ય સંપૂર્ણ કરી, રાજતરફથી સત્કાર થયાબાદ પોતપોતાને સ્થા-
 નકે ગયા. ત્યારપછી કેટલેક કાલે તે સિદ્ધરાજબૂપાલની ગાદીપર
 શ્રીહિમચંદ્રાચાર્ય પ્રતિબોધેલા, તથા બારવ્રતધારી અને ઉત્કૃષ્ટપણે
 જૈનધર્મ પાલનારા એવા શ્રીકુમારપાલરાજાનો અભિષેક થયો. એક
 વખતે મહાપ્રભાવિક તથા ત્યાગી મુનિઓમાં શિરોમણિ એવા તે
 શ્રીઆચાર્યરક્ષિતમૂરિભૂમિની પ્રશસા સાંભળીને તેમને વાંદવામાટે ઉત્મુક
 થયેલા એવા તે શ્રીકુમારપાલરાજાએ તેમને પાટણમાં બોલાવ્યા.
 ત્યારે તેમની વિનંતિથી ત્યાં પધારેલા એવા તે શ્રીઆચાર્યરક્ષિતમૂરિ-
 ભૂમિને તે કુમારપાલરાજાએ મહોદ્ધ આડંબરથી પ્રવેશમંદોત્સવ કર્યો.
 પછી એક વખતે તે કુમારપાલરાજાની સલામમાં બેઠેલા એવા તે શ્રીઆ-
 ચાર્યરક્ષિતમૂરિભૂમિને કુડીવ્યવહારીયે પોતાના ઉત્તરાસંગના છદ્ધથી ભૂમિનું
 પ્રમાર્જન કરીને વંદન કર્યું. ત્યારે તે બેઠા રાંકા પામેલા અને પરમ-
 જૈની એવા તે કુમારપાલરાજાએ ત્યાંજ બેઠેલા એવા શ્રીહિમચંદ્રા-
 ચાર્યભૂમિને પૂછ્યું કે, હું ભગવન! વંદન કરવાનો આવીરીતનો વિધિ

પણ શું શાસ્ત્રોમાં કહેલો છે? ત્યારે હેમચંદ્રાચાર્યજીએ કહ્યું કે, હે રાજા! આવા પ્રકારનો વંદનવિધિ પણ શાસ્ત્રોમાં કહેલોજ છે. તે સાંભળી ખુશી થયેલા તે કુમારપાલરાજાએ તે શ્રીઆચાર્યરક્ષિતજીના પરિવારને આ “અંચલગચ્છવાળા” છે, એવું નામ આપ્યું. એવીરીતે આ મહાપ્રભાવિક એવા શ્રીઆચાર્યરક્ષિતસુરિજીએ વિવિધ પ્રકારની જિનશાસનની પ્રભાવના કરેલી છે. તેમણે એકસો સાધુઓને, અને અગ્યારસો સાધ્વીઓને દીક્ષા આપી હતી, બાર મુનિઓને આચાર્યપદવી આપી હતી, વીસ સાધુઓને ઉપાધ્યાયપદવી આપી હતી, સીતેર સાધુઓને પંડિતપદ પર સ્થાપના હતા, એકસો ત્રણ શાધ્વીઓને મહત્તરપદ આપ્યો હતાં, અને બ્યાસી સાધ્વીઓને પ્રવર્તિનીપદ પર સ્થાપન કરી હતી. એવીરીતે આ શ્રીઆચાર્યરક્ષિતસુરિજી પોતાનું એકસો વર્ષનું આયુષ્ય સંપૂર્ણ કરીને, તથા વિદ્વં મ સંવત ૧૨૩૬ માં શ્રીજયસિંહસુરિજીને ગચ્છનો ભાર સોંપીને, તથા પરકાચપ્રવેશઆદિક વિધાના મંત્રો આપીને પાવાગઢ પર સાત દિવસોનું અનશન કરીને દેવલોકે ગયા.

આ શ્રીઆચાર્યરક્ષિતસુરિજીએ સહસ્રગુણગાંધી નામના ગોત્રને પ્રતિષ્ઠાધી જેની કરેલો છે. તેનું વૃત્તાંત નીચે મુજબ છે.

ગાંધી (સહસ્રગુણ)-(ઓશવાલ)

વિદ્વં મ સંવત ૧૨૧૦ માં મધ્યરદેશમાં આવેલાં બિખ્રમાલ-નગરની પાસે રતનપુર નામના નગરમાં પરમારવંશના હમીરજી નામના રાહત રાજ્ય કરતા હતા તેને જેસંગદે નામે રાજ્ય કુરંધર કુમાર હતો. તેના સમયમાં પ્રારંભરદેશમાં આવેલા ભુદેસરનગરમાં રાણો શ્રીભારમદલ રાજ્ય કરતો હતો. તેની મુહર નામની રાણીની કૃષ્ણિએ સરસ્વતી નામની ઘણીજ વિનયવાળી તથા વિદ્યાવંત પુત્રીનો જન્મ થયો હતો. તેણીના લગ્ન તે જેસંગદે રાજકુમાર સાથે થયાં હતાં, તથા તે વખતે નવ લાખ પીરોજનો ખર્ચ થવાથી તે કુમારિકા નવલખી નામથી પ્રસિદ્ધ થયેલી હતી. તેણીની કૃષ્ણિએ અભિવિ નામના શુભ નક્ષત્રે એક પુત્રનો જન્મ થયો. હવે તે સમયે સિંધર-શમાં મુગલગઠ નામના નગરમાં એક બલોચાણી શ્રી વસતી હતી,

તે પોતાની મંત્રશક્તિથી ઘણાં બાલક, પશુ, સ્ત્રી, પુરુષની હિંસા કરતી હતી, અને તેથી લોકોમાં ઘણો ત્રાસ વરતી રહેલો હતો. તેથીએ પોતાના મંત્રબલથી સીકોતરીદેવીને આરાધવાથી તે પ્રત્યક્ષ ધર્મ કહેવા લાગી કે, મને જે કોઈ અલીચ્છિનક્ષત્રમાં જન્મેલા બત્રીસ લક્ષણ બાળકનું બલિદાન આપે તો હું તારાપર પ્રસન્ન થાઉં. ત્યારે તે બલોચણુ તેવો બાળક મેળવવામાટે મંત્રશક્તિથી સમજીતું ૩૫ કરી ઘણા દેશોમાં કરતી કરતી રતનપુરમાં આવી. ત્યાં તે બાળકને જેમ બીલાડીનું ૩૫ કરી ઘરમાં પેસીને તે બાળકને લેઈ ગઈ. પ્રભાતે રાજદ્વારમાં તથા નગરમાં ઘણો હાહાકાર ધમ્ રહ્યો. એવામાં શ્રીઅંબલગચ્છનાયક શ્રીઆર્યશક્તિસૂરિ ત્યાં પધાર્યા. તેમને સર્વ સધે મહોત્સવપૂર્વક નગરમાં પધરાવ્યા, પરંતુ સઘના લોકોને ઉદ્વિગ્ન બેવાથી આચાર્યશ્રીએ પુછતાં રાજકુમારના હરાવાની વાત તેઓએ કહી સંભળાવી. પછી તેમને મહાપ્રભાવિક જાણીને રાહત હમ્મીરજી ગુરુપાસે આવી વંદન કરી પૌત્રને કોઈ પણ ઉપાયથી શોધી કહાડવા વિનંતિ કરી, તથા તે મળે તો જૈનધર્મ સ્વીકારવાની કબુલાત આપી ત્યારે ગુરુમહારાજે મંત્રબળથી ચામુંડાનું (મહાકાલીનું) આર્જ્જુન કથું. તેજ વખતે મહિયવાહનપર બેઠેલી તથા દરેક હાથમાં ખડ્ગ, ખરપર, કાતર તથા ઠમરને ધારણ કરનારી મહાવિકાલ સ્વરૂપથી તે દેવી પ્રત્યક્ષ થઈ, તથા ગુરુને નમીને કહેવા લાગી કે મને શામાટે બોલાવી છે? ગુરુમહારાજે કહ્યું કે અહીંના રાજ રાહત હમ્મીરને. અલીચ્છિનક્ષત્રમાં જન્મેલા પૌત્ર કોણે હરણ કરેલો છે? તેની તપાસ કરી અહીં પાછા લાવી આપો? ત્યારે તે દેવી ગુરુની આજ્ઞા પ્રમાણ કરીને તે યુગલગણ ગામમાં તે બલોચણુને ઘેર આવી, અને જોયું તો તે બાળકને બાબોઠપર સુવાડીને ચાર બલોચણુ મંત્રારાધન કરે છે. ત્યારે દેવીએ તે બલોચણુને ચપેદા મારીને, તે બાળક લેઈ લીધો, અને તુરત ગુરુપાસે આવી ગુરુને સોંપી દીધો, તથા તેના લલાટમાં તિલક કરી ચોખા ચોડીને આબુપણે પહેરાવી ગુરુને સોંપી દેવી અદરય થઈ, ગુરુએ પણ તેને બોળામાં લેઈ તેના મસ્તકપર વાસસ્થેપ નાખ્યો, તથા એની આશીર્વાદ આપી કે જે કોઈ રોગી માણસપર આ બાળક હાથ ફેરવશે, તેનો રોગ દૂર થશે, તેમજ સર્વ પ્રકારનું વિષ દૂર થશે પછી ગુરુએ રાહત હમ્મીરજી તથા જ્ઞેસગજીને બોલાવીને તે બાળક સોંપી દીધો,

હુમ્મીરજીએ કુટુંબસહિત જૈનધર્મ સ્વીકારી બાર વ્રતો ધારણ કર્યાં, તથા તે બાળકનું સખતસંઘ નામ પાડ્યું, મહાકાલી (આમુંડા) ને ગોત્રજા કરી સ્થાપી, નગરના લોકો પણ હરિષિત થયા. પછી બ્યારે તે મહોદ્ધ થયા ત્યારે હુમરોગમે લોકો તે સખતસંઘના ગુણો બોલવા લાગ્યા, અને તેથી તેના વશજો સહસ્રગુણાગાંધીથી ઓળખાવા લાગ્યા. રહિત શ્રીજેસંગે શત્રુંજયતીર્થનો સંઘ કહાડી ઘણું દ્રવ્ય ખરચ્યું, સોનામહોરોની હહાણી કરી, ગુરૂએ તેમના પરિવારને વૃદ્ધસજનીયઓગવાળમાં મેળવી દીધા. શ્રીજેસંગજીએ ચોર્યાસી ગચ્છોમાં પહેરામણી કરી આગમોના પુસ્તકો લખાવી ઘણો યશ સંપાદન કર્યો. ગોત્રજા મહાકાલીનો (આમુંડાનો) કર—જન્મે, મુડણે, પરણે સવાસેર ઘૂતની લાપસી, સવાસેર બાકુલા કરી ભુહારે. પછી ભારમહલે વ્રતઉચ્ચાર કર્યો, ત્યારથી તે કર ન કર્યો પરંતુ યથાશક્તિ આમુ વદ ચૌદસે ગોત્રજાપાસે દીવા ભરે છે.

આ ગોત્રના વશજો રતનપુર, ચિત્તોડ, માલપુર, મેવાડમાં વડોદરા, કિસનગઢ, પારકર, આમોદ, મુઝ, આધી, રવ, વાગડ, ભુજ, અમરકોટ, બાહડમેર, આસોત્તર, વીકાનેર, ગૂઢા, પાટણ, અમદાવાદ, ગોલકોંડા, થરાદ, અંબર, આસોણા, ધીણસ, સુરાચંદ, સાચાર, ગણોદ, રાધનપુર, છુરાનપુર, મગાણી, નાગાર, કાંલુ, ઉદપુર વિગેરે ગામોમાં વસે છે.

આ વગમાં વિક્રમ સવત ૧૩૪૧ માં રતનપુરમાં થયેલા ગોવિંદજી સિખરજી બહોલેર જિનાલથો શ્રીઆદિનાથપ્રભુનો અદ્ભુત પ્રાસાદ બતાવ્યો, તથા તેની પ્રતિષ્ઠા શ્રીઅચલગચ્છાધીશ શ્રીજયગેખરસૂરીશ્વરજીએ કરી, શત્રુંજયનો સંઘ કહાડી ત્યાં તેમણે ધ્વજ ચડાવી, સાકરની પરખ બાંધી, માલ પહેરી, સંઘવીપદ પ્રાપ્ત કર્યું, મંઘને જમાડી જણુદીઠ એકેક રૂપીયાની પ્રજાવના કરી ઘર આવી દેશતેક કરી સર્વને પકવાત્ર જમાડી ઘર દીઠ એક સાડી, એક થાળી તથા તેમાં એકેક રૂપીઆ અને એક શેરનો મોતીચુરનો લાડ નાખી આખા રાહુરમાં લાણી કરી ઘણું દ્રવ્ય ખરચ્યું. તેમ બીજાં પણ ઘણાં ધર્મના કાર્યો કર્યા. પારકરદેશમાં વસનારા આ ગોત્રના વશજો જન્મે, મુડણે તથા પરણે અને આમુ વદ ચૌદસે

લાપસી, વડા તથા તલવટી પૂપ દીપસહિત ગ્રામજીવન બુદ્ધિ છે, તથા આગળ આગળ કદીયાં મૂકી અને શ્રીફલ વધારે છે. આ વંશમાં સંવત ૧૭૫૩ માં પારકરમાં થયેલા તિલાશાહે જ્ઞાનપ્રચીન ઉત્તમજી કરી ઘણું દ્રવ્ય ધર્મકાર્યોમાં ખર્ચ્યું. વીકાનેરમાં થયેલા ખેનદાસજીએ ઘણા દાતાર થયા છે, તેમજ નેવુ હજાર પીરોજીવું દાન દેધ દીક્ષા લીધી હતી. આ વંશમાં ગાલકંડા ગામમાં થયેલા ધના- શેઠ ચારિત્ર લેખ શત્રુજયપર પચીસ દિવસોનું અનશન કરી દેવલોકે ગયા. કાકુગામમાં થયેલા પામાજી પોતાની સ્ત્રીસહિત દીક્ષા લેતી વેળાએ ઘણું દ્રવ્યદાન કર્યું છે. ઉદપુરમાં થયેલો સાફલ સન્નિવૃત્ત લેખ પચીસ દિવસનું અનશન કરી શત્રુજયપર ધર્મધ્યાનથી દેવગત થયો.

॥ ૪૮ ॥ શ્રીજયસિંહસૂરિ ॥

તેમનું વૃત્તાંત નીચે મુજબ છે—

કુંકણનામના દેશમાં સોપારાપત્તન નામનું નગર છે. તે નગરમાં આશાવાળજ્ઞાતિમાં મુકુટસમાન દાહડનામનો કોડ દ્રવ્યનો માલિક કોણએક શેઠ વસતો હતો. તે શેઠને ૨૫ તથા સોભાગ્યઆદિક ગુણોના સમૂહથી શોભિતી અને મનોહર શીજવાળી નેદીનામે સ્ત્રી હતી. વળી તે બન્ને સ્ત્રીસત્તાર જૈનધર્મમાં દૃઢ મનવાળા, શુદ્ધ સમ્યક્ત્વને ધારણ કરનારા હતા, અને દાનઆદિક ધાર્મિક કાર્યોવડે પોતાનો સમય સફળ કરતા હતા. પછી એક વખતે મુખેસમાધે સુતેલી એવી તે નેદીએ શત્રિએ સ્વપ્ન જોયું, અને તે સ્વપ્નમાં તેણીએ કોઈ એક જિનમદિરપર મુવર્જના કલશ ચડાવ્યો. (ભાવસાગરજીએ સ્વેલી ગુર્જાવલિમાં ચંદ્રનું સ્વપ્ન જોયાનો વૃત્તાંત છે.) એવીરીતનું મનોહર સ્વપ્ન જોઈને જાગ્યા થયેલી તે નેદીએ અત્યંત ખુશી થઈને પ્રભાતે પોતાના તે સ્વપ્નનું વૃત્તાંત પોતાના સ્વામી એવા તે દાહડ- શેઠને કહી સંભળાવ્યું. ત્યારે તે દાહડશેઠ પૂજ્ય તે સ્વપ્નનું વૃત્તાંત સાંભળીને પોતાના મનમાં ખુશી થઈ તેણીને કહેવા લાગ્યો કે, હું ઉત્તમ શીજવાળી જિનેશ્વરમણની કૃપાથી તને જૈનશાસનની પ્રભાવના કરનારો પુત્ર પ્રાપ્ત થયો. પછી તેઓએ જિનેશ્વરમણની

પૂજા કર્યાબાદ ત્યાંજ પૌષધશાલામાં રહેલા વૃક્ષલ્લી શાખાના શ્રી-
ભાનુપ્રભસુરિજીને વંદન કર્યું, ત્યારે તે આચાર્યમહારાજે પણ તે
બન્ને સ્ત્રીભત્તરિને યોગ્ય જાણીને તેમને મંગલીક સંભળાવ્યું, પછી
તે નેદીઆવિકાએ તે આચાર્યમહારાજનો વસ્ત્રઆદિકના દાનથી
ઘણો સત્કાર કર્યાબાદ હાથ જોડીને પોતાના સ્વપ્નનું વૃત્તાંત કહી
સંભળાવ્યું. તે સ્વપ્નનું વૃત્તાંત સંભળીને પોતાના દૃઢ્યમાં ચમ-
ત્કાર પામેલા એવા તે શ્રીભાનુપ્રભસુરિજીએ તેણીને કહ્યું કે, હે-
ઉત્તમ આવિકા! આ શુભ સ્વપ્નથી તમોને જિનશાસનની પ્રભાવના
કરનારો એક મનોહર પુત્ર થશે, પરંતુ તે શૃહરથાવાસનો ત્યાજ
કરીને દીક્ષા ગ્રહણ કરશે, માટે હે ઉત્તમ સ્ત્રીસવાલી! બાધ્યાવરથા
ગયાબાદ તે પુત્રને તમારે અમોને સમર્પણ કરવો. એવીરીતની
શુશ્રુષાકારાજની વાણી સંભળીને તે નેદી આવિકા કંઈ પણ
બાધ્યાવિના મૌન ધારણ કરીને શુશ્રુષાકારાજને વાંદી પોતાના સ્વામિ-
સહિત પોતાને ઘર આવી. પછી અનુક્રમે તેણીના તે ગર્ભ જેમ જેમ
વૃદ્ધિ પામવા લાગ્યો, તેમ તેમ તેણીને દિનદિનપ્રતે જિનેશ્વરપ્રભુની
પૂજા, તથા તીર્થોની યાત્રા કરવાઆદિકના શુભ મનોરથો થવા
લાગ્યા. ત્યારે તે ધનવાન એવા દાહડશેઠે પણ તેણીના તે સર્વ
મનોરથો સંપૂર્ણ કર્યા. પછી એવીરીતે નવ માસ સંપૂર્ણ થયાબાદ
પૂર્વદિશા જેમ સૂર્યને ઉત્પત્ત કરે, તેમ તે નેદીઆવિકાએ એક
અત્યંત તેજસ્વી પુત્રને જન્મ આપ્યો. જન્મથીજ તે પુત્રનું વિશાલ
કપાલ જાણે કુંકુમના તિલકવાળું હોય નહીં? તેમ આકાશમંડલને
શોભાવનારા ઉગતા સૂર્ય સરખું તેજથી દીપવા લાગ્યું. પછી અનુ-
ક્રમે તેના માતાપિતાએ તેના જન્મમહોત્સવ કર્યો. એવીરીતે વિક્ર-
મ સંવત ૧૧૭૮ ના ચૈત્ર શુદ્ધ નામને દિવસે મધ્યરાત્રિએ તે બાળ-
કનો જન્મ થયો હતો. પછી બારમે દિવસે તે બાળકના માતાપિતાએ
પોતાના સર્વ જ્ઞાતિજનોને ભોજન કરાવ્યાબાદ સ્વપ્નને અનુસારે
પોતાના તે પુત્રનું “ જિનકલરા ” એવું શુભ નામ પાડ્યું. પછી
અનુક્રમે માતાપિતાથી લાડ લડાવાતો તે બાલક પાંચ વર્ષોના થયો,
ત્યારે તેના માતાપિતાએ તે બાળકને પાટશાળામાં અભ્યાસ કરવા-

૧ આ વૃક્ષલ્લીશાખા અંચલગચ્છમાંજ આગળ જતાં મળી
ગઈ છે, તેનું વૃત્તાંત આજ પુસ્તકમાં આગળ પ્રસંગ આવતાં કહે-
વામાં આવશે.

માટે મહોત્સવપૂર્વક અધ્યાપકને સોંપ્યો. ત્યાં જન્મથીજ મહોત્સુદ્ધિ-
વાન એવો તે બાળક અધ્યાપકને પ્રયાસ આધ્યાવિનાજ અતુકમે
લખવા, વાંચવા આદિકની દળાઓમાં નિયુક્ત થયો. પછી તે બાળક હમેશાં
પોતાના માતાપિતાજની સાથે જિનમંદિરમાં જવા લાગ્યો. ત્યાં
જિનેશ્વરપ્રભુની પ્રજા કરીને હમેશાં તે પોતાના માતાપિતાસહિત
ગુરમહારાજને વાંદવામાટે ઉપાગ્રમે જવા લાગ્યો, અને ત્યાં ગુર-
મહારાજના મુખથી તે ધર્મનો ઉપદેશ સાંભળવા લાગ્યો. પછી એક
વખતે તેણે ત્યાં રહેલા શ્રીકમ્પુરિજના મુખથી વ્યાખ્યાનમાં વંચાતું
શ્રીજન્મસૂત્રામિત્તુ ચરિત્ર સાંભળ્યું. તે સાંભળી તે બાળકના
હૃદયમાં અત્યંત વૈરાગ્ય ઉત્પન્ન થયો. પછી તે જિનકલશ પોતાના
માતાપિતાસહિત તીર્થોની યાત્રા કરવામાટે ચાલ્યો. પછી અતુકમે
સ્તંભતીર્થ (ખંભાત) તથા જુગુકચ (ભરૂચ) આદિક તીર્થોની
યાત્રા કરીને તે દાહડઆદિક પારણમાં આળ્યો. ત્યાં તે દહાડશેઠે સિદ્ધ-
રાજજૂપાલને એક લાખ ટકાની કિમતનો હીરાથી જડેલો મુવર્ણનો
હાર ભેટ આપ્યો. ત્યારે ખુશી થયેલા એવા તે સિદ્ધરાજજૂપાલે
પણ તેને ઘણું સન્માન આપ્યું. પછી અતુકમે તે દાહડશેઠ પોતાની
સ્ત્રી તથા પરિવારસહિત ચારાપદનગરમાં આળ્યો.

એવામાં શ્રીવિધિપદ્મગચ્છતું સ્થાપન કરનારા શ્રી આર્ચરક્ષિત-
સરિજ ત્યાં પધાર્યા. ત્યારે તે દહાડશેઠ પણ પોતાના પરિવારસહિત
તે આચાર્યમહારાજને વાંદવામાટે તેમને ઉપાગ્રમે ગયો. ત્યારે તે આચાર્ય-
મહારાજે પણ ત્યાં સભામાં મધુરસ્વરથી વૈરાગ્યના રંગથી મનોહર,
અને સર્વ લોકોને આનંદ આપનારી ધર્મદેશના આપી. તે દેશના
સાંભળીને પ્રથમથીજ વૈરાગ્યથી ભરેલું તે જિનકલશાણું હૃદય દીક્ષા
લેવામાટે ઉલ્લસાયમાન થયું. પછી તેણે પોતાના માતાપિતાની
અંતુશા લેધને તે શ્રીઆર્ચરક્ષિતસરિજની પાસે વિક્રમ સંવત ૧૧૬૩-
ના માગસર સુદી ત્રીજને દિવસે દીક્ષા લીધી, અને ગુરમહારાજે
તેમનું “ જયસિંહમુનિ ” નામ આપ્યું. ત્યારે તેના માતાપિતાએ
પણ હર્ષથી તેના દીક્ષામહોત્સવમાં તે ચારાપદનગરમાં સ્થાપિ-
વાત્સલ્ય તથા જિનપૂજાઆદિક ધર્મકાર્યોમાં બે લાખ દ્રવ્યનું ખર્ચ
કયું. હવે તે શ્રીજયસિંહમુનિનું શોળ અંગુલ લાંબું, સાત આંગળ-
પહોળું, અને જાણે કુંકુમના તિલકવાળું હોય નહીં ? તેમ સ્વભાવ-

ધીજ તિલકના લક્ષણવાળું, અને તેજના સમૃદ્ધી શોભિતું લલાટ
 બેઠને શ્રીઆર્યરક્ષિતસૂરિજી પણ પોતાના દૃશ્યમાં આશ્ચર્ય પામી
 વિચારવા લાગ્યા કે, ખરેખર આ જયસિંહમુનિ પોતાની બુદ્ધિના
 પ્રભાવથી જૈનઆદિક સઘળા શાસ્ત્રોના તુરત પારંગામી થઈને જિન-
 શાસનમાં પ્રભાવિત થશે. પછી એક વખતે તે શ્રીજયસિંહમુનિએ
 ફક્ત એક જ દિવસમાં દરાવૈકાલિકસૂત્રની સાતસો ગાથાઓ કંઠસ્થ
 કરી. એવીરીતે ત્રણ વર્ષોની અંદર તે શ્રીજયસિંહમુનિએ ત્રણ કોડ
 શ્લોકોના પ્રમાણ જેટલાં વિવિધપ્રકારનાં શાસ્ત્રોના અભ્યાસ કર્યો.
 પછી અત્યંત ખુશી થયેલા શ્રીઆર્યરક્ષિતસૂરિજીએ પણ તેને
 સર્વથા પ્રકારે યોગ્ય જાણીને પરકાયપ્રવેશવિદ્યા, તથા ળીજા મંત્રો
 અને તત્ત્વો આદિકની આભાષ આપી. પછી વિક્રમ સંવત ૧૧૬૭ માં
 શ્રીઆર્યરક્ષિતયુગ્મહારાજે જિનશાસનની પ્રભાવના કરવામાટે
 જેટલાક મુનિઓના પરિવાર સોંપીને, અને તે શ્રીજયસિંહમુનિજીને
 ઉપાધ્યાયપદ પર સ્થાપીને પોતાથી ભિન્ન વિહાર કરવામાટે આજ્ઞા
 આપી. પછી તે શ્રીજયસિંહમુનિજી પર પણ તપઆદિક ક્રિયામાં તત્પર
 થઈને ઉત્તરવિહાર કરવા લાગ્યા. કહ્યું છે કે—

તપ્પદ્મપતિમહંસો । ગણાહિવો મૂરિરાયજયસિંહો ॥

કથવિ ગામે દુગંતર । ગચ્છે સો પરિકરેણુ જુઓ, ॥૧॥

ગામે ઇગરામયં ।ણ્યરે તહ પંચ રામયં કમસો ॥

કિન્ચા ઠિઠં પત્તો । ઉગ્ગવિહારં ચ મુણિવસહો ॥૨॥

અર્થ—તે શ્રીઆર્યરક્ષિતસૂરિજીની પાટણી કમલપર હંસ
 સરખા, અને ગચ્છના નાયક એવા શ્રીજયસિંહસૂરિજી થયા. તે
 શ્રીજયસિંહસૂરિજી પરિવારસહિત કોઈક ગામમાં બે દિવસને
 આંતરે વિહાર કરતા. પ્રાર્થ કરીને તે ગામડામાં એક રાત્રિ, અને
 નગરમાં પાંચ રાત્રિસુધી રહેતા, અને તેમ કરીને તે મહામુનિરાજ
 અનુક્રમે ઉત્તરવિહારની સ્થિતિને પ્રાપ્ત થયા. ॥ ૧ ॥ ૨ ॥

એવીરીતે અનુક્રમે વિહાર કરતા એવા તે શ્રીજયસિંહઉપા-
 ધ્યાય પાટણમાં પધાર્યા. હવે તે વખતે તે પાટણમાં ગુજરાતદેશનો

અધિપતિ સિદ્ધરાજજીપાલ રાજ્ય કરતો હતો. તે રાજના ઉદયન-
આદિક સ્વેતાંબર જૈનમનિઓના પ્રબલથી જૂદા જૂદા ગચ્છના જૈન-
મુનિઓ ત્યાં નિરંતર ચતુર્માસ રહેતા હતા. એવીરીતે ત્યાં સ્વેતાં-
બર જૈનમુનિઓનું જોર જોડેને ત્યાંના કેટલાક દિગંબર આપકોના
હૃદયમાં ઈર્ષ્યાજનિ બળવા લાગ્યો. તેથી તેઓએ સ્વેતાંબર મુનિ-
ઓને વાદમાં છતવામાટે પ્રતિષ્ઠાનપુરથી પોતાના કુમુદચંદ્ર નામના
ભટ્ટારકને ત્યાં પાટણમાં બોલાવ્યો. તે કુમુદચંદ્ર ભટ્ટારક ન્યાયશાસ્ત્રોમાં
નિપુણ હતો, તેમજ વિવિધપ્રકારના યોગો, અને વિદ્યાઓમાં પાર-
ગામી, તથા મત્ર તંત્ર આદિકના પ્રયોગોમાં પ્રવિણ, અને સઘળા
ઉત્તરભરતક્ષેત્રમાં પ્રખ્યાત હતો. એવીરીતે પાટણમાં વસનારા તે
દિગંબર આપકોએ વિનતિપૂર્વક બોલાવેલો તે કુમુદચંદ્ર ભટ્ટારક પણ
પોતાના શિષ્યોના પરિવાર સહિત તુરંતજ સ્વેતાંબર મુનિઓને છત-
વામાટે ત્યાં પાટણમાં આવ્યો, ત્યારે દિગંબર આપકોએ મહોદ્દા
આડંબરથી તેનો ત્યાં પ્રવેશ મહોત્સવ કર્યો. પછી તે સમસ્ત નગ-
રમાં એવી પ્રસિદ્ધિ થઈ કે, આ મહાવિદ્વાન કુમુદચંદ્ર નામનો દિગં-
બર આચાર્ય સ્વેતાંબર મુનિઓને વાદમાં છતવામાટે અહિં આવ્યો
છે. એ રીતે નગરમાં વિસ્તાર પામેલી તે વાર્તા સિદ્ધરાજજીપાલે પણ
સંભળી. પછી તે અત્યંત ગર્વિષ્ટ એવા કુમુદચંદ્ર ભટ્ટારકે ત્યાં રહેલા
શ્રીહેમચંદ્રાચાર્ય, દેવસુરિજી, તથા જયસિંહ ઉપાધ્યાય આદિક
સ્વેતાંબર આચાર્યોને રાજસભામાં સિદ્ધરાજજીપાલની સમક્ષ વાદ
કરવામાટે નિમત્રણ કર્યું. પછી તેની સાથે વાદ કરવામાટે સ્વેતાંબર
મુનિઓએ મળીને સિદ્ધરાજજીપાલની સમક્ષ દિવસનો નિર્ણય કર્યો.
પછી તેઓએ તે કુમુદચંદ્રની સાથે ન્યાયના વિષયમાં વિવાદ કરવા-
માટે ન્યાયશાસ્ત્રના પારગામી એવા શ્રીદેવસુરિજીને અગાડી કર્યો,
તથા ધર્મશાસ્ત્રોમાં વિવાદ કરવામાટે શ્રીહેમચંદ્રાચાર્યજીને અગાડી
કર્યો, અને વિદ્યા તથા મત્ર તંત્ર આદિકના પ્રયોગોના વિષયમાં
તેઓએ આ શ્રીજયસિંહ ઉપાધ્યાયજીને સ્થાપ્યા. એવીરીતે પરસ્પર
એકબીજાને સહાય કરવામાટે તેઓ સઘળા સ્વેતાંબર આચાર્યો
એકમત થઈને સઘળા અગ્રેસરો સહિત સિદ્ધરાજજીપાલની સભામાં
આવ્યા, પછી તે કુમુદચંદ્ર ભટ્ટારક પણ પોતાના પરિવાર સહિત
વિવાદ કરવામાટે પોતાના યોગાચાર્યથી કેળના પત્રોની બનાવેલી
પાલખીમાં બેસીને રાજસભામાં આવ્યો. એવીરીતે કેલના પત્રોની

જનાવેલી પ્રાણીમાં . બેસીને આવતા એવા તે કુમુદ્યંદ્રભંદારકને
 બેઠને નગરમાં વસનારા સઘળા લોકો આશ્ચર્ય પામ્યા. વળી તે
 કૌતુક જોવામાટે કેટલાક લોકો ત્યાં તે સિદ્ધરાજભૂપાલની સંભામાં
 આવ્યા, પછી નિર્ણય કરેલે સમયે ન્યાયબુદ્ધિવાળો તે સિદ્ધરાજ-
 ભૂપાલ પણ ત્યાં રાજસભામાં આવી તે સઘળા ધર્માચાર્યોને નમસ્કાર
 કરી પોતાના ઉચિત આસને બેઠો. એવીરીતે સઘળા લોકો પોતપોતાને
 યોગ્ય સ્થાનકે બેઠાખ્યાં સિદ્ધરાજભૂપાલે પોતાના ગાંગસિ નામના એક
 કારભારીને તે બન્ને પક્ષોના વાદનું સ્વરૂપ લખી લેવાને હુકમ કર્યો.
 પછી પહેલાં તે દિગંબર કુમુદ્યંદ્રભંદારકે સ્ત્રીને મોક્ષનાહિ પ્રાપ્ત થવાના
 સંબંધમાં પોતાના પૂર્વપક્ષનું મંડન કરવામાટે મહોદા રાજ્યથી
 અવિચ્છિન્ન વચન પ્રવાહવડે પ્રારંભ કર્યો. તેની વચનચતુરાધ
 બેઠને રાજાઆદિક સઘળા સત્યજનો આશ્ચર્ય પામ્યા. એવીરીતે
 તેનો પૂર્વપક્ષ સંપૂર્ણ થયાખ્યાં ન્યાયશાસ્ત્રોમાં પ્રવિણ એવા
 શ્રીવાદિદેવસૂરિજીએ મરૂદેવાઆદિકનાં શાસ્ત્રોમાં કહેલાં દૃષ્ટાંતોવડે
 ઉત્તરપક્ષનો પ્રારંભ કરીને પોતાની અદ્ભુત વચનચતુરાધથી તેના
 પૂર્વપક્ષનું એવું તો ખંડન કર્યું કે, જેથી તે કુમુદ્યંદ્રની તે સંબંધી
 સઘળા પ્રકારની પણ મંડનવિધિ વાયુના વેગથી રજના પરમાણુઓની
 પેઠે વિનાશ પામી વિખરાઈ ગઈ. તેથી કેવે પામેલા તે કુમુદ્યંદ્રભંદારકે
 તેજ વખતે ત્યાં આકર્ષિણીવિધાનું સ્મરણ કરીને સભામાં બેઠેલા
 તે સઘળા સ્વેતાંબરમુનિઓની મુહુપત્તિઓ ખેંચી લીધી. એવી-
 રીતનો તેનો વિદ્યાપ્રયોગ બેઠને હેમચંદ્રઆદિકોએ સકેત કરવાથી
 ઉભરે ન્હાના હોવા છતાં પણ મંત્રતંત્ર આદિક વિદ્યાઓના પારંગામી
 એવા શ્રીજયસિંહઉપાધ્યાય પોતાના આસનપરથી ઉઠીને સર્વ
 સભાની સમક્ષ પોતાનો ધર્મધ્વજ (ઓઘો) ઉંચે કરી કહેવાં
 લાગ્યા કે, અરે ! સત્યજનો ! તમે સાંભળો ? વાદમાં હારેલા એવા
 આ દિગંબર કુમુદ્યંદ્રભંદારકે ક્રોધથી આકર્ષિણી નામની વિદ્યાના
 પ્રયોગથી અમારી મુહુપત્તિઓ આકર્ષી લીધી છે, અને તેમ કરી
 તેણે મનમાં એવો વિચાર કર્યો છે કે, આ સ્વેતાંબરમુનિઓ મુહુપત્તિ
 વિના મુખમાંથી રાખેલો દિવ્યાર કરી શકશે નહીં. પરંતુ આ
 મુખ કુમુદ્યંદ્ર નથી બાણુતો કે, અમે શાસ્ત્રમાં કહેલા પ્રમાણથી
 વચનના છંદો પણ મુખ આડા રાખી વાદ કરશું.
 એમ કહી તે શ્રીમાન જયસિંહઉપાધ્યાયજીએ, પોતાના મંત્રપ્રયો-

ગથી તે સઘળી મુહુર્તપતિઓ સલાસમક્ષ પાછી - ખેતીને મહણ કરી.
 પછી તે શ્રીજયસિંહઉપાધ્યાયજીએ બીજા મંત્રના પ્રયોગથી તે કુમુ-
 દ્યંદ્રલક્ષ્મીની જિંદગી રત્નલન કર્યું, અને તેથી તે તેજ ક્ષણે
 સલાસમક્ષ મુગેજ થઈ રહ્યો. પછી એવીરીતે તે કુમુદ્યંદ્રલક્ષ્મીને
 મુગે જોઈને રાગએ પણ સલાતું વિસર્જન કર્યું. પછી સલાના
 સઘળા લોકો પણ તે કુમુદ્યંદ્રલક્ષ્મીને અપવાદ બોલતાથકા, તથા
 જયસિંહઉપાધ્યાયજીઆદિક સ્વેતાંબરમુનિઓનો યશોવાદ બોલતાથકા
 પોતપોતાને સ્થાનકે ગયા. પછી તે સ્વેતાંબરમુનિઓનો વિજય જોઈને
 આશ્ચર્ય પામેલા સિદ્ધરાજભૂપાલે શ્રીહૃદયંદ્રાચાર્યજીને પૂછ્યું કે,
 આવીરીતે મંત્રઆદિકની વિદ્યામાં કુશલ એવા આ ન્હાની વયના
 મુનિ કયા આચાર્યના શિષ્યો છે? તથા તેમનું નામ શું છે? ત્યારે
 શ્રીહૃદયંદ્રાચાર્યજીએ કહ્યું કે, હું રાજન! વિધિપક્ષગચ્છતું સ્થાપન
 કરનારા, અને આપના પરિચયવાળા ઓમાન આચર્યરક્ષિતમૂરિજના
 શિષ્ય એવા આ શ્રીજયસિંહનામના ઉપાધ્યાય છે, અને તે મત્ર
 મંત્રઆદિકની વિદ્યામાં કુશલ છે. તે સાંભળી અત્યંત ખુશી થયેલા
 તે સિદ્ધરાજભૂપાલે તે શ્રીજયસિંહઉપાધ્યાયજીને નમસ્કાર કરીને
 યુગપ્રધાનની પદવી આપી. હવે એવીરીતે સન્માનને પ્રાપ્ત થયેલા
 તે સઘળા સ્વેતાંબરમુનિઓ પણ પોતપોતાને સ્થાનકે ગયા. પછી
 એરીતે અત્યંત ખેદ પામેલા તે કુમુદ્યંદ્રલક્ષ્મીને નિરાશ થઈ નિસ્તેજ
 થયેાથકા પોતાને સ્થાનકે જઈ શ્રીજયસિંહઉપાધ્યાયજીપર દ્વેષ ધારણ
 કરેાથકા તેમને મારવાનો ઉપાય ચિંતવવા લાગ્યો. વળી પોતાના
 આચાર્યની સ્ખલના થવાથી ક્રોધ પામેલા દ્વિગંબરઆવકો તે
 શ્રીજયસિંહઉપાધ્યાયજીને મારવામાટે કેટલાક મેલ્લેછાને દ્રવ્યદાનથી
 લોભાવીને ઉશ્કેરવા લાગ્યા. એવીરીતે તેમને મારવામાટે રાત્રિએ
 આવેલા તે મેલ્લેછાને ચક્રેધરી તથા પદ્માવતી દેવીઓએ સ્તભી
 રાખ્યા. પછી પ્રભાતે ઉપાશ્રયની બહાર દરવાજાપાસે તેવીજરીતે
 થંભાઈ રહેલા તે મેલ્લેછાના સ્વજનોએ તે બંને દેવીઓના કહેવાથી
 તેજ શ્રીજયસિંહઉપાધ્યાયજીના ચરણોદકવડે સીંચવાથી તેઓ સ્ત-
 લન મુક્ત થયા. પછી તે શ્રીજયસિંહઉપાધ્યાયજી પણ ત્યાંથી અન્ય-
 સ્થાનકે વિહાર કરી ગયા. પછી તે કુમુદ્યંદ્રલક્ષ્મી પણ તેઓપ્રતે-
 અત્યંત દ્વેષને ધારણ કરેાથકા ત્યાંથી પ્રતિષ્ઠાનપુરમાં પોતાને સ્થા-
 નકે ગયો. એવીરીતે ઘણા બળ્યલોકોને પ્રતિબોધતા તથા જિનશાસ-

નની પ્રભાવના કરતા એવા તે શ્રીમાન્ શ્રીજયસિંહઉપાધ્યાયજી એક વખતે પોતાના ગુરુ એવા શ્રીમાન્ આચાર્યસિંહસરિજીને વાંદવા-
માટે માંડલનગરમાં પધાર્યા. તે વખતે ત્યાંના સર્વે ઘણાજ આડ-
બરધી ત્યાં તેમનો પ્રવેશમહોત્સવ કર્યો. પછી અનેક ગુણોના સમૂ-
હોધી શોભિતા એવા તે શ્રીજયસિંહઉપાધ્યાયજીને ગુરુમહારાજે
સંઘના આગ્રહથી ત્યાં માંડલનગરમાં નિકમ સંવત ૧૨૦૨ માં
મહોત્સવપૂર્વક આચાર્યપદ આપ્યું. પછી તે શ્રીજયસિંહસરિજી ગુરુ-
મહારાજની આજ્ઞાથી પોતાના પરિવારસહિત વિહાર કરતાથકા અનેક
લઘ્યલોકોને પ્રતિબોધવા લાગ્યા, એક વખતે વિહાર કરતાથકા તેઓ
હસ્તિવૃંડ નામના નગરમાં પધાર્યા. તે નગરમાં રાઠોડ ક્ષત્રિય
જાતિનો અનંતસિંહ નામે રાજા રાજ્ય કરતો હતો, અને તે પૂર્વ-
કર્મના પ્રભાવથી જલોદર નામના મહારાજાથી પીડિત થયો હતો. તે
રોગને દૂર કરવામાટે તેણે જુદા જુદા દેશમાં વસનારા, તથા વૈદ્યવિ-
દ્યાના નિપુણ એવા ઘણા વૈદ્યોને બોલાવ્યા, અને તે વૈદ્યોએ તેમાટે
ઘણા ઉપાયો કર્યા, પરંતુ રાજાની તે રોગની શાંતિ થઈ નહીં. એવી-
રીતે તે રોગથી પીડિત થયેલો તે રાજા દિવસે દિવસે અત્યંત દુઃખને
ધારણ કરતોથકો જીવિતથી ઉદ્ધિન્ન થઈ આપઘાત કરવાને તૈયાર થયો.
એવામાં જાણે તેના પુત્રયથી ખેંચાઈ આવ્યા હોય નહીં ? તેમ મહા-
પ્રભાવિક એવા આ શ્રીમાન્ જયસિંહસરિજીજી ત્યાં આગમન થયું.
તેમના પ્રભાવની વાર્તા તે નગરમાં અત્યુક્તે વિસ્તાર પામી, અને
પોતાની દાસીના મુખથી રાજાની રાણીએ પણ તે હકીકત સાંભળી.
ત્યારે ખુશી થયેલી તે રાણીએ પોતાની દાસીના મુખે તે આચાર્ય-
મહારાજને વંદનના નિવેદનપૂર્વક પોતાના સ્વામિનો રોગ દૂર કરવા-
માટે અત્યંત વિનયથી વિનંતિ કરી. ત્યારે આચાર્યમહારાજે પણ
લવિષ્યકાળમાં લાભ થવાનો જાણીને રાસનની ઉત્તતિ કરવામાટે તે
દાસીને કહ્યું કે, હે સુશીલે ! રાજા જે પોતાના કૃદ્ધબસહિત ક્રોન-
ધર્મનો સ્વીકાર કરે, તો અમે તે રોગને દૂર કરવાનો ઉપાય દેખા-
ડીયે. પછી અત્યંત હર્ષ પામેલી તે દાસી તુરંત ગુરુમહારાજને
વંદન કરીને રાણીપાસે આવી, અને તેણીએ આચાર્યમહારાજે ક-
હેલો, વૃત્તાંત તેણીને નિવેદન કર્યો. તે સાંભળી ખુશી થયેલી તે
રાણીએ તે વૃત્તાંત પોતાના સ્વામી એવા રાજાને કહી સંભળાવ્યા.
ત્યારે જીવિતથી કંટાળેલા તે રાજાએ પણ હર્ષથી તેમ કરવાનો સ્વી-

કાર કર્યો. પછી પ્રભાતે ચાલવાને અશક્ત એવા તે પોતાના સ્વામિને
 મુખપાલમાં (પાલખીમાં) બેસાડી રાણી પોતાના પરિવારસહિત
 આચાર્યમહારાજની પાસે આવી. પછી ત્યાં અત્યંત પ્રયાસથી મ-
 હામહેનતે પોતાના અશક્ત સ્વામીને પણ મુખપાલમાંથી ઉતારીને
 નોકરો પાસે ઉપડાવી રાણીએ આચાર્યમહારાજની પાસે સ્થાપન
 કર્યો. પછી રાણીએ વંદન કરી, હાથ ભેડી અત્યંત વિનયથી ગદગદ-
 કંઈ આચાર્યશ્રમહારાજને વિનંતિ કરી કે, હું ભગવન ! જે આપની
 કૃપાથી મારા આ સ્વામી રોગરહિત થશે, તો તેની સાથે કુંડળ-
 સહિત હું શ્રીજૈનધર્મના સ્વીકાર કરીશ. ત્યારે આચાર્યમહારાજે
 કહ્યું કે, હું સુશીલે ! શ્રીજૈનધર્મના પ્રભાવથી તમારા આ સ્વામી
 ખરેખર આજેજ અહીં રોગરહિત થશે. એમ કહી પ્રાસુક જલ
 મગાવીને, તથા તેને મંત્રીને ગુરૂમહાત્મજે રાજાની રાણીને આપ્યું,
 અને કહ્યું કે, આ જલપડે અહીંજ રાજાના ઉદરપર લેપન કરવું.
 પછી તેણીની આજ્ઞાથી એક નોકરે રાજાના ઉદરપર તે જલનો લેપ
 કર્યો. ત્યારે તે દીવ્યજલના પ્રભાવથી તેજ ક્ષણે ત્યાંજ તે રાજા
 રોગરહિત થયો, અને તેથી ખુશી થઈને પોતાની મેળે ઉડી તે રાજા
 ગુરૂમહારાજને પગે પડ્યો. પછી તે રાણી પણ પોતાના મનમાં ઘણે
 હર્ષ ધારણ કરીને ગુરૂમહારાજને વંદન કરી કહેવા લાગી કે, હું
 ભગવન ! આજથી અમે સર્વે જૈનધર્મના સ્વીકાર કરીએ છીએ.
 એમ કહી તેણીએ અને રાજાએ પોતાના પરિવારસહિત જૈનધર્મ
 સ્વીકારીને સમકીતમૂલ આવકનાં બારે ત્રણ ગુરૂમહારાજના મુખથી
 અંગીકાર કર્યો. પછી ગુરૂમહારાજના ઉપદેશથી ત્યાંના સર્વે તે અ-
 નંતસિંહરાજાને ઓશવાળજ્ઞાતિમાં લેળવી દીધો, અને તે રાજાના
 વંશજો "હથુડીયા રાઠોડ" ગોત્રના નામથી પ્રસિદ્ધ થઈને પૃથ્વીપર
 વિસ્તાર પામ્યા. તેમની ગોત્રજાહેવી સમકીતધારી અચ્ચુસા નામની
 છે, અને આ ગોત્રના વંશજો દેસ્વાડા, નાડલાઇ, બગડીયા, ચટ્ટરી,
 ખડી, ચુડલી, નારગામવિગેરે ગામોમાં વસે છે. પછી તે અનંતસિંહ-
 રાજાએ તે ગુરૂમહારાજના ઉપદેશથી તે હસ્તિવૃંદ (હથઉડી) નગરમાં
 શ્રીમહાવીરપ્રભુનો એક મનોહર જિનપ્રાસાદ કરાવ્યો. એવીરીતે
 આ શ્રીજયસિંહસરિશ પણ તે અનંતસિંહરાજાના ઘણા આગ્રહથી
 વિક્રમ સંવત ૧૨૦૮ માં તેજ નગરમાં ચતુર્માસ રહ્યા.

હવે ગુજરાતદેશમાં પાટણનગરમાં (અંજલિદેવપુરપાટણમાં) સિદ્ધરાજબૂપાલના પરલોક ગયાબાદ વિક્રમ સંવત ૧૧૮૮ માં તેની આદીએ કુમારપાલનામે રાજ થયો, અને તે રાજ શ્રીહિમચંદ્રાચાર્ય-જેના પ્રતિબોધથી બારવ્રતધારી પરમજૈની આવડ થયો. તે રાજએ પોતાના દેશમાં અમારીપડો વજડારીને અનેક જિનમંદિરો બધાવ્યાં, અને તેથી તેના રાજ્યમાં જૈનધર્મની ઘણીજ ઉત્તતિ થઇ.

હવે એક વખતે પ્રભાસપાટણથી કાપડના કેટલાક જૈનધર્મી વ્યાપારીઓ ત્યાં અંજલિદેવપુરપાટણમાં યાત્રામાટે આવ્યા. ત્યાં તેઓએ સ્નાન કર્યાબાદ રેશમી પીતાંબર પહેરીને જિનમંદિરમાં પૂજા કરતા કુમારપાલરાજને જોયો. ત્યારે તેઓએ રાજને વિનતિ કરી કે, હું સ્વામી ! આ પીતાંબર તો અશુદ્ધ છે, માટે જિનેશ્વર-પ્રભુની પૂજના અવસરે તો તે પહેરવું સર્વથા પ્રકારે અયોગ્ય છે. તે સાંભળી કુમારપાલરાજએ તેઓને પૂછ્યું કે, આ પિતાંબર અશુદ્ધ છે, એમ તમેએ શીરીતે બળ્યું ? ત્યારે તેઓએ કહ્યું કે, હું સ્વામિન ! આ પિતાંબર અમારા નગરમાં બનેલું છે, અને અમારા નગરનો રાજ ત્યાં પોતાના નગરમાં સાલવીઓએ (વણકરોએ) બનાવેલાં સઘળાં પિતાંબરો પ્રથમ તે સાલવીઓપાસેથી લઇને પોતાની શર્યામાં પાથરે છે, અને ત્યારબાદ તે પિતાંબરો તેના માલિકાને પાછાં આપે છે. અને ત્યારપછી તે સાલવીઓ તે પિતાંબરોને વેચવામાટે પરદેશોમાં મોકલે છે. અને તે કારણથી તે સઘળાં પિતાંબરો હુમેશાં અશુદ્ધજ રહે છે. તે સાંભળી આશ્ચર્ય પામેલા તે કુમારપાલ-રાજએ પોતાની રાજસભામાં આવી તે સખધિ વિચાર કરવામાટે પોતાના વાગ્લટ્ટ નામના મંત્રિને બોલાવ્યો, પછી રાજએ કહેલું તે પિતાંબરવું વૃત્તાંત સાંભળીને તે વાગ્લટ્ટમંત્રિએ કહ્યું કે, હું સ્વામી ! તે સઘણા સાલવીઓને આપણે તે પ્રભાસપાટણમાંથી બોલાવીને અહીં વસાવશું, તથા તેઓને રહેવામાટે આપણે તેઓને વિના મૂલ્યે ઘરો આપવાં પડશે, અને તેઓએ બનાવેલાં પિતાંબરઆદિક વસ્ત્રો આપણે વેચાતા લેવાં. તે સાંભળી જૈનધર્મમાં દૃઢ અદ્વાવાળા તે કુમારપાલરાજએ તે સઘણું અંગીકાર કરીને તે કાર્ય પાર ઉતારવામાટે પોતાના તે વાગ્લટ્ટમંત્રીનેજ હુકમ કર્યો. એવીરીતે રાજએ હુકમ કરવાથી તે વાગ્લટ્ટમંત્રીએ પણ ત્યાં પ્રભાસપાટણમાં જઈ તે

સઘળા શાસત્રીઓને બોલાવી કુમારપાલરાજાએ કહેલો સઘળો
 ઘટાંત નિવેદન કર્યો. તે સાંભળી તે સઘળા શાસત્રીઓ પણ ખુશી
 થઈ તેને કહેવા લાગ્યા કે, અમો સઘળા દિગંબર જૈનધર્મ પાડીયે
 છીયે, તેમજ આહીં રહીને અમો સઘળા અમારા છત્રસેનભદ્રારક
 નામના ગુરૂના ઉપદેશમુજબ શ્રીઆદિનાથપ્રભુની, તથા શ્રીગોતમ-
 સ્વામિની પ્રતિમાઓની પૂજા કરીયે છીયે, અને તેથી ત્યાં પણ
 અમો તેવીજરીતે અમારા તે ગુરૂની સાથે તે બન્ને પ્રતિમાઓને
 લેઈને આવીશું. પછી તે વાગ્બદ્ધમંત્રીએ પણ તેમણે તે વચન
 સ્વીકાર્યું. પછી તેઓ સઘળા બારસો શાસત્રીઓ ત્યાંથી નિકળીને
 પોતાના ગુરૂ તથા તે બન્ને પ્રતિમાઓસહિત પાટણમાં આવ્યા.
 ત્યારે તે કુમારપાલરાજાએ પણ તેઓણે સન્માન કરીને તેઓને
 રહેવામાટે ઘરો આપ્યાં, અને ઐરીને તેઓના ઘરોના ત્યાં સાત
 પાડા થયા, અને ત્યારથી તે સર્વે પાડા ત્યાં “શાસત્રીપાડાના”
 નામથી પ્રસિદ્ધ થયા. ત્યારમાઠ તેઓનો ગુરૂ તે છત્રસેનભદ્રારક
 પોતાની વિદ્યાના ગર્વથી સ્વેતાંબરમુનિઓની નિંદા કરવા લાગ્યો.
 પછી એકવખતે તે છત્રસેનગુરૂ તે ઘટાંત કુમારપાલરાજાએ પણ
 સાંભળ્યું. ત્યારે એક પામેલા તે કુમારપાલરાજાએ પોતાના ગુરૂ
 શ્રીહંમથદ્રાચાર્યજીને બોલાવી કહ્યું કે, હું ભગવન! આ દિગંબર
 છત્રસેનભદ્રારક હંમેશાં પોતાની વિદ્યાના ગર્વથી સ્વેતાંબરમુનિઓની
 નિંદા કરે છે, માટે કોઈક ઉપાયથી તેને ધર્મવાદમાં છતીને નગરમાંથી
 બહાર કહાડવો જોઈયે, તે સાંભળી હંમથદ્રાચાર્યજીએ કહ્યું કે, હું રાજા
 આ છત્રસેનભદ્રારકે ઘટસરસ્વતિદેવીનું આરાધન કરેલું છે, અને તેથી
 વિદ્યાસંબંધિ વાદમાં તેને છતવો મુશ્કેલ છે. ત્યારે રાજાએ કહ્યું કે, સ્વે-
 તાંબરમુનિઓના રામુદાયમાં ત્યારે શું કાંઈ પણ વિધાવાદમાં તેને છતવાને
 સમર્થ નથી? આચાર્યમહારાજે કહ્યું કે, હું રાજા! આજકાલ તો
 શ્રીવિધિપક્ષગચ્છના આચાર્ય શ્રીજયસિદ્ધસુરિજી સર્વ પ્રકારની મંત્ર
 તંત્ર આદિક વિદ્યાઓના પારંગતથી છે, અને તેથી તેજ તેને વિદ્યાવા-
 દમાં છતવાને સમર્થ છે, અને આ વખતે તેઓ ખંભાતની આસપાસના
 ગામોમાં વિચરે છે. માટે તેઓને આહીં બોલાવો? એવીરીતણે તેમણે
 વચન સાંભળીને તે કુમારપાલરાજાએ પોતાના મંત્રીને ત્યાં મોકલી
 વિનંતિપૂર્વક તેમને બોલાવ્યા. ત્યારે ત્યાં લાલ થનારો જાણીને શ્રીજય-
 સિદ્ધસુરિજી પણ જિનશાસનની પલાવના કરવામાટે ત્યાં પાટણમાં

પધાર્યા. ત્યારે તે કુમારપાલરાજાએ પણ હુર્વપુર્વક મહોદ્ધા આડંબરથી પરિવારસહિત એવા તે આચાર્યમહારાજનો પ્રવેશમહોત્સવ કર્યો.

હવે તે શ્રીજયસિંહસુરિજીને આવેલા જાણીને તે છત્રસેન ભટ્ટારક તો વિશેષ પ્રકારે પોતાની વિધાના ગર્વથી તેમની, પણ નિંદા કરવા લાગ્યો. ત્યારે રાજાએ હુકમ કરવાથી વાગસદમલીએ તે છત્રસેનભટ્ટારકપાસે જઈ વાદ કરવામાટે તેને નિમંત્રણ કર્યું. ત્યારે તે છત્રસેનભટ્ટારકે કહ્યું કે, વાદ કરવામા જે કોઈ હારે, તે તે જીતનારનો શિષ્ય થાય. પછી રાજાની સલાસમક્ષ તે સ્વેતાંબર અને દિગંબર બન્ને પક્ષોએ તેમ કરવું સ્વીકાર્યું. પછી નિર્ણય કરેલે દિવસે શ્રીહેમચંદ્રાચાર્ય, શ્રીદેવમૂર્તિજી, તથા શ્રીજયસિંહસુરિજી આદિ સ્વેતાંબરમુનિઓ પોતાના પરિવારસહિત રાજાની સભામાં આવ્યા, તથા તે છત્રસેનભટ્ટારક પણ પોતાના પરિવારસહિત ત્યાં આવ્યો. પછી તે છત્રસેનભટ્ટારકે મંગલ કરવાના મિષ્ટથી લીલા રંગના વસ્ત્રથી હાંકેલો એક માટીનો ઘડા પોતાના આસનપાસે સ્થાપન કર્યો, તથા મંત્રના જાપથી તેણે તે ઘડામાં સરસ્વતીદેવીનું અવતરણ કર્યું. પછી વાદનો પ્રારંભ થયામાઠે કોઈ પણ કોઈને જીતવાને સમર્થ થયા નહી. સ્વેતાંબરમુનિઓ ઘણી મહેનત કર્યા છતાં પણ તે ઘાસરસવતિના મહિમાથી તે છત્રસેનભટ્ટારકને જીતવા સમર્થ થયા નહી. એવીરીતે બન્ને પક્ષોને વાદ કરતાં છ દિવસો વ્યતીત થયા, તોપણ સ્વેતાંબર મુનિઓ તે છત્રસેનભટ્ટારકને જીતવાને મમર્થ થયા નહિ. પછી કંઠાળેલા તે કુમારપાલરાજાએ શ્રીહેમચંદ્રાચાર્યજીને કહેવાથી તેમણે જયસિંહસુરિજીપાસે જઈને કહ્યું કે, ત્યાં ઘડામાં રહેલી સરસ્વતીદેવીજ વાદ કરે છે, મારે આપણે પણ મંત્રઆદિકના પ્રયોગથી અથવા દેવની સહાયથી તેને જીતી શકું, બીજા કોઈ પણ પ્રકારથી તેને જીતી શકાશે નહી તે સાંભલી જયસિંહસુરિજીએ કહ્યું કે, હવે પ્રભાતે, કોઈક એવોજ ઉપાય આપણે કરીશું. એમ કહી તેમણે સન્માન આપેલા એવા તે શ્રીહેમચંદ્રાચાર્યજી પણ પોતાને ઉપાશ્રયે ગયા. હવે અહીં રાત્રિએ જયસિંહસુરિજીએ બચ્ચની આધિષ્ઠાતા એવી મહાકાલીદેવીનું સ્મરણ કર્યું. ત્યારે તે દેવીએ પણ તત્કણ પ્રત્યક્ષ થઈ આચાર્યમહારાજને કહ્યું કે, હે ભગવન ! આપે રામાટે મારું સ્મરણ કર્યું છે ? ત્યારે, આચાર્યજીએ કહ્યું કે હે ગચ્છાધિષ્ઠાત્રિકે ! જે,

રીતે આ છત્રસેનભટ્ટારકને વાદમાં છતી શકાય તેમ કરો ? ત્યારે દેવીએ કહ્યું કે, તે છત્રસેનભટ્ટારક હુએમાં સસામાં આવીને મંત્રના અપથી સરસ્વતીદેવીને પોતાની પાસે રહેલા ઘડામાં ઉતારે છે, અને તેથી તે સરસ્વતીદેવીજ તમારી સાથે વાદ કરે છે, અને તેણીના પ્રભાવથી તમેને તે છત્રસેનભટ્ટારક બોલતો દેખાય છે. હવે પ્રભાતમાં હું એક બાલમુનિવું રૂપ કરીને તે રાજસભામાં આવીશ, અને તે ઘડામાં તે સરસ્વતીના અવતરણની પહેલાંજ હું બાલમુનિના રૂપથી તે ઘડા દેાડી નાખીશ. અને તેથી તેણે બોલાવેલી એવી પણ તે સરસ્વતીદેવી ઘડાના અભાવથી પાછી આવી જશે. અને પછી તે છત્રસેન ભટ્ટારક પોતાની મેળેજ નિરૂતર થઈ કરેલી પ્રતિજ્ઞામુજબ તમારો શિષ્ય થશે. એમ કહી તે દેવી ત્યાંવી અદ્રવ્ય થઈ પોતાને સ્થાનકે ગઈ. પછી સાતમે દિવસે પૂર્વની પેઠે સવળા રાજસભામાં આવ્યા, પછી તે છત્રસેનભટ્ટારક પણ તે ઘડા પોતાની પાસે સ્થાપીને જોડામાં મંત્રગ્રંથ ભણે છે, તેવામાં બાલમુનિવું રૂપ લઈ ત્યાં આવેલી ત મહા-કાલીદેવીએ તે ઘડા ભાંગી નાખ્યા. એવીરીતે ઘડાને ભાંગેલો જોઈને જ્યામાં તે છત્રસેનભટ્ટારક વિભાસજીમાં પડ્યો, તેવામાં શ્રીહિમચંદ્રાચાર્યઆદિ સ્વેતાંબરમુનિઓએ સંકેત કરેલા જયસિંહસૂરિએ તે છત્રસેનભટ્ટારકની સાથે મહેાદા સ્વરથી વાદમાં પૂર્વપક્ષનું મંડન કરવા લાગ્યા. ત્યારે ચિંતાતુર થયેલો તે છત્રસેનભટ્ટારક વિલમ્બે થઈ ઉતર આપવાને અસમર્થ થયા. પછી સભામાં રહેલા લોકોની સમ-તિથી કુમારપાલરાજાએ તે શ્રીજયસિંહસૂરિને વિજયપત્રિકા આપી, તથા પ્રતિજ્ઞાકર્તામુજબ તે છત્રસેનભટ્ટારક પણ પોતાના શિષ્યોના પરિવારસહિત તે શ્રીજયસિંહસૂરિને શિષ્ય થયા.

પછી કુમારપાલરાજાએ સભા વિસર્જન કરીને ઘણા સન્માન-પૂર્વક તે શ્રીજયસિંહસૂરિને તેમજ ઉપાધ્યયે નીકળ્યા. પછી તે છત્રસેનભટ્ટારકને તેના પરિવારસહિત દીક્ષા આપીને જયસિંહસૂરિએ તેણે છત્રહર્ષ નામ આપ્યું. એવીરીતે અનુક્રમે તે છત્રહર્ષને પરિવાર, વિધિપક્ષગ્જમાં હર્ષશાખાથી પ્રસિદ્ધ થયા. પછી તેના અનુયાયી એવા તે સવળા શાલવીએ (વણકરો) પણ સ્વેતાંબર જૈનધર્મ અંગીકાર કરીને વિધિપક્ષગ્જની પરંપરા પાલવા લાગ્યા. એવીરીતે વિક્રમ સંવત ૧૨૧૭ માં વિધિપક્ષગ્જમાં તે હર્ષશાખા પ્રકટ થઈ.

પછી તે શ્રીજયસિંહચરિત્ર કુમારપાલરાજના આગ્રહથી તે ચતુર્માસ
 ત્યાં પાટણમાંજ રહ્યા. પછી ચતુર્માસ પૂર્ણ થયામાઢ તે શ્રીજયસિંહ-
 ચરિત્ર ત્યાંથી વિહાર કરી યાત્રામાટે તારગાતીથમાં આવ્યા, તથા
 ત્યાં તેઓ કુમારપાલરાજાએ કરાવેલાં મનોહર અને નવાં જિનમં-
 દિરને જોઈને મનમાં આનંદ પામ્યા. પછી ત્યાંથી વિહાર કરી ગામો-
 ગામ વિચરતા તેઓ વર્ધમાનનગરમાં આવ્યા. ત્યાં તેમના ઉપદેશ
 સાંભળીને દેહલનામના શેઠે સંઘસહિત ઘણા દ્રવ્યના ખરચથી શ્રી-
 શત્રુંજયતીર્થની યાત્રા કરી. તે વખતે તે શ્રીજયસિંહચરિત્ર પણ તે
 સઘની સાથે શત્રુંજયતીર્થમાં આવ્યા, અને ત્યાં યાત્રા કરીને તેમણે
 પોતાનો જન્મ પવિત્ર કર્યો. પછી ત્યાંથી અનુક્રમે વિહાર કરતા તેઓ
 સ્તંભનપુરમાં (ખંભાતમાં) આવ્યા, અને ત્યાં તેમના ઉપદેશથી સાં-
 ગણુ નામના શેઠે જ્ઞાનપથમીનું ઉજમણું કરી ત્રણસાપ ટ્રમ્મ ખરચી
 જિનશાસનનાં શાસ્ત્રો લખાવ્યાં વળી તે શેઠના આગ્રહથી તેઓ ત્યાં
 ખંભાતમાં ચતુર્માસ રહ્યા. ચતુર્માસમાઢ ત્યાંથી વિહાર કરીને વિ-
 વિધપ્રકારનાં ગામઆદિકોમાં તથા નગરોમાં વિહાર કરનાથકા તેઓ
 જીર્ણદુર્ગમાં (લુનાગઢમાં) આવ્યા, અને ત્યાં શ્રીનેમિનાથપ્રભુના
 ચરણકમલથી પવિત્ર થયેલા ગિરનારપર્વતપર તેમણે યાત્રા કરી.
 એવીરીતે ગામો તથા નગરઆદિકોમાં વિહાર કરતા, તથા અનેક
 ભવ્યપ્રાણીઓને પ્રતિષ્ઠાવતા તેઓ અનુક્રમે દેવપત્તનમાં (પ્રભાસ-
 પાટણમાં) આવ્યા. ત્યાં વસતા અંબાકશેઠે તેમના ઉપદેશથી શ્રી-
 ચંદ્રપ્રભાજિનેશ્વરના પ્રાસાદનો જીર્ણોદ્ધાર કર્યો. ત્યાં તે કાર્યમાં મ્હે-
 ણેએ તથા બ્રાહ્મણોએ ઘણા ઉપદ્રવો કર્યા, પરંતુ શ્રીજયસિંહચરિ-
 ત્રએ મત્રઆદિકના પ્રયોગથી તે સઘળા ઉપદ્રવો નિવાર્યા. ત્યાં
 ચતુર્માસ કરી ત્યાંથી વિચરી તેઓ કચ્છદેશમાં ગયા. ત્યાં જુદાં જુદાં
 ગામો તથા નગરોઆદિકમાં કેટલાક વર્ષો રહીને વાયટ (વાગડ)
 નામના દેશમાં આવ્યા. ત્યાંથી વિહાર કરી તેઓ વઢીયાર નામના
 દેશમાં લોલાડા નામના ગામમાં આવ્યા. ત્યાં વિક્રમ મંવન ૧૨૨૪ માં
 રાઠોડગતિના ફણગર નામના ક્ષત્રિયને પ્રતિષ્ઠેથી મિથ્યાત્વ છોડાવી
 તેમણે ઝોરાવાળજ્ઞાતિમાં જોગવ્યા, અને ત્યારથી માંડી તેના વંશએ
 પીડાઈયાગોત્રના નામથી પ્રસિદ્ધ થયા. તથા સચ્ચિઆવીદેવીને તેની
 ગોતળ સ્થાપી. તેના કર-શ્રીફલ એક, કપડું એક તથા ઘૂત રોર
 સવાની લાપસી-જન્મે, મુ'ડણે તથા પરણે ત્યારે કરે તેમાંથી અર્ધ

મુહાસણીને આપે, તથા સહરખી એક મુહાસણીને આપે. આ વંશમાં તિલાણી, મુમણીયા વીગેરે ઓડકે છે.

આ ગોત્રના વંશજો નિશાલા, શાહા, બાહુડમેર, નગરપાસ્કર, જેસલમેર, બીલાડા વિગેરે ગામોમાં વસે છે.

આ વંશમાં ધણેલા સમરસીએ વિક્રમ સંવત ૧૪૫૨ માં લોલાડાનગરમાં શ્રીશાંતિનાથનો પ્રાસાદ કરાવ્યો, તથા એક લાખ દ્રવ્ય ખર્ચીને રાત્રુંજયની યાત્રા કરી. વિક્રમ સંવત ૧૫૦૮ માં અંબલગમ્હાધીશ શ્રીજયકેસરીચરિત્રના ઉપદેશથી શ્રીશીતલનાથ-શત્રુ ધિખ કરાવી બાહુડમેરમાં પ્રતિષ્ઠા કરાવી. વિક્રમ સંવત ૧૪૮૪ માં આ વંશના જિનદાસના પુત્ર શાહ તથા સમરથ સાચીરામાં વસતા હતા. એવામાં ત્યાંના ઠાકોરનો પુત્ર રાજ્ય મેળવવાના લોકથી પોતાના પિતાને મારી નાખવા માટે રાત્રિએ ચારનો વેપ કરી રાતના ઘરમાં પેઠા, ત્યારે ઠાકોર જાગી ઉઠવાથી તેને ચોર જાણી બહુ લેઈ મારવા દાખો ત્યારે તે કુવર અગાસીપરથી ઠેંક મારી પાછળ સાદાના ઘરમાં પડ્યો, સાદાએ તેને ઝાલ્યો, તથા એળખ્યો, અને રાતનો પુત્ર જાણી ઊઠી દીધો, તેથી તે નારી ગયો એવામાં રાજના ચોરીદારેએ ત્યાં આવી સાદાને પૂછ્યું કે તે એ કયા ચારને કહાડી મૂકે? પરંતુ સાદે જવાબ આપ્યો નહીં. ત્યારે તેઓએ રાતને કહેવાથી રાતએ સાદાને બોલાવી પૂછ્યું 'પણ સાદો અણબોલ્યો મુગો રહ્યો. ત્યારે રાતએ કોધાયમાન થઈ કહ્યું કે ખરેખર આ મુમણો (મુગો) ચેરેને આશ્રય આપી પોતાનું ઘર ભરે છે, માટે ચારને બદલે આનેજ મારો? મહાજને પણ એકઠા થઈ સાદાને ઘણા સમ-જાવ્યો કે તું ચોરનું નામ દે, કે જેથી તું છવતો રહે સાદાએ કહ્યું મારાથી તે નામ બોલાસે નહીં. પછી રાજના મણસો જ્યાં તેને મારવામાટે લેઈ ચાલ્યા, ત્યારે કુવરને ખમર પડવાથી તેણે તે મણસો પાસેથી સાદાને લેઈ પોતાના ઘરમાં રાખ્યો. રાતએ ઘણા આશ્રહથી તે મુમણીઆને કુવર પાસેથી માગ્યો, પણ તેણે બાર્યો નહીં. એવીરીતે કેટલાક દિવસો ગયામાદ રાજના મુલખમાદ તે કુવર રાજગાદીએ. બેઠા, અને તે સાદા મુમણીયાને પોતાનો મંત્રી કરી રથાર્યો, અને તેથી તે સાદાના વંશજો મુમણીયાની ઓડકથી ઓ-

જાખાના લાખ્યા. તે સાદાના પુત્ર મંડલીકે વિક્રમ સંવત ૧૫૪૮
 વૈસાખ શુદ્ધ દશમે સત્યપુરમાં અંચલગચ્છશ્રીસિદ્ધાંતસાગરસૂરિના
 ઉપદેશથી શ્રીસુમતિનાથજીનું જિજ્ઞાસુ કરાવી પ્રતિષ્ઠામાં અચ્યાર હજાર
 પીસેજી ખરચી, તેમજ સંવત ૧૫૫૨ માં તેજ આચાર્યના ઉપદે-
 સથી કારોલાગામમાં તોલાકચેટે શ્રીપદ્મપ્રભુજીના જિજ્ઞાસુની પ્રતિષ્ઠા
 કરાવી. એમ પીડાપ્રયાગોત્રજી પૃતાંત કહ્યું.

એવીરીતે ગામોગામ વિહાર કરતા તે શ્રીજયસિંહસૂરિજી
 અનુક્રમે જેસલમેરનગરમાં આવી. ત્યાં પણ સઘના આગ્રહથી
 ચતુર્માસ કરી પારકરદેશમાં આવી તેઓ પરિવારસહિત ઉમરકોટ
 નામના નગરમાં આવી. હવે તે ઉમરકોટનગરમાં પરમારજાતિનો
 મોહણસિંહ નામનો એક ક્ષત્રિય વસતો હતો. તે ત્યાં પધારેલા આ
 શ્રીજયસિંહસૂરિજીને મહામહાવિક્રમ જાણીને એક વખતે તેમના વ્યા-
 ખ્યાનની સભામાં આવ્યો. ત્યાં તેમનો મધુરધ્વનિવાળો ધર્મોપદેશ
 સાંભળીને તે પોતાના દ્વંદ્વમાં સતોષ પામ્યો. એવીરીતે હમેશાં તે
 તેમનો ધર્મોપદેશ સાંભળવાને ત્યાં આવવા લાગ્યો. એક વખતે પુત્ર
 સહિત એવા તે મોહણસિંહે ગુરુમહારાજને પૂછ્યું કે, હું ભગવન્ !
 મને સંતાન થશે કે નહીં? ત્યારે ગુરુમહારાજે લાલ થનારો જાણીને
 કહ્યું કે, જો તમે મિથ્યાત્વનો ત્યાગ કરીને જૈનધર્મનો સ્વીકાર કરશો,
 તોજ તમોને સંતાન થશે. તે સાંભળી સતાનની ઇચ્છાવાળા તે મો-
 હણસિંહે મિથ્યાત્વનો ત્યાગ કરી જૈનધર્મ સ્વીકાર્યો. પછી તે હમેશાં
 જિનેશ્વરપ્રભુની પૂજા કરીને, તથા ગુરુમહારાજપાસે આવીને ધર્મો-
 પદેશ સાંભળવા લાગ્યો. એવીરીતે વિક્રમ સંવત ૧૨૨૮ માં શ્રીજય-
 સિંહસૂરિજીએ તે મોહણસિંહક્ષત્રિયને ઉમરકોટ નામના નગરમાં
 પ્રતિષ્ઠાધીન જૈની કર્યો. પછી અનુક્રમે તે મોહણસિંહને દેવકરજી,
 દેવસી, ઉદેસી તથા લખમણનામે ચાર પુત્રો થયા, અને પાંચમો
 પુત્ર જ્યારે જન્મ્યો, ત્યારે તુષ્ટતજ કોઈક નાગદેવ તેના શરીરમાં
 અધિષ્ઠિત થયો, અને તેથી તે નાગજી સ્વરૂપજ ધારણ કરીને ઘરમાં
 રહેવા લાગ્યો, અને ત્યાં તે પોતાના સઘના લાલજોની સાથે ફીડા
 કરે છે, અને દૂધ પીને કોઈને પણ કંઈ ઉપદ્રવ કરતો નથી.

પછી એક વખતે તે મોહણસિંહે પોતાના દ્રવ્યના ચાર લાગો
 ચાર પુત્રોમાટે, તથા એ પોતાના મળી છ લાગો કર્યા. ત્યારે તે નાગે

ત્યાં આવીને પોતાની પુછડીની આપટ મારીને તે સઘળા ભાગે વિખેરી નાખ્યા. ત્યારે એક તે નાગનો ભાગ વધારે કરીને તેના સાત ભાગે સરખા કર્યા. ત્યારે તે નાગે પોતાનો ભાગ ફરુધી ખેસવીને પોતાના પિતાના ભાગસાથે મળવી દીધો.

પછી જ્યારે તે નાગ ત્રણ માસનો થયો, ત્યારે એક વખતે ઠંડીથી પીડા પામીને તે રાત્રિએ કંઈક ઉષ્ણ રાખવાળા ઘરના ચૂલામાં જઈ સૂતો. એવામાં મુહુરુસિંહની દીકરીએ ત્યાં ચૂલામાં આગ સળગાવે, તેથી બળીને મરણ પામી વ્યંતર થઈ તે મુહુરુસિંહના કુટુંબને ઉપદ્રવ કરવા લાગે. ત્યારે તે મુહુરુસિંહના મહોટા પુત્ર દેવકરણે અકૃમના તપ પૂરક તે વ્યંતરણું આરાધન કર્યું. ત્યારે તે વ્યંતર પ્રકટ થઈ તેને કહેવા લાગે કે, મારી નાગની મૂર્તિ કરાવીને તમે સ્થાપો? અને દરવર્ષે નૈવેદ્યઆદિકથી તેની પૂજા કરો? અને હવેથી તમારો વંશ “ નાગડાગોત્રના ” નામથી પ્રસિદ્ધ થશે. તથા તેમ કન્યાથી હું તમને ઉપદ્રવ કરીશ નહીં, પણ ઉલટું તમારા વંશજોને હું સહાય કરીશ. એમ કહી તે વ્યંતર પોતાને સ્થાનકે ગયો. પછી તે દેવકરણઆદિકોએ પણ સઘળું તેમજ કર્યું. અને ત્યારથી માંડીને તેઓના પરિવાર નાગડાગોત્રના નામથી વિધિપદ્ધતિની સામાયારી પાલતેયકો પ્રસિદ્ધ થયો. તથા ઓગધસિંહસુરિજના ઉપદેશથી તેઓને ઓરાવાજ્ઞાતિમાં ભેળવી દીધા.

મૂલ સ્થાન ઉમરકોટમાં તે નાગની દરી આયમણી દિશાએ શેહર બહાર ખીજડાના વૃક્ષ નીચે છે, અને તેમાં નાગની ઉભી ફણવાળી મૂર્તિ છે. નાગડાગોત્રના વંશજો ત્યાં જઈ બાળમોવાળા ઉતરાવે. અથવા કંઈ આડ રાખી પોતે જ્યાં રહેતા હોય તે શેહરની બહાર આયમણી દિશાએ ખીજડાના આડ નીચે નાગની રૂપાની અથવા ત્રાંબાની મૂર્તિ રાખીને ત્યાં તેની પૂજા કરાવે બાળમોવાળા ઉતરાવે.

પૂજાવિધિ—જન્મે, મુંડણે, પાણિગ્રહણે, એમ ત્રણ પુરસ્તીઓ કરે. અને નાગદેવપાસ આગળ ધરે, ઉપરાઉપર ત્રણ ત્રણ લાડવા વિગેરે ચડાવી તેની નિવેદની હાર કરે.

જાખાયા, લાખ્યા. તે સાદાના પુત્ર મંડલીકે વિક્રમ સંવત ૧૫૪૮ વૈસાખ શુદ્ધ દશમે સત્યપુરમાં અંચલગચ્છેશ શ્રીસિદ્ધાંતસાગરસુરિના ઉપદેશથી શ્રીગુભતિનાથજીનું બિંમ્બ કરાવી પ્રતિષ્ઠામાં અગ્યાર હજાર પીરોજ ખર્ચી, તેમજ સંવત ૧૫૫૨ માં તેજ આચાર્યના ઉપદેશથી કારોલાગામમાં તોલાકચૈઠે શ્રીપદ્મપ્રભુજીના બિંમ્બની પ્રતિષ્ઠા કરાવી. એમ પીડાકયાગોત્રનું વૃત્તાંત કહ્યું.

એવીરીતે ગામોગામ વિહાર કરતા તે શ્રીજયસિંહસુરિજી અત્યુક્તમે જેસલમેરનગરમાં આવ્યા ત્યાં પશુ સંઘના આમહુથી અતુર્ભાસ કરી પારકરદેશમાં આવી તેઓ પરિવારસહિત ઉમરકોટ નામના નગરમાં આવ્યા. હવે તે ઉમરકોટનગરમાં પરમારજાતિના મોહણસિંહ નામનો એક ક્ષત્રિય વસતો હતો. તે ત્યાં પધારેલા આ શ્રીજયસિંહસુરિજીને મહાપ્રભાવિક જાણીને એક વખતે તેમના બ્યાખ્યાનની સભામાં આવ્યો. ત્યાં તેમનો મધુરધ્વનિવાળો ધર્મોપદેશ સાંભળીને તે પોતાના દ્વંદ્વમાં સતોષ પામ્યો. એવીરીતે હમેશાં તે તેમનો ધર્મોપદેશ સાંભળવાને ત્યાં આવવા લાગ્યો. એક વખતે પુત્ર સહિત એવા તે મોહણસિંહે ગુરુમહારાજને પૂછ્યું કે, હું ભગવત્! મને સંતાન થશે કે નહીં? ત્યારે ગુરુમહારાજે લાલ થનારે જાણીને કહ્યું કે, જો તમે મિથ્યાત્વનો ત્યાગ કરીને જૈનધર્મનો સ્વીકાર કરશો, તોજ તમોને સંતાન થશે. તે સાંભળી સતાનની ઇચ્છાવાળા તે મોહણસિંહે મિથ્યાત્વનો ત્યાગ કરી જૈનધર્મ સ્વીકાર્યો. પછી તે હમેશાં જિનેન્દ્રપ્રભુની પૂજા કરીને, તથા ગુરુમહારાજપાસે આવીને ધર્મોપદેશ સાંભળવા લાગ્યો. એવીરીતે વિક્રમ સંવત ૧૨૨૮ માં શ્રીજયસિંહસુરિજીએ તે મોહણસિંહક્ષત્રિયને ઉમરકોટ નામના નગરમાં પ્રતિષ્ઠાધીન જૈની કર્યો. પછી અત્યુક્તમે તે મોહણસિંહને દેવકરણ, દેવસી, ઉદેસી તથા લાખમણનામે ચાર પુત્રો થયા, અને પાંચમો પુત્ર જ્યારે જન્મ્યો, ત્યારે તુષ્ટજ કોઠક નાગદેવ તેના શરીરમાં અધિષ્ઠિત થયો, અને તેથી તે નાગનું સ્વરૂપજ ધારણ કરીને ઘરમાં રહેવા લાગ્યો, અને ત્યાં તે પોતાના સઘળા લોકઓની સાથે કીડા કરે છે, અને દ્વંદ્વ પીને કોઠને પશુ કંઈ ઉપદ્રવ કરતો નથી.

પછી એક વખતે તે મોહણસિંહે પોતાના દ્રવ્યના ચાર ભાગો ચાર પુત્રોમાટે, તથા એ પોતાના મળી છ ભાગો કર્યા. ત્યારે તે નામે

રાજસી તેજસીના પ્રાસાદ સાથે મેળવી દીધો. વળી તેઓએ કાલા-
વડા, મયાંતરા, અને માંડા તથા લલિસાનુમાં - જિનપ્રાસાદ તથા
ઉપાગ્રયો બંધાવ્યા. રાજકોટના ઠાકોર નિલાલના આગ્રહથી તેઓએ
ત્યાં શ્રીકૃષ્ણજી મંદિર બંધાવ્યું, ઢેહરીયાના રસ્તામાં મહાદેવજી મં-
દિર બંધાવ્યું. નદીપર લોકોના મુખમાટે પાંચ દેરી બંધાવી, તેમજ
ખીખ પક્ષ વીસામા વિગેરે ઘણા બંધાવ્યા, ગોડીયા, ગીરનાર તથા
શંકુજયનો સંઘ કંદુઓ, સદાગતો બાંધ્યા, પુસ્તકો લખાવી તેના
ભંડાર કરાવ્યા. અંબલગંજનાયક શ્રીકૃષ્ણભુસાગરમુરિધરજીના
ઉપદેશથી સંલવનાથઆદિક પાંચરો એક જિનપ્રતિમાની પ્રતિષ્ઠા
કરી, નવાનગરમાં સર્વ જ્ઞાતિઓને કંબલોજન જમાવ્યાં. દેશપર-
દેશમાં અંબલગંજથી સર્વ આરંભમાં ચરંદીઠ લાલુ કર્યું, અને તેમાં
નવ લાખ કોરી ખરચી. બાદશાહ જલુંગીરના રાજમાંથી ગુજના-
તમાં સર્વ યતિઓને નાસતું પંડ્યું, તે વખતે ચોરાસીગંજના
નવરો યતિઓને સાત વર્ષ મુઘી આશ્રય આપ્યો. એવીરીતે તેઓએ
પોતાનું નામ અમર રાખ્યું છે.

વળી આ નાગડાવંશમાં વિક્રમ સવત ૧૬૬૫ માં નગરપાર-
કરમાં થયેલા મુંગશાહ અંબલગંજાધીશ શ્રીમંતુ ગમૂરીના ઉપદે-
શથી શ્રીપાર્શ્વનાથજી મંદિર બંધાવી તેમાં પિતલની પ્રતિમા
સ્થાપી. વિક્રમ સવત ૧૫૩૬ માં નગરપારકરમાં લખરાજઆદિક
ચારે ભાઈઓએ વ્રાજસિનંદનસ્વામિજી જિનમંદિર બંધાવ્યું. વળી
આ નાગડાવંશમાં તે લખરાજઆદિક ચારે ભાઈએ નગરપારકરના
ગામ સાથે અબુમનાવ થવાથી પોતાના પરિવારસહિત ચોરવાડમાં
આવી વસ્યા, અને ત્યાં તેમણે ચોરવાડીદેવીને પોતાની ગોત્રજ
સ્થાપીને તેના નીચે મુજબ કર કરવા માંડ્યા. દીવાલીને દિવસે મૂર્તિ
સન્મુખ કંકની ૧૦ લોંટી કરી પાન ૧૦, સાંપારી ૧૦, ચોખાની ઠગલી
૧૦, ખાજલાં ૧૦ ફર્ફડા ૧૦, લાડવા ૧૦, ચારી ૧૦, વડાં ૧૦, સાંકલી
૧૦, દીવા ૧૦, કરે છે. એવીરીતે દીવાસે, બલેલે તથા હોળીએ પણ
કરે છે. અને તેઓ ચોરવાડીયા કહેવાય છે, તેમના કેરલાક પ્રભાસ-
પારજીમાં પણ પાછળથી આવી વસ્યા છે. આ નાગડાવંશમાં થયેલા
હિંદુસીના પરિવાર કંબળમાં વસ્યો. અને તેઓ કુચ્છી મહાજન થયા.
સહજના વંશએ મહાવીરદેવપાલનો દશ પાલી ઘઉંના લાડુ તથા

આ ગોત્રના વંશજો મોરબી, નવાનગર, સુરત (ગોપીપુરા), મુંદરા, અંબર, ભુજ, ગોધરા, માંડવી, પોરબંદર, વેરાવલ, બખ્ખા, પાટણ, વિરમગામ, પારકર, ચોરવાડ, પ્રભાસપાટણ, દીવ, ખજુરડા, ભોજનય, રતડીઓ, કોટડી, વાંઢ, વીસોતરી, લાખાખાવર, ડબાસંગ, ભદ્રેસર, સોનારડી, પડધરી, મેમાણા, ભાતેલ, ચંગા, સેરડી, તરધરી, ઘાનુંગામ, બારાંબડી. વારાહી, પડાણા, ચાંગણાઈ, મોડકુખા, મોડપુર, નાગના, દોઢીયા, રાકુદડ, ચેલા ભુજપર, આમબીયા, વાંક, પીપલી, ધાનેગામ, છુસ, સરમત તુંગી, મંજલ, સાલરાઈ, હમરા, માંઢા, બેડી, ઝાંખર, બેરાળ, કપાઈયા, વિગેરે ગામોમાં વસે છે.

આ વંશમાં નગરપારકરમાં વિક્રમ સંવત ૧૩૬૮ માં થયેલા ભોજ, ઉદયવંત તથા મેવાજલ નામના ત્રણ ભાઈઓએ વીસ લાખ પીરોળ ખરચીને ઘણાં ઘણાં ધર્મના કાર્યો કર્યા છે. વિક્રમ સંવત ૧૬૨૪ માં નવાનગરમાં થયેલા તેજસીશાહે શ્રીશાંતિનાથજીનું શિખરમંથ મંદિર બે લાખ કોરી ખરચીને બંધાવ્યું. ત્યારબાદ વિક્રમ સંવત ૧૬૪૮ માં બાદશાહ અફઝરના મુખા ખાત આજમે મુજદરની વતી સૈન્ય લાવી નવાનગરપર ચઢાઈ કરી, અને હાલારદેશ ભાંગ્યો, તેથી તેજસીશાહ કચ્છમાંડવી નાશી ગયા. શાંતિનાથજીની તે પ્રતિમા યવનોને હાથે ખંડિત થઈ ગઈ, તથા દેરાસરમાં પણ ઘણી ભાંગતુટ થઈ. બીજે વર્ષે તેજસીશાહ પાછા માંડવીથી નવાનગરમાં આવ્યા. તથા સારદેશથી બીજી નવી શાંતિનાથજીની મૂર્તિ મગાવી તેમાં સ્થાપન કરાવી. પછી તેજસીના પુત્ર રાજસી તથા નેણસીએ પોતાના પિતાએ કરેલા તે ખંડિત પ્રાસાદનો ઉદ્ધાર કરાવી પિતાની કીર્તિ અજવાળી. તથા તે પ્રાસાદને કરતી બાવન દેરીઓ અને શિખરની પાછળ ઉપરાઉપર ત્રણ ચોમુખ બાંધીને તે પર મુંદર ટુંક કરાવી, તેમાં તેના વેવાઈ લાલણુગોત્રીય ચાંપસિંહે ત્રીજા ભાગતું ખરચ પુણ્યનિમિત્તે આપ્યું, સર્વ મળી તેમાં ત્રણ લાખ કોરી ખર્ચ થયું. તેમાં શ્રીઅચ્યુતગચ્છનાયક શ્રીકલ્યાણસાગરસરિજીએ સર્વ ખર્ચોની પ્રતિષ્ઠા કરી. ત્યારબાદ નેણસીશાહે પોતાના પુત્ર રામસી, સોમસી તથા કરમસીની સાથે મળીને ત્રણ લાખ કોરી ખરચીને શ્રીસંલવનાથજીની શિખરમંથ, મુંદર ચોમુખ પ્રાસાદ બંધાવ્યો, અને સહસ્રદેણપાર્થનાથના પ્રાસાદસુધી લાવીને તે પ્રાસાદને

વીરપાલ વડવીર વલી છે ભરમો ચાર ૧
 જગમાં જયવંત હીર સહસ્ર જેણે કીધો વાર ૥
 અનુક્રમે વલી ભોજ અલી મંત્રવી મંડણે ૧
 જયવંત મુત જાણીયે
 ભોજાણી ભૂપત ભલા વસુધામાંહે વખાણીયે ॥ ૧ ॥

એવીરીતે પ્રસંગોપાત નાગડાગોત્રની ઉત્પત્તિઆદી વર્ણવી છે.

પછી ત્યાંથી વિહાર કરીને તે શ્રીજયસિંહસરિય તે પારકર-
 દેશમાં આવેલા પીલુડા નામના ગામમાં આવ્યા તે સમયે ત્યાં
 સોલંકીવંશના રાવજી નામના ક્રતિય ડાકોર રાજ્ય કરતા હતા. તે
 રાવજીના પૂર્વજોમાં પહેલા કાન્હડદે નામના રાજા મગદેશના આજુ-
 પજુરૂપ ડાકોર નામના નગરમાં સ્વિક્રમ સંવત ૬૧૩ માં રાજ્ય કરતા
 હતા એક વખતે ત્યાં પધારેલા વિદ્યાધરકુલને શોભાવનારા શ્રી-
 સ્વાતીઆચાર્યજીની ધર્મદેશના સાંભળીને પ્રતિબોધ પામેલા તે
 કાન્હડદેરાજાએ પોતાના પુત્ર રાયધનસહિત મિથ્યાત્વનો ત્યાગ કરીને
 જૈનધર્મ અંગીકાર કર્યો. પછી તે શ્રીસ્વાતિઆચાર્યજીના ઉપદેશથી
 તે કાન્હડદેરાજાએ ત્યાં ડાકોરનગરમાં શ્રીચંદ્રપ્રભસવામિના મનોહર
 જિનપ્રાસાદ બંધાવ્યા. એવીરીતે જૈનધર્મ સ્વીકારવાથી તે કાન્હડદે-
 રાજાની સંખ્યાવનામની કુલદેવી વિવિધપ્રકારના ઉપદ્રવો કરવા લાગી.
 ત્યારે તે સ્વાતિઆચાર્યજીએ અદ્વૈતરીઢેવીલું આરાધન કરીને તે
 સંખ્યાધેવીને સમકીતી કરી, અને ત્યારથી તે તેને ઉપદ્રવ કરતી
 બંધ રહી. તે કાન્હડદેના રાયધનનામે પુત્ર હતા, અને તે રાયધનના
 વહનનામના પુત્ર રીસાળને પ્રહલાદનપુરમાં (પાસજુપુરમાં) આવ્યા.
 તે વહનના વ્યાસદેવ નામના પુત્ર થયા. તેના વાહનનામે, તેના હુંગા-
 નામે, અને તેના સહેજા તથા આસધીરનામે એ પુત્રો થયા. તેમના
 આસધીરના પુણ્યપાલ, અને તેના જીજ્ઞાણ, તેના ધરજીજ્ઞાણ, અને
 તેના પદાજી નામના પુત્રે કુલપરંપરાથી આલ્યા આવતા જૈનધર્મનો
 ત્યાગ કરીને પાછા મિથ્યાત્વનો સ્વીકાર કર્યો. તે પદાજીને ગેહાજીનામે
 પુત્ર થયો, અને તેના પર્વતજીનામે પુત્ર થયા. તે પર્વતજીના પેથાજી, ન-
 ગાજી તથા વીરાજી નામના ત્રણ પુત્રો થયા, અને તેઓ ત્રણે પારકરદેશ-
 માં પિતાએ જરાસ તરીકે આપેલા પિલુડા નામના ગામમાં વસતા હતા.

તેઓમાંથી પેલાજને જમ્માદેવી નામની સ્ત્રીથી ઉત્પન્ન થયેલા રાવજ નામના પુત્ર તે પીલુડાગામમાં રાજ્ય કરતા હતા. એવીરીતે પ્રસંગોપાત્ અહીં તે રાવજહાકોરના પૂર્વજોના સંબંધ સંક્ષેપથી કહ્યો. તેઓનું વિશેષ વૃત્તાંત દેવસિંહ રચેલા “કાન્હડદેવ”શબ્દમાં “અ” નામના અંથથી જાણવું.

હવે તે રાવજહાકોરની રૂપાદેવી નામની એક ઉત્તમ શીશવત રાણી હતી, અને બીજી સારાદેવી નામની રાણી હતી. તેઓમાંથી પહેલી સારાદેવીરાણીની કુક્ષિથી ઉત્પન્ન થયેલા રાણાજ અને કાનાજ નામના બે પુત્રો હતા. અને રૂપાદેવીની કુક્ષિથી ઉત્પન્ન થયેલા લક્ષ્મીરજ અને લાલજીજ નામના બે પુત્રો હતા. તેઓમાંથી લાલજીજ નામના-હાનો પુત્ર પૂર્વે જાંધેલાં દુષ્કર્મના પ્રભાવથી કુદરોગવટે પીડિત થયેલો હતો. હવે તે રાવજહાકોરને ત્યાં જૈનધર્મ પાલનારો અને આરાધનાપ્રાપ્તિમાં આશ્રયણસમાન દેવસિંહ નામે એક ઉત્તમ મંત્રો હતો. હવે તે દેવસિંહ આવક તે મહાપ્રસાવિક્ષી મીમાન્ જયસિંહમુરિજી ત્યાં પોતાના પીલુડાગામમાં આગમન જાણીને તેમને વાંદનામાટે આવ્યા. ત્યારે તે આચાર્યજીએ પણ તેને લાવિક અને યોગ્ય જાણીને ધર્મસાલ આપવા પૂર્વક અમૃતસરખી મિષ્ટ વાણીથી મંગલિક સલગાવ્યું. પછી તે દેવસિંહ આવક પણ શુદ્ધમહારાજને વાંદીને પોતાને સ્થાનકે ગંધા, પછી સંધ્યાકાળે તે દેવસિંહમંત્રીએ પોતાના સ્વામી રાવજહાકોરપાસે તે શ્રીજયસિંહમુરિજીનું ત્યાં પધારવું જણાવીને કહ્યું કે, હે સ્વામી! આ અમારા શુદ્ધમહારાજ પ્રસાવિક્ષ તથા સર્વ વિદ્યાઓમાં પારંગામી છે, અને તેમના દર્શનથીજ માણસોના મનમાં હૃદય ઉત્પન્ન થાય છે. તે સાંભળી ખુશી થયેલા તે રાવજહાકોરે કહ્યું કે, હે મંત્રિન! ત્યારે તો એવા મહાત્માનું અમે પણ પ્રસાતે દર્શન કરીશું. વહી એવા કારણવિન ઉપકાર કરનારા મહાત્મા ખરેખર અમારાપર કૃપા કરીને આમારા લાલજીજકુમારના કુદરોગને દૂર કરવાનો ઉપાય પણ કહેશે. તે સાંભળી દેવસિંહે કહ્યું કે, હે સ્વામિન! ખરેખર એવા નિરપૃહી મા તો પરોપકારના કાર્યમાંજ રક્ત હોય છે. પછી પ્રસાતે તે રાવજહાકોર પોતાના મંત્રી એવા તે દેવસિંહની સાથે તે શ્રીજયસિંહમુરિજીને ઉપાશ્રયે ગયા, અને ત્યાં તે આચાર્યમહારાજને વાંદીને

તેમની પાસે તેઓ બેઠા. પછી તે દેવસિંહ આવકે આચાર્ય મહારાજને
કહ્યું કે, હું સ્વામિન! જાંભીયં આદિક ગુણોવાળા તથા આ પીલુડા
ગામના અધિપતિ, અને ક્ષત્રિય જાતિના આ સવજી મારા સ્વામી
છે, અને હું તેમનો મંત્રી છું. આ મારા સ્વામીના ચાર પુત્રોમાંહેથી
સર્વથી ન્હાનો લાલજી નામનો પુત્ર પૂર્વે કરેલાં કૃષ્કર્મના પ્રભાવથી
કૃષ્ટ નામના લયંકર રોગની પીડિત થયેલો છે. વળી આપ સરખા
મહાત્માઓ આ જગતમાં નિઃસ્વાર્થપણે ધરોપકાર કરવામાંજ રક્ત
દાય છે. આટે કૃપા કરીને તેનો રોગ દૂર થાય તેવો કંઈક ઉપાય
બતાવો? તે સાંભળી આચાર્ય મહારાજે કહ્યું કે, હું ઉત્તમ આવક!
તજ હીપેલ છે સઘળો સવજ બ્યાપાર જેઓએ એવા અમો મુનિઓ
હોમમાં ધર્મકાર્યોમાં રજા થયાથકા, અને ફક્ત અધ્યાત્મધ્યાનરૂપી
શુભકાર્યમાંજ નિમગ્ન થઈ મોક્ષાર્થનેજ સાધીયે છીયે. તોપણ તૈ -
શાસનની ઉત્પત્તિ આટે અને ધર્મકાર્યની વૃદ્ધિઅર્થે અમો ધરોપકાર
કરવામાં ઉદ્યમવત રહીયે છીયે, અને તેથી તે લાલજીજનો રોગ દૂર
થવાઆટે અમા પાપરહિત ઉપાય કહીશુ. એમ કહી આચાર્ય મહારા-
જે ધર્મનો લાભ થનારો બાણીને ફરીને કહ્યું કે, હું ઉત્તમ આવક!
તે લાલજીજી કુમાર અઠમનો તપ કરવાપૂર્વક મહાકાલીદેવીનું આરા-
ધન કરે, અને તેછીની કૃપાથી ખરેખર તે રોગરહિત થશે. એવી
રીતની ગુરુમહારાજની વાણી સાંભલીને ખુશી થયેલા તે સવજ ઠાકોર
તેમને વાંદીને દેવસિંહ સહિત પાતાને સ્થાનક આપ્યા; પછી તેણે
પાતાના ન્હાના પુત્ર લાલજીજીને બેલાવીને ગુરુમહારાજે કહેલો વૃત્તાંત
કેલો. શુભ થવાના સયોગથી લાલજીજીએ પણ અત્યુમતપપૂર્વક એકા-
મનથી એકાંતે તે મહાકાલીદેવીનું આરાધન કર્યું. ત્રીજે દિવસે મંત્રુષ્ટ
થયેલી તે દેવીએ પ્રત્યક્ષ થઈ તેને કહ્યું કે, હું લાલજી! તમારે તેજ
પ્રભાવિક એવા શ્રીજયસિંહસુરિજીના ચતુરદકવડ શરીરમાં લેપન
કરવુ, અને તેમ કરવાથી તમારો કુષ્ઠરોગ દૂર થશે. પછી લાલજીજીએ
પ્રભાતમાં તે વાત પોતાના માતાપિતાપાસે કહી ત્યાં તેના માતાપિતા
પણ ઘણા ખુશી થઈને તેજ વખતે લાલજીજી આદિક પરિવારસહિત
દેવસિંહની સાથે ગુરુમહારાજને ઉપાસ્રયે ગયા, તથા ત્યાં ગુરુમહારા-
જને વાંદીને સવજ ઠાકોરે દેવીએ કહેલો વૃત્તાંત કહી સંભળાવ્યો.
પછી તે દેવસિંહમંત્રીએ પણ તે શ્રીજયસિંહસુરિજીની આજ્ઞાથી
પ્રામુક જલવડે મુવણની થાળીમાં તેમના ચરણો ધોયા, પછી તેઓ

સઘળા ગુરુમહારાજને વાંદીને તથા તેમનું તે ચરણોદ્ધ લેઈને પોતાને સ્થાનકે આવ્યા, અને તેજ વખતે લાલજીએ પણ મનમાં મહાકાલીદેવીનું ધ્યાન ધરીને ગુરુમહારાજના તે ચરણોદ્ધનું પોતાના સમસ્ત શરીરપર લેપન કર્યું. પછી તે દિવ્ય ચરણોદ્ધના પ્રભાવથી તુરંતજ તેનું શરીર રોગરહિત થઈ મુવર્ણના વર્ણ સરખું થયું. એવીરીતે પોતાના તે પુત્રને કુષ્ઠરોગથી રહિત થયેલો જોઈને તેના માતાપિતા લાલજીએ સાથે લેઈ ગુરુમહારાજપાસે ગયા, પછી ત્યાં ખુશી થયેલા તે લાલજીએ પોતાના માતા પિતાજીની પ્રેરણાથી એકસો સોનામોહોરો ગુરુમહારાજના ચરણોમાં ધરીને તેમને વંદન કર્યું. અવસર જણનારા ગુરુમહારાજે પણ તેના મસ્તકપર મુગધી વાસણેપ નાખીને તેને હાથે કે, હે મહાસાગ્યશાસ્ત્રી લાલજી! અમે નિરપૂહી બુનિયો દ્રવ્યને સ્પર્શ પણ કરતા નથી, પછી એવી રીતે તેમનું નિરપૂહીપણ જાણીને તે લાલજીના માતાપિતા આશ્ચર્ય પામી હાથ જોડી ગુરુમહારાજને વિનવવા લાગ્યા કે, ત્યારે હે ભગવન! આપ અમારા યોગ્ય કંઈ પણ કાર્ય અમેને ફરમાવો? ત્યારે ગુરુમહારાજે કહ્યું કે, હે સાગ્યશાસ્ત્રીઓ! તમે આ લોક અને પરલોકમાં હિતકારી એવા જૈનધર્મને સેવો? કેમકે જીવહિંસાથી નિવૃત્ત થયેલા પ્રાણીઓ આ લોકમાં પણ મુખ મેળવીને, તથા પરલોકના પણ દેવલોકના મનોહર મુખ ભોગવી અતે મોક્ષમાં જઈ અનુપમ અને શાશ્વત મુખ ભોગવે છે. એવીરીતે ગુરુમહારાજે કહેલો ઉપદેશ સાંભળીને રાવજી ઠાકોરે, તેમની શ્રી રૂપાદેવીએ અને લાલજીએ ગુરુમહારાજે કહેલો અહિંસામય (દયામય) જૈનધર્મ અગીકાર કર્યો. પછી તે ત્રણેએ સમ્યક્તત્ત્વજ્ઞ શ્રાવકના બારે પ્રતો ગુરુમહારાજના મુખથી સ્વીકાર્યા. એવીરીતે વિક્રમ સંવત ૧૨૨૬ માં લાલજીએ પોતાના માતાપિતા સહિત જૈનધર્મ સ્વીકાર્યો છે. પછી ગુરુમહારાજના ચરણે ધરેલી તે એકસો સોનામોહોરો બરતીને ગુરુમહારાજના ઉપદેશથી લાલજીએ ત્યાં પોતાના પીલુડાગામમાં શ્રી સાંતિનાથપ્રભુની એક દેરી બંધાવી, તથા તેમાં તે શ્રીજયસિંહમરિજના ઉપદેશ અનુસાર કૃત્તિગુરના હાથે પ્રભુની મૂર્તિની પ્રતિષ્ઠા કરાવી. પછી તે ગુરુમહારાજના ઉપદેશથી દેવસિંહમંત્રીએસાધર્મિ પણાથી તે લાલજીએ પોતાની ઝોરાવાલ-સાંતિમાં બેળવી દીધા. પછી તે ગુરુમહારાજ પણ લાલજીના આમ-દથી તેજ પીલુડાગામમાં પોતાના શિષ્યોસહિત અનુભસિ રહ્યા. વળી

ત્યાથી માંડીને તે લાલણુજનો પરિવાર “ લાલણુગોત્રના ” નામથી વિધિપદ્ધતિની સામાયારી પાલતો થકો પ્રસિદ્ધિ પામી પૃથ્વીપર વિસ્તાર પામ્યો.

લાલણુજના પિતા રાવજ ઠાકોર ગુજરી ગયા બાદ તેના મૃત્યુ-કાર-જના સંબંધમાં લાલણુજને તેના મ્હોટા ભાઈ લખધીરજ સાથે મતભેદ થવાથી લાલણુજ રીસાઈને પોતાની માતા રૂપાદેવીસહિત કચ્છદેશમાં આવેલા ડાણનામના ગામમાં પોતાને ગોશ્ઠાળ આવ્યા. ત્યાં તેમના મામા મુરાજઠાકોર રાજ્ય કરતા હતા. તેમને સતત ન હોવાથી પોતાના ભાણેજ એવા તે લાલણુજને પોતાના રાજ્યની ગાદીપર બેસાડ્યા, તે જોઈ લાલણુજની માતા રૂપાદેવી પોતાના દૃઢવમાં ખુશી થયાં. પછી કેટલેક કાળે તે મુરાજ ઠાકોર અને રૂપાદેવી પણ મૃત્યુ પામી સ્વર્ગ ગયાં. પોતાની માતાના મૃત્યુ કારણ પ્રસંગે લાલણુજએ પોતાના મ્હોટા ભાઈ લખધીરજને પીછડાથી બોલાવ્યા, ત્યારે તે લખધીરજ પણ કુટુંબસહિત ત્યાં ડાણમાં આવ્યા. પછી તે બન્ને ભાઈઓએ હુળી-મળી પોતાની માતાનું મૃતકાંઈ કર્યું તથા તેમના અગ્નિસસ્કારની જગ્યાએ ડાણગામના પાદરમાં તંજાવને કિનારે એક દેરી બંધાવીને તેમાં તેની મૂર્તિ સ્થાપી. જે સ્થાન આવે પણ “ આડના સ્થાન ” તરીકે ઓળખાય છે, અને તે લાલણુજના ધરાજે હાલ પણ તે સ્થાનકે જઈ વરકન્યાની ઉડાછડી છાડે.

મૂળ રજપૂત વંશજની ગોત્રજ સચાવદેવીનું સ્થાન જાલોરમાં છે. તથા બીજું સ્થાન વિજયભાલ નગરમાં ખીમજી હુંગરીપર ગાજણાદુકે છે,

ત્રેની થયા પછી ગોત્રજ દેવી મહાકાલીનું સ્થાન પાવાગઢ ઉપર છે, તથા અંબાક માતાનું સ્થાન ગિરનાર પર છે. કર—જન્મે, મુંડણે, પરણે પારકર દેશનો ૧૮ પાલી ઘઉંનો ફલ કરી તેના માદક દુધાંબમાં લાવા, ફળને શીફલ એક તથા કપડાં ગજ એક દેવુ. ભે સને પાડી આવે ત્યારે બે પાલીની લાપસીનું નિવેદ કરવું, પાડા આવે અથવા ગાય વીંચાય ત્યારે પાલી એકનું નિવેદ કરવું, કાંકણ છાડે ત્યારે ઘઉં ટોકડીયા આવે, ખાંડ શેર બે અને ઘૂત શેર બેનું મગક કરવું, તથા શીફલ એક અને જમણીનું કપડું ગજ એક એ પ્રમાણે નવેા કર છે.

કુકડેસરવાળા ખેત્રપાળનો કર—પડમુદી શેર સાત, ખાંડ શેર સાત, ઘૂતમાંહે મગદ કરતું; શ્રીફલ એક વધારતું; જમણી ગજ એક અને તેલ શેર પાંચ ખેત્રપાળને ચલાવતું.

બુના કર—પરણે, મુંડણે, જન્મે પાણી સર્જના મગદ, શ્રીફલ એક તથા જમણી ગજ એક ઘૂત શેર એક તથા તેલ શેર અરધથી પાવા-ગઢવાળી ગોત્રેજા બુદ્ધારવી.

આ લાલણ ગોત્રના વંશજો મુંદ્રા, નવાનગર, અજાર, નગરપારકર, હાલા, ભુજ, અમરકોટ, કોઠારા લોપઠ, સુમરાસર, સિદ્ધપુર (સિંધ), જેસલમેર, જેસલમેર, વડોદ્રા (સોરઠ), માંડવી, લુઅડી (પારકર), હંસસારણ, રાડદહા, વાઘા, ટાકી, કોટડીયા, પંચાલીયા, રાધનપુર, મીયાણી, સુરાચક, ભાદરેસા, નસરપુર, લોદ્રાણી, મહેવેચી, કેરવાડા, સેઓ, બાડમેર, સાથોરા, કોટડા, વીરાવાવ, રામનીઓ, પીલુડા તથા આથી વિગેરે ગામોમાં વસે છે.

આ લાલણના વંશમાં નગરપારકરમાં થયેલા વેલાણના પુત્ર વરજંગ તથા જેસાણએ પાખીને દિવસે આઠ પહોરનો પોસહ કર્યો હતો, તે દિવસે સધ્યાકાળે લક્ષ્મીદેવી સ્ત્રીનું રૂપ કરીને તથા ચેત વસ પહેરીને તેને ઘેર આવી, તથા જેસાણની સ્ત્રીને કહ્યું કે મને રાતવાસો રહેવાને સ્થાન આપો? જેસાણનો સ્ત્રીએ ઘણા આદરમાન-પૂર્વક તેણીના પગ ઘોઢ ઘરમાં બિછાનાપર સુવાડી, પ્રભાતે જેસાણ પોસહ પારી ઘેર આવ્યા, પછી દેવપૂજા તથા ગુરુભક્તિ કરીને પારણું કરવા બેઠા, ત્યારે તેની સ્ત્રીએ કહ્યું કે આપણે ત્યાં રાત્રે પ્રાહુણી ત્રી આવ્યાં છે, તે હલુ ઉઠ્યાં નથી, મારે તેને પણ ઉઠાડીને જમવા બેસાડીયે. જેસાણએ કહ્યું કોણ સ્ત્રી આવી છે? અને તે ક્યાં છે? ત્યારે તેણીએ રાત્રિનો વૃત્તાંત કહ્યો, એક કહ્યું ત્યારે તે તેને ઉઠાડીને તુરત જમવા બેસાડા? ત્યારે જે ઓરડામાં તેણીને સુવાડી હતી, તે ઉઠાડી લેણું તો ત્યાં કોઈ પણ સ્ત્રી નજરે પડી નહી, અને તેથી રાત્રે આશ્ચર્ય થયું. પછી રાત્રિએ જેસાણે સ્વપ્નમાં આવી લક્ષ્મીદેવીએ કહ્યું કે તારા પુણ્યથી જે ચાઈને હું આજથી તારે ઘેર રહી છું. તારી સ્ત્રીએ મને ઘણું આદરમાન રીધું છે. પછી તે જેસાણના ઘરમાં ઘણું દ્રવ્ય થયું, અને તેથી તેણે ગુજરાતમાં આવી પાટણ, અમવાવાદ, ખંભાત તથા વીરમગામ આદિક આખા ગુજરાતમાં, તથા ચિતોડ નાગોર, જોધપુર,

સીરોહી, નાડલાઈ, જેસલમેર, બાડમેર, કોટડા, અમરકોટ, પારકર, સાચોર, સિતમાલ વિગેરે મારવાડ તથા મેવાડમાં સર્વ જગ્યાએ સંઘમાં ખાંડની તથા ત્યાં ત્યાંના સિકાઓની લાણી કરી, અને અમરકોટમાં શિખરમઘ જૈનમંદિર બંધાવ્યું, તથા ચતુર્વિધ સંઘની ઘણી ભક્તિ કરી. એવીરીતે તે જેસાઈ અંચલગચ્છમાં ઘણાજ પ્રભાવિક આવક થયા છે, વળી તેણે પીપ્પુડામાં પણ જિનમંદિર બંધાવ્યું, અને “જેસો જગદાતાર” એવું બિરુદ ધરાવ્યું.

વિક્રમ સંવત ૧૫૫૭ માં ફાગણ મુકામ એ પીપ્પુડાગામમાં આ વંશમાં ઘણેલા શેઠ ભોજાશાહે જિનમંદિર બંધાવ્યું, અને અંચલગચ્છના આચાર્ય શ્રીસિદ્ધાંતસાગરસચિયજીએ તેની પ્રતિષ્ઠા કરી.

હવે ચતુર્માસખાદ તે શ્રીજયસિંહસચિય પણ પીપ્પુડાથી વિહાર કરી ખીજે સ્થાનકે ગયા, તથા અનુક્રમે તેઓ પાટણમાં આવ્યા; ત્યાં પોતાના એકાએ વિધિપદગચ્છના આવકોના તથા શાસવીઓના આજ્ઞાથી તે ચતુર્માસ રહ્યા. હવે આપસાહેબ પર્વપણાપર્વ આવે ત્યાંમુધી અમેને આવશ્યકસૂત્રનું વિવરણ સંભળાવે? એવીરીતની આવકોની વિનંતિ સ્વીકારીને તે શ્રીજયસિંહસચિયજીએ વ્યાખ્યાનમાં તે આવશ્યકસૂત્રનું વિવરણ વાંચવા માંડ્યું એવામાં કેટલાક (પરગચ્છના) ઈર્ષાહુ યતિઓએ કુમારપાલરાજાને કહ્યું કે, હે રાજા! આપ અને અમે હમેશાં ભાદરવામુદ ચાંચને દિવસે સંવત્સરીપર્વનું આરાધન કરીએ છીએ. પરંતુ આહી રહેલા કેટલાક યતિઓ તે પર્વને પાંચમને દિવસે આરાધે છે, તેવીરીતનો ધર્મસિદ્ધ આપના નગરમાં શાસે નહીં. એવીરીતની તેઓની પ્રેરણાથી રાજાએ હુકમ કર્યો કે, પાંચમને દિવસે સંવત્સરીપર્વ આરાધનારાઓએ આજથી મારા નગરમાં રહેવું નહીં. એવીરીતની રાજાની આજ્ઞા અવાધી શ્રીજયસિંહસચિયજીના પાંચમને દિવસે સંવત્સરીપર્વ આરાધનારા ખીજા બુદ્ધાનુદા ગચ્છના યતિઓ ત્યાંથી નિકળી ખીજે વિહાર કરી ગયા. પછી શ્રીજયસિંહસચિયજીએ પોતાના એક વાચાલ આવકને બોલાવી કહ્યું કે, તમારે કુમારપાલ રાજાપાસે જઈ અમારું નામ લીવાવિના કહેવું કે, અમારા ગુરુ પાંચમને દિવસે સંવત્સરીપર્વનું આરાધન કરનારા છે, અને તેઓએ વ્યાખ્યાનમાં આવશ્યકસૂત્ર વાંચવાનો પ્રારંભ કરેલો છે, તથા તેમાં

પ્રથમ તેઓ નવકારમંત્રનું વિવરણ કરે છે. હવે તે નવકારમંત્રનું વિવરણ
 સમાપ્ત કરીને તેઓ નગરમાંથી જાય, કે તે ડુંગર મૂકીને જ જાય ?
 પછી દેવભાવથી જ નિર્ભય એવા તે આવકે પણ રાગની સભામાં જઈ
 ગુરુમહારાજે કહેલો વૃત્તાંત કહી સંભળાવ્યો. તે સાંભળી આશ્ચર્ય
 પામેલા તથા કંઈક દોષાયમાન થયેલા કુમારપાસરાજએ ત્યાં સભામાં
 બેઠેલા પોતાના ગુરુ :શ્રી હેમચંદ્રાચાર્યજીને પૂછ્યું કે, હે ભગવન !
 આવીરીતે મારી આશાનું ઉલ્લંઘન કરનાર આ આવકનો ગુરુ કોણ
 છે ? ત્યારે અવસર જાણનારા શ્રી હેમચંદ્રાચાર્યજીએ કહ્યું કે, હે રાજન !
 આપના પરિચયવાળા તથા દિગંબરોપર વિજય મેળવનારા, મહાપ્ર-
 ભાવિક, તથા મંત્ર, યંત્રઆદિકની વિધાના પારંગામી વિધિપક્ષ-
 ગણના તે શ્રીજયસિંહસૂરિજી છે. અને તેઓ તો પોતાની વિદ્વતાના પ્ર-
 ભાવથી છેક આરવર્ણસુધી પણ એક નવકારમંત્રનું જ વિવરણ કરવાને
 સમર્થ છે. વળી તેઓને કોઈ ઉપભવ્યો, એ આપને પણ હિતકારી
 નથી. તે સાંભળી પોતાના મનમાં કંઈક જાય પામેલો તે કુમારપાસરાજ
 પશ્ચાત્તાપ કરવા લાગ્યો, અને સભા વિસર્જન કરી તુરત તે ઓજય-
 સિંહસૂરિજીને ઉપાશ્રયે ગયો, તથા ત્યાં તે ગુરુમહારાજના ચરણોમાં
 વંદન કરી પોતાના અપરાધની ક્ષમા માગવા લાગ્યો. ત્યારે દેવભાવથી-
 જ શાંત એવા તે ગુરુમહારાજે તેને ધર્મલાભ આપી કહ્યું કે, હે
 રાજન ! આ બાબતમાં આપનો કંઈ પણ અપરાધ નથી. :અમા તો
 હમેશાં ક્ષમાયુક્ત થયાથકા કર્મ દેવભાવપરજ એક શ્રદ્ધા રાખીને કોઈ પણ
 પ્રાણીપર ક્રોધ કરતા નથી. પરંતુ હે રાજન ! તમારો યુદ્ધિમાં જે
 આ વિપર્યાસ થયેલો જણાય છે, તે ખરેખર હવે તમારું દેવદપ આયુ
 સ્વયં છે, માટે હવે તમારે ધર્મકાર્યોમાં વિશેષપ્રકારે ઉચ્ચ કરવો જોઈયે.
 હમણાસુધી પરમજ્ઞેની એવા તમોએ વિવિધપ્રકારનાં ધર્મકાર્યો કરીને
 જિનશાસનની પ્રભાવના કરેલી છે. વડી જિનમંદિરો આદિક બંધાવ-
 વાવડે કરીને તમોએ પૂર્વે થયેલા સપ્રતિરાજની ખરેખર તમારા
 આત્માને પુણ્યશાલી કરેલો છે, માટે હજી પણ ધર્મકાર્યોમાંજ એક-
 ચિત્તવાળા થઈને તમા તમારા મનુષ્યજન્મને સફલ કરો ? એવીરીતે
 ગુરુમહારાજે કહેલાં વચનો સાંભળીને ફરી ફરીને (પોતાના અપરાધની)
 ક્ષમા માગવાપૂર્વક તે કુમારપાસરાજ તેમને વંદન કરી તેજ વખતે
 શ્રીમાન્ હેમચંદ્રાચાર્યજીની પાસે ગયા. ત્યાં તેમને વંદન કરી તેણે
 કહેલો સઘળો વૃત્તાંત કહી સંભળાવ્યો. ત્યારે

નિમિત્તશાસ્ત્રમાં વિવક્ષણ એવા તે શ્રીહેમચંદ્રાચાર્યજીએ પણ તે સઘળું સત્ય જાણીને રાખતે કહ્યું કે, હું રાજના! જ્યોતિશશાસ્ત્રના પારંગત એવા તે શ્રીજયસિંહસુરિજીએ તે સઘળું સત્ય કહેલું છે. અને તેથી હવે આપે આરાધનામાંજ તપર થવું. એવીરીતે તેમણે કહેવાથી તે કુમારપાત્ર રાજા પણ આરાધનામાં તપર થયોયદો સાતમે દિવસે મરણ પામી દેવલોકે ગયો. પછી ચતુર્માસબાદ તે શ્રીજયસિંહસુરિજી પણ ત્યાંથી અન્ય જગ્યાએ વિહાર કરી ગયા. એવીરીતે વિવિધપ્રકારની શ્રીજૈનશાસનની પ્રભાવના ફરતા તે શ્રીજયસિંહસુરિજી પોતાના પરિવારસહિત અનેક ગામો તથા નગરોઆદિકમાં વિહાર કરીને અનુક્રમે ગિરનારપર્વતપર યાવા કરીને વિક્રમ સંવત ૧૨૫૮ માં પ્રભાસપાટણમાં પધાર્યા. પછી ત્યાં તેમણે પોતાનું આયુ ૨૫૬૫ જાણીને શ્રીધર્મધોધસુરિજીને પોતાની પાસે જોવાવ્યા. પછી તેમને ગમ્ભીરો ભાર સોંપીને પોતાનું એમ્સી વર્ષોનું આયુ સંપૂર્ણ કરી વિક્રમ સંવત ૧૨૫૯ માં તે દેવલોકે ગયા. તે વખતે ત્યાં પ્રભાસપાટણનગરમાં સઘે મહાત્મી જાણીઅહોસય કથો, તથા ત્યાં ત્રિવેણીના સંગમપાસે એક સૂપવશ રોમની પાદુકાઓ સ્થાપી. આ શ્રીજયસિંહસુરિજીએ રચેલા મથો નીચે જણાવ્યા મુજબ છે—

કર્મમથની બૃહત્તરીકા, કર્મપયડીની ટીકા, કર્મમથવિચાર રોપન, કર્મવિપાકસૂત્ર, કાણ્ડાંગટીકા, જૈનતત્ત્વાર્થિક તથા ન્યાયમજરી રોપનઆદિક ખીજ પણ મથો રચેલા છે.

આ શ્રીજયસિંહસુરિજીએ નીચે જણાવ્યા મુજબ ક્ષત્રિયોતે પ્રતિજોધી જૈની કરીને નીચે મુજબ ગાત્રો સ્થાપ્યાં છે—

(૧) વિક્રમ સંવત ૧૨૦૮ માં હથુડીયા રોઠોડ વરાના અખચરાજ (અનંતસિંહ) ને પ્રતિજોધી “હથુડીયા” ગાત્ર સ્થાપ્યું છે. (આ પુસ્તકના પૃષ્ઠ ૧૫૪ની દશમી પંક્તિથી પૃષ્ઠ ૧૫૫ સુધી જાણવું.)

(૨) વિક્રમ સંવત ૧૨૨૪ માં રોઠોડ રાઉ ફજમરને પ્રતિજોધીને “પીડમથા” ગાત્ર સ્થાપ્યું છે. (આ પુસ્તકના પૃષ્ઠ ૧૬૦ ની છવીસમી પંક્તિથી પૃષ્ઠ ૧૬૨ ની પંક્તિ છ મુધી જાણવું.)

(૩) વિક્રમ સંવત ૧૨૨૮ માં પશ્ચિમવંશી રાઉ શ્રીમોહશર્માસિંહને પ્રતિજોધી “નાગા” ગાત્ર સ્થાપ્યું છે. (આ પુસ્તકના પૃષ્ઠ ૧૬૨ ની દશમી પંક્તિથી પૃષ્ઠ ૧૬૬ સુધી જાણવું.)

(૪) વિક્રમ સંવત ૧૨૨૯ માં સોલંકી પરમાર રાઉ શ્રીલાલજીને પ્રાંતબોધી “લાલજી” ગોત્ર સ્થાપ્યું છે. (આ પુસ્તકના પૃષ્ઠ ૧૬૭ ની પંક્તિ સાતમીથી પૃષ્ઠ ૧૭૩ ની દશમી પંક્તિ મુધીં બાલુવું.

(૫) વિક્રમ સંવત ૧૨૩૧ માં ડીહુણાતિના ચૈત્રી બિહારીદાસને પ્રતિબોધી “સહસગણા ગાંધી” ગોત્ર સ્થાપ્યું છે.

(૬) વિક્રમ સંવત ૧૨૫૫ માં જોસલમેરના ચાવડાવંશી રાઉ શ્રી દેવડને પ્રતિબોધી “દેહીયા” ગોત્ર સ્થાપ્યું છે. તે નીચે પ્રમાણે-

મારવાડમાં આવેલા જોસલમેરમાં વિક્રમ સંવત ૧૨૫૫માં દેવડ નામના ચાવડા રજપુતને જયસિંહસરિએ પ્રતિબોધીને જેની કપાં અને તેથી તે બારવતધારી આવક થયો, અને તેને ઝોરાવાળજાતિમાં ભેળવી દીધો. તે દેવડના પુત્ર ઝામરે ઝાલોરનગરમાં એક લાખ સીંતેર હજાર ટંક ખરચીને શ્રીઆદિનાથપ્રભુનો શિખરમદ્ધ પ્રાસાદ બધાવ્યો, તથા આખા દેશમાં વસ્ત્રઆદિકની દહાણી કરી ઘણા બંદીઓને છોડાવ્યા. તેની ગોત્રજા મામસદેવી નામે હતી. હરીયા તથા દેહિયા આ બજની ગોત્રજાના સરખા કર છે. તે ઝામરના દેહીયા નામે પુત્ર હતા, અને તેથી તેના વંશજે દેહીયાગોત્રથી પ્રસિદ્ધ થયા. આ વંશમાં થયેલા જોડાણદરેક ઘણાજ દ્રવ્યવાન હતા, તેમણે રાત્રી જયનો મહોરો સઘ કહાડી ત્યાં એકલા થયેલા જુદા જુદા દેશના બાવન સઘવીઓમાં અગ્રેસર પદ લેઈ ઘણું દ્રવ્ય ધર્મકાર્યોમાં ખર્ચ્યું. આ વંશમાં સંવત ૧૫૬૫માં રાહુચડમાં વસનારા દેહયાશાહે ઘણું દ્રવ્ય ખરચીને અનેક ધર્મકાર્યો કર્યા છે. તે દેહયાશાહને માંડજા ઘડીયો, રાજો, ડાહીઓ, નાગઈઓ અને લાખો એ નામના છ પુત્રો થયા તેમાંથી માંડજીનો પરિવાર ડાસગમાં, ઘડીયાનો સોનારડીમાં બાલુના ગામમાં, તથા માંદામાં રાજનો કંજુરડીએ, બાસાદીયે તથા ભુજપુરમાં. ડાહીયાનો દેવડીએ તથા બડાણે. નાગકયાનો ખંસાલીયે અને લાખાનો વસકમાં છે. આ વંશમાં કરજાળી, કુગરાળી, માણકાળી, નોડાળી, પુનરાજાળી, પોમસીયાળી, ગુણપાલાળી, મધ્યાળી, ગાગાળી, તેજપાલાળી, મેલાળી, રાજાળી, રેપાલાળી મેધાજલાળી, દેયાળી, વિગેરે ઘણી ઓડો છે. આ વંશનો વૃદ્ધસજનીય (વીસા) તથા લઘુસજનીય (દશા) એમ બે શાખાઓ પડ્યું છે.

આ ગોત્રના વંશજે નાની મોટી ખાખર, ફેરાદી, બીદાં:

તણ્યાણા, ખારોહી, વીસોતરી, કુંદરડી દેવાની, છસરા, ભાડીયા, શુંદરા, ડાસંગ, તિથ (વાગડ), ચંગા, ભાડાણા, રાસંગપુર. સાભરાધ, આરીખાણા, મેખાણા, છુણીયા, પીપરીઆ, લહેરડી, ખાડાહીઆ, સોનારડી, લુખડી, ભોરાણા, મુંદરા, લાખાપુર, રતાડીઆ, ભુજપુર, ભાડીઆ, આસંખીઆ, કારાધોધા, ખાડા, પુનડી, ગેલડા, વડાણા, દેવાને ગામ, ગજજીને ખેરાજો, શુંદાણા, કેહરની નાંકરી, જેહાને ગામ, ચેરડી, માંઢા, રાકુદડ, માટલી, છીકરી, સીહણ, કબુરડા, સુરાની છુંસ, નિમરા, દેવરીયા, વેરસણની નાંકરી, વાગડના વીદડા, કોડાય, વાગડે સઢ, વાગડે વસહી તથા રાયણખુડી વિગેરે ગામે માં વસે છે.

આ વંશમાં ખાખરમાં માણકાણીના વંશમાં થયેલા સંઘવી મીમણકો સં. ૧૪૮૧માં શત્રુજય તથા ગોડીપાર્શ્વનાથને સંઘ કહાડી ઘણું દ્રવ્ય ખરચ્યું છે. તથા મરિણના પુત્ર માણકર્થી માણકાણી આડક નિકળી છે. છસરામાં થયેલા રાણકો સંઘ કહાડી શત્રુજયની જત્રા કરી, તથા ગોડીપાર્શ્વનાથની જત્રા કરી, ઘેર આવી દેશતેક કરી હહાણી કરી ઘણું દ્રવ્ય ખરચ્યું, તેના વંશજો રાણાણી આડક-વાળા છે. સવત ૧૬૭૫ માં ડાસંગના રહીસ મહીયાના પુત્ર કાંધક આદિક ચત્ર ભાઈઓએ શત્રુજયની યાત્રા કુટુંબસહિત કરી ઘણું દ્રવ્ય ખરચ્યું, તથા ઉજમણ કરી ગામથી ઉત્તરદિશાએ એક વાવ બંધાવી. વસહીમાં થયેલા મેહુણી આડકના સહજશાહે કીડાણામાં નકડીને કાંઠે વાવ બંધાવી છે, તથા સાત જમણવાર ક્યારી. સંવત ૧૭૪૫ માં ભોરાણામાં થયેલા ભોણા વિગેરે ત્રણ ભાઈઓએ પોતાની ભારીમાતાની શિખરબંધ દરી કરી દેશતેક કરી ખસો મણુ ધૂતણું ખરચ્યું ક્યારી તથા સંઘ કહાડી શત્રુજયની યાત્રા કરી. દેસલપુરમાં થયેલા દેવને ત્યાં ઉપાસ્ય કરાવ્યો છે. સંવત ૧૭૬૮ માં દેસલપુરમાં વેતાશાહે શત્રુજયની યાત્રા કરી ઘેર આવી વાવ બંધાવી છે. ભુજ-પુરમાં ચાગરના પુત્રો જંગા તથા કાલાએ દેશતેક કરી, સજ્જનસા-રણા કરી વાવ બંધાવીને, તથા યાત્રા કરી ઘણું દ્રવ્ય ધર્મકાર્યોમાં ખરચ્યું. સવત ૧૭૬૪ માં ભુજપુરમાં હુસાના પુત્ર રણમદને ધર્મ-કાર્યોમાં ઘણું ધન ખરચી દેશતેક ક્યારી હતું, તેમાં તેણે સાતસો મણુ ધૂત વાપર્યું હતું, તથા તે રણમદને કુંજના રાઓ ત્રિસંસત છ તરફથી ઘણું સન્માન મળ્યું હતું. સંવત ૧૬૪૫માં ગજજીના ખેરા-

જામાં વસનારા માંગીયાથી લઘુસજનીયની (દશાની) શાખ નિકળી છે. સવત ૧૬૪૭ માં સોજાએ બાસાહીયાથી માડીની વાં સોજાવાય બંધાવી છે. સંવત ૧૭૩૭ માં દેવને તથા સોજાએ લુઅ ડીમાં મેલો કરી ઘણું દ્રવ્ય ધર્માદામાં ખર્ચ્યું સંવત ૧૬૪૪ માં લડાણના રહીસ હરરાજે ધર્મમાર્ગમાં ઘણું દ્રવ્ય ખર્ચ્યું આ વંશના માંહા, અંગાઆફિક ગામેમાં ઘણા માણસો લઘુસજનીય (દશા) થયેલા છે, તેમજ આ વંશની ઘણી સ્ત્રીઓ પોતાના ભર્તાર અથવા પુત્રસાથે ચિતામાં બળીને સતીઓ થયેલી છે

(૭) વિક્રમ સવત ૧૨૧૧ માં યદુવંશી સોમચંદ્રને પ્રતિ- બોધી “ ગાહલ ” ગાલ રથાખું તેની ઉત્પત્તિ નીચે મુજબ છે.

હરિવર્ષક્ષેત્રમાંથી કોઇ દેવતાએ આ હરનક્ષેત્રમાં લાવેના યુગલીયામાહેલા હરિરાજાથી હરિવંશ ઉત્પન્ન થયો તે વંશમાં કેટલીક પેહુડીઓ થઈ ગયામાઠ એક યદુનામે રાજા થયો અને તે રાજાનો વંશ યદુવંશના નામથી પ્રસિદ્ધ થયો તે રાજાનું કાર્ય નામે મૂળગાલ હતું. વળી તે યદુરાજા મથુરાનગરમાં રાજ્ય કરતા હતા. તે યદુરાજાને સૂર અને સુવીરનામે બે પુત્રો હતા. તેમાના સુવીરને મથુરાનું રાજ્ય મળ્યું, અને સૂરરાજાએ પોતાના નામથી સૌરીપુરનામે નગર વસાવ્યું. તે સૂરરાજાના અધકવિષ્ણુનામે પુત્ર થયા. તે અધકવિષ્ણુરાજાના સમુદ્રવિજય, પૂર્ણ, ધરણ, અક્ષોમ, સાગર, મીઓ, હિમવંત, મહાહિમવંત, અચલ, અને વસુદેવ નામના દશ પુત્રો થયા તથા કુંતી અને મદ્રીનામે બે પુત્રીઓ થઈ. તેમાના સમુદ્રવિજય સૌરીપુરમાં રાજ્ય કરતા હતા, તથા તેમને શિયાનામે શણ્ઠી હતી. અને તેમને નેમિનાથનામે પુત્ર થયા.

હવે મથુરામાં રાજ્ય કરનારા સુવિરરાજાના સોજકવિષ્ણુનામે પુત્ર થયા, તથા તે સોજકવિષ્ણુના ઉત્તરેન અને દેવકાનામે પુત્ર થયા. ઉત્તરેનને કસર્નામે પુત્ર તથા રાજમતીનામે પુત્રી થઈ. દેવકાની દેવ- કીનામે પુત્રીના લગ્ન વસુદેવ સાથે થયાં હતાં, અને તેના પુત્ર શ્રી- કૃષ્ણ થયા. પછી જ્યારે દ્વારિકાનગરીનો દાહ થયો, ત્યારે શ્રીકૃષ્ણના પુત્રોમાહેના રાયલટ નામનો એક પુત્ર ત્યાંથી નાશીને મારવાડમા ગયા, તથા ત્યાં તે ભટનેરનામનું નગર વસાવી તેમાં રાજ્ય કરવા

લાગ્યા. તેની ગાવળ વીસહત્વીનામે હતી, કે જેના પ્રાસાદ તે નગ-
રમાં છે. તે રાયસદના નરદે, ગજસી, મણસી, રૂપસંગ, અર્જુન,
દુર્જનશીલ, અને જેસલનામે પુત્રો થયા. તેઓમાના જેસલે પાતાના
નામથી જેસલમેરનામનું નગર વસાવ્યું, તથા ત્યાં તેણે એક મહોદ્
સરેવર બંધાવ્યું. તે જેસલને વરદે, નરદે, રહિસ, દેવસેન, હરસમ,
ભૂલુક, કરણ, બાહુરાજ, તથા શિવરાજ નામના પુત્રો હતા. તેમાના
શિવરાજે કોટનામનું નગર વસાવ્યું. તે શિવરાજના શ્રીચંદ, વિ-
જયચંદ, જયચંદ, નરચંદ, અને સોમચંદનામે પુત્રો હતા. તેઓમાંથી
સોમચંદ તે કોટડાનગરમાં રાજ્ય કરતો હતો. તે સોમચંદ ઘણાજ
અનાડી, ધાડપાહુ અને મહોદો હુંદારો હતો તે પાતાની સાથે પાંચ
હજાર હુંદારાઓનું લશ્કર રાખતો, અને તેઓની મદદથી ચારે દિ-
શાઓમાં તે હુક કરતો.

હવે એવામાં અંચલગચ્છાધીશ શ્રીજયસિંહસરિય પાતાના
પાંચસો શિષ્યાના પરિવારસહિત ત્રિચરતાયકા અમરકોટમાં પધાર્યા.
ત્યાં ભાણસીશાહ નામના આગે તેમના ઉપદેશથી શ્રીઅજિતનાથ-
પ્રભુની પ્રતિમાની પ્રતિષ્ઠા કરાવી, તથા ત્યાંના સંઘના આગ્રહથી
ગુરૂમહારાજ પણ ત્યાં અમરકોટમાંજ ચતુર્ભાસ રહ્યા. ચતુર્ભાસમાદ
ત્યાંના સંઘસહિત શ્રીજયસિંહસરિય યાત્રા કરવામાટે જેસલમેર ગયા.
ત્યાં જત્રા કરી પાતાના શિષ્યાસહિત ત્રિચરતા નેશિવકોટડાના આગે
આધ્યા. એવામાં ત્યાં તે સોમચંદ ધાડ પાડી તેમના વસંતઆદિક
હુંદ્યાં. ત્યારે ગુરૂમહારાજે તેને શિક્ષા કરવામાટે હાથમાં જપમાત્રા
લેઇ સ્તંભનયિયાનો મંત્ર લાગુવાથી તે સોમચંદસહિત પાંચહજાર
હુંદારાઓ ત્યાં સ્તંભિત થઇ ગયા. પછી ગુરૂમહારાજની આજ્ઞાથી
સર્વે શિષ્યાએ પાતાના હુંદાયેલાં વસ્ત્રપાત્રો ખાજાં લેઇ લીધાં અને
પોતે પાતાના શિષ્યાસહિત ત્યાંથી જેસલમેરતરફ વિહાર કરી ગયા.

હવે પાતાનો પુત્ર સોમચંદ પરિવારસહિત વનમાં સ્તંભાગ્ર
ગયેલો છે, એવી ખબર તેની માતા મીજલદેને પડી, અને તેથી
આખા શિવકોટડાનગરમાં હાહાકાર વર્તી રહ્યો. પછી તે મીજલ-
દેને ખબર પડી કે, શ્રીજયસિંહસરિય જેસલમેર તરફ ગયા છે, તેથી
તે પરિવારસહિત તેમની પાછળ ઉતાવળી ચાલીને પહોંચી, તથા
ત્યાં ગુરૂમહારાજને વાંદીને વિનંતિ કરવા લાગી કે, હે ભગવન!

આપ તેા જીવદયાના પાલનારા હો, માટે કૃપા કરી મારા પુત્રના અ-
પરાધની ક્ષમા કરી તેને પરિવારસહિત મુક્ત કરો ? વળી આપ
જેમ કહો તેમ કરવાને હું તૈયાર છું. એવીરીતના મીલુલદેનાં નમ્ર
વચનો સાંભળી દયાળુ ગુરમહારાજે કહ્યું કે, તમે તમારા કુટુંબ-
સહિત જૈનધર્મનો સ્વીકાર કરો ? ત્યારે મીલુલદેએ તેમ કરવાનું
કહ્યું કરતાં ગુરમહારાજે કહ્યું કે, તમે તેમાટે કોઈ જામીન આપો ?
મીલુલદેએ કહ્યું કે, આપ કહો તેને જામીન આપું. ત્યારે ગુરમહારા-
જે કહ્યું કે, પારકેદેરાના પરમારવંશી ચાંદણરાજને તમે જા-
મીન આપો ? મીલુલદેએ પણ તે વચન માન્ય રાખી પત્ર લખી
એક માણસને આપ્યો, અને તે માણસ પણ વેગવાળી સાંઢણીપર
બેસી ચાંદણરાજપાસે ગયો. ચાંદણરાજ પણ તે પત્ર વાંચી તુરત
પોતાના પચીસ સ્વારોસહિત ત્યાં આવ્યો, અને મીલુલદેને પુછ્યું
કે, તમેએ મને શામાટે અહીં બોલાવ્યો છ ? ત્યારે મીલુલદેએ
સર્વ વૃત્તાંત કહી સંભળાવ્યો. તે સાંભળી ચાંદણરાજએ કહ્યું કે,
તમારા પુત્ર સોમચંદ જે ગુરમહારાજને હુલ્યા, તે કાર્ય બહુજ છુરું
કર્યું છે. પછી તે ચાંદણરાજએ ગુરમહારાજને કહ્યું કે, હે ભગવન ! હવે
આપ તેના અપરાધની ક્ષમા કરી આ સોમચંદને તેના પરિવારસહિત
મુક્ત કરો ? તેઓ સઘળા આપના કહેવાસુજી જૈનધર્મનો સ્વીકાર
કરશે, અને તેમાટે હું તેમનો જામીન પડું છું. તે સાંભળી શ્રીજય-
સિંહસરિચએ સ્તંભનવિધાને પાછી ખેંચી લેવાથી તેઓ સવળા મુક્ત
થયા. પછી તેઓ સર્વેએ ગુરમહારાજને વાંદીને કહ્યું કે, હે ભગ-
વન ! હવે આજથી અમે બિલકુલ ચોરી કે હુલ્લંદા કરીશું નહી,
એમ કહી તેઓએ જૈનધર્મ સ્વીકાર્યો. પછી તે સોમચંદરાજની
વિનંતિથી શ્રીજયસિંહસરિચના સિખ્ય શ્રીધર્મધોપડિપાધ્યાયજીએ તે
શિવકોટડામાં ચતુર્માસ કર્યું. અને તેમણે સોમચંદરાજને જૈનધર્મનો
આચારવિચાર શિખાવ્યો. ચતુર્માસ સંપૂર્ણ થયામાઠ ધર્મધોપડિપા-
ધ્યાયજી તે સોમચંદરાજસહિત શ્રીજયસિંહસરિચને વાંદવામાટે જે-
સલબેરમાં આવ્યા, તથા તેમના ઉપદેશથી ત્યાં તેણે પાંચલાખ ડ્રવ્ય
શુભભાગે ખરચ્યું. પછી શ્રીજયસિંહસરિચના ઉપદેશથી ત્યાંના
ઓશવાળોએ તે સોમચંદરાજને કુટુંબસહિત સંવત ૧૨૧૧ માં
પોતાની રાતિમાં લેખવ્યા. પછી જ સોમચંદરાજએ કોટડામાં
પાછા આવી ત્યાં શ્રીપાર્શ્વમુનિશિખરજીવ. જિનમંદિર બંધાવી

તેમાં સવામણ મુવણની જિનપ્રતિમા સ્થાપી, તથા તેનાપર મણિ-
મય છત્ર કરાવ્યું. વળી ત્યાં તેણે પોતાની ગોત્રદેવી વિસલમાતાને
પણ શિખરખંધ પ્રસાદ કરાવ્યો. ત્યારબાદ કેટલોક કાળે મ્હેન્ઝાએ તે
નગરપર ચડાઈ કરવાથી તે જિનમૂર્તિને છત્રસહિત કૃપામાં પંધરાવી.
સોમચંદ્ર ત્યાંથી નાશી સિંધદેશમાં ગયા. તે સોમચંદ્રનો ગાદહા
નામે પુત્ર થયો, અને ત્યારથી તેના વંશજો ગાદહાગોત્રથી પ્રસિદ્ધ થયા.
તે ગાદહાથી દશમી પેઢીએ રુઆડનામે પુરૂષ થયો, અને તેને રાંભઈ
નામે સ્ત્રી હતી. તે સ્ત્રીથી તેને આથણ, સમરખી, બુહડ, વહુંદીઓ,
દારીઓ, અધોધઓ અથવા ભુગતરીઓ, અને ઘસઈઓ નામના
સાત પુત્રો થયા, અને ત્યારથી તે તે નામોથી ગાદહાગોત્રની નીચે
મુજબ સાત શાખાઓ થઈ.

આથાગાદહા, સમરખીગાદહા, બુહડગાદહા, વહુંદગાદહા, દ-
દારીઆગાદહા, અધોધઆગાદહા અથવા ભુગતરીયાગાદહા, અને
ઘસઈઆગાદહાના નામથી પ્રસિદ્ધ થયા. વળી તેઓમાં હાપાણી,
નાગાણી, વાધાણી, વીસાણી, સીવાણી, જેસગાણી, વાગડયા,
દેશણી, આથિગાણી વિગેરે આડકો પણ છે.

ગોત્રદેવી—વિસલમાતા (શિવયા માતા) ચાર હાથવાળી
છે. તેનું મૂળસ્થાન શિવકોડામાં ખીજડાના વૃક્ષ પાસે છે. તથા તેનું
ખીજુ સ્થાન નગરપારકરમાં છે. ગાદહાના સર્વે વંશજો અને તે
ત્યાં જન્મ બાળકના બાળભોવાળા ઉતારે. અથવા કંઈ ચગ (બાધા)
રાખી ગયાં હોય ત્યાં ખીજડાના ઝડ આગળ ઉતારે.

પૂજાવિધિ—જન્મે, મુડલે અને પરલે ખીજડાના ઝાડ આગળ
અદાર પાલી જુવાર, એક મધુ ધી અને બારે શેર ગોંગનું નિવેદ
કરે, તથા પાલી એક ઘઉંના મેંદાન બાબ્બં -રે, શ્રીકૃષ્ણ વધારી તેની
શેર નિયાણીને આપે, તથા જમાડ, અઘરણી વખતે ઉપરના કર
શિવાય સાગતણ બજ ચોળીકું કાપડ, શ્રીકૃષ્ણ એક તથા પાયલું
નિયાણીને આપે. દર વર્ષે દીવાળીને દિવસે બે દાંડીયાંના દળના
લાકડા નિવેદ કરે, તથા બે રાત્રી ઘડીમાં બશેર ખાંડ નાખી તેને
દારીયા બાંધી અંત્યજને આપે, અને તેની પાછળ બે ઉબાડાં નાખે
લાઈઓ જુદા થતી વખતે પણ તે કર કરે.

આ ગાદ્દાગોત્રના વંશજો ચોરવાડ, તિથ (વાગા) કોહાડા, બિદડા, ખાડા, દેસલપુર, રતનાણી, ફરાદી, હુજપુર, વીજરખી, આસંબીયા, કોડાય, વડાલા, બરાહીયા, ખાખર, બેરાળ, ગલીચુરા, તેરા, બીસરા, ટુંડલી, હસરા, રતડીયા, ડાણ, મુંદાલા, વીસોતરી, આરીખાણ, બોળય, લોડીયા, લાખાપર, વાંકી, સરમતબેરાળ, ઝંખર, લાકડીયા, કાંડાકરા, કાલુસખગડા, રાયણ, લાહંગ, નારાણપુર, ચાંગણાધ, પુનડી, કુંદરડી, કુમરા, સેરડી, દલની તુંગી, ડખાસંગ, વસધ, ચેલા, કટારીયા, જોગવડ, ભારાપર વિગેરે ઘણાં ગામોમાં વસે છે.

આ વંશમાં બિદડામાં (કચ્છમાં) વિક્રમ સંવત ૧૬૭૨ માં યથેલા ખીમાની સ્ત્રી ખીમીએ પંદર હજાર કોરી ખરચીને બિદડામાં પશ્ચિમ તરફ વાવ બંધાવી. વડાલામાં (કચ્છમાં) યથેલા ખેતસી, પેથા અને દેપાલ નામના તણે ભાઈઓએ સાઠ હજાર કોરી ખરચીને ઘણાં પુણ્યનાં કાર્યો વિક્રમ સવત ૧૬૬૬ માં કર્યાં. દેસરે ગુદાલામાં તળાવ બંધાવ્યું. સવત ૧૫૮૬ માં માણકે પીછણમાં તળાવ બંધાવ્યું. જેસંગે પથડીયામાં સં. ૧૫૮૫ માં વાવ કરાવી. સંવત ૧૫૮૭ માં વીરાની સ્ત્રીએ પુત્ર ન હોવાથી યક્ષતું આરાધન કર્યું, તેથી તુટીમાન યથેલા યક્ષના વરદાનથી તેણીને છ પુત્રો થયા. અને તેથી તેના વંશમાં યથેલા જેસંગાણીઓ અખાત્રીજને દિવસે ચારપવાલાંના ખાજલાંવડે તે યક્ષતું નિવેદ કરે છે, તથા ભાદરવામાં સોમવારે ચાર પાવલાંની ખીરમાં સાધીયો કરી નિવેદ કરે છે. તે છઠ્ઠે ભાઈઓને પરિવાર વીસોતરી, ખાખર, હાલા તથા ઝંખર વિગેરેમાં છે. સમરખીમાં હેમત્ત પુરિસો થયો, અને તેના વંશમાં તે ગોત્રજપામે પૂજય છે, તેમજ તેના વંશજો આમુ વદ ૧૪ ને દિવસે બાળકના બાળ ઉત્સવે છે, પરણવાને દિવસે રાત્રિભગવંત કરે છે, બે ટોકડીયાંની લાપસી કરી સહુને વેંચે છે, તથા બે ટોકડીયાંના તલવટ કરી ક્ષેત્રપાલને બહુરે છે, વળી તેઓના ગોત્રજના કરે તે પૂર્વે કદા મુજબ છે. વિક્રમ સંવત ૧૬૬૭ માં ખાખરમાં યથેલા માણે જિનમંદિરની પ્રતિષ્ઠા કરાવી, તથા યજ્ઞ દ્રવ્યદાન દીધું.

(૮) વિ. સંવત ૧૨૪૪ માં તેમજે પુજવાડાના રહેવાસી-ચ-

હુઆણુ રજપુત સહિત કટારમણીને પ્રતિજોધી જૈની કરી “કટારીઆ” ગોત્ર સ્થાપ્યું.

વિક્રમ સંવત ૧૨૪૪ માં પુજવાડાનગરમાં સીસોદીયા રજપુત રાણાશ્રી ઉદયસિંહ રાજ્ય કરતા હતા. તે વખતે તે નગરમાં ચહુઆણુ રજપુત સહિત કટારમણીની યાસે ઘણું દ્રવ્ય હતું. રાજાને વિવાહમાં દ્રવ્યનો ખર્ચ હોવાથી તેની પાસેથી ૭૮૭ સઘ કાંકાસુધી ભરીને ઉછીની ખીરોળા લાવી, અને પાછી સગરાહિત તેડલી સઘ ભરીને ખીરોળ આપવાનું રાજાએ વચન આપ્યું, તથા તે કટારમણીને તે ધન વહોરવાથી વહોરા કરી બોલાવ્યા, જેથી તેની વહોરા અડક થઈ. એવામાં ત્યાં શ્રીચંદ્રચંદ્રગજાધીશ શ્રીજયસિંહસુરિ પધાર્યા, તેમણે તે કટારમણીને પ્રતિજોધીને જૈની કર્યા, અને ચૈત્રધરીકવીતે તેની જોત્રજા સ્થાપી, તથા જોશવાળાપ્રાંતમાં મેગવી દીધા તે કટારમણીના વંશજો કટારીયાગોત્રથી જોળખાવા લાગ્યા. તે કટારમણીએ ગુરૂના ઉપદેશથી હસ્તગુડનગરમાં શ્રીમહાવીરપ્રભુનો જિનગ્રાસાન કરાવ્યો.

આ જોત્રના વંશજો રોહડ, પાલી, સીરોહી, તાંડલાઈ, વેધરી, દૂધવડી, લાખણી, ભાલણી, મારસીમ, દુમડો, ઘાણસા, પારકર, રાહુલી, કરપા, કોરયા વિગેરે ગામોમાં વસતા હતા.

આ વંશના રોહડગામના રહેવાસી શ્રીકુરુના પુત્ર વીરજીએ વિક્રમ સંવત ૧૨૬૬ માં રત્નપુરમાં શ્રીમહોદ્ધમચિંતના ઉપદેશથી શ્રીશાંતિનાથજીનું જિનમંદિર બંધાવ્યું, તથા શત્રુજયનો સંઘ કહાડ્યો, તથા સર્વ મળી સાત લાખ ખીરોળ ધર્મકાર્યમાં ખર્ચી.

(૯) વિક્રમ સંવત ૧૨૪૪ માં પરમારવંશના રાજસેન નામના કાલોય કોટડામાં વસતા હતા, તે અનેકપ્રકારની જીવહિસા તથા હુટકેટ કરીને ચેતલનો આજીવિકા ચલાવતા હતા. એવામાં શ્રીજયસિંહસુરિજી ત્યાં પધાર્યા, તેમના ઉપદેશથી પ્રતિજોધ પામી જીવહિસાઆદિકનો ત્યાગ કરી તે બારવ્રતધારી જૈની થયા. અને તેનું “પોલડીયા” ગોત્ર સ્થાપ્યું. એ રીતે વિક્રમ સંવત ૧૨૪૪ ના સાદરવાસુદ પાંચમે તેમણે તે “પોલડીયાગોત્ર” સ્થાપ્યું જે, અને તેના કુટુંબને જોશવાળાએ ગુરૂમહારાજના ઉપદેશથી જોશવાળાપ્રાંતમાં જોળવી દીધા.

(૧૦) વિક્રમ સંવત ૧૨૫૬ માં ચિત્તોડગઢમાં આવડા રજપુત રાહત વીરદત્ત રાજ્ય કરતા હતા. તેમને પુત્ર ન હોવાથી ઘણાજ ચિંતાતુર થયા, ઘણા ઘણા ઉપાયો તેમણે કર્યા, પરંતુ પુત્ર થયો નહીં. એવામાં અચલગચ્છાધીશ શ્રીજયસિંહસૂરિજી ત્યાં પધાર્યા. તેમના ઉપદેશથી તે વીરદત્તરાજાએ શ્રોત્રકેથરીદેવીનું આરાધન કર્યું. ત્યારે તે દેવીએ પ્રત્યક્ષ થઈ તેને કહ્યું કે, તમે આ શ્રોત્રકેથરીદેવીના ઉપદેશથી જો જૈનધર્મના સ્વીકાર કરશો, તો તમોને પુત્રપ્રાપ્તિ થશે. પછી તે વીરદત્તે જૈનધર્મ સ્વીકારવાથી તેને પુત્ર થયો. ત્યાર-બાદ તે વીરદત્તરાજાએ આવડનાં બારે ત્રતો અંગીકાર કર્યા. પછી તેનું “નીસર” ગાત્ર સ્થાપી ગુરમહારાજનાં ઉપદેશથી તેને કુટુંબસહિત વિક્રમ સંવત ૧૨૫૬ માં આરાવાળજ્ઞાતિમાં ભેળવી દીધા,

(૧૧) વિક્રમ સંવત ૧૨૫૮ ના ભાદરવા સુદ ૫ મે “છાન્નેડ” ગાત્ર સ્થાપ્યું. તેનું વૃત્તાંત નીચે મુજબ છે—મારવાડમાં આવેલા કોટકાનગરમાં કેશવનામે વાંકોડ રજપુત વસતા હતા, તેને કંઈ પણ સંતાન નહોતું. એવામાં અચલગચ્છાધીશ શ્રીજયસિંહસૂરિજી ત્યાં પધાર્યા. ત્યારે તે કેશવ ઠાકોરે તેમને વાંદવા આપ્યા. વાંદીને તેણે ગુરમહારાજને પુત્રપ્રાપ્તિમાટે ઉપાય પૂછ્યો, ત્યારે ગુરમહારાજે લાલ થવાનો જાણી તેને કહ્યું કે, તમે ચક્રેથરીદેવીનું આરાધન કરો ? ત્યારે દેવીએ તે કેશવઠાકોરને કહ્યું કે, તમારા ભાગ્યમાં પુત્રપ્રાપ્તિ નથી, પરંતુ તમારા પિત્રાઈ શ્રીમદ્દત્તની ત્રી શ્રીમતી તમને પોતાનો પુત્ર આપશે, અને તેથી તમારા વંશની વૃદ્ધિ થશે. તથા હવેથી તમારે અહિંસામય જૈનધર્મનું આરાધન કરવું. પછી તે ચક્રેથરીદેવીએ તે શ્રીમતીને સ્વપ્નમાં કહ્યું કે, તમારો પુત્ર તમારે કેશવને આપવો. પછી તે શ્રીમતીએ પોતે પ્રસવેલા પુત્રને પોતાના ભત્રીંરથી ગુપ્તપણે છાજમાં ઢાંકીને કેશવઠાકોરને આપી દીધો. કેશવઠાકોરે પણ મહોત્સવપૂર્વક તે પુત્રનું છાજલ નામ પાડ્યું. પછી અનુક્રમે તે છાજલપુત્ર બ્યારે મહોટા થયો, ત્યારે તે કેશવઠાકોરે ગુરમહારાજ શ્રીજયસિંહસૂરિજીપાસે જઈ જૈનધર્મ સ્વીકારી આવડના બારે ત્રતો અંગીકાર કર્યા, અને ગુરમહારાજના ઉપદેશથી આરાવાળોએ તે કેશવઠાકોરને પોતાની જ્ઞાતિમાં ભેળવી દીધા, તથા ત્યાંથી તેના વંશને “છાન્નેડ” ગાવથી પ્રસિદ્ધ થયા.

કલ્પેની નામના ગામમાં જસરાજ નામના આવકે શ્રીજયસિંહસુરિના ઉપદેશથી એક વિશાલ જિનમંદિર બંધાવ્યું, અને તેમાં ચોવીસે તીર્થકુળની વિક્રમ સંવત ૧૨૨૭ માં પ્રતિષ્ઠા કરી.

(૧૨) વિક્રમ સંવત ૧૨૫૭ માં નલવરગઢમાં રાઠોડકનિય રણુચત નામના રાજા રાજ્ય કરતા હતા. એવામાં શ્રીજયસિંહસુરિ ત્યાં પધાર્યા. તે રાજાને પુત્ર ને હોવાથી તેમણે તેમણે આ શુશ્રુષાકારાજને પૂછ્યું. ત્યારે શુશ્રુષાકારાજે કહ્યું કે, તમે અહિંસામય જૈનધર્મને જો સ્વીકાર કરશો તો તમોને પુલ થશે. તે સાંભળી તેમના ઉપદેશથી તે રાજાએ જૈનધર્મ સ્વીકારવાથી તેને પુત્ર પ્રાપ્તિ થઈ. પછી રાજાએ પછા પુત્રી થઈને આવકના ખારે ત્રતો, સ્વીકાર્યા, તથા પાતાના રાજ્યમાંથી જીવહિસા દૂર કરી, અંબાદેવીને તેની ગોત્રજા સ્થાપી, અને તેને આશવાળજ્ઞાતિમાં ભેળવી તેમણે “રાઠોડ” ગોત્ર સ્થાપ્યું.

એવીરીતે આ અચલગંગાધીશ શ્રીજયસિંહસુરિ મહાપ્રસાવિક થયેલા છે.

॥ ૪૯ ॥ શ્રીધર્મદોષસૂરિ ॥

તેમનો વૃત્તાંત નીચે જણાવ્યા મુજબ છે—

મરવાડદેશમાં આવેલા મહાવપુર નામના ગામમાં પારવાડવંશનો શ્રીચંદ્રનામનો એક વ્યાપારી વસતો હતો. તેને એક રાજકુલનામની ઉત્તમ સીંહવાળી સ્ત્રી હતી. જૈનધર્મનું આરાધન કરવામાં તત્પર એવા તે બંને સીંહરતારને વિક્રમ સંવત ૧૨૦૮ માં એક ઉત્તમ લક્ષ્મણાચાર્ય પુત્ર થયો, અને તેનું ધનકુમાર નામ પાડ્યું. એક વખતે શ્રીજયસિંહસુરિ વિચરતાથકા પાતાના પરિવારસહિત તે ગામમાં પધાર્યા. તેમની ધર્મદેશના સંભળીને વૈરાગ્યથી તે ધનકુમારે પાતાના માતાપિતાની આજ્ઞા ભેળવીને ચારિત્ર અંગીકાર કર્યું. એવીરીતે તે શ્રીજયસિંહસુરિની પાસે તે ધનકુમારે મહોત્સવપૂર્વક વિક્રમ સંવત

૧૨૨૬ માં દીક્ષા લીધી, અને નેમનું ધર્મઘોષણ નામ રાખવામાં આવી. પછી અનુક્રમે તે શ્રીધર્મઘોષણ અનેક શાસ્ત્રોમાં પારંગત થયા. તે વખતે તેમને થોડા જાણીને ગુરૂમહારાજે વિક્રમ સંવત ૧૨૩૦માં ઉપાધ્યાયની પદવી આપી. એક વખતે વિહાર કરતાથક તે સાંભરનેગરમાં પધાર્યા. તે ગામમાં સામંતનામને, કે જેનું બીજું નામ પ્રથમરાજ હતું, એવો એક ઉત્તમ ક્ષત્રીય ધનવંત વસતો હતો, અને તે કેટલાક ગામોનો ડોકોર હતો. તે ક્ષત્રીયને આહુલદે નામની સ્ત્રી હતી. એક વખતે તે સામંતડોકોર શિકાર કરવામાટે વનમાં ગયો, અને ત્યાં તેણે એક વડના વૃક્ષની નીચે ધેશાળ કર્યો. એવામાં તે વડના વૃક્ષપર રહેતા કોઈ એક વ્યંતરે તેના હૃદયમાં સંક્રમણ કર્યું, અને તેથી તે ગાંડા માણસની જેમ જેમતેમ બકવાદ કરવા લાગ્યો. પછી તેના નોકરો તેને કેટલીક મહેનતે ઘેર લાવ્યા. ત્યાં તે જેમતેમ બકતો અને વસ્ત્રોને ફાડતોથકો ઘરના વાસણ આદિક સાંગવા લાગ્યો. પછી તેની સ્ત્રીએ યોગીઆ તથા ભરડાઆદિકોએ કહેલા અનેક ઉપાયો કર્યા, પરંતુ તેને કંઈ પણ શુભ થયો નહીં. પછી અત્યંત ખેદ પામેલી એવી તેની સ્ત્રીએ પોતાના તે સ્વામીના પણ મજબુત દારકાંથી હાથપગ બાંધી તેને એક ઓરડામાં પૂર્યો. એવામાં ત્યાં આવેલા આ શ્રીધર્મઘોષણઉપાધ્યાયજીને પ્રભાવિક જાણીને તે આહુલદેવી તેમની પાસે આવી, તથા તેમને વાંદીને તેણીએ ગદગદકંઠે પોતાના સ્વામીનું સ્વરૂપ કહી સંભળાવ્યું. પછી તેણીએ હાથ જોડીને વિનંતિ કરી કે, હે ભગવન્ ! મને કંઈક ઉપાય આપ દેખાડો? કે જેથી મારા આ સ્વામી સાજા થાય. ત્યારે ઉપાધ્યાયજીમહારાજે પણ ભવિષ્યમાં લાભ થનારો જાણીને ગુરૂમહારાજની આજ્ઞા લેઈ તેણીને મંત્રથી પવિત્ર થયેલું શુદ્ધ જલ ત્રાંબાના પાત્રમાં આપ્યું, અને કહ્યું કે, આ જલ તેના શરીરપર છાંટવાથીજ તે વ્યંતર દૂર જશે. અને એવીરીતે તેના શરીરમાંથી તે વ્યંતર દૂર ગયામાદ તે તારા સ્વામી પૂર્વની જેમ સાજા થશે. એમ કહેવાથી ખુશી થયેલી તે આહુલદેવી ગુરૂમહારાજને વાંદીને તથા તે મંત્રિત જલ લેકને ઘેર આવી. પછી તે જલના છટકાવથી તે વ્યંતર પણ તેનું શરીર છોડી પોતાને સ્થાનકે ગયો. અને તેથી તે સામંત ક્ષત્રીય પણ તેજ ક્ષત્રે પૂર્વની જેમ સાજો થયો, અને તેજ ક્ષત્રે તેની સ્ત્રીએ પણ તેને બચન-રહિત કર્યો. પછી તે સામંતમત્રીએ પોતાની તે સ્ત્રીને પૂછ્યું કે, હે

ગુલામે ! મને શામાટે બાંધવામાં આવ્યો હતો ? ત્યારે તેણીએ પણ તેને સઘળો વૃત્તાંત કહી સંભળાવ્યો. ત્યારે તે પણ મનમાં આશ્ચર્ય પામીને તેજ વખતે પોતાની તે સ્ત્રીસહિત ગુરૂમહારાજની પાસે આવ્યો. ત્યારપછી એક હજાર સોનામોહોરો ગુરૂમહારાજના ચરણોમાં ધૂરીને તેણે તેમને નમસ્કાર કર્યો. ત્યારે ગુરૂમહારાજે કહ્યું કે, હું મહાભાગ્યવંત ! અમો નિરપૃહી મુનિઓ દ્રવ્યની ઇચ્છા પણ કરીએ નહીં. હવે જો તું કૃતજ્ઞ એટલે કરેલા ઉપકારને જાણનારો હો, તો છત્રહિંસાઆદિક પાપકાર્યોને તજીને સર્વ પ્રાણીઓને અભયદાન આપનારા, તથા આ લોક અને પરલોકમાં પણ સુખ આપનારા જૈનધર્મનો સ્વીકાર કર ? એવીરીતનો ગુરૂમહારાજનો ઉપદેશ સાંભળીને તે બંને સ્ત્રીભરતારે હૃષ્ણથી જૈનધર્મનો સ્વીકાર કર્યો. પછી તે ગુરૂમહારાજના ઉપદેશથી તે ઉત્તમ એવા સામંતક્ષત્રીયે તે એકહજાર સોનામોહોરો ત્યાં તે ધર્મધાપઉપાધ્યાયજીને સૂરિપદ આપવા સમયે ખરચી. તથા શ્રીજયસિંહસૂરિજીએ પણ તે શ્રીધર્મધાપઉપાધ્યાયજીને યોગ્યતાવાળા તથા ગંભીરતાઆદિક ગુણોવાળા જાણીને ત્યાં વિક્રમ સંવત ૧૨૩૪ માં આચાર્યપદ આપ્યું.

પછી એક વખતે વિહાર કરતા તે શ્રીધર્મધાપસૂરિજી મોહલ નામના ગામમાં આવ્યા. ત્યાં એક ડોઢીયાજાતિનો બોહડનામે ક્ષત્રિય વસતો હતો. તે ક્ષત્રીયે તેમની ધર્મદેશનાથી પ્રતિબોધ પામીને મિથ્યાત્વ છોડી જૈનધર્મનો સ્વીકાર કર્યો. પછી ગુરૂમહારાજના ઉપદેશથી તે બોહડક્ષત્રીયને તેના કુટુંબસહિત ત્યાંના ઝોરાવાળજાતિના આવકોએ સાધર્મિકપણથી પોતાનો જાતિમાં ભેળવી દીધા, અને તેના વંશને “ બોહડસખા ” ના નામથી પ્રસિદ્ધ થયા, અને વિધિપક્ષગચ્છની (અંબલગચ્છની) સામાચારી પાલવા લાખ્યા. એ રીતે વિક્રમ સંવત ૧૨૪૬ માં તે “ બહુલ ” અથવા “ બોહડસખા ” નામના જોતની સ્થાપના થઈ. અને “ બોહોલી ” અથવા “ ધોલોલી ” નામની તેઓની જોતજાતિ થઈ. આ જોતના વંશને મોહલ, ધણોલી તથા ખીમલીવિગેરે ગામોમાં વસે છે.

આ વંશમાં થયેલા ખીમણેડે ધણુણી (નગ) ગામમાં વિક્રમ સંવત ૧૩૬૫ માં શ્રીઋષદેવપ્રભુનો પ્રાસાદ જન્માવ્યો. અને સંવત

વાથી તેના કુટુંબસહિત પોતાની જ્ઞાતિથી ગાહાર કર્યો. પછી વિક્રમ સંવત ૧૨૬૧ માં આ શ્રીમાન ધર્મધોપસુરિજીના ઉપદેશથી દીલ્હીના સથે તે દિનકરભટ્ટને તેના કુટુંબસહિત આશવાગજ્ઞાતિમાં બેળવી દીધો. તે દિનકરભટ્ટની ત્રીજી પેઢીએ આપણું દનામે પુરૂષ થયો. તથા તેના પુત્ર દેવાણુંદનામે થયે. તે દેવાણુંદના રામા, રામચંદ્ર, વિજય-ચંદ્ર, વયરસી, રૂપસી, છત્રુ, ગપુ, રામમલ્લ, જયમલ્લ, જેસલ અને ગોસલ નામના અગ્રાજ પુત્રો થયા, તથા તેઓ સદગા દિલ્હીમાં આવી વસ્યા, એવીરીતે તે દેવાણુંદનો પરિવાર મહોટો હોવાની તેના વંશજો “દેવાણુંદસખા” ના નામથી ઓળખાવા લાગ્યા.

પછી અચલગઢીય શ્રોત્રેરુગમ્પરિજીના ઉપાધ્યાયજીના કહે-વાથી દિલ્હીમાં સંકટ દેવાવાનું જાણી બીજા મીડડીયા આદિક વંશ કુટુંબોસાથે તે દેવાણુંદસખાગોત્રના માણસો પણ દિલ્હી છોડીને સંવત ૧૪૧૫ માં જુદાજુદા ગામોમાં વસ્યા. તેમાંના એકના વંશજો ઝાલોરમાં, બીજાના સીરોહીમાં, ત્રીજા રામચંદ્રના શીરોહીમાં (સીરોહમાં), વીરચંદના પ્રમાસવાણમાં, એકના વારાનમાં ગાઠી ગોડકવાળા, રૂપસીના ટોડીમાં, છત્રુના જુસનપુરમાં તથા ગોસલનો કંજમાં અને હાલારમાં છે, તથા બીજાઓ બીજે વસ્યા છે.

એવીરીતે આ ગોત્રના વંશજો સીરોહી, રાડદ્રહ, લાપીપાસે વામી, કઠરી, સિત્રમલ્લ, જુનગઢ પાસે જોસીપુર, શુઠા, ભાટપ, પાતેલી, પોકરજી, જેસલમેર, પાટણ વિગેરે ગામોમાં વસે છે, ગોસલનો પરિવાર કંજ તથા હાલારમાં મંદા, વસંત, હુયડી, ચગા, ભજગોસ, રાકુદગ, ડામાસંગ, ચેલા, કુમરા, ખલાલીયા, સરમત, તરારી, મુંદરોડા, કોક્લીયા, આરીખાણા, ગોંડ, પડાણા, સાંગગની હુસ, સાલરાધ, ગોરત, હાલપુર, લાહી, રંગપર, પ્રીત, સખપર, બીદડા, જોગંડ, ખાખર, વીરમનું ગામ, લાણની વીસોતરી, સોનારડી, ખારહી, બેરાજ, મુંદરા, ખોડાયા નારાજપુર, ખીરાઈ, કોટડી, જુજ-પુર, લાખાખાવર, હાપા, છીકારી, ખડગા, વીપવ, સીલુ વિગેરે ગામોમાં વસે છે.

આ વંશમાં સવત ૧૪૭૬ માં સત્યપુરમાં થયેલા મંત્રી મેરાએ શ્રીમદ્દાવીરમજીના બિજની પ્રતિષ્ઠા કરાવી છે. સવત ૧૫૭૨ માં

સીરોહીમાં થયેલા લીંદા તથા નેતાએ શ્રીવાસુપૂજ્યસ્વામિની પ્ર-
તિમા ભરાવી, અને તેની પ્રતિષ્ઠા અંચલગચ્છીય શ્રીભાવસાગર-
સૂરિજીએ કરી છે. આ વંશમાં ગોસલાણી (ગોસલીયા-કચ્છી હાલાર્ધ
ઓરાવાલ) તે ક્ષેત્રપાલના તથા ડાડીના બગલપાસે ડાડલમાતાના
કર કરે છે, અને બાળકના વાળ ત્યાં ઉતરાવે છે વરસુદીયે એક
પાલીના પુડલા, એક પાલીના કોરા બાકુલા, અને સવા પાલીનો
પીંડો કરી જુહારે છે, તથા ગોત્રજના અગીયાર પાલીના લાડવા
કરે છે. તથા હાલારના ગોસલીયા પુત્ર જન્મે આસાપુરા તથા રોઝોને
જુહારે છે. એવીરીતે આ ગોસલના વંશમાં ચોથાણી, વીસલાણી,
હીરાણી, દેસલાણી, જુજા (લા)ણી, કોકલીયા, મૂલાણી, થાવરાણી
વિગેરે ઘણી ઓડકો કચ્છી ઓરાવાળોમાં છે, બેગવડમાં આંધાથી
તથા માંદામાં દેવાથી લઘુસજનીયની (દશાની) શાખા નિકળી છે.
ભજુગોલના રહેવાસી નાગાજીએ અમરસાગરસૂરિના ઉપદેશથી ઘણાં
ધર્મકાર્યો દ્રવ્ય ખરચી કર્યાં છે. માંદા નિવાસી વીસાએ તથા ખે-
તાએ ત્યાં વાવો બંધાવીને સ્વામિવાત્સલ્યમાં ઘણું દ્રવ્ય ખરચ્યું છે.
કચ્છ નક્ષીયાના રહીસ મૂલારાહો મૂલાસર નામનું તલાવ બંધાવ્યું
છે. કચ્છ સાલરાધમાં થયેલા ભાવડના પુત્ર પદ્મસીએ સંવત ૧૭૪૫
માં ત્યાં મુવિધિનાથનો શિખરમય પ્રાસાદ બંધાવ્યો. સંવત ૧૭૩૧
માં સાલરાધના શા. કાનડે શત્રુજય તથા ગોડીયાનો સંઘ કહોડી
ઘણું દ્રવ્ય ખરચ્યું, તથા સદાનતો બંધાવ્યાં. સંવત ૧૭૪૩ માં કચ્છ
ગોધરાના રહીસ ગોવર, લખા તથા નરસીએ ઘણું દ્રવ્ય ખરચી
સ્વામિવાત્સલ્ય કર્યાં. સંવત ૧૬૫૧ માં કોલના રહીસ દેરાજે ત્યાં
સેલરવાવ બંધાવી. સંવત ૧૭૩૭ માં કચ્છ વારાહીના રહીસ આ-
સગે ત્યાં વાવ બંધાવી, તથા તે લઘુસજનીય (દશા) થયો.

એવીરીતે આ દેવાણુંદસખા નામના ગોત્રની “ગોસલીયા”
આદિક અનેક શાખાઓ નિકળેલી છે, અને તે સઘળી શાખાઓમાં
ઉપત્ર થયેલા સઘળા ગ્રાવકો પણ શ્રીવિધિપદ્મગચ્છી (અંચલગચ્છી)
સામાચારી પાલે છે. એવીરીતે દેવાણુંદસખા ગોત્રનું વૃત્તાંત કહ્યું.

એવીરીતે વિહાર કરતા તે ઓ ધર્મધોષસૂરિજી અનેક ભવ્ય
પ્રાણીઓને પ્રતિબોધતાથકા અનકમે વિક્રમ સંવત ૧૨૬૫ માં ઓ-

લોર નામના નગરમાં પધાર્યા. તે નગરમાં ચહુઆણવંશનો ભીમ-
નામે એક ક્ષત્રીય વસતો હતો, તેને તે આચાર્યજીએ પોતાની ધર્મ-
દેશનાર્થી પ્રતિબોધીને શુદ્ધ સમ્યક્ત્વને ધરનારો તથા અરિહંતપ્રભુનો
ઉપાસક કર્યો. એટલે જ્ઞેનધર્મી કર્યો. પછી તેમનાજ ઉપદેશથી આવ-
કાએ તેને તેના કુટુંબસહિત આશવાગજ્ઞાતિમાં ભેગવી દીધા.
પછી તે ભીમ પોતાના કુટુંબસહિત ડાડનામના નગરમાં આવ્યો,
દેમદે ઝાલોરનગરના રાજાએ તેને ત્યાં આંધકારીની પદવીપર સ્થા-
પ્તો હતો. પછી તે ભીમે ત્યાં તે આચાર્યમહારાજના ઉપદેશથી શ્રી-
વાસુપૂજ્યપ્રભુનું મનોહર જિનમંદિર બંધાવ્યું, અને તે જિનમંદિરની
પ્રતિષ્ઠા તેજ શ્રીધર્મધોપચરિત્રના ઉપદેશથી વિક્રમ સંવત ૧૨૬૬ માં
થઈ. તે ભીમના વંશજો ડાડગામમાં રહેવાથી “ ડાડીયાલેચા ” ના-
મના ગોત્રથી પ્રસિદ્ધ થયા, અને તેઓ વિદિપક્ષગચ્છની (અંબલ-
ગચ્છની) સામાચારી પાલે છે.

તેમની ગોત્રજા અંબાકુદેવી સ્થાપી, તેનું સ્થાન સિત્તમાસ-
નગરમાં ખીમજા કુંગરીએ ગાજણા ટુંકપર પ્રાસાદ છે. તેના કર-
ચેત્ર તથા આસુની પાંચમે ઘૂતસહિત ચોળા ચોખ્ખાનું નિવેડ કરે,
કદીયાં આઠ અને જમણીનું કપડું કંઈતે આપે, એ પૂર્વની રિથતિ
હતી. ત્યારપછીની જન્મે, મુઠણે, પરણે ત્યારે, તથા દીવાળીએ દોઢ
પાલીના લાકુ તથા દોઢ પાલીની લાપસી કરે. બાલકના વાલ પાર
કરે ઉતારે, ત્યારે પાલી એકના લાકુ તથા પાલી એકની લાપસી કરી
ગોત્રજા જુહારે. આ વંશમાં ગોપાઈત, મુવજ્જિરા, સંઘવી, પાલ-
ણપુરા, સિધલોરા વિગેરે આવડે છે.

આ ગોત્રના વંશજો ઝાલોર, ડાડ, ડુમણા, ગુંદાલીયા, ગુદ-
વર્ધી, ઘાણીલ, રાડગરા વિગેરે ગામેમાં વસે છે. આ વંશના પથ-
લા વીરાણેઠે ઝાલોરમાં શ્રીચંદ્રપ્રભસવાગીજીનો પ્રાસાદ બંધાવ્યો.
સંવત ૧૫૦૫ માં ફેરંડાના વાસી ગહિરાજશેઠે અભિનંદનસ્વામિ-
જીનું ખિખ ભરાવ્યું; તથા તેની પ્રતિષ્ઠા અંબલગચ્છીય શ્રોત્રપદે-
સરીમૂરીધરજીએ કરી એવીરીતે ચહુઆણવંશમાં ડાડીઆલેચા ગા-
મનું વૃત્તાંત કર્યું.

પછી ત્યાંથી ચિહાર કરીને તે શ્રીધર્મધોપચરિત્ર લાખણભાલણી
નામના ગામમાં આવ્યો. તે ગામમાં પરમારવંશનો રત્નમણ નામનો

એક ધનવાન ક્ષત્રિય ઠાકુર વસતો હતો તે ક્ષત્રિયનો હરિયા નામનો
 એક નવો પરણેલો પુત્ર એક સમયે રાત્રિએ પલંગમાં મૃતો હતો.
 તે વખતે તેની સ્ત્રીના નીચે લટકતા ચોટલાનો આધાર લેકને એક
 સર્પ તે પલંગપર ચડીને નિદ્રાવશ થયેલા તે હરિયાકુમારને દંડ
 માર્યો, અને તેના ઝેરથી તે હરિયા મરણ પામેલા માણસની પેઠે મૂ-
 ર્છિત થયો. પછી પ્રભાતે મૂર્છિત થયેલા એવા પણ તે હરિયાકુમારને
 મરણ પામેલો જાણીને તેના સ્વજનો તેને ઉપાડી તેના ગરીરને અ-
 શિસંસ્કાર કરવામાટે સ્મશાનમાં જવા લાગ્યા. એવામાં સ્થડિલ-
 ભૂમિથી પાછા આવતા એવા તે ધર્મધોષસરિલએ વિલાપપૂર્વક રડતા
 તથા સ્મશાનમાં જતા એવા તે લોકોને માર્ગમાં લેયા. ત્યારે ગુર-
 મહારાજે પૂછવાથી તેઓએ સર્પના દંડથી તે હરિયાકુમારનું મરણ
 થયેલું જણાવ્યું. ત્યારે ગુરમહારાજે વિચાર્યું કે, જેને મર્પ દેશે
 હોય, તેના પ્રાણીઓ પ્રાથે કરીને ઘણાકાગમુધી મૂર્છિત થયાથકા
 પણ મૃત્યુ પામેલા જેવા દેખાય છે. એમ વિચારી ગુરમહારાજે તે-
 ઓને કહ્યું કે, એક વખતે તમે તે મૃત્યુ પામેલા કુમારને અમેને
 જોવા ધો? તેઓએ કહ્યું હે ભગવન! હવે તે મડાંને જોવાનું
 આપને શુ પ્રયોજન છે? ત્યારે રૂઢ પરોપકાર કરવામાંજ તપર
 એવા તે ગુરમહારાજે કહ્યું કે, હે મહાનુભાવો! જેઓને સર્પ દંડેલો
 છે, એવા પ્રાણીઓ પ્રાથે કરીને ઘણાવખતનુધી મરણ પામેલા
 જેવાજ દેખાય છે. માટે જો આ કુમાર મૂર્છિતજ થયેલો હશે, તો
 વિપાપહારમત્રના પ્રયોગથી મૂર્છા ઉતરી ગયામાદ તે પાછો જીવતો
 થશે. એવીરીતની ગુરમહારાજની વાણી સાંભળીને તેઓએ તે મૂ-
 ર્છિત થયેલા હરિયાકુમારને તેમને દેખાડ્યો. ત્યારે તેના શરીરપરના
 લક્ષણોથી ગુરમહારાજે તેને મૂર્છિત થયેલોજ જાણ્યો. પછી ગુરમહાર-
 રાજના કહેવાથી તેના તે સ્વજનો તેને પાટો ગામમાં લાવ્યા. તથા
 તેમના કહેવાથી તે મૂર્છિત થયેલા હરિયાકુમારને તેની સ્ત્રીસહિત તેને
 પલંગપર મુવાગ્યો. પછી તે ગુરમહારાજે ભણેલા ગાર્હીમંત્રથી ખે-
 આડને તે સર્પ તેજ વખતે ત્યાં આવ્યો, તથા ગુરમહારાજની આ-
 જ્ઞાથી તે સર્પ પૂર્વની પેઠે તેની સ્ત્રીના ચોટલાનો આધાર લેક પલંગ-
 પર ચડી દંડને સ્થાનકે ચોટીને પોતાના મુખથી તે હરિયાકુમારના
 શરીરમાંથી ફરીને પોતાનું વિષ પાણુ ચુસી લીધું. પછી ગુરમહારાજે
 વિસર્જન કરેલા તે સર્પ પાછો પોતાને સ્થાનકે ગયો એવીરીતે વિષ

દૂરધવાથી તે હરિયોકુમાર તુરત પલંગપર બેઠો થયો પછી ત્યાં પોતાના સગાંઓને એકઠા થયેલા જોઈને તથા ગુરમહારાજને પણ જોઈને તે હરિયોકુમાર તેઓને ઝાઢી એકઠા થવાનું કાંઈ પૂછવા લાગ્યો ત્યારે તેના માતાપિતાએ તે સમજાવે પુતાત તેને કહી સંભળાવ્યો તે સાભળી નિશ્ચય પામીને તે હરિયોકુમાર તુરત ઉઠીને ગુરમહારાજના ચરણોમાં પડ્યો. પછી ગુરમહારાજના ઉપદેશથી તે રણમહિમાદિક સર્વ પરિવારે જૈનધર્મના સ્વીકાર કર્યો પછી તેજ ગુરમહારાજના ઉપદેશની આપેલ તથા જિજ્ઞાસાના મધે મલીને કુટુંબસહિત તે રણમહિતે વિક્રમ સંવત ૧૨૬૬ માં આશવાજ્ઞાતિમાં ભેલની દીવા, અને તેના વગળે “હરિયા” નામના ગોત્રથી પ્રસિદ્ધ થયા. વળી પાછગથી તે હરિયાએ વિક્રમ સંવત ૧૨૬૬ માં ભાક્ષાણીગામમાં શ્રીશાંતિનાથપ્રભુને પ્રાસાદ બંધાવ્યો, તથા એક વાવ બંધાવી. અને તેના વંશજો શ્રીમાત્ર વિવિધક્ષત્રાઈની (અંબલગચ્છની) સામાચારી પાલે છે.

તે રણમહિત પુરે તાતોલા પરમારગોત્ર હતુ. અને હરિયાના વંશજો હરિયા ગોત્રથી જોળખાવા લાગ્યા. તે હરિયાની મામલ નામની દીકરીને દહીયાગોત્રમાં પરણાવી હતી, પરંતુ કર્મચાગે તે બાલરંડા થયેલી હતી તે આડમ, પાળી વિગેરે પવેતિ દિવસે પૌ પવ આદિક ઘણા તપ કરતી એક દિવસે તે ઘરમાં કાઉસગધ્યાનમાં હતી, એવામાં ઘરમાં આગ લાગવાથી કુટુંબે કહી છતાં પણ તે બહાર નિકળી નહી, જેથી બળી મૃત્યુ પામીને તે ઋદ્ધિયાળી વ્યતરી થઈ, તેણીએ પ્રત્યક્ષ થઈ કહ્યું કે હવેથી મારા સાસરીયાં તથા પીયરીયાએ એટલે હરિયા તથા દહીયા ગોત્રવાળાઓએ મને ગોત્રજ્ઞ ધ્યાપવી, હું તમારો ઉદય કરીશ પછી તે બન્ને ગોત્રવાળાઓએ તે મામલદેવીને પોતાની ગોત્રજ્ઞ કરીને રચાવી, તેના કર—જન્મે, મુંડલે પરણે ત્યારે સવા પાડીની લાપસી, અથવા પાડીના લાડવા, સવાપાડીના ખાન, સવાપાડીના તલવરના પીંડા, અને સનાપાડીના બાકુલા, તેમજ દીનાળોએ સનાપાડીના લાડવા કરી ગોત્રજ્ઞ બુદ્ધારીએ. અવારણીએ શ્રીફલ ૧ તથા કપડુ એક ફળે આપે, તથા અર્ધ પાડીના લાડવા, અને પાડી એક ઘઉં અથવા ચોખા ફળે આપે, તથા એક પાડી તલનો પિંડ કરી ગોત્રજ્ઞ બુદ્ધારે. આ ગોત્રની સહસગણા, કકા, સાંબા તથા અથલીયા નામની ચાર સાખાઓ છે.

વળી તેઓમાં મર્યાદીયા નામની પણ અડક છે. વળી આ વંશમાં વીજલ, પાંચારીઆ, સરવણ, નપાણી, સાક્યા, કપાક્યા, દિત્તાણી, કોરાણી, વડીઆણી, નીડીઆણી, પંચાયાણી, માણકાણી, ખેતલાણી, સોમનાણી, સંઘરાણી, કાયાણી, હરિયાણી, હરગણાણી, પેઘાણી, સાંયાણી, પેથાણી, આસરાણી, અલરાણી, હાસરીયા વિગેરે અડકો છે.

આ ગોત્રના વંશજો મેમાણા, આરીખાણા, ચંગા, ચેલા, લોંઠીયા, તોગાચી, કપાક્યા, ટીબડી, અમરકોટ, હાલાપુર, કોટડી, દ્રોણીયા, જખરા, બેરાજ, હાલાવીસોતરી, હાપા, રાયધણજર, ખજુરડા, પડાણા, સેલડી, બાહરા, ઝાંઝરી, સીજ, માટલી, ઝાંઝડી, મુરાની હુંસ, ચેહડ, ઝાંખર, જોગવડ, સાવતની વીસોતરી, વારહી કચ્છ, મુહડસલ, હાથીની નાહરી, ડબાસંગ, વીરમની વીસોતરી, હુમરા, લોકેરડી, સાલરાઈ, ગોધરા, હાપાને ગામ, લાછ, વાંકી, બિદડા, દેસલપુર, આસંખીયા, ભુજપુર, ગજોડ, ભુજ, મૂલોટાડા, વિગેરે ગામોમાં વસે છે. આ વંશમાં ઘણી સ્ત્રીઓ સતી યચેલી છે.

આ વંશમાં અમરકોટના રહીસ આસરશાહે આસરવસહી નામના જિનપ્રાસાદ, તથા એક વાવ બંધાવી. સંવત ૧૭૨૮ માં લોકેરડીના રહીસ આસરે સાલરાઈ અને હુમરા વચ્ચે આસરાઈ તલાવ બંધાવ્યું. એમ હરિયાગોત્રનું વૃત્તાંત કહ્યું.

ત્યાંથી વિહાર કરીને તે શ્રીધર્મધોપસુરિજી પારકરદેશમાં આવેલા પીહુડાગામમાં પૂર્વે શ્રીજર્ણસિંહસુરિજીએ પ્રતિબોધેલા લાલજીજીએ બોલાવવાથી કચ્છદેશમાં આવેલા ડાણગામમાં પધાર્યા. ત્યાં પુનરુદ્ધિત એવા તે લાલજીજીના મામા મુરાજીએ તે લાલજીજીને પોતાની ગાદીએ બેસાડ્યા હતા. તે લાલજીજીએ આ શ્રીધર્મધોપસુરિજીને મહોટા આડંબરથી ત્યાં પ્રવેશ મહોતસવ કર્યો, તથા તેના આગ્રહથી તે આચાર્યમહારાજ પણ ત્યાં ચતુર્માસ રહ્યા. એવીરીતના મહાપ્રભાવિક એવા આ શ્રીધર્મધોપસુરિજી વિંમ સંવત ૧૨૬૮ માં પોતાનું આગણસાઠ વર્ષનું આયુષ્ય સંપૂર્ણ કરીને, તથા પોતાની પાટે શ્રોમહોદ્રસિંહસુરિજીને સ્થાપીને કચ્છદેશમાં આવેલા તે ડાણગામમાં સ્વર્ગે ગયા. ત્યાં લાલજીજીએ ચંદનકાષ્ટોતરે તેમના શરીરને અગ્નિસંસ્કાર કરીને તે જગ્યાએ તથાવને દિનારે એક રરી બંધાવીને તેમાં તે શ્રીધર્મધોપસુરિજીની તથા પોતાના ઉપધારી

એવા તેમનાં ગુરુ અઽવ્યસિંહસૂરિજીની પાડકાઓ સ્થાપી. આ શ્રીમાન ધર્મધોપસૂરિજીએ શતપદી નામનો ગ્રંથ રચ્યો છે.

આ શ્રીધર્મધોપસૂરિજીના સમયમાં જાડાપદ્મીયગચ્છના જ-
યપ્રભસૂરિજીએ વિધિપદ્મગચ્છની (અઽવ્યસિંહગચ્છની) સામાયારીનો
સ્વીકાર કર્યો. તથા દિગંભરી વીરચંદસૂરિને આ ધર્મધોપસૂરિજીએ
વાદમાં જીતી વહલણીશાખામાં આચાર્યપદવી આપી.

‘ ॥ ૫૦ ॥ શ્રીમહેન્દ્રસિંહસૂરિ ॥

તેમનો વૃત્તાંત નીચે મુજબ છે.—

સરા નામના ગામમાં દેવપ્રસાદ નામનો ઔદિમ્યજ્ઞાતિનો
એક બ્રાહ્મણ વસતો હતો. તે બ્રાહ્મણની મનોહર રૂપવાળી તથા શીલ
આદિક ગુણોના સમૃદ્ધથી શોભિતી યયેલી ક્ષીરદેવી નામે સ્ત્રી હતી.
તેઓને વિક્રમ સંવત ૧૨૨૮ મા ઉત્તમ લક્ષણવાળો મહેન્દ્ર નામનો
પુત્ર થયો. તે દેવપ્રસાદ બ્રાહ્મણ વેદઆદિક શાસ્ત્રોનો પારંગામી
હોવા છતાં પણ પુરાણોની કથાઓ વાચનાઆદિકથી ઘણી મુશીબતે
પોતાની આજીવીકા ચલાવતો હતો. હવે એક વખતે શ્રીધર્મધોપ-
સૂરિજી વિહાર કરતાથકા તે ગામમાં પધાર્યા, તથા ત્યાં નાગડગાત્રી
રૂણા નામનો એક ધનવાન શ્રાવકના આગ્રહથી ચતુર્માસ રહ્યા. તે
રૂણા શ્રાવક પણ હુમેશાં શુભભાવથી તે ગુરુમહારાજની ભક્તિ કરે
છે. હવે ગુરુમહારાજે પ્રથમ દીક્ષા આપેલા ત્રણ જાલશિષ્યો વ્યા-
કરણનો અભ્યાસ કરવામાટે ગુરુમહારાજને વિનંતિ કરવા લાગ્યા.
ત્યારે ગુરુજીએ પણ એક વખતે તે ભક્તિવંત રૂણાશેઠને ‘પૃથ્થ’ કે, હે
ઉત્તમ આવક ! અહીં આપના ગામમાં વ્યાકરણ ભણેલો શું કોઈ
પણ અધ્યાપક છે ? ત્યારે તે રૂણાજી કહ્યું કે, હે ભગવન ? અહીં
દેવપ્રસાદ નામનો એક બ્રાહ્મણ છે, અને તે અહીં વિદ્વાન કહેવાય છે,
તથા તે લોકોની પાસે કથાઆદિક કરીને મુરકેલીથી પોતાની આ-

છનિકા ચલાવે છે. પરંતુ તે વ્યાકરણ ભણેલો છે કે નહિ, તે હું
 જાણતો નથી. જો આપની આજ્ઞા હોય, તો હું તેને અહીં આપની
 પાસે તેડી લાવું, કેમકે તે મારી પિત્રાનવાળો છે. કારણ કે હું પણ
 તેને સુપાત્ર બ્રાહ્મણ જાણીને કોઠા કોઠા વખતે ગંગોત્રીની સામગ્રી
 આપીને લાડુ આદિક જમાડું છું. તે સાંભળી ગુરમહારાજે કહ્યું કે,
 હે શ્રેષ્ઠિન! ત્યારે તો જરૂર તે બ્રાહ્મણને અમારી પાસે તમે તેડી
 લાવજો? કેમકે આ લણે બાલમુનિએ વ્યાકરણના અભ્યાસના અ-
 ભિલાષી છે. પછી તે રણાકનોઠ પણ ગુરમહારાજને વાંદીને પોતાની
 ટુકાને ગયો, તથા પછી પોતાના અંક નોકરને મોકલી તે દેવપ્રસાદ
 બ્રાહ્મણને તેણે પોતાની પાસે બોલાવ્યો. ત્યારે તે દેવપ્રસાદ પણ તે
 શેઠનું આમત્રણ જાણીને તુરંત ત્યાં આવ્યો, તથા મંદને આશીર્વાદ
 આપીને બેઠો. પછી થોડે, તેને પૂછ્યું કે, તમારો કંઈ વ્યાકરણનો અ-
 ભ્યાસ કર્યો છે કે નહીં? તે સાંભળી તેણે કહ્યું કે, વ્યાકરણનો તો
 મેં ખૂબ અભ્યાસ કર્યો છે, પરંતુ તેના અભ્યાસથી મારું દાન્ત્ર
 દૂર થયું નહીં. વળી આજે આપમાલુખને તે વ્યાકરણનું શું પ્રયો-
 જન આવી પડ્યું છે? ત્યારે ગેઠે કહ્યું કે, અમારા ગુરમહારાજ
 અહીં પધારેલા છે, તેમની સાથે તેમના ત્રણ બાલશિષ્યો છે, તેઓને
 તમારી પાસે વ્યાકરણનો અભ્યાસ કરવાની ઇચ્છા છે. તે સાંભળી
 તે દેવપ્રસાદે વિચાર્યું કે, ત્યારે ખરેખર મને દ્રવ્યઆદિકની પ્રતિ-
 થશે એમ વિચારી તેણે કહ્યું કે, હે શેઠ! હું તે બાલશિષ્યોને
 ખુશીથી વ્યાકરણનો અભ્યાસ કરાવીશ. પછી તે રણાકનોઠ પણ તે
 દેવપ્રસાદ બ્રાહ્મણને ગુરુપાસે લાવ્યા. પછી તે દેવપ્રસાદે પણ ગુર-
 મહારાજને વાંદીને આશીર્વાદનો કાવ્ય કર્યો ત્યારે તેના વચનની
 ચતુરાઈથી ગુરમહારાજે જાણ્યું કે, ખરેખર આ બ્રાહ્મણ વિદ્વાન
 લાગે છે. પછી ગુરમહારાજે તેની પરીક્ષા કર્યાબાદ તેને વ્યાકરણઆ-
 દિક ગાત્રોમાં પારગામી જાણ્યો. પછી તે દેવપ્રસાદ બ્રાહ્મણ ગુરમ-
 હારાજના કહેવાથી હુમેશાં તે બાલશિષ્યોને જાગૃત્વવામાટે પ્રભાતથી
 માંડી એક પાંદોરમુદી ત્યાં ઉપાસ્યે આવવા લાગ્યો. તથા તે રણાકનોઠ
 પણ ગુરમહારાજના કહેવાથી તે દેવપ્રસાદ બ્રાહ્મણને હુમેશાં ચા-
 માણેના બોજન કરી ગેઠે તેટલાં ધાન્ય તથા દૂતઆદિક પોતાની ટુ-
 કાનેની આપના લાવ્યો. તેથી ખુશી થયેલા તે દેવપ્રસાદ પણ હ-
 મેશાં તે બાલમુનિએ પોતાના દરજ્યા પ્રેમથી વ્યાકરણનો અ-

વ્યાસ કરાવવા લાગ્યો. હવે તે દેવપ્રસાદબ્રાહ્મણનો મહેદ્ર નામનો તે પુત્ર પણ હમેશાં પોતાના તે પિતાની સાથે ગુરમહારાજને ઉપાશ્રયે આવે છે. પાંચ વર્ષોની વયનો તે મહેદ્ર-ત્યાં રમતોથકો ગુરમહારાજના પાવાંને જોઈ ખુશી થઈ પોતાના હાથમાં ગ્રહણ કરે છે. હવે તે બાલકના સ્ખલના પામતા અશરોવાળી મીઠી વાણી સાંભળતા એવા તે ગુરમહારાજ પણ ઉપયોગ દેઠને તે બાળકની. તેવા પ્રકારનો બાલકીડાને અટકાવતા નહીં. એ રીતે અનુક્રમે તે બાળક ગુરમહારાજના અત્યંત પરિચયવાળો થઈ ગયો. વળી કોઈ કોઈ વખતે તે મહેદ્રકુમાર કીડા કરતોથકો ગુરપાસે જઈ તેમના ખોળામાં બેસી હાસ્યઆદિક વિનેદ કરીને તેમને આનંદ ઉપભવતો હતો. કોઈ વખતે સ્ખલના પામતા અશરોથી કયાંઈ અદિકના ગુરમહારાજના પાદનો અનુવાદ કરતોથકો એટલે ગુરમહારાજની પાછળ તે પાદ બોલતોથકો સઘળા યતિઓને તે હાસ્યસહિત આનંદ ઉપભવતો હતો. વળી કોઈ કોઈ વખતે આવકો અને અવિકાઓના વદનનો અનુવાદ કરતોથકો તે મહેદ્રકુમાર તેઓને પણ વિનોદ ઉપભવતો હતો. એવીરીતની તેની બાલચેષ્ટા જોઈને એક સમયે ગુરમહારાજે તેના હાથની રેખાઓ જોઈ. ત્યારે માનુષિકશાસ્ત્રમાં નિપુણ એવા તે ગુરમહારાજે જાણ્યું કે, ખરેખર આ બાલક ભવિષ્યકાળમાં ગમ્મતો ભાર ઉપાડવાને લાયક થશે. મારે આ દેવપ્રસાદબ્રાહ્મણ જો કોઈ પણ ઉપાયે અમોને આ બાળક આપી દે, તો ઠીક થાય. એમ વિચારીને એક દિવસે ગુરમહારાજે તે રજાકેળે તે હુકીકત કહી સંભળાવી. ત્યારે તે રજાકેળે કહ્યું કે, હું સ્નામિન ધીમે ધીમે દ્રવ્ય-આદિકવટ તે બ્રાહ્મણને લાલચમાં નાખીને જરૂર આપવું આ કાર્ય હું કરી આપીશ. ત્યારપછી કલક દિવસો ગયાબાદ તે રજાકેળે તે દેવપ્રસાદબ્રાહ્મણને કહ્યું કે, તમારા આ મહેદ્ર નામના બાલકને ગુરમહારાજને આપાં વો ? અને તેના બદલામાં હું તમને પાંચસા સોનામોહોળે આપીશ. હવે પાચમા સોનામોહારોતું નામ ગાંભગતાંજ લોકરૂપી સમુદ્રમાં છુટલો તે દેવપ્રસાદ હોવા લાગ્યો કે, હે નંદ ! આ બાળકના સખધમા મારી સ્ત્રીને પૂછીને હું આપને દિનર આપીશ. પછી તે દેવપ્રસાદ પણ ઘેર જઈ પોતાની સ્ત્રીને તે વૃત્તાંત કહ્યો. તે સાંભળી મનમાં અત્યંત ખેદ પામેલી એવી તે બ્રાહ્મણીએ પુત્રના મોહથી ગ્રસ્તને જરા રોય કરી પોતાના સ્વામીને કહ્યું કે,

પ્રવેશ કરાવ્યો. પછી સંઘના આમહુથી તેઓ ત્યાં ચતુર્થાસ રહ્યા. પછી તેમના ઉપદેશથી તે નગરમાં રહેનારા વડોરાગોત્રવાળા સગા નામના શ્રાવકે ઝાડીપાર્શ્વનાથજીની યાત્રા કરવામાટે સંઘને એકઠો કર્યો, એવીરીતે મહોદા આડંબરથી તે સંગ્રેષ્ઠીએ સંઘસહિત તે તીર્થની યાત્રા કરી, તથા તે મહેંદ્રસિંહઉપાધ્યાયજીએ પણ તે સંઘની સાથે તે તીર્થની યાત્રા કરી. એવીરીતે વિહાર કરતાથક તે શ્રીમહેંદ્રસિંહઉપાધ્યાયજી કીરાડુ નામના ગામમાં પધાર્યા. તે ગામમાં વડોરાગોત્રના આદ્યક નામનો શ્રાવક વસતો હતો. તે શ્રાવક પોતાના કુટુંબસહિત જૈનધર્મમાં દૃઢ ચિત્તવાળો થયોથકો ત્રિકાળ જિનેન્દરપ્રભુની પૂજા કરતો હતો. તથા પ્રતિક્રમણુઆદિકની ક્રિયામાં તત્પર થયોથકો ન્યાયથી ઉપાર્જન કરેલાં દ્રવ્યવડે પોતાના કુટુંબની આજીવિકા ચલાવતો હતો. વળી તે શ્રાવક ત્યાં પધારેલા તે શ્રીમહેંદ્રસિંહઉપાધ્યાયજીની અમૃતસરખી મધુર વ્યાખ્યાનવાણી હંમેશાં સાંભળતો હતો. પછી એક વખતે નિમિત્તશાસ્ત્રમાં વિચક્ષણુ એવા તે ઉપાધ્યાયજીએ જાણ્યું કે, આ દેશમાં ત્રણ વર્ષોનો ભયંકર દુષ્કાલ પડશે. પછી એક વખતે કરેલું છે અતિધિસંવિભાગદ્રવ્ય જેણે એવા તે આદ્યકાચીઠના અત્યંત આમહુથી ગુરૂમહારાજ પોતે આંહાર લેવામાટે તેને ઘર પધાર્યા. ત્યારે તે આદ્યકે પણ શુભલાવથી પુડલાઓવડે તેમને પ્રતિજ્ઞાલ્યા.

હવે તે આદ્યકચેઠના ઘરના આંગણમાં એક ગોરડીનું વૃક્ષ હતું તેનાપર બેઠેલો એક કાગડો મહોદા શબ્દથી બોલતોથકો ઉડીને ક્યાંક આલ્યો ગયો. ત્યારે પક્ષિઓના સ્વરને જાણવામાં તત્પર એવા ગુરૂમહારાજે જાણ્યું કે, ખરેખર આ વૃક્ષની નીચે દ્રવ્યનું એક મહોદું નિધાન છે. પછી તે ગુરૂમહારાજ તે આદ્યકે આપેલો આદ્યક લેઈને ઉપાશ્રયે આવ્યા. પછી ખુશી થયેલા તે આદ્યકે પણ ભોજન કર્યું. પછી સધ્યાકાળે તે આદ્યક પ્રતિક્રમણુ કરવામાટે ગુરૂમહારાજ પાસે આવ્યો. પ્રતિક્રમણુ કર્યાબાદ તેની ભક્તિથી ખુશી થયેલા ગુરૂજીએ તે આદ્યકશ્રાવકને પૂછ્યું કે, હું ઉત્તમ શ્રાવક ! તમારી આજીવિકા મુખેરામાધે કેમ ચાલે છે નહીં ? એવીરીતે ગુરૂમહારાજે પૂછવાથી તે આદ્યકે કહ્યું કે, હું ભગવન ! ધર્મના પ્રભાવથી હું હંમેશાં મારા કુટુંબનો નિર્વાહ ચાલે તેટલું દ્રવ્ય ન્યાયથી ઉપાર્જન

કરે છું, મારી દુકાનમાં ત્રણસો દ્રમની કીમતનાં મરીઆદિક કરિ-
યાણાં છે, તથા એવીરીતે લેવાવેવનાથી હું પ્રાયે કરીને ત્યાયથી
હમેશાં એક દ્રમ ઉપાજાવું કરે છું, અને તેથી સતોષ પામીને હું
ધર્મધ્યાનમાં તપર થઈ મુખે સમાધે મારાં કુટુંબનો નિર્વાહ કરે
છું. એવીરીતે કેટલાં ધર્મમાંજ રહ્યા એવાં તેનાં ચિત્તને જોઈને શુદ્ધ-
હારાજે કહું કે, હે ઉત્તમ શ્રાવક ! હવે ત્રણ વર્ષોમુધી વરસાદના
અભાવથી આહીં અત્યંત ભયંકર દુકાળ પડવાનો છે. વળી તારા
ઘરના આંગણમાં ઉમેલી બેઝડીના વૃક્ષ નીચે દ્રમનું મંદાકું નિ-
ધાન કરેલું છે. તે દ્રવ્ય લેઈને તારે તે દુઃખમાં દીનપ્રાણીઓનો ઉદ્ધાર
કરવો. હવે એવીરીતનાં શુદ્ધહારાજનાં વચનો સાંભળીને આશ્ચર્ય
પામેલા તે આદહાકશ્રાવકે પણ શુદ્ધહારાજને કહું કે, હે ભગવન !
આપસાહેબના ઉપદેશમુજબ હું તે કાર્ય કરીશ. પછી તે આદહાક-
શ્રાવક શુદ્ધહારાજને વાંદીને પાતાને ઘેર આવ્યો, તથા પ્રભાતે
જનપૂજાઆદિક ધર્મકાર્યો કરીને તેણે શુદ્ધ રીતે તે બારડીના વૃક્ષ
નીચે ખોદકામ કર્યું, ત્યારે તેમાંથી ફગસાખ સોનામોહોરોતુ નિ-
ધાન પ્રકટ થયું. પછી તેણે તે નિધાન પાતાના ઘરની અંદર પેટીમાં
સંઘરી રાખ્યું. પછી તેણે શુદ્ધહારાજપાસે જઈને તે નિધાનનો
વૃત્તાંત કહી સંભળાવ્યો. પછી તેના આશ્વહથી શુદ્ધહારાજ પણ
તેજ કીરાડુગામમાં અતુર્ભાસ રહ્યા. એવામાં ત્યાં વરસાદ ન વરસ-
વાથી ભયંકર દુકાળ પડ્યો, અને તેથી જલ તથા ધાન્ય ન મળ-
વાથી ઘણા લોકો દુઃખ પામવા લાગ્યા. વળી ઘાસ અને જલના
અભાવથી યશુઓ પણ ઘણું દુઃખ સહન કરવા લાગ્યા. ત્યારે તે
આદહાકશ્રાવકે શુદ્ધહારાજના ઉપદેશને અનુસરીને તે ગામની
ચારે દિશાઓમાં ચારે દાનશાલાઓ સ્થાપી, તથા જલમાટે નવા
કુવા ખોદાવ્યા. તે દાનશાલાઓમાં સોજન મેળવતા દીનલોકો તે
આદહાકશ્રાવકને ઘણા આશીર્વાદો દેવા લાગ્યા, તથા એવીરીતે તે
આદહાકશ્રાવકની કીર્તિ પરદેશોમાં વિસ્તાર પામી, પછી અતુર્ભાસ-
બાદ શુદ્ધહારાજ પણ ત્યાંથી વિહાર કરી બીજી જગ્યાએ ગયા.
હવે એવીરીતે વિહાર કરતા એવા તે શ્રીમહેન્દ્રસિંહઉપાધ્યાયજી
વિક્રમ સવત ૧૨૬૩ માં પાતાના શુદ્ધહારાજને વાંદવામાટે નડિાલ-
નગરમાં પધાર્યા, તે વખતે તેમને યોગ્ય જાણીને શુદ્ધહારાજે પણ
આચાર્યપદવી આપી. પછી ત્યાંથી વિહાર કરીને તે શ્રીમહેન્દ્રસિં-

હુસરિય આણુપર્વતપર તાથયાત્રા: કરીને ચારાપદ્ર (ધરોદ) નામના નગરમાં પધાર્યા. ત્યાં તેમને શ્રીમત્પાગંધમાં અલંકારમાન એવા શ્રીદેવેન્દ્રસુરિય મળ્યા. તેમની સાથે તે શ્રીમહેન્દ્રસિંહસુરિયનો મહાવ્રતોના અતીચારસંબંધી ચોર્પાસી પ્રશ્નોધી સંવાદ થયો. તેમાં શ્રીદેવેન્દ્રસુરિયએ કહ્યું કે, આવકોને તેમજ બીજા શુદ્ધસ્થાને નિમિત્ત કહેવું; તથા નિધાનનું સ્થાન દેખાડવું; ઇત્યાદિક કાર્ય કરનારા મુનિઓના ચારિત્રમાં મહીનતાનો સંભવ થાય છે. વળી અમેએ સાંભળ્યું છે કે, તમેએ હીરાકુમારમાં આદહાક નામના આવકોને નિમિત્ત કહીને તથા તેના ઘરમાં રહેલું નિધાન દેખાડીને કુવા બોદાવવાઆદિક કાર્યો કરાવેલાં છે, પરંતુ તે મુવિહિત સાધુઓનો આચાર કહેવાય નહીં. વળી તમે તો ગુવિહિત છો, તેથી તમારે તેના સંબંધમાં આસોચના અંગીકાર કરવી જોઈએ, ઇત્યાદિક વિષયવાળો શાસ્ત્રોના આજ્ઞાવા તથા દૃષ્ટાંતોવડે તેઓ વચ્ચે સંવાદ થયો. પછી ત્યાંથી વિહાર કરીને તે શ્રીમહેન્દ્રસિંહસુરિય અલુકમે સ્તભતીર્થમાં (ખલાતનગરમાં) પધાર્યા, તથા ત્યાંના સંઘના આગ્રહથી તેઓ વિક્રમ સવત ૧૩૦૬ માં ચતુર્માસ રહ્યા. વચોવૃદ્ધ છતાં પણ તેઓ ઉત્તરવિહારી તરીકે પ્રસિદ્ધ થયા હતા. ત્યાં પશુપણપર્વમાં ઉપવાસ કરી દ્વપસ્ર વાંચતાથકા વાયુના પ્રકોપથી સભામાં તેઓ પાટપર બેઠા બેઠાજ દેહ છોડી દેવસોકે ગયા. ત્યાં તેમના દેહનો અગ્નિસંસ્કાર કર્યાબાદ આવકોએ શ્રીસ્તભનપાર્શ્વપ્રભુના જિનાલયમાં તેમની પાદુકાઓ સ્થાપી. હવે તે શ્રીમહેન્દ્રસિંહસુરિયના રૂપચદ્રઆદિક તેર શિષ્યો હતા, પરંતુ સઘે તેઓમાંથી કોઈને પણ તેમની પાટે બેસાડવાને યોગ્ય જાણ્યો નહીં. પછી ચતુર્માસઆદ વલ્લભીશાખાના અધિપતિ શ્રીસિંહપ્રભ નામના આચાર્યજીને ખલાતના સંઘે ગાંધારનગરથી બોલાવ્યા. તથા પછી સંઘે મળીને ઘણા આવકોની સંમતિથી તે ગુવાન એવા પણ સિદ્ધપ્રભસુરિયને શ્રીમહેન્દ્રસિંહસુરિયની પાટે સ્થાપ્યા. અને ત્યારથી માંડીને વલ્લભીશાખાના બીજા પણ સઘના યતિઓ આ અચ્ચલગંધમાંજ ભળી ગયા.

હવે અહીં પ્રસંગોપાત તે વલ્લભીશાખાનું વૃત્તાંત નીચે જણાવું—

આ અચલગચ્છની આડવીશમી પાઠે થયેલા ઉદયપ્રભસૂરિ-
જીના પ્રલાનંદસૂરિ તથા વદલસસૂરિનામે બે શિષ્યો, થયા હતા.
તેઓમાના વદલસસૂરિથી આ વદલલીશાખા નિકળી છે. આ વદલ-
સસૂરિજી વિક્રમ સંવત ૮૩૨ માં સૂરિપદ પામ્યા. તેમની પાઠે ધર્મ-
ચંદ્રસૂરિ સંવત ૮૩૭ માં થયા. તેમની પાઠે સંવત ૮૬૮ માં ગુણ-
ચંદ્રસૂરિ થયા. તેમની પાઠે સંવત ૮૯૮ માં દેવચંદ્રસૂરિ થયા. તેમની
પાઠે સંવત ૯૨૫ માં સુમતિચંદ્રસૂરિ થયા. તેમની પાઠે સંવત
૯૫૪ માં હરિચંદ્રસૂરિ થયા. તેમની પાઠે સંવત ૯૭૦ માં રત્નસિં-
હસૂરિ થયા. તેમણે વિક્રમ સંવત ૧૦૦૫ માં ઠીકજ્ઞાતિના ધાંધલ ના-
મના શેઠને પ્રતિજ્ઞાધીને જોની કરવાથી “કાંટીયા” ગાત્રની ઉત્પ-
ત્તિ થઈ. તેનું વિશેષ વૃત્તાંત નીચે મુજબ છે.

વિક્રમ સંવત ૧૦૪૫ માં રણધભોર પાસે આછમૂ નામના
ગામમાં ઠીક નામે વહીક જ્ઞાતિના ધાંધલશેઠ રહેતો હતો, તેની ઉચ્છ્રુક્ષા
નામનો ગોત્રદેવી હતી. તે વખતે અચલગચ્છની વદલલીશાખાના
શ્રીરત્નસિંહસૂરિ ત્યાં પધાર્યા. તે ધાંધલને ત્રણ સીંગો હતી, પરંતુ
પુત્ર નહોતો, ત્યારે તે રત્નસિંહસૂરિને પ્રભાવિક બણી તે ધાંધલ
તેમની સેવા કરવા લાગ્યો. એક વખતે તેણે પોતે હું સંતાનરહિત
છું, એમ જણાવી ગુરૂને પ્રશ્ન કર્યો. ગુરૂએ કહ્યું તમે જો મિથ્યા-
ત્વનો ત્યાગ કરી જૈનધર્મ સ્વીકારશો, તો જરૂર તમને સંતાન થશે.
ધાંધલશેઠ પણ ગુરૂના વચનપર વિદ્યાસ લાવી મિથ્યાત્વ તજી જૈન-
ધર્મનું એવન કરવા લાગ્યો. ત્યારબાદ “તેની ગોત્રદેવી ઉચ્છ્રુક્ષાએ
સ્વપ્નમાં ધાંધલશેઠને કહ્યું કે, હવે તમને પુત્ર થશે. પ્રજાતે શેઠ
પોતાની તે ગોત્રદેવીના મંદિરમાં જ્યારે આવ્યા, ત્યારે કૂલવાળી ગાખ-
ની એક ગાખરી કોણે તેણીના હસ્તમાં મેલેલી દીઠી. શેઠ તે ગા-
ખની ગાખરી લઈ ઘેર આવ્યા વગી રાત્રિએ દેવીએ તેને સ્વપ્નમાં,
કહ્યું કે તને જે પુત્ર થાય. તેનું ગાખરૂ (કાંટીઓ) નામ પાડજે,
તથા આજથી હું ઉચ્છ્રુક્ષાદેવી પંજી ગાખરૂ નામથી તમારા વંશમાં,
પ્રજાપતિ. તેના કરે—ઝેરી, આસો, મહા તથા વૈશાળે. તેમજ જન્મે,
સુડણે અને પરણે ત્યારે ખીર, લાપસી, કુર, મગ, વડાં, પેળી,
પુડલા, બાકુલા તથા સ્થાલણું (રાયતું) એ નવ વસ્તુનાં નિવેદ
કરવાં. જમણીનું કપડું કપડે દેવું. પુત્રી જન્મે અર્ધ કર કરવા, પછી

ગુરૂએ તે ધાંધલશૈઠના પરિવારને ઓશવાલસાતિમાં મેળવી દીધા તેના વંશમાં સંવત ૧૧૬૫ માં થયેલા સોમાશૈઠને શરીરે પિત્તને વિકાર થવાથી ઔષધમાટે લીંબડાના વૃક્ષનીચે તે લીંબોડી વીંછવા બેઠો, એવામાં ઘણા પન્ન વાવાથી તે લીંબડાનું ઝાડ પડવાથી તે મરણ પામી બ્યંતર થયો, તથા લીંબડાનો અધિષ્ઠાયક થયો. તેણે તેના પુત્રને સ્વપ્નમાં કહ્યું કે, હવેથી તમે મારા નામથી પણ અસાડ તથા કાર્તિક સુદ પાંચમે દળના લાડવા કરી કૃત્તુબ જન્મજો, ત્યારથી તે સોમાના વંશજો લીંબડીયા ઓડકથી પ્રસિદ્ધ થયા. સવત ૧૩૩૫ માં સુલતાન અલાઉદ્દીને રણથંબોરનો નાશ કરવાથી તે વંશના શૈઠ બાણા આંપાનેરમાં આવી વસ્યા. આ વંશમાં અમદાવાદમાં થયેલા નગાશૈઠ સોનાનો વ્યાપાર કરતા હોવાથી તેના વંશજો સોનીની ઓડકથી ઓગળાવા લાગ્યા, કેટલાક વર્ષોબાદ તેમના વંશમાના કેવસીશૈઠ ઝવેરાતનો વેપાર કરતા હોવાથી તેના વંશજો ઝવેરા ઓડકવાળા થયા.

આ જોત્રના વંશજો અમદાવાદ, ખંભાત, ત્રાલુજ, સિંધુવાસ, ઝાંઝડી, બીકાનેર, જોધપુર, મેડતા, નાગપુર, પાંડી, નવાનગર વિગેરે ગામોમાં વસે છે.

આ વંશમાં થયેલા સંઘાશૈઠ સંવત ૧૫૧૧ માં શ્રીઆદિનાથના બિંબની અત્યલમત્કીય શ્રીજયકેસરીસરિના ઉપદેશથી પ્રતિષ્ઠા કરી છે. આ વંશમાં થયેલા સંઘામ સોનીએ ચતુર્જયપર ચોમુખ જિનપ્રાસાદ બંધાવ્યો છે.

તે રત્નસિંહસુરિજીની પાઠે વિક્રમ સંવત ૧૦૦૬માં જન્મ પ્રભસુરિજી થયા. તેમણે વિક્રમ સંવત ૧૦૦૭ માં શ્રીલિખતમાલ નામના નગરમાં પરમાર વંશના સાર્વત સોમકરણને તેના વંશજો સહિત પ્રતિષ્ઠાથી જ્ઞેની કરવાથી “ વડરા ” જોત્રની ઉત્પત્તિ થઈ. તેણે વિશેષ વૃત્તાંત નીચે મુજબ છે—

વિક્રમ સંવત ૧૧૧૧માં મુગલોએ આવી સિન્નમાલનો નાશ કર્યો ત્યારે તેના વંશના રાય ગાંગા ત્યાંથી નાશી બાહુડમેર ગયા. ત્યાં પરમારવંશનો કેવડ નામે રાજા હતો, ત્યાં તે ગાંગા રાયના પુત્ર મુનિચંદ્રને તે રાજાએ “ શેલહોત ” પદ આપ્યું. તે મુનિચંદ્રના

ગુણચંદ્ર નામે પુત્ર થયા. એવામાં ત્યાં વિધિપક્ષગચ્છ સંસ્થાપક શ્રીઆર્ય-
 રક્ષિતસુરિ પધાર્યા. તેમના ઉપદેશથી તથા તેમના શિષ્ય શ્રીજયસિ-
 હસુરિની પ્રેરણાથી ત્યાંના સઘે તે ગુણચંદ્રને વિક્રમ સંવત ૧૨૧૬માં
 ઓશવાલગાતિમાં મેળવ્યા. અતુકમે તેમના વંશમાં કિરાકુપ નામના
 ગામમાં આસાની સ્ત્રી ચાંદાદેના આલ્હા નામે પુત્ર ભાગ્યશાલી ધન-
 વાન થયા, તે ગામમાં સાતસો પચીસ ઓસવાલોનાં ઘર હતાં, તેમાં
 આલ્હાનું ઘર તથા કુટુંબ વડું કહેવાનું. એવામાં ત્રણ વર્ષોસુધી
 ઉપરાઉપર દુકાલ પડ્યો. અને અન્નવિના માણસો મરતા લાગ્યા.
 ત્યારે આલ્હાએ ત્યાં દાનશાળા મંડાવીને પહેલે વર્ષે દરરોજનું એક
 કલશી, બીજે વર્ષે દરરોજનું બે કલશી તથા ત્રીજે વર્ષે દરરોજનું
 ત્રણ કલશી અન્ન આપી ઘણા લોકોને ઉગાર્યા. ત્યાં તેની કીર્તિ
 સાંભળી ઘણા પરદેશી દુકાલીયા દુધાતુરે માણસો આવતા, અને
 ત્યાંના લોકોને પૂછતા કે અન્ન ક્યાં મળે છે ? લોકો કહેતા કે વડેશ
 આલ્હાની દાનશાળામાં મળે છે અને ત્યારથી તેના વંશને વડેશ-
 ગાત્રના નામથી પ્રસિદ્ધ થયા, અને આછતદેવી તેની ગોળગ થઇ.
 તેના કર-જન્મે, મુંડણે, પરણે, પુરસડના લાકુ કરે, અને કુટુંબમાં
 લાય તથા શાલીજગો કરે. ફેલાક દિવસોખાદ તે આલ્હાને ત્યાંના ઠાકોર
 સાથે અણુઅનાવ થયો, તેથી રાત્રિએ ઘરમાં દીવો મૂકીને ત્યાંથી નાશી
 પારકરમાં ગયા, ત્યાંના શ્રીચંદ્રશાસ્ત્રીએ તેમને ઘણું સન્માન આપ્યું, તથા
 પોતાના પ્રધાન-કરી રચાયા. તેના વંશમાં અતુકમે સાલ્હા નામે પુત્ર
 થયા, તે બેસબમેરથી ધન કમાઈને બ્યારે પારકરતરફ આવતા હતા ત્યારે
 તેના સાથમાં આવતા સોનારની દાનત બગડી, અને તેથી તે સોનારે
 સાલ્હાપર તક્કવારનો ઘા કર્યો, સાલ્હાએ પણ પડતાં પડતાં તે સો-
 નારપર તક્કવારનો ઘા કરી તેને મારી નાખ્યો, અને સાલ્હા પણ
 શુભધ્યાનથી મરી દેવ થયો. તે સાલ્હાનો પાલીઆ ગાડીપાર્શ્વનાથની
 જાતાએ જતાં માર્ગમાં આવે છે. તે માર્ગેથી બે કોઠ વડેશવંશનો
 જાય, તેા તેના પાલીયા આગળ તે એક શ્રીકૃષ્ણ વધારી અઢીશેર
 ઘૂતનું નિવેઢ ધરાવે, તેનાપર તે સાલ્હાદેવ દુષ્ટમાન થઇ તેના મ-
 નોનાહિત પૂરે છે. ત્યાં તે સોનારની જગોએ ઈંદની હગલી છે, ત્યાં
 દેટ (અથવા નાળીએરનાં કાચડાં) નાળી સોનારને મારે, આ
 વંશમાં ગાંધી, દોશી, વિગેરે આડો છે.

આ વડેરાગોત્રના વરાળે રાધનપુર, ગોરખી, પાંધરી, ભા-
 લુવડ, ડાબાસંગ, ઘોઘા, રાજકોટ, મંજલ, ખેરાહું, ઝીઝવાડા, અં-
 નાર, અમદાવાદ, ભુજ, આસાલડી, ધમકડા, સરાયલા, નવાનગર,
 કોહારા, સેખપાટ, વીરમગામ, નગગપારકર, ચક્રાસર નસરપુર, અમ-
 રકોટ, સીહુ, બાહડમેર, જેસલમેર, માંડવી, કોહરી, ભાદ્રેસી, નાગોર,
 મુલતાન, રાડદ્રહ, કાલાવડ, પાટણ, ગોવલકુડા, છુરાનપુર, દીવ,
 છુનાગઢ, વણથલી, રાણપુર, ખલાત અમરેલી, જસદણ, ધારી
 વિગેરે ગામેમાં વસતા હતા.

આ વંશમાં આદહાના બીજા પુત્ર સાજણના કાજલ, ઉજલ
 અને સામલ નામે ત્રણ પુત્રો થયા તેમાંથી કાજલનો મેઘા નામનો
 દેવાણુંદરાખાગોત્રનો બનેલી હતો તેને કાજલે પોતાથકો પાટણમાં
 વ્યાપારમાટે મોકલ્યો હતો. ત્યારે તે મેઘા પાટણથી અતિશય પ્રભા-
 વવાળી શ્રીપાર્થનાથની પ્રતિમા લાવ્યો. ત્યારે કાજલે તેને કહ્યું કે,
 મને તે પ્રતિમા આપો, કે જેથી હું પ્રાસાદ બધાવી તેમાં તે પ્ર-
 તિમા સ્થાપન કરું. પણ મેઘાએ તે આપી નહી. પછી સ્વપ્નામાં
 જેમ પ્રતિમાએ કહ્યું તેમ મેઘે કયું, જેથી નિધાન પ્રગટ થયું. મેઘાએ
 પ્રાસાદ બધાવવા માંડ્યો, મૂલ ગણારો શિખરબંધ થયો, જીવામાં
 મેઘે કાલ કર્યો. પછી કાજલે પોતાની બહેનને સમજાવીને તે પ્રા-
 સાદ સંપૂર્ણ કરાવ્યો. પછી કાજલે શત્રુજય તથા ગિરનારનો સઘ
 કહાડી ઘણું દ્રવ્ય ખરચ્યું સંઘપતિપદ પ્રાપ્ત કર્યું. વળી આ વંશમાં
 થયેલા સમગ્રસી રાધનપુરથી આવીને દીવમાં વસ્યા, તે મહાધન-
 વંત તથા ધર્મક્રિયામાં ઘણા ચુસ્ત હતા. તેમણે આવકની અગીયાર
 પ્રતિમા વહીને ઘણું દ્રવ્ય ખરચ્યું, પૂજ્ય શ્રીધર્મભૂતિસુરીશ્વરજીને
 દીવમાં પંધરાવી સર્વ આગમે સાંભળ્યાં વળી આ વંશમાં વીર-
 ગામમાં થયેલા ઉજલના પુત્ર માણિકચેટે વિક્રમ સવત ૧૫૧૫ માં
 શ્રીમુમતિનાથઆદિકના ઘણા જિનબિંબો ભરાવ્યાં, તથા તે પ-
 સોનારૂપાના છત્રો કરાવ્યાં. શ્રીજયકેસરિસુરિના ઉપદેશથી સંઘ કહા-
 ડી પ્રતિષ્ઠાએ કરીને ઘણું દ્રવ્ય ખરચ્યું, તથા મુગલોને દ્રવ્ય આર્પ
 ઘણા બંદિવાનોને છોડાવ્યા. આ વંશમાં અમરકોટમાં થયેલા રા-
 આશકરણ બાલ બ્રહ્મચારી બાર પ્રતધારી શુદ્ધ આવક હતા, તેમણે
 પારકર વિગેરે દેશોમાં થાળી, રૂપીઆ તથા સરાયેરના મોઢકની

હુણી કરી ઘણું દ્રવ્ય ખર્ચ્યું. સંવત ૧૫૪૨ માં હુજમાં થયેલા થાંપણાહે શ્રીજયકેસરિસુરિના ઉપદેશથી શ્રીકલ્પસૂત્રની ચોપાસી પ્રતો લખાવીને સર્વ આચાર્યોને વહોરાવી.

આ વંશમાં વિક્રમ સંવત ૧૨૯૫ માં બંવડના લાઇ લાવડ રાધનપુરથી પાંચ પાસે કુણગિરિમાં આવી વસ્યા. તેની ત્રીજી પ્રહોડીએ કુંવાનો રાણા નામે પુત્ર થયો. હવે તે કુણગિરિમાં લઘુસજનીય ઓરાવાલ શ્રીપાલની પ્રતી લક્ષ્મીવતી પોતાની સખીઓ સહિત રમતી હતી. તે વખતે તે કુંવાનો મહારવડપત્ન પુત્ર રાણો ઘાટ ચડી પોતાના સેવકો સહિત રમવામાટે વાડીએ જતો હતો. તેને જોઈ તે લક્ષ્મીવતી તેનાપર મોહિત થઈ, અને સખીઓને કહ્યું કે તમારે મારી માતાને કહેવું કે લક્ષ્મીવતી આ રાણાને પરણશે. માતાપિતાએ પુત્રીને કહ્યું કે રાણો વૃદ્ધસજનીય છે. અને આપણે લઘુસજનીય છીએ માટે તે વીવાહ થશે નહીં. પણ કન્યાએ હાવાડ લીધો કે એમ નહીં થાય તો હું અગ્નિમાં બળી મરીશ ત્યારે શ્રીપાસે મહાજન મેળવી રાણાને ઘણી વિનંતિ કરી, પણ રાણાએ માન્યું નહીં. એવીરીતે તે કન્યા અહાર વર્ષોસુધી કુંવારી રહી. પછી તે કન્યા બળી મરવામાટે રાહોર બહાર આવી તે વખતે તે કન્યાની ધારણી નામની ડાહી પોતાના ઘરના ગોખપર ચડી કન્યાને જોવા લાગી. પણ જોવામાં તે ત્યાંથી નીચે પડીને મરણ પામી, અને વ્યંતરી દેવી થઈ. નગરના રાજાને તે વાતની ખબર પડવાથી તે લક્ષ્મીવતી કન્યાને પાછી વાળી બળાતકારે રાણાસાથે પરણાવી, તથા રાજાએ પાંચ ગામ કન્યાદાનમાં તેને આપ્યાં. પછી તે ધારણીદેવીએ પ્રગટ થઈ રાણાને કહ્યું કે હવેથી તમે અને ગોત્રજ થાપજો હું તમારે હિંચ કરીશ. એવીરીતે સંવત ૧૮૩૫ માં વૈસાક મુદી પાંચમ શુક્રવારે વડરાની લઘુશાખા રાણાથી નિકલી છે. પાંચમાં વડરાવંશમાં વિક્રમ સંવત ૧૫૭૨ માં અચલગંજના શ્રીમાવસાગરસુરિના ઉપદેશથી સુરવંદ તથા મુસાલસે કુટુંબના એકમાટે શ્રીપાર્થનાથના બિંબની પ્રતિષ્ઠા કરાવી, અને તે કાનજી હંસરાજના ઘરમાં પૂજાય છે.

વિક્રમ સંવત ૧૫૨૫ માં દેવચંદવિગેરે વડરાના વંશજે વાંકાનેર-માંથી જીનાગઢના નવાબને જોઈતા ઉચાં વસ્ત્રો આપ્યાં, તથા જીનાગઢમાં વંસ્યા, ત્યારથી તેઓ રાણી ઓહકથી ઓળખાવા લાગ્યા. પીપલીમાં

વસનારા પીપલીયા ઝોડકવાળા છે, તેમજ આલોર પાસે ભાલણીના રહેવાસી લીંચાશેડ પાસે છ કલસી ધન હોવાથી તેના વંશને છ લસીયા ઝોડકથી પ્રસિદ્ધ થયા. વડરાની ગોત્રજ્ઞ અહુસા ચાર હાથોવાળી છે, તેઓમાં જન્મે, મુડણે તથા પરણે સરખા કરે છે. વડા પુત્ર આવે ત્યારે એક તોડાની રૂપાની ગોત્રજ્ઞનું ફરું કરાવે. ખીમ પુત્રને ફોર ન કરે ત્યાં લગે ચોટી રાખે. જન્મે પુરસ્કેષના દસ ઘઉંના ચોપીસ પાલીનો કરે, તેમાં દશ શેર ધી તથા ખાંડ અઢીશેર નાખે, તે દસનો થાલ ભરી ગોત્રજ્ઞ આગળ મૂકે. પાલી એકની લાપસીને લોઠ ગોળ શેર એક નાખી કરે. જે શ્રીફલ મૂકે. ધીના દીવો કરે, રાત્રિએ અખંડ રાખે. બાળકના માતૃપિતા ચોથું મત પાડે, ભૂમિપર મુએ, પ્રભાતે તે દશશેર ધીમાંથી ધી લેઈ તે લાપસીના લોઠની એક શેર ગોળવાળી લાપસી રાધે પછી પવિત્ર થઈ ગોત્રજ્ઞને પૂજે, તથા તે બે શ્રીફલ વધારે. ભૂમિ લીંચી પાટલાપર કુકુનો સાધીએા કરી ત્રણ હગલી ચોખાની મૂકે. મુડણે પણ એજ રીતિ. જાણુવી, તેમાં એટલું વિશેષ કે બાલકને કોરી આંગી અને નવી પગરખી તથા નવી પાઘડી પહેરાવે, રાત્રિજગા કરે, તંબોલ દઈ પ્રભાતે ખુલાના ઠાની ચારે દિશાએ તરણી બાંધે, વચ્ચે તે બાળકને બેસાડી પીઠી કરી પછે માથે જડવાશેા કરે, ચોટી ઉતારતાં એક ગજજી કપડું લેઈ તેમાં કેસ નાખી ફેંધને (મુહાસણને) આપે, તથા તે સાથે રૂપાનાણું આપે, પછી તે બાળક ફેંધને પગે લાગી ગોત્રજ્ઞને પગે લાગે. પછી દેહેરે દર્શન કરી શુરને વાંદી, પુસ્તક પૂજા કરી ગીત ગાતાં ઘરે આવે, તથા જલકને દાન આપે.

સંવત ૧૪૮૮ માં પારકરમાં થયેલા ઠાકરસીના પુત્ર ખીમ સીએ રાઠુજય તથા ગિરનારનો સઘ કહાડી ઘણું દ્રવ્ય ખર્ચ્યું છે સંવત ૧૫૨૭ માં લોલાડાના રહીસ ભલાશેડે શ્રીપાર્થનાથજીની પ્રતિમા ભરાવી તેની અચલગચ્છાધીરા શ્રીજયકેસરિસુરિજના ઉપદેશથી પ્રતિષ્ઠા કરાવી છે. સંવત ૧૫૨૫ માં કોરાડાના રહીસ ખીમાશેડના પુત્ર શ્રીકર્ણ, મહીકર્ણ, ડીડા તથા મેઘાએ મળી શ્રીરાંતિનાથજીના શિખરબંધ પ્રાસાદ કરાવ્યો. પાટણમાં કોરાડાના પાડાના રહીસ ધનજી તથા મનજી નામના બન્ને ભાઈઓના પરિવારમાં પારેખની ઝોડક થઈ છે. તેમના વંશમાં અમદાવાદમાં થયેલા પારેખ લીલાધરે શ્રીક

લ્યાણસાગરસુરિજીના, ઉપદેશથી - શત્રુંજય તથા ગોડીપાર્થનાથઆ-
દિકેનો સંઘ કહાડી, સંવત ૧૭૧૨ માં ઘણું દ્રવ્ય ધર્મમાર્ગમાં
ખર્ચ્યું છે. એમ વડેરાગોવત્તું વૃત્તાંત કહ્યું

તે જ્યપ્રભસુરિજીની પાટે વિક્રમ સંવત ૧૦૫૧ માં સોમપ્રભ-
સુરિ થયા. તેમની પાટે વિક્રમ સંવત ૧૦૬૪ માં સુરપ્રભસુરિ થયા.
તેમની પાટે સંવત ૧૧૪૫ માં ક્ષેમપ્રભસુરિ થયા. તેમની પાટે સંવત
૧૧૭૭ માં ભાનુપ્રભસુરિ થયા. તેમની પાટે વિક્રમ સંવત ૧૨૦૭ માં
પુણ્યતિલકસુરિ થયા. આ શ્રીપુણ્યતિલકસુરિજીએ વિક્રમ સંવત ૧૨૨૧
માં બિજુપત્રગરમાં ડોડીયા પરમારવંશના રાઉ શ્રીસોમિલને પ્રતિષ્ઠાથી
તેની કરવાથી “વાહણી” ગાય ઉત્પન્ન થયું.

સોમિલ પોતાના ચાર વહાણથી વેપાર કરતા હતા, તેથી તેના
વંશજે વાહણી કહેવાયા. તેની ગાલજા ઉચ્છિન્નદેવીની મૂર્તિ રૂપાની
અર્ચના વાહનવાળી છે. તેના કર જન્મે, મુંડણે, પરણે ત્યારે ઘૂત શેર
ફરના લાડ કુંડુંબમાં લાહે, તથા ફરને સહરણી બે આપે. બીજે
છાકરે પરણે અને તેને જડવાસે ત્યારે શેર ઘૂતની લાપરી તથા
નાલીયેર એક વધારે, મુહાસણને સાડી તથા કપડું આપે, પહેલો
છાકરો જન્મે, પરણે તથા જડવાસે શ્રીફલ એક, કપડું ગજ એક તથા
સોપારી સાત પાટલા ઉપર મૂકે, તથા તે શ્રીફલ વધારે. પુરસી ગુ-
જરી માણા પાંચની કરે. છાકરાને પ્રથમ પગમાંડણે નવ હાથ જુગડું
પાથરી ઉપર ઘઉંના માંડાં પાથરે. અને તે પર બાળકને પગ મંડાવે
માણા પાંચ ગુજરીના માંડા કરી ગોત્રી કુંડુંબને જમાડે, સવાસેર
ઘૂત અને સવાસેર ગોળની લાપસીગુ નિવેદ કરી શ્રીફલ એક વધારે,
સોપારી સાત તથા પગમાંડણીની પહેડી મુહાસણને આપે.

આ ગોત્રના વંશજે નરતા, સરથલા, સિત્તમાલ, સાથેરા,
રાડદહ, સીધામુઠ, વાઘોડી, સેલી, ખંભાત, દસપ, મુગાલી, ઝાલોર,
મૂલી, થાવર, ઘણેરુ, તથા દીતાઆદિક ગામોમાં વસતા હતા.

આ વંશમાં થયેલા સોમિલસેઠે ચાર લાખ પીરોજ ખરચીને
શ્રીરાત્રુંજય તથા ગિરનારની યાત્રા કરી, બે લાખ પીરોજ ખરચી
દાનશાળા મંડાવી. વિક્રમ સંવત ૧૫૦૫ માં બીજરોલમાં થયેલા
ભીમા તથા રામાએ શ્રીપાર્થનાથજીની પ્રતિમા કરાવી ઘણું દ્રવ્ય

ખરચું. સંવત ૧૬૨૭ માં વરખગે ઘણું દ્રવ્ય ખરચી ઝાલોરી, સાયોરી, રાડદહી અને સીરોહી, એ ચાર દેશ - જમાયા. ઝાલોરમાં થયેલા ક્રમાએ ઘણાં ધર્મકાર્યો દ્રવ્ય ખરચી કર્યાં છે. મૂળીમાં થયેલા નેડા-શાહે ત્રણ હજાર માણસોનો સંઘ કહાડી ઘણું દ્રવ્ય ખરચી શ્રીરાતું-જયની યાત્રા સંવત ૧૬૧૧ તથા ૧૬૧૫ માં કરી. સંવત ૧૬૧૩ માં સીહાઆદિક બાધગાએ શ્રીધર્મમૂર્તિચરિત્રના ઉપદેશથી શ્રીમુખ-તિનાથના બિંબની ઘણું દ્રવ્ય ખરચીને પ્રતિષ્ઠા કરાવી.

વળી વિક્રમ સંવત ૧૨૨૬ માં આ શ્રીપુણ્યતિલકચરિત્રએ નગરપારકરના રહેવાસી ઉદ્દેપાલક્ષત્રીયને પ્રતિબોધી નેત્રી કરી “બોરીઆ” ગોત્ર રથાધ્યું. તેનું વિશેષ વૃત્તાંત નીચે મુજબ છે—

તેની ગોત્રજા અબિકાદેવી છે. તેના કર—માહા. ચૈત, વૈસાક તથા કાર્તિકની પુનમે ખીચ, પુડલા તથા વૃત શેર સવાથી ગોત્રજા જુહારે, તથા જમણીનું કપડું ગજ સવા અને શ્રીફલ એક ફળે આપે. પુત્રના જન્મે, મુંડણે તથા પરણે ત્યારે ચાર માણાની લાપરી તથા છૂત શેર સવાતણનું નિવેદ કરી ગોત્રજા જુહારે, પુત્રી જન્મે તે તેથી અર્ધ કર કરે. નવી સાડી પહેરે ત્યારે નણંદને કપડું આપે.

આ ગોત્રના વંશજો નગરપારકર, તેજપુર, તરધરી, રાણપુર, મજોડ, અમરકોટ, માલીયા, કેલા, કલપુર, દેંપાહાડી, બેડ, ખાવડી, હાથીની નાંડરી, ખડખા, રામની નાંડરી, કાનમેર, વડાળ, વજસોડ, ગેહડી, ઉતવાહ, સેવલ, બતહોહા, ખાખરેચી, થલ, મુલીપાસે રાણપુર, સિહપુર, ચોટીલા, જમદણ, ખંભાત, સરવા, સિદ્ધસર હલવળ ચિડારા, મુરત, દાણાવાડ, લખાવર, હડાલી, દસાડા, વચુહિ, લીલાપુર, મોરખી, ચાવવાડી, ગુજડી, આમરજ, સરધાર, પંચાસી, ઝોરુ, બગથલ, સોરાલા વિગેરે ગામોમાં વસે છે.

આ વંશમાં દેડાવાડાના રહીસ જગસજથી લપુસજનીયની (દશાની) શાખા નિકળી છે. અને તેના વંશજો જમલા નાગને પૂછે તેના કર કરે છે.

વળી વિક્રમ સંવત ૧૨૪૪ માં આ શ્રીપુણ્યતિલકચરિત્રએ ચંદુઆણવંશના રાઈ ઓવજવીરને પ્રતિબોધી નેત્રી કરેવાથી “નાં-સલ” ગોત્ર ઉત્પન્ન થયું. તેનું વિશેષ વૃત્તાંત નીચે મુજબ છે.

વિક્રમ સંવત ૧૨૪૪ માં હસ્તિનાપુરના શ્રીમાલકેવકુમારને વનમાં ફેંડા કરતાં વ્યંતરે જઈયો, રાજાએ ઘણા ઉપાય કર્યા, પણ કુંવરને સમાધિ થઈ નહીં, પણ મરવા પડ્યો. એવામાં શ્રીઅંચલગચ્છની વલ્લભીરાખાના મહાપ્રભાવિક આચાર્ય શ્રીપુણ્યતિલકસૂરિ ત્યાં પધાર્યા, તેમને પ્રભાવિક જાણી વલ્લભીરાખ તેમને વાંદવા આપ્યા, તથા પુત્રની હકીકત કહી. શુરએ કહ્યું, તમે જિનધર્મ સ્વીકારો. તો તમારા પુત્રને સમાધિ થઈ જશે રાજાએ તેમ કરવાની કથુલાત આપવાથી આચાર્યશ્રી તેમને ઘેર પધાર્યા તેમને જોઈ તે વ્યંતર કુમારના શરીરમાંથી નિકળી ગયો, અને કુમારને સમાધિ થઈ. વ્યંતર પ્રગટ થઈ શુરને નમ્યો, અને કહ્યું કે હવે આ વલ્લભીરાખને મારા નામથી ગોત્રજા સ્થાપનાનું કહો, હું તેમનું સાન્નિધ્ય કરીશ. શુરના વચનથી રાજાએ તેમ કર્યું, તે વ્યંતરનું નામ જાસલ હતું. અને તેથી તે વલ્લભીરાખ વંશએ જાસલગોત્રથી પ્રસિદ્ધ થયા. જાસા (જાપા) દેવી નામની ગોત્રજા સ્થાપી. તેના કર-જન્મે, મુંડલે, પરલે ત્યારે શોળ પાલીના લોક કરે, લલવાલ રૂપાની વારી ચડાવે, તથા કપડું ગજ અઢી, શોરૂંલ બે અને પૂત શેર અઢીની માત્ર કરી ગોત્રજા જીહારે, તેમાંથી અર્ધ સુહાસણીને આપે, બાકીનું ઘરમાં વાપરે, ગાય લેંસ વીઆપ ત્યારે પ્રથમ વલોણાના છૂતનું નીવેડ કરી ગોત્રજા જીહારે, શુરના ઉપદેશથી વલ્લભીરાખે આરાધનાની પંક્તિમાં દાખલ કર્યા.

આ જાસલગોત્રના વંશએ દાંતીવાડા, મંડાહડ, ઉંડ, ફીચાલી, મંડપાયલ, અઢાલપુર, પાણ, સાચોર, ચંચનપુર, કુણગિરિ, મંઘાણા, લીસડી, વડનગર, સહસપુર, ઇંડર, ડાહડ વિગેરે ગામોમાં વસે છે.

આ વંશમાં ઉડના રહેવાસી વનાચેકથી લઘુસમ્મનીય શાખા નિકળેલી છે.

આ શ્રીપુણ્યતિલકસૂરિજીના ઉપદેશથી વિક્રમ સંવત ૧૨૧૨ માં કાત્યાયનગોત્રવાલા જીરોલીંગામના રહેવાસી મુંજ નામના આવડે મીઆદિનાથજીની પ્રતિમા સરાવી છે.

આ વલ્લભીશાખામાં થયેલા શાખાચાર્ય શ્રીજ્યાનંદસુરિએ
વિક્રમ સંવત ૧૩૮૨ માં બાહડમેરમાં પરમારવંશના ડાંગરશાખાના
સમરથ નામના ક્ષત્રીયને પ્રતિષ્ઠાધી જ્ઞેની કરવાથી “ મહાજની ”
ગોત્ર થયું છે. તેનું વિશેષ વૃતાંત નીચે મુજબ છે—

તેની અબ્બાદેવી ગોત્રજ્ઞ સ્થાપી. તેના કર—જન્મે, મુંડણે
પરણે ત્યારે એક સેઈની બાટની લાપસી કરી જીહારે. દીવાળીએ એક
માણાનું ઘઉંનું દળ કરી જીહારે.

આ ગોત્રના વંશજો ધવા, ભુઆદ્ર, ગુડલા, કુંપાઉત, માડણની
વસહી, ભુઆદ્રિ, ખાંડપ, વીસલપુર ડડરા, સિણાધરી, ચડદહ,
ગોધાવી, બાહડમેર, પારકરમાં સુરલા, પોરાધી, કાય, કચ્છમાં લોઢાણી,
ભાદ્રેસી, વીલાડા, વિશાલ, મેહવેચી, કંઠરી વિગેરે ગાંધામાં વસે છે.

આ વંશમાં સામંતના વશના મહાજનો નાત્રેચી નામનો ગો
ત્રજ્ઞને માને છે. તે દેવીનું સ્થાન હેતરણપાસે નાથરાં ગામમાં છે
પ્રથમ તે નાત્રેચી નામની જોગણી હતી, તે સામંત મોહોતાને ધર
ભિક્ષા માગવા આવી, તે વખતે ઘરમાં કોઈ ન હોવાથી તેણીએ તે
સામંતના બાળક છોકરાને મારી આભૂપણ ઉતારી લીધું, તેની ખબર
પડવાથી તે નાત્રેચીને પકડીને હાડમાં પૂરી, ત્યાં મરીને તે વ્યંતરી
થઈ. સામંતના કુટુંબને પીડના લાગી, અને કહેવા લાગી કે મને ગોત્રજ્ઞ
કરી સ્થાપો, તો હું તમોને સહાય કરીશ, પછી તેને ગોત્રજ્ઞ કરી સ્થાપી.
અને તેના વંશજો નાત્રેચા કહેવાવા લાગ્યા. તેના કર—જન્મે, મુંડણે,
પરણે ત્યારે તથા હોળી અને દીવાળીએ એક પાલી ઘઉંનો લાપસી,
શ્રીફલ એક, પડાક એક તથા એક પોલીની ધુવરી તથા છકડી એક મૂડી
જીહારે. સામંતના પુત્ર પૂદાકે સવત ૧૪૬૮ માં શ્રીશીતલનાથજીનું
તથા પંચતીર્થના બિંબ ભરાવ્યાં, તથા તેની શ્રીઅચલગચ્છીય શ્રી-
મેશ્વગસુરિએ પ્રતિષ્ઠા કરી. આં વંશમાં પારકરા, જેસલમેરા વિ-
ગેરે જોડકો છે, જેસલમેરા પરણે ત્યારે ડમરાના ફૂલ તથા તેલથી ખે-
ત્રપાલને પણ પૂજે છે.

આ વલ્લભીશાખામાં થયેલા પંદર આચાર્યોની પાટપરંપરાનું
સાલવાર નીચે મુજબ છે—

આચાર્યનું નામ.

અરિષ્ટનો વિક્રમ સંવત

૧ વલ્લભસૂરિ	૮૩૨
૨ ધર્મચંદ્રસૂરિ	૮૩૭
૩ શુભચંદ્રસૂરિ	૮૬૯
૪ દેવચંદ્રસૂરિ	૮૮૮
૫ મુમતિચંદ્રસૂરિ	૯૧૫
૬ હરિચંદ્રસૂરિ	૯૫૪
૭ રત્નચંદ્રસૂરિ	૯૭૦
૮ જયમલસૂરિ	૧૦૦૬
૯ સોમમલસૂરિ	૧૦૫૧
૧૦ સુરમલસૂરિ	૧૦૯૪
૧૧ ક્ષેમમલસૂરિ	૧૧૪૫
૧૨ ભાતમલસૂરિ	૧૧૭૭
૧૩ પુણ્યતિલકસૂરિ	૧૨૦૭
૧૪ શુભમલસૂરિ	૧૨૫૯
૧૫ સિંહમલસૂરિ	૧૩૦૮

આ શ્રીમહેદ્રસિંહસૂરિજીએ સઘળા કૌનતીર્થોની યાત્રા ઉ. અવિહારથી કરેલી છે, અને તેથી તે સઘળા તીર્થોનું " તીર્થમાલા" નામનું પ્રાકૃતભાષામાં ગાથાત્મક સ્તવન તેમણે રચેલું છે. તથા તે સ્તવનપર ત્રણ હજાર શ્લોકોના પ્રમાણવાળી દીકા પણ તેમણેજ રચેલી છે. તે દીકામાં તે તે તીર્થોની ઉત્પત્તિ, તથા તેઓનાં માહાત્મ્યઆદિકનું પ્રમાણોપસંહિત વર્ણન કરેલું છે. વળી તેમણે પાતાના શુદ્ધજીએ રચેલા શાતપથી નામના ગ્રંથપર નિવરણ રચેલું છે તથા " શુદ્ધશુદ્ધપદ્ધતિ શિક્ષા " નામનું મનોહર સ્તોત્ર પણ તેમણે રચેલું છે.

॥૫૧॥ શ્રીસિંહપ્રભસુરિ ॥

તેમનું વૃત્તાંત નીચે મુજબ છે—

ગુજરાતદેશની અંદર વિજયપુર નામનું નગર છે. તે નગરમાં પારવાડજ્ઞાતિનો એક અરિસિંહ નામનો શેઠ વસતો હતો, અને તેને પ્રીતિમતી નામની સ્ત્રી હતી. તે બન્ને ઓછાંરે જૈનધર્મના ધ્યાનમાં રક્ષા થયાથકા પોતાનો સમય વ્યતીત કરતા હતા. સાંસારિક મુખ ભોગવતાંથકાં તેઓને વિક્રમ સંવત ૧૨૮૩ માં એક પુત્ર થયો, અને તેનું તેઓએ સિંહજી નામ પાડ્યું. હવે દેવયોગે પાંચ વર્ષોની વયનાજ તે પુત્રને છાડીને તેના માતાપિતા મારીશંગધી મરણ પામીને દેવલોકમાં ગયા. એ રીતે નિરાધાર થયેલા તે સિંહજીને તેના હરાક નામના કાકાએ પોતાની પાસે રાખ્યો, એવામાં એક સમયે તે ગામમાં શ્રીવલ્લભીશાખાના ગુણપ્રભસુરિ નામના આચાર્ય પચાર્યા. તેમનો સોનારૂપાની પાતળીઅ દિકનો મહોરો આડંબર જોઈને તે હરાકે વિચાર્યું કે, આ સિંહજીને આ ગુરુમહારાજને સોંપી દઉં, કે જેથી તેની ઘરઆદિક સઘલી મીલકત મારે સ્વાધીન થાય. એમ વિચારી તે હરાકે એક દિવસે તે સિંહજીઆજકને પોતાની સાથે લેઈને તે શ્રી-ગુણપ્રભસુરિજીને વાંદવામાટે તેમને ઉપાશ્રયે ગયો. પછી ગુરુમહારાજે પૂછવાથી તે હરાકે તે સિંહજીનો વૃત્તાંત તેમને નિવેદન કર્યો. ત્યારે ગુરુજીએ પણ તે હરાકને એકસો સોનામોહોરો આપીને તે સિંહજીને લેઈ લીધો. પછી જ્યારે તે આઠ વર્ષોની ઉંમરનો થયો, ત્યારે ગુરુમહારાજે તે સિંહજીને વિક્રમ સંવત ૧૨૮૧ માં દીક્ષા આપી, તથા તેનું સિંહપ્રભ નામ પાડ્યું. અનુક્રમે શાસ્ત્રોનો અભ્યાસ કરીને તે શ્રીસિંહપ્રભવતિ ન્યાયશાસ્ત્રોમાં પારંગામી થયા. પછી તે સિંહપ્રભવતિજીએ પારજુઆદિક નગરોમાં મિથિલઆદિક રાજમતને માનનારા અનેક વાદિઓને વાદમાં જીત્યા. પછી અનુક્રમે વિક્રમ સંવત ૧૩૦૮ માં ખંભાતમાં સંયે મળીને તેમને સૂરિપદ આપ્યું, તથા ઓમદેવ સિંહસુરિજીની પાટે સ્થાપ્યા. પછી તેઓ યોવન તથા અધિકાર-આદિકના મદમાં આવી જઈ સંવત્સરગુણને વિસારી મૂકીને દેવવાસ કરી પરિમહ ધારણ કરવામાં મૂર્છિત થયા. પછી તેઓ વિક્રમ સંવત ૧૩૧૩ માં પોતાની પાટે ઓઅન્નિતસિંહસુરિજીને સ્થાપીને યોવન-વયમાંજ દેવલોકે ગયા.

॥ ૫૨ ॥ શ્રીઅજિતસિંહસૂરિ ॥

તેમનું વૃત્તાંત નીચે મુજબ છે—

કોડ નામના ગામમાં શ્રીમાલીજ્ઞાતિનો જિનદેવ નામનો એક ભાવિક આવક વધતો હતો. તેને શીસઆદિક અનેક ગુણોથી શોભિતી જિનદેવી નામની સ્ત્રી હતી. તેઓને વિક્રમ સંવત ૧૨૮૩ માં સારંગ નામનો પુત્ર થયો. જૈનધર્મમાં દૃઢ મનવાળા તે બંને સ્ત્રીભરતાર એક વખતે પોતાના તે સારંગપુત્રસહિત તીર્થયાત્રા કરનામાટે ચાલ્યા. શમ્ભુજય, ગિરનાર તથા આયુઆદિક તીર્થોની યાત્રા કરતાથકા અનુક્રમે તેઓ સ્તંભનપાર્થપ્રભુના દર્શન કરવામાટે સ્તંભતીર્થમાં (ખંભાતનગરમાં) આવી. દેવથોગે ત્યાં તે બંને સ્ત્રીભરતાર જવરના વ્યાધિથી મરણ પામ્યા. તેથી તેઓના તે નિરાધાર તથા સાત વર્ષોની વયના સારંગ નામના બાળકને ત્યાં પદ્મરેલા વદનભીષા-આના શ્રીશુક્રપ્રભસૂરિને ત્યાંના સંઘે સોંપ્યો. પછી તે સારંગકુમાર પણ શુક્રમહારાજની પાસે વસતોથકો વિનયઆદિક ગુણોવાળો થયો. પછી શુક્રમહારાજે વિક્રમ સંવત ૧૨૯૧ માં તે સારંગકુમારને દીક્ષા આપી તેનું અજિતસિંહુમુનિ નામ આપ્યું. પછી અનુક્રમે શાસ્ત્રોનો અભ્યાસ કરીને તે શ્રીઅજિતસિંહુમુનિ પણ પાટણમાં આવ્યા, તથા ત્યાં શ્રીસિંહુપ્રભસૂરિની સાથે ચૈત્યવાસ કરીને તે પણ ત્યાંજ રહ્યા. ત્યાં વસતા સદાજા સાક્ષવીઓ પણ તેમની ઘણીજ ભક્તિ કરવા લાગ્યા. ત્યાં અનુક્રમે તે શ્રીસિંહુપ્રભસૂરિ સર્ગ ગયાઆદ તે શ્રીઅજિતસિંહુમુનિને સરિપદ આપીને તે સાક્ષવીઆદિક આવકોએ તેમની ખાટે રથાપ્યા. હવે એક વખતે તેમના ઉપદેશની પૂરણચંદ્ર નામના એક ધનવાન સાક્ષવીએ સંઘસહિત શ્રીશસ્ત્રજ્યતીર્થની યાત્રા કરવાનો મનોરથ કર્યો. પછી તે પુરણચંદ્રની પ્રાર્થનાથી તે શ્રીઅજિતસિંહુસૂરિ પણ તે સંઘની સાથે મહેનત આડબરથી સોનારૂપાની બનાવેલી પાંડળીમાં બેસીને ચાલ્યા. તેમના મસ્તકપર લાલરંગના રેશમી કાપડું બનાવેલું તથા મનોહર ભસ્તકામવાળું છત્ર ધારણ કરવામાં આવ્યું હતું. બંને બાજુને સ્વેત ચામરો ઝેરવાળા હતાં. આગલા ભાગમાં હંડીનરઆદિક હવીયારખંધ પર્યાસ મુખેથી ચાલતા હતાં. આવીકાંઠાવિકાનો સમુદાયો તેમને જંગમવાદથી વધાવવા હતા.

વળી તેમણે એક હર્ષર-ટંકના મૂલ્યવાળો મનોહર જરીયન કપડો શરીરપર ઝોઢ્યો હતો. તેમણે અતિશય લાવણ્યવાળું તથા પુર્ણ-માના ચંદ્રસરખું મુખ જોઈને રસ્તે ચાલતા સઘળા લોકો મનમાં આશ્ચર્ય પામીને તેમને કોઈક રાજા અથવા રાજકુમાર માનીને નમસ્કાર કરતા હતા. તેમની મુખમુદ્રા જોઈને, તથા તેમના તેજથી દૃઢ્યમાં આશ્ચર્ય પામીને અન્યદર્શનીઓ પણ તેમને ચરણે પડતા હતા. એવીરીતે પાંચસો માણસોના તે સંઘ અનુક્રમે ચાલતોથકો એક ગામથી બીજે ગામ મુકામ કરતો સોનપુર નામના ગામની બહાર તળાવને કિનારે તંબુઓ નાખી રહ્યો હતો. હવે ચાવડાજાતિના ક્ષત્રીયવંશમાં ઉત્પન્ન થયેલા સમરસિંહનામે તે ગામનો અધિપતિ હતો, તે સ્વભાવથીજ ક્રૂર હતો, તથા પોતાના પૂર્વજોને અનુસરી પોતાના બસો હથીયારખંધ સુભટોસહિત હંમેશાં વટેમાર્ગીઓના વધખંધનઆદિક કરી તેઓનું દ્રવ્યઆદિક હુંદી લેતો હતો. એવામાં તેના સુભટોના મુખથી તેણે આ સંઘનું ત્યાં આવવાનું ગણ્યું. તે જાણીને વાઘની પેઠે ફર એવો તે દુષ્ટ સમરસિંહ પોતાનું સૈન્ય એકઠું કરી રાત્રિએ તે તળાવને કિનારે આવ્યો. ત્યારે હથીયારખંધ થયેલા તે સઘળા સુભટોને જોઈને લય પામેલા સંઘના લોકો મૌન ધારીનેજ ત્યાં રિથર થઈ ગયા. પછી તે સુભટોએ સંઘના લોકોનાં વચ્ચે, આબૂપણ તથા દ્રવ્યઆદિક સઘળું મુખે સમાધે હુંદી લીધું. તેમજ ગુરમહારાજ શ્રીઅન્નિતસિંહસરિથનો પણ પાસખી, છત્ર તથા ચામરઆદિક સઘળો માલ હુંદી લીધો.

એવીરીતનો તેઓનો અનાચાર જોઈને ક્રોધ પામેલા એવા તે ગુરમહારાજે ગમ્મળની અધિષ્ટાયિકા શ્રીમહાકાલીદેવીનું રમરણ કરીને સ્તભનમંત્રના પ્રયોગથી સમરસિંહસહિત તે સઘળા સુભટોને ત્યાંજ તળાવને કિનારે સ્તંભી રાખ્યા. તેથી અંધ થયેલા તે સઘળા સુભટો ત્યાંથી પગલું ઉંચકવાને પણ અસમર્થ થયા. હવે પ્રભાત થયાબાદ એવીરીતે તેઓ સઘણાઓને પથરના ઘડેલાની પેઠે નિશ્ચલ જોઈને આશ્ચર્ય પામેલા સંઘના લોકો તેવીજરીતે ત્યાં રહેલી પોતાની આબૂપણઆદિક વસ્તુઓ લેઈને ત્યાં નિશ્ચલ થઈ રહેલા તે રાજાના સુભટોને લાકડીઓ, મૂકીઓ તથા લાતોના પ્રહારોઆદિકથી બચવા લાગ્યા. ત્યારે ગુરમહારાજે સંઘના લોકોને તેવીરીતના

અનાચારથી અટકાવ્યા હવે ત્યાં જાણકમાં રહેલા સોનપુરના લોકો
આ વૃત્તાંત જાણીને તે આશ્ચર્ય જોવામાટે તે તળાવને કિનારે
આવ્યા, તથા ત્યાં પોતાના રાજાઆદિક સઘલા મુલદોને પત્થરની
મુર્તિઓની પેઠે નિશ્ચલ તથા દુઃખથી પોકાર કરતા જોઈને તે સર્વ
લોકોના હૃદયમાં અતુક પા થઈ. એવામાં તે સમરસિંહની, માતાએ
તે વૃત્તાંત જાણીને, તથા તુરત કુટુંબસહિત ત્યાં આવીને કશ્વરવરથી
શ્રવન કરવા માંડયું. ત્યારે શુરમહારાજે તેણીને કહ્યું કે, હું સુલોચને !
જો તમે જીવહિંસાનો ત્યાગ કરીને જૈનધર્મનો સ્વીકાર કરો, તો હું
સર્વને સ્તંભનમુક્ત કરું. ત્યારે તેણીએ પણ શુરમહારાજને પગે
પડીને તેમ કરવાનું સ્વીકાર્યું. ત્યારે ઘણું શુરમહારાજે પણ જલ
મત્રીને તેઓ સર્વને તે જલનો છંટકાવ કર્યો. તેજ વખતે તેઓ સર્વે
સ્તંભનમુક્ત થઈ શુરમહારાજને પગે પડ્યા. ત્યારથી માંડીને તે સમ-
રસિંહે પણ કુટુંબસહિત શુરમહારાજના વચનથી જીવહિંસા તથા
લોકોને હુંદ્યાઆદિક અનાચારને તજીને જૈનધર્મ સ્વીકાર્યો. પછી
ખુશી થયેલો તે સંઘ પણ ત્યાંથી પ્રયાણ કરીને શુરસહિત શત્રુજય-
તીર્થમાં આવ્યો, તથા ત્યાં આઠ દિવસોમુધી પ્રભુપૂજાઆદિક ધર્મ-
કાર્યો કરીને પાછા વળી સંઘસહિત શુરમહારાજ પણ પાટણમાં
પ્રધાર્યા. ત્યારે સંઘે પણ મહોદય આશ્રમથી તેમનો પ્રવેશ મહોદય
કર્યો. પછી સંઘે મળીને વિક્રમ સંવત ૧૩૨૬ માં ઝાલોરનગરમાં તેમને
ગચ્છનાયકની પદવી આપી. અને સંઘના આગ્રહથી ત્યાં ચતુર્મસિંહ
કરીને પાછા તેઓ પાટણમાં પ્રધાર્યા, અને ત્યાં તેમણે પોતાના પંદર
શિષ્યોને ઉપાધ્યાયપદ આપ્યાં. પછી વિક્રમ સંવત ૧૩૩૬ માં પોતાની
પાંદે શિવેન્દ્રસિંહસુરિજીને સ્થાપીને સ્વર્ગે ગયા આ શ્રોબજિતસિંહસુ-
રિજીના ઉપદેશથી વિક્રમ સવત ૧૩૪૬ માં ભાદરાવણગાજવાળા
મૂળાઆદિક આવડોએ નિરેલી આદિક ગામેમાં આદિનાયકઆદિકની
પ્રતિમાઓની પ્રતિષ્ઠા કરેલી છે.

॥ ૫૩ ॥ શ્રીદેવેન્દ્રસિંહસૂરિ ॥

તેમનો વૃત્તાંત નીચે મુજબ છે—

પાટણપુર નામના નગરમાં શ્રીમાલીજાતિના, સાંતુ, નામના
શેઠ વસતા હતા. તેમને સંતોષથી નામની શ્રી હતી. તેમને વિક્રમ-
૨૮ શ્રી જૈન ભારતોત્પત્તિ ઇન્ડિય પ્રેસ—જામનગર.

સંવત ૧૨૬૮ માં દેવચંદ્રનામે પુત્ર થયો. એવામાં એક વખતે શ્રી-
અજિતસિંહસૂરિજી નિહાર કરતાથકા ત્યાં પાલજુપુરમાં પધાર્યા. તેમની
ધર્મદેશના સાંભળીને તે દેવચંદ્રે પોતાના માનાપિતાની આજ્ઞાથી તે
શ્રીઅજિતસિંહસૂરિજીની પાસે વૈરાગ્યથી દીક્ષા લીધી. એવીરીતે
વિક્રમ સંવત ૧૩૧૬ માં દીક્ષા અવસરે ગુરૂમહારાજે તેનું “દેવેન્દ્ર”
નામ આપ્યું. અનુક્રમે રામપ્રાજ્યાસ કરતાંથકાં તે ઓદેવેન્દ્રમુનિ ઉ-
ત્તમ કવિ થયા, અને તેમણે અનેક પ્રકારના ચિત્રખંડ કાઢ્યોવાળી
શ્રીજિનેશ્વરપ્રભુની સ્તુતિઓ કરેલી છે. પછી તેમને યોગ્ય જાણી-
વિક્રમ સંવત ૧૩૨૩ માં ગુરૂમહારાજે ભિમિરપુર નામના નગરમાં
આચાર્યપદવી આપી. એવીરીતે આ શ્રીદેવેન્દ્રસિંહસૂરિજી પણ વિ-
હાર કરતાથકા અનુક્રમે પાટણમાં પધાર્યા. તેમણે રચેલાં કાવ્યોના
ચમત્કાર સાંભળીને ઘણા પાંડિતો તેમના કાવ્યો સાંભળવાને તેમની
વ્યાખ્યાનસભામાં આવતા હતા. તથા તેમના કાવ્યો સાંભળીને
તેઓ પોતાના મનમાં ઘણો ચમત્કાર પામતા હતા. પછી અનુક્રમે
તે શ્રીદેવેન્દ્રસિંહસૂરિજી પણ વિક્રમ સંવત ૧૩૭૧ માં શ્રીધર્મપ્રભ-
સૂરિજીને પોતાની પાટ રથાપીને માગશર શુદ્ધી તેરસને દિવસે રથગ-
યા. તથા ત્યાંના સઘે ત્યાં સરોવરને કિનારે સ્તૂપ બંધાવીને તેપર
તેમના ચરણોની સ્થાપના કરી.

॥ ૫૪ ॥ શ્રીધર્મપ્રભસૂરિ ॥

મારવાડદેશમાં આવેલા ખિત્રમાલ નામના નગરમાં પારવાડજા-
તિના લીંબા નામના ચેડ વસતા હતા, અને તેને વીજલદે નામની
સ્રી હતી. તે બન્ને સ્રીસત્તારિ જૈનધર્મમાં દઢ ચિત્તવાળા હતા. તેઓને
વિક્રમ સંવત ૧૩૩૨ માં ધર્મચંદ્રનામે પુત્ર થયો. પછી એક વખતે
તે લીંબા નામનો આવક વ્યાપાર કરવામાટે પોતાના કુટુંબસહિત
જાલોરનગરમાં જઈને વસ્યો. પછી એક સમયે ઓદેવેન્દ્રસૂરિજી
વિહાર કરતાથકા મુનિઓના પરિવારસહિત તે જાલોરનગરમાં
પધાર્યા. ત્યારે તે નગરના રાજાના લાલજુગાત્રવાલા સેવાજી નામના
મહેશ્વર આડંબરથી તેમનો પ્રવેશમહોત્સવ કર્યો. એવી-

રીતે વિક્રમ સંવત ૧૩૫૧ માં તે શ્રીકેવેન્દ્રસિંહસૂરિજી ત્યાંના સંઘના આગ્રહથી તે ઝાલોરનગરમાંજ ચતુર્માસ રહ્યા. તેમની વૈરાગ્યરસવાગ્ની મનોહર ધર્મદેશના સાંભળીને તે ધર્મચંદ્રે પોતાના માતૃપિતાની આજ્ઞાથી તેમની પાસે તેજ ઝાલોરનગરમાં દીક્ષા લીધી. અનુક્રમે શાસ્ત્રોત્તર અભ્યાસ કર્યાબાદ તે શ્રીધર્મપ્રભસૂરિજીને ગુરુમહારાજે વિક્રમ સંવત ૧૩૫૬ માં આચાર્યપદની આપી. પછી તે શ્રીધર્મપ્રભસૂરિજી વિહાર કરતાથકા અનુક્રમે નગરપારકર નામના નગરમાં પધાર્યા, અને ત્યાં તેમણે પરમારક્ષત્રીઓનાં નવ કુટુંબોને પ્રતિષ્ઠાથીને જીવહિંસાનાં પ્રત્યાખ્યાન કરાવ્યાં. પછી ત્યાંથી ગામોગામ વિહાર કરતાથકા તેઓ વિક્રમ સંવત ૧૩૬૩ માં આસોડી નામના ગામમાં પધાર્યા, અને ત્યાં પોતાનું ત્રેસડ વર્ષોનું આયુ સંપૂર્ણ કરીને તથા પોતાની પાદે શ્રીસિંહતિલકસૂરિજીને સ્થાપાને મહાનુદી દશમને દિવસે સમાધિપૂર્વક દેવલોકે ગયા.

॥ ૫૫ ॥ શ્રીસિંહતિલકસૂરિ ॥

તેમનું જ્ઞાતાં નીચે મુજબ છે—

મારવાડેશમાં આવેલા ઝેરથપુર (આદિત્યપુર) નામના નગરમાં ઝોરાવાગ્રજાતિના શામળાવવાળો આશાધર નામનો આવક વસતો હતો. તેને આંખડે નામની સ્ત્રી હતી. તેઓને વિક્રમ સંવત ૧૩૪૫ માં એક પુત્ર થયો, તથા તેઓએ તેનું તિલકચંદ્ર નામ પાડ્યું. એક વખતે તે આશાધરશેઠ પોતાના કુટુંબસહિત આયુષ્યપર્વતપર યાત્રામાટે ગયા તે વખતે શ્રીધર્મપ્રભસૂરિજી પણ ત્યાંજ યાત્રા કરવામાટે પધાર્યા હતા. હવે તે આશાધરશેઠને કર્મચંદ્ર નામનો બીજો પુત્ર તેના મૂર્વસંચિત કર્મોના યોગથી જન્મથીજ બહેરો અને મુગો હતો. હવે એક સમયે ત્યાં પધારેલા તે શ્રીધર્મપ્રભસૂરિજીને જોઇને તેમને વાંદવામાટે તે આશાધરશેઠ પોતાના કુટુંબસહિત આવ્યો, તથા ગુરુમહારાજને વાંદીને તે ત્યાં બેઠો. પછી તે આશાધરશેઠ પોતાના તે કર્મચંદ્રનામના પુત્રનો જ્ઞાતાં ગુરુમહારાજને કહી સંભળાવ્યો. ત્યારે ગુરુમહારાજે કહ્યું કે, હું

આશાધર ! જો તમે તમારા બન્ને પુત્રોમાંથી એક અમોને આપો, તે
 ખરેખર તમારા આ કર્મચંદ્રપુત્રને અમો રોગરહિત કરીશું. તે સાં-
 લણી તે બન્ને સ્ત્રીભત્તારે તેમ કરવાનું સ્વીકાર્યું. ત્યારે ગુરૂમહારાજે પણ
 મંત્રના પ્રયોગથી તે કર્મચંદ્રને રોગરહિત કર્યો, અને તેથી તે તેજ વખતે
 સાંભળવા તથા બોલવા લાગ્યો. પછી ખુશી થયેલા તે બન્ને સ્ત્રીભ-
 ત્તારે પોતે આપેલાં વચનને અનુસરીને પોતાનો તે તિલકચંદ્ર નામનો
 પુત્ર ગુરૂમહારાજને અર્પણ કર્યો. ગુરૂમહારાજ પણ તેને લેખને અનુક્રમે
 શીરોહીનગરમાં પધાર્યા, તથા ત્યાં વિક્રમ સંવત ૧૩૬૧ માં ગુરૂમ-
 હારાજે તે તિલકચંદ્રને દીક્ષા આપીને તેનું સિંહતિલક નામ આપ્યું.
 પછી અનુક્રમે શાસ્ત્રાભ્યાસ કરાવ્યા. ગુરૂમહારાજે વિક્રમ સંવત
 ૧૩૭૧ માં આનંદપુરમાં તેમને આચાર્યપદ આપ્યું. અને વિક્રમ સં-
 વત ૧૩૮૩ માં પાટણમાં તેઓ ગચ્છનાયક થયા. પછી વિક્રમ સંવત
 ૧૩૮૫ માં તેઓ પોતાની પાઠે શ્રીમહેદ્રમ્ભસરિયને સ્થાપીને પોતાનું
 પચાસ વર્ષનું આયુ સંપૂર્ણ કરીને ચૈત્ર સુદી નામને દિવસે
 સ્વર્ગે ગયા.

આ શ્રીસિંહતિલકસરિયના ઉપદેશથી અનેક જિનમંદિરો
 થયાં છે, તથા તેમાં જિનપ્રતિમાઓની પ્રતિષ્ઠાઓ થયેલી છે. એટલે
 કે વિક્રમ સંવત ૧૩૭૧ માં ખંભાતના રહેવાસી જાજગોત્રવાળા
 બ્રહ્મ નામના શેઠે તેમના ઉપદેશથી સઘ કંઢાડી યાત્રા કરી હતી,
 તથા ખંભાતમાં શ્રીમહાવીરપ્રભુનો જિનમાસાદ બંધાવ્યો હતો.
 તેમજ તેમના ઉપદેશથી વિક્રમ સંવત ૧૩૭૮માં જાજગોત્રવાળા
 તથા ખંભાતના રહેવાસી મોહણ નામના આવકે જિનપ્રતિમાની
 પ્રતિષ્ઠા કરાવી હતી.

॥ ૫૬ ॥ શ્રીમહેદ્રમ્ભસૂરિ ॥

તેમનું વૃત્તાંત નીચે મુજબ છે—

૫૮શામ નામના ગામમાં શ્રીમાલીજ્ઞાતિનો આમુનામે એક
 આવક વસતો હતો, તથા તેને જીવનદેવી અથવા (સ્ત્રીમિત્રી)

નામની સ્ત્રી હતી. તેઓને વિક્રમ સંવત ૧૩૬૩ માં મહેંદ્ર નામનો પુત્ર થયો. તેના માતાપિતા તેની બાલ્યાવસ્થામાંજ મૃત્યુ પામ્યા હતા, તેથી તેના મામાએ તે મહેંદ્રકુમારને એક સમયે ત્યાં પધારેલા શ્રીસિંહલિલકસરિજીને સમર્પણ કર્યો. ગુરૂમહારાજે પણ તે મહેંદ્રકુમારને વિક્રમ સંવત ૧૩૭૫ માં ઝારવાનગરીમાં દીક્ષા આપી, અને તેમણે મહેંદ્રપ્રેમ નામ આપ્યું. અનુક્રમે શ્રવતસાગરનો પાર રામેલા એવા તે મહેંદ્રપ્રભમુનિજીને ગુરૂમહારાજે વિક્રમ સ. ૧૩૮૩ માં પારણમાં આચાર્યપદવી આપી, અને વિક્રમ સંવત ૧૩૮૫ માં ખંભાતમાં તેઓ ગચ્છનાયક થયા. હવે એક વખતે તે શ્રીમહેંદ્રપ્રભમુનિજી વિહાર કુંતાથકા* મારવાડદેશમાં આવેલા રાણી (નાણી) નામના ગામમાં પધાર્યા, અને ત્યાંના સઘે તેમનો મહોત્સવથી પ્રવેશ કરાવ્યો, તથા સઘના આગ્રહથી તેઓ ત્યાં ચતુર્માસ રહ્યા. ત્યાં વિક્રમ સવત ૧૪૦૯ માં વર્ષાઋતુ આવ્યા છતાં પણ વરસાદ ન થવાથી તેમણે પોતાના જ્યોતિર્જાનના માહુત્તરથી આલીસ દિવસોનું વિગ્ર જાણી ધ્યાનનો આરણ કર્યો, અને તેથી ઘણી સારી જલ-વૃદ્ધિ થઈ.

હવે એક વખતે આમુ સુદી આઠમને દિવસે ત્યાં રાત્રિએ તેઓ કાચોત્સર્ગધ્યાનમાં બેઠેલા હતા. એવામાં ત્યાં આવેલા કોઈ એક સર્પ તેમના ડાબા પગના અંગુલપર દંડ કર્યો, પરંતુ નિશ્ચલ મનવાળા તે ગુરૂમહારાજ ત્યાંજ આઠ પહોરસુધી પાર્થનાયકભુજા ધ્યાનમાં લીન થયાથકા કીવીજરીતે કાચોત્સર્ગમાં રહ્યા. કીવીરીતે આઠ પહોર બીત્યાબાદ તેજ સર્પ ત્યાં આવી સર્વ માણસોના દેખતાં દંડાની જગાએ લાગીને પોતાનું વિષ પાણુ બેચી લીધું. ત્યાંબાદ તે સર્પ પણ મૂર્છા ખાકે ત્યાંજ પડી રહ્યો. ત્યારે તે દયાળુ ગુરૂમહારાજે મંત્રોનું જલ છાંટવાથી તે સર્પ પાછો સચેતન થયો. ત્યાંબાદ તે સર્પ સર્વ મનુષ્યોના દેખતાં તે ગુરૂમહારાજને ત્રણ પ્રદક્ષિણા દઈને પોતાને સ્થાનકે ગયો. પછી સઘે પણ એકઠા થઈ ત્યાં અઘાઠ મહોત્સવ કર્યો. એક વખતે વિહાર કરતાથકા તે ગુરૂમહારાજ સાદરીગામમાં પધાર્યા. ત્યાં તેમના ઉપદેશથી વિક્રમ સવત

* ખીજ જગાએ એવો વૃત્તાત છે કે, તે ગામના પ્રભાવથી તે વિષ પોતાના મુખદારા વમાઈ ગયું.

૧૪૦૭ માં જસલગોત્રવાળા કર્માનામના આવકે શ્રીશાંતિનાથપ્રભુની; રૂપાની' પ્રતિમા ભરાવી. એવીરીતે પ્રભાવિક્ષ એવા આ શ્રીમહેન્દ્ર પ્રભસુરિય ચિકેમ સંવત ૧૪૪૪ માં પોતાનું એકપાસી વર્ષેનું આયુ સંપૂર્ણ કરીને, તથા પોતાની પાદે શ્રીમેરુતંગસુરિયને 'સ્થાપીને પાંચ દિવસોનું અનશન કરી, શુભ ધ્યાન દ્ય તાપસ્ય માગશીર વહી અગ્યારસને દિવસે 'તીર્થધિરાજ' શ્રીરાતુન્જયપર્વતના શિખરપર જવડોડે પધાર્યા.

આ શ્રીમહેન્દ્રપ્રભસુરિયના ઉપદેશથી નીચે મુજબ 'જિત-પ્રતિમાઓની પ્રતિષ્ઠાએ થયેલી જાણવામાં આવેલી છે.

વિક્રમ સંવત ૧૩૮૫માં અમાડ વહી બારસને દિવસે આસવાળજ્ઞાતિના પુનસી નામના આવકે શ્રીશાંતિનાથપ્રભુની પ્રતિમાની પ્રતિષ્ઠા કરાવેલી છે.

વિક્રમ સંવત ૧૪૨૨ માં અચવાડીગામમાં હુરિયાગોત્રવાળા પદ્મસિંહશાહે શ્રીઆદિનાથપ્રભુની પ્રતિમાની પ્રતિષ્ઠા કરાવેલી છે.

વિક્રમ સંવત ૧૪૩૫ માં તેજ પદ્મસિંહશાહે વીછીવાડીયા ગામમાં શ્રીમુનિસુવ્રતસ્વામીજીની પ્રતિમાની પ્રતિષ્ઠા કરાવેલી છે. અને તેજ આવકના વરાજે વિક્રમ સંવત ૧૪૩૬ થી વીછીવાડીયાની આકાશી આજખાય છે.

એવીરીતે શ્રીવિધિપદ્મગચ્છ, કે જેનું બીજું નામ શ્રીઅચલગચ્છ છે, તેમના આચાર્યોની વિક્રમ સંવત ૧૪૩૮માં મેરુતંગસુરિયએ રચેલી મહોદી પદ્મવલી સમાપ્ત થઈ.

હવે શ્રીધર્મભૂતિસુરિયએ રચેલી તે પછીના બાકીના શ્રીઅચલગચ્છના આચાર્યોની પદ્મવલીના પ્રારંભ થાય છે.

શ્રીમહેન્દ્રપ્રભસુરિયએ પોતાના શિષ્યોમાંથી શ્રીમુનિશેખરસુરિ, શ્રીજયશેખરસુરિ, તથા શ્રીમેરુતંગસુરિ નામના ત્રણ શિષ્યોને સરિમત્ર આપવાપૂર્વક આચાર્યપદો આપ્યાં અને તેથી શ્રીમુનિશેખરસુરિજીના પરિવારમાં "શેખરશાખાના" શાખાચાર્યો થયા, અને તેઓની પાદરેખા તેઓની (જુદી) પદ્મવલિધી જાણી લેવી અને ચાલતી મુખ્ય પદ્મરેખામાં આવેલા તે શ્રીમેરુતંગસુરિય મુખ્ય પદ્મર છે.

॥ ૫૭ ॥ શ્રીમેરુતુંગસૂરિજી. ॥

તેમના વૃત્તાંત નીચે મુજબ છે—

માઃવાડેરામાં આવેલા નાના નામના ગામમાં મીઠડીયાં ગામની વહોરા નામની રાખામાં વૈરસિંહ નામનો એક ઉત્તમ શ્રાવક હતો. તેને નાહુણદેવી નામની સ્ત્રી હતી. તેઓને વિક્રમ સંવત ૧૬૦૩ માં લાલણનામે પુત્ર થયો. અને તેણે વૈરાગ્યથી શ્રી-મહોદ્રમજસૂરિજીની પાસે વિક્રમ સંવત ૧૪૧૮ માં દીક્ષા લીધી. તથા તેમનું મેરુતુંગ નામ રાખ્યું. તથા વિક્રમ સંવત ૧૪૨૬ માં તેમને યોગ્ય જાણીને આચાર્યમહારાજે સુરિપદ આપ્યું. હવે એક વખતે વિહાર કરતા તે શ્રીમેરુતુંગસૂરિજી વડીયારદેરામાં આવેલા લોલાડા નામના ગામમાં પધાર્યા, તથા ત્યાંના સંઘે તેમને મહોત્સવપૂર્વક ગામમાં પ્રવેશ કરાવ્યો. પછી ત્યાંના સંઘના આમહથી તેઓ તેજ લોલાડાગામમાં અતુર્ભસ રહ્યા. એવામાં શુજરાતના અધિપતિ મહુમ્મદશાહ નામના બાદશાહનું સૈન્ય તે ગામની નજ-દીકમાં આવ્યું. તે સમયે તે ગામના ઘણા માણસો વિવાહના પ્રસંગમાં પાણ્ડુઆદિક જુદા જુદા ગામોમાં ગયા હતા. તેથી તે અસુ-રોનાં સૈન્યના આવવાથી ડરેલા આવકોએ ત્યાં રહેલા શ્રીમેરુતુંગસૂરિજીને તે વૃત્તાંત કહી સંજળાવ્યો. ત્યારે તે શુરમહારાજે તે આવકોને કહ્યું કે, તમે સવા મણ ચોખા (ચાવલ) અહીં મારી પાસે લાવો ? પછી તે આવકોએ તેમ કરવાથી દુરેતજ શુરમહારાજે તે ચોખા મંત્રીને તેમને પાછા આપ્યા. અને કહ્યું કે, તમેએ કયને ત્યાગ કરીને તે અસુરોના સૈન્યની સન્મુખ આ ચોખા ઉગાડવા, કે જેથી કરીને આ સઘળા ચોખા રાસધારી ઘોડરવાર થઈને તે અસુરોનાં સૈન્યની પાછળ દોડશે, અને તેથી અસુરોનું તે સઘળું સૈન્ય દૂર થઈ કયને લીધે અહીંથી નાશી જશે.

એવીરીતનાં તે શુરમહારાજનાં વચનો સાંભળીને તે આવકોએ પણ તેમ કરવાથી અસુરોનું તે સંઘળું સૈન્ય ભયભોત થઈ ત્યાંથી નાશી ગયું. એવામાં વિવાહપ્રસંગપર પૂર્વે બહારમાં ગયેલા ગામના સઘળા લોકો પણ પાછા ત્યાં આવ્યા, તથા આ વૃત્તાંત સાંભ-

જીને મનમાં આશ્ચર્ય પામી ગુરમહારાજને વંદન કરી કહેવા લા-
 ગ્યા કે, હે 'ભગવન્ ! હવેથી આપના શિષ્યોમાંથી કોઈ પણ એક ઉત્તમ
 મુનિ અહીં હમેશાં ચતુર્માસ રહે, એવું કરો ? આપ અમારા પર
 કૃપા કરીને આ આમતની જરૂર અમાને વ્યવસ્થા કરી આપો ? એવી
 રીતનો તેમનો ભક્તિભાવ જોઈને તે શ્રીમદ્ગુરુગચ્છરિએ પણ તેમ કરવાનું
 સ્વીકાર્યું. હવે તે ગામના એક દરવાજાપાસે મહાત્મા બિલમાં તેર હાથ
 પ્રમાણનો લાંબો અત્યંત ભયંકર એક અજગર વસતો હતો, અને તે અ-
 જગર વારંવાર પોતાના મિલમાંથી બહાર નિકળીને તથા રાત્રિએ
 ગામમાં આવીને લોકોનાં નાના વાછરડાંઆદિ પંચેદ્રિય જીવોને
 ગળી જતો હતો. હવે તેથી ઉદ્દેગ પામેલા એવા તે ગામના લોકોની
 વિનંતિ સાંભળીને આ શ્રીમદ્ગુરુગચ્છરિએ જરૂર પડી પાત્રનાથ-
 પ્રભુના સ્તોત્રવડે તે અજગરનો ઉપસર્ગ કર કર્યો. પછી એક સમયે
 વિહાર કરતા તે શ્રીમદ્ગુરુગચ્છરિએ વડનગરનામના નગરમાં પધાર્યા,
 અને ત્યાં તળાવને કિનારે પોતાના પરિવાર સહિત તેમજ નિવાસ
 કર્યો. હવે તે નગરમાં નાગરજ્ઞાણોનાં ત્રણસો ઘરો વસતાં હતાં.
 પછી ગુરમહારાજની આજ્ઞાથી તેમના શિષ્યો ગાયરીમાટે તે નગરની
 અંદર ગયા, પરંતુ તે નાગરજ્ઞાણોમાના કોઈએ પણ તેમને આહાર
 આપ્યો નહીં. એવી રીતે આહારની પ્રતિષ્ઠિનાજ પાછા ફરેલા પો-
 તાના તે શિષ્યોને ગુરમહારાજને કહ્યું કે, હે મહાત્મા ! આથી તો
 આપણા તપમાં વૃદ્ધિ થઈ. એવામાં ત્યાં નગરચોક્કના પુત્રને સર્પ દંશ
 કર્યો, અને તેથી તે મૂર્છા પામ્યો, છે અને તેથી તેના મં-
 બધિઓએ તે મૃત્યુ પામ્યો છે, એમ પોતાના મનમાં નિશ્ચય કરી
 લીધો. પછી લોકોનો (વિલાપનો) કોલાહલ સાંભળીને ગુરમહારાજ
 રાજના આદેશથી તેમના શિષ્યો તે મૂર્છા પામેલા નગરચોક્કના
 પુત્રને તેમના સગાંસંબંધિઓ સહિત ગુરમહારાજપાસે લાવ્યા. ત્યારે
 નૈનશાસનની પ્રભાવના કરવામાટે ગુરમહારાજે "જ્ઞ નમો દેવદેવાય"
 એ સ્તોત્રનો પાઠ કરીને ગાડીમંત્રથી તે સર્પને ત્યાં બોલાવ્યો. તેજ
 વખતે તે સર્પ પણ ત્યાં આવીને તેના શરીરમાંથી પોતાનું વિષ
 છુસીને પાણી 'એચી લીધું'. તેજ સમયે તે નગરચોક્કના પુત્ર ગચ્છનન થઈને
 બેઠો થયો એવી રીતનો તે શ્રીમદ્ગુરુગચ્છરિએ પ્રભાવ બાળીને તે
 સઘળા નાગરજ્ઞાણોએ પણ નૈનધર્મનો સ્વીકાર કર્યો. પછી તેનાગ-
 રજ્ઞાણોએ તે ગુરમહારાજનો નગરમાં પ્રવેશમહોત્સવ કર્યો.
 ગુરમહારાજ પણ તેમના આમદથી તે વડનગરમાંજ ચતુર્માસ

રહ્યા. પછી ગુરૂમહારાજના ઉપદેશથી તે નાગરવહિષ્કેષે ત્યાં એક જિનપ્રાસાદ બંધાવ્યો, તથા ત્યારબાદ તેમનાજ ઉપદેશથી તેઓએ ત્યાં ઉપાશ્રય પણ બંધાવ્યો. ત્યારબાદ વિહાર કરનાથકા તે શ્રીમેરુ-તુંગસુરિય એક વખતે પારકર દેશમાં આવેલા ઉમરકેઠ નામના તગ-રમાં પંથાર્યા. ત્યાં કોડો ગમે દ્રવ્યના આલેષ, અને જાલણુ ગોલવાલા બેસાણના જેસાણ નામના પુત્રે તે ગુરૂમહારાજનો મહોરા આડંબરથી નગરમાં પ્રવેશમહોત્સવ કર્યો, તથા તે જેસાણની વિનતિથી તે ગુરૂમહારાજ ત્યાં ચતુર્માસ રહ્યા. વળી તેમના ઉપદેશથી તે જેસાણએ ત્યાં બહોતેર દરીઓથી શોભિતો શ્રીશાતિનાથપ્રભુનો મહોરા જિન-પ્રાસાદ બંધાવ્યો. પછી ચતુર્માસ બાદ તે ગુરૂમહારાજના ઉપદેશથી તે જેસાણએ મહોરા આડંબરથી સંઘસહિત શત્રુજય આદિક તીર્થોની યાત્રા કરી, અને તે વખતે તે જેસાણએ તે ત્રીસ લાખ સોનામોહોરોનો ખર્ચ કર્યો. તે જેસાણના જ્ઞાનઆદિક સર્વ ધર્મકાર્યોનું વિસ્તારયુક્ત વર્ણન શ્રી મેરુતુંગસુરિયએ રચેલા 'જેસાણ પ્રમંથ' નામના પ્રમંથથી જાણી લેવું. અહીં અંધવિસ્તારના બચથી તે વર્ણન લખ્યું નથી.

હવે એક વખતે તે મહાપ્રભાવિક એવા શ્રીમેરુતુંગસુરિયએ ખંભાતશહેરમાં વ્યાખ્યાનની સભામાં પોતાની મુદ્દપત્તોનું પોતાના બન્ને હાથોપરે મર્દન કર્યું. તે જોઈ સમામાં બેઠેલા શ્રાવકોએ તેનું કારણ પુછ્યું, ત્યારે ગુરૂમહારાજે કહ્યું કે, આ સમયે શ્રીશત્રુજયપ, વંતપર શ્રીયુંગાદિદેવના પ્રાસાદમાં દીપકની જ્વાલાથી ચંદ્રવે (ઉપરના ભાગમાં બાંધેલા ઉત્તર) બળતો હતો, તે અગ્નિને મેં છુટાવ્યો, તે સાંભળી ત્યાંના સંઘે ત્યાં શત્રુજયતીર્થમાં પોતાના માણસોને મોકલીને તપાસ કરાવી તો તે વૃત્તાંત સત્ય માલમ પડ્યો. હમેશાં શલિએ શ્રીમેરુતુંગાચાર્ય ધ્યાન કરતા હતા, ત્યારે હમેશાં ચક્રેશ્વરી તથા પદ્માવતી નામની દેવીઓ તેમની પાસે આવી બેસતી હતી. એવામાં કેઈક આવકે ત્યાં શલિએ એકાંતમાં તે ગુરૂમહારાજની પાસે બેઠેલી તે બન્ને દેવીઓને દીઠી; ત્યારે તે આવકના મનમાં સદેહ ઉપજ્યો, તે ગુરૂમહારાજે જાણીને તે આવકની શંકાનું નિવારણ કર્યું. એવી રીતે શ્રી મેરુતુંગસુરિયએ અનેક પ્રકારની શ્રીજૈનશાસનની પ્રજાવના કરેલી છે. તેમના ઉપદેશથી ઘણા ગામોમાં ઘણી જિનપ્રતિમાઓની પ્રતિષ્ઠાઓ થયેલી છે. આ શ્રીમેરુતુંગસુરિયના સમયમાં ૨૯ જૈન ભા. પેસ-ગમનગર.

શ્રીગોડીપાર્થનાથજીની મહાપ્રભાવિક પ્રતિમાઓ પ્રકટ થયેલી છે, તેથી વૃત્તાંત નીચે મુજબ છે.

શ્રીગોડીપાર્થનાથજીમાં પારકર દેશની અંદર ખેનશાહની ખેતસર નામની સ્ત્રીથી મેઘાશાહ નામના યુવનો જન્મ થયો હતો. તે વખતે આ શ્રીગોડીપાર્થનાથજીની મહાપ્રભાવિક પ્રાચીન પ્રતિમા પાટણની અંદર રહેલા મહાન જિનમંદિરમાં બિરાજેલી હતી. એવામાં વિક્રમ સંવત ૧૪૪૫ માં તે પાટણ શહેરમાં યવનોનો ભય ઉત્પન્ન થયો તેથી તે પ્રભાવિક જિનપ્રતિમાને ત્યાં જમીનની અંદર, ભંડારવામાં આવી હતી. ત્યારબાદ વિક્રમ સંવત ૧૪૬૫માં તે પાટણના હસનખાન નામના મુખાની ઘાસાસારમાં ખીસો ખોડવામાટે જમીન ખોદતાં તેમાંથી તે મહાપ્રભાવિક પ્રતિમા પ્રકટ થઈ. તે પ્રતિમાને જો તે હસનખાન ખુશી થયો તે હસનખાનની સ્ત્રી જાતની જોત વણિકની દીકરી હતી, તેથી હમેશાં તે પ્રતિમાની પૂજા કરવા લાગી. એવામાં પારકર દેશમાંથી તે મેઘાશાહ વ્યાપાર કરવા માટે પાટણમાં આવ્યો, તેને શ્રીપાર્થનાથજીના અધિષ્ઠાયકે સ્વપ્નમાં કહ્યું કે, અહીંના મુખા હસનખાનના ઘરમાં શ્રી ગોડીપાર્થનાથજીની મહાપ્રભાવિક પ્રતિમા છે, તે પ્રતિમા તારે તે હસનખાનને સવાસો દામ આપીને તારા પારકર દેશમાં લેઈ જવી. વળી તે અધિષ્ઠાયકેવે તે હસનખાનને પણ સ્વપ્નમાં કહ્યું કે, તારે તે પ્રતિમા સવાસો દામ લેઈને મેઘાશાહને આપવી પછી પ્રભાતમાં તે મેઘાશાહે હસનખાનને સવાસો દામ આપીને તે પ્રતિમા લીધી. તથા તે વખતે ત્યાં બિરાજેલા શ્રીમેરુગજીરજીને તે પ્રતિમા મેઘાશાહે બતાવીને સવળી હકીકત કહી સમજાવી. ત્યારે તે આ-આર્યમહારાજે મેઘાશાહને કહ્યું કે, આ શ્રીગોડીપાર્થનાથજીની મહાપ્રભાવિક પ્રાચીન પ્રતિમા છે, તે પ્રતિમાને તમો તમારા પારકરદેશમાં લેઈ જાઓ ? અને ત્યાં પ્રાસાદ બંધાવી સ્થાપન કરવાથી તે પ્રતિમા અતિશયવંત મહાન તીર્થરૂપ થશે. એવી રીતે તે મેઘાશાહ વિક્રમ સંવત ૧૪૭૦ માં તે પ્રતિમાને પોતાના પારકરદેશમાં લાવ્યો, તથા પોતાના ઘરમાં રાખી તેણે ભાવપૂર્વક પૂજન કરવા લાગ્યો. પછી તે મેઘાશાહે ત્યાં જિનપ્રાસાદ બંધાવી વિક્રમ સંવત ૧૪૮૨ માં તે ની તેમાં પ્રતિષ્ઠા કરી. તે પ્રાસાદને ફરતી ચોવીસ દરીઓ ત્યાંના સર્પે કરાવી. તે મેઘાશાહના વરાજે ગોડી આડકથી આજ-

ખાવા લાગ્યા. વળી તે જિનપ્રાસાદના આગળના ભાગનો દંગમડપ વગેરે ગોતવાળા કાજલશાહે કરાવેા છે.

વળી આ શ્રીમેદતુંગસુરિજીના ઉપદેશથી વિક્રમ સંવત ૧૪૨૯ માં લોલાડગામમાં શ્રીમાલી જ્ઞાતિના ચંદ્રગ્રેહના યુગ આસાકે, સં. ૧૪૩૬ માં તેજ ગામમાં તેજુનામની આવિકાએ, ૧૪૪૬ માં મહા મુઠ તેરસ રવિવારે રાજનગરમાં પોરવાડજ્ઞાતિના દોલ્હા તથા આસાનામના શેઠે, ૧૪૬૮ માં કાર્તિકવદી બીજ સોમવારે રાંધેધરમાં કુકુઆ નામના શેઠે જીન પ્રતિભાઓની પ્રતિષ્ઠાઓ કરાવેલી છે. તે શિવાય નીચે મુજબ જિનપ્રતિભાઓની પ્રતિષ્ઠાઓ તેમના ઉપદેશથી થયેલી જણવામાં આવેલી છે.

વિક્રમ સંવત ૧૪૪૫ ના કાર્તિક વદી ૧૧ રવિવારે પોરવાડ જ્ઞાતિના ભાદ્ર નામના આવકે શ્રી પાર્થનાથ આદિક ત્રેવીસ જિનપ્રતિભાઓની પ્રતિષ્ઠા કરાવેલી છે.

વિક્રમ સંવત ૧૪૫૬ ના જ્યેષ્ઠ વદી ૧૩ રાનિવારે શ્રીમાલી જ્ઞાતિના શા. મહુનનામના શેઠે આચંદ્રમલપ્રભુની પ્રતિભાની પ્રતિષ્ઠા કરાવી.

વિક્રમ સંવત ૧૪૬૮માં કાર્તિકવદી બીજ સોમવારે શ્રીમાળી જ્ઞાતિના કુકુ નામના શેઠે ત્રેવીસ જિન પ્રતિભાઓની પ્રતિષ્ઠા કરાવી. તેમજ સંવત ૧૪૬૮ના વૈશાક મુદી ત્રીજ ગુરુવારે પોરવાડ જ્ઞાતિના રાદલ નામના શેઠે જ્ઞાતિનાથજી આદિક પંચતીર્થીની પ્રતિષ્ઠા કરાવી.

સંવત ૧૪૭૮ના ચૈત્ર મુદી આઠમ ગુરુવારે શ્રીમાળીજ્ઞાતિના સાંસણ નામના શેઠે વિમલનાથપ્રભુની પ્રતિભાની પ્રતિષ્ઠા કરાવી.

સંવત ૧૪૮૫માં પારકદેશમાં નામડા ગોત્રવાળા મુળ નામના શેઠે શ્રીપાર્થનાથજીની પ્રતિભાની પ્રતિષ્ઠા કરાવી.

સંવત ૧૪૯૮માં આ શ્રીમેદતુંગસુરિજીના ઉપદેશથી સસખજીપુરના રહેવાસી હરિયાણ ગોત્રવાળા સાંગરાહ નામના શેઠે તે નગરમાં એક મનોહર જિનમંદિર બંધાવ્યું. સંવત ૧૪૭૮માં તેમના ઉપદેશથી પોંછીવાડાના રહેવાસી યશ્વંતિજીશાહે શ્રીમુનિમુદ્રતસ્વામિજીને વિશાલ જિનપ્રાસાદ બંધાવ્યો, તથા એક દાનસાગ્રા યજ્ઞ કરાવી.

સંવત ૧૪૪૫ માંભાદરાયજી ગોત્રવાળા ગેદેરાના રહેવાસી ભાવડ નામના શેઠે તેમના ઉપદેશથી મહોત્સવપૂર્વક ચોવીસીની પ્રતિષ્ઠા કરાવી.

સંવત ૧૪૫૬માં સિંહવાડામાં થયેલા પાતાશાહ નામના શેઠે તેમના ઉપદેશથી શ્રીઆદિનાથજીનું જિનમંદિર બંધાવ્યું.

સંવત ૧૪૭૫માં વારંધ ગોત્રવાળા દેવર નામના શેઠે કુઆરેડ્રી નામના ગામમાં ઘણું દ્રવ્ય ખર્ચી એક જિનમંદિર તથા પૌષ્પશાળા બંધાવી.

તેમના સમયમાં થયેલા શાખાચાર્ય શ્રીજંયતિસકમૂરિ મહાપ્રભાવિક થયા, તેના ઉપદેશથી સંવત ૧૪૭૧ના અસાડ મુદ્દ પીજ રવિવારે શ્રીમાલજ્ઞાતિના લોજજી નામનાં આવકે સત્તર જિનપ્રતિમાઓની પ્રતિષ્ઠા કરાવી.

વળી તેમના સમયમાં થયેલા શાખાચાર્ય શ્રીમહીતિસકમૂરિજીના ઉપદેશથી પણ સંવત ૧૪૭૧ના મહાસુદિ ૧૦ રાત્રિવારે જંમઠ નામના વીસા પોરવાડજ્ઞાતિના શેઠ ચોવીસી આદિક વીસ પ્રતિમાઓની, તથા શ્રીમાર્જી જ્ઞાતિના હાંસાશેઠ બે જિનપ્રતિમાઓની પ્રતિષ્ઠા કરાવી છે.

સંવત ૧૪૪૭ના ફાગણ મુદ્દી ૬ સોમે શાન્નાપતિ જ્ઞાતિના મારે શેઠ હરિપાલની પત્ની સહુવના પુત્ર કેપાસે શ્રીમહાવીરપ્રભુની પ્રતિમા ભરાવી.

સંવત ૧૪૪૮ ના અસાડ મુદ્દ ૨ શુક્રવારે ઉકેશવંશના, તથા ગોખર ગોત્રના શાં. નાલુણની શ્રી તિલુણસિરી, તથા તેના પુત્ર શા. નાગરાજે પોતાના પિતાના કલ્યાણમાટે શાંતિનાથની પ્રતિમા ભરાવી.

સંવત ૧૪૬૬ના મહા મુદ્દી ૬ રવિવારે પોરવાડજ્ઞાતિના ઉદાની ભાર્યા, તથા તેના પુત્ર જોસા, અને તેની શ્રી ડમણદે, અને તેના પુત્ર મુડને શ્રીપાર્શ્વનાથની પ્રતિમા ભરાવી.

એવી રીતે મહા પ્રભાવિક એવા આ શ્રી મેરુગંગસુરિજીના ઉપદેશથી અનેક જિનમંદિરો બંધાયાં છે, અને અનેક જિનપ્રતિમાઓની પ્રતિષ્ઠા આદિક જૈનશાસનની ઉન્નતિ કરનારાં અનેક ધર્મકાર્યો થયેલાં છે.

આ મહાવિદ્વાન એવા શ્રી મેરુગંગઆચાર્યજીએ બાલગોવંધ્યાકરણ, ભાવકમ્પ્રક્રિયા, રાગકભાષ્ય, જૈન મેઘદૂતકાવ્ય, નમુરજીનું દીકા મુદ્રાલક્ષ્યા, તથા ઉપદેશમાલાની દીકા આદિક અનેક અથો રચેલા છે.

તેમના ગુરુભાઈ મહાકવિ રાખાચાર્ય શ્રીજયશેખરસૂરિજીએ જી ખંભાતમાં તેમને મળેલાં શ્રીસરસ્વતીદેવીના વરદાનથી નલ-મયંતીચપૂ, કૈતકુમારસંભવ આદિક પંચમહાકાવ્યો, રસટીક ઉદ્દેશચિંતામણિ, કલ્પસૂત્રપરતું ગુણાવળોધ નામતું વિવરણ, પ્રબોધ-વંતામણિ તથા ધર્મમિલયરિત્ર અને ન્યાયમંજરી આદિક અનેક હોદ્દા ગ્રંથો રચેલા છે.

જોવીરીતે કહેલ છે કિયોદ્ધાર જેમણે એવા આ શ્રીચરણગા-ચાર્ય વિક્રમ સંવત ૧૪૭૩ માં પોતાની પાઠે શ્રીજયકીર્તિસૂરિજીને રસાડીને જીર્ણદુર્ગમાં (જુનાગઢમાં) સ્વર્ગવાસ પામ્યા. તેમના પાંચાંચજી શ્રીજીવનતુંગસૂરિજી પણ મહાપ્રભાવિક થયેલ છે, અને તેમના પરિવારમાં અચલગચ્છમાં " તુંગરાખા " નિકળેલી છે.

॥ ૫૮ ॥ શ્રીજયકીર્તિસૂરિઃ ॥

(તેમનો વૃતાંત નીચેમુજબ છે.)

તિમિરપુર નામના નગરમાં શ્રીભાક્ષીજ્ઞાતિના જીપાસનામના શેઠની જામરોડે નામની સ્ત્રી હતી. તેઓને વિક્રમ સંવત ૧૪૨૩માં જન્મંતનામે પુત્ર થયો તે જન્મંતકુમારે વિક્રમ સંવત ૧૪૪૪માં શ્રીચરણસૂરિજીની પાસે વૈરા-

૧ આમાતું શ્રી કૈતકુમારસંભવમહાકાવ્ય જામનગર નિવાસી પંડિત આવક હીરાલાલ હંસરાજે કરેલા તેના ગુજરાતી ભાષાંતર સહિત જીપાઈ પ્રસિદ્ધ થયેલ છે.

૨ આ સટીક ઉદ્દેશચિંતામણિ નામનો મહાન ગ્રંથ તેની ટીકા તથા ગુજ-રાતી ભાષાંતર સહિત " શ્રીજયજગચ્છીય શ્રી આર્ચરસિતસૂરિજી પુસ્તકાલય " ખાતાં તરફથી જીપાઈ પ્રસિદ્ધ થયેલ છે. તેમજ તે મધ્યગ્રંથ તેની સંસ્કૃત ટીકા સહિત જામનગરનિવાસી પંડિત આવક હીરાલાલ હંસરાજ તરફથી જીપાઈ પ્રસિદ્ધ થયેલ છે.

૩ આ શ્રી ધર્મમિલયરિત્ર નામનો ઉત્તમ કાવ્યગદ્ય ગ્રંથ, મૂલ, તેમજ તેના ગુજરાતી ભાષાંતર સહિત, જામનગરનિવાસી પંડિત આવક હીરાલાલ હંસરાજ તરફથી જીપાઈ પ્રસિદ્ધ થયેલ છે.

અથા દીક્ષા લીધી અને તેમણું જયકીર્તિનામ સખવામાં આપ્યું. પદ
ત્યાંથી વિહાર કરતા એકવખતે વિક્રમ સંવત ૧૪૪૭માં તે શ્રીજયકીર્તિ
મુનિજી કંટેલીનામના ગામમાં પધાર્યા. તે ગામમાં આ શવાલજ્ઞાતિ
એક સહસ્રાકનામનો શેઠ વસતો હતો. એક વખતે તે શેઠને ઘેર પકવાણ
કરાતો હતો, તે વખતે અકસ્માત ઉપરના બાગમાં રહેલા એક સર્પ
વિષ તે પકવાણમાં પડ્યું, પરંતુ તે બાગતની કુટુંબના કોઈ પણ માણ
સને ખબર પડી નહી. તે દિવસે તે સહસ્રાકશેઠ તથા તેની શ્રીએ
ઉપવાસ કરેલો હોવાથી, તે બંને માણસો શિવાયના તેના પુત્રોઆદિક
કુટુંબના સઘળા માણસોએ તે પકવાણનું ભોજન કર્યું, અને તેથી
તેઓ સઘળા મૂર્છિત થઈને મૃતકોની પેઠે પડ્યા. તે વખતે તે સહસ્રાક
શેઠ આદિક સકલ સઘે વિનંતિ કરવાથી ત્યાં માસકપણ રહેલા તે
શ્રીજયકીર્તિમુનિજીએ વિધાપહારમંત્રના પ્રયોગથી તે સઘળા માણસોને
સચેતન કર્યા, અને ત્યારથી તે સઘણું કુટુંબ વિધાપહારગોત્રના નામથી
પ્રસિદ્ધ થયું. આ ગોત્રની અજુમા દેવી છે.

આ ગોત્રના વંશજો સર્વજિવાડા, કુંઆરડા, કોટડા, અમરકોટ,
પોકારણ, ફોલોધી પાસે આઉ, હુંઝાણી, સાચોર, રોડદહ, મોરસ્તમ,
સીરોહી વિગેરે ગામોમાં વસે છે. અને તેના વંશજો અંધસગચ્છની
સામાચારી પાળે છે. પછી સેલવાડ નામના ગામમાં વસનારા, અને
તે સહનાક, શેઠના કુટુંબી એવા સાલિગ નામના એક ધનવાન માટે
તે શ્રીજયકીર્તિમુનિજીના ઉપદેશથી શ્રીશાંતિનાથ આદિક તીર્થકરોની
પર્યાસ નવી પ્રતિભાઓ ભરાવી. પછી તેજ સાલિગશેઠે સત્યપુરમાં
આવીને તેમનાજ ઉપદેશથી શ્રીમહાવીરમુનિના પ્રાસાદ બંધાવ્યું.
અને પચીસ હજાર પીરોજી ખર્ચી તેમના હાથે પ્રતિષ્ઠા કરાવી. એમ
વિધાપહાર ગોત્રનું જ્ઞાતાંત કહ્યું.

પછી તેમને ચોગ્ય બળીને શ્રીમેરુગચરિત્રએ વિક્રમ સંવત
૧૪૬૭ માં સ્તંભનપુરમાં (ખંભાતમાં) મહોત્સવપૂર્વક સરિષ્ઠ
આપ્યું. અને સંવત ૧૪૭૩ માં તેઓ ગચ્છનાયકની પદવી પામ્યા.

આ શ્રીજયકીર્તિમુનિજીના ઉપદેશથી અનેક જિનપ્રતિભાઓની
પ્રતિષ્ઠાઓ થયેલી છે, તથા અનેક નવાં જિનમંદિરો બંધાયાં છે. તેમાની
નીચે મુજબ દુકીકત હાલમાં જાણવામાં આવી છે.

૧૪૬૩ મોગાખંડ ૧૨ ગર
 ૧૪૬૮ મોગાખંડ ૨૬ ૭ શનિ
 ૧૪૬૯ મોગાખંડ ૨૬ ૫
 ૧૪૭૦ મહા ગુરુ ૫
 ૧૪૭૧ મોગાખંડ ૨૬ ૫ ગર
 ૧૪૭૨ માર્તિગુરુ ૧૨ સોમ

પોરવાડ
 શ્રીશ્રીમાલ
 શ્રીમાલી

ધરજી
 દેવસી
 હરપતિ
 સોમિલ
 જયસિલ
 હીરાશેઠ

૧૦
 ૫

શ્રીશ્રીમાલ
 વીગાપોરવાડ

શાતિનાથજી
 ૫

એવી રીતે તેમના ઉપદિશથી અનેક આવકેએ અનેક જિનપ્રતિમાઓની નિષ્કાએ કરાવેલી છે. વળી આ શ્રી જયકીર્તિમંદિરે *ઉત્તર* યથનસુખર પ્રીકા, દેવસમાસની પ્રીકા, તથા સંપ્રહણીની પ્રીકા આદિકે આંપતેર નામના નગરમાં પોતાની પાટે શ્રીજયકેસરીમંદિરને સ્થાપીત, તથા પોતાનું સાસક વર્ણનું આશુ સંપૂર્ણ કરીને દેવસોદે ગયા. તેમના ઉપાધ્યાયજી શ્રીલાવણ્યકીર્તિની અવલગચ્છમા "કીર્તિશાખા" નિર્મણેલી છે.

* આ શ્રીજયકીર્તિમંદિરની રંગેલી ઉત્તરગામની રીમ જમનગરનિવાસી પંડિત આનંદ હીરાલાલ જમરાજ તરફથી બપોરે પ્રમિલ પૂજી છે.

બપોરે

॥ ૫૯ ॥ શ્રી જયકેસરીસૂરિઃ ॥

(તેમના વૃત્તાંત નીચે સુળખ છે)

પાંચાલદેશમાં આવેલા શ્રીધામનામના નગરમાં ઓશવાલજા-
તિનો દેવસિંહુનામનો ચૈક વસતો હતો. તેને લાખલાણુદે નામની સ્ત્રી
હતી. તેઓને વિક્રમ સંવત ૧૪૬૧ માં ધનરાજ અથવા દેસર છે
બીજી નામ જેવું, એવો પુત્ર થયો. તેણે વૈરાગ્યથી શ્રીજયકીર્તિસુ-
રિજીની પાસે વિક્રમ સંવત ૧૪૬૫ માં દીક્ષા લીધી, અને તેમણે
નામ "શ્રીજયકેસરીસૂરિ" રાખવામાં આવ્યું. શાસ્ત્રોના અભ્યાસ
કરાવ્યાબાદ વિક્રમ સંવત ૧૪૮૪ માં ગુરૂમહારાજે તેમને સુરિપદ પર
સ્થાપન કર્યાં. પછી એક સમયે વિહાર કરતાં તે શ્રીજયકેસરીસૂરિજી
રાજનગરમાં પધાર્યાં. ત્યાંના બાદશાહને ઘણેજ ભયાનક તાવ આ-
વતો હતો. તે તાવને દૂર કરવામાટે તે બાદશાહે ૭ માસ સુધી ઘણા
ઉપાયો કર્યાં, પરંતુ તેથી તેમને કોઈ પણ પ્રકારનો ફાયદો થયો નહીં,
એવામાં ત્યાં પધારેલા આ શ્રીજયકેસરીસૂરિજીનો પ્રભાવ તે બાદશાહે
સાંભળ્યો. તેથી ખુશી થયેલા તે બાદશાહે મહેલ આદરમાનપૂર્વક
તે શ્રીજયકેસરીસૂરિજીને પોતાની પાસે બોલાવ્યા, અને પોતાનો તાવ
દૂર કરવા માટે તેમને વિનંતિ કરી. ત્યારે ગુરૂમહારાજે પણ રાસ-
નની પ્રભાવના કરવા માટે ઘણા લોકોની સમક્ષ "જવરાપહાર"
(તાવને દૂર કરનારો) મંત્ર લખાવે, તથા મહાકાલીદેવીનું સ્મરણ કે-
રીને પોતાનો ધર્મધ્વજ (ઓથો) ત્રણ વખત તેમના મસ્તક પર લખાવ્યો.
તેજ વખતે તે બાદશાહ તાવરાહિત થયો. પછી તે ગુરૂમહારાજે પોતાનું
તે રજેહુરણ તે બાદશાહ આદિક ઘણા લોકોના દેખતાં એક પત્થરની
શિલાપર ખોદ્યું, તેજ વખતે તે પત્થરની શિલાના ફાંદીને બે હુકકા
થઈ ગયા. એવી રીતેના આ શ્રીજયકેસરીસૂરિજીનો અમકાર જોઈને
અત્યંત ખુશી થયેલા તે બાદશાહે ઘણા સન્માનપૂર્વક તેમને વાંદીને
ઉપાશ્રયે મોકલ્યા. પછી તેમના ઉપદેશથી તે બાદશાહે તે રાજનગરમાં
(અમદાવાદમાં) જવેરીપાડામાં અચલગચ્છના યતિઓને રહેવામાટે
એક ઉપાશ્રય બંધાવી આપ્યો. આ શ્રીજયકેસરીસૂરિજી "સ્વાલ"
ગાત્રની સ્થાપના કરી છે.

વિક્રમ સંવત ૧૨૫૨ માં પૂર્વદેશમાં આવેલા કાંતિ નામના
નગરમાં દહિયા રજપુત જાતિના ખેમરાજ અને હેમરાજ નામે બે
૩૦ જૈન લા. ચૈત્ર-જામનગર.

ભાષ્યો હતા. તેઓમાંથી હેમરાજ તે નગરનો રાજા થયો. અને
 જેમરાજે ઝાલોરમાં આવી ત્યાંના રાજા કાન્હડદેની મેહુરમાનીથી
 સાયલાઆદિક અડતાલીશ ગામો મેળવ્યાં. તેના વંશમાં સાયલામાં
 રૂપચંદના પુત્ર સામતસિંહને રાત્રિએ સર્પ દરડયો, જેથી તે મૂર્છિત
 થઈ બેભાન થયો. તેને મૃત્યુ પામેલો જાણી અગ્નિદાહ માટે લેઈ જતા
 હતા, એવામાં અવ્યસગચ્છીય ભટ્ટારક શ્રીજયકેસરીચરિતામા મળ્યા,
 તેમને તે હકીકત જણાવતાં મંત્રપ્રયોગથી ગુરૂએ તેને સાજો કર્યો.
 પછી રૂપચંદે પોતાના તાબાના ચાર ગામો ગુરૂને આપવા માંડ્યાં.
 પણ નિરપૃહી ગુરૂએ તે ન લેતાં તેમને જૈનધર્મ સ્વીકારવા કહ્યું,
 તેઓએ પણ ખુશી થઈ કૃતબંધન જૈનધર્મ સ્વીકાર્યો. તેઓ
 સાયલાના ઠાકોર હોવાથી તે સામતસિંહના વંશને સ્થાન ગ્રામથી
 પ્રસિદ્ધ થયા. ગુરૂએ તેમને ઓશવાળ જ્ઞાતિમાં લેળવી દીધા. ત્યાંથી
 તેના વંશને કુંભસભેરમાં જઈ વસ્યા. તેમના વંશમાં મહિપાચે
 મહાભાગ્યશાલી અને ધનવંત થયા, તથા તેમણે ત્યાં વિશાલ જિન-
 પ્રાસાદ બંધાવ્યો. આ વંશની નીચે મુજબ ચાર ઓડકો થઈ. સાય
 લેયા વહોરા, સ્થાન, સચીયા અને સાંડ. આ વંશમાં ભુદેસર દેવ
 પાલનું વડાનું નિવેદ કરે છે. તથા આગાસી નામની ગોત્રજા પૂજે છે

આ ગોત્રના વંશને ખેરવા, ખુડ, વગડી, પાલી, ગુજવચી
 અઠાણા, હિંગોલ, ખીલવણી, સોમેસર, નાડાલ, પનોતી, દેમુરી,
 પદમસરનાગુડા, તલાવ, ગુડલ, ખીપાડા, ખેડ, સોજત, ભેવલા, સો-
 જતપાસે રહનડી, સાદરી, મેવાડે પલાસલા, ધાંમડી, મિલસાવાવડી
 વિગેરે ગામોમાં વસે છે.

સંવત ૧૫૭૮ માં મહા વદી ૧૩ સે આ વંશમાં ઠાકુરના પુત્ર
 ખંદહ તથા ખીમાએ શ્રી આદિનાથનું બિંબ સ્થાપીરના પુન્યભાગે
 ભરોવ્યું, અને તેની શ્રીભાવસાગરમંદિરમાં પ્રતિષ્ઠા કરી. સંવત
 ૧૬૮૭ માં ખેરવામાં થયેલા કથરચેડે કવ્ય ખરચીને ઘણાં પુન્ય-
 કાર્યો કર્યાં છે.

આ મહાપ્રભાવિક એવા શ્રી જયકેસરીચરિતા ઉપરશથી
 અનેક જિનપ્રતિમાઓની પ્રતિષ્ઠાઓ થયેલી છે. તેઓમાની મુખ્ય
 પ્રતિમાઓ નીચે મુજબ જાણવામાં આવેલી છે.

સંવત	તિથિ	પ્રતિષ્ઠા કાર્યવનાર	સ્થાન	પ્રતિભાની સંખ્યા
૧૫૦૩	જેઠ સુદ ૧૦ ગુરુ	ઉદ્દેશસાદાણી	૦	૧૨
૧૫૦૩	૦	કારયપગોત્રી સારંગ	પાંચુર	૫
૧૫૦૪	ફાગુ વદી ૯ સોમ	આસવાલ ગોપા શેઠ	૦	ચુલિવિનાથ
૧૫૦૪	વૈશાખ સુદી ૩ શનિ	આસવાલ ફોક્સા શેઠ	૦	૧ પાર્શ્વનાથ
૧૫૦૫	મહા સુદ ૧૦	મીડીયા મહીરાજ આદિક	૦	આદિનાથલ
૧૫૦૫	મહા વદી ૮	મીડીયા તિલાક શેઠ	અમદાવાદ	પદમપ્રભાદિ ૮
૧૫૦૫	૦	ઉદ્દેશવંશી કન્હોડ	૦	૨૩
૧૫૦૫	મહા સુદ ૧૦	વગરા બેતાક શેઠ	આગ્રા	૬
૧૫૦૫	મહા વદી ૯ સોમ	આસવાલ મીડીયા તિલાક શેઠ	૦	શાંતિનાથ
૧૫૦૫	મહા સુદ ૧૦	શ્રીભાદી શ્રી પ્રભ શેઠ	૦	પાર્શ્વદિ ૭
૧૫૦૭	મહા સુદ ૧૩ શુક્ર	શ્રીભાદી સારંગ વીરા આદિક	૦	૧ કુંજનાથ
૧૫૦૭	જેઠ વદ ૫	ઉદ્દેશવંશીય નેરશાક	વાડનગર	૨૩ પંચતીર્થ
૧૫૦૭	જેઠ વદ ૫	આસાક લાપર્પ કુંડલા	અમદાવાદ	૧૭
૧૫૦૭	આસુ વદ ૫ ગુરુ	આસવાલ આંબાશેઠ	૦	પદમપ્રભાદિ ૮
૧૫૦૭	જેઠ વદી ૫ ગુરુ	શ્રી શ્રીવંશી વાલા શેઠ	વીસનગર	૧૫
૧૫૦૭	જેઠ સુદ ૭ બુધ	વીર વંશીય શકર શેઠ	૦	૮
૧૦૫૮	જેઠ સુદ ૭ બુધ	શ્રીભાદી રાખ શેઠ	૦	૧૬
૧૦૫૮	જેઠ સુદ ૧૩ બુધ	શ્રી શ્રીભાલ કુશલ શેઠ	૦	
૧૫૦૮	જેઠ સુદ ૧૩ બુધ	આસવાલ કમરિશાઈ	૦	
૧૫૦૮	જેઠ વદ ૧૦ સુબ			

૧૫૦૮	વૈરાગ્ય સુદ ૧૩	શ્રીમાદી બલરાજ	વસાદ	વાસુપૂજ્યાદિ ૧૧
૧૫૦૮	વૈરાગ્ય સુદ ૧૩ શુક	શ્રીશ્રીમાલ વીરા	૦	૧૨
૧૫૦૮	વૈરાગ્ય સુદ ૧૩	શ્રીમાદી પંચાયલ	અમદાવાદ	વિમલનાથાદિ ૩
૧૫૦૮	આસુ વદ ૩ સોમ	શ્રીમાદી જાવલ	૦	ધર્મનાથજી
૧૫૦૮	માગસર સુદ ૫ શુક	પારવાડ મંક	૦	૧ ચોવીસી
૧૫૦૮	વૈરાગ્ય સુદ ૧૩ શુક	શ્રીશ્રીમાલ હરીચંદ	૦	૧૩
૧૫૧૦	જેઠ સુદ ૩	વીરવંશીય અમક	દેલિવાડ	વાસુપૂજ્યાદિ ૨
૧૫૧૦	મહા સુદ ૫	શ્રીમાલ સુદાસ	અમદાવાદ	કેશુજિનાદિ ૫
૧૫૧૧	મહા વદ ૫	વીરવંશીય લીમ	અમદાવાદ	શીનદાદિ ૧૩
૧૫૧૨	ફાગણ સુદી ૮ રાત્રિ	શ્રીમાદી પેથાશેઠ	૦	૧૧
૧૫૧૩	વૈરાગ્ય વદ ૫	આસાવંશીય સોમસી	અમદાવાદ	શીતદાદિ ૭
૧૫૧૩	મહાવદી ૨ શુક	વીરવંશીય ભાણાશેઠ	૦	૫
૧૫૧૩	વૈરાગ્યવદી ૫ રાત્રિ	વીરવંશીય નરસાશેઠ	૦	૩
૧૫૧૫	પોસાવદ ૮ શુક	શ્રીમાદી ધનાશેઠ	૦	૬
૧૫૧૬	વૈરાગ્યસુદ ૩	શ્રીમાદી જગાશેઠ	ખેરાલુ	ધર્મનાથાદિ ૩
૧૫૧૬	વૈરાગ્યસુદ ૩ બુધ	શ્રીશ્રીમાલ દેવરાજ	૦	૧૫
૧૫૧૭	વૈરાગ્યસુદ ૮	પ્રાચ્ય સિવદાસ	અમદાવાદ	આદિનાથાદિ ૬
૧૫૧૭	મહાગુદ ૧ શુક	શ્રીશ્રીવંશી ગંગદાસ	૦	૩
૧૫૧૭	મહાસુદ ૧૦ સોમ	શ્રીશ્રીવંશી લાખાશેઠ	૦	૩
૧૫૧૮	મહાસુદી ૫ શુક	આસવાસ પસ્તા	૦	શ્રીવિમલનાથ

૧૫૨૬	મહા વડ ૭ સોમે	શ્રીવીરવંશી દવાશેઠ	સુગલ	૧૦
૧૫૨૬	વેશાખ વડ ૫ સોમે	આશવાલ જોગશેઠ	૦	૧૭
૧૫૨૬	મહા વડ ૭ સોમે	આશવાલ કાનાશેઠ	૦	૧૧
૧૫૨૭	પોષ વદી ૫ શુક્ર	આશવાલ ચંદુશેઠ	૦	૧૫
૧૫૨૭	અસાઃ મુદ ૧૦ બુધ	આશવાલ રામલચંદ	૦	શીતલનાથ
૧૫૨૮	ચૈત્ર વડ ૧૦ ગુરુ	શ્રીશ્રીમાલ કીકશેઠ	૦	૫
૧૫૨૮	પોષ વદી ૫ બુધ	શ્રીશ્રીમાલ નિલકંશેઠ	૦	૨૧
૧૫૨૮	ચૈત્ર વડ ૧૦ ગુરુ	શ્રી વીરવંશી દવસી શેઠ	૦	૨૨
૧૫૨૮	મહાવડ ૫ ગુરુ	શ્રીશ્રીવંશી સોનાશેઠ	ગુહી	૧૫
૧૫૨૮	જેઠવડ ૭ ગુરુ	શ્રીશ્રીવંશી આસાશેઠ	૦	૧
૧૫૨૮	જેઠવડ ૭	આશવાલ પોમહલુદસિંહ	૦	શાંતિનાથજી
૧૫૨૮	દેગણમુદ ૨ શુક્ર	શ્રીશ્રીવંશી દધર	પારજી	૧૬
૧૫૨૮	વેશાખવડ ૧૧ શુક્ર	આશવાલ ધારસી	૦	૧૨
૧૫૩૦	દેગણમુદ ૨ બુધ	આશવાલ મદનશેઠ	૦	૧૫
૧૫૩૧	મહામુદ ૩ શોભ	ઉડશવંશી ભાડયાઆદિ	૦	અનિતનાથજી
૧૫૩૧	જેઠમુદ ૨ રવિ	નાગર જોપાલ	૦	૧૬
૧૫૩૧	મહાવડ ૮ સોમે	આશવાલ લીખાશેઠ	વડનગર	૩
૧૫૩૧	૦	શ્રીમાલી લખાશેઠ	ખંભાત	શાંતિનાથ
૧૫૩૨	વેશાખમુદ ૧૦ શુક્ર	શ્રીશ્રીવંશી પહિરાજ	૦	૧૦
૧૫૩૨	વેશાખમુદ ૧૦ શુક્ર	જેઠવડ ૭ ગુરુ	૦	કેયનાથ
૧૫૩૨	૦	આશવાલ	આશ	

અભિનંદન
વાસુપૂજ્ય
કુંચુનાથા
સુમતિનાથ
પારકર
લીંબડી

શ્રીશ્રીવંશો પીસાણેઠ
નાગા હરપતિ તથા ચાંદા
શ્રીશ્રીવંશી અમરસા
ગારીઆવિકા

શ્રીશ્રીવંશી મહીરાજ
ઉપદેશથી વિવિધ નગરોમાં તથા ગામોમાં બીજી સેકંડાગમે જિનપ્રતિ-

ગ્રામીની પ્રતિષ્ઠાઓ થયેલી છે. પ્રથવિસ્તારના કાયથી તે અડી લુપ્તી નથી. ગ્રામીની પ્રતિષ્ઠાઓ થયા આ

શ્રીજયકેસરીસરિજી વિક્રમસવત ૧૫૪૨ માં પોતાની પાટે શ્રીસિદ્ધાંતસાગરસરિજીને સ્થાપીને રાજનગરમાં (અમ-

દાવાદમાં) રત્નજે પધાર્યા.

॥ ૬૦ ॥ શ્રી સિદ્ધાંતસાગરસૂરિઃ ॥

(તેમનો વૃત્તાંત નીચે સુલખ છે.)

પાટણનામના નગરમાં શોનગિરા બ્રાહ્મણના બેઠા નામનો શેઠ વસતો હતો, તેને પૂરકો નામની સ્ત્રી હતી. તેઓને વિક્રમબંધ ૧૫૦૬ માં સાગરચંદ્ર નામનો પુત્ર થયો, વગી તેણે શોનપાલ એણે બીજું પણ નામ હતું. તે શોનપાલે એક સમયે શ્રીજયકેસરીસરિજીના ઉપદેશથી વૈરાગ્ય થવાને લીધે પોતાના માતા પિતાની આજ્ઞાથી સંવત ૧૫૨૨ માં દીક્ષા લીધી. પછી સંવત ૧૫૪૧ માં તે આચાર્યપદ પામ્યા, અને સંવત ૧૫૪૨ માં તે ગચ્છના ચક્રની પદવી પામ્યા. તેઓએ પણ (પોતાના ગુરુની જેમ) ભૂદાં ભૂદાં ગાને તાં નગરોમાં પોતાના ઉપદેશથી જિનપ્રતિષ્ઠાઓની પ્રતિષ્ઠા કરાવી છે. તેમની કુટુંબીક નીચેસુલખ બાણવામાં આવેલ છે.

સ્થાન

પ્રતિષ્ઠા સ્થાવનાર

લિધિ

ર્ગવત.

૧૫૫૩ વૈશાક વદ ૧૧ શુક્ર
૧૫૫૫ માગસર સુદ ૧૩
૧૫૫૬ કૌત મુક ૭
૧૫૫૭ દાગણ મુક ૮ રાત્રિ
૧૫૬૦ મહાસુદ ૧૩ સોમ
૧૫૫૭ દાગણ મુક ૮

જ્ઞાસત્તાલ શાંનિદાસ
પારવાડ વેલાજિત
પારવાડ હોલા ખીમા
શ્રીમાલી પેયારેક
શ્રીશ્રીભાદ લટકજી
લાલજીભાઈ નેમારેક

૦
વાનગર
વસાદરા
૦
ખભાત
પીલુડા

૯
પાર્શ્વદિ ૩
સુવિધ્યાદિ ૯
૧૧
૩

જિનપ્રાસાદ બંધાવ્યો

અધીરીતે તેમના ઉપદેશથી જિનપ્રતિભાઓની બીજી પણ ઘણી પ્રતિષ્ઠાઓ થયેલી છે. તેમના ઉપાધ્યાયજી શ્રીભાવર્ધનથી અંચલગચ્છમાં વર્ધનશાખા, કમલરૂપથી રૂપશાખા, તથા ધનલાલથી લાલશાખા નિકળેલી છે. અધીરીતે આ શ્રીસિદ્ધાંતસાગરમુનિજી મહાપ્રખાવિક થયેલા છે. તેમની સુખીયે ઘણી વખત ચેત્તેશ્વરીદેવી પ્રત્યક્ષ થયેલાં છે, ત્યારબાદ તે દેવીનું આગમન 'કુર્લભ થયેલું' છે. આ શ્રીસિદ્ધાંતસાગરમુનિજી વિદ્યમ સંવત ૧૫૬૦ માં આગલ નામના નગરમાં પોતાની પોરે શ્રીભાવસાગરમુનિજીને સ્થાપીત દેવલોકે પધાર્યા.

॥ ૬૧ ॥ શ્રીભાવસાગરમુનિ ॥

(તેમના વૃત્તાંત નીચે મુજબ છે.)

મારવાડેશમાં આવેલા તરસાની નામના ગામમાં વહોરા કુટુંબમાં સાંગાડ નામનો એક શેઠ વસતા હતો, અને તેને સિંઘારદ નામની સ્ત્રી હતી. તેઓને વિક્રમ સંવત ૧૫૧૦ માં ભાવડ નામનો પુત્ર થયો, તેણે હવે, અને તેને સિંઘારદ નામની સ્ત્રી હતી. તેણે તથા ભાવસાગરમુનિ વિક્રમ સંવત ૧૫૨૮ માં ખલ્લતમાં શ્રીજયેકેસરિજીની પાસે દીક્ષા લીધી હતી. તથા ભાવસાગરમુનિ

એકું તેમનું નામ સમ્યું. નિકમસંવત ૧૫૬૦ માં તેમને માંડલનગરમાં અચ્છનાગદની પદવી મળી હતી. અને તેમના ઉપદેશથી પણ છુદા છુદા ઘણા ગામોમાં અનેક જિનપ્રતિભાઓની પ્રતિષ્ઠાએ થયેલી છે. તેમની નીચે જણાવ્યામુજબ જાણવામાં આવેલી છે.

સંવત	તિથિ	પ્રતિષ્ઠા કરાવનાર	સ્થાન	પ્રતિભાની સંખ્યા
૧૫૬૦	વૈશાખ સુદ ૩	શ્રીવંશીય વાઘાક	માંડલ	શીતલનાથાદિ ૭
૧૫૬૦	વૈશાખ વદ ૦))	વીરવંશીય સમંધર	પારણ	કુંડુનાથાદિ ૩
૧૫૬૦	વૈશાખ સુદ ૧૫ શનિ	વીરવંશીય વીરા	પારણ	૧૭
૧૫૬૦	વૈશાખ સુદ ૩ બુધે	શ્રીશ્રીવંશીય શ્રીવંત	માંડલ	૧૦
૧૫૬૦	જેઠ વદ ૭ બુધે	ઓસાવાલ સહસકરભ	૦	૩
૧૫૬૧	શાવ વદ ૫ સોમ	ઓસાવંશીલિકાગોત્રીતેજપાલાદિક૦	૦	આદિનાથ
૧૫૬૧	વૈશાખ વદ ૫ બુધે	ઓસાવાલ હેમરાજ	પારણ	૫
૧૫૬૩	વૈશાખ સુદ ૬ શનિ	શ્રીશ્રીમાલી નાકર	૦	૧૭
૧૫૬૪	વૈશાખ વદ ૧૨	શ્રીશ્રીમાલી શ્રીરાજ	અમદાવાદ	અજિતાદિ ૬
૧૫૬૪	વૈશાખ વદ ૧૨	શ્રીવંશી મેઘાક	અમદાવાદ	વિમલનાથાદિ ૪
૧૫૬૪	વૈશાખ સુદ ૧૨	શ્રીવંશી રાજસી	અમદાવાદ	ચંદ્રપ્રભાદિ ૩
૧૫૬૪	વૈશાખ વદ ૧૨ બુધે	શ્રીશ્રીવંશી નાકર	અમદાવાદ	૨
૧૫૬૪	વૈશાખ વદ ૧૨ બુધે	શ્રીશ્રીવંશી મના	અમદાવાદ	૮
૧૫૬૫	વૈશાખ વદ ૧૩	ઉકિસવંશી તોલાક	દેલીયાગામે	અજિતાદિ ૨
૧૫૬૫	વૈશાખ વદ ૧૩	શ્રીમાલી શકરસી	અમદાવાદ	આદિનાથાદિ ૩

અનિતનાથાદિ ચોવીસી.

આદિનાથ
અંદ્રપ્રભાદિ ૫
ધર્મનાથાદિ ૬
૮
પદ્મપ્રભાદિ ૪
સુપાર્થાદિ ૭
સુવિધિનાથાદિ ૩
સુવિધિનાથ
૭
અંદ્રપ્રભાદિ ૧૨
શ્રીચંદ્રપ્રભ
દાંતિનાથાદિ ૨
આદિનાથાદિ ૩
સુવિધ્યાદિ ૫
ચોવીસી
૨
નમિનાથાદિ ૨
નમિનાથાદિ ૩

પ્રતિષ્ઠા કરાવનાર

ઉત્કલનાથી આરાધા આદિક

શ્રીશ્રીમાલી હિમરાજ

શ્રીમાલી હીર

ઉત્કલ નાથાક

શ્રીશ્રીમાલ વદા

શ્રીમાલી રિંધરાજ

શ્રીચંદ્રીય લાલાક

મીડીયા ઉદાક

આશવાસ નારિંગ

શ્રીશ્રીવંશી વાજા

શ્રીવંશીય શ્રીકર્ણ

શ્રીશ્રીમાલી દિનકર

પરમાર પતોલ

શ્રીચંદ્રીય ભવડ

પોરવાડ સર્લબક

પોરવાડ ગદા

શ્રીમાલી કુર્મા

વડોદરા દેસાજ

લિખિ

સંવત

વૈષાખ સુદ ૧૩ રવિ
વૈષાખ વદ ૧૦ રવિ
વૈષાખ વદ ૧૧
મહા વદ ૨
વૈષાખ વદ ૧૨
વૈષાખ વદ ૧૦
મહા સુદ ૫
મહા સુદ ૫
માગસર સુદ ૫ શર
મંહાસુદ ૫ શર
પોષ સુદ ૨
માગસર સુદ ૨
મહાસુદ ૧૩
વૈશાખ સુદ ૩
ચૈત્ર વદ ૫
ચૈત્ર વદ ૬
વૈશાખ વદ ૧
પોષ સુદ ૫

મંત્ર

તિથિ

પ્રતિષ્ઠા દિવસ

સ્થાન

પ્રતિમાની મહા

૧૫૭૬ વૈશાખ વદ ૧ ગુરુ

શ્રીશ્રીમાલી લીમા

૧૫૮૧ મહા ગુરુ ૧૩ સુવિ

શ્રીશ્રીમાલી રાયા

નમિનાથ

૧૬

આ ગરુડનાયક શ્રી ભાવસાગરમુદિલના સમયમાં અચલમથના ભીમ શાખાચાર્યજી પહોં નીચે મુજબ પ્રતિષ્ઠા કરાવેલી બહુવામાં આવી છે.

આચાર્યનું નામ

સંવત

તિથિ

પ્રતિષ્ઠા કરાવનાર

ગામ

પ્રતિમા.

ગુવિદ્યનમ્હરિ

૧૫૭૩

દેશમુ ગુરુ ૨ ગુરુ

જસગજ

૧

ગુમતિરત્નમ્હરિ

૧૫૭૩

વૈશાખ ગુરુ ૩ ગુરુ

શ્રીશ્રીમાલી રાયમલ

અમદાવાદ

૧૩ પચતીર્થી

સદગુરુશાખાચાર્ય

૧૫૬૪

વૈશાખ વદ ૧૨ બુધ

શ્રીશ્રીમાલી હરિચંદ્ર

અંપરકુર

૧૦

"

૧૫૬૭

પોય વદ ૬ ગુરુ

જોશવાલ હરિ

અમરકોટડા

૨૩

"

૧૫૭૦

પોય વદ ૨ ગુરુ

શ્રીશ્રીમાલી વજા

અલ્હમદનગર

૧૦

અધીરીતે આ શ્રીભાવસાગરમુદિલજી ધાનાના ઉપદેશથી બીજી પહોં ઘણી જિનપ્રતિમાઓની પ્રતિષ્ઠાઓ કરાવેલી છે. એવીરીતે આ શ્રીભાવસાગરમુદિલ વિક્રમ સંવત ૧૫૮૩ માં શ્રીગુણિદાનમુદિલને ધોતાની પાસે સ્થાપીને ખબાતમાં ગરુડ પધાર્યા.

શ્રી શ્રીમાલી જનક

૨૩

॥ ૬૨ ॥ શ્રીગુણિદાનમુદિ ॥

(તેમજ ધુતાં નીચે મુજબ છે.)

પારણનામના નગરમાં શ્રીમાત્રીશક્તિમાં - શિરોમુખિ સમાન નગરાજ નામે શ્રેષ્ઠ વ્યક્તિ હોતા, તેમને શક્તિ આદિક ગુણોના સમુદાયથી ચોભિતી થયેલી લીલાદે નામની સ્ત્રી હતી; તેઓને વિક્રમ સંવત ૧૫૪૮ માં સોનપાલ નામે પુત્ર થયો. અને તે સોનપાલે વિક્રમ સંવત ૧૫૬૦માં શ્રીસિદ્ધાંતસાગરસ્થિરિટની પાસે દીક્ષા લીધી હતી, તથા તેમનું ગુરુનિધાનયુક્તિ એવું નામ રાખવામાં આવ્યું હતું. પછી વિક્રમ સંવત ૧૫૮૪ માં તેઓ સ્તંભતીર્થમાં (ખંભાત નગરમાં) ચૌરપદની પ્રતિષ્ઠાલિત ગરુડનાયકની પદવી પામ્યા તેઓએ પશ્ચ પાતાના ઉપદેશથી અનેક જિનપ્રતિમાઓની પ્રતિષ્ઠાઓ કરાવેલી છે, તેમાંની નીચે જણાવ્યામુજબ જાણવામાં આવેલી છે.

તિથિ

પ્રતિષ્ઠા કરાવનાર

સ્થાન

પ્રતિમાની સંખ્યા

વૈશાખ વદ ૧૨ ગુરુ

આશવાસ લોક

અમદાવાદ

શાંતિનાથાદિ ૭

મહા સુદી ૧

ઉપકેશીય સદયવત્સ

વીસનગર

૧

ચૈત્ર વદ ૫ ગુરુ

નાગરસાતીય માંગા

અમદાવાદ

શાંતિનાથાદિ ૫

જેઠ સુદ ૧૦

આશવાસ નરપાલ

અમદાવાદ

અંદ્રપ્રભાદિ ૯

વૈશાખ વદ ૭

આશવાસ પાસવીર

અહમદનગર

૬

વૈશાખ વદ ૭ સોમ

શ્રીશ્રીવંશી મઘા

અહમદનગર

૭

વૈશાખ વદ ૭ સોમ

શ્રીશ્રીમાલી લલુઆ

અહમદનગર

૭

મહા સુદ ૫ રવિ

શ્રીશ્રીમાલી લલુઆ

અહમદનગર

૧

વૈશાખ વદ ૭ સોમ

શ્રીશ્રીમાલી લલુઆ

અહમદનગર

૧

વૈશાખ વદ ૧૨

વીરપાલ તથા અમીપાલ

અહમદનગર

૩ યુનાથાદિ ૭

વૈશાખ વદ ૬ ગુરુ

ગોરવાડ પરબત

પાટણ

૧૪

જેઠ સુદ ૩ રવિ

શ્રીમાલી મનામ

૦

૫

એવીરીતે આ શ્રીગુણનિધાનસૂરિજીએ પોતાના ઉપદેશથી બીજા પણ ઘણી જિનપ્રતિમાઓની પ્રતિષ્ઠાઓ કરાવેલી છે, તે સઘળું વૃત્તાત ત્રંધવિસ્તારના લયથી અહીં લખ્યું નથી. હવે આ પ્રભાવિક એવા શ્રીગુણનિધાનસૂરિજી વિક્રમસંવત ૧૬૦૨ માં પોતાની પાટ શ્રીધર્મ-મૂર્તિસૂરિજીને સ્થાપીને નાજનગરમાં (અમદાવાદમાં) સ્વર્ગલોકે પધાર્યા.

એવીરીતે શ્રીધર્મમૂર્તિસૂરિજીએ રચેલી, કે જે પૂર્વે શ્રીમેશ્વરગણિજીએ રચેલી પદ્માવલીના અનુમધાનરૂપ છે, એવી આ શ્રીઅચલમંચની મહોદી પદ્માવલી વિક્રમસંવત ૧૬૧૭ માં રચીને સમાપ્ત કરેલી છે.

હવે ઉપર વર્ણવેલી તે પદ્માવલિના અનુમધાનરૂપ શ્રીમાન શ્રીઅમરસાગરસૂરિજીએ રચેલી શ્રીઅચલમંચની પદ્માવલિનો પ્રારંભ કરે છે

॥ ૬૩ ॥ શ્રીધર્મમૂર્તિસૂરિ ॥

(તેમનું વૃત્તાંત નીચે જણાવ્યા મુજબ છે.)

ગુજરાતદેગની અંદર તીર્થકરોના અનેક મંદિરોપર ગ્રહેયો પનાકાઓની શ્રેણિઓથી નાગ થયેલ છે પાપ જેમાંથી, તથા વિવિધ પ્રકારની અનેક જાતિઓવાળા ધનવાન નાગરિકોના સમૂહોથી શોભિતી થયેલો, એવી ત્રણાવતી નગરી, કે જેનું બીજું નામ સ્તલપુરી (ખલાનનગરી) છે, તે નગરીની અંદર પાચ અણુવ્રતોને પાલનારે, તથા શ્રીઅરિહતપ્રભુની પૂજા આદિક ધર્મકાર્યોમાં રજા થયેલો, તથા આશાનાલક્ષ્મીના લોકોના સમૂહમાં શુક્રુટસમાન, અને નાગદાગોત્રમાં આબૂપણસરિજો. હસરાજ નામે ગેઠ વસતો હતો. તે ગેઠને શીલઆદિક અનેક ગુણોના સમૂહથી વિસ્તાર પામેલા યશના સમૂહવાળી, અને ઉત્તમ રૂપ તથા સોસાગ્યથી શોભિતી થયેલી હાંસલદે નામની સ્ત્રી હતી. હવે તે હાંસલદે એક સમયે રાત્રિએ પોતાના મિહાનામાં મુખેથી સૂતી હતી, તે વખતે અર્ધરાત્રિને સમયે સ્વપ્નની અંદર તેણીએ પોતાને ત્રિનેશ્વરપ્રભુની પૂજા કરતી જોઈ, પછી પ્રભાત સમયે સૂઈના કિરણોના સમૂહથી જ્યારે સર્વ પ્રાણીઓ ઉદ્ભાસ પામ્યાં, ત્યારે તે હાંસલદેવીએ આન કરી અત્યંત નિર્મલ વસ્ત્રોને ધારણ કર્યાં, અને નેણીનું મુખકમલ પત્ર વિકરવર થયું હતું, પછી મદમદ દારપમુખ

૧૯૦૧-૦૨ માં દીક્ષા લીધી. પછી અનુક્રમે શાસ્ત્રોત્તે અભ્યાસ કરતાથકા તે શ્રીધર્મદાસમુનિ સચવા આગમે આદિકના પારગામી થયા. એવી રીતે તે ધર્મદાસમુનિજીને શાસ્ત્રોના પારગામી બાળી ગુરુમહારાજે ઉપસ્થાપના સમયે (વડી દીક્ષા દેતી વેળાએ) તેમને “ ધર્મભૂતિ ” નામ આપ્યું. પછી તે શ્રીધર્મભૂતિમુનિજી વિક્રમ સંવત ૧૬૦૨ માં રાજનગરમાં (અમદાવાદમાં) અરિપદની પ્રાપ્તિ પૂર્વક ગચ્છનાયકની પદવી પામ્યાં. પછી એક વખતે તે શ્રીધર્મભૂતિમુરિ વિહાર કરતાથકા યાત્રા કરવામાટે આણ્ણપર્વતપર પધાર્યા. ત્યાં નિવાસ કરનારી અણ્ણદેવી રાત્રિએ અત્યંત લાગણ્યવાળું, તથા શોળે શંગારથી યુક્ત થયેલું, એવું સોનું રૂપ સચ્ચને પરીક્ષા કરવા માટે તેમની પાસે આવ્યાં પછી તેણીએ ભોગવિલાસ ભોગવવામાટે ઘણીવાર તેમની પ્રાર્થના કર્યાં છતાં પણ આ શ્રીધર્મભૂતિમુરિજી તેમાટે તેણીની અવગણના કરીને પોતે નિશ્ચયજ રહ્યા. પછી તેમને નિશ્ચય બ્રહ્મચર્યવ્રતને ધારણ કરનારા બાળીને તે ‘ દેવીએ પોતાનું સત્ય સ્વરૂપ પ્રકટ કરીને કહ્યું કે, હે મુનીંદ્ર ! હું અણ્ણદેવી આપનાપર પ્રસન્ન થયેલી છું. એમ કહી તે દેવીએ તેમને અદૃશ્ય રૂપ કરનારી, તથા આકાશગામિની નામની બે વિદ્યાઓ સમર્પણ કરી. પછી તે શ્રીધર્મભૂતિમુરિજી તે આણ્ણપર્વતપરથી ઉતરીને રીશોહી નગરમાં આવી ત્યાં ચતુર્માસ રહ્યા. ચતુર્માસમાદ તેઓ વિહાર કરતાથકા અનુક્રમે વિક્રમ સંવત ૧૬૧૩ માં નવાનગરમાં પધાર્યા. ત્યારે ત્યાં વમતા નાગગંગોત્રવાળા તેજસિંહનામના આવકે મહોદય આડબરપૂર્વક તેમને પ્રવેશમહોત્સવ કર્યો. પછી તે તેજસીશાહના. આગ્રહથી તે શ્રીધર્મભૂતિમુરિજી પણ ત્યાં નવાનગરમાંજ ચતુર્માસ રહ્યા. તે વખતે તેમની ધર્મદેશના સાંભળીને તેજસીશાહે ત્યાં નવાનગરમાંજ એક જિનમંદિર બંધાવવાનો પ્રારભ કર્યો. પછી ચતુર્માસમાદ તે શ્રીધર્મભૂતિમુરિજી પણ ત્યાંથી અન્ય જગ્યાએ વિહાર કરી ગયા પછી વિક્રમ મવન ૧૬૧૪ માં તેમણે શ્રીગત્રુજયતીર્થપર આવી કિયોદ્ધાર કર્યો. તથા પોતાના પરિવારમહિન તેઓ ચતુર્માસ પણ ત્યાંજ પાડીનાણા નામના નગરમાં રહ્યા ત્યાંથી વિહાર કરી તે અમદાવાદ નામના નગરમાં પધાર્યા, તથા, વિક્રમ સંવત ૧૬૧૫ માં ત્યાં અમદાવાદમાંજ ચતુર્માસ રહ્યા. ત્યાંથી વિહાર કરી તેઓ ઉદયપુર નામના નગરમાં ચતુર્માસ રહી વિક્રમ સંવત ૧૬૧૭ માં આમા નામના નગરમાં

પધાર્યા. ત્યાં અકબરખાદશાહની પ્રીતિવાળો, તથા લોકગોત્રમાં
 ઉત્પન્ન થયેલો ઋષભદાસ નામે એક ધનવાન શેઠ વસતો હતો. તે
 ઋષભદાસે પોતાના ભાઈ પ્રેમનસંહિત મહોદય આઠવરપૂર્વક તે
 આચાર્યમહારાજને આશ્રાનગરમાં પ્રવેશમહોત્સવ કર્યો. પછી
 ત્યાંના સંઘના આગ્રહથી તે શ્રીધર્મભૂતિસુરિજી ત્યાં આશ્રાનગરમાંજ
 ચતુર્માસ રહ્યા. ત્યાં ધનવાન એવા તે બન્ને ભાઈએએ પણ ચતુ-
 ર્માસની અંદર તે શ્રીધર્મભૂતિસુરિજીની મહોદય આદરમાનપૂર્વક ભક્તિ
 કરી. પછી એક વખતે તે શ્રીધર્મભૂતિસુરિજીની અમૃત સરખી મધુર
 ધર્મદેશના સાંભળીને પોતાના બાંધવ પ્રેમન સંહિત તે શ્રીઋષભદાસશેકે
 સંઘસંહિત શ્રીસમ્બેતશિખરજીની યાત્રા કરવામાટે મનોરથ કર્યો. પછી
 ચતુર્માસ સંપૂર્ણ થવામાટે બેદળર માણસોના સંઘસંહિત તે બન્ને
 ભાઈએએ શ્રીસમ્બેતશિખરતીર્થની યાત્રા કરી, તે વખતે શ્રી
 ધર્મભૂતિસુરિજી પણ પોતાના પરિવારસંહિત યાત્રા કરવામાટે
 તે બન્ને ભાઈએની વિનંતિથી તે સંઘની સાથે સમ્બેતશિખર ગયા
 હતા. પછીથી તે શ્રીઆચાર્યમહારાજ ત્યાંથી વિહાર કરીને
 વાણરસીનગરીમાં પધાર્યા, અને ત્યાં ચતુર્માસ રહ્યા. પછી એવી
 રીતે વિહાર કરતાથકા તેઓ અનુક્રમે વિક્રમ સંવત ૧૬૨૪ માં નાગ-
 ડાગોત્રવાળા તેજસીશાહની વિનંતિથી કરીને નવાનગરમાં પધાર્યા,
 અને તે વખતે પણ તે તેજસીશાહે મહોદય આઠવરથી તેમનો
 નગરમાં પ્રવેશમહોત્સવ કર્યો. પૂર્વે નેજ આચાર્યશ્રીના ઉપદેશથી
 તે તેજસીશાહે પ્રારંભેનાં જિનમંદિરજી કાર્ય પણ બે લાખ મુદ્રિકાના
 ખર્ચથી સંપૂર્ણ થયું હતું. પછી તે તેજસીશાહના આમહથી ત્યાં
 ચતુર્માસ રહેલા તેજ આચાર્યશ્રીના ઉપદેશથી તે નવીન તૈયાર
 થયેલાં જિનમંદિરમાં વિક્રમ સંવત ૧૬૨૪ ના પાંચ સુદ આઠમને
 દિવસે એકાદન જિનપ્રતિમાએની તેજસીશાહે પ્રતિષ્ઠા કરી. તે
 શિખરબંધ જિનમંદિરમાં મૂલનાયકજી તરીકે શ્રીશાંતિનાથપ્રભુની
 પ્રતિમાની પ્રતિષ્ઠા થઈ. તે સમયે તે તેજસીશાહે પોતાની જ્ઞાતિના
 માણસોને મિષ્ટાન્ન બોજન કરાવ્યું, તથા અચ્ચત્તગ્નેષના સઘના યતિ-
 એનો ઘણો આદરસત્કાર કર્યો. પછી ચતુર્માસખાદ તે શ્રીધર્મભૂતિ-
 સુરિજી પણ બીજી જગ્યાએ વિહાર કરી ગયા. એવીરીતે વિહાર
 કરતાથકા તે શ્રીધર્મભૂતિસુરિજી અનેક ગામો તથા નગરોને પવિત્ર
 કરતાથકા અનુક્રમે આમાના રહેવાસી, તથા પૂર્વે વર્ણવેલા લોકા-

ગોત્રવાળા ઋષભદાસજોડના કુરપાલ અને સોનપાલ નામના બન્ને પુત્રોએ બોલાવવાથી તેમની વિનતિ ધ્યાનમાં લેઈને ફરીને તે આગ્રાનગરમાં વિક્રમ સવત ૧૬૨૮ માં પધાર્યા તે મમથે તે બન્ને ભાઈઓએ પણ મહોદય આડળરથી ત્યાં તેમનો પ્રવેશમહોત્સવ કર્યો. પછી તેઓના આમહુથી તે શ્રીધર્મભૂતિસુરિજી પણ ત્યાં આગ્રામાં જ ચતુર્માસ રહ્યા. તથા ત્યાંના સર્વે ચતુર્માસની અદર તેમનું ઘણું સન્માન કર્યું. વળી તે આચાર્યમહારાજના ઉપદેશથી તે કુરપાલ તથા સોનપાલે મળીને તે આગ્રાનગરમાં અચલગઢના ચતિઓને રહેવામાટે એક ઉપાગ્રથ બધાઓ, વળી તે બન્ને ભાઈઓએ ત્યાં બે મહોદય જિનમંદિરો બંધાવવાનાં કાર્યના પણ પ્રારંભ કર્યો પછી ચતુર્માસમાદ તે શ્રીધર્મભૂતિસુરિજીએ ત્યાંથી વિહાર કરીને પાવાપુરી આદિક તીર્થભૂમિઓની યાત્રા કરી. ત્યાંથી અત્યંત વિકટ વિહાર કરીને આ શ્રીધર્મભૂતિસુરિજી પોતાના પરિવારસહિત વિક્રમ સવત ૧૬૨૯ માં રાજનગર (અમદાવાદ) નામના નગરમાં પધાર્યા. હવે તે નગરમાં શ્રીમાલી વંશમાં ઉત્પન્ન થયેલા એક આસા નામે શેઠ વસતો હતો, અને તે શ્રીધર્મભૂતિસુરિજીપર અત્યંત અતુરાગ ધારણ કરતો હતો. તેના આમહુથી તે શ્રીધર્મભૂતિસુરિજી ત્યાં અમદાવાદમાં જ ચતુર્માસ રહ્યા પછી ત્યાં આ શ્રીધર્મભૂતિસુરિજીના ત્યાગ, તથા વૈરાગ્ય આદિક અનુપમ શુભોના સમુદ્ધને જોઈને ત્યાંના એટલે અમદાવાદના સર્વે મળીને તે આચાર્યમહારાજને યુગપ્રધાનની પદવી આપી. વળી તે આસાથી તે શ્રીધર્મભૂતિસુરિજીના ઉપદેશથી ત્યાં એક જિનમંદિર બંધાવ્યું. વળી તે જિનમંદિરમાં તેમનાજ ઉપદેશને અનુસારે તે શેઠે વિક્રમ સવત ૧૬૨૯ ના મહા સુદ તેરસને દિવસે શ્રીપાર્થનાથજી આદિક તેર જિનપ્રતિમાઓની પ્રતિષ્ઠા કરી. એવીરીતે મહાપ્રભાવિક એવા આ શ્રીધર્મભૂતિસુરિજી અતુકમે માંડલ, ખંભાત, મુરત, રાણપુર તથા વઢવાણ આદિક નગરોમાં ચતુર્માસો કરીને વિક્રમ સવત ૧૬૪૪ માં પાલીતાણા નામના નગરમાં ચતુર્માસ રહ્યા. ત્યાં યાત્રા કરવામાટે આવેલા તેજસીશાહની વિનતિ સ્વીકારીને ચતુર્માસમાદ તે શ્રીધર્મભૂતિસુરિજી નવાનગરમાં પધાર્યા, તથા તે તેજસિંહ આદિક સઘના આમહુથી ત્યાં નવાનગરમાં તેઓ ચતુર્માસ રહ્યા. એવીરીતે ત્યાં ચતુર્માસ રહેલા તે સુરિજીના ઉપદેશથી તે તેજસીશાહ પાંચલાખ

મુદ્રિકાએ ખરચીને સંઘસહિત શ્રીશત્રુજયંતીધંની યાત્રા કરી. પછી ત્યાંથી વિહાર કરીને તે ગુરૂમહારાજ દીવનામના બંદરમાં પધાર્યા. અને ત્યાં લજ્જસાલીગોત્રવાળા નાનચંદ્ર આદિક સઘળા સઘે મળીને મહોદા આડખરથી તેમનો પ્રવેશમહોત્સવ કર્યો. વળી તેમના ઉપદેશથી તે નાનચંદ્રશેઠે ત્યાં શ્રીશીતલનાથપ્રભુની પુષ્પરાજનામના રતનની જિનપ્રતિમા કરાવી. વળી તે શેઠની રત્નાદેનામની સ્ત્રીએ તે ગુરૂમહારાજના મુખથી આવકનાં બારે પ્રતોનો સ્વીકાર કર્યો. પછી ત્યાંથી વિહાર કરી તે ગુરૂમહારાજ પ્રભાસપાટણમાં પધાર્યા. તથા તે વખતે ત્યાંના સઘે મહોદા આડખરથી તેમનો પ્રવેશમહોત્સવ કર્યો. ત્યાંથી વિહાર કરીને તે ગુરૂમહારાજ વિક્રમ સંવત ૧૬૪૭ માં પોરબંદરનામના નગરમાં પધાર્યા. ત્યાં નાગડગોત્રવાળા ધર્મસિંહુનામના ઉત્તમ આવકે સંઘસહિત મહોત્સવપૂર્વક તેમનો નગરમાં પ્રવેશ કરાવ્યો. પછી ત્યાંના સંઘનાં આમહથી તે ગુરૂમહારાજ ત્યાં પોરબંદરમાંજ અતુર્માંસ રહ્યા. ત્યાં તે ધર્મસિંહુશેઠે તેમના ઉપદેશથી શ્રીશાંતિનાથપ્રભુની એક પ્રતિમા બસાવી, અને મહોદા ઉત્સવથી તેની પ્રતિષ્ઠા કરાવી. તે વખતે તે ધર્મસિંહુશેઠે ઘણું દ્રવ્ય ખરચીને સ્વામિનાથસહ્યઆદિક ઘણાં ધર્મકાર્યો કર્યાં. ત્યાંથી વિહાર કરીને તે શ્રીધર્મમૂર્તિસરીથરજી કચ્છદેશમાં આવેલા માંડવીબંદરમાં પધાર્યા.

એવામાં નવાનગરમાં અમુરેજી (મુસલમાનોજી) સૈન્ય આવ્યું, અને તે સૈન્યે તે નવાનગરશહેરમાં ઘણું ઉપદ્રવ કર્યો, તે વખતે બયલીન થયેલા ઘણા લોકો ત્યાંથી નાશીને અન્ય જગ્યાએ આશ્વા ગયા. તે અમુરેજીના સૈન્યે ત્યાં પૂર્વે તેજસીશાહે બંધાવેલું જિનમંદિર ખડિત કર્યું, તથા તેમાં મૂવનાયકપણે સ્થાપેલી શ્રીશાંતિનાથપ્રભુની પ્રતિમા પણ તોડી નાખી. ત્યારે તે તેજસીશાહે પણ બયલીન થયા-યકા ત્યાંથી (નવાનગરમાંથી) નાશીને કચ્છદેશમાં આવેલા માંડવી-બંદરમાં આવ્યા. ત્યાં આવી મનમાં ખેદ પામતાયકા તે તેજસીશાહે ત્યાં રહેલા શ્રીધર્મમૂર્તિસરીથરજીની પાસે આવ્યા, તથા ગુરૂમહારાજને વાંદીને પોતાની આંખેમાં આંચુ લાવી તે તેજસીશાહે નવાનગરમાં અમુરેજીના સૈન્યનું આવડુ, તથા પાતે કરેલા જિનમંદિરનો તેણે કરેલો લંગ ઇત્યાદિક ઇત્યાંત ગુરૂમહારાજને કહી સંભળાવ્યો. તે સાંભળી દુસાપેલા ગુરૂમહારાજે પણ તેમને આશ્વાસન આપી કહ્યું કે, હું ઉત્તમ આવક ! બાવિસાવ જે ખનનાર હોય છે, તે ખને છેજ, તેને

દૂર કરવાને અહીં કોઈ પણ સમર્થ નથી. હવે ફરીને પણ ત્યારે અર્થસર મળે ત્યારે તે જિનમંદિરનો છોર્ણદ્વાર આદિક કરીને તમારા જેવા ઉત્તમ શ્રાવકે હમેશાં ધર્મકાર્યોમાંજ ઉદ્યમ કરવો યોગ્ય છે. ધર્મકાર્યથીજ પ્રાણીઓ આલોક અને પરલોકમાં મુખી થાય છે. એવી રીતે ગુરૂમહારાજે આશાસન દેવાથી તે તેજસિંહ પણ ખેદનો ત્યાગ કરી પાતાના પૂર્વજોના નિવાસસ્થાનરૂપ કચ્છદેશમાં આવેલા આરિખાણા નામના ગામમાં કુટુંબસંહિત રહ્યો. એવામાં નવાનગરમાંથી અમુરોડું તે સૈન્ય આવી ગયાંબાદ તે તેજસિંહશાહ ફરીને પાછા નવાનગરમાં આવ્યા. તથા ત્યાં તેમણે પાતાના કરેલા તે ખંડિત જિનમંદિરનો પુનરુદ્ધાર કર્યો. ત્યારબાદ ફરીને તેમાં જિનપ્રતિમાની પ્રતિષ્ઠા આદિક કાર્ય કરવામાટે તે તેજસીશાહે વિનંતિ લખીને ત્યાં શ્રીધર્મભૂતિ સ્મરિણને બોલાવ્યા. ધર્મકાર્યમાં ઉદ્યમવંત થયેલા તે ગુરૂમહારાજ પણ યતિઓના સમૂહના પરિવારસંહિત ત્યાં નવાનગરમાં પધાર્યા. ત્યાં તેજસીશાહ આદિક સકલ સધે મહોત્સવપૂર્વક તેમનો નગરમાં પ્રવેશ કરાવ્યો. પછી ફરીને છોર્ણદ્વાર કરેલા તે જિનમંદિરમાં પ્રતિષ્ઠિત કરવા માટે તે તેજસીશાહે શ્રીધર્મભૂતિસ્મરિણના ઉપદેશ પ્રમાણે સૌરાષ્ટ્ર દેશમાંથી શ્રીશાંતિનાથપ્રભુની મનોહર પ્રતિમા મગાવી. ત્યારપછી વિક્રમ સંવત ૧૬૪૮ ના માગસર સુદ ચોથને દિવસે મહોત્સવપૂર્વક તે જિનમંદિરમાં ફરીને જિનપ્રતિમાઓની પ્રતિષ્ઠા થઈ. તે શુભ અવસરસમયે તે તેજસીશાહે દેવાભિવાત્સલ્ય આદિક ધર્મકાર્યોમાં ઘણું દ્રવ્ય ખર્ચ્યું.

હવે તેજ નવાનગર નામના નગરમાં આરાવાસજ્ઞાતિમાં ઉત્પન્ન થયેલો, તથા મીઠકીયાવહોરા ગોત્રવાળો મુદ્દણસિંહ નામનો શેઠ વસતો હતો. તે હમેશાં વ્યાપારમાટે જલમાર્ગે પોતાના વહાણમાં બેસીને જૂદાં જૂદાં બંદરોમાં આવજાવ કરતો હતો. એવીરીતે હમેશાં જલમાર્ગના વ્યાપારથી તેણે ઘણું ધન એળવ્યું હતું. એવીરીતે એક સમયે તે પાતાના વહાણમાં બેસીને દ્વારિકાનગરીમાં ગયો ત્યાં પાતાના વહાણને નાંગરીને, તથા તેમાંથી ઘડે આદિક કરીયાણાં ઉતારીને, તથા તે દ્વારિકાનગરીમાં ઘણો લાભ મળવાથી તેણે તે વેચી નાખ્યાં. ત્યારબાદ તેણે તે નગરીમાંથી ઘણું રૂ ખરીદીને પાતાના વહાણમાં ભર્યું. પછી ત્યાંથી પ્રયાણ કરવામાટે મગલીક કાર્યાબાદ તેણે ખલાસીઓને પાતાના તે વહાણનું નાંગર ઉપાડવામાટે હુકમ કર્યો. એવામાં તે

મહાસાગરમાંથી કુદ્ધિના બાગમાં નાંગરનું એક પાંખડું ચોટી રહ્યું છે, એવી જિનેથરપ્રભુની પ્રતિમા તે નાંગરસાથે વહાણ ઉપર આવી; તે પ્રતિમાને જોઈને આશ્ચર્ય પામેલા એવા તે ખલાસીઓએ પોતાના શેઠ મુહુરુસિંહને ને દેખાડી. ત્યારે સન્નિનો સમય હોવાથી તે પ્રતિમાના આકાર આદિકથી આ કોષક જિનેથરપ્રભુની પ્રતિમા છે, એમ તે શેઠ પોતાના મનમાં નિશ્ચય કર્યો. પછી પ્રભાતે તેણે સારીરીતે તે પ્રતિમાને જોઈને પોતાના મનમાં નિશ્ચય કર્યો કે, ખરેખર આ શ્રીનેમિનાથ નામના બાવીસમા તીર્થંકરની જિનપ્રતિમા છે. પછી તે પ્રતિમાનું પૂજન કરીને તેણે પોતાના વહાણમાં ભરેલાં રૂની અંદર તે પ્રતિમાને સારીરીતે ગાંઠવીને રાખી પછી પોતાના નગરમાં આવવાને ઉત્સુક થયેલા તે મુહુરુસિંહ શેઠ ત્યાંથી પ્રયાણ કરીને અનુકૂલ વાયુએ વહાણને ચલાવવાથી નવાનગરમાં આવ્યો. પછી તે પોતાના વહાણમાંથી રૂ ઉતારીને તે જિનપ્રતિમાને મહોત્સવપૂર્વક પોતાને ઘર લાવ્યો, તથા હુમેશાં ભક્તિભાવથી ભરેલાં દૃઢવાળો થયોથકો તે જિનપ્રતિમાનું પૂજન કરવા લાગ્યો. પછી એક વખતે તે મુહુરુસીશેઠે તે પ્રતિમાને સ્થાપવામાટે એક શિખરબદ્ધ જિનમંદિર બંધાવવાનો પ્રારંભ કર્યો. પરંતુ તે જિનમંદિરનું દિવસે કરેલું સઘળું બાંધકામ સન્નિએ પડી જવા લાગ્યું. પરંતુ તેથી ન દટાગતાં તે ઉઘમી શેઠ સાતવાર તે કાર્ય પ્રારંભ્યું, અને પડી ગયું. તેથી અત્યંત દંડાળોલા તે મુહુરુસી શેઠ યોગી, તથા ભરડા આદિક અનેક લિંગધારીઓને તેનું કારણ પૂછવા લાગ્યો, અને તેઓએ કહેલા ઉપાયો વિગેરે પણ કરવા લાગ્યો, પરંતુ તેમાના કોઈ પણ ઉપાયથી તેનું કાર્ય સિદ્ધ થયું નહીં.

એવામાં તેજસીરાહુની વિનંતિથી ત્યાં પધારેલા આ શ્રીધર્મ-શ્રીતિસરીથરજીનો મહેટો પ્રભાવ સાંભળીને તે મુહુરુસી ત્યાં તે આચાર્યમહારાજ પાસે આવ્યો. પછી ગુરૂમહારાજને . વંદન કરીને તેણે પ્રથમથી માંડીને તે પ્રતિમા સ્થાપન કરવામાટે જિનપ્રાસાદનું પોતે બંધાવતું તથા તેના પડીજવા આદિકનો સઘળો વૃત્તાંત કહી સંભળાવ્યો. તે સાંભળી ગુરૂમહારાજે વિચાર્યું. કે, ખરેખર તે જિનપ્રતિમા કોઈ દેવતાથી અધિષ્ઠિત થયેલી અને તેથી અમત્કારવાળી સંભવે છે. એમ વિચારી તેમણે જિ મુહુરુસીને આધારન આપી કહ્યું કે, હે ઉત્તમ માનક ! આ માટે તમે હવે મનમાં ખેદ કરો નહીં. આ જિનપ્રાસાદ પડી જવાનું કારણ કોઈ પણ ઉપાયથી શોધીને આપણે

તેનો નિશ્ચય કરશું.' એવીરીતે ગુરમહારાજે આધ્યાસન આપવાથી તે મુહુર્ણસી પણ ખેડેનો ત્યાગ કરી, તથા ગુરમહારાજને વાંદીને પોતાને ઘેર ગયો. પછી રાત્રિએ યોગધ્યાનમાં રહીને તે શ્રીધર્મ-મૂર્તિસરિશ્ચએ પોતાનાં અંચલગચ્છની અધિષ્ઠાવિકા એવી શ્રીમહાકાલીદેવીનું રમરણ કર્યું. તેજ ક્ષણે તે દેવીએ પણ ત્યાં આવી ગુરમહારાજને વાંદીને કહ્યું કે, હે પૂજ્ય! આ સમયે આપે મને શાભાદે યાદ કરી છે? ત્યારે ગુરમહારાજે કહ્યું કે, હે માતાજી! તમે, તમારાં જ્ઞાનના ઉપયોગથી જો દે મારે સવળો વિચાર જાણો છો, તો પણ આપને હું કહું છું કે, આ મુહુર્ણસીશેઠનો જિનમદિર બંધાવવાનો મનોરથ તમે સંપૂર્ણ કરો? એવીરીતે ગુરમહારાજનું વચન સાં-ભળીને તે દેવીએ કહ્યું કે, હે પૂજ્ય! આપ પ્રથમ તો મહાપ્રભાવવાળી આ શ્રીનેમિનાથપ્રભુની પ્રતિમાનો વૃત્તાંત સાંભળો?

પૂર્વે શ્રીનેમિનાથપ્રભુના શાસન સમયે શ્રીકૃષ્ણ અને બલદેવ નામના વાસુદેવ તથા બલભદ્ર હતા. તે બન્ને ભાગ્યોમાના બલભદ્રજીએ હુમેશાં પોતાને પૂજન કરવામાટે શ્રીજયંતરવામ્ની એવા તે શ્રીનેમિનાથજીની આ પ્રતિમા ભરાવી, અને તે શ્રીનેમિનાથજીનાજ ગણધરે ઘરઘેરાસરની વિધિથી આ પ્રતિમાની પ્રતિષ્ઠા કરી હતી. એવી રીતે મહાપ્રભાવિક એવી આ શ્રીનેમિનાથપ્રભુની પ્રતિમાને પોતાના ઘરમાં સ્થાપન કરીને બલદેવજી હુમેશાં તેનું પૂજન કરતા હતા. ત્યાર બાદ કેટલેક કાળે તે દ્વારિકાનગરીમાં અગ્નિનો દાવાનલ પ્રમદ્યો, અને છેવટે સમુદ્રના ભાગઓથી તે નગરીનો વિનાશ થયો. તે સમયે આ પ્રતિમા પણ જલકલ્લોલોથી તણાઈને સમુદ્રમાં ગઈ. ત્યારબાદ ત્યાં સં-મુદ્રની અંદર તે પ્રતિમાનું સુસ્થિતદેવે પૂજન કર્યું. હવે પુણ્યના પ્રતાપથી તે પ્રભાવિક પ્રતિમા આ મુહુર્ણસીશેઠને પ્રાપ્ત થઈ છે. વળી આ પ્રભાવિક પ્રતિમા પ્રથમથીજ ઘરઘેરાસરની વિધિથી પ્રતિષ્ઠિત થયેલી છે, તથા આ પ્રતિમાની અબાદેવી અરિષ્ટાત્રી છે. અને તે દારણથી આ પ્રતિમા ઘરઘેરાસરના આકાર સરખા જિનમદિરમાં રહેશે, પરંતુ શિખરબંધ જિનમદિરમાં રહેશે નહીં. એમ કહીને તે મહાકાલીદેવી અદૃશ્ય થઈ ગયાં. પછી પ્રભાતે ગુરમહારાજ પણ તે મુહુર્ણસીશેઠને બોલાવીને મહાકાલીમાનાએ કહેલો તે પ્રતિમાનો વૃત્તાંત કહી સંભળાવ્યો. ત્યારબાદ પોતાના મનમાં ખુશી થયેલા તે મુહુર્ણસીશેઠે તે શ્રીમાન ધર્મમૂર્તિસરિશ્ચના ઉપદેશથી શિખરવિનાજ.

નવાનગરમાં ઘરદેરાસર સરખું જિનમદિર બંધાવ્યું. અને તે ઘરદેરા-
સરમાં તે પ્રભાવિક પ્રતિમાને તેજ ગુરમહારાજના ઉપદેશથી વિક્રમ-
સંવત ૧૬૪૮ ના મહાસુદ પાંચમને દિવસે તે મુહુર્ણસીરોઠે મહોત્સ-
વપૂર્વક સ્થાપન કરી. તે સમયે તે મુહુર્ણસીરોઠે ઘણું દ્રવ્ય ખર્ચ્યું.
પછી ચતુર્માસખાદ ગુરમહારાજે ત્યાંથી વિહાર કરીને માંડલ, ખંભાત,
મુરત, વઢવાણ, બાહુડમેર, તથા જ્યેષ્ઠમેર આદિક નગરોમાં ઘણા કાલ
સુધી વિહાર કર્યો. પછી એક સમયે તે શ્રીધર્મભૂતિસુરિજી વિક્રમ
સંવત ૧૬૫૧ માં બાહુડમેર નામના નગરમાં પધાયો. ત્યારે ત્યાં રોઠોડ
ધંશનો ઉદયસિંહ નામે રાજા રાજ્ય કરતો હતો. વળી તે નગરમાં
કુપા નામનો એક ઉત્તમ શેઠ વસતો હતો, અને તે રાજાનો મંત્રી
તથા જૈનધર્મમાં દૃઢ મનવાળો હતો. તે ઉત્તમ આપકે મહોડા બાડ-
ખરથી તે શ્રીધર્મભૂતિસુરિજીનો તે નગરમાં પ્રવેશમહોત્સવ કર્યો.
પછી ગુરમહારાજ પણ ત્યાંના સઘના આગ્રહથી પરિવારસહિત તે
બાહુડમેરનગરમાંજ રહ્યા. પછી તેમના ઉપદેશથી તે કુંપારોઠે ત્યાં
એક જિનપ્રાસાદ બંધાવ્યો. તથા તે જિનપ્રાસાદમાં તે કુંપારોઠે તેજ
ગુરમહારાજના ઉપદેશથી શ્રીપાર્થનાથઆદિક ત્રણ પ્રતિમાઓની
મહાસુદ ૫ સોમવારે પ્રતિષ્ઠા કરાવી પછી ચતુર્માસખાદ તે કુંપારોઠે
તે ગુરમહારાજના ઉપદેશથી સંઘ સહિત શ્રીગેહીપાર્થનાથ નામનાં
ઉત્તમ તીર્થની યાત્રા કરી, અને તે યાત્રામાં તેણે પંદર હજાર જેટલું
દ્રવ્ય ખર્ચ્યું. પછી ત્યાંથી વિહાર કરી તે શ્રીધર્મભૂતિજી મહારાજ
જ્યેષ્ઠમેર નામના નગરમાં પધાયો. તથા ત્યાં લાલજીગોત્રવાળા ઋષ-
ભદાસરોઠે ઘણાજ સન્માનપૂર્વક તેમને પ્રવેશમહોત્સવ કર્યો. પછી
ત્યાંના સઘના આગ્રહથી ગુરમહારાજ વિક્રમસવત ૧૬૫૭ માં ત્યાં
જ્યેષ્ઠમેરમાંજ ચતુર્માસ રહ્યા, તથા તેમના ઉપદેશથી વડોરાગોત્રવાળા
ધનપાલ, તથા લાલજીગોત્રવાળા ઋષભદાસ, એમ બન્ને રોઠોએ મળીને
પચીસ હજાર રોકોનું ખર્ચ કરી જૈનોનાં આગમોઆદિક અનેક શાસ્ત્રો
લખાવ્યાં, તથા તે સઘનાં શાસ્ત્રો તેઓએ ગુરમહારાજને ભેટ કર્યાં.
ગુરમહારાજે પણ ત્યાં જ્યેષ્ઠમેરમાંજ અચલગમ્મના ઉપાશ્રયમાં
બંડાર કરાવી પત્થરોના બનાવેલા કમાચે સારીરીતે રક્ષણથી સ્થાપન
કર્યાં. વળી તે બન્ને આપકોએ પૂર્વે શ્રીજયશંખરસચિજીએ રચેલી
દૃષ્ટમૂર્તિની મુખાવબોધ નામની ટીકાનાં બે પુસ્તકો સુવર્ણની શાહીથી
સખાવ્યાં. એવીરીતે ત્યાં સારીરીતનાં રક્ષણવાળો પુસ્તકોનો બંડાર

કરીને ચતુર્માસઆદ 'તે શ્રીધર્મભૂતિસુરિજી લોધવાપુરમાં રહેલા
અત્યંત પ્રાચીન એવાં શ્રીપાર્શ્વનાથપ્રભુના જિનમંદિરની યાત્રા કરવા
માટે જેસક્કમેરના સંઘસહિત પધાર્યા. પછી ત્યાંથી પાછા વળી પારકરે-
શમાં વિદ્યાર કરતા એવા : તે શ્રીધર્મભૂતિસુરિજીને માર્ગમાં મહાદી નટારે
ધારણ કરનારો, કંથારી કંઠાયેલાં શરીરવાળો. તથા ભયંકર મુખવાળો
એક યોગી મદ્યો. તે યોગી આ શ્રીધર્મભૂતિસુરિજીને જોઈને પોતાના
મનમાં વિચારવા લાગ્યો કે, વિશાલ લસાટવાળો ખરેખર આ કોઈ પણ
બ્રહ્મસક્તિવાળો પુરુષ જણાય છે. હવે કોઈ પણ પ્રકારે આ પુરુષને
હાંતે લે તેવું જોગશીઆને બલિદાન આપું, તે ખરેખર તે જોગશીઆ
મને મારી ઈચ્છી વસ્તુ આપશે. એમ વિચારી તે યોગી તે શ્રી
ધર્મભૂતિસુરિજીની પાછળ પાછળ ચાલવા લાગ્યો. તેને પાછળ આવતા
જોઈને તે આચાર્યમહારાજ પણ પોતાના મનમાં શંકા પામીને વિ-
ચારવા લાગ્યા કે, ખરેખર આ કોઈક પણ યોગીવેગધારી દુષ્ટ કાપાલિક
છે, માટે હવે આપણે બહુ સાવચેતીધીજ રહેવું; એવામાં તે શ્રી
ધર્મભૂતિસુરિજી પોતાના યતિપરિવાર સહિત સાવધાન રદ્ધાથકા એ
વડના વૃક્ષની નીચે વિશ્રામ લેવામાટે બેઠા; એવામાં અવસર મળ-
વાથી તે કાપાલિક પણ ત્યાંજ તે વડના વૃક્ષની નીચે આવીને પોતાના
કમડામાં રહેલા મંત્રેલા જાળના છટકાવધી તે મઘળા યતિઓને
મૂર્છિત કરવાને તૈયારી કરવા લાગ્યો. એવામાં જાણેલા છે તે યોગીને
અભિપ્રાય જેમણે એવા, તે શ્રીધર્મભૂતિસુરિજીએ મંત્રના પ્રયોગથી
તે કાપાલિકને ત્યાંજ રાખી રાખ્યો, પછી તેજ કાણે તે ગુરૂમહારાજે
બીજા મંત્રના પ્રયોગથી તે યોગીને ત્યાંજ પત્થરમય અને ચેષ્ટારહિત
કર્પો. એવામાં ત્યાં નજીકના ગામમાં રહેનારા ઘણા લોકો વિવાડના
પ્રસંગમાં જતાથકા તેજ વડના વૃક્ષની નીચે આવી પહોંચ્યા. તેઓ
તે દુષ્ટ કાપાલિકને ચેષ્ટારહિત પત્થરમય થયેલો જોઈને ખુશી થયાથકા
આચાર્યમહારાજને વંદન કરી કહેવા લાગ્યા કે, હે ભગવન! આ
દુષ્ટ કાપાલિકે આસપાસના ગામોમાંથી અનેક લોકોનાં બાળકોનું
હરણ કરેલું છે. આરં થયું કે, આપે તે દુષ્ટને પત્થરમય બનાવી
દીધો છે. એમ કહી ગુરૂમહારાજને વાંદીને તે સવળા લોકો પોતાના
કચ્છિત સ્થાનકે ગયા. પછી તે ગુરૂમહારાજ પણ તે કાપાલિકની એવા
પ્રકારની દુષ્ટતાને જાણીને, તેને તેવો પત્થરમયજ ત્યાં ઉભેલો મૂકીને,
તથા ત્યાંથી વિદ્યાર કરીને નજીકના એક ગામમાં ગયા, અને ત્યાં

તે ગામના ચોરામાં શત્રિએ નિવાસ કરી રહ્યા. એવામાં વિવાહમાટે ગયેલા તે લોકો પણ નજીકના ગામમાં પોતાનું કાર્ય કરીને પ્રભાતે ફરીને તે ગામમાં આવ્યા, અને તે દુષ્ટ કપાલીનો વૃત્તાંત તે ગામના લોકોને કહેવા લાગ્યા. તે સાંભળી ખુશી થયેલા તે ગામના લોકો એકઠા થઈ, ગુરુમહારાજ પાસે આવીને વંદન કરી કહેવા લાગ્યા કે, હે પૂજ્ય ! તે દુષ્ટ કપાલીએ અમારાં બાલકોનું હરણ કરી અમેને ઘણા કાલસુધી દુઃખ આપેલું છે. હવે આ સમયે તેને પાંચરમય બનાવીને આપે અમારાપર મહોટો ઉપકાર કરેલો છે. પછી તે ગામના લોકોએ તે શ્રીધર્મમૂર્તિસ્મરિણાં તે ચોરામાં મહોતસવપૂર્વક પગડાં રથાખ્યાં. પછી ગુરુમહારાજ પણ તે લોકોના આગ્રહથી તે ગામમાં ચારદિવસોસુધી રહ્યા. પછી તેમના ઉપદેશથી તે ગામના ઘણા લોકોએ શ્રવણેસાનાં પ્રત્યાખ્યાન કર્યાં. પછી ત્યાંથી વિહાર કરી તે ગુરુમહારાજ નગરપાલકનામના નગરમાં પધાર્યા, તથા સંઘના આગ્રહથી ત્યાંજ ચતુર્માસ રહ્યા. ત્યાંથી વિહાર કરી તે ગુરુમહારાજ પાછા બાહુડમરનગરમાં પધાર્યા, તથા સંઘના આગ્રહથી વિક્રમ સંવત ૧૬૫૯ માં ત્યાંજ ચતુર્માસ રહ્યા. ત્યાં વડોરાગામના સાગરમંદિરનામના ચેડે તે ગુરુમહારાજના મુખથી આવતાં બારે ત્રતો ગ્રહણ કર્યાં. વળી તે ગુરુમહારાજના ઉપદેશથી તે ચેડે ત્યાં સ્વામિનારાયણઆદિક ધર્મકાર્યોમાં ઘણું દ્રવ્ય ખર્ચ્યું. પછી ચતુર્માસબાદ ત્યાંથી વિહાર કરીને તે શ્રીધર્મમૂર્તિસ્મરિણ અનેક ગામો તથા નગરો આદિકમાં ભવ્યલોકોના સમૂહોને પ્રતિબોધતાધકા અનુક્રમે આશાનિવાસી, તથા પૂર્વ વર્ણવેલા એવા કુરપાલ અને સોનપાલ નામના બે ભાઈઓની વિનંતિથી વિક્રમ સંવત ૧૬૬૫ માં આગરાનામના નગરમાં પધાર્યા. ત્યારે સકલસંઘસહિત તે બંને ભાઈઓએ પરિવારયુક્ત એવા તે આચાર્યશ્રીને મહોટા આડંબરથી તે આગરાનગરમાં પ્રવેશાનહોતસવ કર્યો.

એવીરીતે માર્ગમાં લોકોના સમૂહોથી નમસ્કાર કરાતા એવા તે આચાર્યમહારાજ પણ પોતાના પરિવારસહિત નગરીની અંદર પ્રવેશ કરીને ઉપાશ્રયમાં પધાર્યા. ત્યારબાદ તે કુરપાલ અને સોનપાલ નામના બંને ભાઈઓએ આચાર્યમહારાજને વિનંતિ કરી કે, હે ભગવન ! પૂર્વે આપ સાહેબે આપેલા ઉપદેશને અનુસારે અમેએ તે બંને જિમમંદિરો બંધાવવામાટે જમીનમાં પાયા બોલાવવાને પ્રા-

રંભ ક્યો, પરંતુ તે ભૂમિમાં જેમ જેમ ખોદવામાં આવ્યું, તેમ
 તેમ તેમાંથી કોલસાનો સમૂહ નિકળવા લાગ્યો. અને તેથી તે જિન-
 મંદિરો બંધાવવાનું કાર્ય અમોએ જેમનું તેમ અધુરું છોડી દીધું છે.
 તે સાંભળી ગુરૂમહારાજે - કહ્યું કે, હવે તમે તે માટે ફિકર ન કરો!
 દેવગુરૂની કૃપાથી આપણે તેનું કારણ ચોધી કહાડીશું. એવીરીતે
 ગુરૂમહારાજે આવાસન દેવાથી તે બન્ને ભાઈઓ ખુશી થઈ, ગુરૂ-
 મહારાજને વાંદી પોતાને ઘેર ગયા. પછી મધ્યાહ્નને પ્રતિક્રમણ કર્યા
 બાદ રાત્રિએ ગુરૂમહારાજે ગચ્છની અધિષ્ઠાત્રી એવી મહાકાલીદેવીનું
 સ્મરણ કર્યું. તેજ ક્ષણે તે દેવી પણ પ્રગટ થઈને ગુરૂમહારાજને વાંદીને
 કહેવા લાગી કે, હે ભગવન! આપે શામાટે મારું સ્મરણ કર્યું છે?
 ત્યારે ગુરૂમહારાજે પણ તે બન્ને ભાઈઓએ કહેલો વૃત્તાત તે દેવીને
 કહી સંભળાવ્યો. તે સાંભળી દેવીએ કહ્યું કે, હે ભગવન! તે સ્થાન
 આગામીકાળમાં નદીમાં આવેલા મહોદ્ધા જલપ્રવાહથી તણાઈને
 નાશ પામનારું છે, અને તેથી ત્યાં જિનમંદિરો નહિ બંધાવવામાટે
 મેંજ ત્યાં જમીનમાં કોલસાનો સમુદાય વિકુર્યો છે, તે સાંભળી
 ગુરૂમહારાજે કહ્યું કે, ત્યારે હે માતાજી! આ શહેરમાં ખીલું કોઈ
 નિર્ભય સ્થાન તે કાર્યમાટે દેખાડીને કૃપા કરી તે બન્ને ભાઈઓનાં
 મનોરથોને તમે સંતોષ કરો? ત્યારે દેવીએ કહ્યું કે, તેઓના ઘર પાસે
 રહેલી હરિતશાલાની ભૂમિમાં જિનમંદિર બંધાવવાનું કાર્ય વિપ્ર
 રહિત થશે. એમ કહી તે મહાકાલીદેવી ગુરૂમહારાજને વાંદીને
 પોતાને સ્થાનકે ગઈ. પછી પ્રભાતે વાંદવામાટે આવેલા તે બન્ને ભા-
 ઈઓને ગુરૂમહારાજે કહ્યું કે, હે ઉત્તમ આચર્યો! જિનમંદિર બંધાવવા
 માટે તમેએ હાલમાં જે સ્થાન નિશ્ચય કર્યું છે, તે સ્થાન આગામિ-
 કાળમાં નદીમાં આવનારા મહોદ્ધા જલપ્રવાહથી તણાઈને નાશ પામવાનું
 છે, માટે તે સ્થાનને તણને તમારી હરિતશાલામાંજ તે કાર્ય કરવું
 ઉચિત છે. પછી ને બન્ને ભાઈઓએ પણ ગુરૂમહારાજના ઉપદેશને
 અનુસારે પોતાના હાથીઓને બાંધવાની ગજરાલાની ભૂમિમાંજ
 ફરીને જિનમંદિર બંધાવવામાટે વિક્રમ સંવત ૧૬૬૫ના મહાસુદ ત્રીજને
 દિવસે મહોત્સવપૂર્વક પાંચો નખાવ્યો. તે સમયે તે બન્ને ભાઈઓએ
 ત્યાંના સઘળા યાચકોને ભોજન, વસ્ત્રો, તથા દ્રવ્યઆદિકના ઘણાં
 દાનથી સતૃપ્ત કર્યા. તેમજ ઘણું ધન ખર્ચી પોતાના સાધર્મિકોનું પણ
 સ્વામિવાતસલ્ય કર્યું. પછી અતુર્માસબાદ તે બન્ને ભાઈઓ પોતાના

કુટુંબ સહિત પરિવારથી વીર્યેલા એવા તે શ્રીધર્મભૂતિસરિણી સાથેજ સંમેતશિખરજીતીર્થની યાત્રા કરવામાટે ચાલ્યા. ત્યાં માર્ગમાં યાત્રકલોકોને દાન આપતા, તથા શુરમહારાજના ઉપદેશથી પોતાના સાધર્મિકોનો ઉદ્ધાર કરતાથકા અનુકંમે તેઓ સંમેતશિખર નામના તીર્થમાં આવ્યા. પછી તેઓ શુરમહારાજે બતાવેલી વિધિથી જિનેશ્વરપ્રભુની પ્રતિમા, તથા ચરણોની દ્રવ્યથી તથા ભાવથી પૂજા કરીને પોતાના આત્માને કૃતાર્થ માનતાથકા તે બંને પાંધવો તે પર્વતપરથી ઉતરીને શુરમહારાજની સાથે નીચેના ભાગમાં (પર્વતની તલેટીમાં) ઉભા કરેલા પોતાના તણુઓમાં આવ્યા. વળી તેઓએ શુરમહારાજના ઉપદેશથી ત્યાં અઠાણમહોત્સવ કર્યા. તેમજ વળી તે બંને ભાઈઓએ તે પર્વતપર રહેલી જિનપાદુકાઓથી પવિત્ર થયેલી સઘળી હરીઓનો જીર્ણોદ્ધાર કરાવ્યો. એવીરીતે તે યાત્રાથી ખુશી થયેલા તે બંને ભાઈઓ પોતાના કુટુંબસહિત શુરમહારાજની સાથે ત્યાંથી પાછા વળી, તથા નિર્ધિન પોતાના નગરમાં આવી બંને જિનમંદિરોનું પ્રારભેકું કાર્ય વિસ્તરહિત કરાવવા લાગ્યા. પછી તે શ્રીધર્મભૂતિસરિણી પણ ત્યાંથી વિહાર કરી પોતાના ચરણકમળોથી ગામોગામને પવિત્ર કરતાથકા પોતાના પરિવારસહિત જયપુરનામના નગરમાં પધાર્યા, તથા ત્યાંના સઘે મહોત્સવસહિત તેમના નગરમાં પ્રવેશ કરાવ્યો, અને સંઘના આગ્રહથી તેઓ ત્યાં ચતુર્માસ રહ્યા. ત્યાંના નાગડાગોત્રવાળા જીહારમશ્વનામના ઉત્તમ આવકેતે આચાર્યમહારાજના ઉપદેશથી શ્રીચંતિતાથપ્રભુની એક સુવર્ણમય પ્રતિમા ભરાવી, અને તેજ શુરમહારાજે બતાવેલી વિધિથી વિક્રમસંવત ૧૬૬૬ ના પોપ સુદ પાંચમે ત્યાંના એક જિનમંદિરમાં પ્રતિષ્ઠિત થયું. પછી તે ઉત્તમ આવકે પોતાની સ્ત્રી રમાદેવીસહિત આવકનાં બારે યતો તે શુરમહારાજના સુખથી અગીકાર કર્યા. વળી ઘણું દ્રવ્ય ખર્ચીને તે આવકે ત્યાં દવામીવાત્સલ્યઆદિક ધર્મનાં કાર્યો કર્યા. વળી જૈનશાસ્ત્રોનાં બાર ગ્રંથો લખાવીને તે સ્ત્રીસર્તારે શુરમહારાજને ભેટ કર્યા. પછી ચતુર્માસમાદ શુરમહારાજ ત્યાંથી વિહાર કરીને અનુકંમે સાદરીનામના ગામમાં પધાર્યા, તથા ત્યાંના સઘે મહોત્સવ આડંબરથી તેમના પ્રવેશમહોત્સવ કર્યા. શુરમહારાજ પણ પોતાના પરિવારસહિત તે સાદરીગામમાં પ્રવેશ કરી

ઉપાશ્રયમાં રહ્યા પછી તીર્થનાં માહાત્મ્યનાં વર્ણનવાળી, અને અમૃતધારાની નીકસરિખી તે શ્રીધર્મમૂર્તિમુરિચની ધર્મદેશના સાંભળીને સમરસિંહનામના એક ઉત્તમ આવકે ત્યાં નજીકમાં રહેલી પંચતીર્થની સંઘસહિત યાત્રા કરવામાટે મનોરથ કર્યો. પછી તે શ્રાવકે ઉભા થઈ સભામાં હાથ જોડી સંઘને તથા ગુરુમહારાજને યાત્રા કરવાને આવવામાટે નિમંત્રણ કર્યું. પછી શુભદિવસે સંઘના મસે માણસોસહિત તે સમરસિંહ આવકે પરિવારયુક્ત થયેલા એવા તે ગુરુમહારાજની સાથે યાત્રા કરવામાટે ત્યાંથી પ્રયાણ કર્યું. એવીરીતે ગુરુમહારાજ સંઘસહિત પ્રથમ રાણકપુરમાં પધાર્યા. ત્યાં પૂર્વે પારનાં વંશમાં મુકુટસરખા ધત્તારાહ નામના ઉત્તમ આવકે ઘણું ડબ્બ ખરચીને જૈનશાસ્ત્રોમાં વર્ણવેલા નલિનીગુહમ નામના વિમાનની તુલના કરનારા ત્રેલોક્યદીપક નામના શ્રીયુગાદિદેવનાં ત્રિશાસનિનપ્રાસાદને જોઈને તે આચાર્યમહારાજ ખુશી થયાથકા પોતાના આત્માને ધન્ય માનવા લાગ્યા. પછી ગુરુમહારાજના ઉપદેશથી તેજ ધત્તારાહ નામના ઉત્તમ આવકના વંશમાં થયેલાં તે ધનવાન સમરસિંહે તે જિનપ્રાસાદના જીર્ણોદ્ધારનું કાર્ય પ્રારંભ્યું. એવીરીતે તે રાણકપુરતીર્થની યાત્રા કર્યામાટે ગુરુમહારાજ પણ સંઘસહિત નાગોડ નામના ગામમાં પધાર્યા. ત્યારે તે ગામના સઘે સંઘસહિત તે ગુરુમહારાજને મહોદા આડંબરથી પ્રવેશમહોત્સવ કર્યો. અને ગુરુમહારાજ પણ સંઘસહિત ત્યાં બે દિવસો સુધી રહ્યા. એવીરીતે ત્યાંના પ્રાચીન જિનમંદિરોની યાત્રા કરીને તે મધ્યે સંઘ નાહુલાઈ નામના ગામમાં આવ્યો. અને ત્યાં પણ પ્રાચીન જિનમંદિરોની યાત્રા કરીને સંઘસહિત ગુરુમહારાજ વરકાણા નામના ગામમાં આવ્યા, તથા તે વધારે પ્રાચીન તીર્થમાં ત્રણ દિવસો સુધી ગુરુમહારાજ સંઘસહિત રહ્યા. ત્યાં શ્રીપાર્શ્વપ્રભુના જિનમંદિરને કંઈક અણું થયેલું જોઈને ગુરુમહારાજના ઉપદેશથી તે સંઘપતિ સમરસિંહે તે તીર્થના જીર્ણોદ્ધારનું કાર્ય પ્રારંભ્યું. ત્યારપછી તે સંઘ ગુરુમહારાજસહિત ઘણેશ નામના ગામમાં આવ્યો, અને ત્યાંના જિનમંદિરોની યાત્રા કરીને ગુરુમહારાજ પણ પાછા તે સાદરીગામમાં આવ્યા. ત્યારપછી ગુરુમહારાજના ઉપદેશથી તે સમરસિંહે ત્યાં તેમના મુખથી બાર વ્રતો અંગીકાર કર્યા. તે વખતે તે સમરસિંહે સ્વામિવાત્સલ્યઆદિક ધર્મકર્મોમાં ઘણાં ધનનો ખર્ચ કર્યો. પછી તેમનાજ ઉપદેશથી તે સમરસિંહે ત્યાં શ્રીયુગાદિપ્રભુની રૂપાની પ્રતિમા સ-

રાવી, અને તે ગુરૂમહારાજના ઉપદેશથી ત્યાંના એક જિનમંદિરમાં
 વિક્રમ સંવત ૧૬૬૬ ના વૈશાખ સુદ તેરસે મહોત્સવપૂર્વક પ્રતિષ્ઠા કરાવી
 સ્થાપન કરી. પછી વૈરાગ્યયુક્ત ચિત્તવાળા તે સમરસિંહે બાપી ર-
 હેલું પોતાનું સંઘળું ધન ધર્મકાર્યોમાં વાપરીને તે શ્રીધર્મભૂતિસરિ-
 છની પાસે દીક્ષા લીધી, અને ગુરૂમહારાજે પણ તેમનું “ સૌભાગ્ય-
 સાગરંત ” એવું ગુણનિષ્પન્ન નામ રાખ્યું. એવીરીતે વિક્રમસંવત
 ૧૬૬૬ ના વૈશાખ વદ નોમને દિવસે તેમની દીક્ષા વેળાએ તેના
 ગુણસિંહઆદિક ત્રણ પુત્રોએ મહારા બાડબંધી મહોત્સવ કર્યા. હવે
 એવીરીતે ને શ્રીસૌભાગ્યસાગરઆદિક મુનિજાના સમૂહથી શોભતા
 એવા તે શ્રીધર્મભૂતિસરિચરણ ત્યાંથી વિહાર કરીને પાલી નામના
 નગરમાં પધાર્યા, અને ત્યાંના સંઘે પણ અત્યંત આદરમાનથી તેમને
 પ્રવેશમહોત્સવ કર્યો. ગુરૂમહારાજ પણ શિષ્યોના પરિવારસહિત તે
 નગરમાં પ્રવેશ કરી ઉપાશ્રયમાં રહ્યા. તે પાલીનગરમાં નથમદ્દલ નામનો
 સાચીહરજ્ઞાતિને એક બ્રાહ્મણ વસતો હતો, અને તે ત્યાં પુસ્તકો લખી
 પોતાની આજીવિકા ચલાવતો હતો. તે બ્રાહ્મણ એક સમયે પુસ્તકો
 લખવાનું કામ લેવામાટે શ્રીધર્મભૂતિસરિચરણની પાસે આવ્યો, અને
 પોતાના અક્ષરો તેણે ગુરૂમહારાજને બતાવ્યા. હવે તેનાં તે અત્યંત
 મનોહર અક્ષરો જોઇને ગુરૂમહારાજ પણ પોતાના હૃદયમાં ખુશી થયા.
 વળી તે બ્રાહ્મણે વ્યાકરણનો અભ્યાસ કર્યો હતો, અને તેથી તે સંસ્કૃત
 ભાષામાં પણ નિપુણ હતો. વળી તેની સ્ત્રી મૃત્યુ પામેલી હોવાથી
 તે પોતાના ઘરમાં પણ એકાકીજ હતો. પછી ગુરૂમહારાજે પણ તેને
 લાયક તથા વિદ્વાન બહીને વૈરાગ્ય ઉત્પન્ન કરનારો ધર્મનો ઉપદેશ
 આપ્યો. એવીરીતે તે શ્રીમાન ગુરૂમહારાજની અમૃત સરખી મધુર
 ધર્મદેશના સાંભલીને વૈરાગ્ય થવાથી તે નથમદ્દલ બ્રાહ્મણે ગુરૂમહારા-
 જ પાસે દીક્ષા લીધી. તથા ગુરૂમહારાજે પણ “ નાથાગણી ” એવું
 તેનું નામ પાડ્યું. પછી તે નાથાગણીજીએ ત્યારથી માંડીને ઉક જિવિ-
 તપર્થે શ્રીમાન, જયસિંહસુરિઆદિક અવલગચ્છના આચાર્યોએ
 રથેક્ષા અનેક પ્રયત્ન મનોહર અક્ષરોવડે લખવાનું કાર્ય કર્યું. પછી
 તે ગુરૂમહારાજ પણ ત્યાંના સંઘના આગ્રહથી તે પાલીનગરમાંજ
 ચતુર્માસ રહ્યા, અને તે ચતુર્માસની અંદર ત્યાંના રહેવાસી મહિરાજ
 નામના ચૈત્તે ભાવથી તે ગુરૂમહારાજની ઘણીજ બક્ષિત કરી. વળી
 ગુરૂમહારાજનો ઉપદેશ સાંભળીને તે મહિરાજચૈત્તે ત્યાં એક મનોહર
 ઉપાશ્રય બંધાવ્યો.

પછી ચતુર્માસખાદ તે ગ્રીષ્મભૂતિસ્પરિશ્ચિત્ત્યાંથી વિહાર કરીને
 યતિઓના સમુદાયથી પરવર્ચાધિકા જોધપુર નામના નગરમાં પધાર્યા.
 ત્યાં આવકોમાં ઉત્તમ એવા સહસ્રમહત્તઆદિક આવકોના સમૂહોએ
 તેમનો મહોત્સવપૂર્વક નગરમાં પ્રવેશ કરાવ્યો. પછી ત્યાંના સંઘના
 આગ્રહથી તે આચાર્યમહારાજ તે જોધપુરનગરમાંજ ચતુર્માસ રહ્યા.
 પછી તે ગુરમહારાજના ઉપદેશથી તે ધનવાન સહસ્રમહત્ત નામના
 નામના નગરથી દસ લહીયાઓને (હાથથી પુસ્તક લખનારાઓને)
 બોલાવ્યા, અને ઘણા જૈનગ્રંથો લખાવ્યા તથા ત્યાં જાહેર કરાવીને
 તે ગ્રંથો તેમાંજ સ્થાપન કર્યા. ચતુર્માસખાદ ગુરમહારાજ ત્યાંથી વિહાર
 કરીને અનુક્રમે પાલણપુરમાં પધાર્યા. તે વખતે ત્યાંના સંઘે મહોત્સ
 આડંબરથી મહોત્સવપૂર્વક તેમનો તે નગરમાં પ્રવેશ કરાવ્યો. ગુરમ-
 હારાજ પણ એકવીગ મુનિવરોના પરિવારસહિત તે નગરમાં પ્રવેશ
 કરીને ઉપાશ્રયમાં પધાર્યા, તથા અમૃતની ધારાના વરસાદસ્પર્શી ધર્મ-
 દેશના આપીને તેમણે સમામાં આવેલા લોકોનાં મનને આનંદ પ-
 માડ્યો. હવે તે પાલણપુરનગરમાં વડોરાગોત્રવાળો રવિચંદ્રનામે ઉત્તમ
 આવક વસતો હતો. તેણે એક વખતે ત્યાં રહેલા આ ગ્રીષ્મભૂતિસ્પ-
 રિશ્ચિત્તે વિનંતિ કરી કે, હે પૂજ્ય ! મેં પૂર્વે પંચમીતપનો પ્રારભ કર્યો
 હતો, અને તે તપ આ વર્ષે સંપૂર્ણ થયો છે. હવે તે તપનું ઉચાપન
 (ઉજ્જમણું) કરવાની મારી ઇચ્છા છે, મારે આપસાહેબે મારાપર
 કૃપા કરીને ત્યાંમુધી અહીં રહેવું. પછી તે રવિચંદ્રઆવકે તે ગુરમહા-
 રાજના ઉપદેશને અનુસારે મહોત્સ આડંબરથી મહોત્સવપૂર્વક તે પં-
 ચમીતપનું ઉચાપન કર્યું. તે સમયે તેણે ઘણું દ્રવ્ય ખરચીને વિવિધ
 પ્રકારની જ્ઞાનની ભક્તિ કરી. વળી તે વખતે તે ઉત્તમ આવકે રવા-
 મિનાત્સલ્ય આદિક વિવિધ પ્રકારનાં ધર્મકાર્યો કર્યા. પછી તે આવકે
 ગુરમહારાજના ઉપદેશથી કમોટીના પાપાણમાંથી શ્રીનેમિનાથજીનેયર-
 ની અતિમનોહર મૂર્તિ ભરાવી. પછી એક સમયે ત્યાંના સકલસંઘે
 મળી ગુરમહારાજને વિનંતિ કરી કે, હે ભગવન ! હવે આપસાહેબનું
 શરીર જરાથી (વૃદ્ધાવસ્થાથી) જર્જરિત થઈ ગયું છે, અને તેથી
 હવે તે ગરીર વિહાર કરવાને સમર્થ નથી. મારે આપ અહીંજ સ્થિ-
 રવાસ કરો ? ત્યારે ગુરમહારાજે કહ્યું કે, હે ઉત્તમ આવકો ! સઘની
 આજ્ઞા તો શ્રીતીર્થંકરમહારાજને પણ માન્ય કરવી પડે છે. પરંતુ આ
 જદિનમુધી ચતુર્માસવિના હું ક્યાંય પણ સ્થિરવાસ કરીને રહેલ

નથી તો પણ વર્તમાનયોગે હું તમારી વિનંતી મારા ધ્યાનમાં લઈશ.
 ગુરુમહારાજે એમ કહેવાથી તે સકલ સંધે ત્યાં ચતુર્માસ કરવામાંડે
 વિનંતી કરી. એવીરીતના તેઓના આગ્રહથી તે ગુરુમહારાજ પો-
 તાના પરિવારસંહિત વિક્રમસંવત ૧૬૬૮ માં તે પાલજીપુર નગરમાંજ
 ચતુર્માસ રહ્યા. હવે ત્યાંના નવાખની કશિમા નામની એક પ્રાણમિય
 બેગમ છ માસથી એકાંતરીયા તાવથી પીડાતી હતી. નવાખસાહેબે તે-
 છીને તે તાવ દૂર કરવામાંડેઘણા ઘણા ઉપાયો કર્યા, તથા તેમાંડે ઘણા ઘણા
 વૈદ્યો તથા હકીમોને બોલાવ્યા. અને તેઓએ ઘણાઘણા પ્રકારનાં ઔષધો
 કર્યા, તો પણ તે બેગમસાહેબાને કોઈ પણ પ્રકારનો ફાયદો થયો નહીં.
 તથા તે તાવથી થીમે થીમે તેણીનું શરીર અત્યંત ખિંબ અને દુર્બલ
 થઈ ગયું. તે બેઠે તે નવાખ અત્યંત ચિંતાતુર થઈ પોતાના હૃદયમાં ખેદ
 પામવા લાગ્યો. પછી એક સમયે તે નવાખની પાસે રાજ્યના કોઈએક મંત્રિએ
 કહ્યું કે, સાહેબ ! આહી જૈનઆવડોના એક વૃદ્ધ યતિ આવેલા છે,
 અને તે મહા ઇક્ષમવાળા સંભગાય છે. તેમને બોલાવીને આપણાં
 બેગમસાહેબને નજરે કરો ? ખરેખર તે મહાઇક્ષમવાળા યતિ કોઈ
 પણ ઉપાયથી બેગમસાહેબના તાવને દૂર કરશે. એવીરીતનાં તેનાં
 વચનો સાંભળીને અત્યંત ખુશી થયેલા તે નવાખસાહેબ પોતેજ
 ઉત્તમુક થયાથક થોડા પરિવારસંહિત અકરમાતથીજ ગુરુમહારાજને
 ઉપાશ્રયે આવ્યા તે અવસરે ગુરુમહારાજ તો ત્યાં એકઠી થયેલી
 સભાપાસે વ્યાખ્યાન વાંચતા હતા. પછી તે નવાખસાહેબ પણ
 ગુરુમહારાજને નમસ્કાર કરીને તે સભામાંજ બેસી ગયા. તે વખતે
 તે આવડો અને આવિકાઓ આદિની એકઠી થયેલી સર્વ સભા તો તે
 નવાખસાહેબને ત્યાં આવેલા બેઠેને આશ્ચર્ય પામતીથઈ પોતાના
 હૃદયમાં વિવિધપ્રકારના તર્કવિતર્કો કરવા લાગી. પછી તે નવાખસા-
 હેબને ત્યાં બેઠેલા ઓવક શેઠીવાઓએ ઘણા સન્માનપૂર્વક સર્વની
 આગળ ગુરુમહારાજની ખાટ પાસે બેસાડયા. નમસ્કાર કરતાં એવા
 તે નવાખસાહેબને ગુરુમહારાજે પણ મહોટા સ્વસ્થી ધર્મલાલ આપ્યો.
 પછી અવસર જાણનારા ગુરુમહારાજે પણ તુરંતજ પોતાનું વ્યાખ્યાન
 સંપૂર્ણ કર્યું. તેવારપછી તે નવાખસાહેબે ઉભા થઈ હાથ બેઠી ગુરુ-
 મહારાજને પોતાની બેગમનો વૃતાંત કહી વિનંતિ કરી કે, હે પૂજ્ય !
 મારાપર કૃપા કરીને આપસાહેબ તેણીની તાવની ખિમારી દૂર કરો ?
 ત્યારે ગુરુમહારાજે પણ જિનશાસનની પ્રભાવના કરવામાંડે શ્રીમાન

રત્નસાગરજી નામના પોતાના ઉપાધ્યાયજીને ત્યાં જવાનો હુકમ કર્યો. એવીરીતે ગુરુમહારાજે હુકમ કરેલા એવા તે શ્રોત્વસાગરજી ઉપાધ્યાય પણ ત્યાં નવાખસાહેબના જનાનંમાનામાં તે બેગમની પાસે જવાને તૈયાર થયા. ત્યારે તે નવાખસાહેબે પણ તેમને બેસવામાટે પોતાની પાલખી આપવા માંડી. ત્યારે ઉપાધ્યાયજીએ કહ્યું કે, હું નરેંદ્ર! અમે મુનીઓ વાહનપર બેસીએ નહીં. પગે ચાલીનેજ અમે ત્યાં આપના અંતપુરમાં આવીશું. તે સાંભળી આશ્ચર્ય પામેલા તે નવાખસાહેબ પણ તે ઉપાધ્યાયજીમહારાજની સાથેજ પોતાના પરિવારસહિત પગે ચાલીનેજ પોતાના અંતપુરમાં આવ્યા. ગુરુમહારાજ પણ ધ્યાનવહી પડિશ્ચીને એક બાલસાધુસહિત તે નવાખસાહેબની સાથે જનાનખાનામાં તે બેગમપાસે આવ્યા. તે સમયે ત્યાં તે બેગમ પણ શીતયુક્ત તાવથી પીડાતીથકી, તથા જેના શરીરમાં ફક્ત હાઠ અને ચામડીજ રહેલી છે એવી થકથકી, પલંગપર મુતી મુતી રાંધેલી હતી, તથા મૃત્યુની ઈચ્છા કરતી હતી.

પછી ગુરુમહારાજ પણ નવાખની આજ્ઞા લેઈને તે બેગમ પલંગપાસે સ્થાપન કરેલી એક પાટને પોતાના ઓઘાથી પ્રમાર્જ કરી તેપર બેઠા. નવાખસાહેબ પણ ત્યાં એક ખુરસીપર બેઠા. પછી તે શ્રીમાનરત્નસાગરજી ઉપાધ્યાયજીની આજ્ઞાથી એક દાસીએ ઘોષેલી સંદેહ સાડી લાવીને ઉપાધ્યાયજીને આપી, પછી ઉપાધ્યાયજી મહારાજે પણ મહાકાર્તિકવીનું ધ્યાન ધરીને, તથા તે કપડાની સંદેહ સાડીને જવરાપહારમંત્રથી મંત્રીને તે સાડી પાછી દાસીને આપી. પછી ગુરુમહારાજે આજ્ઞા કરવાથી તે દાસીએ તે સાડીવડે બેગમસાહેબનું સમસ્ત શરીરઢાંકી દીધું. પછી ગુરુમહારાજે ઉઠીને પોતાનો ઓઘા તેણીના પલંગપર અંદર આકાશમાં દેશ્યો, તથા પોતાના મનમાં જવરાપહારમંત્રનો પાઠ કર્યો. ઘોડા વખત પછી ગુરુમહારાજે હુકમ કરવાથી તે દાસીએ તે સાડીને બેગમના શરીરપરથી ઉતારીને એક પાટલાપર રાખી. તે વખતે તે નવાખસાહેબ તો એક મુગા માખૂસનીપેડે બોનજ મારી બેઠા હતા, તે તે સમયે ક્રિયા જોતા હતા. તેજ ક્ષણે તે બેગમસાહેબ પણ તાવ ઉતરી જવાથી બીજાનાપરથી ઉઠીને લજ્જનથી નીચું મુખ રાખી બેઠી, તથા હાથ લેડીને તેણીએ ઉપાધ્યાયજીમહારાજને નમસ્કાર કર્યો. એવીરીતે પોતાની તે બેગમને તાવરહિત ધોષેલી બળીને નવાખસાહેબે પણ ખુરસી પર એકદબાર અસરદી (મુવર્જના સિદ્ધા)

તે ઉપાધ્યાયજીના ચરણોમાં મૂકીને નમસ્કાર કર્યો. ત્યારે ઉપાધ્યાયજીએ
 કહ્યું કે, હું રાજન! અમે નિરપૃહી મુનિઓ દ્રવ્યને સ્પર્શ પણ કરીએ
 નહી. આ દ્રવ્યને તો કાળા નાગસરખું ભયંકર જાણીને અમેએ
 તેનો ત્યાગ કરી આ સાધુપણું અંગીકાર કર્યું છે. એવીરીતે તેમનું
 નિરપૃહીપણું જાણીને નવાખસાહેબ તો પોતાના મનમાં થણુંજ
 આશ્ચર્ય પામ્યા. એવામાં પાટલાપર પડેલી કપડાની તે સાડીને કં-
 પતી જોઇને ભય પામેલા નવાખસાહેબે ગુરુમહારાજને તેનું કારણ
 પૂછ્યું. ત્યારે ગુરુમહારાજે કહ્યું કે, બેગમસાહેબના શરીરમાં
 હામસ થયાં જે રીતજવર રહેલો હતો, તે આ સાડીની અંદર
 દાખલ થયેલો છે, અને તેથી આ સાડી કંપી રહેલી છે. વળી આ
 સાડી આવીજ રીતે હામસમુધી કંપ્યા કરશે. હવે આ સાડી કો-
 હવે પણ પોતાના શરીરપર ધારણ કરવી નહી. જમીનની અંદર
 પાંચહાથ ઉંડા ખાડો ખોદીને તેમાં આ સાડીને દાટી દેવી, તથા તે-
 પર ઘુસિઆદિક નાખીને તે ખાડો પૂરીને સરંખી જમીન કરી લેવી,
 તથા તેપર કાંઠાઆદિક પાથરી દેવા. એવીરીતે ત્યાં નાખેલા તે કાંઠા-
 આદિક પણ વાયુપિના હામસમુધી કંપ્યા કરશે. એમ કહીને બેગમ
 તથા નવાખસાહેબથી નમસ્કાર કરાવેલા તે શ્રીરત્નસાગરજી ઉપાધ્યાય
 પણ બાલસાધુસહિત ઉપાગ્રયે આવ્યા, તથા ત્યાં ગુરુમહારાજને
 વંદન કરીને, તે સઘળો જીવાંત નિવેદન કરી આહારપાણી કર્યાં. પછી
 ભય પામેલા તે નવાખે તો ઘૂરતજ તે સાડીને પોતાના નોકરો મારફતે
 વનની અંદર ગુરુમહારાજે કહેલી વિધિમુજબ જમીનમાં દાટી
 દીધી. પછી પોતાની તે બેગમને તાવરહિત થયેલી, તથા આનંદ
 કરતી જોઇને અત્યંત ખુશી થયેલા નવાખસાહેબ બોજન કર્યા-
 બાદ બેહુમર અસરફીઓ સાથે લેઇને પરિવારસહિત ગુરુમહારાજ
 પાસે આવ્યા. તથા ત્યાં ગુરુમહારાજને નમસ્કાર કરી તે નવાખસાહેબે
 બેહુમર અસરફીઓ તેમની આગળ ભેટ ધરી. ત્યારે ગુરુમહારાજે
 તેમને કહ્યું કે, હું રાજન! અમે હુમેશાં દ્રવ્યઆદિક પરિમિલને
 તજીને નિરપૃહીજ રહીએ છીએ. કેવળ અમારા આત્માનો અને પરના
 ઉપકાર કરવામાંજ તત્પર રહી દયામય ચિત્તાળા થયાથકા આ પૃથ્વીપર
 વિચરીએ છીએ. પછી તે નવાખસાહેબના અત્યંત આમહુથી ગુરુ-
 મહારાજે હુકમ કરેલા આવકોએ તે દ્રવ્યવડે ત્યાં એક મનોહર ઉપા-
 ગ્રય કરાવ્યો. પછી ગુરુમહારાજના ઉપદેશથી તે નવાખે તથા તેની

તે બેગમે માંસમદિરા ત્યાગ કરવાનાં પચ્ચબાણુ કર્યાં. પછી અતુ
 શરીર સુધરી ગયાબાદ તે બેગમે ચતુર્માસની અંદર હુમેશાં ગુર
 હારાજને વાંદવામાટે આવતી, તથા ત્યાં (આવકશ્રાવિકાએને)
 ફેલઆદિકની પ્રભાવના આપતીથકી પુણ્ય ઉપાર્જન કરતી હત
 હવે ચતુર્માસ સંપૂર્ણ થયાબાદ ગુરુમહારાજ ત્યાંથી વિહાર કરી પે
 તાના પરિવારસાહન વૃદ્ધપણાથી ધીમે ધીમે ગિરનારપર્વતપાસે
 છર્ણદુર્ગ (જુનાગઢ) નામના નગરમાં પધાર્યાં. તથા ત્યાં ગિરનાં
 પર્વતપર ચડીને શ્રીનેમિનાથપ્રભુનાં દર્શન કરી તેઓ પોતાના આ
 રાને સંલભ માનવા લાગ્યા. પછી તે પર્વતપરની ઉંચીને તથા મે
 સાવનમાં યાત્રા કરીને યતિઓના રુમૂદથી વીટાયાથકા તેઓ જુના
 ગઢનગરમાં પધાર્યાં. ત્યાં ગાંધીગોત્રવાળા લક્ષ્મીચંદ્રઆદિક સંકલમ
 મળીને તેમનો ઘણા સન્માનપૂર્વક પ્રવેશમહોત્સવ કર્યો. હવે તે શ્રી
 ધર્મચર્ચિત્સરિજીવું જુદાવસ્થાથી જર્જરિત થયેલું શરીર જોઇને ત્યાંના
 સંઘે ત્યાં નિવાસ કરવામાટે આમહુથી વિનંતિ કરી પરંતુ ઉમ્મિ
 હાર કરનારા તે ગુરુમહારાજે ત્યાં માસકામણુજ કર્યું. તેવારપછી ત્યાંથી
 વિહાર કરીને તેઓ પ્રભાસપાટણનામના નગરમાં પધાર્યાં, તથા ત્યાંના
 સંઘે મહોત્સવપૂર્વક તેમનો નગરમાં પ્રવેશ કરાવ્યો. હવે ત્યાં તેમને
 એક વખતે પોતાના સઘળા મુનિઓના પરિવારને એકઠો કર્યો. પ
 એકવખતે ને શ્રીધર્મચર્ચિત્સરીથરજીએ મધ્યરાત્રિએ ગમ્મઠની અધિ
 યિકા એવી શ્રામહાકાલીદેવીનું સ્મરણ કર્યું. ત્યારે તે દેવી પ
 તેજ સમયે ત્યાં તેમની પાસે પ્રકટ થયાં, તોપણ ગુરુમહારાજે તેણી
 હીઠી નહી. દેવીએ પોતાના દિવ્ય પ્રભાવથી ઉઘોત કર્યો, તોપ
 ગુરુમહારાજે તેમને જોયાં નહી. એવીરીતે તેણીના ન દેખાવાથી તે
 વામાં ગુરુમહારાજ ચિંતાતુર થાય છે, તેવામાં ઉપયોગ દેવાથી તે
 વીએ તે ગુરુમહારાજનું આયુ હવે બાકી પાંચ દિવસોનું છે એ
 જાણ્યું, અને તેથીજ ગુરુમહારાજે તે દેવીને જોયાં નહી. ત્યારે
 તજ તે દેવીએ ગુરુમહારાજને કહ્યું કે, હે પૂજ્ય! આજે આપે મા
 શામાટે સ્મરણ કર્યું છે? એવીરીતની તે દેવીની વાણી સાંભળી
 આશ્ચર્ય પામીશા ગુરુમહારાજે કહ્યું કે, હે માતાજી! આજે હું એ
 પને દેમ જોઇ શકતો નથી? ત્યારે તે દેવીએ કહ્યું કે, હે પૂજ્ય!
 સ્વરૂપ આયુવાળા માણસોને પ્રાપ્ત કરીને પ્રત્યક્ષ દેવોનું દર્શન કુર્ષક
 હોય છે. પછી ગુરુમહારાજે કહ્યું કે, હે માતાજી! આજે દેવ મહા

ત્યારે મારે મેં આપનું સ્મરણ કરેલું છે, તેમાંથી એક તો તમે મારો
 બાપનું પ્રમાણ કહો ? તથા બીજું હવે ગચ્છરાજ પદ મારે કેને
 રેલું ? અને ત્રીજું એ કે અર્જુનદેવીએ આપેલી વિદ્યા મારે કેને
 આપવી ? ત્યારે તે દેવીએ કહ્યું કે, હું પૂજ્ય ! હવે આપનું આશ્ર
 ફક્ત પાંચ દિવસોનું બાકી છે. વાળી દીક્ષાપર્યાયથી જોતાંએ કે લધુ
 છે, છતાં પણ મહાન એવા શ્રીકલ્યાણસાગરસુરિજીને તમારે ગચ્છરાજી
 પદવી આપવી, કેમકે આજે પણ તે જિનશાસનનો ઉદ્યોત કરવારો
 દેખાય છે, અને આગામિકાળમાં પણ તે તેવાજ નિવડશે. તેમ તે વિદ્યાએ
 પણ તેમનેજ આપવી. કેમકે હું પણ તેમને સાનિધ્ય કરું છું, અને
 હવે પછી પણ કરીશ. એમ કહી તે દેવી યોતાના સ્થાનકે ગઇ.
 પછી પ્રભાને શ્રીધર્મભૂતિસુરિજીએ શ્રીકલ્યાણસાગરસુરિજીને એકાંતમ
 બોલાવીને સુરિમંત્રપૂર્વક આકાશગામિની તથા અદ્વયકારિણીઆદિક
 વિદ્યાઓ આપી. ત્યારબાદ તેમણે તેમને કહ્યું કે, હૈ વત્સ ! હવે તમારે
 ગચ્છનો ભાર ઉપાડીને જિનશાસનની પ્રભાવના કરવી. તેમજ વળી
 કંઈ પ્રયોજન આવી પડે તમારે ગચ્છનાં આધિપત્યિકા એવાં શ્રી-
 મહાકાલીદેવીજીનું સ્મરણ કરવું. તેમજ યોગ્ય પદ્ધતિને જોઇને, તથા
 તેની પરીક્ષા કરીને તેને આ વિદ્યાઓ આપવી. એમ કહીને તે
 શ્રીધર્મભૂતિસુરિજીએ બીજા પણ કેટલાક મંત્રોની આજ્ઞાએ તેમને
 આપી. પછી શ્રીરામસાગરઉપાખ્યાયજી આદિક સઘળા પરિવારને
 એકઠો કરીને તેમણે તેઓને કહ્યું કે, હવેથી તમે સઘળાઓએ આ
 શ્રીમાન કલ્યાણસાગરસુરિજીની આજ્ઞામાં રહેવું ત્યારે તેઓ સર્વેએ
 એવીરીતનું ગુરુમહાશયજી પવન પ્રમાણ કર્યું. પછી નિશ્ચિત થયેલા
 તે શ્રીધર્મભૂતિસુરિજી પાંચ દિવસોનું અનશન કરીને સમાધિમાં ત-
 ત્પર થયાથકા, તથા પચ્ચપરમેષ્ઠિના નમસ્કારનું ધ્યાન કરતાથકા, કેઈ
 પણ જાતની બ્યાધિચિનાજ વિક્રમ સંવત ૧૬૭૦ ના ચૈત્રસુદ પુનમને
 દિવસે સૂર્યોદયસમયે સ્વગલોડમાં ગયા. પછી આવકોએ મળીને
 મનોહર માંડવીમાં તેવીજરીતે પદ્માસને રહેલું તેમનું શરીર સ્થાપન
 કર્યું. પછી ત્રીવેણીના સંગમપર આવેલાં પ્રભાસતીર્થમાં ચંદનઆ-
 દિક ઉત્તમ કાષ્ઠોવડ તેમનાં શરીરનો અગ્નિસંસ્કાર કર્યો. પછી સંઘે
 તે સ્થાનકે એક દરી બંધાવીને તેમાં તેમનાં ચરણોની સ્થાપના કરી.
 પછી ત્યાંના સંઘે મળીને વિક્રમસંવત ૧૬૭૦ના ચૈત્રવદ ત્રીજને દિ-
 વસે શ્રીમાન કલ્યાણસાગરસુરિજીને ચહોત્સવપૂર્વક ગચ્છરાજી પદવી

આપી. એવીરીતે મહાપ્રભાવિક એવા આ શ્રીધર્મભૂતિસરિચ્છએ
 “ પદાવશ્યકવૃત્તિ ” તથા “ ગુણસ્થાનકમારોહબૃહદ્વૃત્તિ ” નામના
 એ બંધો રચેલા છે.

તેમના પરિવારમાં, સાત મહોપાધ્યાયો, પાંચ ઉપાધ્યાયો,
 નવ પ્રવર્તકપદને ધરનારા, તથા બ્યાસી બીજા યતિઓ હતા. સાધ્વીઓના
 પરિવારમાં પાંચ મહત્તરા, અગ્યાર પ્રવર્તિનીઓ, તથા સતાવન બીજી
 સાધ્વીઓ હતી. તેઓમાના સાત મહોપાધ્યાયો નીચે મુજબ હતા—૧
 શ્રીરત્નસાગરજી, ૨ શ્રીવિનયસાગરજી, ૩ શ્રીઉદયસાગરજી, ૪ શ્રીદેવ
 સાગરજી, ૫ શ્રીસૌભાગ્યસાગરજી, ૬ શ્રીસંબંધસાગરજી, તથા ૭, શ્રીચં
 રસાગરજી. વળી પાંચ ઉપાધ્યાયોનાં નામો નીચે મુજબ હતા—૧ સં
 કલભૂતિ, ૨ નાધાચંદ્રગણી, ૩ માણિક્યચંદ્રગણી, ૪ રાજભૂતિ, તથા ૫ સં
 કલકીર્તિ. કેટલાક મહોપાધ્યાયોના પરિવારમાં સાગરસાખા નિકળી.
 અને ઉપાધ્યાયોના પરિવારમાં ભૂતિશાખા, ચંદ્રશાખા તથા દીર્ઘશાખા
 ચાલુ થઈ. જ્ઞાનવર્ધન આદિક પ્રવર્તકપદના ધારનારોઓના પરિવારમ
 વર્ધન આદિક અનેક શાખાઓ નિકલી છે તે તે શાખાઓમાં થયેલા
 યતિઓએ પાળપોતાની પદાવલી જુદીજુદી લખેલી છે. તે જાણના
 અર્થીઓએ તે તે પદાવલીઓ જોઈ લેવી; કેમકે તે તે પદાવલીઓમાં
 તેઓનો વિસ્તારસહિત છતાં જ લખેલો છે, અર્થવિસ્તારના ભયથી તે
 વૃત્તાંત મેં અહીં લખ્યો નથી.

એ સર્વ યતિવર્ગમાં વય, દીક્ષા, તથા જ્ઞાનપર્યાયથી મર્યાદા,
 એવા શ્રીરત્નસાગરજી ઉપાધ્યાય રાજના મંત્રીની પેઠે શ્રીમાન કલ્યા
 જ્ઞસાગરમુરિચ્છની સેવા કરતાથકા, તથા સઘળા યતિસમુદાયને વૃદ્ધ
 દૃષ્ટિથી જોતાથકા, તેમજ સર્વને મહુણા, આસેવનાઆદિકની શિક્ષ
 દેવાને તત્પર, તેમજ આગમ, ન્યાયશાસ્ત્ર, કાવ્ય, તથા સાહિત્યશાસ્ત્ર
 આદિકમાં નિપુણ, તેમજ સ્વભાવથીજ અમૃતસરખી મધુરવાણીવાળા
 થયાથકા સમસ્ત ગચ્છની સાતસંભાળ કરતા હતા. વળી તેઓએ
 પશુ જીવદાંજીવ ગામો તથા નગરોમાં ઘણા આવકોને પ્રતિષ્ઠાપાયા છે. તેમજ
 તેમના ઉપદેશથી અનેક જિનપ્રતિમાઓની પ્રતિષ્ઠાઓ થયેલી છે.
 ઇત્યાદિક તેમના પદિવાગુ વર્ણન તેમના પ્રશિષ્ય શ્રીવૃદ્ધિમાગંડજીએ
 રચેલા ચોહાલીયાથી જાણી લેવું અર્થવિસ્તારના ભયથી અહીં લખ્યું નથી.

આ શ્રીધર્મભૂતિસરિચ્છના ઉપદેશથી થયેલી બીજી કેટલીક નેત્ર
 પ્રતિમાઓની પ્રતિષ્ઠા નીચે જણાવ્યા મુજબ જાણવામાં આવેલી છે.

जन्म—गाम लोलदा.

वि. सं १९१३ असाढ सुद २

स्वनेगमन-कच्छ-भुज.

वि. सं. १७१८ वैशाख शुद ३

આપણા કુલગુરુ (ગોર) શ્રીધરમહારાજ હમણાજ અહીં લિલ્લા
 માગવામાટે આવશે, તેને તારે આ સ્વપ્નના ફલસંબંધી પૂછી
 જોવું. કેમકે તે જ્યોતિષશાસ્ત્ર જાણે છે, તેથી તારાં મનનું તે સમાધાન
 કરશે. એમ કહી તે નાનિગચેઠ તો કુંચી લેઈને પોતાની દુકાને ગયા.
 પછી તે નામિલદેવી સ્નાન કરીને, તથા નિર્મલ સ્વેત સાડી પહેરીને,
 અને ગાય દોહીને, હાથમાં ફાતણ લેઈ પોતાના ઘરના આંગણમાં
 રહેલી એક પાટપર બેઠી, એવામાં તે શ્રીધરનામનો તેમનો ગોરબ્રાહ્મણ
 પણ ફરતો ફરતો લિલ્લા લેવામાટે મુખથી મહોટા સ્વરવડે આશીર્વાદ
 બોલતોથકો, તથા વૃદ્ધાવસ્થાને લીધે હાથમાં રાખેલી લાકડીને ભૂમિ-
 પર અક્ષાંશતોથકો તેણીના ઘરના આંગણમાં આવ્યો. ત્યારે તે નામિ-
 લદેવીએ પણ ઉઠીને હમેશના નિયમમુજબ તે બ્રાહ્મણને મૂડી ભરી
 ઘડું નો આટો આપ્યો. પછી તે નામિલદેવીએ તેને કહ્યું કે, હું મહારાજ !
 આજતો મારે તમોને એક પ્રશ્ન પૂછવો છે. તે સાંભળી મહાવૃત્ત
 એવો તે બ્રાહ્મણ પણ વિશેષ લાભની ઈચ્છાથી મનમાં આનંદ પામ-
 તોથકો પાસે પડેલા એક ખાટલાપર બેઠો, તથા મહોટા સ્વરથી
 આશીર્વાદના શ્લોકો બોલતાંથકાં તેણે પ્રાયે છલ્છલતાનેલીધે ફાટી તુટી
 ગયેલા શ્રીધરીયા દુપટ્ટાને છેડે બાંધેલું એક ટીપણું કહાડયું. એવામાં
 તે નામિલદેવી પણ ઘરમાં જઈ, ઘૂત, ગોળ, ઘડું નો આટો, તથા
 ખીચડીઆદિકથી ભરેલો થાળ પોતાના હાથમાં લેઈને પોતાની સોમા-
 કેનામની સાતવર્ષની વયવાળી પુત્રીસહિત ત્યાં આવી, તથા તે બ્રા-
 હ્મણની સામે કાટની પાટપર બેઠી. પછી તે વૃદ્ધ બ્રાહ્મણ તો તે ઘૂત-
 ગોળ આદિકથી ભરેલો થાળ લેઈને પોતાના મનમાં અત્યંત ખુશી
 થયોથકો “ કલ્યાણમસ્તુ ધનધાન્યસમૃદ્ધિરસ્તુ ” (તમારું કલ્યાણ
 થાઓ ! તમારા ઘરમાં ધનધાન્યની વૃદ્ધિ થાઓ !) ઇત્યાદિક કાવ્યો
 મહોટા સ્વરથી ભણવા લાગ્યો, તથા પોતાનું તે મહોટું ટીપણું
 આપુર્યે ઉબેડીને તેણે તે ખાટલાપર પાથરી દીધું. પછી નામિ-
 લદેવીએ લજ્જાથી જરા પોતાનું મુખ નીચું નમાવીને, તથા તે વૃદ્ધ
 બ્રાહ્મણનીપાસે તે થાળ મૂકીને, તથા તેપર અખંડિત નવ સોપારી
 મૂકીને તેને પૂછ્યું કે, હું મહારાજ ! આજે મેં રાત્રિના અંતસમયે
 સ્વપ્ન દ્વારા આમ પ્રમંડલમાં પૂર્વદિશામાં સૂઈને ઉદય પામતો
 છે, તે સ્વપ્નનું મને શું ફલ થશે ? તે સાંભળી મનમાં આ-
 નંદ પામેલા તે બહુચુત વૃદ્ધ બ્રાહ્મણે પોતાની જુદિના પ્રભાવથી

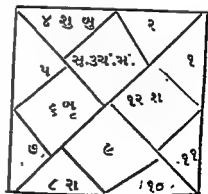
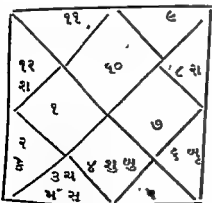
બાણીને કહું કે, હું પુત્રિ ! તમોને એક મહાભાગ્યશાલી પુત્ર થશે, ખરેખર આ શુભ સ્વપ્નનું તમાને તેનું ફલ પ્રાપ્ત થશે. તે સાંભળી મનમાં હર્ષ પામેલી તે નામિલદેવીએ તે યાજ્ઞમાં રહેલું ઘૃત, ગ્રા-
ગ્રામ્યાદિક સઘણું તે વૃદ્ધ બ્રાહ્મણને સમર્પણ કર્યું. તે વખતે વાચાલ એવી તે સોમદેવીબાલિકાએ તે બ્રાહ્મણને કહું કે, મહારાજ ! આજે તો આના લાડુ બનાવીને ખુબ ભોજન કર્યો ? એવીરીતનાં તે બા-
લિકાનાં વચનો સાંભળીને (જાતિસ્વભાવથી) લેતી તૃષ્ણા તમ થયેલી નથી, એવા તે વૃદ્ધ બ્રાહ્મણે કહું કે, પુત્રિ ! અમે ઘરમાં ચાર મનુષ્યો (જમનારા) હીએ, અને આ ઘૃતગ્રાગ્રામ્યાદિક તો ફક્ત બે માણસોનાં ભોજનપુરતાં છે ! તે સાંભળી તે નામિલદેવીએ તેને સંતુષ્ટ કરવામાટે કહું કે, મહારાજ ! આજે તો તમારે તમારાં તે કુટુંબસહિત અહીં મારાં ઘરનાં આંગણમાંજ રસોઈ કરીને મારા-
આદિતું ધરાઈને ભોજન કરવું, અને આવે અમે પણ તમોએ બનાવેલી રસોઈનો સ્વાદ લેઈશું. એમ કહી તેણીએ ખીચ પણ રસોઈની સામગ્રી તે બ્રાહ્મણને આપી. ત્યારે તે બ્રાહ્મણ પણ પોતાના જાતિ-
સ્વભાવથી વિચારવા લાગ્યો કે, સારું થયું કે, પાણી, બળતણવિગેરેના ખરચનો લાલ થયો ! પછી તે બ્રાહ્મણ ઘેર જઈ બેઠે પુત્રોસહિત પોતાની સ્ત્રીને પણ ત્યાં લાવ્યો. પછી ખુશી થયેલું એવું તે બ્રાહ્મ-
ણનું કુટુંબ ત્યાં ઘરના આંગણમાં અસિઃ સજગાવી રસોઈ કરવા લાગ્યું. હવે તે નામિલદેવી પોતાની પુત્રી સોમદેવીને ત્યાં મુકીને પોતે જિનેશ્વરપ્રભુની પૂજા કરવામાટે ગઈ.

પછી તે શ્રીધરમહારાજ પણ પાટપર બેઠેલી તે મધુરભાષિણી સોમદેવીને કલાવતોથકો પોતાની શ્રોસહિત તુરત રસોઈનું કાર્ય કરવા લાગ્યો. હવે જિનેશ્વરપ્રભુની પૂજા કર્યાબાદ તે નામિલદેવી પણ ઘેર આવતીને બેઠી. એવામાં તે બે જન સમયે ત્યાં પોતાને ઘેર આવેલો તે નાનિગરોઈ પણ ઘરના આંગણમાં કુટુંબસહિત રસોઈ કરતા એવા તે શ્રીધરભટ્ટને બોલને ક્ષણવાર વિસ્મય પામ્યો. પછી તેને તે સ્વપ્નનું પૂરતોત યાદ આવવાથી તેણે પોતાના મનમાં તેના કારણસ બધી નિશ્ચય કરી લીધો. પછી તે શ્રીધરભટ્ટ પણ નાનિગરોઈને ત્યાં આવેલા બેઠને હર્ષથી કુટુંબસહિત પૂર્વે કહેલાં આશીર્વાદનાં કાવ્યો મહોડા સ્વર્ણી લખવા લાગ્યો. એવામાં તે સોમદેવીએ પોતાના બાલ્યપણના ચપલ

‘સ્વભાવથી તે સઘળો વૃત્તાંત મધુર બાલ્યવાણીથી પોતાના પિતાને કહી
સંભળાવ્યો. નાનિગશેઠ પણ ખુશી થયાથકા પોતાની તે બાલકીને
પોતાના ખોળામાં બેસાડીને ત્યાં ઘરના આંગણમાંજ બેસીને તે શ્રી-
ધરભટ્ટની સાથે વિવિધપ્રકારનો વાર્તાલાપ કરવા લાગ્યા. એવામાં તે
નામિલદેવી પણ ઘરમાંથી ત્યાં આવ્યાં, ત્યારે તે શ્રીધરભટ્ટે નાનિગ-
શેઠને કહ્યું કે, હું શેઠજી! આજે આ નામિલદેવીએ જે સ્વપ્ન જોયું
છે, તેને અનુસારે તેણીને એક ભાગ્યશાલી પુત્ર થશે. તે સાંભળી તે
નાનિગશેઠ પણ પોતાના મનમાં ખુશી થયા. પછી ભોજન કર્યાબાદ
સંતુષ્ટ થયેલો તે શ્રીધરભટ્ટ પણ દક્ષિણા લેઈને તથા આશીર્વાદેઈને
પોતાના કુટુંબસહિત ઘર ગયો. હવે તે નામિલદેવી પણ સુખે
સમાધે ગર્ભને ધારણ કરવા લાગ્યાં. પછી અનુક્રમે નવ માસ ઉપરાંત
સાત દિવસો ગયે છતાં નામિલદેવીએ સુર્યસરખા એક મહાતેજસ્વી
પુત્રને જન્મ આપ્યો પછી માતાપિતાએ તે બાળકનું “કોડીન”
નામ પાડ્યું. એવીરીતે તે ભાગ્યશાલી કોડીનનો જન્મ અસાદમુઠ
બીજને દિવસે થયો હતો. તેની જન્મકુંડલી નીચે મુજબ હતી.

સંવત ૧૬૩૩ ના પ્રવર્તમાને સાકે ૧૪૯૯ પ્રવર્તમાને આષાઢ
માસે શુકલપક્ષે તિથી ૨ વાર ગુરો સ્વાદિ ઘડી ૩૬ પ. ૫૦ સમયે
આદાનક્ષત્રે જન્મ.

॥ જન્મ કુંડલી ॥

અતુકમે બાલકીડા કરતોયકો તે કોડીન પોતાના માતાપિતાના મનમાં આનંદ ઉપમાવવા લાગ્યો. હવે એક સમયે તે નાનિગશેઠ વ્યાપાર કરવામાટે પરદેશમાં ગયા હવે અહિં તે કોડનકુમાર પણ અતુકમે બ્યારે પાંચ વર્ષોના થયો, ત્યારે તેની માતાએ વિદ્યાભ્યાસ કરવામાટે તેને પાઠશાળામાં અધ્યાપકપાસે મોકલ્યો. એવામાં શ્રીધર્મભૂતિશ્રિષ્ટ વિચરનાથકા પોતાના પરિનારસહિત તે લોલાડાગામમાં પધાર્યા, ત્યારે સઘે એકઠા થકને મહેતસવપૂરક તેમનો આગમમાં પ્રવેશ કરાવ્યો. તે સમયે તે નામિસદેવો પણ પોતાના પુત્ર તે કોડનસહિત ગુરુમહારાજને વાંકવામાટે ઉપાશ્રયે આવી. તે અવસરે પાંચ વર્ષોની ઉમરનો તે કોડન પણ કોડા કરતોયકો ત્યાં જોડેજા ગુરુમહારાજ સાથે જાણે ઘણા કાળથી પરિચયવાળો હોય નહીં! તેમ ત્યાં જઈ તેમના જોળામાં બેસી તથા તેમની મુહુપત્તી લેઈ હસતોયકો રમવા લાગ્યો. પછી તે કોડને તે મુહુપત્તી પોતાના મસ્તકપર સ્થાપન કરી. તે જોઈ તે આચાર્યમહારાજ પણ આશ્ચર્ય પામ્યા, તથા તેના પર સ્નેહધારણ કરનાથકા તેના હાથની રેખાઓ જોવા લાગ્યા તે ઉપાઓ જોઈ ગુરુમહારાજે પોતાના હૃદયમાં નિશ્ચય કર્યો કે, ખરેખર આ બાળક આગામીકાળમાં જૈનશ સનનો ઉદ્યોગ કરનાર થવાનો છે. પછી તેની માતાએ બોલાવ્યા છતાં પણ તે કોડનકુમારે ગુરુમહારાજના જોળાનો ત્યાગ કર્યો નહીં ત્યાર ગુરુમહારાજે અત્યંત મધુર વચનોવડે તે નામિસદેવીને કહ્યું કે, હે મુલોચને! આ બાળકને તના અમેને આપી દો? કેમકે આગામીકાળમાં તે જૈનશાસનનો ઉચાર કરનારો થશે તે સાંભળી તેણીએ કહ્યું કે, હે ભગવન! આ બાળકના પિતા પરદેશમાં ગયેલા છે. યાત્રી અમેને આ એકજ પુત્ર છે માટે મારા સ્નામિની આજ્ઞાવિના મારા આ પુત્રને હું આપને કેમ આપી શકું? તે સાંભળી ગુરુમહારાજે વિચાર્યું કે, આ બાળકનાં વચનો બ્યાજળી ખુક્તિવાળા છે, તેમ હજુ આ કોડન પણ બાળક છે, અને તેથી સંવત્સરમાં વિચારતા એવા અમેને પણ આ બાળકને ઉછેરવામાં હજુ મુશ્કેલી આવશે. એમ વિચારી ગુરુમહારાજ મૌન રહ્યા પછી તે નામીસદેવી પણ ગુરુમહારાજને વદન કરી કેટલીક મુશ્કેલીએ એટલે. પ્રસન્ન પોતાના પુત્ર કોડનને લેઈ પોતાને ઘેર આવી. ગુરુમહારાજ પણ તે બાળકને મેળવવામાટે યોગ્ય અવસરની રાહ જોતાથકા ત્યાંથી વિહાર કરી બીજે સ્થાનકે ગયા.

તિસુરિયે તે બન્ને ઉપાધ્યાયોને એકાંતમાં લેઈ જઈ શિષ્યામણુ આપી કે, આ શ્રીકૃષ્ણાણુસાગરસુરિ હજી નહાની વયના છે, પરંતુ બુદ્ધિ અને જ્ઞાનઆદિકથી તે વૃદ્ધ સરખા છે. તોપણ તમારે સાવધાન રહી તેમની સાથે વિનયથી વિહાર કરવો. એમ શિષ્યામણુ આપીને ગુરુમહારાજે તેઓને પણ કોઈક કારણ પડ્યે વાપરવામાટે ડેડલાક મત્રો આપ્યા.

હવે શ્રીકૃષ્ણદેશમાં આરિખાણુ નામનું એક ગામ છે. તે ગામમાં પૂર્વે વર્ણવેલા લાલણુગોત્રના, તથા ઓરાવાલજ્ઞાતિમાં ઉત્પન્ન થયેલા એક *અમરસિંહુ નામના આવક વસતા હતા. તે અમરસિંહુને વૈજયતી નામની, કે જેણીનું બીજું નામ લિંગાદેવી હતું, એ નામની સ્ત્રી હતી. તે વૈજયતીએ એકદિવસે મુખે મુતાંથકાં સ્વપ્નની અદર વૃદ્ધ પામતી એવી સમુદ્રની વેળાનું પાન કર્યું. પછી તેણીએ ગર્ભને ધારણ કર્યાબાદ સંપૂર્ણસમયે વિક્રમસંવત ૧૬૦૬ ના આવણસુદ પાંચમને દિવસે એક મનોહર પુત્રને જન્મ આપ્યો. પછી તેના પિતાએ સ્વપ્નને અનુસારે તેમનું “વર્ધમાન” નામ આપ્યું. પછી તેઓને વિક્રમસંવત ૧૬૧૭ માં પદ્મના સ્વપ્નથી સચિત થયેલા “પદ્મસિંહુ” નામે બીજા પુત્ર થયા. તે પદ્મસિંહુની પહેલાં એક “આંપસી” નામે પણ તેમના ત્રીજા પુત્ર થયા. અનુક્રમે તે અમરસિંહુ અને વૈજયતીના સ્વર્ગે ગયાબાદ વર્ધમાન અને પદ્મસિંહુ નામના તે બન્ને ભાઈઓ પરસ્પર અત્યંત રોહુ ધારણ કરતાથકા સાથેજ ઘરની અંદર રહેવા લાગ્યા.

હવે એક દિવસે પૂર્વે તેના પૂર્વજ લાલણુજીને આપેલું છે વરદાન જેણીએ, એવી તેમની ગોત્રજા મહાકાલીદેવી (અંબાદેવી) પોતાનું વચન પાલનમાટે વૃદ્ધાવસ્થાથી જર્જરિત થયેલા શરીરવાળા યોગિનું રૂપ ધારણ કરીને તે બન્ને ભાઈઓના આંગણમાં આવી. તે વખતે તે વર્ધમાનથી પોતાના ભાઈ પદ્મસિંહુસહિત પોતાના આંગ-

* આ “અમરસિંહુ” લાલણુગોત્રના સ્થાપક “લાલજી” થી પંદરમી પેઢીએ ચયેલા છે. તે પંદર પેઢીના અનુક્રમ શ્રીઅમરમામરસુરિયે રચેલા “વર્ધમાન પદ્મસિંહુ ચરિત્ર” સંસ્કૃત કાવ્યમંથમાં નીચે મુજબ છે—
૧ લાલજી, ૨ માણેજી, ૩ મેપાજી, ૪ હુંભાજી, ૫ મદરેવજી, ૬ દેડાજી, ૭ ધંડાજી, ૮ દ્વજાજી, ૯ સેવાજી, ૧૦ સીદાજી, ૧૧ દરપાજી, ૧૨ દેવનજી, ૧૩ પંડતજી, ૧૪ વન્સરાજી, ૧૫ અમરસિંહુજી.

શ્રામાં દાતણ કરતાથકા બેઠા હતા. તે વખતે ફાટીતુટી છૂર્ણ કંધાધી
 હંકાએલા શરીરવાળા, ફક્ત હાડકાં અને ચામડી જેમાં બાકી રહ્યા
 છે એવા દેડવાળા, ભરમવડે લેપન કરેલા લસાટવાળા, જેના એક
 હાથમાં તુંબકું રહેલું છે એવા. મસ્તકપર કેસોની જડાને ધારણ
 કરનારા, કંઠમાં પેહેરેલી છે લાંબી રુદ્રમાલા બેઠે એવા, તે યોગીએ
 તે બંને ભાઈઓને આશીર્વાદ આપી ભોજનની માગણી કરી. ત્યારે
 દયાળુ દૃઢયવાળા એવા તે બંને ભાઈઓએ તે યોગીને ધૂતયુક્ત
 મિષ્ટાન્નનું ભોજન આપ્યું. તે ભોજન લેકને તે યોગિરાજ પણ પાતાના
 મુખથી આશીર્વાદનાં વાક્યો ઉચ્ચારતોથકો ઉહેલીમાં બેસીને ભોજન
 કરવા લાગ્યો. એવામાં તે બંને ભાઈઓ પણ દાતણ કર્યાબાદ જિને-
 થરપ્રભુની પૂજા કરવામાટે ગયા. પછી તે યોગિરાજ પણ અવસર
 મળવાથી ઉંચે રહેલા તે ઉહેલીના આડસરમાં સિદ્ધરસથી ભરેલું
 પોતાનું તુંબકું લટકાવીને કેઇને પણ દૃષ્ટિગોચર થયા વિનાજ ત્યાંથી
 ચાલ્યો ગયો. હવે જિનપૂજા કર્યાબાદ તે બંને ભાઈઓ પણ પાછા
 પોતાને ઘર આવ્યા, પરંતુ ત્યાં તે યોગીરાજને નહીં જોવાથી તેઓએ
 તેના વિષે પોતાના ઘરના કુટુંબીઓને પૂછ્યું, ત્યારે તેઓએ કહ્યું કે,
 અમેએ તે યોગીરાજને ઉહેલીમાં બેસીને ભોજન કરતા જોયો હતો,
 પરંતુ ત્યારબાદ તે અહીંથી ક્યારે ગયો ? તે સંબંધી અમે ઘરકા-
 મમાં પડેલા હોવાથી અમાને ખબર રહી નથી. તે સાંભળી તે બંને
 ભાઈઓએ વિચાર્યું કે, ભોજનથી તૃપ્ત થકને જ યોગીરાજ અહીંથી
 ક્યાંક ચાલ્યો ગયો હશે, એમ તે સંબંધી ઉપેક્ષા કરી તેઓ બંને
 પોતાના ખેતર આદિકંઈ કામ કરવામાં લાગી ગયા.

એવીરીતે છ માસ ચાલ્યા ગયા, પરંતુ ભવિતવ્યતાને લીધે
 ઉહેલીના આડસરમાં ઉંચે લટકાવેલું તે સિદ્ધરસથી ભરેલું તુંબકું
 કુટુંબના માણસોમાંથી કેઇની પણ દૃષ્ટિએ પડ્યું નહિ. એવામાં
 એકસમયે રાત્રિએ સડીજવાથી છૂર્ણથયેલી દોરીના અધનવાળું તે
 સિદ્ધરસથી ભરેલું તુંબકું ત્રુટી ગયું, અને નીચે પડેલી એક ત્રાંબાની
 કડાઈમાં પડ્યું, અને તેના લાંબીને અનેક ટુકડા થઇ ગયા, અને તેથી
 તેમાં ભરેલો સિદ્ધરસ તે ત્રાંબાની કડાઈમાં પડ્યો, તથા તેથી તે ત્રાં-
 બાની કડાઈ તે દિવ્યરસનાં પ્રભાવથી સુવર્ણમય થઈ ગઇ. એવામાં
 પ્રભાતે ઉઠેલા તે બંને ભાઈઓ ઉહેલીમાં પડેલી પોતાની તે ત્રાંબાની
 કડાઈને પણ સુવર્ણમય થયેલી જોઈને પોતાના મનમાં આશ્ચર્ય પા-

પામેલી સંઘની સામગ્રી જોઇને દુઃખમાં ખુશી થયા થકા તેની અ-
નુમોદના કરવા લાગ્યા.

હવે ત્યાં નવાનગરના મહારાજ જામશ્રીજસનંતસિંહજીએ તે
બન્ને બાંધવોને ઘણું સન્માન આપ્યું. ત્યારે વર્ષમાનશાહશેઠે પણ તે
મહારાજના ચરણોમાં રેશમી પોશાક, તથા આબૂપણાઆદિકની ભેટ
ધરીને માર્ગમાં સંઘના રક્ષણમાટે એકસો હથીયારખંધ મુલકોની
માગણી કરી, ત્યારે તે મહારાજએ પણ ખુશી થઇને તે બન્ને ભાઈ-
ઓને પોતાના એકસો સૂરવીર હથીયારખંધ મુલકો આપ્યા. પછી
પોતાના મંત્રીની પ્રેરણાથી તે મહારાજએ તે બન્ને ભાઈઓને કહ્યું
કે, યાત્રા કરીને આવ્યાબાદ તમે બન્નેએ અહીં નવાનગરમાંજ નિ-
વાસ કરીને વ્યાપાર કરવો. અહીં હું તમારી પાસેથી કમ્મના રાજધી
ફક્ત અર્ધ જગત તમારા માલની લેકરા. તે સાંભળી તે બન્ને ભાઈઓએ
પણ રાજતુ તે વચન અંગીકાર કર્યું. હવે મહોદય આડંબરથી પ્રયાણ
કરીને તે સંઘ ત્યાંથી ચાલવા લાગ્યો. સર્વથી આગળ સર્વ વિમોને
દૂર કરનારી શ્રીશાંતિનાથપ્રભુની પ્રતિમાથી યુક્ત થયેલો રૂપાનો
રથ ચાલતો હતો. તે રથમાં રોજે સુગારને ધારણ કરીને વર્ષમાનશેઠની
નવી પરણેલી નવરગદેનામની સ્ત્રી હાથમાં લીધેલા મુવણના ધાળમાં
નવ આંગુલના પ્રમાણવાળી શ્રીશાંતિનાથજીની મુવણની મૂર્તિ રાખીને
બેઠેલી હતી. તેણીની સામે કમલાદેવી, કે જેણીનું બીજું નામ મુળજ-
દેવી હતું, એવી પદ્મસિંહશાહની સ્ત્રી પણ સમયને ઉચિત પાપાકવિ-
ગેરે પહેરીને તે રથમાં બેઠી હતી. એવીરીતે તેમાં બેઠેલી તે બન્ને
શેઠાણીઓ જિનેશ્વરપ્રભુના ગુણોનાં સ્તવનો ગાતી હતી, કમલાદેવીએ
પોતાના હાથમાં મણિઓથી જડેલો મુવણનો લામણદીવડો ધારણ કર્યો
હતો, તે રથને ઝાંઝરઆદિક આબૂપણોના સમુદયી રાજગારેલા બે ઉત્તમ
ઘોડાઓ જાણે નાચતા હોય નહીં ? તેમ બેચેનતા હતા. તે રથની આગળ
નાનાપ્રકારનાં રાત્રોને ધારણ કરનારા પચાસ મુલકો ચાલતા હતા. તે
રથની પાછળ અત્યંત મનોહર, પુષ્ટ, તથા વિવિધપ્રકારના આબૂપણોથી
રાજગારેલા એવા બે બળદોવડે બેઠેલા એક મનોહર રથ ચાલતો
હતો. તે રથમાં નાના પ્રકારના આબૂપણો તથા મનોહર વસ્ત્રોથી સજ્જ
થયેલી તે શેઠના ચાર પુત્રોની ચાર વદુઓ બેઠેલી હતી. તેની પા-
છળ એક ઘોડેચાર લાંબા રજશીમાંના નાદથી સમસ્ત વનને ગમતવતો-

થકો ચાલતો હતો તેની પાછળ વર્ધમાનચોઠની પહેલી ધત્રાદેવી નામની સ્ત્રીથી ઉત્પન્ન થયેલા વીરપાલ તથા વીજપાલનામના બે પુત્ર વિવિધ પ્રકારનાં આબૂપણોથી વિભૂષિત થયાથકા થોડાએપર બેસી ચાલતા હતા. તેમની પાછળ મનોહર અલંકારોથી અલંકૃત થયેલા શ્રીપાલ અને દૂરપાલનામના પદસિંહચોઠના બે પુત્રો ઉત્તમ થોડાપર બેસી ચાલતા હતા. તે ચારે પુત્રોએ હાલતલવારઆદિક વિવિધ પ્રકારનાં શસ્ત્રો પણ ધારણ કર્યા હતાં.

પછી તે બન્ને બાંધવોએ એક સુવર્ણની પાલખી શ્રીકલ્યાણસાગરજી ગુરુમહારાજ પાસે લાવીને તેમને વિનંતિ કરી કે, હે ભગવન! આપ આ સુખપાલમાં બિરાજો! ત્યારે ગુરુમહારાજે કહ્યું કે, હે ઉત્તમ શ્રાવકો! અમે સંઘમધારી મુનિઓ કદાપિ પણ વાહનમાં બેસીએ નહીં. તોપણ તમેને ખુશી કરવામાટે અમે આ સુવર્ણમય સુખપાલમાં અમારું જ્ઞાન-પુસ્તક ધારણ કરીશું, એમ કહી ગુરુમહારાજે પેતાની આજ્ઞાથી તે સુખપાલમાં બૂકી. એવીરીતે જેમા જ્ઞાનનું પુસ્તક રાખેલું છે, એવા તે સુવર્ણમય સુખપાલને નોકરો ઉચકીને ચાલતા હતા. તે સુખપાલની પાછળ ઝરતા મઘથી લીપાયેલા કપોલસ્થલવાળા, સુવર્ણના વસથોથી શણગારેલા કંતુશલવાળા, ઘડાઓના નાદોથી દિગ્મંડલને પણ બેહોર કરનારા, જરીથી ભરેલી રેશમી ખુસોથી આશ્ચર્યહિત થયેલા પુષ્પભાગવાળા, કંઠમાં ધારણ કરેલી ચળકતી સુવર્ણની સાંકળોવાળા, અણુઅણુતી ધુધનોએથી જડેલા રૂપાના ઝાંઝરોથી શોભિતા ચરંચોવાળા, હાર્યમાં રાખેલા અકુરોસહિત સ્કંધપર બેઠેલા માવતોવાળા નવ હાથીઓ ચાલતા હતા. તેઓમાના એક હિંચા હાથીપર બે મહોદ્દા નગારાંઓ મૂકેલા હતા. નવા મેઘના ગર્જનવસરખો તે બન્ને નગારાંઓનો અત્યંત ગલ્લીર અવાજ ચોતરફથી આકાશમંડલને પૂરતો હતો. બાકીના આઠ હાથીઓની પીઠપર રંગબેરંગી મનોહર પતાકાઓ શોભતી હતી. એવીરીતે તે હાથીઓની પાછળ પીઠપર રાખેલાં નગારાંઓના શબ્દોથી દિશાઓના સમૂહને ગમતવા આઠ થોડેસ્વારો ચાલતા હતા. એવી રીતે આ સંઘમાં નવ હાથીઓ, નાના પ્રકારના વાર્જિત્રો (બેડવાળા) વગાડનારા વીસ માણસો, પાંચસો રથો, સાતસો ગાડાં, પાંચસો ઉંદ, એકસો પચાસ તંબુ ઉભા કરનારા, એકહજાર ખવરો, બસો રસોઠયા, એકસો કંદોષ (સુખડી કરનારા), નવમો થોડા, એકસો

નાપિત, પચાસ નૃત્ય-કરનારા નાટકીયા, પચીસ કાંસીઆ (ઝાંઝ) સહિત તાલધી ભાવના ભાવનારા, એકસો ત્રિશદાવડી ભાવનારા ચારણો (ભારો) ; પચાસ મુતાર, પચાસ હુહાર, પચાસ દરજીઓ, બસો મુનિઓ તથા ત્રણસો સાધ્વીઓ, એમ સર્વ મળીને પંદર હજાર માણસો આ સંઘમાં હતાં. તે વખતે સંઘપતિ એના તે વર્ધ-માનરોઠ તથા પદાસિહચોઠ મહેરા ઉચા હાથીની પીઠપર સ્થાપન કરેલા રત્નજડિત મુવર્ણના ઝરખામાં બેઠા હતા, તથા તેઓ બન્ને ઇંદ તથા ઉપેંદનીપેઠે શોભતા હતા. આ સંઘનું વિસ્તારવાળું વર્ણન મુંદરરૂપએ રચેલા ભાષાબદ્ધ વર્ધમાન પ્રબંધથી તથા મેરજી ચારણે રચેલા ભાષાબદ્ધ કવિતોના સમુદાયથી જાણી લેવું. અહીં અધવિસ્તારના બાધથી તે વર્ણન સંક્ષેપથી જ કહ્યું છે. એવીરીતે નવાનગરમાંથી માંગદય પ્રયાણ કરીને તે સંઘ પહેલું બે કોરાનું પ્રયાણ કરીને એક નદીના કિનારાપર ઉભા કરેલા તલ્લુઓમાં રહ્યો. સઘના માણસો પાતપાતાના વિવિધ કાર્યોમાં લાગી ગયા. તે જાતે સંઘપતિ ભાઈઓ જિનપૂજા આદિક કાર્ય કરીને સંઘના લોકોસહિત ત્યાં એક તલ્લુમાં બિરાજેલા શ્રીમાન કલ્યાણસાગરસુરિજીની પાસે આવ્યા. ત્યાં શુદ્ધમહારાજને વદન કરીને તે બન્ને ભાઈઓ વિનયથી હાથ જોડી શુદ્ધમહારાજ પાસે બેઠા. તે વખતે અવસરને જાણનારા શુદ્ધમહારાજે પણ સંઘપતિને કરવાના કાર્યસંબંધી (નીચે મુજબ) ધર્મદેશના આપવાનો આદેશ કર્યો.

હે ભવ્યલોકો ! આ દુર્લભ મનુષ્યજન્મ પામીને સર્વલોકોએ સાવધાનપણે ધર્મકાર્યોમાં ઉદ્યમવંત થવું જોઈએ. ધર્મકાર્ય કરનારા મનુષ્યો આ લોક અને પરલોકમાં પણ પરમ મુખ ભોગવનારા થાય છે. એવીરીતે ધર્મકાર્યોમાં ઉદ્યમવંત થયેલા મનુષ્યોએ તીર્થકરેના ચરણન્યાસોથી પવિત્ર થયેલ છે પૃથ્વીતલ જેના, એવાં તીર્થોની યાત્રા કરીને જઘન્યથી પાતાની જીંદગીમાં એક વખત તે અવસર પાતાના આત્માને નિર્મલ કરી પવિત્ર કરવો જોઈએ. તીર્થકરપ્રભુએ પ્રદેશાચ્યુર્તિધસંઘની સાથે તીર્થયાત્રા કરનારા સંઘનાયકો ભરતચંદ્રીઆદિ કનીપેઠે રાધતાં મુખવાળાં મોક્ષમુખને ભોગવનારા થાય છે. તીર્થયાત્રા કરનારા મનુષ્યોનાં પગલાંઓથી પવિત્ર થયેલી રજા પણ અનેક ભવોમાં બાંધેલાં પાપોનાં તારા કહે છે. ત્રણી સંઘસહિત તીર્થયાત્રા

માટે જેઓએ માંગેલીક પ્રયાણ કરેલું છે, એવા સંઘપતિઓ માર્ગે ચાલતાથકા પોતાના આત્માને બંધ્ય માનીને ગાઓ તથા નગરઆદિ-કેમાં દીન તથા દુઃખી પ્રાણીઓને ભોજન, પાન, વસ્ત્રો, તથા અપધો અને દ્રવ્યઆદિક આપીને તેઓનો ઉદ્ધાર કરે છે. વળી જૈન-શાસનની ઉત્પત્તિ કરવામાટે તેઓ પોતાના સ્વર્ગમંદિરોનું વિવિધ પ્રકારે રવામિયાસદય પણ કરે છે તથા નવાં જિનમંદિરો પણ બંધાવે છે, અને શુભ જિનમંદિરોનો પુનરુદ્ધાર પણ કરે છે. વળી જગાજગાએ તેઓ જિનમંદિરોમાં નાનાપ્રકારની પૂજાઓ ભણાવવાપૂર્વક જિનેશ્વરપ્રભુની પ્રતિમાઓની પ્રતિષ્ઠા પણ કરે છે, તેમજ જિનમંદિરોપર મનોહર ધ્વજાઓ મહોત્સવપૂર્વક તેઓ ચડાવે છે. એવીરીતે પોતાના શક્તિમુગ્ધ વિનિધ પ્રકારનાં ધાર્મિક કાર્યો કરતાથકા સંઘપતિઓ આ લોકમાં પોતાના અખડિત અને લાંબાકાળમુખી સ્થિર રહેનારા ધર્માચારને પૃથ્વીમાંડલપર ચોતરફ વિસ્તારે છે. વળી તેઓ પરલોકમાં સ્વર્ગઆદિતાંત્રુઓ ભેગવીને છેવટે જગતને આશ્રય કરનારી એવી ચીતીધંકરપ્રભુની પદવીને પણ પ્રાપ્ત થાય છે. એવીરીતની શુદ્ધ મહારાજની દેશના સાંભળ્યાબાદ તે વર્ધમાનશઃ ઉભા થઈ હાથ બેઠી કહિયા લાગ્યા કે, હે જનનન ! આપ સાહેબની આ ધર્મદેશના મારા હૃદયરૂપી ક્યારામાં પાવેલા શુભમાવરૂપી વૃક્ષના અંકુરાપર અમૃતના વરસાદસરખી થઈ પડી છે. માટે હું પણ આપ સાહેબે ઉપદેશોના સંઘપતિને કરવાલાયક કાર્યો ભારી શક્તિમુગ્ધ કરીશ. તેણે એમ કહ્યાબાદ શુદ્ધમહારાજે કહ્યું કે, હે ઉત્તમ આવકો ! તમે બંને ભાઈઓ લાલછુવંશમાં સુકાફલમરખા મહાભાગ્યશાલી છો, માટે હવે તે તે કાર્યોમાં તમારે પ્રમાદ કરવો નહી. પછી તે બંને ભાઈઓ શુદ્ધમહારાજને વદના કરીને પોતાના તંબુમાં આવ્યા. સંઘના લોકો પણ પોતાના હૃદયમાં ધર્મની ભાવના ભાવતાથકા પોતપોતાના તંબુઓમાં ગયા. આ સંઘમાં સર્વ લોકોમાટે ભોજનની વ્યવસ્થાના અધિકારી નાગડોગોત્રવાળા રાજસીશાહ પણ પોતાના મિત્ર અને નેવાઈ એવા ચાંપસીશાહસહિત ભોજન તેયાર કરવામાટે કંદાકઆદિકોને ઉત્તાવળ કરવા લાગ્યા. પછી પદ્મવાત્રઆદિક સઘણું ભોજન તૈયાર થયાબાદ તે મહાશુદ્ધિવાન રાજસીશાહે ઉત્તમ પ્રકારની વ્યવસ્થાથી તે સર્વ સંઘને ભોજન કરાવ્યું. એવીરીતે હવેશાં ધીમેધીમે પ્રયાણ કરવો, તથા આર્ગમાં અત્યંત આનંદ મેળવતો, અને

જગોજગોએ રાજઓ તથા નાગરિકોથી સન્કાર કરાતો અનુક્રમે તે સંઘ કુશલક્ષેએ લાદરનામની નદીના કિનારાપર આવી પહોંચ્યા. તંબુ ખોડનારા નોકરોએ તે નદીના બન્ને કિનારાઓપર મનોહર તંબુઓ ઉભા કરી દીધા. હાથી, ઘોડા, ખચરો અને ઉંટો નદીના જલમાં પડીને ઈચ્છા મુજબ કીડા કરતાથકા નદીના નિર્મલ જલને પણ ડાળી નાખીને મલીન કરવા લાગ્યા. સંઘના લોકો પણ તે નદીમાં સ્નાન કરતાથકા વિવિધપ્રકારની જલકીડા કરવા લાગ્યા. પછી ભોજન કર્યાબાદ સંઘના સઘળા મનુષ્યો વિવિધપ્રકારની ધર્મક્રિયા, તથા વાર્તાવિનોદ આદિક કરતાથકા શત્રિએ નિદ્રાદેવીને આધીન થયા, તથા લોકોનો સઘળો કોલાહલ શાંત થયો, સાધુસાધ્વીઓનો સમુદાય પણ પૌરૂષીપાઠ કર્યાબાદ નિદ્રાધીન થયો. તે સમયે કેવલ ચોકીમાટે જાગતા રાત્રીધારી સુભાદરખેવાડોના રાખડો, ઘોડાઆદિકોના હેપારનાદિકનાં રાખડો સંભળાતા હતા. એવામાં મધ્યરાત્રિના સમયે શ્રીમાન્ મીઠ્યાણસાગરચરિત્ર પાતાના તંબુમાં નિદ્રારહિત જાગી ઉઠ્યા. તે સમયે તેઓએ નજદીકના વડવૃક્ષના ઠાંદરમરહેલા ભૈરવનામના પશ્ચિમુગલનો લપાનક કિલકિલારાવ સાંભળ્યો. તે સાંભળી વિસ્મય પામીને ગુરુમહારાજ પાતાના તંબુના દરવાજા પાસે આવ્યા. એવામાં તે પશ્ચિમું જોડું તે વડના વૃક્ષપરથી ઉડીને સંઘપતિના તંબુપર જઈ બેઠું, અને ત્યાં બેસી અત્યંત નિંહુર રાખડથી કિલકિલારાવ કરવા લાગ્યું. ત્યારે રાકુન તથા નિમિત્તજ્ઞાનમાં નિપુણ એવા તે ગુરુમહારાજે વિચાર્યું કે, અરે !! આ કાળચોઘડીયાવખતે સંઘપતિનાં તંબુપર બેઠેલું આ પશ્ચિમું જોડું નિંહુરરાખડોથી કિલકિલારાવ કરતુંથકું ખરેખર કંઈક વિદ્યુત સૂચક છે. એમ વિચારી તે આચાર્યમહારાજે તુરત પાતાના તંબુમાં પાતાના આસનપર બેઠી ગન્ધાધિષ્ટાયિકા મહાકલીદેવીનું સ્મરણ કર્યું. સ્મરણ કરતાં તેજ ક્ષણે તે દેવી ત્યાં પ્રકટ થઈ કહેવા લાગ્યાં કે, હે પૂજ્ય ! આ સમયે આપે મારું સામારે સ્મરણ કર્યું છે? ત્યારે આચાર્યમહારાજે કહ્યું કે, હે માતાજી ! આ ભૈરવપક્ષીનું જોડું સંઘપતિના તંબુપર બેસીને આ સમયે નિંહુર રાખડ કરતુંથકું કયા લયને સૂચવે છે? ત્યારે તેદેવીએ કહ્યું કે પ્રભાને તે સંઘપતિના મરણાંત લયને સૂચવે છે. મારે પુણ્ય-શાસી એવા આપે તે બન્ને સંઘપતિજાઓને તમારીસાથે લેકે, તથા તે બન્નેના તમારે હાથ ઝાલીને પ્રભાતે આજવું. આપના પુણ્યપ્રભાવથી

એક પોહોર દિવસ વ્યવસ્થાએ તે વિધનો નાશ થશે. એમ કહી તે મહાકાલીદેવી પોતાને સ્થાનકે ગયાં. પછી પ્રતિક્રમણ કર્યાબાદ ગુરુ-મહારાજ તે વિધને દૂર કરવાની ચિંતાથી ઘણાજ ઉત્સુક થયા. પછી થોડી સમિત્ર આકી હુતી ત્યારે ગુરુમહારાજે ધૈર્યનો ત્યાગ કરી શ્રીવિનયસાગરજીઉપાધ્યાયજીને જગાડ્યા. તેઓ જાણ્યાબાદ ગુરુમહારાજે તેમને કહ્યું કે, તમે હુમણાજ સંઘપતિના તંત્રુમાં જઈને તે બંને ભાઈઓને આહીં મારીપાસે લાવો? આ કાર્યમાં તમારે જરા પણ વિલંબ કરવો નહીં. પ્રતિક્રમણ પણ તમારે ત્યાંથી આહીં પાછા આવ્યાબાદજ કરવું.

હવે એવીરીતે ગુરુમહારાજે આદેશ આપવાથી તે શ્રીવિનય-સાગરજીઉપાધ્યાયજી પણ ગુરુમહારાજની આજ્ઞાને મસ્તકે ઘડાવીને તેજ ક્ષણે સમિત્ર હજી બાકી હોવા છતાં પણ સંઘપતિના તંત્રુમાં ગયા. મુનિઓમાટે થોડીદારેનો પણ અરકાષ ન હોવાથી તેઓએ ત્યાં જઈ ચુતેલા વર્ધમાનશાહને તુરત જગાડી ગુરુમહારાજે કહેલો સંદેશો કહી સંભળાવ્યા. તે સાંભળી તે વર્ધમાનશાહે પણ પોતાના દૈવ્યમાં આશ્ચર્ય પામી પોતાના બાંધવ પદ્મસિંહને જગાડી ગુરુમહારાજે કહેવરાવેલો સંદેશો કહ્યો. પછી તે બંને ભાઈઓ વચ્ચે પહેરીને તુરત તે શ્રીવિનયસાગરજીઉપાધ્યાયજીની સાથેજ ગુરુમહારાજ પાસે આવ્યા, તથા ગુરુમહારાજને વાંદીને તેઓ તેમની પાસે બેઠા, એવામાં માથે કરીને સમિત્ર પણ સંપૂર્ણ થવાથી પ્રભાત થવા લાગ્યો હતો. પછી તે ગુરુમહારાજે તે બંને સંઘપતિઓને કહ્યું કે, હું ઉત્તમ શ્રાવકો ! આજે અષ્ટમીની પર્વતિથિ છે. માટે તમે બંનેએ આજે એકાદાનપૂર્વક પૌષધવ્રત લેઈને અમારીસાથે પણ ચાલીનેજ ગમન કરવું. તે સાંભળી પોતાના દૈવ્યમાં અત્યંત ચક્રિત થયેલા તે બંને ભાઈઓ ગુરુમહારાજના વચનને પ્રમાણભૂત ગણીને, તથા પૌષધવ્રત ઓચરવાના ઉપકરણો મગાવી ત્યાંજ ગુરુમહારાજની પાસે બેઠા. પછી ગુરુમહારાજે કહેલી વિધિમુજમ પૌષધવ્રત ઓચરીને તેઓ બંને ત્યાં રહ્યા. એવામાં સૂર્યોદય થયો, અને તેથી હરેશના નિયમ મુજબ સકલસથે ત્યાંથી પ્રયાણ કરવા આંક્યું. એવામાં શેઠને બેસવાના હાથીના માવળ તેમના તંત્રુમાં તેઓ ન મલવાથી ગુરુમહારાજ પાસે બેઠેલા એવા તે બંને ભાઈઓ પાસે તુરત આવી કહેવા લાગ્યા કે, હું બાપજી ! સઘળો સંઘ ચાલતો-થઈ ગયો છે, આપના

હાથીને પણ શણગારીને હું અહીં લાવેલો છું, માટે તેપર આપ સ્વાર થઈ જાઓ ? એવીરીતે તે માવતે કહેવાથી તે બન્ને ભાઈઓએ તેને કહ્યું કે, હે માવત ! આજે તો અમે ગુરૂમહારાજની સાથે પગે ચાલીને જ ગમન કરશું. ત્યારે આંખના ઇસારાથી ગુરૂમહારાજે આજ્ઞા કરેલા શીરત્નસાગરચરિત્રાધ્યાયજીએ તે બન્ને ભાઈઓને કહ્યું કે, હે ઉત્તમ આવકો ! પૌષ્ઠવ્રતની અંદર સુકોમલ શરીરવાળા આવકો પોતાના પગેમાં વસ્ત્રોનાં મોજાં પહેરીને પણ ચાલી શકે છે. ખજી તેઓએ જાડાં કંતાનના મોજાં મગાવીને પોતાના પગેમાં પહેર્યાં. હવે તે બન્ને સંઘપતિઓને પગે ચાલતા જાણીને આખા સંઘમાં તે સંખંધિ નાનાપ્રકારની ચર્ચા થવા લાગી. બન્ને શેઠાણીઓ તથા તેઓના પુત્રો પણ મનમાં ચિંતાતુર થયા. પરંતુ પરોપકાર કરવા માંજ એક નિષ્કાવાલા ગુરૂને જાણીને સર્વસંઘ ચિંતા રહિત થયો. ખજી તે માવત પણ પોતાના હૃદયમાં અનેક પ્રકારના ચિંત્વો કરતો થકો શેઠના તે હાથીને આગળ ચલાવવા લાગ્યો.

એવામાં મોંજલનામના કેઈ કાઠીરાજકુમારની એક હાથણી ત્યાં વનમાં ચરતીધડી પાણી પીવામાટે તે ભાદરવદીમાં આવી. તે હાથણીને જોઈને શેઠને બેસવાનો તે હાથી, કે જેના ગાંડચક્ષોમાંથી મદ જરી રહેલો છે, તે કામાતુર થયો, અને તે હાથણીપર અનુરાગ ધારણ કરતોથકો તેનાતરફ દોડ્યો. વળી અંકુશને પણ નહીં ગણકારીને તે હાથીએ પોતાના માવતને સ્કંધપરથી નીચે પાડી નાખ્યો. હવે એવીરીતે સામે આવતા તે હાથીને જોઈને તે હાથણી લય પામીને ત્યાંથી વનની ઝાડીમાં નારી ગઈ. ત્યારે તે હાથી પણ તેણીની પાછળ દોડતોથકો માર્ગમાં એક મહોટા વડના વૃક્ષની નીચે આવી પહોંચ્યો. અવામાં તેની પીઠપર બાંધેલો મુવણનો ઝરખો (બેસવાનો કોડોડો) તે વડની એક મહોટી શાખામાં અથડાઈને ભાંગી જઈ નીચે ત્રુટી પડ્યો, અને તે ઝરખાના બંધનની (લોખંડની) સાંકળ તે વડવૃક્ષની શાખામાં મજબૂત વીંટાઈ ગઈ. ખજી તે ઉન્મત્ત હાથી જેમ જેમ તે લોખંડની સાંકળને તોડવામાટે ચોતરફ લમવા લાગ્યો, તેમ તેમ તે લોખંડની સાંકળ તે વડવૃક્ષના થડને વીંટાવા લાગી. અને તેથી ફેટલેક વખતે તે ઉન્મત્ત હાથી પણ નિર્બલ થઈને તેવીજ રીતે ત્યાં આડાઈ દેવો થઈ રહ્યો. ત્યારે લામ જોઈને ત્યાં

એકલા થયેલા સઘળા માવતોમાંથી એકે તે હાથીના બન્ને પાછલા પગોમાં
લીફણ અણીદાર ખીસાઓના સમૂહથી જડેલાં જાંજીરનામનાં વલયો
પાછેરાવી દીધાં, અને તેથી તેના અણીદાર ખીસાઓ તે હાથીના પગોમાં
પેસી ગયા. તે ખીસાઓનાં દુઃખથી પીડિત થયેલા તે હાથી નિર્મલ
ધર્મને મદરહિત થઇ ગયો. હવે એવીરીતનો તે હાથીનો ઉત્પાત ભ-
ણીને ચાલતો થયેલો તે સમસ્ત સઘ પણ માર્ગમાંજ અટકાઈ ઉભો
રહી ગયો. અને લયલીન થયેલા સંઘના સઘળા લોકો ચિંતાતુર થયા.
પછી ખરી હકીકત જણાયામાઃ (વર્ધમાનશાહના વડિલપુત્ર) વીરપાલે
હુકમ કરવાથી ત્યાંથી તે સંઘ આગળ ચાલવા લાગ્યો હવે તે બન્ને
શેઠાણીઓ, તેમના ચારે પુત્રો, અને સઘના સર્વ લોકો તે શ્રીમાન
કલ્યાણસાગરસરિથનો મહાન પ્રભાવ જણીને પોતાના મનમાં આશ્ચર્ય
પામ્યા. પછી ત્યાંથી કેટલેક દૂર જઈને તે સકલ સઘ વિજપાણની
(વર્ધમાનશાહના બીજાપુત્રની) આજ્ઞાથી મુકામ કર્યો. અને તબુઓ
ઉભા કરવામાં આવ્યા, તથા સઘના સઘળા લોકો વિવિધપ્રકારના
તર્કનિતર્કો કરતાપણ તબુઓમાં ઠરીલામ થયા. ત્યારપછી બન્ને શેઠાણી-
ઓ. તથા શેઠના પુત્રોએ ગુરમહારાજપાસે આવી, તથા તેમને
માતીઓવડે વધાવી તેમની સ્તુતિ કરવા લાગ્યા. પંત્રી પોતાના બન્ને
હાથ જોડી કમલાદેવીના પૂજવાથી શ્રીકલ્યાણસાગર ગુરમહારાજે
લેશ્યપક્ષીના શબ્દ-આદિનો-સઘળો વૃત્તાંત નેઆને કહી સભળાવ્યો.
તે સાંભળી ખુશી થયેલા સઘના સઘળા માણસો તે પ્રમાણિક ગુર-
મહારાજનો મહિમા વર્ણવવા લાગ્યા.

હવે એવીરીતે એક માસમાઠ તે સકલ સઘ દ્વિમેકુરાસે શ્રી-
શત્રુજયગિરિરાજની તલેટીમાં આવી પહોંચ્યો. ત્યાં શત્રુજયનીદીના
કિનારાપર તાબુઓ ઉભા કરવામાં આવ્યા, અને સઘના લોકોએ પણ
તેમાં સુખેથી નિવાસ કર્યો, પછી તે બન્ને સઘપતિઓએ ગિરિપૂજન
કરાવવામાટે ગુરમહારાજને વિનતિ કરવાથી તેમણે કહ્યું કે, હું ઉત્તમ
આવડો ! સચિત્તઆદિ વસ્તુઓનો ત્યાગ કરનારા અમે ભુનિઓ પો-
તાને હાથે તે કાર્ય કરી શકીએ નહી, તે ગિરિપૂજન કરાવવાનું કાર્ય
કુલગુરુઓનું છે, પછી તે બન્ને સઘપતિઓએ બોલાવેલા કુલગુરુઓ-
એ પણ હર્ષથી તુરત ત્યાં આવીને વિધિપૂર્વક અષ્ટપ્રકારી પૂજાવડે
મંદિરાવંથી તેઓ પાસે ગિરિપૂજન કરાવ્યું. તે વખતે તે કુલગુરુઓએ

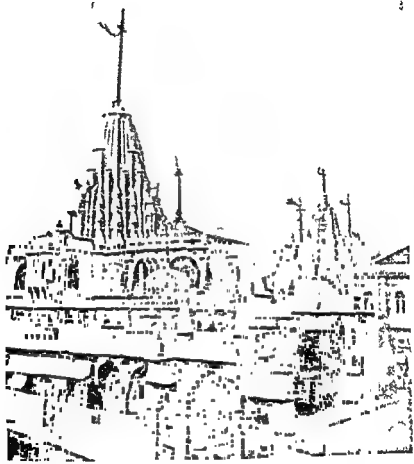
અમલેલા) તાલ, કંસાલઆદિક વિવિધપ્રકારના વાગ્ગિત્રોનાનાદો સાથે ગુરૂમહારાજે મધુર સ્વરથી ગિરિપૂજા લખાવી. અત્યંત ખુશી થયેલા તે બન્ને સંઘપતિઓએ પણ તે કૃત્તગુરૂઓને એટલું તો દાન આપ્યું કે જેવડે તેઓની હવિતપર્વત આહવિકા ચાલી. પછી બીજે દિવસે સંઘસહિત તે બન્ને સંઘપતિઓ ગુરૂમહારાજની સાથે તે ગિરિરાજપર ચડવા લાગ્યા. ગુરૂમહારાજ પણ તેઓની પાસે તે તીર્થનું માહાત્મ્ય વર્ણવતાથકા ધીમેધીમે ચડવા લાગ્યા. એવીરીતે ચાલતાથકા તેઓ સઘળા તે ગિરિરાજના મુખ્ય શિખરપાસે આવી પહોંચ્યા. ત્યારે ત્યાં ઘણાં જિનમંદિરોની શ્રેણિ જોઈને તે બન્ને સંઘપતિઓ ઘણો આનંદ પામ્યા. પછી તેઓએ શ્રીઋષભદેવપ્રભુના પ્રાસાદપાસે આવીને હર્ષના હિભરાથી રોમાંચિત થઈ ભાતીઓના સમૂહથી શ્રીઋષભદેવપ્રભુજીને વધાવ્યા, ત્યારબાદ તેઓએ સોનારૂપાના કુલોના સમૂહથી પ્રભુને વધાવ્યા. ત્યારપછી એવીજ રીતે તેમના સકલ કુટુંબે પણ તે જિનેશ્વરપ્રભુને વધાવ્યા. વળી તે સમયે તેઓએ ત્યાં ચાચકોને ઘણું દાન આપ્યું. પછી તેઓ પ્રભુનું દર્શન કરીને પોતાના દૃઢ્યમાં અત્યંત આનંદ પામ્યા. પછી સંઘના સઘળા લોકો તે ઋષભદેવપ્રભુનાં દર્શન કરીને પોતાનો જન્મ સકલ મોનવા લાગ્યા. પછી તે બન્ને સંઘપતિઓએ સઘસહિત ગુરૂમહારાજે લખાવેલું ચૈત્યવંદન ત્યાં બેસીને સાંભળ્યું. પછી તેઓ બન્નેએ સ્નાન કરીને તથા ઘેષેલાં સ્વેત વસ્ત્રો પહેરીને, અને ભાતીઓની માલાઓઆદિક અનેક આભૂષણો પહેરીને પુષ્પ, હુપ, તથા દીપકઆદિક સતર લેટોથી પ્રભુની પૂજા કરી. પછી તેઓએ દેવદ્રવ્યના ચડાવાપૂર્વકે આરાત્રિક તથા ધ્વજરોપણઆદિક કર્યાં. એવીરીતે અનુક્રમે સઘના લોકોએ પણ પ્રભુપૂજા કરી. પછી તે બન્ને ભાઈઓએ ગુરૂમહારાજની સાથે ચાલીને રાયણવૃક્ષ નીચે આવી પ્રભુના ચરણોની પૂજા કરી. ત્યારે ગુરૂમહારાજે પણ સાસ્ત્રોમાં કહેલું તે રાયણવૃક્ષનું માહાત્મ્ય તેઓને કહી સંભળાવ્યું. એવામાં તે રાયણવૃક્ષને જાણે સજા થઈ હોય નહીં તેમ, તે વૃક્ષે તે બન્ને સંઘપતિઓના મસ્તકપર હીરની ધારા વરસાવી. તે જોઈ આશ્ચર્ય પામેલા તે બન્ને સંઘપતિઓને ગુરૂમહારાજે કહ્યું કે, જે દેઈ સંઘપતિ થોડા સમયમાંજ મોક્ષે જવાનો હોય તેના મસ્તકપર આ ઉત્તમ વૃક્ષ હીરની ધારા વરસાવે છે, એમ શ્રીતીર્થંકરપ્રભુઓએ કહેલું છે. પછી તે બન્ને સંઘપતિઓએ ત્યાં મહોદય આડંબરથી સતર પ્રકારે જિનપૂજન કરીને

ધાત્યકોને ઘણું દાન આપ્યું. પછી તે સંઘપતિઓએ ત્યાં જિનમંદિરોની શ્રેણી બેઠને હરિત થઈ ગુરુમહારાજને પૂછ્યું કે, હું ભગવન! આ આવાં મનોહર જિનમંદિરો કયા કયા પુણ્યશાલી માણસોએ આહી કરાવેલાં છે? ત્યારે ગુરુમહારાજે કહ્યું કે, પૂર્વે થયેલા શ્રીમાન સમ્પતિરાજ, કુમારપાલરાજ, વિમલમંત્રીશ્વર, તથા વસ્તુપાલ તેજપાલ મંત્રીશ્વરઆદિ અનેક ભાગ્યશાલી ઉત્તમ આવકોએ આ જિનમંદિરો આહી બંધાવ્યાં છે, અને તે આ મંદિરો આહી તેઓના કીર્તિસ્તંભોનીપરે શોભે છે. વળી પરલોકમાં પણ તે ભાગ્યશાલી પુરુષો સ્વર્ગ-આદિકર્તાં મુખે ભોગવીને છવટે મોક્ષમુખને ભજનારા થશે. તે સાંભળી પોતાના દુઃખનો ભાવ ઉદ્વેગસાથમાન થયાથી વર્ષમાનશાહે કહ્યું કે, હું ભગવન! આ મહાન તીર્થમાં જિનમંદિર બંધાવવામાટે હુમણા મારા મનમાં પણ મનોરથ ઉત્પન્ન થયો છે. તે સાંભળી ગુરુમહારાજે પણ તેમના તે મનોરથની વણી જ અનુમોદના કરી. પછી તે બંને ભાઈઓએ તે તીર્થાધિરાજમાં વિક્રમ સંવત ૧૬૫૦ ના માગશરવદ નોમને દિવસે બે જિનમંદિરો બંધાવવામાટે મહોત્સવ-પૂર્વક પાથો નાખ્યા.

એવામાં નાગડાગોત્રવાળા રાજસીશાહે પણ ગુરુમહારાજના ઉપદેશથી ત્યાં જિનમંદિર બંધાવવામાટે તેજ વખતે માગશર વદ તેરસને દિવસે પાથો નાખ્યા. પછી તે ગુરુમહારાજના ઉપદેશથી તે બંને સંઘપતિઓએ ત્યાં અદ્ભુતમહોત્સવનો પ્રારંભ કર્યો. પછી તેઓએ તેમના ઉપદેશ મુજબ તે ગિરિરાજની પ્રદક્ષિણા કરી. તે સમયે તે સકલ સંઘ તે તીર્થાધિરાજની પ્રદક્ષિણા કરી પોતાના મનમાં ઘણું આનંદ પામ્યા. ત્યાં તે ગુરુમહારાજે હસ્તિગિરિ, કંદબગિરિ, તથા શિલ્લજીસરોવરઆદિ તીર્થભૂમિઓનું માહાત્મ્ય તે બંને ભાઈઓને કહી સંભળાવ્યું. પછી તે સકલસંઘે ત્યાં અત્યંત પવિત્ર એવી શત્રુજયીનદીમાં સ્નાન કરીને પોતાના આત્માને પવિત્ર કર્યો. એવીરીતે તે સંઘસહિત તે બંને સંઘપતિઓ તે તીર્થાધિરાજમાં પંઢર દિવસો સુધી રહ્યા. તે સમયે તેઓએ ત્યાં સ્નાનિવાસલ્લખ્યાદિક ધર્મકાર્યોમાં ઘણું દ્રવ્ય ખર્ચ્યું. પછી ત્યાંથી પ્રયાણ કરીને તેઓ તે સંઘસહિત કુસલક્ષેત્રે નવાનગરમાં આવ્યા. તે વખતે ત્યાંના રાજા જામશ્રીજસ-વંતસિદ્ધલએ મહોદા આદંબરથી તે સકલસંઘનો પ્રવેશમહોત્સવ

કર્થો. ત્યારે તે સંઘપતિઓએ પણ તે રાજાને સોનામહોરોથી ભરેલો થાળ ભેટ કર્યો. રાજાએ પણ હુપ્પીથી તેઓને વચ્ચે તથા આબૂપલોઆદિકની પહેરામણી આપી. પછી ખુશી થયેલા તે બંને સંઘપતિભાઈઓએ ત્યાં વચ્ચે તથા આબૂપલોઆદિકની પહેરામણી આપી તે સકલસંઘને વિસર્જન કર્યો, અને પોતે ત્યાંના તે રાજાના આગ્રહથી પોતાના કુટુંબસહિત ત્યાં નવાનગરમાં જ વ્યાપાર કરવામાટે રહ્યા. તે સમયે તેઓની સાથે ત્યાં નવાનગરમાં જ તેઓની નોકરીમાં રહેલા ઓશવાલગાતિના પાંચ હજાર માણસો પણ વસ્યાં. નાગડાગોત્રવાળા રાજસીશાહે પણ પોતાના મિત્ર ચાંપસીશાહસહિત વ્યાપાર કરવામાટે ત્યાં નવાનગરમાં જ રહ્યા. એવીરીતે તે શ્રીવર્ધમાનશાહ તથા પદ્મસિંહશાહનામના બંને ભાઈઓએ તે સંઘની અંદર સર્વ મળી બત્રીસ લાખ કેરીનો ખર્ચ કર્યો. તેનું વિસ્તારચુકત વર્ણન તો મુંદરરૂપણએ (લાલણગોત્રના વડવાએ) રચેલા ભાષામદ્દ “ વર્ધમાનપ્રબંધ ” નામના ગ્રંથથી જાણી લેવું. એવીરીતે નવાનગરમાં જ વસેલા તે બંને શાહુકારો મુખે સમાધે ધર્મકાર્યો કરતાથકા ત્યાં પોતાનો વ્યાપાર કરવા લાગ્યા. ત્યારબાદ શ્રીકૃષ્ણાણસાગરજી સૂરીશ્વરે પણ ત્યાંથી વિહાર કરી કશ્મિરમાં ગયા, તથા ત્રિકમસંવત ૧૬૫૧ માં તેઓ જખખીનામના બંદરમાં અટકાઈ રહ્યા. અને ત્યાં શ્રીમાત્ રત્નસાગરજી ઉપાધ્યાયજીના સંસારપક્ષના કાકા નાગડાગોત્રવાળા રહસિંહનામના આવકે તેઓનો ઘણો આદરસત્કાર કર્યો. તથા તેમના ઉપદેશથી તે આવકે આવકનાં બારે વ્રતોનો સ્વીકાર કર્યો.

હવે અહીં નવાનગરમાં પુત્રગ્રહિત નાગડાગોત્રવાળા રાજસીશાહે પોતાના મિત્ર ચાંપસીશાહની પ્રેરણાથી પૂર્વે પોતાના પિતા તેજસીશાહે બંધાવેલાં શ્રીશાંતિનાથપ્રભુના પ્રાસાદને ફરતી દરીઓ બંધાવી તથા મૂલનાયકજીની શિખરના પાછલા ભાગમાં તે દરીઓની હારમાં મધ્યસાગે એક મનોહર ચોમુખ જિનપ્રાસાદ બંધાવ્યો, તથા તેના ખરચમાં તેના મિત્ર ચાંપસીશાહે ત્રીજો ભાગ આપ્યો. પછી તે રાજસીશાહે નવાનગરરાજ્યની હદમાં આવેલા માંડા તથા ભલસાણનામના ગામોમાં જે જિનમંદિરો બંધાવ્યાં, તથા મયાંતરા અને કાલાવડનામના ગામોમાં તેણે જે ઉપાશ્રયો બંધાવ્યાં. વળી પુત્ર થવાની લાલસાથી તેણે મહાદેવ તથા શ્રીકૃષ્ણઆદિકનાં પણ કેટલાંક મંદિરો બંધાવ્યાં,

શ્રી રાયસી તેજમિ હગાહુડું (ચાગીનાથુ) દગસર
ભામનગર.

પછી તે રાજસીશાહે વિક્રમસંવત ૧૬૫૨ માં વિનંતિ લખીને શ્રી-
 હયાણસાગરજી સુરીચરજીને નવાનગરમાં ખેલાવ્યા, ત્યારે તે આચાર્યજી પણ તેના આગ્રહથી તે નવાનગરમાં આવ્યા, તથા ત્યાં તે રા-
 જસીશાહે મહોટા આડંબરથી તેમનો પ્રવેશમહોત્સવ કર્યો. ત્યાર-
 બાદ તે રાજસીશાહે પણ આચાર્યમહારાજના ઉપદેશથી મહોટા આ-
 ડંબરપૂર્વક સંઘસહિત શ્રીશત્રુજયતીર્થની યાત્રા કરી, અને તેમાં તેણે
 ખેલાખ ફેરીનું ખર્ચ કર્યું. ગુરમહારાજ પણ તેના આગ્રહથી ત્યાં
 નવાનગરમાંજ ચતુર્માસ રહ્યા. ચતુર્માસમાં ગુરમહારાજ ત્યાંથી વિહાર
 કરીને સૌરાષ્ટ્રદેશમાં આવ્યા, તથા ત્યાં ગિરનારતીર્થની યાત્રા કરીને
 તેઓ ધણુથલીમાં આવ્યા. ત્યાં એક શ્રીનાટીશાપતિનો મુદરજી ન મે
 આવક વસતો હતો. તેણે ગુરમહારાજના ઉપદેશથી વૈરાગ્ય પામી
 દીક્ષા લીધી, તથા ગુરમહારાજે તેમનું “ મુદરસાગરજી ” નામ પાડ્યું.
 ત્યાંથી વિહાર કરી ગુરમહારાજ પ્રસાસપાઠણ નામના નગરમાં પધાર્યા,
 તે નગરમાં પેાદવાડશાપતિના તથા શુદ્ધરીતે આવકેના આરે મતોને ધારણ
 કરનારો એક મેઘજીનામે આવક વસતો હતો. તેણે ત્યાં ગુરમહારાજના
 ઉપદેશથી વૈરાગ્યપૂર્વક દીક્ષા ગ્રહણ કરી. ગુરમહારાજે પણ તેમનું
 “ મેઘસાગરજી ” નામ પાડીને વડીદીક્ષા દેતીવેળાએ શ્રીમાન રાનસાગરજી
 ઉપાધ્યાયજીના શિષ્યતરિકે તેમને રથાપ્યા. અને ચેતાની બુદ્ધિથી
 બૃહસ્પતિને પણ જીતનારો એવા તે શ્રીમેઘસાગરજીમુનિ ઘોડા કાળ-
 માંજ આગમેઆદિક સઘળાં સાત્તેમાં પારંગામી થયા. ગુરમહારાજ
 પણ ત્યાંના સંઘના આગ્રહથી વિક્રમસંવત ૧૬૫૩ માં તે પ્રસાસપા-
 ઠણનગરમાંજ ચતુર્માસ રહ્યા. ચતુર્માસમાં ગુરમહારાજ ત્યાંથી વિ-
 હાર કરીને કનૈજદેશમાં વિચરતાથકા ખાખરનામના ગામમાં પધાર્યા,
 ત્યાં માદહાગોત્રના વીરધોલનામના આવકે ગુરમહારાજના ઉપદેશથી
 વૈરાગ્ય પામી દીક્ષા લીધી, તથા તેમનું “ મનમેહુનસાગરજી ” નામ
 રાખ્યું, તથા તેને પણ વડીદીક્ષા દેતીવેળાએ ગુરમહારાજે શ્રીરાત્ન-
 સાગરજી ઉપાધ્યાયજીના શિષ્યતરિકે રથાપ્યા. પછી ત્યાંથી વિહાર કરી
 ગામેગામ વિચરતાથકા ગુરમહારાજ વાગડદેશમાં આવેલા આધેઠ-
 નામના ગામમાં પધાર્યા. ત્યાં મહોતાગોત્રના સોમચંદ્રનામના આવકે
 ગુરમહારાજના ઉપદેશથી વૈરાગ્ય પામી દીક્ષા લીધી, ત્યારે તેમનું
 “ સોમસાગરજી ” નામ પાડીને ગુરમહારાજે વિનયસાગરજી ઉપાધ્યાયજીના
 શિષ્ય તરિકે તેમને રથાપ્યા. હવે ત્યાંથી શ્રીરાત્નસાગરજી ઉપાધ્યાય

ગુરુમહારાજની આજ્ઞાથી પોતાના શિષ્યોસહિત જાદો વિહાર કરવા લાગ્યા, પછી શ્રીકલ્યાણસાગરજી સુરીશ્વર ત્યાંથી વિહાર કરો ભુજન-ગરમાં પધાર્યા, ત્યારે સઘે મલી મહોત્સવપૂર્વક તેમનો નગરમાં પ્રવેશ કરાવ્યો. પછી ત્યાંના સંઘના આગ્રહથી વિક્રમ સંવત ૧૬૫૪ માં તેઓ ત્યાં ભુજનગરમાંજ ચતુર્માસ રહ્યા.

હવે તે સમયે તે ભુજનગરમાં સર્વધર્મેપર સરખી દૃષ્ટિ રાખનારો અને પુત્રનીપેઠે પ્રજાનું પાલન કરવામાં તત્પર “ રા. ભારમહીજી ” નામના રાજા રાજ્ય કરતા હતા. હવે એક સમયે પૂર્વકર્મેના ઉદયથી તે રાજાના શરીરમાં વાનો રોગ ઉત્પન્ન થયો, અને તેથી તેના શરીરમાં રહેલા હાડકાંઓના સઘળા સાંધાઓમાં તેને મહોટી વેદના થવા લાગી. ઘણા ઘણા વૈદ્યોએ બહુ બહુ પ્રકારના ઉપચારો કર્યા, પરંતુ તેથી તે રાજાને જરા પણ શાંતિ થઈ નહી, દિવસે દિવસે તેની પીડા વૃદ્ધિ પામવા લાગી. તે જોઇને અંતઃપુરની રાણીએ આદિક સઘળો પરિવાર ઘણાજ ચિંતાતુર થયો. એવામાં ત્યાં પોતાના ભુજનગરમાં તે મહા-પ્રભાવિક એવા શ્રીમાનકલ્યાણસાગરજીસુરીશ્વરજીનું આગમન જાણીને વિનંતિથી તે રાજાએ તેમને પોતાની પાસે બોલાવ્યા. ગુરુમહારાજ પણ શાસનની પ્રભાવના કરવામાટે તે રાજા પાસે ગયા. ત્યારે ગુરુ-મહારાજને ત્યાં પોતાની પાસે આવેલા જાણીને અત્યંત ખુશી થયેલા એવા તે રાજાએ ઉઠવામાટે પોતાની રાક્ષિ ન હોવાથી પલંગમાં બેઠા બેઠાંજ ગુરુમહારાજને નમસ્કાર કર્યો. પછી રાજાના આદેશથી ગુરુમહારાજ ત્યાં રાખેલી કાષ્ઠની પાટપર પ્રમાર્જન કરી તેની પાસે બેઠા. પછી તે રાજાએ પોતાની આંખોમાં આંસુઓ લાવીને ગુરુમહારાજને પોતાની વાતરોગની વ્યાચિત્ર સ્વરૂપ કહી સંભળાવ્યું, અને કહ્યું કે, શ્રીમહાવીરપ્રભુના સંઘમાં મેં આપસાહેબનો પ્રભાવ સાંભળ્યો છે, માટે હવે મારો પર કૃપા કરીને મારો રોગ જેથી દૂર થાય એવો કંઈક ઉપાય આપ સચવો? રાતદિવસમાં નિદ્રા ન આવવાથી હું બહુ પીડા પામું છું. એવીરીતનાં તે રાજાનાં વચનો સાંભળીને ગુરુમહારાજે કહ્યું કે, હે રાજા! હવે આપ ચિંતા ન કરો? ખરેખર પ્રાણીઓ આ જગતમાં કર્મોને લીધે સુખદુઃખોને મેળેવે છે. હવે દેવગુરુની કૃપાથી આપના રોગની ઘોડીજ મુદતમાં શાંતિ થઈ જશે. એમ કહી ગુરુમહારાજે પ્રાસુક (ઉઠાળેલું) જલ મંત્રીને તેમને આપ્યું, અને કહ્યું કે, આ જલનું શરીરે લેપન કરવાથી આપના

શરીરમાંથી તેજ ક્ષણે આ વાયુનો રોગ દૂર થશે ત્યારમાત્ર તેજ વખતે રાજના નોકરોએ તે મંત્રેણાં જલવડે તેમનાં શરીરપર લેપન કર્યું. ત્યારે તે માત્રત જલના પ્રભાવથી તેજ ક્ષણે તે રાજના વાયુરોગની ગતિ ધમ. તેજ ક્ષણે રોગગ્રસ્ત થયેલા તે રાજ ઉઠીને ગુરૂમહારાજના ચરણોમા પડ્યો તે જોઈ આશ્ચર્ય પામેલી તે રાજની મદ્યર્જી રાણીઓએ પણ ત્યાં આવી ગુરૂમહારાજને મોતીઓવડે વચાવ્યા. ત્યારમાત્ર તે ગ લારમંદિરામાં ગુરૂમહારાજના ચરણોમાં એકદલર સુદિકાઓ ભેટ ધરીને કહેવા લાગ્યો કે, હું પૂજ્ય ! મારાપર કૃપા કરીને આપસાહેબ આ દ્રવ્ય ધરુલુ કરો ? તે સાલગી ગુરૂમહારાજે કહ્યું કે, હું રાજન ! અમે નિ રૂપૃદ્ધી અજગામી મુનિઓ આ દ્રવ્યનો માર્ગ પણ કર્મીયે નહી, તે સાલગી આશ્ચર્ય પામેલા તે રાજએ તેમનો પરોપકાર કરવામા તત્પરતા જોઈ પ્રગસા કરી ત્યારમાત્ર તે રાજએ ગુરૂમહારાજને કહ્યું કે, હું પૂજન ! ત્યારે આપસાહેબ મારા યોગ્ય કંઈ પણ કાર્ય દરમાવો ? ત્યારે ગુરૂમહારાજે કહ્યું કે, હું રાજન ! આ લોક અને પરલોકમા પણ દેનલ જવો પ્રતે રાખેલી ક્યાજ ગ્રાણીઓને ઘણુ મુખ આપનારી થાય છે, માટે તમે તે જવોપ્રતે ક્યા રાખવાનોજ સ્વીકાર કરો / એમ કહેનાથી તે રા લારમંદિરામાં આસાહારનાં પ્રત્યાખ્યાન કર્યા, તેમજ પર્યવપ્રાપર્નમા પોતાના દેશની અંદર આઠ દિવસોમુધી અમારીપટલ વગડાવનાનુ તેણે સ્વીકાર્યું પછી ગુરૂમહારાજના ઉપદેશથી તે રાલારમંદિરામાંએ ત્યાં જુજનગરમા ' રાજ-વિહાર ' નામનો એક જિનપ્રાસાદ બાંધાવ્યો એવીગીતે તે ગુરૂમહારાજનો તે જુજનગરમા મહોટો યશોનાદ પ્રકટ થયો, અને જિનશાસનની પણ ઘણીજ પ્રભાવના થઈ હુવે તે વખતે તે રાજના મહેલમાં કાંઈની જો પાટપર ગુરૂમહારાજ બેઠા હતા તે પાટ પણ રાજએ ગુરૂમહારાજને ઉપાશ્રયે મોકલી આપી પછી ચતુર્માસમાત્ર ગુરૂમહારાજ ત્યાંથી વિહાર કરીને ગામે તથા નગરોઆદિકમા વિહાર સ્વતાથકા વિક્રમસવત ૧૬૫૫ મા વાગડદેશમા આવેલા દુધધગામમા, ૧૬૫૬ માં આસળીયા નામના ગામમા, ૧૬૫૭ મા ડાપુ નામના ગામમા ૧૬૫૮ મા ગાંધરા નામના ગામમા, ૧૬૫૯ મા કુમરા નામના ગામમા ૧૬૬૦ મા ભદ્રા વતીમાં ૧૬૬૧મા મ લીયા નામના ગામમા, ૧૬૬૨ મા મુદરાનગરમા, ૧૬૬૩માં અજારનગરમા, ૧૬૬૪ મા જુજપુર નામના ગામમા, ૧૬૬૫ માં જખખીનામના જાદરમા, ૧૬૬૬મા નલીયાગામમાં, તથા ૧૬૬૭ માં

પણે સ્થાપન કર્યું; અને ઊંચા જિનમદિરમાં શ્રીમહાવીરપ્રભુની મૂર્તિ મૂલનાયકછતરીકે સ્થાપી. તે અવસરે તે બન્ને ભાઈઓએ ઘણું દ્રવ્ય ખરચી સ્વામિવાત્સલ્ય આદિક ધર્મકાર્યો કર્યાં. પછી ગુરૂમહારાજ પણ ત્યાંના સઘના આગ્રહથી તે આગરાનગરમાંજ સંવત ૧૬૭૧ માં ચતુર્માસ રહ્યા. તે સમયે તે બન્ને ભાઈઓએ તે શ્રીગુરૂમહારાજના ઉપદેશથી તે આગરાનગરમાં એક મહોદય મનોહર ઉપાશ્રય બંધાવ્યો. પછી ચતુર્માસઆદ તે બન્ને બાંધવો જિનેશ્વરપ્રભુઓની (સમેતશિખર પાવાપુરી આદિક) કલ્યાણક ભૂમિઓમાં ગુરૂમહારાજની માથે પોતાના કુંડુંબસહિત યાત્રા કરવામાટે આવ્યા, તથા ગુરૂમહારાજના ઉપદેશથી તેઓએ તે કલ્યાણક ભૂમિઓને જીર્ણોદ્ધાર કરાવ્યો. એવીરીતે તે બન્ને ભાઈઓએ તે શ્રીમાન કલ્યાણસાગરજમૂરીશ્વરજના ઉપદેશથી સાતે ક્ષેત્રોમાં સાત લાખ પીરોજીઓ (તે વખતમાં ચાલતા દીલ્હીના બાદશાહના સોનાના સિક્કા) ખરચી, પછી ગુરૂમહારાજ ત્યાંથી વિહાર કરીને પોતાના ચરણન્યાસોથી ગામો તથા નગરોને પવિત્ર કરતાથકા અનુક્રમે વાણરસી (કાશી) નગરીમાં પધાર્યા, અને ત્યાં માસકલ્પ રહ્યા, તથા પોતાના અમૃતસરખા મધુર ઉપદેશથી લોકોના હૃદયમાં આનંદ પમાડવા લાગ્યા.

એવામાં દિલ્હીનગરનો જહાંગીરનામનો મુગલ બાદશાહ તે આગરાનગરમાં આવ્યો, ત્યારે કોઈક દુર્જન માણસની ટ્રેસણાથી તે બાદશાહ પોતાના તેહેસીલદાર એવા તે કુરખાલ સોનપાલે બંધાવેલા કે જેલું આગળ વર્જન કરવામાં આવ્યું છે, એવા તે બન્ને જિનમદિરોને જોઈને, તે બન્ને ભાઈઓને પોતાની પાસે બોલાવીને કહ્યું કે, કહેવા લાગ્યો કે, આ બન્ને મદિરોમાં તમોએ પથરની કોની મૂર્તિઓ સ્થાપન કરી છે? ત્યારે તે બન્ને ભાઈઓએ તે બાદશાહને કહ્યું કે, સાહેબ ! અમોએ અમારા દેવની મૂર્તિઓ તેમાં સ્થાપન કરેલી છે ત્યારે બાદશાહે કહ્યું કે, તે તમારો પથરનો બનાવેલો દેવ આજથી દસદિવસોની અદર ખરે પોતાનો કુંડુંબ પણ ચરણસર દેખાડે, મહિતરે હું આ તમારા દેવના બન્ને મદિરો તોડી પડાવીશ. તે સાંભળી તે બન્ને ભાઈઓ પોતાના મનમાં ઘણાજ ખેદ પામતાથકા પોતાને ઘેર આવ્યા પછી તે બન્ને ભાઈઓએ વિચાર્યું કે, હાલમા તે શ્રીમાન કલ્યાણસાગરશ્રીજને વાણરસીનગરીમાં માસકલ્પ અથવા ચતુર્માસ રહેલા સાંભળવા

છે. વળી તેઓ આ કાળમાં મંત્રવિદ્યા આદિકના પારંગામી તથા મહાપ્રભાવિક છે. માટે આ વિષત્તિના સંબંધમાં તેઓ આવણને કંઈ પછુ ઉપાય દેખાડશે. એમ વિચારીને સોનપાલ ઘણી ઉતાવળી ચાલના ઉંટપર બેસીને ચોથે દિવસે વાણરસીનગરીમાં આવ્યો તથા ત્યાં તુરત ગુરૂમહારાજની પાસે આવી પંદન કરી તેણે આંખોમાં આંધુ લાવી તે સઘળો વૃત્તાંત નિવેદન કર્યો. ત્યારે ગુરૂમહારાજે તેને આશ્વાસન આપી કહ્યું કે, હે સોનપાલ ! તમે તમારા મનમાં બેઠ ન કરો ? હું પોતેજ ત્યાં આગરાનગરમાં આવીશ, અને સઘળું સાડું ઘણું રહેશે. એવીરીતના ગુરૂમહારાજના વચનો સાંભળીને તેમનાપર શ્રદ્ધા હોવા છતાં પણ તે સોનપાલ નિચારવા લાગ્યો કે, આગરાનગર તો અહીંથી ઘણું દુર છે. અને તેથી આ ગુરૂમહારાજ પગે ચાલીને હવે પાંચ દિવસોની અંદર ત્યાં આવવાને શી રીતે સમર્થ થઈ શકશે ? પરંતુ હવે તેમાટે ચિંતા કરવાની જરૂર નથી. ખરેખર આ ગુરૂમહારાજ કોઈક મંત્રઆદિકના પ્રયોગથી ત્યાં પધારી આ વિધનને દૂર કરશે, એમ વિચારતોયકે તે સોનપાલ ગુરૂમહારાજને પાંદીને ત્યાંથી ઉઠી તેજ કણે ઉંટપર સ્વાર થઈ આગરાનગર તરફ ચાલવા લાગ્યો. હવે ગુરૂમહારાજ પણ જિનશાસનની રક્ષામાટે તુરત પગે લેખ કરીને આકાશગામિની વિદ્યાથી બીજે દિવસેજ આગરાનગરમાં પધાર્યા, અને સોનપાલ તો હજી ત્યાં આવી પહોંચ્યો નહોતો. એવામાં ત્યાં ઉપાશ્રયમાં બિરાજેલા ગુરૂમહારાજ શ્રીકલ્યાણસાગરસરિજને જોઈને કુરપાલ તો પોતાના દૃઢયનાં અત્યંત આશ્ચર્ય પામ્યો. એવામાં આઠમે દિવસે ત્યાં આવેલા સોનપાલે પણ ત્યાં પોતાની પહેલાંજ પધારેલા તથા ઉપાશ્રયમાં બિરાજેલા ગુરૂમહારાજને જોઈને આશ્ચર્ય પામી પોતાના દૃઢયમાં નિશ્ચય કર્યો કે, ખરેખર આ અચિંત્ય મહિમાવાળા ગુરૂમહારાજ અહીં આકાશગામિની વિદ્યાથીજ પધારેલા છે. એવીરીતના મહાપ્રભાવિક એવા આ ગુરૂમહારાજ ખરેખર આ આવી પહેલાં વિધનને દૂર કરશેજ; એમ વિચારી તે નિશ્ચિત થયો.

એવામાં તે જહાંગીર બાદશાહે સોનપાલને બોલાવી કહ્યું કે, અરે ! સોનપાલ ! તારા પત્થરના દેવે હજીસુધી અને કંઈ પણ ચમત્કાર દેખાડ્યો નહી, માટે હવે હું આ તારાં બન્ને દેવમંદિરે પડાવી નાખીશ, ત્યારે ગુરૂમહારાજે પ્રથમથી સમજાવી રાખેલા

સોનપાસે તે બાદશાહને કહ્યું કે, આપસાહેબ પ્રથમ ત્યાં અમારા
તે દેવનીપાસે પધારો ? કે જેથી અમારા તે દેવ આપસાહેબને ચમ-
ત્કાર દેખાડશે. ત્યારે તે કૌતુક જોવામાટે ઉત્સુક થયેલો તે બાદશાહ
પણ પોતાના પરિવારસહિત શ્રીમાન્ મહાવીરપ્રભુના જિનમંદિરમાં
આવ્યો; ત્યારે ત્યાં પ્રથમથીજ આવીને બેઠેલા શ્રીમાન્ કલ્યાણસાગર-
સૂરિજીએ તે બાદશાહને કહ્યું કે, આપસાહેબ અહીં આ પાપાણુમય
એવા પણ અમારા દેવને નમસ્કાર કરો ? કે જેથી તે દેવ આપને
પોતાનો ચમત્કાર દેખાડશે. તે સાંભળી કૌતુક જોવાની ઇચ્છાવાળા
બાદશાહે પણ પોતાના બન્ને હાથ જોડી તે જિનેશ્વરપ્રભુની પ્રતિમાને
ભાવ વિનાજ નમસ્કાર કર્યો. તેજ ક્ષણે હૃદયમાં ધારેલું ' છે મહાકા-
લીદેવીનું ' ધ્યાન જેમણે એવા તે શ્રીમાન્ કલ્યાણસાગરસૂરિજીએ
પોતાનો (ધર્મધ્વજ) ઓઘો ઉંચો કરી કહ્યું કે, હે દેવાધિદેવ !
આપને નમસ્કાર કરતા એવા આ બાદશાહને આપ ધર્મલાભ આપો ?
તેજ સમયે તે મહાકાલીદેવીએ તે જિનપ્રતિમામાં સંક્રમણ કરીને,
તથા પ્રતિમાનો એક હાથ ઉંચો કરીને તે પ્રતિમાનાજ મુખથી તે
બાદશાહને મહોદા રાખ્ધી ધર્મલાભ આપ્યો. તે જોઇ પોતાના મ-
નમાં અત્યંત આશ્ચર્ય પામીલો તથા આચાર્યમહારાજથી ડરેલો તે
જહાંગીર બાદશાહ ત્યાંથી તુરત રવાના થઇ પોતાના રથાનકે ગયો.
પછી અત્યંત ડરેલા એવા તે બાદશાહે દરાહત્તર સોનામોહોરો ગુર-
મહારાજને મોકલી, પરંતુ નિરપૃહી એવા તે શ્રીકલ્યાણસાગરજી મ-
હારાજે તે સોનામોહોરો સોનપાસને સમર્પણ કરી, અને કહ્યું કે આ
સોનામોહોરો તમારે ધર્મકાર્યોમાં વાપરવી.

ઉપર જણાવ્યા મુજબ તે આશ્ચર્યોદ્દરમાં લોહાગોત્રવાળા તે કુર-
પાલ તથા સોનપાસે બંધાવેલાં બન્ને જિનાલયોનાં શિલાલેખની નક્ક
નીચે મુજબ છે—

પાતસાહિ થીજહાંગીરરાજ્યે

॥ ૐ ॥ શ્રીસિદ્ધેશ્વો નમઃ ॥

સ્વસ્તિ શ્રીવિષ્ણુપુત્રો નિઃશિલગુણયુતઃ પારગો વીતરાગઃ ।

પાપાદઃ ક્ષીણકર્મા મુરશિસ્તરિસમઃ કલ્પતીર્થમદાને ॥

શ્રીશ્રેયાન્ ધર્મમાર્ત્તર્થવિક્ષજનમનઃપંક્જે ચિમ્બમાનુઃ ।

કલ્યાણાંભોધિચંદ્રઃ સુરનરનિકરૈઃ સેવ્યમાનઃ કૃપાલુઃ ॥ ૧ ॥

અર્થઃ—સર્વ ગુણોપડે મુક્ત થયેલા, ' સંસારનો પાર પામેલા, સાગરહિત ક્ષીણ થયેલ છે કેમ? જોમના એવા, કલ્પવૃક્ષસરખા તીર્થને આપવામાં મેરૂપર્વતસમાન, લક્ષ્મી તથા કલ્યાણકરનારા ધર્મની મૂર્તિસમાન^૧, લગ્નલોકોના મનરૂપી કમલને વિકસર કરવામાં સૂર્ય-ખિંબસરખા, કલ્યાણરૂપી સાગરની^૨ વૃદ્ધિ કરવામાં ચંદ્રસમાન, દેવો તથા મનુષ્યોના સમુદાયી સેવાતા, અને દયાળુ, એવા કલ્યાણમુખ્ય બ્રાહ્મલક્ષ્મીવાળા વિષ્ણુરાજના પુત્ર શ્રીએયાંસનાથ મહુ તમારું રક્ષણ કરે? ॥ ૧ ॥

ઋષભમમુલાઃ સાર્વા । ગૌતમાયા મુનીશ્વરાઃ ॥

પાપકર્મચિનિર્મુક્તાઃ । લેમં કુર્વતુ સર્વદા ॥ ૨ ॥

અર્થઃ—ઋષભદેવમહુ આદિક શર્વેશ તીર્થકરો તથા ગૌતમ સ્વામીઆદિક મુનીશ્વરો, કે જોઓ પાપકાર્યોથી સર્વથામુક્તારે મુક્ત થયેલા છે, તેઓ હુએશાં તમારું કલ્યાણ કરે? ॥ ૨ ॥

કુંરપાલસ્વર્ણપાલૌ । ધર્મકૃત્યપરાયણૌ ॥

સ્વર્વશકુલમાર્ત્તઙૌ । પ્રશસ્તિર્લિખ્યતે તયોઃ ॥ ૩ ॥

અર્થઃ—કુંરપાલ અને સ્વર્ણપાલ નામના બન્ને આવક લાભીઓ, કે જોઓ ધર્મકાર્યોમાં તત્પર હોતા, તથા થોતાના વંશરૂપી કમલને પ્રમુદ્ધિત કરવામાં સૂર્યસમાન હોતા, તેઓની આ પ્રશસ્તિ લખાય છે.

શ્રીમતિ હાયને રમ્યે । ચંદ્રર્પિરસમૂષિતે ॥

પદ્મિશત્તિચિશાકે । વિક્રમાદિત્યમૂપતેઃ ॥ ૪ ॥

અર્થઃ—વિક્રમાદિત્યરાજના શ્રીમાન તથા મનોહર એવા શા-

૧ ધ્વનિમાં “ ધર્મમૂર્તિસૂચિનું ” નામ સૂચ્યું છે.

૨ ધ્વનિમાં “ કલ્યાણસાગરસૂચિનું ” નામ સૂચ્યું છે.

ળસો એકાતેર, (૧૬૭૨) ના વર્ષમાં, તેમજ ૫૬૨સો છત્રીસના
(૧૫૩૬) શક સવત્તરમાં, ॥ ૪ ॥

રાઘમાસે વસંતર્તી । શુક્લાયાં તૃતીયાતિથી ॥

યુક્તે તુ રોહિણીમેન । નિર્દોષે ગુરુવાસરે ॥ ૫ ॥

અર્થ:—વૈશાખમાસમાં, વસતઋતુમાં, શુક્લપક્ષની ત્રીજની
તિથિને દિવસે, રોહિણીનક્ષત્રથી યુક્ત થયેલા, અને દોષવિનાના એવા
ગુરુવારને દિવસે, ॥ ૫ ॥

શ્રીમદંચલગચ્છાચ્યે । સર્વગચ્છાવતંસકે ॥

સિદ્ધાંતાલ્યાતમાર્ગેણ । રાજિતે ત્રિશ્વવિસ્તૃતે ॥ ૬ ॥

અર્થ:—સર્વ ગચ્છામાં સુકૃષ્ટસમાન, તથા આગમોમાં કહેલા
માર્ગને અનુસરવાથી શાસતા, તથા જગત્માં ફેલાયેલા એવા શ્રીમાન
અચ્ચલગચ્છમાં, ॥ ૬ ॥

ઉગ્રસેનપુરે રમ્યે । નિરાતંકરસાશ્રયે ॥

પ્રાસાદમંદિરાકીર્ણે । સદ્જ્ઞાતો દુષકેશકે ॥ ૭ ॥

અર્થ:—સુધરહિત તથા નવે રમોના સ્થાનકસમાન, અને
મેહેલો તથા દેવમંદિરથી ભરેલા મનોહર ઉગ્રસેન નામના (આમા
નામના) નગરમાં, ‘ આશવાલ ’ નામની ઉત્તમ જ્ઞાતિમાં, ॥ ૭ ॥

લોઢાગોત્રે વિવસ્ત્રાંસ્ત્રિજગતિ મુયશા બ્રહ્મચર્યાદિયુક્તઃ ।

શ્રીશ્રંગલ્યાતનામા ગુરુચનયુતઃ કામદેવાદિતુલ્યઃ ॥

જીવાઝીવાદિતત્ત્વે પરચિરમતિલોકવર્ગેષુ યાવ-

ઝીયાચંદ્રાર્કર્ચિવં પરિકરમૃતકૈઃ સેવિતસ્ત્વં મુદા હિ ॥ ૮ ॥

અર્થ:—નાડાનામના ગોત્રમાં સુધર્મસરખા, ત્રણે જગત્માં ઉત્તમ
ચંગવાળા, બ્રહ્મચર્યાઆદિકથી યુક્ત થયેલા, ગુરુમહારાજના વચનોપરે
અદ્વાવાલા, (રૂપઆદિકમાં) કામદેવઆદિકસરખા, જીવ અજીવમા-

દિક નવે તત્ત્વોમાં પરમ રૂપિયર બુદ્ધિવાળા, પરિવાર તથા નાકરોથી
સેવાએલા એવા “શ્રીશૃંગનાભના” શેઠ, તમે બ્યાંસુધી સૂર્ય અને
ચંદ્રના બિંબ કાચમ રહે, ત્યાંસુધી લોકોના સમૂહોમાં હુર્પથી જય-
વતા પતો ? ॥ ૮ ॥

લોદાસંતાનવિજ્ઞાતો । ધનરાજો ગુણાન્વિતઃ ॥
દ્વાદશવ્રતધારી ચ । શુભકર્મણિ તત્પરઃ ॥ ૯ ॥
તત્પુત્રો વેસરાજશ્ચ । દયાવાન સ્ત્રજનમિયઃ ॥
તુર્યવ્રતધરઃ શ્રીમાન્ । ચાતુર્યાદિગુણૈર્યુતઃ ॥ ૧૦ ॥

અર્થ:—તે શ્રીશૃંગશેઠના “ધનરાજ” નામે પુત્ર થયા, કે
જે લોકોવશમાં પ્રખ્યાત, શુભવાન અને શુભકાર્યોમાં તત્પર બાર
વ્રતધારી આવક હતા. ॥ ૮ ॥ તેમના “વેસરાજ” નામે પુત્ર થયા,
કે જે દયાવાન, સજ્જનોને મિત્ર થઇ પડેલા, ચોથું બ્રહ્મચર્યવ્રત
ધરનારા, લક્ષ્મીવાન, તથા ચતુરાશ્વઆદિક ગુણોથી યુક્ત થયેલા હતા.

તત્પુત્રો દ્વાવભૂતાં ચ । સુરાઙ્ગાવધિર્તૈ સદા ॥
જેઠશ્રીરંગમોત્રી ચ । જિતાઙ્ગાપાલનોત્સુકો ॥ ૧૧ ॥

અર્થ:—તે વેસરાજના હૃદયમાં કલ્પવૃક્ષનીચે વૃદ્ધિ પામેલા,
તથા જિનેશ્વરમુની આજ્ઞા પાલવામાં હિમુક એવા “જેઠુ” અને
“શ્રીરંગમોત્ર” નામના જે પુત્રો થયા. ॥ ૧૧ ॥

તૌ જીળાસીદમલ્લાભ્યૌ । જેઠ્ઠાત્મજૌ નમૂવતુઃ ॥
ધર્મવિદૌ ચ દક્ષૌ ચ । મહાપૂજ્યૌ યશોધનૌ ॥ ૧૨ ॥

અર્થ:—તેઓ બન્નેમાંથી જેઠુના “જીળાસીદ” અને “મહા”
નામે જે પુત્રો થયા, કે જેઓ ધર્મને જાણનારા, કલ્યાણવાળા, મ
હાન જનોને પૂજવાલાયક, તથા યશસ્વી વતનાળા હતા. ॥ ૧૨ ॥

આસીચ્છ્રીરંગજો નૂતં । જિનપાદાર્ચને રતઃ ॥
મનીષી સુમના ભવ્યો । રાજપાલ ઉદારધીઃ ॥ ૧૩ ॥

અર્થ:—ઉપર જણાવેલા શ્રીરંગશેઠને “રાજપાલ” નામે પુત્ર હોતો, કે જે અરેખર જિનેશ્વરપ્રભુના ચરણોની મેવા કરનામાં તત્પર. શુદ્ધિવાન, ઉત્તમ દ્વંદ્વવાળો, સમ્ય, તથા ઉદાર શુદ્ધિવાળો હોતો.

આર્યા—ધનદી ચર્પમદાસ-પેમાર્યો વિવિધસૌખ્યધનયુક્તો ॥
આસ્તાં માક્ષો દ્વૌ ચ । તત્ત્વજ્ઞો તૌ તુ તત્પુત્રૌ ॥ ૧૪ ॥

અર્થ:—તે રાજપાલના “ઋષભદાસ” અને “ધેમન” નામે એ પુત્રો હતા, કે જેઓ કૃષ્ણેશ્વરના દાનંદરી, નાનામકારનાં મુખે તથા ધનવાળા, વિદ્વાન તથા તત્ત્વોને જાણનારા હતા. ॥ ૧૪ ॥

રેપાભિષ્ઠસ્તયોર્જ્યેષ્ઠઃ । કલ્પદ્રુરિચ સર્વદઃ ॥
રાજમાન્યઃ કુલાધારો । દયાલુર્ધર્મકર્મઠઃ ॥ ૧૫ ॥

અર્થ:—તેઓ બન્નેમાંથી “રેપ” એટલે તે ‘ઋષભદાસ’ નામના જ્યેષ્ઠ પુત્ર કલ્પદ્રુનીધેડે સર્વ વાંચિત પદાર્થ આપનારા, રામથી (દિલ્હીના બાદશાહથી) સન્માન પામેલા, કુટુંબના આધારભૂત, દયાવાન, તથા ધર્મકાર્યોમાં તત્પર હતા. ॥ ૧૫ ॥

રેપત્રીસ્તત્પ્રિયા મઘ્યા । શીલાલંકારધારિણી ॥
પતિવ્રતા પત્યૌ રક્તા । મુલસારેવતીનિમા ॥ ૧૬ ॥

અર્થ:—તે ઋષભદાસશેઠની “રેપત્રી” નામે સ્ત્રી હતી, કે જે મનોહર, શીલરૂપી આજુબજુને ધારણ કરનારી, પતિવ્રતા, પોતાના સ્વામિપર પરમ સ્નેહ રાખનારી, તથા મુલસા અને રેપત્રીનીધેડે સતીઓમાં શિરોમણિ હતી. ॥ ૧૬ ॥

શ્રીપદ્મપ્રભવિવસ્ય । નવીનસ્ય જિનાલયે ॥
પ્રતિષ્ઠા કારિતા યેન । સત્ત્વાદ્ગુણશાલિના ॥ ૧૭ ॥
લલૌ તુર્યવ્રતં યસ્તુ । શ્રુત્વાં કલ્યાણદેશનાં ॥
રાજશ્રીનંદનઃ શ્રેષ્ઠ । આનંદશ્રાવકોપમઃ ॥ ૧૮ ॥ યુગ્મં ॥

અર્થ:—આવેશના ઉત્તમ ગુણોથી આગતા એવા જે ઋષભ-

દાસ શેઠે ત્યાંના એક જિતમદિરમાં શ્રીપદપ્રભાજિનેશ્વરની નવીન પ્રતિમાની પ્રતિષ્ઠા કરાવી હતી, ॥ ૧૭ ॥ તથા શ્રીકલ્યાણસાગરમુરિ-
શ્વરજીની ધર્મદેશના સાંભળીને જેમણે એથા પ્રતને રવીકાર કયેઈ
હતો, એવા રાજશ્રીના એક પુત્ર તે ઋષભદાસશેઠ આણુંદઆવક
જેવા હતા. ॥ ૧૮ ॥

તત્પુત્રુઃ કુંરપાલઃ કિલ વિમલમતિઃ સ્વર્ણપાલો દ્વિતીય—

આતુર્યોદાર્યધૈર્યપ્રમુલ્લસુણનિધિર્માર્ગ્યસૌભાગ્યશાલી ॥

તૌ ઢૌ રૂપાભિરામૌ વિવિધજિનવૃષધ્યાનકૃત્યૈકનિષ્ઠૌ ।

ત્યાગૈઃ કર્ણાવતારૌ નિઝકુલતિલકૌ વસ્તુપાલોપમાર્શૌ ॥ ૧૯ ॥

અર્થઃ—તે ઋષભદાસશેઠને એક “ કુંરપાલ ” અને બીજા
“ રવણપાલ ” (સોનપાલ,) એમ બે પુત્રોહતા. કે જેઓ નિર્મલ
શુદ્ધિવાળા, ચતુરાઈ, ઉદારતા, તથા વૈર્યતા આદિક ગુણોના ભંડાર
સરખા, ભાગ્ય તથા સૌભાગ્યથી મનોહર થયેલા, મુંદર રૂપવાળા,
નાના પ્રકારના જિનેશ્વરપ્રભુના ધર્મધ્યાન તથા ધર્મકાર્યોમાંજ તત્પર,
દાન દેવામાં કષ્ટરાજના અવતાર સરખા, પોતાના કુલમાં તિલકસમાન,
તથા વસ્તુપાલની ઉપમા દેવા લાયક હતા ॥ ૧૯ ॥

શ્રીજહાંગીરધૂપાલા—માતૃયૌ ધર્મધુરંધરૌ ॥

ધનિનૌ પુણ્યકર્તારૌ । વિરુદ્ધાતૌ વ્રાતરૌ મુવિ ॥ ૨૦ ॥

અર્થઃ—વળી તે બન્ને ભાઈઓ જહાંગીરઆદશાહના મંત્રી
(તેલેસીલદાર) ધર્મના ધુરંધર, ધનવાન, પુણ્ય કરનારા, તથા
પૃથ્વીપર પ્રખ્યાત હતા. ॥ ૨૦ ॥

યામ્યામૃતં નવક્ષેત્રે । વિત્તવીજયનુતરં ॥

તૌ ધન્યૌ કામદૌ લોકે । ભોદાગોત્રાવતંસકૌ ॥ ૨૧ ॥

અર્થઃ—વળી જેઓએ પોતાનું દ્રવ્યરૂપી અનુપમ બીજ નવે
ક્ષેત્રોમાં વાવેલું ॥ એવા, તથા જગતમાં (મનુષ્યોને) વાંછિત પદાર્થો
આપનારા, તેમજ લોકગોત્રમાં સુકૃદસમાન એવા તે બન્ને ભાઈઓ
ધન્યવાદને પાત્ર હતા. ॥ ૨૧ ॥

૩૬ શ્રી ભૈરવ બા. પ્રેસ—ભામનગર.

અવાપ્ય શાસનં ચારુ । જહાંગીરપતેર્નતુ ॥

કારયામાસતુર્ધર્મ-ક્રિયા સર્વે સહોદરૌ ॥ ૨૨ ॥

અર્થ:—તે બન્ને સહોદર ભાઈઓ ખરેખર જહાંગીર આદશાહની ઉત્તમ આજ્ઞા મેળવીને સર્વ પ્રકારની ધર્મક્રિયાઓ કરતા હતા. ॥ ૨૨ ॥

શાલા પૌષ્યપૂર્વા વૈ । યકાભ્યાં સા ત્રિનિર્મિતા ॥

અધિત્યકાત્રિકં યત્ર । રાજતે ચિત્તરંજકં ॥ ૨૩ ॥

અર્થ:—યગી તે બન્ને ભાઈઓએ એક એવી પૌષ્યશાળા બંધાવી હતી કે જેમાં દરેકને આનંદ ઉપભવનારા ત્રણ માળો (મજ્જા) શોભતા હતા. ॥ ૨૩ ॥

સમ્મેતશિખરે ભવ્યે । ગત્રુજયેર્ધ્વદાચલે ॥

અમ્બેશ્વરિ ચ તીર્થેષુ । ગિરિનારગિરૌ તથા ॥ ૨૪ ॥

સંધાધિપત્યમાસાથ । તાભ્યાં યાત્રા કૃતા મુદા ॥

મહદ્ધર્યા સર્વસામગ્ર્યા । શુદ્ધસમ્યક્ત્વહેતવે ॥ ૨૫ ॥ યુગ્મં ॥

અર્થ:—યગી જેઓએ પોતાનાં સમ્યક્ત્વની શુદ્ધિ કરવામાટે સંધપતિપાલું મેળવીને મહોદી સમૃદ્ધિપૂર્વક સર્વ પ્રકારની સામગ્રી-સહિત મનોદ્વર સમ્મેતશિખરની, શત્રુજયતીર્થની, આયુગિરિરાજની, ગિરનારપર્વતની, તથા બીજાં તીર્થોની પણ હુપ્પી યાત્રા કરેલી હતી. ॥ ૨૪ ॥ ૨૫ ॥

તુરંગાણાં શતં કાંતં । પંચવિંશતિપૂર્વકં ॥

દત્તં તુ તીર્થયાત્રાયાં । ગજાનાં પંચવિંશતિઃ ॥ ૨૬ ॥

અન્યદપિ ધનં ચિત્તં । દત્તં સંહ્યાતિગં તલુ ॥

અર્જયામાસતુઃ કીર્તિ-મિત્યં તૌ વસુધાતલે ॥ ૨૭ ॥

અર્થ:—યગી તે બન્ને ભાઈઓએ તીર્થયાત્રામાં એકસોપચીસ સુંદર ઘોડા, પચીસ હાથી, તથા બીજાં પણ અસંખ્ય દ્રવ્ય દાનતરફે આપ્યું, ખરેખર એવીરીતે તેઓએ આ પૃથ્વીતલપર કીર્તિ ઉપાર્જન કરી. ॥ ૨૬ ॥ ૨૭ ॥

હતુંગં ગગનાલંબિ । સચિત્રં સધ્વજં પરં ॥
 નેત્રાસેચનકં તામ્યાં । યુગ્મં ચૈત્યસ્ય કારિતં ॥ ૨૮ ॥

અર્થ:—વળી તે બન્ને લાડુઓએ હિયાં આકાશને અડકે એવાં,
 ઉત્તમ નકશીદાર ચિત્રોવાળાં, દ્વયદંડવાળાં, આંખોને આનંદ
 આપનારાં એ વિશાલ જિનમદિરો બંધાવ્યાં. ॥ ૨૮ ॥

અથ ગયં—શ્રીઅંચલગચ્છે શ્રીવીરાદષ્ટચત્વારિશ્વરમે પદે શ્રીપા-
 વકગિરો શ્રીસીમંધરજિનવચસા શ્રીચક્રેશ્વર્યા દત્તવરા: સિદ્ધાંતો-
 ક્તમાર્ગપ્રલપ્તા: શ્રીવિધિપદ્મગચ્છસંસ્થાપકા: શ્રીઆર્યરસિતસૂરય: ॥

અર્થ:—શ્રીમાન અંચલગચ્છમાં શ્રીમહાવીરપ્રભુધી અડતાલીસમી
 પાટે શ્રીપાવાગડપર શ્રીમાન સીમંધરજિનેશ્વરના કહેવાથી શ્રીચક્રેશ્વરી-
 દેવીએ જેમને વરદાન આપેલું છે એવા, આગમમાં કહેલા ધર્મમા-
 ગર્વુ પ્રદૂપલુ કરનારા, તથા શ્રીવિધિપદ્મગચ્છનું સ્થાપન કરનારા
 શ્રીઆર્યરસિતસૂરિ નામના આચાર્યમહારાજ થયા. ॥ ૧ ॥

તત્પદે શ્રીજયસિંહસૂરિ ૨ શ્રીધર્મઘોષસૂરિ ૩ શ્રીમહેદ્રસિંહસૂરિ
 ૪ શ્રીસિંહપ્રભસૂરિ ૫ શ્રીઅજિતસિંહસૂરિ ૬ શ્રીદેવેન્દ્રસિંહસૂરિ
 ૭ શ્રીધર્મપ્રભસૂરિ ૮ શ્રીસિંહતિલકસૂરિ ૯ શ્રીમહેદ્રપ્રભસૂરિ
 ૧૦ શ્રીમેરુતુંગસૂરિ ૧૧ શ્રીજયકીર્તિસૂરિ ૧૨ શ્રીજયકેસરિસૂરિ
 ૧૩ શ્રીસિદ્ધાંતસાગરસૂરિ ૧૪ શ્રીભાવસાગરસૂરિ ૧૫ શ્રીગુણનિષા-
 નસૂરિ ૧૬ શ્રીધર્મમૂર્તિનૂરય: ૧૭ તત્પદે સંપ્રતિ વિરાજમાના: શ્રીમ-
 દારકપુરંદરા: સકલસૂરિશિરોમણય: શ્રીયુગપ્રધાના: પૂજ્યમહારકશ્રી
 ૫ શ્રીકલ્યાણસાગરસૂરય: ॥ તેપામુપદેશન શ્રીત્રેયાંસજિનત્રિવાદીનાં
 સંઘાધિપામ્યાં કુરપાલસોનપાલામ્યાં પ્રતિષ્ઠા કારાપિતા ॥

અર્થ:—તે શ્રીઆર્યરસિતસૂરિની પાટે જયસિંહસૂરિ ૨, તેમની પાટે
 શ્રીધર્મઘોષસૂરિ ૩, તેમની પાટે શ્રીમહેદ્રસિંહસૂરિ ૪, તેમની પાટે
 શ્રીસિંહપ્રભસૂરિ ૫, તેમની પાટે શ્રીઅજિતસિંહસૂરિ ૬, તેમની પાટે
 શ્રીદેવેન્દ્રસિંહસૂરિ ૭, તેમની પાટે શ્રીધર્મપ્રભસૂરિ ૮, તેમની પાટે

શ્રીસિંહલિલકસૂરિ ૯, તેમની પાટે શ્રીમહેન્દ્રપ્રભસૂરિ ૧૦, તેમની પાટે શ્રીમેરુતંગસૂરિ ૧૧, તેમની પાટે શ્રીજ્યેષ્ઠાતિસૂરિ ૧૨, તેમની પાટે શ્રીજ્યેષ્ઠસરીસૂરિ ૧૩, તેમની પાટે શ્રીસિદ્ધાંતસાગરસૂરિ ૧૪, તેમની પાટે શ્રીશાવસાગરસૂરિ ૧૫, તેમની પાટે શ્રીગુણનિધાનસૂરિ ૧૬, તેમની પાટે શ્રીધર્મભૂતિસૂરિ ૧૭. તેમની પાટે હાલ સાંપ્રત કાલમાં (આ શિલાલેખ લખાયો તે સમયે) બિરાજતા શ્રીભદ્રારં-પુરંદર તથા સર્વ આચાર્યોમાં શિરોમણિસરખા શ્રોયુગપ્રધાન પૂજ્ય ભદ્રારંક શ્રી ૫ શ્રોક્યાણસાગરસૂરિ ૧૮. તેમના ઉપદેશથી શ્રીશ્રેયાં-સપ્રભુઆદિકની પ્રતિમાઓની સંઘાત્રિપતિ એવા કુરપાલ અને સોનપાલ નામના બંને ભાઈઓએ પ્રતિષ્ઠા કરાવેલી છે.

પુનઃ શ્લોકાઃ—શ્રીશ્રેયાંસજિનેશ્વર્ય । વિંચં સ્થાપિતમુત્તમં ॥
મતિષ્ઠિતં તુ સંઘેન । ગુરુણામુપદેશતઃ ॥ ૨૯ ॥

અર્થઃ—(તે બંને જિનમંદિરોમાના એકમાં) તેઓએ શ્રીશ્રેયાંસપ્રભુનું ઉત્તમ મિંચ સ્થાપન કર્યું, તથા ગુરુમહારાજ શ્રોક્યાણસાગરસૂરિજીના ઉપદેશથી આપાના સંઘે મળીને તેની પ્રતિષ્ઠા કરી, એટલે તે સંબંધિ મહોત્સવ કર્યો. ॥ ૨૯ ॥

ચત્વારિશતમાનાનિ । સાર્ધાન્યુપરિ તત્સખે ॥
મતિષ્ઠિતાનિ વિંબાનિ । જિનાનાં સૌભ્યકારિણાં ॥ ૩૦ ॥

અર્થઃ—તે સમયે મુખ કરનારા એવા જિનેશ્વરપ્રભુઓનાં સા-
શાયરસો બિંબોની પ્રતિષ્ઠા (તે બંને જિનાલયોમાં) કરવામાં આવી
હતી. ॥ ૩૦ ॥

રૂપાર્તિ સર્વત્ર લેમાતે । પ્રાજ્યપુણ્યમમાયતઃ ॥
દેવગુર્વોઃ સદા મક્તો । શશ્વતો નંદતાં ચિરં ॥ ૩૧ ॥

અર્થઃ—જે તથા ગુરુપ્રતે હમેશાં ભક્તિવંત એવા તે બંને
ભાઈઓએ (પોતાના) ઉદ્દૃષ્ટ પુણ્યના પ્રભાવથી સર્વ જગોએ પ્રખ્યાતિ
હતી, એવા તે બંને ભાઈઓ યજ્ઞ શાધના કાલમુધી સમૃદ્ધ
..નો? ॥ ૩૧ ॥

અથ તયોઃ પરિવારઃ

હવે તેઓના પરિવારનું વર્ણન કરે છે,

સંઘરાજો દુર્ગદાસો । ધનપાલદ્વયોઽપ્યમી ॥

નંદનાઃ કુરપાલસ્ય । પુત્રી દ્વયં ત્વનોપમે ॥ ૩૨ ॥

અર્થઃ—કુરપાલના સંઘરાજ ૧, દુર્ગદાસ ૨, તથા ધનપાલ ૩, નામના ત્રણ પુત્રો હતા, તથા બે અનુપમ પુત્રીઓ હતી. ॥ ૩૨ ॥

સૂનવઃ સ્વર્ણપાલસ્ય । સ્વપચંદ્રચતુર્મુખઃ ॥

તુલસીદાસસંજય । પુત્રીયુગલમુષમે ॥ ૩૩ ॥

અર્થઃ—સોનપાલના સૂનવંદ ૧, ચતુર્મુખ ૨, તથા તુલસીદાસ ૩, નામના ત્રણ પુત્રો હતા, તથા મનોહર બે પુત્રીઓ હતી. ॥ ૩૩ ॥

પ્રેમનસ્ય ત્રયઃ પુત્રા । ખેરવ સેતસી તથા ॥

નેતસી વિધમાનસ્તુ । સચ્છીલેન સુદર્શનઃ ॥ ૩૪ ॥

અર્થઃ—પ્રેમનના ભૈરવ ૧, ખેતસી ૨, તથા નેતસી ૩, નામના ત્રણ પુત્રો હતા, તેઓમાંથી નેતસી વિધમાન હતા, તથા તે પોતાના ઉત્તમ શીલથી સુદર્શનોદ્ધ સમાન હતા. ॥ ૩૪ ॥

ધીમતઃ સંઘરાજસ્ય । તેજસ્વિનો યશસ્વિનઃ ॥

ચત્વારસ્તજ્જન્માનઃ । સૂરદાસાદયો મતાઃ ॥ ૩૫ ॥

અર્થઃ—બુદ્ધિવાન, તેજસ્વી તથા યશસ્વી એવા સંઘરાજના સૂરદાસ આદિક ચાર પુત્રો હતા. ॥ ૩૫ ॥

કુંરપાલસ્ય સદ્ધાર્યા—ઽમૃતદે શીલશાલિની ॥

પત્ની તુ સોનપાલસ્ય । કાશ્મીરદે પતિમિયા ॥ ૩૬ ॥

અર્થઃ—કુરપાલની (પોતાના) શીલવાળી અમૃતદે શીલિતી

“ અમૃતદે ” નામની ઉત્તમ સ્ત્રી હતી. તથા સોનપાલની (પાતાના) પતિને પ્રિય એવી “ કુશ્મીરદે ” નામની સ્ત્રી હતી. ॥ ૩૬ ॥

તદંગજા સુગંધીરા । જાદોનામ્ની મનોહરા ॥

તન્નંદનો મહાપ્રાજો । જ્યેષ્ઠમલ્લો ગુણાશ્રયઃ ॥ ૩૭ ॥

અર્થ:—તે કુશ્મીરદેની (જે પુત્રીઓમાંથી) એક “ જાદો ” નામની પુત્રી અત્યંત ગંભીર તથા મનોહર હતી, અને તેણીને “ જ્યેષ્ઠમલ્લ ” નામનો પુત્ર અતિચતુર તથા શુભવાન હતો. ॥ ૩૭ ॥

સંઘશ્રીતુલસશ્રીશ્રી—દુર્ગશ્રીપ્રમુખૈર્નિજૈઃ

વધૂજનૈર્યુત્તાં ભાર્તાં । રેસશ્રીનંદનો સદા ॥ ૩૮ ॥

અર્થ:—રેખશ્રીના તે કુરપાલ અને સોનપાલ નામના બન્ને પુત્રો અંધશ્રી, તુલસશ્રી, તથા દુર્ગશ્રી આદિક નામોવાળી પાતાના પુત્રોની વહુઓમહિન હોયેલાં ચોક્ષતા હતા. ॥ ૩૮ ॥

ભૂમંડલં સસારંગ—મિદ્રર્કયુક્તમંચરં ॥

મશસ્તિરેતયોસ્તાવ—ચિરં વિજયતાં મુદા ॥ ૩૯ ॥

અર્થ:—આ પૃથ્વીમંડલપર જ્યાંમુઘી હરિજો (વિચરતા રહે) તથા આકાશમંડલમાં જ્યાંમુઘી ચંદ્ર અને સૂર્ય (પ્રકાશિત) રહે, ત્યાંમુઘી હવેવડે તે (કુરપાલ અને સોનપાલ નામના) બન્ને જાતઓની આ પ્રશસ્તિ ચિરકાળમુઘી જયવંતી વર્તે? ॥ ૩૯ ॥

ઉપર જણાવેલો શિલલેખ લગભગ જે ફીટ લાંબી અને જે ફીટ પહોળી લાલરંગના પથ્થરની શિલાપર કોતરેલો છે. તે શિલાની ચારે બાજુએ આશરે બેબે ઇંચનો હાંસીયો રાખી લેખ કોતરવામાં આવેલો છે. સર્વ મળી આ શિલાલેખની ૩૮ લીંટીઓ છે. તથા તે શુદ્ધ જેની લીંટીથી લખાયેલો છે.

પછી ત્યાંથી વિહાર કરી તે ગુરુમહારાજ ગામેગામ વિચરતાથકા અનુક્રમે ઉદયપુરનામના નગરમાં પધાર્યા. અને ત્યાંના સંઘના આગ્રહથી તેઓ વિક્રમ સંવત ૧૬૭૨ માં ત્યાં ચતુર્માસ રહ્યા પછી તે ગુરુમહારાજના અતિશયે બાણીને ત્યાંના સંઘે એકઠા થઈ તેમને શ્રાવણસુદ બીજને દિવસે “યુગપ્રવાનપદવી” આપી. પછી ચતુર્માસ-બાદ ગુરુમહારાજ ત્યાંથી વિહાર કરી અનુક્રમે અમદાવાદ નામના નગરમાં પધાર્યા, તથા ત્યાંના સંઘે તેમનું ઘણું સન્માન કર્યું. ત્યાં શ્રીમાલીજાતિમાં મુકુટસરળા ખીમજી અને સૂપજી નામના બન્ને ગુણવાન બંધુઓએ ગુરુમહારાજની વણી ભક્તિ કરી. પછી ચતુર્માસબાદ ગુરુમહારાજ ત્યાંથી વિહાર કરી અનુક્રમે વર્ધમાન (વડવાણ) નામના નગરમાં પધાર્યા, તથા સંઘના આગ્રહથી વિક્રમસંવત ૧૬૭૪ માં ત્યાં ચતુર્માસ રહ્યા. પછી ચતુર્માસબાદ ત્યાંથી તેઓ વિહાર કરીને ઓશત્રુંજયતીર્થની યાત્રા કરવામાટે પાલીતાણાનામના નગરમાં પધાર્યા, તથા ત્યાં તેમના ઉપદેશને અલુસરીને (નવાનગરવાળા) વર્ધમાનશાહે, પદ્મસીશાહે તથા રાજસીશાહે પોતપોતાના સંપૂર્ણ થયેલા જિનપ્રાસાદમાં અજનશિક્ષાકાસદિત વિક્રમસંવત ૧૬૭૫ માં જિનપ્રતિમાઓની પ્રતિષ્ઠા કરાવી. એવીરીતે ઓશત્રુંજયસાગરજી ગુરુમહારાજ ત્યાં પાલીતાણામા પદર દિવસોમુધી રહ્યા વળી ત્યાં પદ્મસીશાહે પોતાના જિનપ્રાસાદમાં તે સમયે મુક્તનાયકજીવિના (મુક્તશિખર અપૂર્ણ હોવાથી) બીજી પ્રતિમાઓની પ્રતિષ્ઠા કરાવી હતી. ત્યારબાદ વિક્રમ સંવત ૧૬૭૬ ના શ્રાવણસુદ બીજે તેમણે તે જિનપ્રાસાદમાં મુક્તનાયકજીતરીકે શ્રીચેયાંસપ્રભુની પ્રતિમાનું સ્થાપન કર્યું, એવીરીતે વર્ધમાનશાહે પોતાના જિનપ્રાસાદમાં શ્રીશાંતિનાથજીની જિનપ્રતિમા મૂળનાયકજી તરીકે સ્થાપી હતી, તેમજ રાયસીશાહે પણ પોતાના જિનપ્રાસાદમાં શ્રીશાંતિનાથપ્રભુની જિનપ્રતિમા મૂળનાયકજીતરીકે સ્થાપી હતી.

એવીરીતે વર્ધમાનશાહે તથા પદ્મસીશાહે ત્યાં શત્રુજયપર્વતપર બંધાવેલાં પોતાનાં બન્ને જિનપ્રાસાદોમા સર્વ મળી ત્રણસાબ વીસ-હજાર મુદ્રિકાઓનો ખર્ચ થયો હતો. તથા રાયસીશાહે બંધાવેલાં જિનમંદિરમાં દોઢસાબ મુદ્રિકાઓનો ખર્ચ થયો હતો.

તે ત્રણ જિનપ્રાસાદોમાંથી ફક્ત પદ્મસીશાહે શત્રુજયગિરિપર બંધાવેલા તે જિનપ્રાસાદનો રાજાલેખજીહાસમાં જોવામાં આવે છે, તથા તે રાજાલેખની નકલ નીચે પ્રમાણે છે.

સ્વસ્તિશ્રીવત્સમર્તાપિ । ન વિષ્ણુશ્ચતુરાનનઃ ॥

ન બ્રહ્મા યો વૃષાંકોઽપિ । ન રુદ્રઃ સ જિનઃ શ્રિયે ॥ ૧ ॥

અર્થઃ—કલ્યાણકારી શ્રીવત્સચિહ્નને ધારણ કરતાં છતાં પણ જે વિષ્ણુ નથી, (સમન્વસરણમાં) ચારમુખવાળા હોવા છતાં પણ જે બ્રહ્મા નથી, તથા વૃષભના ચિહ્નવાળા છતાં પણ જે રુદ્ર (શીવ) નથી, એવા તે શ્રીજિનેશ્વરપ્રભુ લક્ષ્મીને માટે થાઓ ? ॥ ૧ ॥

સંવત્ ૧૬૭૫ વર્ષે, શકે ૧૫૪૧ પ્રવર્તમાને

અર્થઃ—વિક્રમ સવત ૧૬૭૫ ના વર્ષમાં, તથા શક સંવત્સરે ૧૫૪૧ નું વર્ષ પ્રવર્તે છે—

સમગ્રદેશશૃંગાર-હાલ્લારતિલકોપમં ॥

અનેકેભ્યગૃહાકીર્ણ । નવીનપુરમુત્તમં ॥ ૨ ॥

અર્થઃ—સમગ્રા દેશોના આશુપણસમાન એવા હાલ્લારનામના દેશમાં તિલકસમાન, તથા અનેક લક્ષ્યાધિપતિ શાહુકારોના મકાનોથી ભરેલું “ નવીનપુર ” (નવાનગર-જામનગર) નામનું ઉત્તમ નગર છે. ॥ ૨ ॥

અબ્રંલિહવિહારાગ્ર-ધ્વજાંશુકહસાતપં ॥

રુપ્યસ્વર્ણમણિવ્યાપ્ત-ચતુષ્પયવિરાજિતં ॥ ૩ ॥

અર્થઃ—નળી તે નવાનગર શહેર છેક આકાશને અડકતા એવા રૂવમંદીરોના અબ્રસાગમાં રહેલી ધ્વજાઓના વચ્ચેથી સૂર્યના તાપને દૂર કરનારું છે. તથા રૂપ, સુવર્ણ અને મણિઓથી ભરેલી બાજોથી શોભીતું થયેલું છે. ॥ ૩ ॥

તત્ર રાજા મગાસ્તિ શ્રી-જસવંતામિષો નૃપઃ ॥

જામશ્રીશત્રુજલ્પાદ-કુર્ણાવરનમોમણિઃ ॥ ૪ ॥

અર્થ:—તે નવાનગર શહેરમાં શ્રી જસવંતનામના (જસાલ-
નામના) રાજા રાજ કરે છે, કે જે જામશ્રી રાત્રુમલ્ય (રાતાલ)
નામના રાજાના કુલરૂપી આકાશમાં સૂર્યસમાન (દીપી રહેલા છે) ॥૪॥

યત્પતાપાગ્નિસંતાપ-સંતપ્તમ્ ઇવ તાપનઃ ॥

નિર્માતિ જલધૌ નિત્ય-મુન્મઞ્જનનિમઞ્જને ॥ ૫ ॥

અર્થ:—જે શ્રીજસવંતસિદ્ધતા પ્રતાપરૂપી અગ્નિના તાપથી
બાળે તપી ગયો હોય નહિ! એવો સૂર્ય હરેશમાં સમુદ્રમાં કુમકીઓ
મારે છે. ॥ ૫ ॥

વબુદુઃ શ્રીમહાવીર-પટ્ટાનુક્રમભૂષણઃ ॥

શ્રીઅંચલગણાધીશા । આર્યરક્ષિતસૂરયઃ ॥ ૬ ॥

અર્થ:—શ્રીમહાવીરપ્રભુની પાદપાદમાં અલંકારસરખા, તથા
શ્રીઅચલગાંધના નાયક, એવા “શ્રીઆર્યરક્ષિતસૂરિય” નામના
આચાર્ય થયા ॥ ૬ ॥

તત્પટ્ટપંક્તિદિત્યાઃ । સૂરિશ્રીમયસિંહકાઃ ॥

શ્રીધર્મધોપસૂરીન્દ્રા । મહેન્દ્રાત્મિહમસૂરયઃ ॥ ૭ ॥

અર્થ:—તે શ્રીઆર્યરક્ષિતસૂરિયની પાદરૂપી કમલને વિકસર
કરવામાં સૂર્યસરખા “શ્રીમયસિંહસૂરિય” થયા, તેમની પાદે
“શ્રીધર્મધોપસૂરિય” થયા અને તેમની પાદે “શ્રીમહેન્દ્રસિંહ-
સૂરિય” થયા. ॥ ૭ ॥

શ્રીસિંહપ્રમસૂરીશાઃ । સૂરયોઽજિતસિંહકાઃ ॥

શ્રીમદેવેન્દ્રસૂરીશાઃ । શ્રીધર્મપ્રમસૂરયઃ ॥ ૮ ॥

અર્થ:—તેમની પાદે “શ્રીસિંહપ્રભસૂરિય” થયા. તેમની પાદે
“શ્રીઅજિતસિંહસૂરિય” થયા, તેમની પાદે “શ્રીદેવેન્દ્રસૂરિય”
થયા તથા તેમની પાદે “શ્રીધર્મપ્રભસૂરિય” થયા. ॥ ૮ ॥

શ્રીસિંહતિલકાદાત્ર્ય । શ્રીમદ્દેવપ્રભાભિષાઃ ॥

શ્રીમંતો મેરુતંગાશ્રયા । વમુવુઃ સૂરયસ્તતઃ ॥ ૯ ॥

અર્થઃ—તેમની પાટે “ શ્રીસિંહતિલકાદાત્ર્ય ” થયા. તેમની પાટે “ શ્રીમદ્દેવપ્રભાભિષા ” થયા. તથા ત્યારપછી તેમની પાટે શ્રીમાન્ “ મેરુતંગાશ્રય ” નામના આચાર્ય થયા. ॥ ૯ ॥

સમગ્રગુણસંપૂર્ણાઃ । સૂરિશ્રીજયકીર્તયઃ ॥

તત્પદ્મેઽથ સુસાધુ શ્રી-જયકેસરિસૂરયઃ ॥ ૧૦ ॥

અર્થઃ—તે શ્રીમેરુતંગાશ્રયની પાટે સર્વ ગુણોપર કીર્તિને યુક્ત એવા “ શ્રીજયકીર્તિસૂરિ ” નામના આચાર્ય થયા, તથા તેમની પાટે “ શ્રીજયકેસરિસૂરિ ” નામના ઉત્તમ મુનિરાજ થયા. ॥ ૧૦ ॥

શ્રીસિદ્ધાંતસમુદ્રાશ્રય—સૂરયો મૂરિકીર્તયઃ ॥

ભાવસાગરસૂરીદ્રા—સ્તતોઽમ્ભવન્ ગણાધિપાઃ ॥ ૧૧ ॥

અર્થઃ—તેમની પાટે ઘણી કીર્તિવાળા “ શ્રીસિદ્ધાંતસાગરસૂરિ ” નામના આચાર્ય થયા, અને ત્યારપછી તેમની પાટે “ ભાવસાગરસૂરિ ” નામના ગરુડનાયક થયા. ॥ ૧૧ ॥

શ્રીમદ્ગુણનિધાનાશ્રય—સૂરયસ્તત્પદ્મેઽમ્ભવન્ ॥

યુગપ્રધાનાઃ શ્રીમંતઃ । સૂરિશ્રીધર્મમૂર્તયઃ ॥ ૧૨ ॥

અર્થઃ—તેમની પાટે શ્રીમાન્ “ ગુણનિધાનસૂરિ ” નામના આચાર્ય થયા. તથા તેમની પાટે યુગપ્રધાન તથા શ્રીમાન્ એવા “ શ્રીધર્મમૂર્તિસૂરિ ” નામના આચાર્ય થયા. ॥ ૧૨ ॥

તત્પદ્મોદયશૈલાગ્ર-મોદ્યત્તરણિસંનિષાઃ ॥

જયંતિ સૂરિરાજઃ શ્રી-યુજઃ કલ્યાણસાગરાઃ ॥ ૧૩ ॥

અર્થઃ—તેમની પાડેથી ઉદયાચલના શિખરપર ઉદય પામના સૂર્યસરખા શ્રીમાન્ “ શ્રીકલ્યાણસાગર ” નામના સૂરિરાજ (સાંપ્રતઃ) જયવંતા બને છે. ॥ ૧૩ ॥

શ્રીનવ્યનગરે વાસ્યુ-પકેશજ્ઞાતિભૂષણઃ ॥

ઇન્ધ્યઃ શ્રીહરપાલાહ । આસીલ્લાલણગોત્રકઃ ॥ ૧૪ ॥

અર્થઃ—શ્રીનવાનગરના નહેવાસી, તથા આશવાસજ્ઞાતિમાં
અસંકારસમાન, અને લાલણગોત્રમાં જન્મેલા “ શ્રીહરપાલ ” નામના
એક ધનયાન શેઠ હતા. ॥ ૧૪ ॥

હરીયાલ્યોઽથ તત્પુત્રઃ । સિંહનામા તદંગત્રઃ ॥

વદેસીત્યથ તત્પુત્રઃ । પર્વતાદસ્તતોઽમથત્ ॥ ૧૫ ॥

અર્થઃ—પછી તેમના “ હરીયા ” નામે પુત્ર થયા. અને તેમના
પુત્ર “ સિંહ ” “ (સીહાછ) ” નામે થયા. પછી તેમના પુત્ર
“ ઉદેસી ” નામે થયા, અને તે પછી તેમના પુત્ર “ પર્વત ” નામના
થયા. ॥ ૧૫ ॥

વચ્છુનામાથ તત્પત્ની । ચામૂદ્વાહલદેવિકા ॥

તત્કુલિમાનસે હંસ-તુલ્યોઽથામરસંજકઃ ॥ ૧૬ ॥

અર્થઃ—તેમના “ વચ્છુરાજ ” નામે પુત્ર થયા, તથા તેમની
“ વાહલદેવી ” નામની સ્ત્રી હતી. તેણીની કુક્ષિરૂપી માનસસરોવરમાં
હંસસમાન “ અમરસી ” નામ પુત્ર થયા. ॥ ૧૬ ॥

લિંગદેવીતિ તત્પત્ની । તદૌરસ્યાલ્લયો ઘરાઃ ॥

જયંતિ શ્રીવર્ધમાન-ચાંપસીપશ્ચસિંહકાઃ ॥ ૧૭ ॥*

અર્થઃ—તે અમરસિંહની “ લિંગદેવી ” (વૈજયંતી) નામે
સ્ત્રી હતી તથા તેણીના ઉદરથી જન્મેલા “ શ્રીવર્ધમાન ” “ ચાંપસી ”
તથા “ પશ્ચસિંહ ” નામના ત્રણ ઉત્તમ પુત્રો જયવંતા વતે છે. ॥ ૧૭ ॥

૧ આ શિલાલેખમાં આ વર્ધમાનશાહના પૂર્વજોની “ હરપાલથી ”
માંડીને જે વંશાવલી લખવામાં આવી છે, તેમાં કંઈક પ્રશસ્તિકારના પ્રમાણને
લીધે ભૂલ થયેલી છે, કેમકે આજ વર્ધમાનશાહના નવાનગરમાં બધાવેલાં વિશાલ

અતઃ પરં ત્રિશેષતઃ સાહિવર્ધમાનસાહિષગ્મિહયોર્વર્ણનમ્ ॥

અર્થ — હવે તે શ્રી વર્ધમાનશાહ તથા પદ્મસિંહશાહનું વિશેષ પ્રકારે વર્ણન કરે છે

ગાંધીર્યેણ સમુદ્રામૌ । દાનેન ઘનદોષમૌ ॥

શ્રદ્ધાલુગુણસપૂર્ણો । વોધિના શ્રેણિકોપમૌ ॥ ૧૮ ॥

જિનપ્રાસાદના શિનાલેખમા તેની વસાવટી નીચે મુજબ આપી છે કે જે શિનાલેખની નક્ક આજ પુસ્તકમા તેના શુભગતી ભાષાતરગમહિત હાપેલી છે.

મીહાશ, હરપાલ, દેવનંદ, પર્વત, વચ્છગજ, અને તેના પુત્ર અમરસી, અને તેના વર્ધમાન, આપરી, અને પદ્મસિંહનામે નણ પુત્રો થયા. વળી આ વર્ધમાનશાહના પ્રતિભોરક ધર્મગુરુ અચનગચાધીશ શ્રીમદ્યાલુસાગરમૂરિશની પાઠ થયેલા શ્રીઅમરમાગરમૂરિશએ વિક્રમમવન ૧૬૬૧ મા આજ વર્ધમાનશાહના લઘુપુત્ર જમડુશાહની પ્રેમશ્રાપી મંદૂત ભાષામા કાન્યમદ્ધ એના “ વર્ધમાનપદ્મસિંહચરિત ” નામના ગ્રંથમા તેના મીળ મર્ગની આદિમા વર્ધમાનશાહના પૂર્વજ તથા વાલ્મજીએના ન્યાપક છેક ‘ લાલ-છુશ ’ નામના પુરૂષથી જે વસાવટી આપેલી છે તે પછુ નવાનગમના શિખાવેખને તદ્દન મળતી આવે છે અને તે નીચે મુજબ છે

લાલણસ્યાથ તસ્ય દ્વા—ગમૃતાં વનર્યા શુભાં ॥

માણિકારયસ્તયોર્જ્યેષ્ઠો । લઘુસ્તુ મનુજિત્સ્મૃતઃ ॥ ૧ ॥

માણિકસ્યામગ્નમેષ—સ્તતો લુભોઽમવત્સુતઃ ॥

તતશ્ચ સહદેવોઽમૃત્ । દેવાશ્ચ તતોઽમવત્ ॥ ૨ ॥

તતો લુંહોઽમવત્પુત્ર—સ્તતો લૂણાદયોઽનિ ॥

સેવારયશ્ચ તતો જાતઃ । સિંહજિત્સ્મૃતોઽમવત્ ॥ ૩ ॥

હરપાલઃ સુતસ્તસ્ય । દેવનદોઽમવત્તતઃ ॥

વનુજઃ પર્વતસ્તસ્ય । વત્મરાજસ્તતોઽમવત્ ॥ ૪ ॥

તસ્યામૃદ્ધત્સરાજસ્યા—ઽમરસિંહામિષઃ સુતઃ ॥

આરિપાણિધગ્રામ—વાસી કચ્છે મનુદિમાન્ ॥ ૫ ॥

અર્થ:—તે બન્ને લાક્ષણો ગભીરતાવડે કરીને સમુદ્રમર્યા, ના-
નવડે કરીને કુબેરસરખા, કૌતુકર્ગપર દ્રઢ અદ્વાવાલા. આવકોને યોગ્ય
ગુણોવડે સંપૂર્ણ, તથા સમ્યક્વવડે કરીને શ્રેષ્ઠિક્રાન્તગરખા હતા. ॥ ૧૮ ॥

ભાવાર્થ:—તે “ લાક્ષણના ” એ ઉત્તમ પુત્રો થયા, તેઓમાં
“ માણિક્ય ” મ્હોટા અને “ મનુજ ” નામના ન્હાતા હતા ॥ ૧ ॥
તે માણિક્યના પુત્ર “ મેઘાજી ” થયા, તેમના પુત્ર “ હુંભાજી ” થયા,
તેમના પુત્ર “ સહદેવજી ” થયા. અને તેમના પુત્ર “ ટેકાજી ” થયા.
॥ ૨ ॥ તેમના પુત્ર “ હુંદાજી ” થયા, તથા તેમના પુત્ર “ હુણ્ણાજી ”
થયા, તેમના પુત્ર “ સેવાજી ” થયા, અને તેમના પુત્ર “ સિંહજી ”
થયા, ॥ ૩ ॥ તેમના પુત્ર “ હરપાલ ” થયા, અને તેમના પુત્ર “ દેવનંદ ”
થયા, તેમના પુત્ર “ પરવત ” થયા, તથા તેમના પુત્ર “ વત્સરાજ ”
થયા, ॥ ૪ ॥ તે વાતગળના પુત્ર આ “ અમરસિંહ ” (વર્ષમાનશાહના
પિતાજી) થયા, કે જેઓ જીવંતવાન હતા, તથા કચ્છદેશમાં આવેલા આરિખાળા
નામના (સુથરી પામે આવેલા) ગામમાં વસતા હતા. ॥ ૫ ॥

એ રીતે શત્રુજયપરંતપના પદ્મસિંહશાહે બધાવેળાં જિનમહિમાના
શિક્ષણને અનુસારે તેમની વંશાવલી નીચે મુજબ થાય છે, કે જે પ્રમાણે
લીધે બ્રહ્મરેલી સંભવે છે.

દગ્ધાવ

હર્ગિવા

મિહજી

હરેરી

પરવત

વત્સરાજ

અમરસિંહ

વર્ષમાન. ચાંપમી. પદ્મરાત્રી,

નવાનગરમાં તેઓએ બધાવેળાં ૧૪શાલ જિનઆચાર્યમાના શિક્ષણને
અનુસારે, તેમજ “ વર્ષમાનપદ્મસિંહ ચગિર ” નામના તેમના અંતિહારિષે
મંથને અનુસારે તેમની વંશાવલિ નીચે મુજબ થાય છે, અને તે સત્ય સંભવે છે.

પ્રાતશ્રીયામધૂપાલ-સમાજચક્રલાદરૌ ॥
મંત્રિશ્રીવર્ધમાનશ્રી-પદ્મસિંહૌ સહોદરૌ ॥ ૧૯ ॥

અર્થ:—વળી તે શ્રીવર્ધમાનશાહ તથા પદ્મસિંહશાહ, બન્ને સંગા લાઇએ હતા, અને તે નવાનગરશહેરના રાજા જામશ્રી જસ-વંતસિંહજીના મંત્રીઓ હતા તેમજ તે મહારાજા શ્રીજામસાહેબ તરફથી, તેમજ પોતાની ઓશવાળ જાતિઆદિક શહેરના જનસમાજ તરફથી તેઓ બન્નેને ઘણુંજ સન્માન મળતું હતું. ॥ ૧૯ ॥

મહેલા વર્ધમાનસ્ય । વન્નાદેવીતિ વિચ્રતા ॥
તદંગજાવુમૌ રુયાતૌ । વીરાખ્યવિજપાલકૌ ॥ ૨૦ ॥

અર્થ:—તે વર્ધમાનશાહશેઠની ‘ વન્નાદેવી ’ નામની સ્ત્રી હતી, તથા તેણીથી ઉત્પન્ન થયેલા ‘ વીરપાલ ’ તથા ‘ વિજપાલ ’ નામના બે પુત્રો હતા ॥ ૨૦ ॥

સિંહજી
|
હરપાલ
|
દેવનંદ
|
પરવત
|
વન્નાગજ
|
અમરગિહ
|

વર્ધમાન, ચાંપસી, પદ્મસી,

* આ વન્નાદેવીના સ્વર્ગે ગયાબાદ વર્ધમાનશાહે બીજી સ્ત્રી માથે લઈ ક્યા હતા, તથા તેણીનું નામ ‘ નવરગદે ’ હતું. અને તે સ્ત્રીથી પણ ‘ જગદુશાહ ’ તથા ‘ રણમલશાહ ’ નામના બે પુત્રો તેમને થયા હતા.

વર્ણિની પદ્મસિંહસ્ય । રત્નગર્ભા મુજાણદે ॥

શ્રીપાલકુંરપાલાદ્—રણમહાસ્તદંગજાઃ ॥ ૨૧ ॥

અર્થઃ—પદ્મસિંહશાહની “ મુખલુદે ” + નામની સ્ત્રી પુત્રોત્પન્ની રત્નને ગર્ભમાં ધારણ કરનારી હતી, તથા તેણીથી “ શ્રીપાલ, ” “ કુંરપાલ, ” અને “ રણમહલ ” નામના પુત્રોનો જન્મ થયો હતો. ॥ ૨૧ ॥

एवं स्वतंत्रयुक्ताभ्या-मनस्योत्सवपूर्वकं ॥

साहित्रीवर्धमानश्री-पद्मसीभ्यां मयादरात् ॥ २२ ॥

मागुक्तवत्सरे रम्ये । माघवार्जुनपक्षके ॥

रोहिणीभतृतीयायां । युघवासरमयुजि ॥ २३ ॥

श्रीशान्तिनाथमुख्यानां । जिनानां चतुरत्तरा ॥

द्विषतीप्रतिमा ह्यत्र । भारिताश्च प्रतिष्ठिताः ॥ २४ ॥

અર્થઃ—એવીગીતે પોતાના કુટુંબપરિવાર સહિત તે શ્રીવર્ધ-
માનશાહ તથા પદ્મસીશાહે વણા મહોત્સવપૂર્વક મહોત્સ આદરમા-
નથી ॥ ૨૨ ॥ પૂર્વે કહેલા એટલે વિક્રમ સવત ૧૧૭૫ ના મનોહર
વર્ષમાં વૈશાખમાસના શુક્લપક્ષમાં, રોહિણીનક્ષત્ર સાથેની તથા યુધ-
વારના સયોગવાળી ત્રીજની તિથિને દિવસે, એટલે વૈશાખ મુદ્ ગ્રી-
જને યુધવારના દિવસે ॥ ૨૩ ॥ શ્રીશાંતિનાથજી આદિક જિનેશ્વરોની
ખમે ચાર મનોહર પ્રતિમાઓ બરાબી, તથા (તે શત્રુજયપર્વત-
પરના) પોતાના બન્ને જિનપ્રાસાદોમા પ્રતિષ્ઠિત કરી. ॥ ૨૪ ॥

+ “ મુખલુદે ” એ તેણીના પીયગુ નામ હતું, તથા “ કમલોદેવી ”
એ તેણીના મામરીયામા નામ હતું, એમ કથાણુમાગરજીસુરીમજીના રાસમા
જણાવેલું છે.

- આ બન્ને જાદુઓએ શત્રુજયપર્વતપર જે જિનપ્રાસાદો બધાંચા, તે-
મા શ્રીવર્ધમાનશાહે પોતાના જિનપ્રાનાદમાં આ શ્રીશાંતિનાથજીની પ્રતિમા
મળનાયજી તરફે આપી હતી.

પુનર્નિજયદુઃસ્વ-સફલીકરણકૃતે ॥

શ્રીનવ્યનગરેઽકારિ । પ્રાસાદઃ શૈલસન્નિમઃ ॥ ૨૫ ॥

દ્વાસપ્તતિજિનૌકોભિ—વૅષ્ટિતથ ચતુર્મુસૈઃ ॥

કૈલાસપર્વતોત્તુગૈ—રણમિઃ શોભિતોઽમિતઃ ॥ ૨૬ ॥ યુગ્મં ॥

અર્થ.—યજી તે બન્ને ભાષ્યઓએ પોતાનું ઘણું દ્રવ્ય સંકલ્પ કરવામાટે શ્રીનવાનગરમાં (જામનગરમાં) એક પર્વતસમાન ઉંચા શિખરવાળો વિશાળ જિનપ્રાસાદ બનાવ્યો ॥ ૨૫ ॥ તે જિનપ્રાસાદ તેઓએ તેને ફરતી બધાવેલી બહોતેર ઉંચી ઢેરીઓ, તથા આઠ ઉંચા શિખરોવાળી ચામુખોપડે શોભિતો થયેલો છે. ॥ ૨૬ ॥

સાહિશ્રીપદ્મસિંહેના-ઽકારિ શુનંજયોપરિ ॥

ઉત્તંગતોરણઃ શ્રોમાન્ । પ્રાસાદઃ શિખરોન્નતઃ ॥ ૨૭ ॥

અર્થ.—તે બન્ને ભાષ્યઓમાના શ્રીપદ્મસીશાહે શત્રુજયપર્વતપર ઉંચા તોરણોવાળો, તથા પર્વતસરખો ઉંચો આ શાભાવાળો જિનપ્રાસાદ બધાવેલો છે. ॥ ૨૭ ॥ (આ શિલાલેખ શત્રુજયપર્વતપર બધાવેલા પદ્મસીશાહના જિનપ્રાસાદનો છે, અને તેની આ નકલ અત્રે આપેલી છે, કે જેમા મૂલનાયકજી તરીકે “ શ્રીત્રેયાંસનાથમણિના ” પ્રતિમા સ્થાપેલી છે. વર્ધમાનશાહે શત્રુજયપર્વતપર બધાવેલા તેવાજ જિનપ્રામાદમાં “ શ્રીશાંતિનાથજીની ” પ્રતિમા મૂલનાયકતરીકે સ્થાપેલી છે, પરંતુ તે જિનપ્રામાદના શિલાલેખની નકલ મળી શકી નથી, તેથી અહીં આપી નથી.)

યં દૃષ્ટ્વો મનિકાઃ સર્વે । ચિંતયંતિ સ્વચેતયિ ॥

ઉચૈર્મૃતઃ કિમેપોઽદ્રિ—દૃશ્યતેઽબ્રલિહો યતઃ ॥ ૨૮ ॥

અર્થ.—જે આ જિનપ્રાસાદને જોઈને સઘળા ભવિકલોકો પોતાના હૃદયમાં એમ વિચારે છે કે, શું આ શત્રુજયપર્વત ઉંચો થઈ ગયો ? કેમકે તે આ (જિનપ્રાસાદના ઉંચા શિખરોપડે) આકાશને સ્પર્શ કરતો જોવામાં આવે છે. ॥ ૨૮ ॥

येन श्रीतीर्थराजोऽयं । राजते सावर्तसकः ॥

प्रतिष्ठाः स्थापितास्तत्र । श्रीश्रेयांसमुत्सर्हतां ॥ २९ ॥

અર્થ:—જે આ જિનપ્રાસાદવડે કરીને આ શત્રુઝય નામને તીર્થાધિરાજ મુકુટયુક્ત થયેલો શોભી રહેલો છે, તે આ જિનપ્રાસાદમાં “ શ્રી શ્રેયાંસનાથજી ” આદિક તીર્થ કરોની પ્રતિમાઓ સ્થાપન કરવામાં આવેલી છે. ॥ ૨૯ ॥

तथा च—सवत् १६७६ वर्षे फाल्गुनसितद्वितीयायां तिथौ दैत्यगुरुवासरे रेवतीनक्षत्रे श्रीमतो नव्यनगरात् साहिश्रीपद्मसीकेन श्रीभरतचक्रवर्तिनिर्मितसंघसदृशं महासंघं कृत्वा श्रीअंचलगणाधीश्वर भट्टारक पुरंदर युगप्रधान पूज्यराजश्री ५ श्रीकल्याणसागरहरीश्वरैः साधं श्रीविमलगिरितीर्थवरे समेत्य स्वयं कारितश्रीशत्रुंजयगिरिशिरः प्रासादे समहोत्सवं श्रीश्रेयांसमुत्सवजिनेश्वराणां संति विधानि स्थापितानि । सद्भिः पूज्यमानानि चिरं नंदन्तु ।

અર્થ:—પછી વિક્રમસવત ૧૬૭૬ ના વર્ષમાં ફાલ્ગુણ સુદી બીજની તિથિએ, તથા શુક્રવારે અને રેવતીનક્ષત્રે શ્રીમાત્ નવાનગરથી શ્રીપદ્મસીસાહે સરતચક્રવર્તિએ કહાડેલા સંઘસરખો મહોદો સઘ કહાડીને, અહીં ઘણા આમકો, આવિકાઓ, સાધુઓ, તથા સાધ્વીઓના મહોદો સમુદાયને સાથે લેઈને, શ્રીઅચલગણના નાયક, કહારકોમાં ઈદ્રસમાન, તથા યુગપ્રધાન, પૂજ્યરાજ શ્રી ૫ “ શ્રીકલ્યાણસાગરજી ” સૂરીશરજીની સાથે શ્રીવિમલગિરિ (શત્રુઝયપર્વત) નામના ઉત્તમ તીર્થસ્થાનમાં આવીને તે શ્રીશત્રુઝયગિરિવરના શિખરપર પાંતે બધાવેલા જિનપ્રાસાદમાં મહોદો ઉત્સવસહિત “ શ્રી શ્રેયાંસનાથજી ” આદિક જિનેશ્વરપ્રભુઓની પ્રતિમાઓને સ્થાપન કરી, તે જિનપ્રતિમાઓ ઉત્તમ જનોથી પૂજાતી થઈ ઘણા કાળગુધી સમૃદ્ધિ પામે ?

यावद्विमाकरनिशाकरभूवरार्थ—

रत्नाकरध्रुवधराः किल जाग्रतीह ॥

શ્રેયાંસનાયજિનમંદિરમત્ર તત્ર—

ન્નદત્વનેકમવિકૌઘનિપેવ્યમાન ॥ ૩૦ ॥

અર્થ:—ત્યાંમુઘી આ જગતમાં મૃત્યુ, ચંદ્ર પર્વતો, સમુદ્રો, ધ્રુવો, તથા પૃથ્વી ખરેખર હુયાતી હોગવે, એટલે વિદ્યમાન રહે, ત્યાંમુઘી આ ગતુજયનામના તીર્થાધિરાજપર રહેલું, તથા અનેક ભવ્યમનુષ્યોના સમૂહોવડે સેવાતું, એતું આ શ્રીશ્રેયાંમનાથપ્રભુનું જિનમંદિર સમૃદ્ધિ પામે ? ॥ ૩૦ ॥

વાચકવિનયચદ્રગણિનાં શિષ્યમુખ્યદેવસાગરેણ વિહિતેયં પ્રશરિતઃ ॥

અર્થ:—વાચક શ્રીવિનયચંદ્રગણિજના મુખ્ય શિષ્ય શ્રીદેવસાગરજીએ આ ગિજાલે મની પ્રશન્તિ રચેલી છે.

૫મી ત્યાજ્યાશ્રીકલ્યાણમાગરજી ગુરુમહારાજ રાયસીગાદની વિનિધી ત્યાંથી વિદ્યાર કડી નવાનગરમાં પધાર્યા. તથા ત્યાં તેમણે તે ગાયમીગાદે ભગવેલી પાંચમોએકાવન જિનપ્રતિમાઓની અજ નગિજાકા કડી, તથા પોતાના પિતા તેજમીગાદે, પ્રથમ કરાવેલા જિનમંદિરની આગપામ આડે બાંધુ તે રાયસીગાદે બધાવેલી રંગીઓમાં વિદ્યમાન ૧૬૭૫ ના વર્ષગાક મુઠી આઠમને દિવસે તે શ્રીકલ્યાણમાગરજીગુરુમહારાજના ઉપદેશને અનુમાટે તે પ્રતિમાઓની પ્રતિષ્ઠા કરાવી. એવીરીતે તે કાર્યમાં તે ગાયમીગાદે ત્રણ લાખ મુદ્રિકાઓના ખર્ચ કર્યો. તરી તે અવસરે તે નાગડાગાયવાળા ગાયમીગાદે સ્વામિવાત્મચ કૃપાપૂર્વક પોતાની આગવાળજ્ઞાનના માણુઓને સાકારથી ભરેલી પિત્તળની ઘાડીઓની પ્રભાવતા કરી.

એવામાં વર્તમાનગાદના ત્રીજા ભાણ ચાંપમીગાદે પણ ત્યાં નવાનગરમાં એક જિનમંદિર જાણવાના કાર્યને પ્રારંભ કર્યો. પરંતુ ફેવરો તેનું તે કાર્ય અપૂર્ણ થયું નહીં.

* આ શ્રી વમાગરજી ઉપાધ્યક્ષજી અચળ ૧૨૮૫ દેવમ પશ્ચિના વિદ્યાર દત્તા તેમજે મંદેમયજ્ઞાર્યજીએ નેલા “ અભિધાનગિનામણી ” નામના મગ્નતમાતાના મૈત્રે “ ચુ પન્નિલામ ” નામની ઠીમ દત્તર મેતોના પ્રમાણવાળી એવી ઠીમ રચેલી છે.

પછી વર્ષમાનશ હાની વિનતિથી ગુરમહારાજ વિઠમસ વત ૧૬૭૫ માં ત્યા નવાનગરમાંજ ચતુર્માસ રહ્યા પછી ચતુર્માસખાદ તે વર્ષમાન શાહ તથા પદ્મસીશાહે ચાર લાખ મુદ્રિકાઓના ખર્ચથી સઘસહિત ગુરમહારાજની સાથે શ્રીશત્રુજયતીર્થની યાત્રા કરી. ત્યારબાદ ગુરમહારાજ તે સઘસહિત પાછા નવાનગરમા પચાર્યા, તથા પદ્મસીશાહના આગ્રહથી વિઠમસ વત ૧૬૭૬ માં પણ ત્યાં નવાનગરમાંજ ચતુર્માસ રહ્યા પછી ત્યાંથી વિહાર કરી ગુરમહારાજ વિઠમસ વત ૧૬૭૭ માં પાલીતાણાનગરમા ચતુર્માસ રહ્યા. ચતુર્માસ બાદ વર્ષમાનશાહની વિનતિથી ગુરમહારાજ પાછા નવાનગરમા પચાર્યા, તથા ત્યાં વિઠમસ વત ૧૬૭૮ માં વૈશાખ સુ. પાચમને શુક્રવારના દિવસે વર્ધમાન-શાહના વિશાલ જિનપ્રાસાદમાં ફરતી ભમતીમા બવાવેલી બહોતેર ફેરીઓમા તે ગુરમહારાજના ઉપદેશ મુજબ જિનેશ્વરપ્રભુઓની પ્રતિમાઓની ખીણ પ્રતિષ્ઠા થઈ કેમકે તે વર્ષમાનશાહ તથા પદ્મસીશાહના જિનપ્રાસાદમા વિઠમસ વત ૧૬૭૬ ના વૈશાખ સુ. ત્રીજને બુધવરે તે ગુરમહારાજના ઉપદેશથી મૂલગભારામાં શ્રી-શાંતિનાથપ્રભુની સમાન પ્રમાણુવાળી ત્રણ પ્રતિમાઓની મૂનનાયકજી તરફે પહેલાં પ્રતિષ્ઠા કરવામા આવી હતી. એવીરીતે તે વર્ધમાન-શાહ તથા પદ્મસીશાહે તે નવાનગરમા બવાવેલા જિનપ્રાસાદમાં સર્વ મળી સાત લાખ મુદ્રિકાઓનો ખર્ચ કર્યો હતો. ગુરમહારાજના ઉપદેશથી તેઓએ પાચસો એક જિનપ્રતિમાઓની અજન્તગિફાકા પૂર્વે તે જિનપ્રાસાદમા પ્રતિષ્ઠાએ કરી હતી કેા બધપુકથે સસાદોને દ્રવ્યની લાચ આપનાવી તે દુષ્ટ સસાગેએ વર્ષમાનશાહના તે વિશાલ જિનપ્રાસાદનું શિખર ઉચું કર્યું નહીં વળી તે વર્ષમાનશાહના વિશાલ પ્રાસાદમા ભમતીમાં આવેલા બન્ને બાલુના બે ચોમુખ પ્રાસાદના શિખરા, તથા તેની આસપાસના ઉપરના ભાગના ઝંખા વાળા ૨ ગમડયો તેઓના ઝંખા અને ગિખરોથી દૈવયોગે અપૂર્ણ રહ્યા (જે હજીમુધી અપૂર્ણ સ્થિતિમાજ દેખાય છે) પછી તે વર્ષમાનશાહ તથા પદ્મસીશાહે શ્રી-ગરી (હાવનુ હી-નરી) તથા મોયપુરમા (હાલનુ મોડપર) બવાવેલા બે જિનમંદિરોમાં ગુર-મહારાજના ઉપદેશથી જિનપ્રતિમાઓની પ્રતિષ્ઠા થઈ તે અવસરે તે બન્ને ભાઈઓએ તે નવાનગરના સર્વ લોકોને મિષ્ટાન્ન લેખન કરાવ્યું, તથા તેઓએ નવે ન્યતેમા સાકરથી ભરેલા મહેંટા થાલાઓની પ્રજાવના પણ કરી

૧૪ી નાગડાગોત્રવાળા રાયસીશાહના ભાઈ નેજીસીશાહે પણ ત્યાં નવાનગરમાં ગુરમહારાજના ઉપદેશથી ઉંચાં શિખરવાળો તથા ઝરખાઓની ઊંચીથી ચોલિતો એક ચોમુખ જિનપ્રાસાદ બંધાવ્યો હતો. તે જિનપ્રાસાદમાં પણ તેજ શ્રીકલ્યાણસાગરમુદિત ગુરમહારાજના ઉપદેશથી સમાન પ્રમાણવાળી શ્રીસંભવનાથપ્રભુની ચાર પ્રતિમાઓની પ્રતિષ્ઠા થઈ. અને તે ચોમુખ જિનપ્રાસાદ બંધાવવામાં તે નેજીસીશાહે ત્રણ લાખ મુદ્રિકાઓનો ખર્ચ કર્યો હતો. તે જિનપ્રાસાદનું એકજ પ્રવેશદ્વાર કરીને નેજીસીશાહે પોતાના ભાઈ રાયસીશાહે પૂર્વે બંધાવેલા જિનપ્રાસાદમાં મેળવી દીધો. એટલે કે બન્ને જિનપ્રાસાદમાં પ્રવેશ કરવા માટેનું જુદું જુદું દ્વાર નહીં રાખતાં એકજ દ્વાર કર્યું. ૫૪ી ગુરમહારાજ પણ વિક્રમભવત ૧૬૭૮ માં ત્યાં નવાનગરમાંજ અનુભવ રહ્યા.

૧૪માનશાહ તથા ૫૪માનશાહે નવાનગરમાં બંધાવેલા વિશાલ જિનપ્રાસાદમાં જે શિલાલેખ આશરે દોઢ ગજ લાંબી તથા એક ગજ પાહોળી સદેહ આદસની શિલાપર શુદ્ધ સંસ્કૃતભાષામાં ગદ્યપદ્યમાં કેતરવામાં આવેલો છે. તથા તે પ્રાસાદના પ્રવેશદ્વારની ડાબી બાજુએ ભીંતમાં એક આળીયામાં જડવામાં આવ્યો છે. તે શિલાલેખની નકલ ગુજરાતી ભાષાંતર સહિત નીચે પ્રમાણે છે.

॥ જામશ્રીલક્ષ્મીરાજરાજ્યે ॥

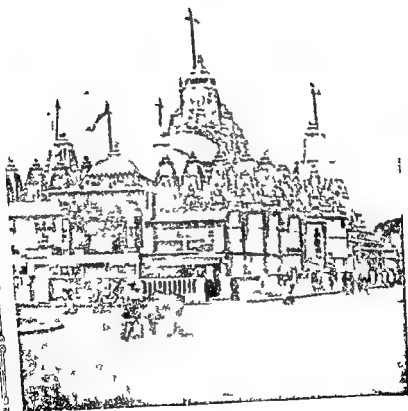
શ્રીમત્પાર્શ્વજિનઃ પ્રમોદકરણઃ કલ્યાણકન્દામ્બુદો ।

વિગ્નવ્યાધિહરઃ સુરાસુરનરૈઃ સંસ્તૂયમાનક્રમઃ ॥

સર્પાંકો ભવિનાં મનોરથતત્ત્વવૃદ્ધે વસંતોપયઃ ।

કારુણ્યાવસયઃ કલાચરમુસો નિલચ્છવિઃ પાતુ વઃ ॥ ૧ ॥

અર્થઃ—હુર્ષ કરનારા, કલ્યાણરૂપી કંદને અંકુરિત કરવામાં વરસાદ સરખા, વિગ્નો અને વ્યાધિઓને હરનારા, દેવો અમુદો અને મનુષ્યોયે સ્તુતિ કરતા છે. ચરણો જેમનાએવા, સર્પના લાંછનવાળા, ભવિક્ષયોના મનોરથરૂપી વૃદ્ધોના સમૃદ્ધને પ્રકુદિત કરવામાં વસંતઋતુ સરખા, દયાના વાસસ્થાન સરખા. ચંદ્રસરખા મુખવાળા,

ગાહ વર્માન અમનમિહુગેહનું (શાંતિનાથનું) દેરાગર
ભાનગર.

તથા સ્યામ કાંતિવાળા. એવા શ્રીમાન્ પાર્થનાથમણિ તમારું
રક્ષણ કરે ? ॥ ૧ ॥

ક્રીડાં કરોત્યવિરતં કમલા વિલાસ-
સ્થાનં વિચાર્ય કમનીયમનંતશોભં ॥
શ્રીઝઞ્યંતનિકટે વિકટાધિનાથે ।
હાહારદેશ અવનિમમદાલલામે ॥ ૨ ॥

અર્થ:—શ્રીહરિયંતપર્વતની નજીકમાં રહેલા, પરાક્રમી જામ-
મહારાજના અધિકારવાળા, તથા પૃથ્વીરૂપી સોના લલાસરખા,
એવા હાકસાર નામના દેશમાં પોતાને અનગમનું તથા અનતી
શોભાવાળું વિલાસ કરવાનું તે સ્થાન જાણીને લક્ષ્મીદેવી નિરતર
ત્યાં હીડા કરી રહી છે. ॥ ૨ ॥

હત્તંગતોરણમનોહરવૌતરામ-
પ્રાસાદપંક્તિરચનારુચિરીકૃતોર્વા ॥
નંદ્યાનવીનનગરી સિતિસુંદરીણાં ।
વસઃસ્થલે લલતિ સા હિ લલંતિકેવ ॥ ૩ ॥

અર્થ:—હિંચાં તોરણવાળા અને મનોહર એવા ઓવીનરાગ-
મણિઓના મંદિરોની એણિઓની રચનાથી શોભાયમાન કહેલી છે
જમીન જેની, તથા પૃથ્વીરૂપી સોના ક્રુદ્યસ્થલમાં જે અરખર
હારનીપેઠે શોભી રહેલી છે, એવી “ નવીનનગરી ” (હાલતું
“ નવાનગર-જામનગર ”) જયવંતી વતે ! ॥ ૩ ॥

સૌરાષ્ટ્રનાયઃ પ્રણતિં વિષત્તે ।
કચ્છાધિપો यस્ય મયાદ્ વિમેતિ ॥
અર્થાસનં ચચ્છતિ માઝ્વેશો ।
જીવાચશોજિત્ સ્વકુલાવતંસઃ ॥ ૪ ॥

અર્થ:—સૌરાષ્ટ્ર દેશનો રાજા જેમને નમસ્કાર કરે છે, તથા કન્હનો રાજા જેના ભયથી ડરતો રહે છે, તથા માલવાનો રાજા જેને પોતાનું અર્ધું આસન આપે છે, તથા જે પોતાના કુળમાં મુકુટસમાન છે, એવા જામશ્રી “જયવન્સિદ્ધિ” જયવન્તા વર્તો ! ॥ ૪ ॥

શ્રીવીરપટ્ટક્રમસંગતોઽમૃદ ।
 ભાગ્યાધિકઃ શ્રીવિજયેદુસરિઃ ॥
 શ્રીમંધરૈઃ પ્રસ્તુતસાધુમાર્ગ-
 શ્વક્રેધરીદત્તવરપ્રસાદઃ ॥ ૫ ॥

અર્થ:—શ્રીમંધરસ્વામીએ જેમના સાધુમાર્ગની સ્તુતિ (પ્રશંસા) કરેલી છે, તથા શ્વક્રેધરીદેવીએ જેમને વરદાન આપવાની કૃપા કરેલી છે, તથા જે અધિક ભાગ્યશાલી છે, એવા “શ્રીવિજયચંદ્રમૃરિ” જે જેમનું ઊભું નામ “શ્રીઆર્યશક્તિમુનિ” હતું, તે શ્રીમહાવીરપ્રભુની પાદપદ્મમાં થયેલા છે. ॥ ૫ ॥

સમ્યક્ત્વમાર્ગે હિ યશોધનાહો ।
 દૃઢીકૃતો યત્નપરિચ્છદોઽપિ ॥
 સંસ્થાપિતશ્રીવિધિપક્ષગચ્છઃ ।
 સંપન્નતુર્ધા પરિસેવ્યમાનઃ ॥ ૬ ॥

અર્થ—તે “શ્રીઆર્યશક્તિમુનિ” (ભાલેજનગરમાં વસના) શ્રીપદોધન નામના (ભલુસાલી ગાયના) આવડને તેના પરિવાર સહિત સમ્યક્ત્વના માર્ગમાં નિશ્ચલ કર્યો હતો, એટલે તેને પ્રતિબોધીને દૃઢપણે જૈનધર્મ કર્યો હતો તથા તેમણે “શ્રીવિધિપક્ષ ગન્હની” સ્થાપના કરેલી છે, અને તેમની ચારે પ્રકારના જૈનસેવા કરેલી છે. ॥ ૬ ॥

પટે તદીયે જયમિદસરિઃ ।
 શ્રીપર્મયોષઃ પ્રમદેદ્રસિંહઃ ॥

સિંહપ્રભશાજિતસિંહસુરિ-

દેવેન્દ્રસિંહઃ કવિચક્રવર્તી ॥ ૭ ॥

અર્થઃ—ને શ્રીઆર્યરક્ષિતસુરિજીની પાટે “ શ્રીજયસિંહસુરિજી ” થયા, તેમની પાટે “ શ્રીધર્મપ્રભસુરિજી ” થયા, તેમની પાટે “ શ્રીમહેન્દ્રસિંહસુરિજી ” થયા, તેમની પાટે “ શ્રીસિંહપ્રભસુરિજી ” થયા, તેમની પાટે “ શ્રીઅણ્ણતસિંહસુરિજી ” થયા, તથા તેમની પાટે હવિષ્માભાં અંકવર્તી સમાન “ શ્રીદેવેન્દ્રસિંહસુરિજી ” થયા. ॥ ૭ ॥

ધર્મપ્રભઃ સિંહવિશેષકાઠઃ ।

શ્રીમાન્ મહેન્દ્રપ્રભસુરિચર્યઃ ॥

શ્રીમેરુતુંગોઽમિતશક્તિમાન્થ ।

કીર્ત્યદ્ધૃતઃ શ્રીજયકીર્તિસુરિઃ ॥ ૮ ॥

અર્થઃ—તેમની પાટે “ ધર્મપ્રભમુનિ ” થયા, તેમની પાટે “ સિંહવિશેષકાઠ ” થયા, તેમની પાટે શ્રીમાન્ “ મહેન્દ્રપ્રભમુનિ ” થયા, તેમની પાટે આત્યંત શક્તિવાળા “ શ્રીમેરુતુંગસુરિજી ” થયા તથા તેમની પાટે આશ્ચર્યકારક કીર્તિવાળા “ શ્રીજયકીર્તિસુરિજી ” થયા. ॥ ૮ ॥

વાદિદ્વિપૌષે જયકેશરીશઃ ।

સિદ્ધાન્તસિધુર્ભવિ ભાવસિધુઃ ॥

સૂરીચરઃ શ્રીગુણસેવધિશ્વ ।

શ્રીધર્મમૂર્તિર્મધુદીપમૂર્તિઃ ॥ ૯ ॥

અર્થઃ—તેમની પાટે વાદિઓરૂપી હાથીઓના સમૂહને છતવામાં કેસરીસિંહ સરળા “ શ્રીજયકેસરીમુનિજી ” થયા, તેમની પાટે “ શ્રીસિદ્ધાન્તસાગરમુનિજી ” થયા, તેમની પાટે “ શ્રીભાવસાગરસુરિજી ” થયા, તેમની પાટે “ શ્રીગુણનિધાનસૂરીચરજી ” થયા, અને તેમની પાટે મધુર્જસરળી કીર્તિવાળા “ શ્રીધર્મમૂર્તિર્મુનિજી ” થયા. ॥ ૯ ॥

યસ્યાંઘ્રિપંકજનિરંતરમુપસાદાત્ ।

સમ્યક્ ફલંતિ સુમનોરચવૃક્ષમાલાઃ ॥

શ્રીધર્મમૂર્તિપદપદ્મમનોબ્રહ્મસઃ ।

કલ્યાણસાગરગુરુર્જયતાદ્ધરિત્ર્યાં ॥ ૧૦ ॥

અર્થઃ—તેમના ચરણકમલની નિરંતર કૃપાથી ઉત્તમ મનોરથોથી
પુષ્પની શ્રેણિઓ સારીરીતે ફેલેલૂં થાય છે, તથા જે શ્રીધર્મમૂર્તિ-
રિત્થના ચરણકમલોપર મનોહર હંસસરખા ચોલી રહેલા છે, એવા
“ શ્રીકલ્યાણસાગરસરિત્થ ” આ પૃથ્વીમાં જયવંતા વર્તે. ॥ ૧૦ ॥

પંચાણુવ્રતપાલકઃ સકરુણઃ કલ્પદ્રુમામઃ સતાં ।

ગાંધીર્યાદિગુણોજ્જ્વલઃ શુભવતાં શ્રીજૈનધર્મે મતિઃ ॥

દે કાલ્યે સમતાદરઃ ક્ષિતિવલે શ્રોત્રોશ્વંશે વિશુઃ ।

શ્રીમદ્દાલણગોત્રજો વરતરોઽશ્રૂત સાહિર્સિંહાભિષઃ ॥ ૧૧ ॥

અર્થઃ—શ્રાવણના પાંચ આણુવ્રતો પાલનારા, દયાવત, લાગ્યશક્તી
સદ્ગુણોપર કલ્પપુષ્પસમાન, ગલીરતાઆદિક ગુણોથી ઉજ્જ્વલ, શ્રીજૈન-
ધર્મમાં મતિ રાખનારા, શુભદુઃખઆન્ધકમાં સરખો આદર ધરનારા,
આ પૃથ્વીપીઠપર શ્રીઆશનાથની ગાત્રિમાં અગ્રેસર, તથા શ્રીમાન
સાક્ષલગોત્રમાં ઉત્પન્ન થયેલા, એવા “ શ્રીસિદ્ધશાહ ” (મીઢાઈ)
નામના ઉત્તમ શ્રાવક થયા ॥ ૧૧ ॥

તદીયપુત્રો હરપાલનામા ।

દેવાચ્ચ નંદોઽય સ પર્વતોઽશ્રૂત ॥

વચ્ચસ્તતઃ શ્રીઅમરાત્ત સિંહો ।

માગ્યાધિકઃ કોટિકલામવીણઃ ॥ ૧૨ ॥

અર્થઃ—તે સિદ્ધશાહના “ હરપાલ ” નામે પુત્ર થયા. તથા
તેમના “ દેવનદ ” નામે પુત્ર થયા, તેમના “ પર્વત ” નામે પુત્ર
થયા, તેમના “ વચ્ચ ” (વચ્ચરાજ) નામે પુત્ર થયા, અને તેમના

“ અમરસિંહ ” નામે પુત્ર થયા, કે જે અધિક સાવ્યશાલી, તથા કોડાગામે કલાઓના પારંગામી હતા. ॥ ૧૨ ॥

શ્રીમતોઽમરસિંહસ્ય । પુત્રા મુક્તાફલોરમાઃ ॥

વર્ધમાનચાપસિંહ-પદ્મસિંહા અમી ત્રયઃ ॥ ૧૩ ॥

અર્થ:-તે શ્રીમાન અમરસિંહના મુક્તાફલોરમા “ વર્ધમાન ” “ ચાપસિંહ ” અને “ પદ્મસિંહ ” નામના ત્રણ પુત્રો હતા. ॥ ૧૩ ॥

સાદિશ્રીવર્ધમાનસ્ય । નંદનાશ્વંદનોપમાઃ ॥

વીરાહો વિજ્રપાલાશ્વો । મામો દિ જગદુક્તયા ॥ ૧૪ ॥

અર્થ:-તેઓઆના શ્રી વર્ધમાનશાહના ચંદનસરખા (વિસ્તાર પામેલી કીર્તિયાગા) - “ વીરપાલ ” “ વિજપાલ ” “ લારમદસ ” અને “ જગદુ ” નામે ચાર પુત્રો હતા. આ પ્લોટમાં વર્ધમાનશાહના પુત્રોને કવિએ જે ચંદનની ઉપમા આપેલી છે, તેણે કાશ્ચ એ કે, તેઓ તેમના પિતા વર્ધમાનશાહની પેઠે મહાદાનેશ્વરી હતા. અને તેથી ચંદનની સુગંધ જેમ ચાતરફ ફેલાય છે, તેમ તેઓની કીર્તિ તેઓના દાનેશ્વરીપણાથી ચાતરફ ફેલાયેલી હતી. તે માટે વિદ્વત્ સવત ૧૬૬૧ માં મહા:વિ શ્રીઅમરઆગરમરિછએ સંસ્કૃત કાવ્યખદ્ધ રચેલા “ વર્ધમાનપદ્મસિંહચરિત્ર ” નામના અંધમાં આ ચાર પુત્રોઆના સર્વથી ન્હાના “ જગદુશાહ ” નામના પુત્રના સંબંધમાં લખ્યું છે કે,

ઔદાર્યં ચ નિરીક્ષ્ય યસ્ય જગદોરર્થિવ્રજપીણનં ।

દુષ્કાલોદ્ધરણપ્રસિદ્ધજગદોઃ પૂર્વં બ્રુવસ્યાય તત્ ॥

નામાપીહ જગજ્ઞનસ્મૃતિપથં નામાદતીવદ્રુવં ।

જીયાદેષ જનપિયથ જગદુઃ શ્રીવર્ધમાનાંગજઃ ॥ ૧ ॥

* વર્ધમાનશાહની પેઠેલી સ્ત્રી વપાદેવીના વીરપાલ અને વીજપાલ નામે એ પુત્રો હતા. તથા તે પછીની બીજી સ્ત્રી નૃવરંગદેવિ બાગમદલ અને જગદ-શાહ નામના એ પુત્રો હતા.

લાલનાથોગોત્રિણાં । સર્વેષાં સુખકારકં ॥

ધનદં હપરં ચૈનં । જગદ્ જગદુર્વૃધાઃ ॥ ૨ ॥

ન ચ કોઽપિ ગતો હર્થો । દૂનસ્તસ્ય ગૃહાંગણાત્ ॥

જગદોર્મોજનાદીનાં । દાનં ચ દદતોઽનિશં ॥ ૩ ॥

જગદોરસ્ય કીર્તિશ્ચ । વિસ્તૃતા મારતેઽલિલે ॥

ચારણૈઃ કવિભિર્ગૌય-માના નિત્યં પદે પદે ॥ ૪ ॥

જગદુર્જગદુરેષ । વર્ધમાનાંગસંમવઃ ॥

અપરો પનદો જીયાત્ । સર્વદા કવિભિઃ સ્તુતઃ ॥ ૫ ॥

તસ્ય ગૃહાંગણં નિત્ય-મર્થિસાર્થસમાકુલં ॥

વિલોક્ય જગદુર્લોકા । જગદોઃ શ્રીનિકેતનં ॥ ૬ ॥

અર્થઃ—જે આ જગદુશાહનું યાચકોના સમૂહને ખુશી કરનાર ઉદારપણું લેખને દુકાસમાંથી (લોકોને) ઉગારનારા પૂર્વે થયેલા પ્રસિદ્ધ એવા જગદુશાહનું અત્યંત પ્રસિદ્ધ એવું નામ પણ જગદના લોકોને સમસ્તમાં આવ્યું નહીં. એવા આ શ્રીમાન્ વર્ધમાનશાહના લોકપ્રિય પુત્ર “ જગદુશાહ ” જપવંતા વર્તો ! ॥ ૧ ॥ સાક્ષ્ય આદિક ગાત્રોવાળા સર્વ આશવાસોને મુખ આપનારા એવા આ “ જગદુશાહને ” ડાહ્યા માણસો ખરેખર બીજા કુબેર (ઇંદ્રના ભંડારી) સરખા કહેવા લાગ્યા. ॥ ૨ ॥ વળી હમેશાં ભોજન-આદિકનું દાન દેતા એવા તે “ જગદુશાહના ” ઘરના આંગણમાંથી દોઢપણુ યાચક ખરેખર દુકાસને ગયો નહોતો. ॥ ૩ ॥ વળી આ “ જગદુશાહની ” કીર્તિ ચારણોઆદિક કવિઓવડે હમેશાં પગલે પગલે ગવાતી થકી સમસ્ત ભરતખંડમાં વિસ્તાર પામી હતી. ॥ ૪ ॥ વર્ધમાનશાહના આ જગદુનામના પુત્ર તો “ જગદુજ ” થયા છે, કારણકે કપીધરા હમેશાં તેમની સ્તુતિ કરતા હતા, એવા બીજા કુબેર ભંડારીસરખા આ “ જગદુશાહ ” જપવંતા વર્તો ? ॥ ૫ ॥ તે “ જગદુશાહના ” ઘરના આંગણને યાચકોના સમૂહોથી હમેશાં ભરેલું લેખને લોકો તેના તે ઘરને ભક્તીનું ઘર કહેવા લાગ્યા. ॥ ૬ ॥ (એ-વીરીતે વર્ધમાનશાહના આ “ જગદુશાહ ” નામના લઘુ પુત્રની કીર્તિ તાત્કાલીન કવિઓએ વર્ણવેલી છે.)

साहिश्रीचांपसिंहस्य । पुत्रः श्रीअमीयाभिषः ॥
तदंगजौ शुद्धमनी । रामभीमावुभावपि ॥ १५ ॥

अर्थः—(चर्धमानशाहुना षीज्ज लार्ध) चांपसीशाहुने अमी-
शाहु नामना पुत्र हुता, तथा ते अमीशाहुना शुद्धमुद्धिवाणा राम-
लशाहु तथा सीमलशाहु नामना जे पुत्रो हुता ॥ १५ ॥

मंत्रीशपद्मसिंहस्य । पुत्रा रत्नोपमाजयः ॥
श्रीश्रीपालकुरपाल-रणमल्ला वरा इमे ॥ १६ ॥

अर्थः—मंत्रीशर् ओपद्मसिंहशाहुना श्रीपाल, कुरपाल, तथा
रत्नमल्ल नामना रत्नसिंहा नल्ल पुत्रो हुता, तथा तेज्यो वल्ला उत्तम
हुता ॥ १६ ॥

श्रीश्रीपालांगजो जीया-नारायणो मनोहरः ॥
तदंगजः कामरूपः । कृष्णदामो मदोदयः ॥ १७ ॥

अर्थः—तेजोमान श्रीश्रीपालना नारायणलशाहु नामना मनोहर
पुत्र जयवता वर्ते ? तथा ते नारायणलशाहुना कृष्णदामनामे पुत्र हुता,
हे जे कामदेवसरम्भा रूपवाणा तथा मल्लान् उदयवाणा हुता ॥ १७ ॥

साहिश्रीकुरपालस्य । वर्तेतेऽम्बदीपकौ ॥
सुशीलः स्थावराख्यश्च । बाघजिज्ञाग्यमुंदरः ॥ १८ ॥

अर्थ—श्रीकुरपालशाहुना (पोताना) वरने दीपावतारा जे
पुत्रो हुता, तेजोमान् स्थावरशाहुनामना पुत्र उत्तम शीलवाणा, तथा
बाघलशाहुनामना पुत्र मुंदर साज्यवादी हुता ॥ १८ ॥

स्वपरिकरयुताभ्याममात्यशिरोरत्नाभ्यां साहिश्रीवर्धमानपद्मसि-
हाभ्यां हाछारदेशे नज्यनगरे जामश्रीशत्रुशल्यात्मजश्रीजसवंतजीवि-
जयराज्ये श्रीअंचलगच्छेशश्रीकल्याणसागरधरीश्वराणामुपदेशेनात्र
श्रीशान्तिनाथमासादादिगुण्यकृत्यं कृतं, श्रीशान्तिनाथममृत्येकाधिः

પંચશતપ્રતિપાપ્રતિષ્ઠાયુગં કારાપિતં । તત્રાઘ્યા સંવત ૧૬૭૬ વૈશા-
 યશુવલ ૨ ઘુષવાસરે, દ્વિતીયા સંવત ૧૬૭૮ વૈશાઋતુવલ ૫ શુક્રવા-
 સરે. એવં તદા મત્રીશ્વરશ્રીવર્ધમાનપદ્મસિંહાભ્યાં સમ્પલક્ષણ્યમુદ્રિકાં
 વ્યયીકૃતા નવક્ષેત્રેષુ. સંવત ૧૬૯૭ માર્ગશીર્ષશુવલ ૨ શુક્રવાસરે
 ઉપાધ્યાયશ્રીચિનયસાગરગણેઃ શિષ્યસૌમાન્યસાગરૈરલેખીયં પ્રશસ્તિર્મ-
 નમોદનસાગરપ્રસાદાત્ ॥

અર્થે:—પોતાના પરિવારસહિત, અમાત્યોમા શિરોમણિસરખા
 “શ્રીવર્ધમાનશાહ” તથા “પદ્મસિંહશાહે” હાલનારદેશમાં આવેલા
 નવાનગર (જામનગર) માં જામશ્રીરામરાજ્યજીના પુત્ર મહારાજ
 “જામશ્રીરામસવંતસિંહજીના” રાજ્યમાં, શ્રીઅંબલગમ્જીના નાયક
 શ્રીમાન શ્રીકલ્યાણસાગરજીસરીધરજીના ઉપદેશથી શ્રીશાંતિના-
 થજીપ્રભુના પ્રસાદ આદિક પુણ્યનાં કાર્યો કર્યાં. શ્રીશાંતિનાથજી આદિક
 પાંચસો એક પ્રતિમાઓની જેવાર પ્રતિષ્ઠા કરાવી. તેમાંની પહેલી
 પ્રતિષ્ઠા વિક્રમ સંવત ૧૬૭૬ નાં વૈશાખ સુદ ૩ છુધવારે તથા બીજી
 પ્રતિષ્ઠા સંવત ૧૬૭૮ ના વૈશાખ સુદ ૫ શુક્રવારે કરાવી. એવીરીતે
 તે વખતે મંત્રીશ્વર શ્રીવર્ધમાનશાહ તથા પદ્મસિંહશાહે સાલસાખ
 રૂપામહોરો નવરોનોમાં ખરચી. સંવત ૧૬૮૭ ના આગસ્ટસુદ ૨ શુક્રવારે
 આ શિલાલેખની પ્રશસ્તિ ઉપાધ્યાયશ્રીચિનયસાગરજીજીના શિષ્ય
 શ્રીસૌમાન્યસાગરજીએ મનમોહનસાગરજીના પ્રસાદથી લખી છે. ॥

, પછી ચતુર્માસમાં તે શ્રીકલ્યાણસાગરજી ગુરૂમહારાજ ત્યાંથી
 વિદાર કરીને દક્ષિણમાં આવેલા માંડવીનામના બંદરમાં પધાર્યા,
 અને ત્યાંના સંઘે તેમને મહોત્સવપૂર્વક તે નગરમાં પ્રવેશ કરાવ્યો.
 એવીરીતે વિક્રમસંવત ૧૬૭૮ માં તે શ્રીગુરૂમહારાજ ત્યાં માંડવી-
 બંદરમાં જ ચતુર્માસ રહ્યા. ત્યાંથી વિદાર કરી તેઓ જુજનગરમાં
 પધાર્યા, અને ત્યાંના મહારાજા શ્રીરાવસારમજીજીએ તેમને મહોત્સવ-
 પૂર્વક નગરમાં પ્રવેશ કરાવ્યો. પછી ત્યાંથી વિદાર કરી તેઓ સંવત
 ૧૬૮૦ માં કોહારનામના ગામમાં ચતુર્માસ રહ્યા ત્યાંથી વિદાર કરી
 બિલ્ડાનામના ગામમાં આસક્ષમજી કરી અને સંવત ૧૬૮૧ માં અજ-
 નનગરમાં તેઓ ચતુર્માસ રહ્યા.

હવે નવાનગરમાં ત્યાંના રાજાનો એક હુર્મખિત (હુમતહકર) નામનો (હુલાહા ફાતિનો) કોપાધિકારી એટલે ખજાનચી હતો. તે ખજાનચી તે વર્ધમાનશાહ તથા પદ્મસિંહશાહ પર દ્રેષ ધારણ કરતોથકે કંઈક હજી શોધવા લાગ્યો. એક વખતે તે ખજાનચીએ કંઈક રાજ્યકાર્યમાટે ત્યાંના રાજપાસેથી નવ હજાર મુદ્રિકાઓની એક ચીઠ્ઠી વર્ધમાનશાહ પર લખાવી. પછી તે ચીઠ્ઠીની રકમ પર બે મીડીઓ પોતે વધારીને તે ચીઠ્ઠી તેણે નવલાખ મુદ્રિકાઓની કરી, તથા તે ચીઠ્ઠી તેણે સધાકાળે વર્ધમાનશાહના હાથમાં આપી ત્યારે વર્ધમાનશાહે પણ તે ચીઠ્ઠી વાંચી આશ્ચર્ય પામી પદ્મસિંહને બોલાવ્યા. પદ્મસિંહ પણ તે ચીઠ્ઠી વાંચી આશ્ચર્ય પામી વિચારવા લાગ્યા કે, કોઈ પણ હુકમ માણસની મરજીથી ખરેખર રાજા અમારી પાસેથી નવલાખ મુદ્રિકાઓની માગણી કરે છે. વળી આજે તો બંદારમાં પણ કેવલ નવહજાર મુદ્રિકાઓ જ સીલકમાં છે. મારે હું આના સંબંધમાં હુમણાજ રાજપાસે જઈ તેની તપાસ કરું. એમ વિચારી તેણે પોતાના મહોદય બાઈને કહ્યું કે, હું બાંધવ ! આપ હુમણા આ હુમતહકરને લઈને વખારે પધારો, અને હું પણ હુમણાજ ત્યાં વખારે આવી પહોંચું છું. એમ કહી તે પદ્મસિંહશાહ રાજાને મલવામાટે તુરત તેમના મહેલમાં ગયા. પરંતુ બાવીસાવના યોગે અંતઃપુરમાં પધારેલા રાજા પણ તેમને મળી શક્યા નહીં પછી હવે શું કરવું ? એરીતે વિગ્રમૂઠ થયેલા તે પદ્મસિંહશાહ જ્યારે ત્યાંથી પાછા વળી ચાલવા લાગ્યા, ત્યારે માર્ગમાં તેમને ઘડપણથી જર્જરિત શરીરવાળો એક યોગી મળ્યો, અને તે યોગીએ તે પદ્મસિંહશાહ પાસે લોજન અપાવવાની યાચના કરી. તે વખતે ચિંતાતુર દુઃખવાળો એવા પણ તે પદ્મસિંહશાહે પોતાના હૃદયે સ્વભાવથી તે યોગીરાજને કંદોઈની દુકાનેથી ઘેવરતું લોજન અપાવ્યું. તેથી સતુષ્ટ ચિત્તવાળા તે યોગીરાજે પદ્મસિંહશાહને કહ્યું કે, હું પાસ ! આજે તું ચિંતાતુર જેવો કેમ દેખાય છે ? ત્યારે તે પદ્મસિંહશાહે પણ હંકણુમાંજ તે યોગીરાજને પોતાની ચિંતાના વૃતાંત કહી સંભળાવ્યો. તેજ દિવસે તે યોગીરાજે પોતાની જઠામાંથી એક જડીયુટી કહાડીને તે પદ્મસિંહના હાથમાં આપી. ત્યારબાદ તે પદ્મસિંહશાહ જેટલામાં તે જડીયુટીને જુએ છે, તેટલામાં તે યોગી-રાજ અદૃશ્ય થઈ ગયો. પદ્મસિંહશાહે આમતેમ આસપાસ ઘણી તપાસ કરી, પરંતુ તે યોગીરાજ નજરે આવ્યો નહીં. ત્યારબાદ તે આશ્ચર્ય પામેલા પદ્મસિંહશાહને યાદ આવ્યું કે, ખરેખર આ તેજ

યોગીરાજ હતા, કે જે પૂર્વે અમારા વરની રહેલીના આડસરમ
 સિદ્ધરસનું તુંબડું લટકાવીને ગયો હતો, કત્યાદિક વિચારતા તે પદ્મ-
 સિંહશાહ પોતાની વખારે આવ્યા, અને ત્યાં પોતાના મોટા ભાઈ
 વર્ધમાનશાહને એકાંતમાં બોલાવી તેમણે તે સઘળો વૃત્તાંત કહી
 સંભળાવ્યો. ત્યારે તે શુદ્ધિવાન વર્ધમાનશાહે પદ્મસિંહને કહ્યું કે, હે
 બંધુ! ખરેખર અક્ષય દ્રવ્યભંડાર કરનારી આ ચિત્રાવેલીની જડી-
 છુટી છે. આપણાપર તુષ્ટમાન થયેલી આપણી માતૃદેવીએ ખરેખર
 આવીરીતે યોગીરાજના વેપમાં આપણને બે વાર મદદ કરેલી છે. પછી
 તે બન્ને ભાઈઓએ ચિત્રાવેલીની તે જડીછુટીને પોતાના ભંડારમાં
 મૂકીને તેની પરીક્ષા કરી. પછી તે બન્ને ભાઈઓએ તે જડીના પ્રભા-
 વથી નવસાખ મુદ્રિકાઓ તોલીને તે હુડમતઠકરને આપી દીધી. ત્યારથી
 માંડીને તેમની વખારનું તે મહાન નવાનગરમાં “ નવસાખ ” ના નામથી
 પ્રસિદ્ધ થયું. તે હુડમતઠકર પણ તે વખતે એકી સમયે આશ્ચર્ય
 તથા ભયથી ગભરાયોયકો તુરંતજ તે નવસાખ મુદ્રિકાઓ એક ગાડામાં
 ભરીને ત્યાંથી નિકળી પોતાને :સ્થાનકે ગયો. ત્યારબાદ તે બન્ને
 ભાઈઓએ ત્યાં નવાનગરમાં રહેલું ભયાનક જાણીને પ્રસન્નતામાંજ પોતાની
 સારસાર વસ્તુઓ લેખને ત્યાંથી પ્રયાણ કર્યું, તથા પોતાના કુટુંબસહિત
 તેઓ બન્ને વહાણમાં બેસી ત્યાંથી કચ્છદેશમાં આવેલી ભદ્રાવતી-
 નગરીમાં આવ્યા. તે સમયે પોતાની આજીવિકામાટે તે બન્ને ભાઈઓની
 નોકરી કરનારા ઓશવાલજ્ઞાતિના ચારહજાર માણસે: પણ ધીમેધીમે
 નવાનગર છોડીને ભદ્રાવતીનગરીમાં આવી વસ્યા. વળી તે વખતે તે
 કચ્છદેશના રાજા રાજારમદંતજીએ તે બન્ને ભાઈઓને ઘણું સન્માન
 આપ્યું. પછી ત્યાં નવાનગરમાં આ સર્વ વૃત્તાંતની જાણ થયાથી કોઈ
 પામેલા તે નવાનગરના રાજાએ તે હુડમતઠકરને પોતાને હાથે તલવારથી
 મારી નાખ્યો. પછી તે રાજાએ પોતાના હજુરીઆઓને ભદ્રાવતીમાં
 મોકલીને તે વર્ધમાનશાહ તથા પદ્મસિંહશાહને પાછા આવી નવાન-
 ગરમાં વસવામાટે બોલાવ્યા, પરંતુ તે બન્ને ભાઈઓ ફરિતે ત્યાં પાછા
 આવ્યા નહી. હવે એવીરીતે તે બન્ને ભાઈઓ તે ચિત્રાવેલીની જડીના
 પ્રભાવથી ઘણું વ્યાપાર કરતાથકા ત્યાં ભદ્રાવતીનગરીમાંજ નિવાસ
 કરીને રહ્યા.

પછી એક સમયે વિહાર કરતાથકા તે શ્રીકલ્યાણસાંગરંસરિંજ
 પણ ત્યાં ભદ્રાવતીનગરીમાં પધાર્યા. ત્યારે તે બન્ને ભાઈઓએ મહોદ

ઉત્સવપૂર્વક તેમને નગરમાં પ્રવેશ કરાવ્યો. ત્યારબાદ એક વખતે
 વર્ધમાનશાહે તેમને નવાનગરનો સઘળો વૃત્તાંત કહી સંભળાવ્યો.
 પછી તેમણે ગુરુમહારાજને પુછ્યું કે, હું ભગવન! તે યોગીરાજ કેણું
 છે? કે જેમણે અમેને આવીરીતે બેચાર મદદ કરી! તેજ વખતે
 ગુરુમહારાજે સ્મરણ કરવાથી મહાકાલીદેવીએ તે વર્ધમાનશાહના
 પૂર્વજોને (જાણણને) પોતે આપેલાં વરદાનઆદિકનો પૂર્વનો સઘળો
 વૃત્તાંત ગુરુમહારાજને કહી સંભળાવ્યો, તથા ગુરુમહારાજે પણ દેવીએ
 કહેલો તે સર્વ વૃત્તાંત વર્ધમાનશાહને કહી સંભળાવ્યો, ત્યારબાદ હવે
 પામેલા તે બન્ને ભાઈઓ ગુરુમહારાજના ઉપદેશથી પોતાનાં કુટુંબસ-
 હિત પાયાગઢપર ગયા, તથા ત્યાં પોતાની ગોત્રજા એવી તે મહા-
 કાલીદેવીનાં તેઓએ દર્શન કર્યાં. પછી રાત્રીએ સ્વપ્નની અંદર તે
 દેવીએ તે બન્ને ભાઈઓને પોતાનું વૃત્તાંત કહી સંભળાવ્યું, તથા
 કહ્યું કે, પૂર્વે તમારા પૂર્વજ જાણણને મેં આપેલાં વચનથી બંધાઈને
 તમેને યોગીનું રૂપ કરી બે વખત સહાય કરેલી છે. પછી પ્રભાને
 તે બન્ને ભાઈઓએ તે દેવીના મંદિરના અર્ધેકાશના કાર્ધનો પ્રારંભ
 કર્યો. પછી સંપૂર્ણ થયાબાદ તે બન્ને ભાઈઓ ત્યાંથી નિકળી કુશલ-
 હેમે પોતાના કુટુંબસહિત પાછા ભદ્રાવતીમાં આવ્યા. હવે એવીરીતે
 તે વર્ધમાનશાહના આગ્રહથી ગુરુમહારાજ પર્ણવિક્રમસંવત ૧૬૮૨ માં
 ત્યાં ભદ્રાવતીમાંજ ચતુર્માસ રહ્યા. ત્યારબાદ ત્યાં ગુરુમહારાજના
 ઉપદેશથી વર્ધમાનશાહે નવ હજાર મુદ્રિકાઓ ખરચીને અરિષ્ટરતનની
 શ્રીનેત્રિનાથપ્રભુની પ્રતિમા કરાવી. તથા પદ્મસિંહશાહે પણ તેટલાજ
 ખર્ચથી માણિક્યરતનની શ્રીવામુપૂજ્યપ્રભુની પ્રતિમા ભરાવી. વર્ધ-
 માનશાહની સ્ત્રી નવરંગદેવીએ દશહજાર મુદ્રિકાઓ ખરચીને નીલ
 મરતનની શ્રીપાર્શ્વનાથેતની પ્રતિમા ભરાવી. તેમજ પદ્મસિંહશાહની
 સ્ત્રી કમલદેવીએ પણ તેટલાજ ખર્ચથી નીલમરતનની શ્રીમહિનાથ-
 હપ્રભુની પ્રતિમા ભરાવી. પછી નવરંગદેવીએ ગુરુમહારાજના ઉપ-
 દેશથી બેસાળ મુદ્રિકાઓ ખરચીને નવપદ્મજીવ ઉત્તમજીવ કહ્યું. તથા
 કમલદેવીએ પણ તેટલુજ દ્રવ્ય ખરચીને પચમીતપત્રું ઉત્તમજીવ કરી
 જૈનઆગમના પ્રથો લખાવ્યા. વળી તે અવસરે વર્ધમાનશાહે પોતાના
 “ જગદુ ” નામના સર્વથી ન્હાના પુત્રના લગ્નપ્રસંગમાં પણ ત્રણ
 લાખ મુદ્રિકાઓનું ખર્ચ કર્યું. વળી તે વિવાહના અવસરે કલગુરુ
 (ગોર) ના કંઈક વડેતા ભરેલાં વચનથી પણ ખુશી થયેલા વર્ધમા-
 નશાહે તે વખતે ત્યાં આવેલા સઘળા કલગુરુઓને ચાર હજાર ઉરોનું

દાન આપ્યું. તે મારે એવી દત્તકથા છે કે, જગદુશાહના વિવાહમાં કન્યાદાન અપાતી વેળાએ તેની વિવિ કરાવવામાટે વર્ધમાનશાહને મુનિમ ગોરને (કુલચુરને) બોલાવવામાટે જ્યારે તેને ઘેર ગયો, ત્યારે તે ગોરે હાંસી કરી તે મુનિમને કહ્યું કે, શુ તારા શેઠ અમોને ઉત્થુટનું દાન આપવાના છે? કે જેથી તું આટલી ઉતાવળ કરે છે? તે હકીકત મુનિમે આવી વર્ધમાનશાહશેઠને કહેવાથી પોતાની કીર્તિ વધારવામાટે તેમણે તે પ્રસંગે એકઠા થયેલા ચાર હજાર ગોરોને (ભોજકોને-કુલચુરોને) દરેકને એકેક ઉટની કિંમત આપી ખુશી કર્યાં. એવી દત્તકથા પ્રસિદ્ધ છે. વળી તેમાટે કવિવર શ્રીઅમરસાગરમુરિજીએ “ વર્ધમાન પદ્મસિંહ ચરિત્ર ” નામના પ્રથમ આઠમા સર્ગમાં પણ લખ્યું છે કે—

જગદોર્નિજપુત્રસ્ય । વિવાહઃ શ્રેષ્ઠિના કૃતઃ ॥

લયોર્હિ વર્ધમાનેન । ત્રિલક્ષમુદ્રિકાવ્યયાત્ ॥ ૧ ॥

ઉપ્દ્રૂકાણાં સહસ્રાણિ । ચારણેભ્યસ્તદા દદૌ ॥

ચત્વારિ ચતુરઃ શ્રેષ્ઠિ—વયોઽસૌ વર્ધમાનકઃ ॥ ૨ ॥

અર્થઃ—પોતાના ન્હાનાપુત્ર જગદુને વિવાહ તે વર્ધમાનશેઠે ત્રણ લાખ મુદ્રિકાઓ ખરચીને કર્યાં, અને તે સમયે તે ઉત્તમ અને ચતુર એવા વર્ધમાનશેઠે ચારણોને (કુલચુરોને) ચાર હજાર ઉટ દાનમાં આપ્યા. ॥ ૧ ॥ ॥ ૨ ॥

વળી કવિવર શ્રીઉદયસાગરમુરિજીએ રચેલા શ્રીકલ્યાણસાગર-મુરિજીના રાસમાં પણ પાંત્રીસમી ઠાસના દુહામાં કહ્યું છે કે,

જગદુના વિવાહમાં । વર્ધમાન ત્રણ લાખ ॥

ખરચી નિજ અભિધાનને । જગમાં કાયમ રાખ ॥ ૧ ॥

તે વખતે ભોજક તણું । સુણી વાંકડું વેણું ॥

ચાર હજાર ઉટા દીયા । નોક ગખવા તેણું ॥ ૨ ॥

પદ્મસિંહશાહે પણ તે વખતે પોતાના ન્હાના પુત્ર રણમહાસના-વેવાહમાં ત્રણ લાખ મુદ્રિકાઓનો ખર્ચ કર્યું. પછી એક સમયે તેજ કલ્યાણસાગરમુરિજી શુરુમહારાજના ઉપદેશથી તેમણે ભાઈઓએ લાખ મુદ્રિકાઓ ખરચીને પોતાના સાધર્મિઓનો ઉદ્ધાર કર્યો.

પછી તેજ ભદ્રાવતીનગરીમાં તેઓએ દાહસાખ મુદ્રિકાઓ ખરચીને ત્યાંના અત્યંત પ્રાચીન શ્રીપાર્થપ્રભુના જિનપ્રાસાદનો જીર્ણોદ્ધાર કર્યો. ત્યારબાદ તે બન્ને ભાઈઓ તેજ ગુરુમહારાજના ઉપદેશથી પોતાના કુટુંબસહિત તીર્થોની યાત્રા કરવામાટે ભદ્રાવતીમાંથી નિકળ્યા. ત્યાંથી પ્રથમ તેઓ ગિરનારપર્વતપર આવ્યા, તથા ત્યાંની યાત્રા કરીને બેસાખ મુદ્રિકાઓ ખરચી તેઓએ ત્યાંના શ્રીનેમિનાથપ્રભુના જિનમંદિરનો જીર્ણોદ્ધાર કર્યો. પછી તેઓએ તારિંગાલીર્થપર જઈ, તથા ત્યાં યાત્રા કરી ત્યાંના શ્રીઅજિતનાથજીના પ્રાસાદના જીર્ણોદ્ધારમાટે અઢી લાખ મુદ્રિકાઓ આપી. ત્યાંથી તેઓએ આયુધપર્વતપર જઈ, તથા ત્યાંની યાત્રા કરીને વિમલવસતિનો (પૂર્વે વિમલશાહના અંધાવેશમાં જિનમંદિરનો) તથા હુણિગવસતિનો (પૂર્વે વસ્તુપાલ તેજપાલે અંધાવેશમાં જિનમંદિરનો) જીર્ણોદ્ધાર કરવામાટે પાંચલાખ મુદ્રિકાઓ સમર્પણ કરી. ત્યાંથી ત્રીસમેતરિખરજનામના તીર્થપર જઈને ત્યાંની પાવડીઓ (પગથીયાઓ) બંધાવવામાટે તેઓએ અઢીલાખ મુદ્રિકાઓ આપી. પછી તેઓએ વૈભારગિરિ, ચંપાપુરી, પાપાપુરી, કાકંદી, રાજમહી, વાણારસી, તથા હુસિનાપુરઆદિક જિનેશ્વરપ્રભુઓની કલ્યાણકલ્પિઓની યાત્રાઓ કરીને ત્યાં તેઓએ ઘણું ધન ખર્ચ્યું. પછી ત્યાંથી શ્રીરાત્રજયતીર્થપર આવીને, તથા ત્યાંની યાત્રા કરીને તેઓએ બેસાખ મુદ્રિકાઓ ખરચી ત્યાં વચ્ચેપણ કર્યું. એવીરીતે બીજાં પણ ઘણાં તીર્થોની યાત્રા કરીને તેઓ એવળે કુસલદોષે પોતાના કુટુંબસહિત ભદ્રાવતીનગરીમાં પાછા આવ્યા. એવીરીતે તે બન્ને ભાઈઓએ યાત્રાઆદિક શુભ કર્યો કરી પોતાની હીતિને વિસ્તારી, તથા પોતાનું જીવિત સંદેસ કર્યું. વળી નવાનગરમાં પૂર્વે પોતે અંધાવેલા વિચાલ જિનમંદિરનું થોડું અપૂર્ણ રહેલું કાર્ય સંપૂર્ણ કરવામાટે ત્યાં રહેતા એના પોતાના બાળ આંખરીશાહપર બેસાખ મુદ્રિકાઓ તેઓએ મોકલાવી આપી. પરંતુ ભાવિભાવના યોગથી તે કાર્ય સંપૂર્ણ થયું નહીં. વળી ત્યાંના જિનમંદિરમાં પૂજા, જીર્ણોદ્ધાર આદિકના હુમરાના ખર્ચના નિભાવમાટે તેઓએ ત્રણ વાડીઓ, ચાર દેવો, તથા હુકતોની એણિપણ પ્રથમજ ગુરુમહારાજના ઉપદેશથી સમર્પણ કર્યા હતાં.

હવે ગુરુમહારાજ પણ ત્યાંથી વિહાર કરીને વિક્રમ સંવત ૧૬૮૩ મેં મુદરા નામના નગરમાં અતુર્ભાસ રહ્યા. ત્યાં ત્યાંથી વિહાર કરી

વિક્રમ સંવત ૧૬૮૪ માં વાગડદેશમાં આવેલા આધોડ નામના ગામમાં ચતુર્માસ રહ્યા. પછી વિક્રમ સંવત ૧૬૮૫ માં વર્ધમાનશાહની વિનંતિથી ગુરૂમહારાજ ભદ્રાવતીનગરીમાં પંચાર્યા, તથા ત્યાં સંઘના આગ્રહથી ગુરૂમહારાજે મહોત્સવપૂર્વક શ્રીઅમરસાગરજીભુનિરાજને આચાર્યપદવી આપી. તે અવસરે તે વર્ધમાનશાહ તથા પદ્મસિંહ-શાહ નામના જણે ભાઈઓએ ગુરૂમહારાજના ઉપદેશથી પોતાના સાધર્મિકોના ઉદ્ધારઆદિક કાર્યોમાં બેલાબ મુદ્રિકાઓ ખર્ચી.

હવે તે વર્ધમાનશાહની વત્તાદેવીનામની પહેલી સ્ત્રીથી વીર-પાલ અને વિજપાલનામના બે પુત્રો થયા હતા. તથા ત્યારપછીની અ.જી સ્ત્રી નવરંગદેવીથી ભારમલ્લ અને જગદુનામના બે પુત્રો થયા હતા. અને પદ્મસિંહશાહને તેમની કમલાદેવીનામની સ્ત્રીથી શ્રીપાલ, કુરપાલ તથા રણમલ્લનામના ત્રણ પુત્રો થયા હતા. વિક્રમસંવત ૧૬૮૬ ના આવજીમુદ બીજને દિવસે તે કમલાદેવી શુભધ્યાનથી કાલ કરી દેવસોકમાં ગયાં. પછી સંવત ૧૬૮૭ ના આમુ મુદ પુનેમને દિવસે નવરંગદેવી પણ શુભધ્યાનથી કાલ કરીને દેવસોકમાં ગયાં. તેઓનાં કારજ અવસરમાં તે બંને ભાઈઓએ એસી હજાર મુદ્રિકાઓ ખર્ચીને નવે શાંતિઓનાં માણસોને વિવિધપ્રકારનાં પકવાત્રોથી ભોજન કરાવ્યું.

ત્યારબાદ શ્રીકલ્યાણસાગરસંવિજી વિક્રમ સંવત ૧૬૮૬ માં વિ-સલનગરમાં, તથા વિક્રમ સંવત ૧૬૮૭ માં કોડાધનામના ગામમાં ચતુર્માસ રહ્યા. ત્યારબાદ વિક્રમ સંવત ૧૬૮૮ માં તેઓ વર્ધમાનશાહની વિનંતિથી પાછા ભદ્રાવતીનગરીમાં પંચાર્યા, તથા તેમના આગ્રહથી ત્યાંજ ચતુર્માસ રહ્યા. પછી એક સમયે વર્ધમાનશાહે ગુરૂમહારાજને વાંદીને એકાંતમાં જઈ કહ્યું કે, હે ભગવન! આજે પ્રભાતસમયે મેં એવું સ્વપ્ન જોયું કે, જાણે નવરંગદેવી અને સ્વર્ગમાં લેઈ જવા-માટે મારીપાસે આવ્યાં. તેમ આજે મારું મન પણ કંઈક વ્યાકુલ થયેલું છે. તે સાંભળી શ્રીમાનબહુસુતગુરૂમહારાજે વિચાર્યું કે, ખરેખર સ્વપ્નનાં આ લક્ષણથી આ વર્ધમાનશાહનું સ્વર્ગગમન હવે થોડા સમયમાંજ છે. એમ વિચારી ગુરૂમહારાજે વર્ધમાનશાહને કહ્યું કે, હે ઉત્તમ આત્મજી! આ સ્વપ્નથી આવતા ભવમાં તમારી શુભ ગતિ થવાની છે એમ જણાય છે; માટે તમારે ધર્મકાર્યોમાં સાવ-ધાન થવું. પૂર્વે પણ તમારાજ લાલણગોત્રના અને નગરપારકર યે-

હુરમાં વપનારા મહાશયશાલી “ જેસાણ ”* નામના ઉત્તમ શ્રા-
વકે પણ આતુજ સ્વમ બેથું હતું. કલ્પાદિક કહીને ગુરમહારાજે તે
જેસાણ શ્રાવકનું ઇંદ્રતાંત્રતેમને કહી સંભળાવ્યું.

પછી ગુરમહારાજે વર્ધમાનશાહને કહ્યું કે, આવતીકાલે કા-
નિંદીપુત્રમની પર્વતિષિ છે. મારે તમારે પાંચવ્રતસહિત ઉપવાસ
કરવો. પછી ગુરમહારાજને વાંદીને વર્ધમાનશાહ પેતાને ઘેર આવ્યા.
પછી ગુરમહારાજે ઓમાન દુરનસાગરજી ઉપાધ્યાયજીને બોલાવીને
કહ્યું કે, તમારે આવતીકાલે પ્રભાતમાં વર્ધમાનશાહશેઠની પોપધ-
શાળામાં એક બાસસાધુને સાથે લેકને જવું. તથા ત્યાં તેમને આશ-
ધના કરાવવી, એક પહેર દિવસ ચઢ્યાબાદ તે વર્ધમાનશાહશેઠનું
સ્વર્ગગમન થશે. એવીરીતનાં ગુરમહારાજનાં વચનને પ્રમાણભૂત
ગણીને તે શ્રીશનસાગરજી ઉપાધ્યાયજી પણ પ્રભાતમાં એક બાસ-

* આ જેસાણીડના સખધમા શ્રીગણપ્તસાગરજીએ રચેલા કલ્યાણસાગર-
સરિછના વાસમાં, છત્રીસમી દામમાં જ્યુ છે કે,

(કલ્યાણમાગરસરિજી વર્ધમાનશાહને કહે છે કે)

પૂર્વે પણ તુમ સરિખા પૂર્વજ । નગરપારકરપુરમાં ॥

સંવત ચીંહસો સાડની સાને । કામજીવજે હુરમાં ॥ ભવિષાં ॥ ૧ ॥

જેસાણનામે તે સોહે । જાગ્યવત સગાર ॥

જેને ઘેર રહ્યાં મહાશાલી । નીંચ સખમીરપધાર ॥ ભવિષાં ॥ ૨ ॥

શિખરમુખ ઉમરકાટમાહિ । જિનમંદિર મુવિશાસ ॥

બાંધુ મેરુજ ગદરનો । સુણી કપડેય રમાસ ॥ ભવિષાં ॥ ૩ ॥

તમારીપેઠે બહુ ધન ખસ્થી । તિલે બહુ દાનો દીધ ॥

જિનશાસનમાં અચત્તજનો । મહિમા અધિકો કીધ ॥ ભવિષાં ॥ ૪ ॥

મેરુગસરિએ રચિઓ । વેદતણે અધિધાર ॥

મહાદાનથી અહી ગયાયો । જેસો જગદાતાર ॥ ભવિષાં ॥ ૫ ॥

આથી જણાય છે કે, તે જેસાણીડે પણ કમ્પનાન હતા, તથા મહાદા-
નેશ્વરી હતા, અને તેથી “ જગદાતાર ”-એવું તેને લોકો તરફથી ખિરદ મ-
ળ્યું હતું. અંચત્તજખના આચાર્ય શ્રીમેરુગસરિજીએ “ જેસાણપ્રબંધ ” ના-
મનો તેના ઇતિહાસનો ત્રય પથ રચેલો જણાય છે.

સાધુને સાથે લેઈને વર્ધમાનશાહની પૌષધશાળામાં આવ્યા, એવામાં વર્ધમાનશાહ પણ પૌષધ કરવામાટે ત્યાં આવ્યા, તથા ત્યાં પધારેલા એ મુનિરાજેને જોઈને પોતાના મનમાં ઘણુંજ આનંદ પામ્યા. પછી ગુરના મુખથી પૌષધ લેઈને વર્ધમાનશાહ શ્રીરત્નસાગરઉપાધ્યાયજીએ વાંચેલા અતિચારોની આલોચના પૂર્વક આવડના બારે યતોતું વિવરણ સંભળવા લાગ્યા.

એવામાં પ્રભાતમાં શ્રીકલ્યાણસાગરસુરિજીએ પદ્મસિંહ શાહને બોલાવીને વર્ધમાનશાહનું વૃતાંત કહી સંભળાવ્યું. તે સાંભળી વ્યાકુલ થયેલા પદ્મસિંહ પણ પોતાનું સઘળું કુટુંબ એકઠું કરીને ગાદીતકીયાસહિત તે પૌષધશાળામાં આવ્યા. એવીરીતે સૂર્યોદય પછી છઠ્ઠી દિવસ અગ્યાખાદ જીવરાશિઓને ખમાવતાંધકાં વર્ધમાનશાહનું મરતક કંપવા લાગ્યું. તેજ વખતે પદ્મસિંહે તેમને ઉચકીને ગાદીપર તકીયે આલીને બેસાડ્યા. પછી વર્ધમાનશાહે પોતાના સર્વ કુટુંબને ત્યાં બેઠેલું જોઈને ખુશી થઇ તેઓ સર્વને બોલ વ્યા. પછી તેમણે સર્વ કુટુંબનું સારીરીતે રક્ષણ કરવામાટે પદ્મસિંહને લક્ષ્મણ કરી. ત્યારખાદ તે ગદ્ગદિત કંઠથી કહેવા લાગ્યા કે, અરે! આજે મેં મારા અતુપમ ઉપકારી એવા આચાર્યમહારાજ શ્રીકલ્યાણસાગર-સુરિજીનાં દર્શન થયાં નહીં. એવામાં જાણે તેમના પુણ્યથી બેચાઈને પધાર્યા હોય નહીં? એમ તેજ અવસરે શ્રીકલ્યાણસાગરસુરિજી પણ ત્યાં તે વર્ધમાનશાહશેઠની પાસે આવ્યા. આચાર્યમહારાજને પોતાનોપાસે આવેલા જોઈ હર્ષથી રોમાંચિત થઇ વર્ધમાનશાહે તેમને વાંદીને કહ્યું કે, અહો! મારાં લાગ્યનો કેવો ઉકય છે!! કે, ચિંતવતાંજ મને ગુરમહારાજનાં દર્શન થયાં!! મારા ઉપકારી એવા આપણજ આ સમયે પણ મને રાચું થાઓ? પછી અવસરના જાણ એવા ગુરમહારાજે પણ તે વર્ધમાનશાહશેઠને ચારે ચારણાં સંભળાવ્યાં. ત્યારે તે વર્ધમાનશાહશેઠ પણ એવીરીતે ઉલ્લસું રાચું મુખથી ઉચ્ચારતાથકા પ્રાણરહિત થઇ દેવલોકે ગયા. તે સમયે વર્ધમાનશાહઉપરના મોહને લીધે તે શ્રીકલ્યાણસાગરસુરિજીમહારાજના નેત્રોમાંથી પણ અશ્રુઓની ધારા વહેવા લાગી. પછી ગુરમહારાજ ઉપાધ્યાયજી આંદિકસહિત વર્ધમાનશાહના ગુણોને યાદ કરતાથકા પોતાને ઉપાગ્રથે આવ્યા. પછી સ્વજનો તથા જ્ઞાતિજનોએ મળીને એક અત્યંત મનોહર (રંગમેરંગી

કિનખામ તથા જરીયન કાપડની) માંડવી કરી, અને તેની અંદર વર્ધમાનશાહશેઠનું પકાસને બેઠેલું શામ મૂક્યું, તથા સોનેરી તંતુઓથી વણેલી ઘણીજ કિમતી શાલથી તેમના શરીરને આચ્છાદિત કર્યું. તે વર્ધમાનશાહનું બ્યાસી વર્ષોનું આયુષ્ય થવાથી મુગધી ચૂર્ણો મેળવેલાં ઘૂતની બ્યાસી રીવીઓ પ્રકટાવી. રૂપામોહોરોથી ભરેલી બ્યાસી થાળીઓ હાથમાં લેઈને નોકરો તે માંડવીની આગળ ચાલવા લાખ્યા. ઢોલ, મૃદંગ, તાલ, કંસાલઆદિક વાજિત્રો પોતાના ગંભીર સ્વરોથી આકાશમંડલને પૂરવા લાખ્યાં. તે શોકના મેલાવડામાં નજર દીકના, ગામોમાંથી ચારણોઆદિક ઘણા લોકો ત્યાં આવી પહોંચ્યા. પછી સઘળા સ્વજન આદિક માણસો તે માંડવીને ઉચકીને ધીમધીમે મધ્યાહ્નસમયે સમુદ્દેશનારે આબ્યા, તથા ત્યાં તેઓએ ચંદનના કાષ્ઠોપડ ચિતા બનાવી, અને તે ચિતામાં તે વર્ધમાનશાહશેઠના શરીરને અગ્નિસંસ્કાર કર્યો. (આ સમયના બનાવનું વિસ્તારવાળું દ્રશ્યલેક્ષક વર્ણન શ્રીઉદયસાગરજીએ કલ્યાણસાગરસુરિજીના રાસમાં કરેલું છે. અથ મહોટો થવાના લયથી તે અહીં લખ્યું નથી.)

એવીરીતે ત્યારપછી સગર દિવસો ગયાખાઈ પદ્મસિંહુ અધિક કુટુંબના માણસોએ મળીને સમસ્ત કચ્છદેશ તથા હાજારદેશમાં વસતા સર્વ લોકોને પકવાતઆદિકનું ભોજન કરાવ્યું, અને એવીરીતનાં તે વર્ધમાનશાહશેઠના કારજનાં સર્વ મળી બારસાખ મુદ્રિકાઓનું ખર્ચ થયું. પછી તેમના અગ્નિસંસ્કારની બૃષિકાપર પદ્મસિંહુ ત્રણસાખ મુદ્રિકાઓ ખર્ચાને એક વિશાલ વાવ બંધાવી. તથા તે વાવની નજદીકમાંજ ઇત્રિકાજેવા આકારવાળી એક દેરી બંધાવીને તેમાં શ્રીશાંતિનાથપ્રભુના ચરણોની સ્થાપના કરી. પછી વર્ધમાનશાહનું અવસાન થયેલું સાંજગીને તે કચ્છદેશના મહારાજા રાવશ્રી ભારમહલજીએ બે દિવસોમુધી પોતાના રાજ્યમાં શોક પાડ્યો. તે અવસરે પણ પદ્મસિંહશાહે ચારણોને, પણ ઘણું દ્રવ્યદાન કર્યું. પછી તે અવસરે ત્યાં આવેલા મુદરરૂપજીનામના પોતાના કુલગુરુને (વધવં-આને) પદ્મસિંહશાહે સાત મુવર્ણની હર્ષાઓ તથા મુવર્ણનાં કડાં અને હાર આદિક આજીવણુ અને પાંચસો સોગમોહોરા આપી. તે મુદરરૂપજીનામના કુલગુરુએ (પોતાની) મારવાડી ભાષામાં “ વર્ધમાનપ્રખ્ય ” નામનો વિસ્તારવાળો અથ રચેલો છે. અને મેરજીનામના ચારણકવિએ પણ પોતાની ભાષામાં વર્ધમાનશાહના જીવનવૃત્તાંતનાં

સાતસો કાવ્યો રચેજાંછે. તે મેરુજનામના કવિને પણ પદ્મસિંહ
સાતસો સોનામોહોરો આપી પછી કંટક કાળે પોતાના કુટુંબમાં
વહુરુઓમાં કંઈક કલેરાનો અંકુરો ઉત્પન્ન થયેલો જોઈને ખેદ પામેલા
પદ્મસીંહાહે દ્રવ્ય આદિકનો ભાગ પાડીને સરખા ભાગ્યેને સરખા
પ્રમાણમાં વહેંચી આપ્યું. ત્યારબાદ દેવીથી અધિષ્ઠિત થયેલી તે
ચિત્રાવેલની જડીમૂટી પણ અદર્ય થઈ ગઈ. ત્યારબાદ વિક્રમ
સંવત ૧૬૮૬ની સાતમાં તે ભદ્રાવતીનગરી પણ મરડી, વાયુ, તથા
જલપ્રવાહ આદિક દૈવિક કોપથી ઉજાડ થઈ ગઈ. ત્યારે પદ્મસિંહશાહ
પોતાના પુત્ર આદિક કુટુંબ સહિત માંડવીખંદરમાં આવી વસ્યા,
અને વર્ધમાનશાહના ચાર પુત્રો તેમના મામાએ તેડાવવાથી ભુજન-
ગરમાં જઈને વસ્યા.

હવે ગુરૂમહારાજ ઓકલ્યાણસાગરસરિથ પણ ત્યાંથી વિહાર કરી
વિક્રમ સંવત ૧૬૮૬ માં પાલજપુરમાં આવી ચતુર્માસ રહ્યા. ત્યાં
જાસણગોત્રના શુભચંદ્ર નામના માપકે પોતાની ઝો વીજડદે સહિત
ગુરૂમહારાજના ઉપદેશથી આવકનાં બારે ત્રણે અંગીકાર કર્યાં, પાર્થ-
નાથપ્રભુની પ્રતિમા ભરાવી, અને જૈનશાસ્ત્રો લખાવી ગુરૂમહારાજને
લેટ આપ્યાં. વળી તેણે સ્વામિવાત્સલ્ય આદિક ધર્મનાં કાર્યો કર્યાં.
પછી ત્યાંથી વિહાર કરી સંવત ૧૬૯૦ ની સાતમાં ગુરૂમહારાજ
અમદાવાદ શહેરમાં ચતુર્માસ રહ્યા. ત્યાં વડોરાગોત્રના પારિખ
લીલાધરનામના શેઠે ગુરૂમહારાજના ઉપદેશથી શ્રીમહાવીરપ્રભુની
સુવર્ણમય પ્રતિમા ભરાવી. વળી તેણે ઓજયશેખરસરિથએ રચેલા
સુખાવધોધનામના કલ્પસૂત્રના વિવરણની એક પ્રતિ સોનેરી અક્ષરોથી
લખાવીને ગુરૂમહારાજને વહોરાવી. અને તેણે પૂર્વે શ્રી મેરુગ-
સરિથએ રચેલી અચલગચ્છની પદ્માવલીને પણ લખાવી ગુરૂમહારા-
જને આપી. વળી ત્યાં ગુરૂમહારાજે વ્યાખ્યાનની અંદર આવકોને
ભગવતીસૂત્ર સંભળાવ્યું. ત્યારબાદ વર્ધમાનશાહના ન્હાના પુત્ર
જગદુશાહે વિનંત લખી બોલાવવાથી ગુરૂમહારાજે ભુજનગર તરફ
જવાને વિહાર કર્યો. ત્યાં માર્ગમાં ગોસણગોત્રના હેરાજનામના એક
ઉત્તમ આવકની વિનંતિથી ગુરૂમહારાજ માલીયાનામના ગામમાં
માસકામજી રહ્યા. ત્યાં તે દેરાજે ગુરૂમહારાજના મુખથી ચોથું ત્રણ
અંગીકાર કરીને સ્વામિવાત્સલ્યઆદિક ધર્મકાર્યો કર્યાં. ત્યાંથી
વિહાર કરી ગુરૂમહારાજ ભુજનગરમાં પધાર્યા. તે સમયે વર્ધમાન

શાહના પુત્ર જગદુશાહે મહોદય આરંભરથી તેમના પ્રવેશમહોત્સવ કર્યો. વળી તે જગદુશાહના આમદથી ગુરૂમહારાજ પણ ત્યાં બુજનગરમાં ચતુર્માસ રહ્યા. ત્યારે અત્યંત શુભ પરિણામવાળા તે જગદુશાહે તેમની ઘણાવણી પ્રકારની ભક્તિ કરી. તેથી પ્રસન્ન થયેલા ગુરૂમહારાજે પણ એક દિવસે તેમના પિતા વર્ધમાનશાહને સઘળો વૃત્તાંત જગદુશાહને કહી સંભળાવ્યો. ત્યારે હુર્પથી રોમાંચિત થયેલા તે જગદુશાહે પોતાના પિતાજીનું ચરિત્ર (સંસ્કૃત કાવ્યોમાં) સ્વયં માટે ગુરૂમહારાજને વિનંતિ કરી. ત્યારે તે સીકદ્યાજીસાગરજી ગુરૂમહારાજે આજ્ઞા કરવાથી મે' (એટલે આ પદાવલિના અનુસંધાન કરતાં શ્રીઅમરસાગરચરિત્રએ) " વર્ધમાનપદ્મસિંહ ચરિત્ર " નામનો સંસ્કૃત કાવ્યખંડ શ્રેય રચ્યો, અને તે શ્રેય મે' વિક્રમ સંવત ૧૬૯૧ ના આવણ સુદ સાતમે સંપૂર્ણ કર્યો. અને વર્ધમાનશાહના તે જગદુશાહનામના પુત્ર મહાદાનેયરી થયા છે, હિન્દુદેશના સઘળા લોકો પ્રભાતમાં ઉઠીને પોતાના મુખથી તે જગદુશાહજી નામ લેતા હતા. તેના ઘરને આંગણેથી કોઇ પણ વાચક કોઇ પણ દિવસે નિરાશ થઇને ગયો નથી. પછી ચતુર્માસખ્યા ગુરૂમહારાજ ત્યાંથી વિહાર કરી આખરનામના ગામમાં પધાર્યા. ત્યાં ગાદ્દાગોત્રવાળા મારણનામના રોકે ગુરૂમહારાજના હિપ્દેશથી દશહજાર મુદ્રિકાઓ ખર્ચાને ઉજમણા આદિક ધર્મનાં કાર્યો કર્યાં. તથા તેણે હાથની લખેલી રાણાંગસત્રની પ્રતિ ગુરૂમહારાજને વહોરાવી. વળી તેની ખીમાદેનામની સ્ત્રીએ ગુરૂમહારાજના મુખથી બાર વ્રતો અંગીકાર કર્યાં. વળી તેમના આમદથી ગુરૂમહારાજ સંવત ૧૬૯૨ માં તે આખરગામમાં જ ચતુર્માસ રહ્યા. ત્યાંથી વિહાર કરી ગુરૂમહારાજ મુંદરાનામના ગામમાં પધાર્યા. ત્યાં પડારાગોત્રવાળા સંઘવી માલસીનામના આવકે ગુરૂમહારાજના હિપ્દેશથી ત્રીસહજાર મુદ્રિકાઓ ખર્ચાને રાજધર્મનાચરિત્રપ્રભુની મુચ્છમય પ્રતિમા બનાવી. તે માલસીશેઠની રાજલદેનામની સ્ત્રી ઘણી શુભવાનહતી. પછી તે બન્ને સ્ત્રીબસ્તારે ગુરૂમહારાજના મુખથી ચોથું વ્રત અંગીકાર કર્યું, તથા સાચો લખાવી ગુરૂમહારાજને વહોરાવ્યાં. એવીરીતે ગુરૂમહારાજ પણ તેમના આમદથી વિક્રમ સંવત ૧૬૯૩ માં ત્યાં મુંદરાનગરમાં જ ચતુર્માસ રહ્યા. પછી ગુરૂમહારાજ પદ્મસિંહશાહની વિનંતિથી માંડવીમંદરાનામના નગરમાં પધાર્યા, અને તેના આમદથી સંવત ૧૬૯૪ માં તેઓ માંડવીમંદરાનામના નગરમાં ચતુર્માસ રહ્યા.

પછી એક સમયે ગુરૂમહારાજના પૃથ્વાથી પદ્મસિંહશાહે ખેદસહિત પોતાના કુટુંબનો વૃત્તાંત તેમને કહી સંભળાવ્યો. ત્યારે ગુરૂમહારાજે તેને આશ્વાસન આપી કહ્યું કે, આ સંસારની સ્થિતિ એવીજ છે. પછી ગુરૂમહારાજે તેમને કહ્યું કે, વર્ષમાનગાહના પુલ જગદુશાહના આગ્રહથી શ્રીમાન અમરસાગરસરિજાએ તમે બન્ને ભાગ્યોનું સંરક્ષકાવ્યબદ્ધ ચરિત્ર રચેલું છે. તે સાંભળી અત્યંત ખુશી થયેલા એવા તે પદ્મસિંહશાહને ગુરૂમહારાજની આજ્ઞાથી પડિતવર્થ એવા શ્રીસુ-દરસાગરજીએ તે સમસ્ત ચરિત્ર તેના અર્થ મહિત કહી સંભળાવ્યું. તે સાંભળી ખુશી થયેલા તે પદ્મસિંહશાહે (પોતાના ભત્રીજા) જગદુશાહની ઘણીજ પ્રશંસા કરી. ત્યારબાદ તે પદ્મસિંહશાહ વિક્રમ સંવત ૧૬૮૪ માં પોપ સુદ દશમને દિવસે શુભયાનપૂર્વક કાલ કરી દેવલોકે ગયા. વળી ત્યાં મીઠડીયાગોત્રવાળા માણિક્યદ્રનામના શેડે ગુરૂમહારાજના ઉપદેશથી શ્રીપાર્થનાથજીની એક પ્રતિમા ભરાવી. ત્યારબાદ સંવત ૧૬૮૫ માં ગુરૂમહારાજ રાધનપુરમાં ચતુર્માસ રહ્યા. ત્યાંના ઉજમસીનામના કોઠારીએ ગુરૂમહારાજના ઉપદેશથી સંઘ-સહિત તારગાજતીર્થની યાત્રા કરી, તથા તેણે શ્રાવ્યપીર્તિસૂરજીએ રચેલી ઉત્તરાધ્યયનસત્રની ટીકાની પ્રતિ લખાવીને ગુરૂમહારાજને વ-હોરાવી. પછી ત્યાંથી વિહાર કરી ગુરૂમહારાજ આબુજી તથા પંચ-તીર્થી આદિકની યાત્રા કરીને ઋષભદાસનામના એક ઉત્તમ શ્રાવકની વિનતિથી સાદરીનામના નગરમા માસકંઠ્ય રહ્યા.

હવે ખેરવાનામના ગામમાં રવાસગોત્રવાળા એક ઈંદિર નામના શ્રાવક વસતા હતા. તેની વિનતિથી વિક્રમ સવત ૧૬૮૬ માં ગુરૂ-મહારાજ તે ખેરવાગામમાં ચતુર્માસ રહ્યા. ત્યાં તે ઈંદિરશેડે તેમના ઉપદેશથી શ્રીસુમતિનાથપ્રભુની એક પ્રતિમા ભરાવી, તથા ચતુ-ર્માસબાદ તેણે ગુરૂમહારાજના ઉપદેશથી મધ સહિત ગોડીયા પાર્થ-નાથના તીર્થની યાત્રા કરી. ત્યાં ગુરૂમહારાજે એક હજાર નામોવાળી મુતિઓ રચીને શ્રીપાર્થપ્રભુની સ્તવના કરી. ત્યાંથી વિહાર કરી ગુરૂમહારાજે ઓરયાનગરીમા પહોં તીર્થયાત્રા કરી. પછી ત્યાંથી વિહાર કરી ગુરૂમહારાજ સવત ૧૬૮૭ માં વિકાનેર નામના નગરમા ચતુર્માસ રહ્યા, અને ત્યાં સાગરમહાજીનામના શેડે તેમની ઘણી ભક્તિ કરી. ત્યાં ગાંધીગોત્રવાળા ખેનદાસનામના એક શેડે ગુરૂમ-હારાજના ઉપદેશથી વૈરાગ્ય પામી નેત્રુ હંજર પીરિજી ધર્મમાર્ગમાં ખર્ચીને દીક્ષા ગ્રહણ કરી. ત્યારે ગુરૂમહારાજે તેમનું “ ખેમસાગરજી ”

નામ રાખ્યું. ચતુર્માસમાં ગુરૂમહારાજ આગરમણી આદિક આપકો સહિત યાત્રા કરવામાટે જેસલમેરનામના નગરમાં પધાર્યા. ત્યાં લાંડણગોત્રવાળા, ધનવાન તથા ગુરૂ સમ્યક્ત્વને ધરનારા સ્વરૂપ-ચંદ્રનામના ઉત્તમ આપકે ગુરૂમહારાજની ઘણાઘણા પ્રકારથી ભક્તિ કરી. ગુરૂમહારાજ પણ ત્યાંના સંઘના આગ્રહથી સંવત ૧૬૬૮ માં ત્યાં ચતુર્માસ રહ્યા. ચતુર્માસમાં તેમના ઉપદેશથી તે સ્વરૂપચંદ્ર આપક સંઘસહિત શ્રીલોખપુરતીથની યાત્રા કરી. પછી ત્યાંથી વિહાર કરી ગુરૂમહારાજ નગરપારકરનામના નગરમાં પધાર્યા. ત્યાં લાંડણ-ગોત્રવાળા તથા પૂર્વે ધધેલા પ્રસિદ્ધ એવા જેમાણના વંશમાં થયેલા જેમજીનામના ઉત્તમ આપકના આગ્રહથી સંવત ૧૬૬૯ માં તે નગરપારકરમાં જ ચતુર્માસ રહ્યા. ત્યાં તે ગુરૂમહારાજના ઉપદેશથી તે જેમજીએ ઓશાંતિનાથની પ્રતિમા ભરાવી. વળી ત્યાંના ગાંધી-ગોત્રવાળા તિલાણનામના ઉત્તમ આપકે ગુરૂમહારાજના ઉપદેશથી પચીસહજાર પીરોણએ ખરચીને જૈનશાસ્ત્રોનો એક બંડાર ત્યાં સ્થાપ્યો. પછી ત્યાંથી વિહાર કરી ગુરૂમહારાજ અનુક્રમે ઝાલોર-નામના નગરમાં પધાર્યા. ત્યાં ચડીસરગોત્રવાળો સેલોત જોગાનામનો મંત્રીથર ગુરૂમહારાજની ભક્તિમાં તત્પર થયો હતો. તેણે મહોત્સવ પૂર્વક ગુરૂમહારાજને નગરમાં પ્રવેશ કરાવ્યો.

પછી ત્યાંના સઘની વિનતિથી ગુરૂમહારાજે મંત્ર આદિકના પ્રયોગથી ત્યાંના લોકોને ઉપદ્રવ કરનારા મહામારી નામના રોગને દૂર કર્યા, અને તેથી તે નગરમાં જિનશાસનનો ઘણોજ ઉલોત થયો, તથા ઘણા અન્યદર્શની લોકોએ પણ ગુરૂમહારાજના ઉપદેશથી સમ્યક્ત્વ સ્વીકાર્યું. પછી ગુરૂમહારાજ પણ આપકો આદિક નગરલોકોના આગ્રહથી સવત ૧૭૦૦ માં તે ઝાલોરનગરમાં ચતુર્માસ રહ્યા. ત્યાંથી વિહાર કરી અનુક્રમ તેઓ જોધપુરનામના નગરમાં પધાર્યા. ત્યાં ત્યાં દારીયાગોત્રવાળા બાગમદત્તજીનામના ઉત્તમ આપકે ગુરૂમહારાજની ઘણી ભક્તિ કરી. વળી ત્યાંના સઘના આગ્રહથી ગુરૂમહારાજ પણ સંવત ૧૭૦૧ માં ત્યાં જોધપુરનગરમાં જ ચતુર્માસ રહ્યા. ત્યાં તે બાગમદત્તજીએ ઘણાં જૈનશાસ્ત્રો લખાવીને ગુરૂમહારાજને વહોરાવ્યાં, તથા દહપટ્ટની એક પ્રતિ સોનેરી સાહીથી લખાવીને તેણે ગુરૂમહારાજને વહોરાવી. ચતુર્માસમાં તે બાગમદત્તજીએ પણ ગુરૂમહારાજની સાથે ધુલેવાનામના નગરમાં આવ્યા. ત્યાં શ્રીનંદપક્ષનાથપ્રભુની યાત્રા

કરીને તે બાગમદ્દલજીએ સર્વ પરિશદ તથા ગુરમહારાજ પાસે દીક્ષા
 લીધી, તથા ગુરમહારાજે તેમનું “સમયસાગરજી” નામ રાખ્યું.
 પછી ત્યાંથી વિહાર કરી તે શ્રીકલ્યાણસાગરસુરિજી અનુક્રમે ઉદયપુ-
 રનામના નગરમાં પધાર્યા. ત્યાં બોહડગોત્રવાળા ગંભીરમદ્દલજીનામના
 ઉત્તમ આવકે ગુરમહારાજની ઘણી ભક્તિ કરી, તથા તેમના ઉપદેશથી
 તેણે પોતાના સાધર્મિકોના ઉદ્ધારમાટે ઘણું ધન ખર્ચ્યું. એવીરીતે
 સંવત ૧૭૦૨ માં ગુરમહારાજ તે ઉદયપુરનગરમાંજ અનુભસિ રહ્યા.
 પછી ત્યાંથી વિહાર કરી સંવત ૧૬૭૩ માં તેઓ જોરાણાનામના ગામમાં
 અનુભસિ રહ્યા. ત્યાં પોરવાડવંશના મહોરસીનામના ઉત્તમ આવકે
 ઘણું ધન ખર્ચી તેમની ભક્તિ કરી. વળી ગુરમહારાજના ઉપદેશથી
 તેણે પ્રભાવનાઆદિક કરી જિનશાસનની ઘણી ઉત્તતિ કરી. અનુભસિ-
 આદિ ગુરમહારાજના ઉપદેશથી તે મહોરસીએ ગુરમહારાજની સાથે
 સગસો માણસોના મંઘસહિત ઓરાવું જયતીર્થની યાત્રા કરી, તથા
 તે તીર્થમાં તે ગુરજીના ઉપદેશથી તેણે ઘણું દ્રવ્ય ખર્ચ્યું, તથા
 સાધર્મિઓ અને મુનિઓને ત્યાં ઘણું ભોજન તથા ‘વસ્ત્રો આદિક’
 દાન દેધને તેણે ઘણું પુણ્ય ઉપાર્જન કર્યું. પછી ગુરમહારાજ ત્યાંથી
 વિહાર કરી સંવત ૧૭૦૪ માં માંડલનામના નગરમાં અનુભસિ રહ્યા.
 ત્યાં મહોતાગોત્રવાળા ઉજમસી આદિક અવ્યસગચ્છના આવકોએ
 તેમની ઘણીજ ભક્તિ કરી. પછી ત્યાંથી વિહાર કરી ગામોગામ વિચર-
 તાથકા ગુરમહારાજ સ્તંભતીર્થમાં (ખંભાતમાં) પધાર્યા. ત્યારે
 ત્યાંના સર્વ મહોતા આદિબંધી તેમને પ્રવેશમહોત્સવ કર્યો. વળી
 ત્યાં મીઠડીયાગોત્રવાળા અભેચંદનામના ભક્તિવાળ આવકના આમદથી
 વિક્રમ સંવત ૧૬૦૫ માં તે સ્તંભતીર્થમાંજ (ખંભાતમાંજ) તેઓ
 અનુભસિ રહ્યા. ત્યાંથી વિહાર કરી ગુરમહારાજ ગુરતનામના નગરમાં
 પધાર્યા. ત્યારે ત્યાંના સર્વ મહોત્સવપૂર્વક તેમને નગરમાં પ્રવેશ
 કરાવ્યો. પછી ત્યાં મીઠડીયાગોત્રના મનુષ્યોમાં મુકુટ સરખા તથા
 ઘણાજ ધનવાળ એવા નેમચંદનામના રેઠે ઘણું દ્રવ્ય ખર્ચીને ગુર-
 મહારાજની આશ્ચર્યકારક ભક્તિ કરી. પછી તેમના આમદથી
 સંવત ૧૭૦૬ માં ગુરમહારાજ તે ગુરતનગરમાં અનુભસિ રહ્યા. ત્યાં
 તે નેમચંદએ ગુરમહારાજના ઉપદેશથી અનેક જીનશાસ્ત્રો લખા-
 વીને તેને સંકરે રચાવ્યો. પછી તે રેઠે ગુરમહારાજના મુખથી
 થોપા તત્ત્વ પચ્ચખાણ કરીને રચાવિવાત્સલ્ય આદિક ધર્મકાર્યો કર્યા

પછી ત્યાંથી વિહાર કરીને સંવત ૧૭૦૭ માં તેમણે નવસારીનામના નગરમાં ચતુર્માસ દયુ'. અને સંવત ૧૭૦૮ માં તેઓ જ'ણસરનામના નગરમાં ચતુર્માસ રહ્યા. ત્યાં પેલ્વાડવશના સાકરચંદ્રનામના ઉત્તમ આગે ગુરમહારાજની ઘણી ભક્તિ કરી. ચતુર્માસમાં તેમના ઉપદેશથી તે સાકરચંદ્રશેઠ સઘસહિત યાત્રા કરવામાટે ભુગુકચ્છ (ભરૂચ) નગરમાં આવ્યા, અને ત્યાં તેણે ઘણું દ્રવ્ય ખરીદી યાત્રા કરી. પછી ત્યાંથી ગુરમહારાજ ત ભરૂચનગરના વેજલપુરનામના પરાંમાં પધાર્યા. ત્યાં તેમના ઉપદેશથી લાડવાશ્રીમાલીજાતિના ઉમદચંદ્રનામના ઉત્તમ આગે તેર હુજર મામુદી ખરીદીને શ્રીચંદ્રપ્રભાપ્રભુની પ્રતિમા ભસાવી ત્યાંથી વિહાર કરી. ગુરમહારાજ સંવત ૧૭૦૬ માં ભરૂચનગરમાં ચતુર્માસ રહ્યા. પછી ત્યાંથી વિહાર કરી ગુરમહારાજ થવાગઢપર ગયા તથા ત્યાં ગચ્છની અધિષ્ઠાધિપા મહાકાલીનામની દેવીની સ્તુતિ કરીને સવત ૧૭૧૦ માં ગોધરાનામના ગામમાં ચતુર્માસ રહ્યા. પછી ત્યાંથી વિહાર કરી સવત ૧૭૧૧ માં તેઓ વડનગરમાં ચતુર્માસ રહ્યા. પછી ત્યાંથી વિહાર કરી પૂર્વે વર્ષવેલા લીલાધરપારખની વિનતિથી ગુરમહારાજ અમદાવાદનગરમાં પધાર્યા, તથા તેના આગ્રહથી સવત ૧૭૧૨ માં ત્યાં અમદાવાદમાં ચતુર્માસ રહ્યા. પછી ચતુર્માસમાં તેમના ઉપદેશથી તે લીલાધરશેઠે ચારસો માણસોના સઘસહિત શ્રીશત્રુજયતીર્થની યાત્રા કરી ત્યાંથી વિહાર કરી ગુરમહારાજ સવત ૧૭૧૩ માં મારવાડદેશમાં આવેલા સાદરીનામના નગરમાં ચતુર્માસ રહ્યા. પછી ત્યાંથી વિહાર કરીને તથા ત્યાંની પંચતીર્થની યાત્રા કરીને તેઓ સવત ૧૭૧૪ માં નાંદલાખનામના ગામમાં ચતુર્માસ રહ્યા. પછી પાટણનગરના સઘની વિનતિથી ગુરમહારાજ (શુજરાતના) પાટણમાં પધાર્યા, અને સઘના આગ્રહથી સવત ૧૭૧૫ માં ત્યાં પાટણનગરમાં ચતુર્માસ રહ્યા. પછી ત્યાંના ભક્તિવત સઘે મળીને તે શ્રીકલ્યાણસાગરસુરિજીના ચરણોની શ્રીનેમિનાયકપ્રભુના પ્રાસાદમાં સ્થાપના કરી. પછી ચતુર્માસમાં પણ ત્યાંના સંઘના ઘણા આગ્રહથી ઘડપણવડે જર્જરિત શરીરવાળા તે શ્રીકલ્યાણસાગરસુરિજી સવત ૧૭૧૬ માં પણ તેજ પાટણનામના નગરમાં બીલુ ચોમાસુ' રહ્યા. ત્યારમાં ત્યાંના સંઘે ઘણી વિનતિ કર્યાછતાં પણ ગુરમહારાજ ઘડપણુરી જર્જરિત શરીરવાળા હોવા છતાં પણ ઉત્તરવિદારીપણાથી ત્યાંથી વિહાર કરી ધીમે ધીમે કચ્છદેશમાં પધાર્યા. તે સમયે પાટણના કેટ-

લોક શ્રાવકો કમ્બના રણસુધી ગુરમહારાજની સાથે ચાલતા આવ્યા.
 પછી ગુરમહારાજ પણ રણ ઉતરીને ધીમે ધીમે ગામોગામ વિચરતાથકા
 અતુકમે ભુજનગરમાં પધાર્યા. તે વખતે ત્યાંના શ્રાવકોએ મહોદા
 આડંબરથી મહોતસવપૂર્વક તેમને નગરમાં પ્રવેશ કરાવ્યો. હવે
 વૃદ્ધાવસ્થાથી જર્જરિત થયેલાં શરીરવાળા એવા તે શ્રીકલ્યાણસા-
 ગરસૂરિજીની (વર્ધમાનશાહના હુધુ પુત્ર) જગડુશાહ આદિક
 શ્રાવકોએ ત્યાં ઘણી ભક્તિ કરી હવે ત્યાં મેલના ગર્જાવ સરખી
 ગંભીર વનિયાળા શ્રીમાન્ રત્નસાગરજી મહોપાધ્યાય પણ વૃદ્ધા-
 વસ્થાવાળા હોવા છતાં અમૃતસરખી મધુર વાણીથી વ્યાખ્યાન
 પાંચતા હતા. એવીરીતે વિક્રમ સંવત ૧૭૧૭ માં તે શ્રીકલ્યાણસા-
 ગરસૂરિજી ત્યાં ભુજનગરમાંજ ચતુર્માસ રહ્યા પછી હ્વીણ શરીર-
 વાસા ગુરમહારાજ વિહાર કરવાને અસમર્થ હોવાથી સંઘના આગ્રહથી
 ત્યાજ ભુજનગરમાં રહ્યા. હવે નિરતર પોતાની સેવા કરનારા
 તથા વિનય વ્યાદિક ગુણોના સમૃદ્ધિવડે શોભતા એવા મહોપા-
 ધ્યાય શ્રીરત્નસાગરજીને ગુરમહારાજે ત્રિવિંદ્યકારના કદપો તથા
 મન્ન આદિક આપ્યા. પછી અબ્બર નામના નગરથી મને (એટલે
 આ અતુસધાનરૂપ પટાવડીના કર્તા શ્રીઅમરસાગરસૂરિજીને) બોલા-
 વીને ગુરમહારાજે કેટલીક પાઠમિદ્ધ વિદ્યાઓ આપી, પરંતુ અદૃશ્ય
 કરનારી વિદ્યા, અને આકાશગામિની નિધાના પાટલેપની વિધિ તેઓ-
 એ મને કેટલા પાઠમાત્રજ આપી (એટલે કે તે બન્ને વિદ્યાઓને સિદ્ધ
 કરવાની આજ્ઞાય મને આપી નહીં) પછી વિક્રમ સંવત ૧૭૧૮ના
 વૈશાખ સુદ ત્રીજને દિવસે સૂર્યોદયવેળાએ શુભધ્યાનને ધ્યાવતાથકા
 તે શ્રીકલ્યાણસાગરસૂરિજી કાળ કરીને દેવલોકમાં દેવસમૃદ્ધિને પામ્યા.
 તે વખતે ત્યાંના એટલે તે ભુજનગરના સઘે એકઠા થઈને ઘણી
 કિંમતવાળી એક માંડવી બનાવી, તથા તે માંડવીમાં ગુરમહારાજના
 શરીરને પદ્માસને સ્થાપ્યું. તે વખતે વર્ધમાનશાહના પુત્ર જગડુશાહ
 સોનેરી તારથી વણેલો સ્વેત કપડો તેમના શરીરપર ઓઢાડ્યો. પછી
 શ્રાવકો એકઠા થઈ તે માંડવીને સ્મરનમાં લાવ્યા ત્યાં વર્ધમાન-
 શાહના પુત્ર એવા તે જગડુશાહે ગુરુભક્તિના રાગથી પાંચ દમર
 મુદ્રિકાઓ ઉછાળીને પાવકોને આપી. પછી ત્યાં ચન્દન આદિક ઉત્તમ
 કાષ્ટોવડે તેમના શરીરનો અગ્નિસસ્કાર કર્યો પછી ત્યાં તે જગડુશાહ
 આદિક શ્રાવકોએ મહીને અઠ્ઠાઈ મહોતસવ કર્યો, તથા મને (એટલે
 અમરસાગરસૂરિજીને) કમ્બનાયકની પદવી આપી પછી વિક્રમ સંવત

१७२१ भां भाग उपदेशथी त्यांना सधे ते भुजनगरां ते श्रीकृष्णा-
सागरसुरिछता स्तूप अथावीने तेपर तेभना पगतां रथायां अने
ते उपरे शिष्य करवी.

(ते स्तूपपरना शिष्यालेखनी नकल नीचे भुज न छ.)

विक्रम संवत् १७१८ वर्षे माघसुदि ६ पुष्ये श्रीअंचलगच्छेश-
भट्टारक श्रीअमरसागरसूरीणांमुपदेशेन श्रीभुजनगरवास्तव्यदेवगुरु-
भक्तिवता श्रीसंघेन प्रतिष्ठिता ॥ श्रीपदंचलगच्छेशपूज्यश्रीकल्या-
णसागरसूरीणां पादुका ॥

श्रीविधिपक्षगच्छेश श्रीआर्यरक्षितसूरि ॥ १ ॥ श्रीजयसिंहसूरि
॥ २ ॥ श्रीधर्मघोषसूरि ॥ ३ ॥ श्रीमहेंद्रसिंहसूरि ॥ ४ ॥ श्रीसिंह-
ममसूरि ॥ ५ ॥ श्रीअजितसिंहसूरि ॥ ६ ॥ श्रीदेवेंद्रसिंहसूरि ॥ ७ ॥
श्रीधर्मममसूरि ॥ ८ ॥ श्रीसिंहतिलकसूरि ॥ ९ ॥ श्रीमहेंद्रममसूरि
॥ १० ॥ श्रीमेरुतुंगसूरि ॥ ११ ॥ श्रीजयकीर्तिसूरि ॥ १२ ॥ श्री-
जयकेसरीसूरि ॥ १३ ॥ श्रीसिद्धांतसागरसूरि ॥ १४ ॥ श्रीभाष-
सागरसूरि ॥ १५ ॥ श्रीगुणनिधानसूरि ॥ १६ ॥ श्रीधर्ममूर्तिसूरि
॥ १७ ॥ श्रीकल्याणसागरसूरीणां (स्तूपोऽयं) श्रीकच्छभुजन-
गरवास्तव्यसंघेन कारितः. विक्रम संवत् १७२१ वर्षे वैशाख वदि
५ शुक्ल श्रीगुरुपादुका लालण रहीया भार्या जीवाकषा प्रतिष्ठापिता,
श्रीसंघस्य श्रेयसे भवतु ॥

वीर संवत् २४३४ विक्रम संवत् १९६४ वर्षे मागसर विद ५
भोमे श्रीकल्याणसागरसूरि तत् शिष्य महोपाध्याय रत्नसागरजी
तत् शिष्य मेघसागरजी-शि-वृद्धिसागरजी-शि-हीरसागरजी-शि-
सहेजसागरजी-शि-मानसागरजी-शि-रंगसागरजी-शि-नेमसागरजी-
आ-फतेसागरजी-शि-देवसागरजी-शि-सरूपसागरजी-शि-संविश-
पक्षीयश्रीगीतमसागरजी-उपदेशात् जीर्णोद्धारः श्रीविधिपक्षगच्छेश
श्रीसंघेन कारितः ॥ श्री ॥ तथा विक्रमसंवत् १९८३ वर्षे

માષ વદિ ૮ ગુરૌ અષ્ટાઙ્ગિકામદોત્સવેન સહિતઃ શ્રીકલ્યાણસાગર-
ગુરીણાં પ્રતિમા શ્રીવિધિપક્ષગચ્છે શ્રીસંઘેન પ્રતિષ્ઠાપિતાઽસ્તિ. ॥

(આ ઉપર જણાવેલા શિક્ષાલેખોનો ભાવાર્થ નીચે મુજબ છે.)

વિક્રમ સંવત ૧૭૧૮ના મહા સુદ ૬ બુધવારે શ્રી અંબલગચ્છના
નાયક ભટ્ટારક શ્રીઅમરસાગરસુરિજીના ઉપદેશથી શ્રીભુજનગર
નિવાસી અને દેવગુરૂપ્રતે ભક્તિવાળા એવા શ્રીસંઘે અંબલગચ્છના
નાયક શ્રીપૂજ્ય શ્રીકલ્યાણસાગરસુરિજીના ચરણોની સ્થાપના કરી છે.

શ્રીવિધિપક્ષગચ્છના નાયક શ્રીઆર્યરક્ષિતસુરિ ૧, પછી શ્રી
જયસિંહસુરિ ૨, પછી શ્રીધર્મધોપસુરિ ૩, પછી શ્રીમહેન્દ્રસિંહ-
સુરિ ૪, પછી શ્રીસિંહપ્રભસુરિ ૫, પછી શ્રીઅચ્યુતસિંહસુરિ ૬,
પછી શ્રીદેવેન્દ્રસિંહસુરિ ૭, પછી શ્રીધર્મપ્રભસુરિ ૮, પછી શ્રી
સિંહતિલકસુરિ ૯, પછી શ્રીમહેન્દ્રપ્રભસુરિ ૧૦, પછી શ્રી મેરૂતંગ-
સુરિ ૧૧ પછી શ્રીજયકીર્તિસુરિ ૧૨, પછી શ્રી જયકેશરીસુરિ ૧૩,
પછી શ્રીસિદ્ધાંતસાગરસુરિ ૧૪, પછી શ્રીભાવરાગરસુરિ ૧૫, પછી
શ્રીગુણનિધાનસુરિ ૧૬, પછી શ્રીધર્મભૂતિસુરિ ૧૭, અને તેમની
પાદે થએલા શ્રીકલ્યાણસાગરસુરિજીનો આ સ્તૂપ શ્રીકચ્છદેશમાં
આવેલા ભુજનગરમાં વસનારા સંઘે કરાવ્યો છે. અને તેમાં વિક્રમ
સંવત ૧૭૨૧ના વૈશાખ વદ પાંચમ અને ગુરૂવારે લાલજુગોત્રના
રહીયાશેઠની શ્રી જીવાએ ગુરૂમહારાજના ચરણોની સ્થાપના કરેલી
છે, તે શ્રીસંઘને કલ્યાણકારી થાઓ.

મહાવીર સંવત ૨૪૩૪ અને વિક્રમ સંવત ૧૯૬૪ ના આગસ્ટ
વદ પાંચમ બોમવારે શ્રીકલ્યાણસાગરજી, તેમના શિષ્ય મહોપાધ્યાય
શ્રીરત્નસાગરજી, તેમના શિષ્ય મેઘસાગરજી, તેમના શિષ્ય વૃદ્ધિ-
સાગરજી, તેમના શિષ્ય હીરસાગરજી, તેમના શિષ્ય સહેજસાગરજી
તેમના શિષ્ય માનસાગરજી, તેમના શિષ્ય રંગસાગરજી, તેમના શિષ્ય
નેમસાગરજી, તેમના ગુરૂભાઈ દેવસાગરજી, તેમના શિષ્ય દેવસાગરજી,
તેમના શિષ્ય સરૂપસાગરજી. અને તેમના શિષ્ય સવેગપદ્મીય શ્રી
ગોમતસાગરજીમહારાજના ઉપદેશથી શ્રીવિધિપક્ષગચ્છના સંઘે (આ-
સ્તૂપનો) જીર્ણોદ્ધાર કરાવ્યો. તથા સંવત ૧૯૭૩ના મહા વદ ૮ ગરેબના
અઠ્યાઈ મહોત્સવ કરી તેમની પ્રતિમા વિધિપક્ષગચ્છના સંઘે સ્થાપી છે.
(આ શિક્ષાલેખોથી એમ જણાય છે કે, પ્રથમ સંવત ૧૭૧૮
આ સ્તૂપ કંડાવી તેનાપર શ્રીકલ્યાણસાગરસુરિજીના ચરણોની

સ્થાપના થઇ. ત્યારપછી સંવત ૧૭૨૨માં શિખર બાંધાવી તે સ્તૂપ-
પર તેમના ચરણોની બીજી સ્થાપના થઇ. અને સંવત ૧૮૧૪ માં
તે સ્તૂપનો ફરીને છોલોદાર થયો. વડી સંવત ૧૯૭૩ માં મહા વદ ૮
ગરેહિના સુર્ય ઘડી બાર પછી વૃષભ લગ્નમાં તેમની પ્રતિમા સ્થાપેલી છે.
આ સ્તૂપ ભુજશહેરની અંદર મજબૂત શિખરમથ બાંધેલો આજે
મોટું છે.)

આ મહાપ્રભાવિક એવા શ્રીકલ્યાણસાગરસરિછએ શાંતિનાથ-
ચરિત્ર, સુરપ્રિયચરિત્ર, તથા વિવિધ છદોના ચિત્રમદ્દ કાવ્યોનાળાં
જિનસ્તોત્રો રચેલાં છે. તેમના શિષ્યમુદાવમાં અગ્યાર મહોપાધ્યાયો
હતા. તેઓમાંથી પ્રથમ શ્રોધર્મભૂતિસરિછના પરિવારમાં વર્ણવેલા
સાત મહોપાધ્યાયોએ પહેલાં શ્રોધર્મભૂતિસરિછની પાસે દીક્ષા લીધી
હતી. પરંતુ વડી દીક્ષા દેતી વેળાએ ગુરુમહારાજની આજ્ઞાથી શ્રોક-
લ્યાણસાગરસરિછએ તેઓના મસ્તકોપર વાસરોપ કર્યો હતો, અને
ત્યારથી તે ઉપાધ્યાયો શ્રોમાન કલ્યાણસાગરસરિછના શિષ્યો તરીકે
પ્રસિદ્ધ થયા; તેમજ બીજા સદ્ગજસાગરજી ૧, કમલસાગરજી ૨,
સમયસાગરજી ૩, તથા ચંદ્રસાગરજી ૪, નામના ચાર મહોપાધ્યાયો
પણ તે શ્રીકલ્યાણસાગરસરિછના શિષ્યો થયા હતા. તે સર્વગાઓના
પરિવારનું વર્ણન અંધ વધી જવાના ભયથી અડી આડું નથી.
તે શ્રીમાન કલ્યાણસાગરસરિછના પરિવારમાં સર્વે મળી એકસો તેર
સુનિઓ, તથા બસો અડાવીસ સાધ્વીઓ હતી.

આ શ્રીમાન કલ્યાણસાગરસરિછના ઉપદેશથી બીજાં પણ જે જે
ધર્મનાં શુભાર્થો થયેલાં બલુવામાં આવ્યાં છે, તેની નોંધ નીચે
મુજબ છે.

વિક્રમસંવત ૧૬૬૩ માં શ્રોકેશ્વરમઠ્યે ભુજનગરમાં અંચ-
લગ્નના સમે ચિંતામણિપાર્થનાથજીનું દેરાસર પહેલાં રા બાર-
મહાજનાં રાજ્યમાં બંધાવ્યું, તેના ખર્ચમાં રાજ્યાધિકારી વેરા
ધારણીએ થાથો ભાગ આપ્યો. તે દેરાસરમાં એક ત્રાંખાના પંચપર
જે લેખ કોતરેલો છે, તેની નકલ નીચે મુજબ છે.

શાં. ૧૬૬૩ ના શ્રીચિંતામણિપાર્થનાથજીનો દેરાસર શ્રીભુજનગર
અંચલગમ્થે સંઘસમસ્તેન શ્રીકલ્યાણસાગરસરિ ઉપદેશે કરેલો. તે

દેરો છરણ થયો તેવારે શાં. ૧૮૪૬ મધે ભંડારમાંથી શમે કરાવેલું.
તે દેરો શાં. ૧૮૭૫ ના જ્યેષ્ઠ વીદ ૯ બુધેનો મુશ (ધંરતીકપ)
થય. તે દેરો ખરખરી પુઢો તે શાં. ૧૮૭૬ મધે સાવેગી સાધુ શ્રી
આણંદશેખરજી ઉપદેશે દેરો નવો કમઠાણુ શાં. પ્રાગજી ભવાનજી
તથા આરાકંબજી રામજી તથા અંચલમજી શંક સમસ્ત દેરો નવો કરા-
વીલ છે તેની પ્રતિષ્ઠા શા. ૧૮૭૭ ના માઘ વીદ ૫ ગુરૌની કીધી છે
તે ઉપરે ખરખત પ્રતિષ્ઠા મુઢી દેરી ૬૫૦૦૦ હજાર બેડી છે પૂજ્ય
ભટ્ટારક શ્રી ૧૦૮ રાજેન્દ્રસાગરસરીસ્વરજીને વારે કીધી છે.

વર્ગી આ શ્રીકલ્યાણસાગરસુરિજીનઃ ઉપદેશથી સંવત ૧૬૭૫
ના વૈશાખ સુદ તેરસ શુક્રવારે અમનાવાદ નિવાસી શ્રીમાલીજ્ઞાતિ-
ના શા. ખીમજી તથા સુપજી નામના બે ભાઈઓએ શ્રીશત્રુજય
પર્વતપર શ્રીઆદીધરપ્રજ્ઞના મોઢા મદિરના દર્શાનપૂણા તરફ
એક ચતુર્મુખ દેરી બંધાવીને તેમા જિનપ્રતિમાઓની સ્થાપના કરેલી
છે. તેના શિલાલેખની નક્કસ નીચે પ્રમાણે છે.

સંવત ૧૬૭૫ વર્ષે વૈશાખ શુદિ ૧૩ તિથી શુક્રવાસરે શ્રીમદં-
ચલગચ્છાધિરાજ પૂજ્ય શ્રીધર્મમૂર્તિધરિઃ, તત્પટ્ટાલંકારસૂરિપ્રધાને
યુગમધાનપૂજ્ય શ્રીકલ્યાણસાગરમૂરિ વિજયરાજ્યે શ્રીધીમાલી
જ્ઞાતીય અહમદાવાદવાસ્તવ્ય સાહ ભવાન, માર્યા રાજલદે પુત્ર સાહ
પીમજી છવજી, દ્વાખ્યામેકા દેહરી કારાપિતા વિમલાચલે ચતુર્મુખે॥

અર્થઃ—સંવત ૧૬૭૫ ના વૈશાખ સુદ ૧૩ શુક્રવારે શ્રીમાન
અંચલગચ્છના નાયક પૂજ્ય શ્રીધર્મમૂર્તિસરિ, તેમની પાટને શોભાવ-
નારે મુખ્ય આચાર્ય યુગપ્રધાન પૂજ્ય શ્રીકલ્યાણસાગરસૂરિરાજના
વિજયવંત સમયમાં શ્રીશ્રીમાલીજ્ઞાતિના અમનાવાદનિવાસી શા.
ભવાન, શ્રી રાજલદેના પુત્ર શાં ખીમજી તથા સુપજી નામે થયા
તેઓ બન્નેએ શ્રીશત્રુજયપર્વતપર ચામુખની અદર એક દેહરી
કરાવી.

વિક્રમ સંવત ૧૬૭૫માં શ્રીહીઆગોત્રના શા. શાંતિદાસ નામ-
કેડે લીકારીમાં શ્રીશાંતિનાથપ્રજ્ઞનું દેગસર બંધાવ્યું.

વિક્રમ સંવત ૧૬૭૭ માં ગા. પ્રથમે જારમદ્દલના રાજ્યાધિકારી-વારા ધારશીએ તેમના ઉપદેશથી ભુવન-ગરમાં અવ્યસનગરનો ઉપાધ્યક્ષ અંધાળ્યો. તથા થોતાના દાદા વીરજીરાણની દહેરી કરાવી તેમાં પગલાં રથાંધ્યા, અને 'કર્મકોશ'માં ઘણું કંચ ખરચ્યું.

આ શ્રી કલ્યાણસાગરસંસ્થિતના ઉપદેશથી નીચે સુખ્ય જિનપ્રતિભાઓ વિગેરેની બીજી પ્રતિષ્ઠાઓ પણ થયેલી ભણવામાં આવી છે.

સવત	માસ	વિગેરે	ગતિ	શ્રાવક	ગમ.	પ્રતિભાની અંખ્યા.
૧૬૬૭	આવણ	ચુક ૨ બુધ	શ્રીશ્રીમાલ.	સોની દેવકચુ	ખલાત	એક ચોવીસી
૧૬૬૦	વૈશાક	ચુક ૫	○	તેજમાર્ગ	○	શ્રીપાર્શ્વનાથ.
૧૬૭૧	વૈશાક	ચુક ૩ ગાનિ	જ્યોત્સનાલ	જેતશી તથા નેતશી	વિગેરે. આગરા	અષ્ટદિનાથવિગેરે
૧૬૮૧	અસાઢ	ચુક ૭ રવિ	જ્યોત્સનાલ	તેજમાલ	દીવજીદર	શાંતિનાથજી
૧૬૮૨	લેઠ	ચુક ૬ બુદ	○	પદમસીમાના	ચોરગી	પદમપ્રભુ
૧૬૮૩	લેઠ	ચુક ૬ બુદ	શ્રીશ્રીમાલ	સોનજી	○	સુવિધિનાથજી
૧૬૮૩	મહા	ચુક ૧૩ સોમે	શ્રીમાલી	ગોડીદાસ	અમદાવાદ	અંદ્રપ્રભુ
૧૬૮૬	■	■	■	શાણવાડે	માડી	શિખરખંધ પ્રસાદ

વાળી આ શ્રીકલ્યાણમાગરસંસ્થિતના ઉપદેશથી વિક્રમસંવત ૧૬૮૮ના મહાચુદ ૧૩ અને સોમવારે શત્રુ-જયપર પૂર્વે શ્રીનાલકાતિના તથા અમદાવાદના રહેવાશી મન્ત્રીશ્રીર ઓલાંગઝીજીએ ખંધાવેલા શ્રીચંદ્રપ્રભુભુના જિનમંદિરનો ભૂલેદિશર, તે ભગરીજીના વચમાં છૂટી પેલીએ થયેલી ગાઠ હીરણ્યાજી કરાળ્યો છે. તેના શિલાલેખ શત્રુબંધુપર્વતપર હાથીચેળ અને વાલ્મીકીજીની વચ્ચે આવેલી વિમલવસાહીકમાં ગાળા હાથપર આવેલા તે જિનમંદિરના એક ગોખલામાં ચમલીસ લીંટીઓમાં ફોતરેલા છે. તે શિલાલેખની નક્ક નીચે સુખ્ય

છે. આ શિક્ષાલેખમાં પ્રથમ થોડોક ભાગ ગદ્યમાં છે. પછી પદ્યમય
તેર કાવ્યો છે. અને બાકીનો પાછળનો ગદ્યભાગ પ્રાચીન ગુજરાતીથી
મિશ્રિત થયેલી સરકુતભાષામાં છે.

(શિક્ષાલેખની નકલ)

સંવત્ ૧૬૮૨ વર્ષે પાતિસાહ જિહાંગિર શ્રીસલેમસાહભૂમંડલાલ-
હલવિજયરાજ્યે । શ્રીચક્રેશ્વર્યે નમઃ ॥ ૐ ॥ મહોપાધ્યાયશ્રી ૫ હેમ-
મૂર્તિગણિસદ્ગુરુભ્યો નમઃ ॥ શ્રી ॥ ૐ ॥

અર્થ:—સંવત ૧૬૮૩ ના વર્ષમાં પૃથ્વીમંડલપર ઇંદ્રનીપેઠે
વિજયવાળા એવા બાદશાહ શ્રીસલીમજહાંગીરના રાજ્યમાં શ્રીચક્ર-
શ્વરીદેવીને નમસ્કાર થાઓ. આ. મહોપાધ્યાય શ્રી ૫ શ્રીહેમમૂર્તિગ-
ણિનામના સદ્ગુરુને નમસ્કાર થાઓ. શ્રી. ૐ.

॥ ૐ નમઃ ॥

સ્વસ્તિશ્રીશિવશંકરોઽપિ ગણમાન્ સર્વજ્ઞશત્રુંજયઃ ।
શર્વઃ શંકરધીશ્વરથ ભગવાન્ ગૌરો વૃષાંકો મૃદઃ ॥
ગંગોમાપતિરસ્તકામવિકૃતિઃ સિદ્ધૈઃ કૃતાતિસ્તુતી ।
રુદ્રો યો ન પરં શ્રિયે સ જિનપઃ શ્રીનામિભૂરસ્તુ મે ॥ ૧ ॥

અર્થ:—કલ્યાણ, લક્ષ્મી, શુભ અને સુખ કરનારા, ગણધરોવાળા,
સર્વજ્ઞ અને કપાયોગી શત્રુઓને છતનારા, જ્ઞાનપદે સર્વવ્યાપક, શંકુ,
અધીશ્વર, ભગવાન, ગૌર શરીરવાળા, વૃષભના લાંછનવાળા, આનંદ
આપનારા, ગંગા (સુનંદા) તથા ઉમાના (સુમંગલાના) રવામી,
નષ્ટ થયેલ કામવિકારવાળા, સિદ્ધોએ જેમની ઘણી સ્તુતિ કરેલી છે
એવા, છતાં પણ જે “ ૩૬ ” એટલે ભયંકર નથી, એવા શ્રીનામિ-
રામના પુત્ર નકપભાજિનેશ્વર મારી લક્ષ્મીમારે થાઓ ? ॥ ૧ ॥

વચ્ચછીરજઠઃ કલંકરહિતઃ સંતાપદોષાપહઃ ।

સૌમ્યઃ પ્રાપ્તસદોદયામિતકલઃ સુશ્રીર્મૃગાંકોઽન્યથઃ ॥

ગૌરાંગોઽમૃતસૂરપાસ્તકલુપો જૈવત્વકઃ પ્રાણિનાં ।

ચંદ્રં તં નુ જયત્યહો જિનપતિઃ શ્રીવૈશ્વસેનિર્મહાન્ ॥ ૨ ॥

અર્થ.—ઉદય પામતી શોભાવાળા, જડતા વિનાના, કલંકરહિત, સંતાપના દોષને હરનારા, શાંતિ આપનારા, હૃદયમાં ઉદય પામતી અગણિત કલાઓવાળા, ઉત્તમ શોભાવાળા, યુગના લાંછનવાળા, અવિનશ્વર, ઔર શરીરવાળા, અમૃતને (મોક્ષને) ઉત્પન્ન કરનારા, હ્રુપતા વિનાના, તથા પ્રાણીઓને જીવિતદાન આપનારા એવા વિદ્યેસેન શામના પુત્ર શ્રીશાંતિનાથજી જીનેશ્વરજી મહાન્ થંદ્ર અહો । અરેખર તે પ્રસિદ્ધ અદ્રપર વિજય મેળવી રહ્યા છે. ॥ ૨ ॥

ત્યક્ત્વા રાજીમર્તીં યઃ સ્વનિહિતહૃદયમેકપત્નીં સુલ્ભાં ।

સિદ્ધિર્ત્વી ધૂરિરક્તામપિ બહુ ચક્રમેઽનેકપત્નીમપીશઃ ॥

લોકે સ્થ્યાત્તસ્તથાપિ સ્ફુરદતિશયવાન્ બ્રહ્મચારીતિ નામ્ના ।

સ શ્રીનેમિજિનેન્દ્રો દિવતુ શિવસુખં સાત્ત્વતાં યોગિનાયઃ ॥ ૩ ॥

અર્થ.—પાતામાંજ ધારણ કરેલા હૃદયવાળી, એકપતિને ઇચ્છનારી તથા મનોહર રૂપવાળી એવી પણ રાજમર્તીને તજીને, ઘણા પુરૂષોમાં આસક્ત, અને અનેક પતિઓ કરનારી એવી પણ મુક્તિરૂપી સ્ત્રીની જે પ્રભુએ અત્યંત ચાહના કરેલી છે, તેપણ સ્ફુરસયમાન અતિશયો-વાળા જે પ્રભુ જગતમાં “ બ્રહ્મચારીના ” નામથી પ્રસિદ્ધ થયેલા છે, તથા ચોર્ગીઓના સ્વામી એવા તે શ્રીનેમિનાથજીનેશ્વર સહજોને મોક્ષસુખ આપે? ॥ ૩ ॥

ચંચરચારદચંદ્રચાસ્વદનથેયોવિનિર્યદ્ધચઃ—

પીયૂષૌષનિપેક્તો વિપથરેણાપિ પ્રપેદે દ્રુતં ॥

દેવત્વં સુકૃતૈકલમ્બમતુલ યસ્યાનુકંપાનિધેઃ ।

સ શ્રીપાર્શ્વજિનેશિતાસ્તુ સતતં વિમ્નચ્છિદે સાત્ત્વતાં ॥ ૪ ॥

અર્થ.—હયાના સાગર એવા જે પ્રભુના શરદન્કડુના અળકતા ચંદ્રસરખા મનોહર મુખમાંથી નિકળેલાં કલ્યાણકારી વચનોરૂપી.

અમૃતના સમૂહવડે સીંચાવાથી વિષ ધારણ કરનારા સર્પે 'પણું' રૂંકત
પુણ્યોથીજ મળે એવું અનુપમ દેવપણું (ધરણેંદ્રપણું) તુરતજ પ્રાપ્ત
કર્યું છે. એવા તે શ્રીપાર્થનાથપણુ હમેશાં સર્જનાના વિધોને છેદનારા
થાઓ ? ॥ ૪ ॥

યસ્ય શ્રીવરશાસનં ક્ષિતિતલે માર્તઙ્ગિવાયતે ।

યદ્વાક્યં ભવસિંધુતારણવિધૌ પોતાયતે દેહિનાં ॥

ચધ્યાનં શ્રુતિ પાપપંકદલને ગંગાવિધારાયતે ।

શ્રીસિદ્ધાર્થનરેન્દ્રનંદનજિનઃ સોઽસ્તુ શ્રિયે સર્વદા ॥ ૫ ॥

અર્થ:—જેમણું ઉત્તમ ચોસાવાળું શાસન પૃથ્વીમહાસપર મૂર્ધના
બિંબનીપેઠે હીપી રહેલું છે, જેમણું વચન સંસારસમુદ્ર તરવામાં
પ્રાણીઓને વહાણુસમાન છે, તથા જેમણું ધ્યાનઆ પૃથ્વીપર પાપરૂપી
કાદવને ધોઈ નાખવાને ગંગાજલની ધારાસરખું છે, એવા શ્રીસિદ્ધા-
ર્થરાજના પુત્ર તે શ્રીમહાવીરપણુ હમેશાં હૃદયમાં રહેતાઓ ? ॥ ૫ ॥

॥ અથ પટ્ટાવલી ॥

(હવે પટ્ટાવલી કહે છે.)

શ્રીવર્ધમાનજિનરાજપદક્રમેણ । શ્રીઆર્યરક્ષિતમુનીશ્વરધરિરાજાઃ ॥
વિદ્યાપગાજલઘયો વિધિપક્ષગચ્છ-સંસ્થાપકા યતિવરા ગુરવો વશૂઘ્રુઃ । ૬ ॥

અર્થ:—શ્રીમહાવીરવાગી જિનેશ્વરની પાટપરપરામાં વિદ્યાઓ-
રૂપી નદીઓને ખાલી થવામાટે મહાસાગરસરખા, વિધિપક્ષગચ્છને
સ્થાપનારા, અને મુનિઓમાં શ્રેષ્ઠ એવા શ્રીઆર્યરક્ષિતમુનિરાજ નામના
આચાર્ય ગુરુમહારાજ થયા. ॥ ૬ ॥

તત્ત્વારુપટ્ટકમલામલરાજહંસા-

ચારિત્રમંજુકમલાશ્રવણાવતંસાઃ ॥

ગચ્છાધિપા યુધવરા વયસિંહચરિ-

નામાન ચઘદમલોરુણાવટાતાઃ ॥ ૭ ॥

અર્થ:—તે શ્રીઆચાર્યશિવસુરિજીની મનોહર પાટરૂપી કમલને શોભાવવામાટે નિર્મલ રાજહંસસરખા, તથા ચારિત્રરૂપી સુંદર લક્ષ્મીના કણેને શોભાવવામાટે કુંડલસરખા, પડિતોમાં શ્રેષ્ઠ, તેમજ ઉદય પામતા નિર્મલ અને ઉત્તમ ગુણોથી ઉજ્જવલ થયેલા શ્રી-વ્યસિંહસુરિજી નામના ગચ્છનાયક થયા. ॥ ૭ ॥

શ્રીધર્મઘોષગુરવો વરકીર્તિભાજ: ।

સૂરીશ્વરાસ્તદન્તુ પૂજ્યમહેદ્રસિંહા: ॥

આસંસ્તવ: સકલસુરિશિરોઽવતંસા: ।

સિંહમખાભિધસુસાધુગુણમસિદ્ધા: ॥ ૮ ॥

અર્થ:—તેમની પાટે ઉત્તમ કીર્તિવાળા શ્રીધર્મઘોષસુરિ થયા, અને ત્યારપછી પૂજ્ય એવા શ્રીમહેદ્રસિંહનામના સૂરીશ્વર થયા. ત્યારખાં સર્વ આચાર્યોમાં શુક્રેસરખા તથા સાધુના ઉત્તમ ગુણોથી પ્રસિદ્ધ એવા શ્રીસિંહપ્રભસુરિ નામના આચાર્ય થયા. ॥ ૮ ॥

તેભ્ય: ક્રમેણ ગુરવોઽજિતસિંહસુરિ—

ગોત્રા વધુવુરથ પૂજ્યતમા ગણેશા: ॥

દેવેન્દ્રસિંહગુરવોઽલિલલોકમાન્યા,

ધર્મપ્રભા મુનિવરા વિધિપક્ષનાથા: ॥ ૯ ॥

અર્થ:—ત્યારપછી અનુક્રમે શ્રીઅજિતસિંહસૂરીશ્વરજી થયા, અને ત્યારપછી અતિશય પૂજનીક એવા શ્રીદેવેન્દ્રસિંહ નામના ગચ્છનાયક સૂરીશ્વર થયા. પછી સર્વ લોકોને માનવા લાયક, તથા વિધિપક્ષગચ્છના નાયક એવા શ્રીધર્મપ્રભસૂરીશ્વર થયા. ॥ ૯ ॥

પૂજ્યાશ્ચ સિંહતિલકાસ્તદન્તુ પ્રમૂત—

માગ્યા મહેદ્રવિમવો ગુરવો પ્રમૂત: ॥

ચક્રેશ્વરીમગવતીવિહિતપ્રસાદા: ।

શ્રીમેરુતુંગગુરવો નરદેવવંદ્યા: ॥ ૧૦ ॥

અર્થ:—ત્યારપછી ઘણા લાગ્યશાળી તથા પૂજવાલાયક શ્રી-

સિંહસિંહકસરીચરણ થયા, અને ત્યારપછી શ્રીમદ્દેવસરીચ નામના
સરીચર થયા. તથા ત્યારબાદ ચક્રેચરીદેવી જેમનાપર પ્રસન્ન થયાં હતાં,
તથા મનુષ્યો અને દેવોને વાંદવા લાયક એવા શ્રીમદ્ગુગસરીચરણ
થયા. ॥ ૧૦ ॥

તેભ્યોઽમવન્ ગણધરા જયકીર્તિસૂરિ—

મુખ્યાસ્તતથ જયકેસરિસૂરિરાજઃ ॥

સિદ્ધાંતસાગરગણાધિભુવસ્તતોઽનુ ।

શ્રીભાવસાગરગુરુગુણા વશૂવુઃ ॥ ૧૧ ॥

અર્થઃ—ત્યારપછી શ્રીજયકીર્તિનામના સરીચરણ ગચ્છનાયક
થયા, અને ત્યારપછી શ્રીજયકેસરી નામના સરીચરણ થયા. ત્યાર-
બાદ શ્રીસિદ્ધાંતસાગરણ નામના ગચ્છનાયક થયા, અને ત્યારપછી-
ઉત્તમ ગુણોવાળા શ્રીભાવસાગરસરીચરણ થયા. ॥ ૧૧ ॥

તદ્વંશપુન્કરવિમાસનમાનુરૂપાઃ ।

સૂરીશ્વરાઃ સુગુણસેવધયો વશૂવુઃ ॥ પદ્મદી ॥

અર્થઃ—તેમની પાદરૂપી કમલને વિકરવર કરવામાં સૂર્ય સમાન
શ્રીગુણનિધાનસરીચર થયા. ॥

તત્પદ્મોદયશૈલઞ્ચંગકિરણાઃ શાસ્ત્રાંશુધેઃ પારમા ।

ભવ્યસ્વાંતચકોરલાસનલસત્પૂર્ણામ્બદ્રાનનાઃ ॥

શ્રીમંતો વિધિપક્ષગચ્છતિલકા વાદીભંપંચાનના ।

આસન્ શ્રીગુરુધર્મમૂર્તિગુરવઃ સૂરીંદ્રવંદ્યાંહયઃ ॥ ૧૨ ॥

અર્થઃ—તેમની પાદરૂપી ઉત્થાચલના શિખરપર સૂર્યસરખા,
તથા શાસ્ત્રોરૂપી સમૃદ્ધના પારંગામી, લબ્ધોના દૃઢરૂપી ચક્રોરને
પુશી કરવામાં ઉલ્લસાયમાન સપૂર્ણ ચંદ્રસરખા સુખવાળા, વિધિ-
પક્ષગચ્છના નિલકંસરખા, વાદીઓરૂપી હાથીઓપ્રતે સિંહસરખા,
અને સૂરીંદ્રોને વંદન કરવા યોગ્ય ચરણોવાળા એવા શ્રીમાન શ્રી-
ધર્મમૂર્તિ નામના સૂરિરાજ થયા. ॥ ૧૨ ॥

તત્પદ્મેઽય જયંતિ મન્યમયમટાહંકારશ્વર્ણપમાઃ ।

શ્રીકલ્યાણસમુદ્રસૂરિગુરવઃ કલ્યાણકંદાંબુદાઃ ॥

મળ્યાંભોજવિવોધનૈકકિરણાઃ સદ્જ્ઞાનપાથોદયઃ ।

શ્રીમંતોઽન્ન જયંતિ સૂરિવિશ્વભિઃ સેવ્યાઃ પ્રમાવોદતાઃ ॥૧૩॥

અર્થઃ—તથાપી તે શ્રીધર્મભૂતિસૂરી^૨વરજીની પાટે કામદેવના અહુકારને તોડવામાં મહાદેવ સરખા, તથા કલ્યાણરૂપી કંદને વૃદ્ધિ કરવામાં વરસાદ સરખા, લગ્નરૂપી કમલોને વિકસર કરવામાં અર્થસમાન, ઉત્તમ જ્ઞાનના મહાસાગરસરખા સૂરી^૨વરેથી સેવા-યેલા અને પ્રભાવશાલી એવા શ્રીમાન શ્રીકલ્યાણસાગરસૂરી^૨વરજી અહીં યથવંતા વર્તે છે. ॥૧૩॥

શ્રીશ્રીમાલજ્ઞાતીય મંત્રીશ્વર શ્રીમંડારી, તત્પુત્ર મહં શ્રીઅમરસી, સુત મહં શ્રીકરણ, તત્પુત્ર સા શ્રીધન્ના, તત્પુત્ર સાહ શ્રીસોપા, તત્પુત્ર સા. શ્રીવંત, તદ્ગાર્યાઉમયકુલાનંદદાયિની વાડ શ્રીસોમાગદે, તત્કુલિ-સરોજદંસ સાહ શ્રીરૂપ, તદ્ગિની ઉમયકુલાનંદદાયિની પરમશ્રાવિકા હીરવાઈ, પુત્ર પારીસ શ્રીસોમચંદ્રપ્રભૃતિપરિકરયુતયા,

અર્થ—શ્રીશ્રીમાલીજ્ઞાતિના મંત્રીશ્વર શ્રીમંડારી થયા, તેના પુત્ર મહં શ્રીઅમરસી, તેના પુત્ર મહં શ્રીકરણ, તેના પુત્ર સાશ્રી ધન્ના, તેના પુત્ર સાહ શ્રીસોપા, તેના પુત્ર સા શ્રીવંત થયા. તે શ્રીવંતશેઠની યશુરૂપક તથા પીયરૂપક, એમ બન્ને કુલોમાં આનંદ આપનારી બાઇ શ્રીસોમાગદે નામની સ્ત્રી હતી. તેણીની કુલિરૂપી કમલમાં હંસસરખા સાહ શ્રીઉપનામના પુત્ર થયા. તે શ્રીરૂપની “હીરવા” નામે બેઠેલ હતી, કે જે બન્ને કુલોમાં આનંદ આપનારી પરમશ્રાવિકા હતી. તેણીએ પોતાના પુત્ર પારીસ શ્રીસોમચંદ્રઆદિક પરિવારસહિત,

સંવત્ ૧૬૮૩ વર્ષે માઘસુદિ ત્રयोदशीતિથી સોમવાસરે શ્રીચં-દ્રમમસ્ત્રામિનિમંદિરજીર્ણોદ્ધારઃ કારિતઃ । શ્રીરાજનગરવાસ્તવ્ય મહં મંદારીપં પ્રાસાદ કરાવિત્ત દુત્ત, તેહનઈ છઠીપેઠીઈ વાડ શ્રીહી-રવાઈ હુઈ, તેણીઈ પહિલત ઉદ્ધાર કરાવિત્ત ॥

અર્થ:—ચિકમસંવત ૧૬૮૩ ના મહાસુદિ તેરસ અને સોમવારે શ્રીચંદ્રપ્રભસવામિના જિનમદિરનો જીર્ણોદ્ધાર કરાવ્યો. શ્રીરાજનગરના (અમદાવાદના) રહેવાસી મહા શ્રીમંડારીજીએ પ્રથમ આ જિનપ્રાસાદ બંધાવ્યો હતો, તે ભંડારીજીની છૂટી પેઢીએ આ બાઈ " શ્રીહીરબાઈ " થઈ, તેણીએ આ જિનપ્રાસાદનો પહેલો જીર્ણોદ્ધાર કરાવ્યો. ॥

સંઘસહિત ૯૯ વાર યાત્રા કીધી । સ્વમુરપથે પારિખ શ્રીગંગદાસ, માર્યાં વાઈ ગુરદે, પુત્ર પારિખ શ્રીકુંવરજી, માર્યાં વાઈ કમલ્યદે, કુક્ષિસરોજહંસોપગૌ પારિખ શ્રીવીરજી પારિખ શ્રીરહીયાભિધાનો ।

અર્થ:—ચળી તે શ્રીહીરબાઈએ નવાજુંદાર સંઘસહિત (આ શ્રીશત્રુજયતીર્થની) યાત્રા કરી. તેણીના ચશુરપક્ષમાં પારિખ શ્રીગંગદાસ થયા, તેને બાઈ ગુરદેનામે સ્ત્રી હતી. તેના પુત્ર પારિખ શ્રીકુંવરજી થયા, અને તેને બાઈ કમલ્યદેનામે સ્ત્રી હતી. તેણીની કુક્ષિરૂપી કમલપર હંસસરખા પારિખ શ્રીવીરજી, તથા પારિખ શ્રીરહીયાનામના બે પુત્રો થયા.

પારિખ વીરજીમાર્યાં વાઈ હીરાદે, પુત્ર વ. મોમચંદ્રસ્તન્નામ્ના શ્રીચંદ્રપ્રભસ્વામિજિનર્ષિયં કારિતં, પ્રતિષ્ઠિતં ચ દેશાધીશ્વર સ્વપતાપતપનપ્રમોદ્ધાસિતારિલભૂમંડલ શ્રીકાંધુજી તત્પુત્ર રાજ્યશ્રીશિવાજી વિજયરાજ્યે, આવિકા શ્રીહીરવાઈ, પુત્રો વાઈ કીર્તિવાઈ કલ્યાણી, આતા પારિખ રૂપજી, તત્પુત્ર પારિખ ગુહીદાસપુત્રેન ॥ સંવત્ ૧૬૮૩ વર્ષે માઘસુદિ ત્રયોદશી સોમવાસરે શ્રીચંદ્રપ્રભસ્વામિપ્રતિષ્ઠા કારિતા ॥

અર્થ:—તેઓમાંથી પારિખ વીરજીની સ્ત્રી બાઈ " હીરાદે " (હીરબાઈ,) તેના પુત્ર પારિખ મોમચંદ્ર થયા. તે સોમચંદ્રના નામથી શ્રીચંદ્રપ્રભસવામીનામના જિનેશ્વરપ્રભુનું બિંમલ કરાવ્યું, તથા તે પ્રતિષ્ઠિત કર્યું. તે પ્રતિષ્ઠા તે દેશના રાજા, કે જેમણે પાતાના નાનાપણી સૂર્યની કાંતિથી સમસ્ત ભૂમંડલને રીપાવ્યું હતું, એવા શ્રીકાંધુજી, તથા રાજ્યની શેખાવાળા તેમના પુત્ર શ્રીગિવાજીના વિજયવંત રાજ્યમાં થઈ. આવિકા શ્રીહીરબાઈએ, પાતાની કાન્યશાલી

પુત્રી બાઇ કોઈબાઇ, તથા ભાઈ પારિખ રૂપજી, અને તેમના પુત્ર પારિખ ગુડીસમહિત મંવત્ ૧૬૮૩ ના વર્ષમાં મહામુદી તેરસ અને સોમવાઃ શ્રીચદ્રપ્રસન્નવામિજની પ્રતિમાની પ્રતિષ્ઠા કરી.

મહારક શ્રીકલ્યાણસાગરસૂરિભિઃ પ્રતિષ્ઠિતં ॥ વાચકશ્રીદેવ-
સાગરગણિનાં કૃતિરિયં ॥ પઢિતશ્રીવિનયમૂર્તિગણિનાંજ્ઞેત્તિ ॥ પં-
શ્રીવિનયશેખરગણિનાં શિષ્ય મુ- શ્રીરવિશેખરગણિનાં લિખિતિરિયં ॥
શ્રીશુબ્રંજયાય નમઃ, ચાવત્ ચંદ્રાર્ક ચિરં નંદતાત્ શ્રીકવઢયક્ષમસાદાત્ ॥

અર્થઃ—મહારક શ્રીમાન્ “ શ્રોકલ્યાણસાગરસૂરીશ્વરજીએ ” આ પ્રતિષ્ઠા કરાવી-ઉપાધ્યાય શ્રીદેવસાગરગણીજીએ આ પ્રશસ્તિ રચી. પઢિતશ્રીવિનયમૂર્તિગણીજીએ લખી, પઢિતશ્રીવિનયશેખરગણીના શિષ્ય મુનિ શ્રીરવિશેખરગણીજીએ લખાવી. શીશત્રુબ્યતોથપ્રતે નમસ્કાર થાઓ ! શ્રીકવઢયક્ષના પ્રસાદથી બ્યાંસુધી સૂર્યચંદ્ર હવાત રહે, ત્યાંસુધી આ જિનમંદિર, અથવા આ શિક્ષાજેખની પ્રશસ્તિ લાંબા વખતસુધી સમૃદ્ધિ પામે ! (કાયમ રહે !)

એવીરીતે આ મહાપ્રભાવિક યુગપ્રધાન આચાર્યમહારાજ શ્રોક-
લ્યાણસાગરસૂરીશ્વરજીના ઉપદેશથી અનેક ધર્મકાર્યો થયેલાં છે.

એવીરીતે આચાર્ય શ્રીમાન્ અમરસાગરસૂરિજીએ સવત ૧૭૪૩ માં રચેલી અનુસવાનરૂપ શ્રીમાન્ અચલગંજીની પદાવલી સપૂર્ણ થઈ. ॥ શ્રીસ્તુ ॥

હવે શ્રીજ્ઞાનસાર ઉપાધ્યાયજીએ રચેલી ઉપરની પદાવલીના અનુસવાનરૂપ શ્રીમાન્ અચલગંજીની પદાવલીનો પ્રારંભ કરે છે.

॥ ૬૫ ॥ શ્રીઅમરસાગરસૂરિ ॥

(તેમનો જુતાંત નીચે યુજ્ય છે.)

ચેવાડેશમાં ઉદયપુર નામનું નગર છે, તે નગરમાં શ્રીમાલી
૪૬ શ્રી જૈન ભા. પ્રેમ-અમનગર

જાતિનો, યોધરીઓના વંશમાં ઉત્પન્ન થયેલો તથા શ્રોત્રેનધર્મમાં
આદરવાળો યોધમદ્દલનામે શ્રાવક વસતો હતો. અને તેને સોનાનામની
ઉત્તમ સીસવાળી સ્ત્રી હતી. તેઓને વિક્રમ સંવત ૧૬૬૪ માં અમર-
ચંદ્રનામે પુત્ર થયો. તે અમરચંદ્રે સવત ૧૬૭૫ માં વૈરાગ્યધી શ્રીમાન્
દ્વયાણુસાગરમુરિજીપાસે દીક્ષા લીધી. તથા ગુરૂમહારાજે તેમણે અમ-
રસાગરજી નામ પાડ્યું. અનુક્રમે શાસ્ત્રાભ્યાસ કર્યાબાદ ગુરૂમહારાજે
ભદ્રાવતીનગરીમાં સવત ૧૬૮૪ માં તેમને આચાર્યપદવી આપી.
ત્યારમાત્ર ગુરૂમહારાજની આજ્ઞાથી તે શ્રીમાન્ અમરસાગરમુરિજી
યતિઓના પરિવારસંહિત ત્યાંથી છુટો વિહાર કરવા લાગ્યા. તેમણે
અમદાવાદ, ભરૂચ, ખલાત, મુરત, નવાનગર, વલ્લુધલી, તથા જોડ-
પુરઆદિક નગરોમાં ચતુર્ભાસો કર્યા. અને અનુક્રમે તેઓ સવત
૧૭૧૬ માં દીવખંદરમાં પધાર્યા. ત્યાં ધોરવાડવંશમાં અલકાર સરખા
મત્રીચર જીવજીના માલજીનામના પુત્રે તે ગુરૂમહારાજની વિવિધપ્રકાર
ની ઘણી ભક્તિ કરી. વળી તેના આગ્રહથી તે શ્રીઅમરસાગરમુરિ-
જીજીએ ત્યાં ચતુર્ભાસ કર્યું. પછી તે માલજીમત્રીએ ગુરૂમહારાજના
ઉપદેશથી ચોથાવ્રતનાં પચ્ચખાણુ કર્યાં. તે અવસરે તેણે સ્વામિચાત્સ-
લ્યઆદિક ધર્મકાર્યોમાં ઘણું દ્રવ્ય ખર્ચ્યું. પછી તેણે તેમનાજ ઉપદે-
શથી શ્રીશાંતિનાથમુનિની એક રૂપાની પ્રતિમા કરાવી. તથા એવીજ
રીતે તેણે ઉત્તમ પાપાણુની બીજી અચ્ચાર જિનપ્રતિમાઓ પણ કરાવી.
પછી તે સઘળી પ્રતિમાઓ તેણે ગુરૂમહારાજના ઉપદેશમુજબ શ્રીગ-
ત્રુજીય પર્વતપર સંવત ૧૭૧૭ ના માગસરવદ તેરસને દિવસે એક
-હાતું જિનમંદિર બંધાવી તેમાં સ્થાપન કરી. પછી ચતુર્ભાસઆદ
તેણે તે ગુરૂમહારાજના ઉપદેશથી સઘસંહિત શ્રીશત્રુજીયતીર્થની યાત્રા
કરી. એવીરીતે તે માલજીમત્રીએ તે શ્રીઅમરસાગરમુરિજીના ઉપદેશથી
એકલાખ દ્રુમેનો ધર્મકાર્યોમાં ખર્ચ કર્યો પછી એવીરીતે વિહાર
કરતાયકા ને શ્રીમાન્ અમરસાગરમુરિજી સવત ૧૭૨૩ માં મારવાડ
દેશમાં આવેલા બાહડમેરનામના નગરમાં પધાર્યા. ત્યાં બોદડગોત્રવાળા
જોરાવરમધ્વનામના ઉત્તમ આવકે તે ગુરૂમહારાજની વિવિધપ્રકારની
ભક્તિ કરી. વળી ત્યાંના સઘના આગ્રહથી તેઓ તે બાહડમેરનગર-
માંજ ચતુર્ભાસ રહ્યા. પછી ત્યાંથી વિહાર કરી તેઓ અનુક્રમે સવત
૧૭૨૫ માં પાલીતપુરાનગરમાં પધાર્યા. એવામાં ત્યાં વર્ધમાનશાહના
પુત્ર ભારમદ્દલ પિતાના કૃદ્ધબંધન ત્યાં યાત્રા કરવામાટે આવ્યા
હતા. તે ભારમદ્દલે તે ગુરૂમહારાજના ઉપદેશથી ત્યાં શ્રીશત્રુજીયપર્વત

પર શ્રીમાન કલ્યાણસાગરસુરિજીનાં પગલાં સ્થાપ્યાં. એવીરીતે અનેક ગામો તથા નગરોઆદિકમાં જૈનશાસનની પ્રભાવના કરીને તે શ્રીમાન અમરસાગરસુરિજી વિક્રમસંવત ૧૭૬૨ માં પોતાની પાઠે શ્રીવિદ્યાસાગરસુરિજીને સ્થાપીને આવજુસુદ સાતમને દિવસે ધોલકાનગરમાં સ્થર્ગે ગયા. આ શ્રીમાન અમરસાગરસુરિજી સંસ્કૃતભાષાના મહાકવિ હતા. તેમણે વિક્રમસંવત ૧૬૬૧ માં વર્ધમાનશાહના ન્હાના પુત્ર જગદુશાહની પ્રેરણાથી “ વર્ધમાનપદ્મસિંહચરિત્ર ” નામનો સંસ્કૃત કાવ્યખન્ડ મનોહર અથ રચ્યો છે. તે માટે તેમણે પોતેજ તે અથના નવમા સર્ગના સાડત્રીસમા કાવ્યમાં કહ્યું છે કે—

एवं प्रेरणयैप तस्य जगदोर्ग्रथोऽथ संवत्सरे ।

एकांकर्तुशशांकसंपरिमिते ह्यादेयतः स्वरितः ॥

शुक्ले श्रावणसप्तमीशुभदिने सरीश्वरैर्भावितः ।

श्रीमद्भिरमराग्रसागरवरैः संपूर्णतां प्रापितः ॥ ૩૭ ॥

અર્થ:—એવીરીતે (વર્ધમાનશાહના ન્હાના પુત્ર) તે જગદુશાહની પ્રેરણાથી, તથા આચાર્ય મહારાજ શ્રીકલ્યાણસાગરસુરિજીની આજ્ઞાથી વિક્રમસંવત ૧૬૬૧ ના આવજુસુદી સાતમના શુક્લ દિવસે શ્રીમાન અમરસાગરસુરિજીએ સાવપૂર્વક આ “ શ્રીવર્ધમાન-પદ્મસિંહચરિત્ર ” નામનો અથ સંપૂર્ણ કર્યો છે.

॥ ૬૬ ॥ શ્રીવિદ્યાસાગરસુરિ ॥

(તેમનો વૃત્તાંત નીચે મુજબ છે.)

કચ્છદેશમાં આવેલા ખીરસરાનામના ગામમાં હધુનાગાડાગોત્રવાળા કર્મસિંહનામે આવડ વસતા હતા. તેમને કમલાદેનામની સ્ત્રી હતી. તેઓને વિક્રમસંવત ૧૭૩૭ માં વિદ્યાધરનામનો પુત્ર થયો. તે વિદ્યાધરે વૈરાગ્ય પામીને સંવત ૧૭૫૬ માં શ્રીમાન અમરસાગરસુરિજીપાસે દીક્ષા લીધી. એવીરીતે કાગણુસુદી ળીજને દિવસે તેમના દીક્ષાઅવસરે ત્યાંના વીરધોલનામના આવડે મહેલસર કર્યો. ગુરુમહારાજે તેમનું “ વિદ્યાસાગરજી ” નામ પાડ્યું. પછી સંવત ૧૭૬૨ માં આવજુસુદ દશમે ધોલકાનગરમાં તેમને આચાર્યમહત્વી મળી. પછી

સવત ૧૭૬૨ ના કાર્તિકવદી ચોથા જુનનારે મારનામના ગામમાં તેમને ગમ્મનાયકની પદવી મળી તે અનગરે તે મારનામમાં ત્યાંના નડારા ગોત્રવાળા સૌભાગ્યવદનામના ઉત્તમ આનકે ઘણું દ્રવ્ય ખરચીને અકાઈમદોત્સન કર્યો પછી ત્યાંના સઘના આગ્રહથી તે શ્રીવિદ્યાસાગ સ્થરિણ ત્યાં ચતુર્માસ રહ્યા અને ત્યાં વ્યાખ્યાનમાં તેમણે ટીકામહિત નિગેપાવચકનામનું જૈનસ્ત્ર આનકેને મળાવ્યું. ત્યાંની વિહાર કરી તેઓ સવત ૧૭૬૫ માં સુન્તનગરમાં ચતુર્માસ રહ્યા ત્યાં કર્પૂરચંદ્ર સિંઘા નામના ઉત્તમ આનકે તેમની ઘણી ભક્તિ કરી પછી તેમના ઉપદેશથી તે ઉત્તમ આનકે સર્વ ગમ્મના યતિઓને વસ્ત્રો તથા પાત્રો આપી દાન લીધું અને સમસ્ત સવમા તેણે સાંસ્કૃતિપિતૃની યાત્રીઓની પ્રભાવના કરી પછી તે આનકે ત્યાં ચંદ્રપ્રભાસનામીઆદિક પાત્ર જિનપ્રતિભાઓ ભરાવીને તેજ ગુરમહારાજના ઉપદેશથી ત્યાં સુન્તનગરમાંજ સ્થાપન કરી પછી સવત ૧૭૭૩ માં તેઓ અમદાવાદ નગરમાં ચતુર્માસ રહ્યા ત્યાં તેમના ઉપદેશથી વર્તમાનપાગેએ તથા રૂપમણી નામની શ્રાવિકાએ ઘણું દ્રવ્ય ખરચીને સ્વામીવાત્સલ્ય તથા પ્રભાવનાઓ આદિક નર્મકાર્યો કર્યા વળી તેમના ઉપદેશથી ત્યાં ભગવાનદાસ નામના ઉત્તમ આવક શ્રીસભવાનધણ આદિક સાત જિનપ્રતિભાઓ ભરાવી, તથા તેમના ઉપદેશમુજબ સવત ૧૭૭૩ના વૈસાખસુદી પાચમને દિવસે ત્યાં પ્રતિષ્ઠિત કરી પછી તે પરિખ ભગવાનદાસે ચતુર્માસથી તેમના ઉપદેશથી ઘણું દ્રવ્ય ખરચીને સઘ સહિત શ્રીરાત્રુજયતીર્થની યાત્રા કરી પછી તે શ્રીવિદ્યાસાગ સ્થરિણ વિહાર કરાવ્યા એક સમયે પાપજીમાં પરાયર્થ, તથા ત્યાંના સાલવી જ્ઞાતિના ઉત્તમ આવકોના આગ્રહથી તેઓ ત્યાં સવત ૧૭૮૫ માં ચતુર્માસ રહ્યા ત્યાં પૂર્વે થયેલા વિમલ મત્રીશ્વરના વરામાં ઉત્પત્ત થયેલા, તથા પોરવાડજ્ઞાતિના અગ્રેસર વલ્લભદાસનામના ઉત્તમ આવક વસતા હતા. તે ઉત્તમ આવકે તે શ્રીવિદ્યાસાગ સ્થરિણની ઘણા પ્રકારની ભક્તિ કરી તે વલ્લભદાસચેડના માર્ગિકચકનામના પુત્રે જે ગુરમહારાજના ઉપદેશથી ત્યાં ચોવીએ જિનેશ્વરોની પંચપાદ મય ચોવીસ પ્રતિભાઓ ભરાવી, અને તેમના ઉપદેશમુજબ સવત ૧૮૮૫ના માગસરસુદી પાચમને દિવસે તેણે જે પ્રતિભાઓની પ્રતિષ્ઠા કરાવી એવીરીતે આ શ્રીવિદ્યાસાગસ્થરિણએ બીજી પણ ઘણી જિનપ્રતિભાઓની પ્રતિષ્ઠાઓ ઘણાં ગામો અને નગરોમાં ઉપદેશ

દેશને કરાવેલી છે. એવીરીતે ગામગામ વિચરતા તથા ઘણા ભવ્ય-
 જીવોને પ્રતિબોધતાથકા તે શ્રીવિદ્યાસાગરસૂરિજી અનુક્રમે સંવત ૧૭૮૭
 માં પાછા ગુજરાતદેશના પાટકુમાં પધાર્યા. ત્યાં પૂર્વકર્મના સંધોગે
 તેમના શરીરમાં તાવની વ્યાધી ઉત્પન્ન થઈ. ત્યારે આવકોએ મલીને
 તે મારે ઘણા ઉપાયો કર્યા, પરંતુ તેમની તે તાવની વ્યાધિ શાંત
 થઈ નહીં, પછી તેમણે શ્રીઉદયસાગરજી મુનિરાજને સંઘના આશ્રયથી
 ત્યાં સંવત ૧૭૮૭માં કાર્તિકસુદી બીજને દિવસે આશ્રયપદવી આપી
 અને પોતે શુભ ધ્યાનથી કાર્તિકસુદી પાંચમને દિવસે કાળ કરી દેવ-
 લોકે ગય. તેમની આજ્ઞાગુજમ સરસ્વતીનદીને કિનારે તેમનાં
 શરીરનો આશ્રયોએ અગ્નિસંસ્કાર કર્યો. પછી શ્રીમાન ઉદયસાગરજી
 સરિથરજીના ઉપદેશથી ત્યાના સંઘે તેમના શરીરના અગ્નિસંસ્કારની
 જગો ન એક દેરી બંધાવી, તથા ત્યાં સંવત ૧૭૮૬ માં તેમનાં પગલાં
 સ્થાપ્યાં. પછી પાટકુના સંઘે એકઠા થઈને સંવત ૧૭૮૭ માં કાર્તિક
 સુદી પુનેમને દિવસે તે શ્રીઉદયસાગરસૂરિજીને ગચ્છનાયકની પદવી
 આપી. તે સમયે સઘળા સાલવીઓએ મળીને અદ્ભુતમહોત્સવ કર્યો.

॥ ૬૭ ॥ શ્રીઉદયસાગરસૂરિ ॥

(તેમજુ' વૃત્તાંત નીચે મુજબ છે.)

હાલારનામના દેશમાં પૂર્વે શ્રીવર્ધમાનશાહઆદિક ઉત્તમ આયકોએ
 બંધાવેલાં જિનમંદિરોની શ્રેષ્ઠી શોભિતા થયેલા નવાનગરનામના
 નગરમાં શ્રીમાલીની જ્ઞાતિમાં આવરીયાવંશમાં ઉત્પન્ન થયેલા કલ્યા-
 જીનામના આવક વસતા હતા. તેને રૂપ સૌભાગ્ય તથા શીલઆદિક
 ગુણોના સમૂદાયે અત્યંત થયેલી જયવંતી નામે સ્ત્રી હતી. તેઓને
 સંવત ૧૭૬૩ માં ચેત્રસુદ તેરસને દિવસે એક પુત્ર થયો. ત્યારે હર્ષિત
 થયેલા માતાપિતાએ તેનું ઉદયચંદ્ર નામ પાડ્યું. અનુક્રમે ગાદ્યાવસ્થા
 વીત્યાબાદ પિતાએ તેને પાઠશાલામાં અભ્યાસ કરાવ્યો. એવામાં
 દેવધોગે તેના પિતા કલ્યાજીજી કાલધર્મ પામ્યા. પછી નિરાધાર થયેલી
 તે જયવંતીએ પોતાના દૃઢ્યમાં અત્યંત ખેડ લાવતાંથાં કેટલીક
 મુશીબતે તે ઉદયચંદ્રનું પેલણ કર્યું. પછી એક વખતે શ્રીવિદ્યાસાગર-
 સૂરિથરજી વિચરતાથકા તે નવાનગરમાં પધાર્યા. તેમની ધર્મદેશના
 સાંભળીને ધૈરાગ્ય પામેલી તે જયવંતીએ પોતાના સાત વર્ષોની

વયવાળા તે ઉદયચંદ્રપુત્રને ગુરૂમહારાજને સમર્પણ કરી દીક્ષા લીધી. ગુરૂમહારાજ પણ તે બાળકને લેઈને ત્યાંથી વિહાર કરી અન્ય સ્થાનકે ગયા. પછી તે બાળક છતાં પણ પુખ્ત બુદ્ધિવાળો તે ઉદયચંદ્ર અધ્યયન કરતોયકે ગુરૂમહારાજને હવે ઉપજાવવા લાગ્યો. પછી તેને શાળ્ય બાળીને ગુરૂમહારાજે સંવત ૧૭૭૭ માં વૈશાખસુદી સાતમને દિવસે વાગડદેશમાં આવેલા દુર્ધર્મામના ગામમાં દીક્ષા આપી, તથા તેનું ઉદયસાગરજી નામ રાખ્યું. અનુક્રમે તે શ્રીઉદયસાગરમુનિ ગુરૂમહારાજના ચરણોને સેવતાયકા શાસ્ત્રોરૂપી સમુદ્રના પારગામી થયા. પછી સંવત ૧૭૮૩ માં ગુરૂમહારાજે જુજનગરમાં તેમને ઉપાધ્યાયજીની પદવી આપી પછી ગુરૂમહારાજની આજ્ઞાથી દેસાક મુનિઓસહિત તે શ્રી-ઉદયસાગર ઉપાધ્યાયજી જુદા વિહાર કરવા લાગ્યા. એવીરીતે વિચરતાયકા તે શ્રીઉદયસાગરજી ઉપાધ્યાય અનુક્રમે નવાનગરમાં પધાર્યા.

હવે સવત ૧૭૨૫ માં તે હાલારદેશમાં પૂર્વે મેલેઝાનું (મુસલમાનના બાદશાહનું) સૈન્ય આવ્યું હતું. તે વખતે આશાતનાં થવાના ભયથી નવાનગરનાં સઘે ત્યાના જિનમદિરોમાં સ્થાપેલી સઘળી જિનમંદિરોમાં ભોંયરાઓમાં ભડારી મૂકી હતી. અને સઘળાં જિનમંદિરોને તાળાંઓ વાસી બંધ કરવામાં આવ્યાં હતાં. પરંતુ ત્યાં આવેલા તે મેલેઝાએ તાળાંઓ તોડીને તે ખાલી કરેલાં જિનમંદિરોમાં ઘાસઆદિક સામગ્રીઓ ભરી. તે વખતે સઘના ઘણા લોકો પણ તે મેલેઝાના ઉપદ્રવથી ત્યાંથી નાશીને પરદેશોમાં જઈ વસ્યા, ત્યારબાદ તે મેલેઝા ત્યાંથી પાછા ગયાબાદ તે સઘળાં જિનમંદિરો તે વખતના નવાનગરના રાજાએ પોતાને સ્વાધીન કર્યા. અને તે રાજાના હુકમથી રાજના નોકરોએ તે જિનમંદિરોને તાળાં ખારી બંધ કર્યા. એવીરીતે છેક સવત ૧૭૮૭ સુધી તે સઘળાં જિનમંદિરો તેવીજ રીતે બંધ રહ્યાં એવામાં લાલજીગાયના તલકસીનામના એક ઉત્તમ શ્રાવક નવાનગરના રાજાના મત્રાં થયા. તે વખતે ખરતરગજના શ્રીદેવચંદ્રજીનામના મુનિસાહે તે તલકસીમત્રીની મદદથી તે સઘળાં જિનમંદિરો ગજાને વિનનિ કરીને ફીત સઘને સ્વાધીન કરાવ્યાં. પછી તેમણે સવત ૧૭૮૮ ના આવજી સુદી સાતમ ગુરૂવારે જિનમંદિરોની તે જિનમંદિરોમાં ફરીને પ્રતિષ્ઠા કરાવી. નામાં આ શ્રીઉદયસાગરજી પણ વિચરતાયકા નવાનગરમાં પધાર્યા. પૂર્વે મેલેઝાએ ઘણા જાતનાં મંદિરો કરેલાં તે જિનમંદિરોને

દોહને તેમણે તેના જીર્ણોદ્ધાર કરવામાટે તે તલકસીશાહને ઉપદેશ કર્યો. એવીરીતે તે શ્રીમાન્ ઉદયસાગરસુરિજીના ઉપદેશથી તે તલકસીમંત્રો-
 થરે તે જિનમંદિરોના જીર્ણોદ્ધારનું કાર્ય પ્રારંભ્યું, અને તે કાર્યમાં તેણે પચાસહજાર કોરીઓનું ખર્ચ કર્યું. પછી તેજ શ્રીઉદયસાગર-
 સુરિજીના ઉપદેશથી પૂર્વે થયેલા વર્ધમાનશાહના પ્રપૌત્ર વલ્લભજીશાહે
 પણ કચ્છદેશના માંડવીખંદરથી પચાસ હજાર કોરી તે જિનમંદિરોના
 જીર્ણોદ્ધારમાટે તલકસીશાહપર મોકલાવી. એવીરીતે એક લાખ મુદ્રિ-
 કાઓ ખર્ચવાથી તે સઘળા જિનમંદિરોના જીર્ણોદ્ધાર થયો. એવીરીતે
 આ શ્રીઉદયસાગરજીવંતીયગના ઉપદેશથી સંવત ૧૭૬૦ માં તે જિન-
 મંદિરોના જીર્ણોદ્ધાર થયો. હવે પૂર્વે વર્ધમાનશાહના લાખ ચાંપસી-
 શાહની લાજલદેનામની એક પુત્રી હતી. તેણીને લુંકાગચ્છના એક
 આરાવાલ સાથે પરણાવી હતી. પછી તે ચાંપસીશાહ પણ કેટલોક
 સમય વીત્યાબાદ નવાનગર છોડીને કચ્છદેશના માંડવીશહેરમાં જઈ
 વસ્યા. હવે પૂર્વે વર્ધમાનશાહે નવાનગરમાં બધાવેલી એક વિશાળ
 પૌષધશાળા તે લાજલદેવીએ પોતાને સ્વાધીન કરી. ત્યારબાદ લુંકાગ-
 ચ્છના યતિઓ તે પૌષધશાળામાં રહેવા લાગ્યા, અને તેથી અચલ-
 ગચ્છના યતિઓ તે પૌષધશાળામાં પણ પણ રહ શક્તા નહોતા. પછી
 લુંકાગચ્છના તે યતિઓ સાથે તે માટે ઝઘડો કરવાનું અચેગ્ય બન્યું. તે
 તે તલકસીમંત્રીએ સંવત ૧૮૬૪ માં આ શ્રીમાન્ ઉદયસાગરસુરિજીના
 ઉપદેશથી પાંચ હજાર મુદ્રિકાઓ ખર્ચીને નવાનગરમાં એક બીજી
 નવી પૌષધશાળા બધાવી. તે પૌષધશાળામાં અચલગચ્છના યતિઓ
 અતુર્ભાસ્યાદિકમાં નિવાસ કરવા લાગ્યા. પછી એકવખતે તે શ્રીમાન્
 ઉદયસાગરસુરિજી વિચરતાથકા કચ્છદેશના માંડવીખંદરમાં પધાર્યા
 ત્યાં પૂર્વે વળુંવેલા લાલજીગોલના વર્ધમાનશાહના પ્રપૌત્ર વલ્લભજી-
 શાહને કચ્છદેશના રાજાએ કારભારી તરીકે નીમ્યા હતા. તે વલ્લભજી-
 શાહે પોતાના પૂર્વજોને પગલે ચાલીને તે શ્રીમાન્ ઉદયસાગરસુરિજીની
 ઘણી ભક્તિ કરી. (આ અનુસંધાનરૂપ પદ્યાવલીના કર્તા શ્રીસાનસાગ-
 રજી કહે છે કે,) એક દિવસે મારા મહેરા ગુરુભાઈ શ્રીદર્શનસાગરજીએ
 તે વલ્લભજીશાહનીપાસે પૂર્વે શ્રીમાન્ અમરસાગરસુરિજીએ રચેલા
 “ શ્રીવર્ધમાનપદ્મસિંહચરિત્ર ” નામના ગ્રંથનો પૃતાંત કહી
 સંભળાવ્યો. તે સાંભળી હર્ષથી પ્રકુલિત થયેલી આંખોવાળા, તથા
 નેમચિત થયેલાં શરીરવાળા તે વલ્લભજીશાહે કહ્યું કે હું પૂજા ! તે

શ્રીમાન્ વર્ધમાનશાહચોઠ માતા પરદાન થાય છે, કેમકે હું તેમને પ્રપૌત્ર છું. માટે હું માતા તે પરદાનનું ચરિત્ર સાંભળવાને ઈચ્છું છું. કારણકે તે ચરિત્ર સાંભળવાને મારા દ્વંધમાં મહોદી ઉત્કંઠા થયેલી છે. પછી તે વલ્લભજીમંત્રીએ તે ચરિત્ર સંભળાવવામાટે શ્રીઉદયસાગરજીસૂરીયરજીને વિનંતિ કરી. ત્યારે તે આચાર્યમહારાજે તેના મનને આનંદ પમાડવામાટે કહ્યું કે, હવે આવતીકાલથી વ્યાખ્યાનમાં અમે તેજ શ્રીવર્ધમાનપદ્મસિંહનું ચરિત્ર વાંચીશું. તે સાંભળી ખુશી થયેલા તે વલ્લભજીશાહ પોતાને ઘેર ગયા.

પછી પ્રભાતમાં પોતાની માતા સોહાગદે સહિત તે વલ્લભજીશાહ ગુરૂ મહારાજના શ્રુષ્ઠી તે ચરિત્ર સંભળવા માટે ઉપાશ્રયે આવ્યા. તે વલ્લભજીશાહની સ્ત્રી કુંઅરબાઈ, કે જે રૂપ તથા આભૂષણોઆદિકંથી શોભિતી થયેલી જાણે બીજી દેવાંગના હોય નહીં! એવી તે પોતાના બાલપુત્ર લાલચંદ સહિત ત્યાં તે ચરિત્ર સાંભળવાને હર્ષથી ત્યાં આવ્યાં, તથા રૂપાના તંડુલોની સાર્થીએ પૂરીને તેણીએ ગુરૂ મહારાજને વધાવ્યા. વળી તે વખતે પદ્મસિંહ નામના પ્રપૌત્રો જેઠાશા તથા ગોવિંદજીશાહ આદિક પછુ પોતાના પુત્ર એંગારશાહ તથા અમરચંદશાહઆદિક સાથે તે ચરિત્ર સાંભળવાને ત્યાં ઉપાશ્રયે આવ્યા. બીજા પછુ જયચંદ્રઆદિક લાલજીગોત્રના માણસો પોત પોતાના કુટુંબો સહિત, તેમ બીજા પછુ સંઘના ઘણા માણસો તે ચરિત્ર સાંભળવાને ત્યાં આવવા લાગ્યા. ગુરૂમહારાજે પછુ મધુર સ્વરથી અર્થ સાથે તે ચરિત્ર વાંચવા માંડ્યું. પછી જેમ જેમ ગુરૂ મહારાજ તે ચરિત્રના કાવ્યોનો અર્થ સંભળાવવા લાગ્યા, તેમ તેમ કુંઅરબાઈ તથા વલ્લભજીશાહના શરીરમાં હર્ષના સમુદ્ધી રોમાંચ ઉદ્ભાસ પામવા લાગ્યાં. પદ્મસિંહજીશાહના પ્રપૌત્રો આદિક તથા બીજા પછુ લાલજીગોત્રના સઘળા મનુષ્યો તે ચરિત્ર સાંભળીને ઘણા હર્ષ પામ્યા. એવીરીતે એક માસખુધી વાર્યાને ગુરૂમહારાજે તેઓને તે ચરિત્ર સંપૂર્ણ સંભળાવ્યું, તથા વલ્લભજીશાહે પછુ એક માસપર્યંત તે વ્યાખ્યાન સાંભળનારા સર્વ લોકોને હારેશાં શ્રીફલ, મુખરીઆદિકની પ્રભાવનાઓ આપી. પછી તે ચરિત્ર સંપૂર્ણ થયાવા; કુંઅરબાઈએ હાથ ભેરીને ગુરૂમહારાજને વિનંતિ કરી કે, હે શ્રીપૂજ્યજી! મારા તે મહાપુણ્યશાલી સસરાઓનું આ ચરિત્ર સાંભળીને હું હર્ષના

સમૂહથી અત્યંત ઉદ્વેગિત થયેલી છું. ફક્ત એક પરોપકાર કરવામાંજ તત્પર એવા તે પૂજ્ય શ્રીમાન કલ્યાણસાગરસૂરિશ્રીએ અમારા પર મુખથી ન વર્ણવેલા જાણ્ય, એવો ઉપકાર કરેલો છે. વળી આપસાહેબે સભાળાવેલું આ અમારા વડિલોતું ચરિત્ર સંસ્કૃત કાવ્યખંડ છે. અને તેથી સંસ્કૃતભાષાના જ્ઞાતિવિના હું તે ચરિત્ર વાંચવાને અસમર્થ છું, માટે મારા પર કૃપા કરીને તે મહાન ઉપકારી એવા શ્રીમાન કલ્યાણસાગરસૂરિશ્રીએ આપસાહેબ રાસ રચો ? કે જેથી તે રાસ વાંચીને હું મારો મનોરથ સંપૂર્ણ કરું. તે સાંભળી વલ્લભશાહે પણ પોતાની સ્ત્રીના તે વિચારને અનુમોદન આપી ગુરુમહારાજને વિનંતિ કરી કે, હે પૂજ્ય ! આપસાહેબ કૃપા કરીને આપની આ આવિકાનો મનોરથ સફળ કરે ? એવીરીતે વિનંતિ કરવાથી તે શ્રીઉદયસાગરસૂરિશ્રીએ વલ્લભશાહના આગ્રહથી લાલણ્યવશના કુલગુરુ (વધવંચા) મોહનકૃપણનામના મહાત્માને, તથા કુંનડાશનામના ચારણને બોલાવ્યા. ત્યારે તેઓ બન્ને હૃદય પામીને પોતપોતાના પૂર્વજીએ રથેસા ભાષાખંડ વર્ધમાનપ્રખંડ તથા કાંબોની પાંચીઓ પોતાની સાથે લઈને ત્યાં (માંડવીમંડરમાં) આવ્યા. ત્યારે વલ્લભશાહે પણ હર્ષિત થઈને તેઓ બન્નેને પાંચસો પાચસો મુદ્રિકાઓ ધનામમાં આપી. પછી ગુરુમહારાજ શ્રીઉદયસાગરસૂરિશ્રીએ શ્રીઅમરસાગરસૂરિશ્રીએ રથેલી અનુસધાનરૂપ અચલગચ્છની મોહાલી પટ્ટાવલી, વઈવચાએ રથેસો વર્ધમાનપ્રખંડ, ચારણે રથેસો કવિતો, તથા તેઓના કાવ્યખંડ સંસ્કૃત ચરિત્રઆદિકનો સાર એકઠો કરીને સવત ૧૮૦૨ ના આશ્વિનમુદ છત્રને દિવસે ગુજરાતીભાષામાં ઢોહાઓ તથા વિવિધ રાગોની ઢાંસો રચીને તે શ્રીકલ્યાણસાગરસૂરિશ્રીના રાસ સંપૂર્ણ કર્યાં. પછી તે કુંબરમાઠ પણ પોતાની સાહેલીઓ સાથે મધુરનરથી તે રાસ વાંચનાંથઈ હોમશાં આનંદનો સમૂહ અનુભવવા લાગ્યા એવી રીતે મહારા તે પ્રભાવિત ગુરુમહારાજ શ્રીઉદયસાગરસૂરિશ્રીએ સનાતનપંચાસિકા, કલ્પસત્રલવૃત્તિ, તથા આવકન્નતકથાઆદિક ત્રયો પણ રચેલા છે. એવીરીતે મારા તે ગુરુમહારાજ શ્રીઉદયસાગરસૂરિશ્રી સાંપ્રતકાલે (આ પટ્ટાવલી રચાણી તે સમયે) પોતાના ચરણેથી પૃથ્વીમંડલને યવિત્ર કરતાથકા વિચરે છે. હવે તે શ્રીમાન ઉદયસાગરસૂરિશ્રીના ઉપાધ્યાયપદે સ્થાપેલા ચાર ગિઓ છે તેઓમાં પહેલા શ્રીકીર્તિસાગરશ્રી, બીજા શ્રીદર્શનસાગરશ્રી, ત્રીજા શ્રીજ્ઞાનસાગરશ્રી,

શ્રીમાન વર્ધમાનશાહશેઠ મારા પરદાદા થાય છે, કેમકે હું તેમના પ્રપૌત્ર છું. મારે હું માગ તે પરદાદાનું ચરિત્ર સાંભળવાને ઈચ્છું છું, કારણકે તે ચરિત્ર સાંભળવાને મારા દૃઢ્યમાં મહોદ્દી ઉત્કંઠ થયેલી છે. પછી તે વલ્લભજીમંત્રીએ તે ચરિત્ર સંભળાવવામાટે શ્રીઉદયસાગરજીસૂરીશ્વરજીને વિનંતિ કરી. ત્યારે તે આચાર્યમહારાજે તેના મનને આનંદ પમાડવામાટે કહ્યું કે, હવે આવતીકાલથી વ્યાખ્યાનમાં અમે તેજ શ્રીવર્ધમાનપદ્મસિંહનું ચરિત્ર વાંચીશું. તે સાંભળી ખુશી થયેલા તે વલ્લભજીશાહ પોતાને ઘેર ગયા.

પછી પ્રભાતમાં પોતાની માતા સોહાગદે સહિત તે વલ્લભજીશાહ ગુરૂ મહારાજના મુખથી તે ચરિત્ર સંભળવા માટે ઉપાશ્રયે આવ્યા. તે વલ્લભજીશાહની સ્ત્રી કુંવરબાઈ, કે જે રૂપ તથા આભૂષણોઆદિકથી શોભિતી થયેલી જાણે બીજી દેવાંગના હોય નહીં! એવી તે પોતાના બાલપુત્ર લાલચંદ સહિત ત્યાં તે ચરિત્ર સાંભળવાને હર્ષથી ત્યા આવ્યાં, તથા રૂપાના તંડુલોથી સારીએ ખૂરીને તેણીએ ગુરૂ મહારાજને વધાવ્યા. વળી તે વખતે પદ્મસિંહ નામના પ્રપૌત્રો જેમશા તથા ગોવિંદજીશાહ આદિક પણ પોતાના પુત્ર ખેંગારશાહ તથા અમરચંદશાહઆદિક સાથે તે ચરિત્ર સાંભળવાને ત્યાં ઉપાશ્રયે આવ્યા. બીજા પણ જયચંદ્રઆદિક લાલજીગોત્રના માણસો પોત પોતાના કુટુંબો સહિત, તેમ બીજા પણ સંઘના ઘણા માણસો તે ચરિત્ર સાંભળવાને ત્યાં આવવા લાગ્યા. ગુરૂમહારાજે પણ મધુર નવરથી અર્ધ સાથે તે ચરિત્ર વાંચવા માંડ્યું. પછી જેમ જેમ ગુરૂ મહારાજ તે ચરિત્રના કાવ્યોનો અર્ધ સંભળાવવા લાગ્યા, તેમ તેમ કુંવરબાઈ તથા વલ્લભજીશાહના શરીરમાં હર્ષના સમુદ્બધી રોમાંચ ઉદ્ભાસ પામવા લાગ્યાં. પદ્મસિંહજીશાહના પ્રપૌત્રો આદિક તથા બીજા પણ લાલજીગોત્રના સઘના મનુષ્યો તે ચરિત્ર સાંભળીને ઘણા હર્ષ પામ્યા. એવીરીતે એક માસસુધી વાર્યીને ગુરૂમહારાજે તેઓને તે ચરિત્ર સંપૂર્ણ સંભળાવ્યું, તથા વલ્લભજીશાહે પણ એક માસપર્યંત તે વ્યાખ્યાન સાંભળનારા સર્વ લોકોને હૃદયમાં શ્રીફલ, સુખડીઆદિકની પ્રભાવનાઓ આપી. પછી તે ચરિત્ર સંપૂર્ણ થયાબાં કુંવરબાઈએ જેડીને ગુરૂમહારાજને વિનંતિ કરી કે, હે શ્રીપુન્યજી ! મારા તે મહાપુણ્યશાલી સસરાઓનું આ ચરિત્ર સાંભળીને હું હર્ષના

શુભહારાજે સંવત ૧૮૦૮માં ઉપાધ્યાયજીની પદવી આપી. પછી એક સમયે તે શ્રીદર્શનસાગર ઉપાધ્યાયજી વિચરતાથકા મુરતનગરમાં પધાર્યા ત્યાં તેમણે ઉત્તમ શ્રાવક એવા ગતાલસાહુના પુત્ર સકલ-ચંદ્રની પ્રેરણાથી સંવત ૧૮૨૭ માં “શ્રી આદિનાથજીનો રાસ” નામનો ગુજરાતી ભાષાની મનોહર કવિતાઓવાળો એક ગ્રંથ રચ્યો. હવે પૂર્વે શ્રીરત્નસાગરમહોપાધ્યાયજીના પ્રશિષ્ય વૃદ્ધિસાગરજીના શિષ્ય શ્રીહીરસાગરજી ઉપાધ્યાયજીએ પોતાના દાદા શુદ્ધ મેઘસાગરજીની આજ્ઞાથી સાધુપદ્મા તે શ્રીદર્શનસાગર ઉપાધ્યાયજી પાસે ભૂષા-પિંગલગ્રંથનો અભ્યાસ કર્યો હતો તે શ્રીહીરસાગરઉપાધ્યાયજી ગ્રંથ-મધીજ ગુજરાતી ભાષાની કવિતાઓ રચવામાં નિપુણ હતા, અને તેઓએ પૂર્વે પોતાના શુદ્ધ પછુર્નરૂપ ચોદાલીયાં રચ્યાં હતા. વળી તે શ્રીદર્શનસાગર ઉપાધ્યાયજીએ ચોવીસે ઇનેચરોનાં રતવનો આદિક ઘણો રતવનો રચેલાં છે.

હવે કચ્છદેશના વાગડનામના પ્રાંતમાં આવેલાં આધેઝ નામના ગામમાં એક નાનચાંદ્રનામનો શ્રાવક વસતો હતો. તેણે સંવત ૧૮૦૭ની સાતમાં શ્રીમાન ઉદયસાગરમુરિજીપાસે દીક્ષા લીધી હતી. ત્યારે શુભહારાજે તેમણે “ જ્ઞાનસાગરજી ” નામ રાખ્યું હતું. પછી સંવત ૧૮૧૩ માં શુભહારાજે તેમને ઉપાધ્યાયજીની પદવી આપી. અત્યંત અભ્યાસ કર્યાબાદ તે શ્રીજ્ઞાનસાગરઉપાધ્યાયજી સરકૂતભાષાના વ્યાકરણઆદિક શાસ્ત્રોમાં નિપુણ થયા. અને તેથી સહજસાગરઆદિક અનેક મુનિઓએ તેમની પાસે વ્યાકરણ તથા પિંગલઆદિક શાસ્ત્રોનો અભ્યાસ કર્યો. પછી તે શ્રીસહજસાગરજીએ તે શ્રીજ્ઞાનસાગરઉપાધ્યાયજીની પ્રેરણાથી “ ગુર્વાવલીરતવન ” નામનો ગ્રંથ ગુજરાતી ભાષામાં રચ્યો. એવીરીતે મે જ્ઞાનસાગરજીએ અનુસંધાનરૂપ શ્રીમાન અચલગજીની આ પદ્મવલી શુભહારાજ શ્રીમાન ઉદયસાગરમુરિજીની આજ્ઞાથી સંવત ૧૮૨૮ માં મુરતનામના નગરમાં રચી છે.

હવે કચ્છદેશમાં આવેલા મુંદરાનામના નગરમાં આશવાલજ્ઞાતિમાં વડોરાગોત્રનો હરસી નામે શ્રાવક વસતો હતો. પછી એક વખતે તે શ્રીઉદયસાગરમુરિજી વિહાર કરતાથકા તે મુંદરાનામના નગરમાં પધાર્યા. ત્યારે ત્યાંના સઘે તેમનો આદરપૂર્વક પ્રવેશમહોત્સવ કર્યો. પછી શુભ-હારાજની વૈરાગ્યરસવાળી મધુર દેશના સાંલગીને વૈરાગ્ય ઉત્પન્ન

અને ચોથા શ્રીબુદ્ધિસાગરજી છે. હવે અહીં પ્રસંગોપાત તે ઉપાધ્યાયોનો પણ સક્ષિપ્ત વૃત્તાંત લખુ છું.

ખસાતમાં શ્રીમાલીજાતિનો સોમચંદ્ર નામે એક શ્રાવક વસતો હતો તેના કીર્તિચંદ્ર નામના પુત્રે વેરાગ્યથી સવત ૧૭૯૮ માં શ્રીમન્ ઉદયસાગરચરિત્રની પાંચે દીક્ષા લીધી પછી સવત ૧૮૦૩ માં ગુરુમહારાજે વડીદીક્ષા દત્તી વેળાએ તેનું કીર્તિસાગર નામ પાડ્યું પછી અનુક્રમે શાસ્ત્રોનો અભ્યાસ કર્યાબાદ તે શ્રીકીર્તિસાગર મુનીને ગુરુમહારાજે સવત ૧૮૦૫માં ઉપાધ્યાયપદ આપ્યું.

હવે કચ્છદેશમાં આવેલા નલીયાનામના ગામમાં દેવગકરનામે ઓદિચજાતિનો એક બ્રાહ્મણ વસતો હતો. તે બ્રાહ્મણ તે ગામના આગકોને વિદ્યા અભ્યાસ કરાવતોયકો પોતાની આટનિકા થવાવતો હતો. તે બ્રાહ્મણ બુદ્ધિવાન હોવાથી ગુરુરાત્રી તથા કચ્છી ભાષાની કવિતાઓ રચીને તથા કથા ન્યાયિક સભજાવીને તે ગામના લોકોને ખુશી કરતો હતો એવામાં એક વખતે તેની યુવતી સ્ત્રી તાવની બિભારીથી મરણ પામી, અને તેથી એણે ધર્મ ગણેણે તે બ્રાહ્મણ ગભરાવા લાગ્યો. એવામાં એક સમયે શ્રીમાન્ ઉદયસાગરચરિત્ર વિહાર કરતાયમ તે નલીયાગામમાં પધાર્યા. ત્યારે તે ગામના માવકોએ મમદને અનુસરી તેમનો ત્યાં પ્રવેશમાદોનસવ કર્યા પછી ત્યાંના માવકોના આમદુથી તે ગુરુમહારાજ ત્યાં મારાફમણ રહ્યા એવામાં એક વખતે તે દેવગકર બ્રાહ્મણ પણ ત્યાં ગુરુમહારાજ પામે આવી ચડ્યો, અને પોતાના રચેલા ભાષામદ્દ કાળ્યો તેણે ગુરુમહારાજને મભજાવ્યાં. ગુરુમહારાજે પણ તેને ચાસતી દગી ભાષાની કવિતાઓ રચવાની મંજિરાળા તથા બુદ્ધિવાન બોલે ખુશી થઈ વૈરાગ્યનો ઉપદેશ આપ્યો. એવીરીતે ગુરુમહારાજે આપેલા વૈરાગ્યચાળા ઉપદેશને માંભજીને પ્રથમથીજ પોતાની સ્ત્રીના મરણથી ગભરાયમાં પડેલા તે દેવગકર બ્રાહ્મણ વિશેષ રીતે સસારથી ઉદ્ધિન થયો, અને તેથી તેણે સવત ૧૮૦૩ ના પાપમુદ તેરમને દિવસે ગુરુમહારાજ પામે દીક્ષા લીધી, તથા ગુરુમહારાજે તેનું ‘મૌનસાગરજી’ નામ પાડ્યું. અનુક્રમે શાસ્ત્રોનો અભ્યાસ કર્યાબાદ તે શ્રીમૌનસાગરમુનિ નામની કવિત્વગાંધિથી લોકોના મનને ખુશી કરાવતા ગુરુમહારાજના દરબમાં આનંદ ઉપજાવવા લાગ્યા પછી તે શ્રીમૌનસાગરમુનિજીને

ગુરૂમહારાજે સંવત ૧૮૦૮માં ઉપાધ્યાયજીની પદવી આપી. પછી એક સમયે તે શ્રીદર્શનસાગર ઉપાધ્યાયજી વિચરતાથકા સુરતનગરમાં પધાર્યા. ત્યાં તેમણે ઉત્તમ આવક એવા ગણાવવામાં પુત્ર સદાચારની પ્રેરણાથી સંવત ૧૮૨૭ માં “શ્રી આદિનાથજીનો રાસ” નામનો ગુજરાતી ભાષાની મનોહર કવિતાઓવાળો એક ગ્રંથ રચ્યો. હવે પૂર્વે શ્રીરત્નસાગરમહોપાધ્યાયજીના પ્રસિદ્ધ વૃદ્ધિસાગરજીના શિષ્ય શ્રીહીરસાગરજી ઉપાધ્યાયજીએ પોતાના દાદા ગુરૂ મેઘસાગરજીની આજ્ઞાથી સાધુપદ્મામાં તે શ્રીદર્શનસાગર ઉપાધ્યાયજી પાસે ભાષા-પિંગલપદ્યનો અભ્યાસ કર્યો હતો તે શ્રીહીરસાગરઉપાધ્યાયજી ગ્રંથ-મધીજ ગુજરાતી ભાષાની કવિતાઓ રચવામાં નિપુણ હતા, અને તેઓએ પૂર્વે પોતાના ગુરૂના વર્ણનરૂપ ચૈત્રાલીલાં રચ્યાં હતા. વળી તે શ્રીદર્શનસાગર ઉપાધ્યાયજીએ ઓવીસે ઇનેચેરાનાં સ્તવનો આદિક ઘણો સ્તવનો રચેલાં છે.

હવે કચ્છદેશના વાગડનામના પ્રાંતમાં આવેલાં આધેસાં નામના ગામમાં એક નાનચાદનામનો આવક વસતો હતો. તેણે સંવત ૧૮૦૭ની સાલમાં શ્રીમાન્ ઉદયસાગરસૂરિજીપાસે દીક્ષા લીધી હતી. ત્યારે ગુરૂમહારાજે તેમણે “ જ્ઞાનસાગરજી ” નામ રાખ્યું હતું. પછી સંવત ૧૮૧૩ માં ગુરૂમહારાજે તેમને ઉપાધ્યાયજીની પદવી આપી. અનુક્રમે અભ્યાસ કર્યાબાદ તે શ્રીજ્ઞાનસાગરઉપાધ્યાયજી સંસ્કૃતભાષાના વ્યાકરણઆદિક શાસ્ત્રોમાં નિપુણ થયા. અને તેથી સહજસાગરઆદિક અનેક મુનિઓએ તેમની પાસે વ્યાકરણ તથા પિંગલઆદિક શાસ્ત્રોનો અભ્યાસ કર્યો. પછી તે શ્રીસહજસાગરજીએ તે શ્રીજ્ઞાનસાગરઉપાધ્યાયજીની પ્રેરણાથી “ ગુર્વાવલીસ્તવન ” નામનો ગ્રંથ ગુજરાતી ભાષામાં રચ્યો. ઓવીરીતે એ જ્ઞાનસાગરજીએ અનુસંધાનરૂપ શ્રીમાન્ અચલગંગાજીના પદાવલી ગુરૂમહારાજ શ્રીમાન્ ઉદયસાગરસૂરિજીની આજ્ઞાથી સંવત ૧૮૨૮ માં સુરતનામના નગરમાં રચી છે.

હવે કચ્છદેશમાં આવેલા ગુરૂનામના નગરમાં ચોરાવાલજ્ઞાતિમાં પડોરાગોત્રનો હરસી નામે આવક વસતો હતો. પછી એક વખતે તે શ્રીઉદયસાગરસૂરિજી વિહાર કરતાથકા તે ગુરૂનામના નગરમાં પધાર્યા. ત્યારે ત્યાંના સઘે તેમને આદરપૂર્વક પ્રવેશમહોત્સવ કર્યો. પછી ગુરૂ-મહારાજની વૈરાગ્યરસવાળી મધુર દેશના સાંભળીને વૈરાગ્ય ઉત્પન્ન

થવાથી તે હરસી આવકે સંવત ૧૮૧૧ માં દીક્ષા લીધી. તથા સંવત ૧૮૧૫ માં તેમને ઉપાધ્યાયજીની પદવી મળી. દીક્ષાવેળાએજ ગુરુ મહારાજે તેમનું “બુદ્ધિસાગરજી” નામ રાખ્યું હતું. હાલમાં (આ અનુસંધાનરૂપ પદાવલીની રચના સમયે) તે શ્રીબુદ્ધિસાગર ઉપાધ્યાયજી શાસ્ત્રોનો અભ્યાસ કરતાથકા વિચરે છે. એવી રીતે અંચલગચ્છની અધિષ્ઠાપિકા શ્રોમતી મહાકાલીદેવીની કૃપાથી અનુસંધાનરૂપ આ પદાવલી સંપૂર્ણ થઈ.

પદાવલીયં ગુરુભવિતરૂપાં—ચલાચ્ચગચ્છીયમુર્નીદ્રવર્ચ્યૈઃ ॥

વિવર્ધ્યમાનાથ પરંપરાયાં । ચિરં સદા નંદતુ પઠ્યમાના ॥ ૧ ॥

અર્થ:—(પોતાના) ગુરુઓની ભક્તિ દર્શાવવારૂપ આ પદાવલી અંચલગચ્છના ઉત્તમ યુનીયરોથી હુલ્લુ આગળ પછુ ગચ્છ પરંપરામાં વૃદ્ધિ પામતીથકી તથા વંચાતીથકી હમેશાં ઘણા કાળમુધી સમૃદ્ધિ પામે ? ॥ ૧ ॥

એવીરીતે શ્રીમાન્ જ્ઞાનસાગરઉપાધ્યાયજી ગુરુસેવામાં તત્પર થયાથકા આ પૃથ્વીપર વિચરે છે.

॥ એવીરીતે શ્રીમાન્ અંચલગચ્છના નાયક ભક્ષરક પુરંદર શ્રીમાન્ ઉદયસાગરમુરીયરજીના શિષ્ય શ્રીજ્ઞાનસાગરઉપાધ્યાયજીએ રચેલી અનુસંધાનરૂપ શ્રીમાન્ અંચલગચ્છની મુદ્રાટી પદાવલી સંપૂર્ણ થઈ.

જે પ્રતિપરથી આ પદાવલીનું આ ગુજરાતી ભાષાંતર દરવામાં આવ્યું છે, તે મૂળપ્રતિ સંવત ૧૮૬૩ ના માગસરમુદ નામને દિવસે નાગોદનગરમાં સાચીદરજ્ઞાતિના શ્રાવણ લઈવા સમયદ્રે લખેલી છે. તે ઘણા કાળમુધી સમૃદ્ધિ પામે. તે લેખક લઈએ કહે છે કે—

જેવું પ્રાચીન લખેલી પ્રતિમાં મેં જોયું, તેવું લખ્યું છે. તેમાં જે કંઈ શુદ્ધ અશુદ્ધ હોય, તે તેમારે મારાપરદોષદોષો નહીં ॥ મીરસ્તુ ॥

હવે ઉપર વર્ણવેલી પદ્માવલીના અનુસધાન રૂપ વિક્રમ સંવત ૧૯૮૪ માં મુનિધર્મસાગરજીએ રચેલી શ્રીઅચલગચ્છની પદ્માવલીના પ્રારભ કરે છે.

॥ ૬૮ ॥ શ્રીકીર્તિસાગરસૂરિઃ ॥

(તેમને વૃત્તાંત નીચે મુજબ છે.)

કચ્છદેશમાં આવેલા દેસલપુર નામના ગામમાં આશાયાળ જ્ઞાતિના શાહુ માલસી નામના આવક વમતા હતા. તેમને આસખાઇ નામે સ્ત્રી હતી. તેઓને ત્યાં સવત ૧૯૯૬ માં કુંવરજી નામના પુત્રનો જન્મ થયો. તે કુંવરજી સવત ૧૮૦૪ માં શ્રીકિંદયસાગરસૂરિજીના આવકપત્રે શિષ્ય થયા. ત્યારપછી સંવત ૧૮૦૯ માં માંડવીબદરમાં તેમને દીક્ષા આપવામાં આવી, અને તેમણે કીર્તિસાગરજી નામ રાખવામાં આવ્યું. તથા સંવત ૧૮૨૩ માં સુરતનગરમાં તેમને આચાર્યપદવી મળી. તે વખતે ત્યાંના શેઠ યુસાલચંદ તથા ભૂખણદાસે મળીને છ હજાર રૂપિયાનું ખર્ચ કરી મહોત્સવ કર્યો. ત્યારબાદ સંવત ૧૮૩૬ માં આશુ શુદ્ધ ના અળરનગરમાં તેમને ગચ્છરાની પદવી મળી. તથા સવત ૧૮૪૩ ના ભાદરવા સુદી છઠ્ઠા દિવસે સર્વ મળી ૪૮ વર્ષોનું આયુષ ભોગવી સુરતનગરમાં રવર્ગ ગયા.

॥ ૬૯ ॥ શ્રીપુણ્યસાગરસૂરિઃ ॥

(તેમણે વૃત્તાંત નીચે મુજબ છે.)

ગુજરાતદેશમાં આવેલા વડોદરા નામના નગરમાં પારવાડજ્ઞાતિના શા. શમસી નામે આવક વમતા હતા. તેમને મીઠીબાઈ નામે સ્ત્રી હતી. તેઓને ઘેર સવત ૧૮૧૭ માં પાનાચંદજી નામના પુત્રનો જન્મ થયો. તે પાનાચંદજી સવત ૧૮૨૪ માં શ્રીકીર્તિસાગરસૂરિજીના આવકપત્રે શિષ્ય થયા. પછી સંવત ૧૮૩૩ માં કચ્છ ભુજપુર ગામમાં તેમને દીક્ષા આપવામાં આવી, અને તે સમયે તેમણે પુણ્યસાગરજી નામ રાખવામાં આવ્યું. પછી સવત ૧૮૪૩ માં સુરતરાહુરમાં તેમને આચાર્યપદ તથા ગચ્છરાપદ મળ્યાં. તે વખતે ત્યાંના શેઠ લાલચંદ, ઘણું દાન્ય ખરીદી મહોત્સવ કર્યો. ત્યારબાદ સંવત ૧૮૯૦ ના કાર્તિક-

મુદી ૧૩ ના દિવસે સર્વ મળી ત્રેપત વર્ષનું આશુપ લોગવી પાટણ-
નગરમાં સ્વર્ગે ગયા.

॥ ૭૦ ॥ શ્રીરાજેન્દ્રસાગરસૂરિઃ ॥

આ શ્રીરાજેન્દ્રસાગરસૂરિજીનો જન્મ સુરતનગરમાં થયો હતો,
તથા સંવત્ ૧૮૬૨ માં માંડવીશહેરમાં સ્વર્ગે ગયા.

॥ ૭૧ ॥ શ્રીમુક્તિસાગરસૂરિઃ ॥

(તેમનું વૃતાંત નીચે મુજબ છે.)

માસવાદેશમાં આવેલી ઉજ્જવની નામની નગરીમાં ઓશવાળ
જ્ઞાતિના શા. ખીમચંદ નામે શેઠ વસતા હતા. તેમને ઉમેદખાણ નામે
સ્ત્રી હતી. તેઓને ત્યાં સંવત્ ૧૮૫૭ માં મોતીચંદજી નામના પુત્રનો
જન્મ થયો; તેમણે સંવત્ ૧૮૬૭ના વૈશાખ મુદી ત્રીજને દિવસે
શ્રીરાજેન્દ્રસાગરસૂરિજીની પાસે દીક્ષા લીધી, તથા તેમનું મુક્તિસા-
ગરજી નામ રાખ્યું. ત્યારમાદ સંવત્ ૧૮૬૨ ના વૈશાખ મુદી બારસને
દિવસે પાટણમાં તેમને આચાર્યની તથા ગચ્છનાયકની પદવી મળી.
તે સમયે ત્યાંના શેઠ નથુ ગોકુળજીએ ઘણું દ્રવ્ય ખરચી મહોત્સવ
કર્યો. પછી વિહાર કરતાથકા તેઓ સંવત્ ૧૮૬૩ માં પાલીતાણામાં
પધાર્યા. ત્યાં શેઠ ખીમચંદ મોતીચંદે શત્રુજયપર મહોદી ટુંક પધાવી
હતી, તથા સાતસો જિનપ્રતિમાઓ બસાવી હતી. તે સર્વ પ્રતિમા-
ઓની આચાર્યશ્રીએ અજનશક્તિ કરીને પ્રતિષ્ઠા કરાવી પછી
ત્યાંથી વિહાર કરી તેઓ કચ્છદેશમાં આવેલા નર્સિનપુર (નલીયા)
નામના ગામમાં પધાર્યા. ત્યાં લઘુ ઓશવાળ જ્ઞાતિના નાગડાગોત્રવાળા
શેઠ નરસી નાથા નામના ધનાઢ્ય વ્યાપારી વસતા હતા. તે શેઠે
ત્યાં ઓચંદ્રપ્રભુજીનું જિનમંદિર બંધાવ્યું હતું. તે જિનમંદિરમાં
સંવત્ ૧૮૬૭ના મહાસુદી પાંચમને દિવસે આ આચાર્ય મહારાજે
મૂલનાયક ચંદ્રપ્રભુ વિગેરે જિનપ્રતિમાઓની પ્રતિષ્ઠા કરાવી. વળી
તેમના ઉપદેશથી તે ધનાઢ્ય તથા ઉદાર શેઠે સમસ્ત વીસા તથા
દશાઓશવાળની જ્ઞાતિમાં દરેક ઘરદીઠ સાકરબરેલી એકેડી થાળી
અકેડા રૂપિયાની પ્રભાવના કરી, જે મેળાઓ કરીને આવન
ગામના મહાજનોને જમાવ્યા. વળી તે શેઠે તેમના ઉપદેશથી શત્રુ-

જયપર તપર મહોદી દુક બંધાવીને તેમાં જિનપ્રતિમાઓની પ્રતિષ્ઠા કરાવી, તથા પાલીતાણામાં વિશાલ ધર્મશાળા બંધાવી. નલીયાના દેરાસરમાં રૂપાના કમાડ કરાવ્યાં, તેમજ સુથરી ગામમાં શ્રીદ્યુતકલ્પોલ-પાર્શ્વનાથજીના દેરાસરમાં રૂપાના કમાડો ચડાવ્યાં, અને નલીયામાં દાનશાળા સ્થાપી પછી તે આચાર્યમહારાજ ત્યાંથી વિહાર કરી ભુજપુરમાં પધાર્યા. ત્યાંના વીસાઓસવાળ જ્ઞાતિના ધનાઢ્ય શેઠ શા. ચાંપસી હીમસીએ સવત ૧૮૯૭ માં તેમના ઉપદેશથી એક જિન-પ્રાસાદ બંધાવ્યો, અને તેમાં તે સાલના ફાગણસુદી ત્રીજના દિવસ શ્રીચિંતામણીપાર્શ્વનાથજી આદિ જિનપ્રતિમાઓની પ્રતિષ્ઠા કરાવી. ત્યાંથી વિહાર કરી તેઓ રાજનગરમાં પધાર્યા, અને ત્યાંથી વિચરી તેઓ ખસાત પાસે વટાવરા નામના ગામમાં પધાર્યા, અને ત્યાં ઓગાડીપાર્શ્વનાથજીના ખિંબની પ્રતિષ્ઠા કરાવી. ત્યાંથી વિહાર કરી તેઓ કન્ધદેરામાં આવેલા જમ્ખીબદરમાં પધાર્યા ત્યાં તેમના ઉપ-દેશથી શેઠ છવરાજ રતનસીએ સુદર જિનપ્રાસાદ બંધાવ્યો હતો. તેમાં સવત ૧૯૦૫ ન મહાગુદી પાચમના દિવસે તેમણે શ્રીમહા-વીરમજુની પ્રતિમાની પ્રતિષ્ઠા કરાવી. વળી તેમના ઉપદેશથી તે શેઠે ત્યાં ત્રણ લાખ કેરી ખરચીને પુસ્તકોનો જ્ઞાનભંડાર કરાવ્યો, અને તેની સન્મુખ શ્રીગૌતમસ્વામીજીની મૂર્તિની પ્રતિષ્ઠા કરાવી, તથા કન્ધદેરામાં વિચરતા સઘળા યતિઓને કપડાં વહોરાવ્યાં, અને તે દેરાસરની પાસેજ એક ઉપાશ્રય બંધાવ્યો. વળી તેમના ઉપદેશથી નલિનપુરમાં (નલીયામાં) ત્યાંના શેઠ ભારમજ તેજસીએ એક નવિન જિનમંદિર બંધાવી તેમાં સવત ૧૯૧૦ માં જિનપ્રતિમાઓની પ્રતિ-ષ્ઠા કરાવી, તેમજ સાંવાજી ગામમાં શેઠ ચાડણ તેજસીએ નવો જિન-પ્રાસાદ બંધાવી તેમાં જિનબિંબોની પ્રતિષ્ઠા કરાવી. એવીરીતે આ શ્રીમુક્તિસાગરસંનિજના ઉપદેશથી કન્ધમાં બીજા ગામેમાં પણ ઘણાં જિનમંદિરા બંધાવાં, તથા તેઓમાં જિનચિંત્રોની પ્રતિષ્ઠાઓ થયેલી છે. એવીરીતે સર્વ મળી સતાવન વર્ષોનું આશુખ્ય ભોગ-વીને તેઓ મવત ૧૯૧૪ માં સ્વર્ગે ગયા.

આ શ્રીમુક્તિસાગરજીના સબંધમાં શ્રી નવાનગરમાં (જામનગરમાં) લાલજીગોત્રવાળા શેઠ તક્કરી જેસાણીએ પૂર્વે બંધાવેલા અચલગચ્છના ઉપાશ્રયની રક્ષિણદિશાતરકેની ઝોરડીના ખારણપર નીચે મુજબ સર્વેપા તથા છત્રાકાર કાવ્ય તે વખતના લખેલા આજે પણ વિદ્યમાન છે.

॥ શ્રીપાર્શ્વજિનં પ્રણમ્ય-સર્વેયા-

શોભા અજ્ઞપ અપાર, રવિસમ તેજ વિરાજિત ।
સૌમ્ય વચન મુખદાર, સર્વશુભ ઉત્તમ શોભિત ॥

પૂજ્ય શિરોમણિ સાર, મુક્તિસાગરમુરિ સોહે ।
અતિશયવત અપાર, દેખી મુગ્ધનર મન મોહે ॥

વિધિપક્ષગચ્છ પ્રત્યે, અચલનામ શુભ શોભા સદા ।
કવિ ક્ષમાલાભ મુપસાયથી, સુમતિ લહે મુખસંપદા ॥ ૧ ॥

શ્રીવામેયજિન પ્રણમ્ય, ભગતિ શ્રીસદશુરસેવિત ।
પૂજ્ય શ્રીમુક્તિસુરદ, વિધિગણ સર્વજન ભાવિત ॥

દેશ આમ સુધાન તીર્થ નમત, મિથ્યાતમ વારિત ।
નૌતનપુરવર આગત, શુભાદિન સુમતિમન ધારિત ॥ ૨ ॥

સંવચ્છર દિગ અષ્ટ નન્નગવર જ્યેષ્ઠસ્ય માસયુતઃ ।
શુક્લપક્ષ નિધિ વૃત્તીયા રવિમુતવાર પ્રવેશકૃતઃ ॥

આદ્યભક્તિવિદાયન બહુપર નિત્યોચ્ચ શોભિતઃ ।
શાસનવીર પ્રભાવક રવિસમ મુક્તિપદ ધારિતઃ ॥ ૩ ॥

સવત ૧૮૯૯ વર્ષે પોષવદ ૯ ભોમ શ્રીઅચલગચ્છ પૂજ્યભટ્ટારક
શ્રી ૧૦૮ શ્રીમુક્તિસાગરમુરીધરજી વિજયરાજ્યે શ્રીનવાનગરમંથે
ચતુરમાસ મુનિમહિમારતજી, મુનિ સુમતિલાભજી, મુનિ જેસાગરજી
પ્રમુખ ઠાણા ૨૫ મુક્તિસાગરજી, તત્ શિષ્ય ધર્મસાગરજી, તત્ ભાઈ
ગલાબચંદ્રજી, તત્ ભાઈ ત્રીકમલાલ-શ્રીસ્તુત મુનિપ્રતાપસાગર, મુનિ-
કુમલસાગર, મુનિ વિનિતસાગર, મુનિભોજસાગરજી, મુનિલક્ષ્મિતસાગર,
મુનિજિનેન્દ્રસાગર, ભાં. મુનિ જેસાગરજી શ્રીસ્તુ.

શ્રી

શ્રી મ શ્રી

શ્રી મ હં મ શ્રી

શ્રી મ હં મ શ્રી

શ્રી મ હં મ શ્રી

શ્રી મ હં મ શ્રી

શ્રી મ હં મ શ્રી

શ્રી મ હં મ શ્રી

શ્રી મ હં મ શ્રી

શ્રી મ હં મ શ્રી

શ્રી મ હં મ શ્રી

શ્રી મ હં મ શ્રી

શ્રી મ હં મ શ્રી

શ્રી મ હં મ શ્રી

શ્રી મ હં મ શ્રી

શ્રી મ હં મ શ્રી

શ્રી

શ્રી

શ્રી

શ્રી

૯ એ દિ ન્યાં

સં ગ ૧૮૬૬
 ના વચ્ચાં જે શા
 ૬ ૧૭૬૩ પ્ર લો વર્ત મા
 ને પૈ મા રે સે ફે પે મો
 પે પિ બી રે લુ વા સે ફે મો
 હો પિ મ ક ગ લી ન રે ન ગ ફે ત સિ દ મી
 વિ સુ મ રે શી ન વા ન ગ ફે ત સિ દ મી
 હા લા રે હા

॥ ૭૨ ॥ શ્રી રત્નસાગરજી સૂરિઃ ॥

(તેમનો વૃત્તાંત નીચે મુજબ છે)

કચ્છદેશમાં આવેલા મોથારનામના ગામમાં શા. લાડણ પંચાણ નામના એક આવક વસતા હતા. તેને કુમાબાઈ નામની સ્ત્રી હતી. તેણીની કુક્ષિએ સંવત ૧૮૯૨ માં આ શ્રીરત્નસાગરસુરિજીનો જન્મ થયો હતો. તેમણે સંવત ૧૯૦૫ માં હીક્ષા લીધી. અને તેઓ સંવત ૧૯૧૪ માં આચાર્યની તથા ગચ્છરાની પદવી પામ્યા. તેમના સમયમાં પણ પૂર્વે વર્ણવેલા શેઠ નરસી નાથાએ તેમના ઉપદેશથી અનેક ધર્મકાર્યો કર્યા, અને સાતે દેવોમાં પુષ્કલ દ્રવ્ય ખર્ચ્યું. વળી લઘુ ઓશવંશીયજ્ઞાતિના અને કોઠારાનગરના રહેવાસી શેઠ કેશવજી નાયકે તેમના ઉપદેશથી શ્રીરાત્રુજયપર્વતપર મહોટી ટુંક બંધાવી, તથા હજીજર જિનખિખે બરાવીને તેની અંજનશિલાકા કરાવીને પ્રતિષ્ઠા કરાવી, તે સમયે તે શેઠે દશલાખ રૂપીયાનું ખર્ચ કર્યું. અને પાલીતાણામાં એક વિશાલ ધર્મશાળા બંધાવી. સર્વદેશોના આવકોને ઓસાવી દવામિવાત્સલ્ય કર્યા. વળી તેમના સમયમાં બીજા પણ અનેક કચ્છી દશાઓશવાળજ્ઞાતિના શ્રીમંત આવકોએ તેમના ઉપદેશથી ઘણું દ્રવ્ય ખર્ચ્યુંને ઉજમણા, દવામિવાત્સલ્યો, તથા કચ્છદેશમાં કોઠારા વિગેરે ગામોગામમાં જૈનમંદિરો બંધાવી તેઓમાં જિનપ્રતિમાઓની પ્રતિષ્ઠાઓ કરાવી. તેમના સમયમાં અંચલગચ્છના ઘણા આવકો પુષ્કલ લક્ષ્મીવાન થયા, અને તેઓએ અનેક પ્રકારના ધર્મકાર્યો કરીને જૈન-શાસનનો મહિમા વધાર્યો. આ શ્રી રત્નસાગરસુરિજી સર્વ મળી ૬૩ીસ વર્ષોનું આયુષ્ય ભોગવી સંવત ૧૯૨૮ના આવણસુદી બીજને દિવસે કચ્છદેશમાં આવેલા સુથરીનામના ગામમાં દવર્ગે ગયા.

આ આચાર્યશ્રીના ઉપદેશથી ગુર્જરદેશમાં બેરશાહનગરમાં જિનમંદીરની પ્રતિષ્ઠા થઇ તેનો શીલાલેખ નીચે મુજબ છે—

॥ ૯૦ નમઃ ॥ અય મશ્વસ્તિર્લિખ્યતે ॥ શ્રીવર્ધમાનજિનરાજ-
પદક્રમેજ । શ્રીજાર્યરશિતમુનીશ્વરસ્ય રાજ્યં ॥ વિઘોપગાઝલદ્રવો
વિવિપત્તગચ્છ-સંસ્થાપકા યતિષરા ગુરવોઽપ્રનંતુઃ ॥ ૧ ॥ તથાસિ ૫-

दृक्मलामलराजहंसः । गच्छाधिपां बुधवरा जयसिंहधरिः ॥ श्रीधर्मघो-
 पगुरवो वरकीर्तिभाजः । सूरेश्वरास्तदनु पूज्यमहिंद्रसिंहाः ॥ २ ॥
 सिंहप्रभाभिधः सुसाधुगुणप्रसिद्धा-स्तेभ्यः क्रमेण गुरवोऽजितसिंह-
 धरिः ॥ देवेंद्रसिंह गुरवोऽखिललो रुमानाः । धर्मप्रभः मुनिवरा विधि-
 पसनाथाः ॥ ३ ॥ पूज्यश्च सिंहतिलकास्तदनु वसुस्ता । भाग्या महिंद्रविभवो
 गुरवो बभूव ॥ चक्रेश्वरीभगवतिः वदितः प्रसादाः । श्रीमेरुतुंगगुरवोऽ-
 मरदेवबंधाः ॥ ४ ॥ तेभ्योऽभवद्गणधरा जयकीर्तिसूरि-मुख्यास्ततश्च ज-
 यकेश्वरसूरिराजः ॥ सिद्धांतसागरगणाधिपुवस्ततोऽनुः । श्रीभावसागर
 गुरुः सुगुणी अभूयन् ॥ ५ ॥ तदंशपुष्करविभासनभानुरूपाः । सूरेश्वरा
 गुणनिधान समाबभूव ॥ श्रीधर्ममूर्ति तदनु समधर्ममूर्तिः । कल्याण-
 सागरगुरुरभवद्गणेशः ॥ ६ ॥ तेभ्योऽभवद्गणधरामरसिधुनाम्ना । विद्या-
 र्णवश्च गणनाथ ततो बभूव ॥ सूरेश्वरा उदयसिधुमुन्यायदक्षा ।
 विद्यानिधिस्तदनु कीर्तिसमुद्रसूरिः ॥ ७ ॥ जज्ञे मुनींद्रवरपुन्यसमु-
 द्रसूरिः । संसेवितभ्रमरपंकजचुंबनाभिः ॥ राजेंद्रसागरमूरिवररा-
 जराज्ये । सूरेश्वराः सुरवरा संघश्रेयसे वः ॥ ८ ॥ तत्पट्टांबुजभा-
 स्करोपमवराः ख्याताः समार्यगुणा । मुक्तिसागरसूरयो मुनिवराः
 संसेविषादांबुजान् ॥ ज्ञाता श्रीजिनमंदिरा मुमदिमां चित्रं प्रतिष्ठां
 बहून् । गच्छानां प्रतिपालका हितकराः संघस्य भूयां सदा ॥ ९ ॥
 संवत् १९१४ ना वर्षे शके १७७९ प्रवर्तमाने मासोत्तममासे आश्वि-
 मासे शुक्लपक्षे दशम्यां त्रिंशो भृगुवासरे शुभमुहूर्ते श्रीगुर्जरदेशे श्री-
 चोरसदनगरे श्रीओशवालज्ञातीयबृद्धशाखायां संघसमस्त तथा शा.
 गोधाजी वीरदास तज्जार्या कस्तुरबाइ तत्पुत्र दयालजी तज्जार्या कंकु-
 बाइ तत्पुत्र कल्याण जी तज्जार्या तुलसीबाइ दयालजी लघुभाता छतरा-
 जी भार्या मुलीबाइ तत्पुत्र माणकचंद भार्या अवलबाइ पुत्र येन्ना तथा
 भीखा माणकचंद आता जवेर तत् भार्या दीवालीबाई तत्पुत्ररणछोड
 तथा हरगोविंद तथा चुनीलाल ओशवाल ज्ञातिसमस्ततथा शा. कल्या-

ગજી દયાલજી તેન મિલિતા શ્રીઆંદિનાય જિનમાસાદ નવીન કારિતા,
 પ્રતિષ્ઠા કારાપિતં ॥ શ્રીઅંચલગચ્છેશઃ પૂજ્યમદારક શ્રી શ્રી શ્રી
 ૧૦૮શ્રીરતનસાગરસૂરીશ્વરજી વપદેશાત્ પ્રતિષ્ઠાઃકૃતા । શ્રીકૃપાદેવ-
 સ્વામિના પાદુકા તથા શાસનદેવી ચક્રેશ્વરીની મૂર્તિ નવીન કારિતા,
 તસ્ય પ્રતિષ્ઠા શા. ઘેલા માળકચંદ માર્યા હરકુંવર પુત્ર હગન તેન
 પ્રતિષ્ઠા કારાપિતં ॥ ગાથા ॥ લાહો લીધો લલ્લમી હરચી સાહ
 કલ્યાણ સારં । લાધો વેલા મુજસ લીધો સંધમાં વહુ અપારં ॥
 લાલ્લીનો તે રતનધુરિજી સાગરમારં । લાખં ધર્મશકલ તરફિ સાધુ
 દીધં મુચારં ॥ લિખિતં મુનિ મુગ્યાનસાગરગણિની વંદના વાંચજોજી
 ॥ પં. મુક્તિવિજય-મીમવિજયગણિનાં ચોમાસા મધ્યે ॥ શુભં તે-
 નાત્ર થયેસ્ય ॥ શ્રી શ્રી શ્રી ॥

આ આચાર્યશ્રીના ઉપદેશથી શત્રુજયપરંતપર શેઠ કેશવજી-
 નાયકે જે વિશાળ કંઠ બનાવી છે, તેની અદરના શિલાસેખની
 નકલ નીચે મુજબ છે.

॥ શ્રી ॥ ઓં નમઃ ॥

વશુવુઃ શ્રીમહાશ્રી—વટાનુક્રમમૂષણાઃ ॥

શ્રીઅંચલગણાધીશઃ । આર્યસિંહસૂરયઃ ॥ ૧ ॥

અર્થઃ—શ્રીમહાશ્રીપ્રભુની પાદ પરપરામાં આબુપણ સમાન
 અને શ્રીઅચલગચ્છના નાયક એવા શ્રીઆચરંસિંહસૂરિજી નામના
 આચાર્ય થયા. ॥ ૧ ॥

તત્પટ્ટપકજાદિત્યાઃ । સુરિશ્રીજયસિંહકાઃ ॥

શ્રીધર્મધોપસૂરીદ્રા । મહેદ્રસિંહસૂરયઃ ॥ ૨ ॥

અર્થઃ—તે શ્રીઆચરંસિંહસૂરિજીની પાદરૂપી કમલને વિકસર
 કરવામાં સૂર્યસરખા શ્રીજયસિંહસૂરિનામના આચાર્ય થયા. તેમની
 પાદે શ્રીધર્મધોપસૂરિ, તથા તેપછી મોમહદ્રસિંહસૂરિ થયા. ॥ ૨ ॥

શ્રીસિંહમમસૂરીશઃ । સૂરયોજિતસિંહકાઃ ॥

શ્રીમદેવેદ્રસૂરીશઃ । શ્રીધર્મમમસૂરયઃ ॥ ૩ ॥

અર્થ:—ત્યારપછી ઓસિંહપ્રભસુરિછ થયા, ત્યારબાદ શ્રીઅગ્નિ-
તસિંહસુરિછ થયા. પછી ઓમાન દેવેંદ્રસુરિછ થયા, અને ત્યારપછી
શ્રીધર્મપ્રભસુરિછ થયા. ॥ ૩ ॥

શ્રીસિંહતિલકાદ્વાથ । શ્રીમહેંદ્રમમાભિધાઃ ॥

શ્રીમંતો મેરુતંગાચ્યાઃ । નમ્યુઃ સૂરયસ્તતઃ ॥ ૪ ॥

અર્થ:—ત્યારબાદ ઓસિંહતિલકસુરિછ થયા, ત્યારપછી શ્રીમહેંદ્ર-
પ્રભસુરિછ થયા, ત્યારબાદ ઓમાન મેરુતંગસુરિછ થયા. ॥ ૪ ॥

સમગ્રગુણસંપૂર્ણઃ । સૂરિશ્રીજયકીર્તયઃ ॥

તત્પદ્મેઽથ સુસાધુશ્રી-જયકેસરસૂરયઃ ॥ ૫ ॥

અર્થ:—ત્યારપછી સમસ્ત ગુણોપડે સંપૂર્ણ થયેલા શ્રીજયકીર્તિ-
સુરિછ થયા. પછી તેમની પાદે મુનિની ઉત્તમ શોભાવાળા શ્રીજયદે-
સરીસુરિ થયા. ॥ ૫ ॥

શ્રીસિદ્ધાંતસમુદ્રાચ્યાઃ । સૂરયો મૂરિકીર્તયઃ ॥

ભાવસાગરસૂરીંદ્રા—સ્તવોઽશ્રુવન્ ગણાધિપાઃ ॥ ૬ ॥

અર્થ:—ત્યારપછી ઘણી કીર્તિવાળા ઓસિદ્ધાંતસાગરસુરિછ થયા,
અને ત્યારપછી શ્રીભાવસાગરસુરિછ ગણનાયક થયા. ॥ ૬ ॥

શ્રીમદ્ગુણનિધાનાચ્યાઃ । સૂરયસ્તત્પદ્મેઽમવન્ ॥

યુગમધાનાઃ શ્રીમંતઃ । સૂરિશ્રીધર્મમૂર્તયઃ ॥ ૭ ॥

અર્થ:—ત્યારપછી તેમની પાદે શ્રીયુગનિધાનસુરિછ થયા, અને
ત્યારબાદ ઓમાન તથા યુગપ્રધાન એવા શ્રીધર્મમૂર્તિસુરિછ થયા. ॥ ૭ ॥

તત્પદ્મોદયદ્વૈકાગ્ર—મોદચરણિસન્નિભાઃ ॥

અમવન્ સૂરિરાજશ્રી—પુજઃ કર્પાણસાગરાઃ ॥ ૮ ॥

અર્થ:—તેમની પાટપી ઉદ્યાયલના અમ્ભસાગમાં ઉગતા સૂર્ય-
સરખા શ્રીમાન શ્રીકલ્યાણસાગરજી નામના સૂરીશ્વર થયા. ॥ ૮ ॥

શ્રીઅમરોદધિસૂરીદ્રા—સ્તવો વિદ્યાબ્ધિસૂરયઃ ॥

સદયાર્ણવસૂરિશ્ચ । કીર્તિસિંધુમુનિપતિઃ ॥ ૯ ॥

અર્થ:—ત્યારપછી શ્રીઅમરસાગરસૂરિજી થયા, અને ત્યારપાદ
શ્રીવિદ્યાસાગરસૂરિજી થયા. પછી શ્રીકલ્યાણસાગરસૂરિજી થયા, અને ત્યા-
રપછી શ્રીકીર્તિસાગરસૂરીશ્વરજી થયા. ॥ ૯ ॥

તતઃ પુણ્યોદધિસૂરી । રાજેન્દ્રાર્ણવસૂરયઃ ॥

મુક્તિસાગરસૂરીદ્રા । વમ્ભુર્ગુણશાલિનઃ ॥ ૧૦ ॥

અર્થ:—ત્યારપાદ શ્રીપુણ્યસાગરસૂરિજી થયા, તેમની પાટે શ્રી
રાજેન્દ્રસાગરસૂરિજી થયા. અને ત્યારપછી ગુણોવડે શાલતા શ્રીમુક્તિ-
સાગરસૂરિજી થયા. ॥ ૧૦ ॥

તતો રત્નોદધિશ્ચરિ—ર્જયતિ વિચરન્ ભુવિ ॥

શાંતદાંતક્ષમાયુક્તો । મન્યાન્ ધર્મોપદેશકઃ ॥ ૧૧ ॥

અર્થ:—ત્યારપછી શાંત, દાંત, ક્ષમાવાન તથા ભવ્યજીવને ધર્મો-
પદેશ આપનારા શ્રીરત્નસાગરસૂરિજી (હાલમાં એટલે આ શિલાલેખ
લખાયો ત્યારે) પૃથ્વીપર વિચરતાથકા જયવંતા વર્તે છે. ॥ ૧૧ ॥

॥ ઇતિ પટ્ટાવલિઃ ॥ (એવીરીતે પટ્ટાવલિ લખાવી)

અથ કચ્છસુરાષ્ટ્રે ચ । કોઠારાનગરે વરે ॥

વમ્ભુવ લઘુશાસ્ત્રાર્યા । મળસીતિ મુળોજ્જ્વલઃ ॥ ૧૨ ॥

અર્થ:—હવે કચ્છનામના ઉત્તમ દેશમાં આવેલા કોઠારાનામના
નગરમાં (એશવાળજાતિની) લઘુશાસ્ત્રીમાં ગુણોવડે ઉજ્જ્વલ
મળસીનામના શેઠ થયા. ॥ ૧૨ ॥

તત્પુત્રો નાયકો જજ્ઞે । હીરવાઈ ચ તત્પ્રિયા ॥

પુત્રઃ કેશવજી તસ્ય । રૂપવાન્ પુણ્યમૂર્તયઃ ॥ ૧૩ ॥

અર્થઃ—તે મહુસી શેઠનો નાયકનામે પુત્ર થયો. અને તે નાયકને હીરવાઈનામે સ્ત્રી હતી, તથા તેમને કેશવજીનામનો રૂપવાન્ તથા પવિત્ર આધારનાળો પુત્ર થયો. ॥ ૧૩ ॥

માતુલેન સમં મુંઝે-ચંદરે તિલકોષમે ॥

અગાત્પુણ્યપ્રભાવેન । વહુ સ્વં સમુપાર્જિતં ॥ ૧૪ ॥

અર્થઃ—તે કેશવજી પોતાના મામાની સાથે તિલકસરખા મુખે-બંદરમાં ગયો, અને ત્યાં પુણ્યપ્રતાપે તેણે ઘણું દ્રવ્ય ઉપાર્જિત કર્યું. ૧૪

દેવે ભક્તિર્ગુરૌ રાગી । ધર્મશ્રદ્ધાચિવેકિનઃ ॥

દાતા મોક્ષા યશઃકીર્તિઃ । સ્વવર્ગે વિશ્રુતો વહુ ॥ ૧૫ ॥

અર્થઃ—તે કેશવજી જિનદેવપ્રતે ભક્તિવાન્, ગુરુનો રાગી, ધર્મ-પર શ્રદ્ધાવાળો, વિવેકી, દાતાર, ભોજા, જરા અને કીર્તિવાળો, તથા પોતાની ક્ષાંતિમાં ઘણું અખ્યાત થયો. ॥ ૧૫ ॥

પાવેતિ તસ્ય પત્ની ચ । નરસિંહઃ સુતોઽજનિ ॥

રત્નવાઈ તસ્ય માર્યા । પતિભક્તિસુશીલવાન્ ॥ ૧૬ ॥

અર્થઃ—તે કેશવજીને પાખાનામની સ્ત્રી, તથા નરસિંહનામનો પુત્ર થયો. તે નરસિંહની પતિપ્રતે ભક્તિવાળી તથા ઉત્તમ શીલવાળી રત્નવાઈનામે સ્ત્રી હતી. ॥ ૧૬ ॥

કેશવજીકસ્ય માર્યા । દ્વિતીયા માંકવાઈ ચ ॥

નામ્ના ગ્રીકમજી તસ્ય । પુત્રોઽમૃત્ સ્વત્પત્નીવિનઃ ॥ ૧૭ ॥

અર્થઃ—તે કેશવજીને બીજી માંકવાઈનામની સ્ત્રી હતી, અને તેનો ગ્રીકમજીનામે પુત્ર થયો. પરંતુ તે સ્વલ્પ આયુષ્યવાળો થયો. ૧૭

નરસિંહસ્ય પુત્રોઽમૃત્ । રૂપવાન્ મુંદરાકૃતિઃ ॥

ચિરં જય સદા ક્રદ્ધિ—વૃદ્ધિર્મવત્તુ ધર્મતઃ ॥ ૧૮ ॥

૪૯ મી જોન બા. પ્રેસ—જામનગર.

અર્થ:—હવે તે નરસિંહને રૂપવાન તથા મનોહર શરીરવાળો પુત્ર થયો, તે સર્વદા જ્યવંતો વર્તે? તેમજ ધર્મથી સમૃદ્ધિની વૃદ્ધિ થાઓ? ॥ ૧૮ ॥

॥ इति वंशावलिः ॥ (એવીરીતે વંશાવલી કહી)

ગાંધીમોહોતાગોત્રે સા કેસવજી નિજધુજોપાર્જિતવિત્તેન ધર્મ-
કાર્યાણિ કુરુતેસ્મ । તદ્યથા, નિજપરિકરયુક્તો સંઘસાર્ધં વિમ-
લાદ્રિતીર્થં સમેત્ય કચ્છસૌરાષ્ટ્રગુર્જરમરુધરમેવાઢકુંકળાદિદે-
શાદાગતા ઘડુસંઘલોકાઃ મિલિતાઃ, અંજનશલાકામતિષ્ઠાદિ-
મહોત્સવાર્થં વિશાલમંડપં કારયતિસ્મ.

અર્થ:—ગાંધીમહોતાગોત્રમાં ઉત્પન્ન થયેલા શા. કેશવજીનામના શેઠે પોતાની જુગથી ઉપાર્જન કરેલાં દ્રવ્યવડે ધર્મકાર્યો કર્યાં, તે નીચે મુજબ છે. તે શેઠ પોતાના પરિવારસાથે સંઘસહિત શ્રીશત્રુજયતી-
ર્થમાં આવીયા. તે સંઘમાં કચ્છ, સોરઠ, ગુજરાત, મારવાડ, મેવાડ તથા કુંકણઆદિક દેશોમાંથી આવેલા ઘણા લોકો એકઠા થયા હતા. પછી તે શેઠે અંજનશિલાકા તથા પ્રતિષ્ઠા આદિક મહોત્સવમાટે ત્યાં મહોટા મંડપ રચાવ્યા.

तन्मध्ये नवीनजिनविधानां रूप्यपाषाणधातूनां बहुसहस्रसंख्या-
नां समुहूर्ते समुग्ने पीठोपरि संस्थाप्य तस्य विधिना क्रिया-
करणार्थं श्रीरत्नसागरसूरिविधिपसंगच्छपतेरादेशतः मुनिश्री-
देवचंद्रगणिना तथा क्रियाकुशलश्राद्धैःसह शास्त्रोक्तरीत्या शु-
द्धक्रियां कुर्वन्.

અર્થ:—તે વિશાલ મંડપમાં રૂપાનાં, પાપાણના તથા ધાતુઓનાં જુગરોગમે નવિન જિનવિધોને ઉત્તમ સુહર્તે, તથા સુમલગ્ને પીઠ-
કાપર સ્થાપવામાં આવ્યાં. પછી તેની ક્રિયા કરવામાટે વિધિપસ-
ંગઅનુસાર ગંધર્વોના નાયક શ્રીરત્નસાગરસરિચની આધીજ્ઞા મનિશ્રો-

દેવચંદ્રગણિજીએ, ક્રિયા કરાવવામાં કુશલ એવા આવકોની સાથે મળીને શાસ્ત્રોમાં કહેલી રીતમુજબ શુદ્ધ ક્રિયા કરી.

શ્રીવીરવિક્રમાર્કતઃ સંવત્ ૧૯૨૧ ના વર્ષે વસ્મિન્ શ્રીશાલિવા-
હનભૂપાલકૃતે શાકે ૧૭૮૬ પ્રવર્તમાને માસોત્તમશ્રીમાઘમાસે
શુકલપક્ષે તિથી સપ્તમ્યાં શુક્રવાસરે માર્તંડોદયવેલાંમાં સુમુદ્દર્તે
સુલગ્ને સ્વર્ણશલાકયા જિનમુદ્રાણાં શ્રીગુરુમિશ્ર સાધુમિરંજન-
ક્રિયાં કુરુતેસ્મ ।

અર્થ:-શ્રીચિંત્માર્કની સંવત્ ૧૯૨૧ની સાલમાં, તથા શ્રીશાલિવાહન-
સામંતા શકની ૧૭૮૬ ની સાલમાં શ્રીમાઘમાસનામના ઉત્તમ માસમાં
શુક્લપક્ષની સાતમની તિથિએ શુક્રવારને દિવસે સૂર્યોદયવખતે ઉત્તમ
સુદર્ત તથા શુભલગ્ન આપ્યે છતે શ્રીગુરુમહારાજે તથા સાધુઓએ
મળીને તે સઘળી જિનપ્રતિમાઓની અર્ચનશલાકા કરી.

સંઘલોકાન્ સુવેપધારીન્ બહુક્રબ્ધ્યા ગીતગાનવાદિત્રપૂર્વકં સમે-
સ્ય જિનપૂજનલોચનાદિક્રિયા યાચકાનાં દાનાદિસંઘવાન્સહ્યા-
દિમક્તિર્દર્પતથ્થક્રે ।

અર્થ:-તે વખતે સંઘના સઘળા લોકો ઉત્તમ વસ્ત્રો તથા આભુ-
ષણો પહેરીને ગીતો અને ગાથનો ગાતા તથા વાજિલોન નાદો કરતા
થકા ત્યાં આવીયા. અને તે કહે પણ મનમાં ઘણે હુષ્ લાવીને તે
જિનપ્રતિમાઓનું પૂજન, તથા ન્યુછાવરઆદિની ક્રિયા કરી, યાચ-
કોને દાન આપ્યાં, તેમજ સંઘની સ્વામિવાત્સલ્યઆદિકથી તેમણે
હર્ષથી ભરિત કરી.

પુનઃ ધર્મશાલાયાં આરાસોપલનિર્મિતં સાસ્વત્ક્રમમાદિજિનાનાં
ચતુર્મુખં ચૈત્યં, પુનઃ ગિરિશિખરોપરિ શ્રીઅભિનંદનજિનસ્ય વિશાલ-
મંદિરં, તસ્ય પ્રતિષ્ઠા માઘસિત ત્રયોદશ્યાં શુષ્કવાસરે શાસ્ત્રોક્તવિધિના
ક્રિયા કૃતા.

સાધ્વીજી શ્રીગુણશ્રીજી કહે છે કે—સરસ્વતી દેવીના ચરણોમાં નમ-
 સ્કાર કરીને, તથા મારા દ્વંદ્વમાં હૃદય લાવીને જે હૃદયેશં સદ્ગુણોત્તમ
 સગ કરતા હતા, તેવા ગુરૂમહારાજના હું ખુશીથી ગુણ ગાઉં છું,
 માટે હું ભવ્યજનો ! તમે પણ તેવા ગુરૂના ગુણો ગાઓ ? ॥ ૧ ॥
 જેઓ આ જગતમાં મહોદા પ્રભાવિક થયા છે, તથા જેમણે શ્રીઅચ-
 લગચ્છને શોભાવ્યો છે, એવા શ્રીરત્નસાગરજી ઉપાધ્યાયજીના ગુણોને
 હું ભાવથી ગાઉં છું. ॥ ૨ ॥ કચ્છનામના દેશમાં આવેલા જખખો
 નામના ગામમાં સર્વજાતના વણિકોની જાતિમાં આશવાસનામની
 જ્ઞાતિમાં “ લધુનાગડા ” નામનું ગોત્ર ચોલતું હતું. ॥ ૩ ॥ તે ગોત્રના
 આમુનામના શેઠ તે જખખોગામમાં વસતા હતા, કે જેઓ આવકોમાં
 અગ્રેસર હતા. તેમને ગુણોના સમૂહવાળી કરમાનામની સ્ત્રી હતી.
 ॥ ૪ ॥ તે કરમાશેઠાણીએ સવત ૧૬૨૬ ના પોસદસમની તિથિએ
 એક પુત્રને જન્મ આપ્યો, કે જે જન્મથીજ મનોહર હતો. ॥ ૫ ॥
 પછી માતાપિતાએ પોતાના તે પુત્રનું રતનસી નામ રાખ્યું, તે રતનસી
 બાળક છતાં પણ પોતાની બાલચેષ્ટાથી લોકોને ખ્યારેલાગવા માંડ્યો.
 ॥ ૬ ॥ એમ કરતાં બ્યારે તે રતનસી સાત વર્ષોની વયને થયો, ત્યારે
 દૈવયોગે તેના માતાપિતા મરણ પામ્યા, કેમકે કર્મની ગતિને અહીં
 કોણ રોકનાર છે ? ॥ ૭ ॥ એવામાં સવત ૧૬૩૫ ની સાલમાં ભવ્ય-
 જનોને સુખ આપનારા શ્રીધર્મમૂર્તિસરિજી તે જખખોજીદરમાં પધાર્યા.
 ॥ ૮ ॥ ત્યારે તે રતનસીના કાકાએ ભાવથી તેને તે ગુરૂમહારાજને
 યોરાવ્યા, પછી ગુરૂમહારાજ પણ તે રતનસીને સાથે લેકને ત્યાંથી
 વિહાર કરી ગયા. ॥ ૯ ॥ પછી સંવત ૧૬૪૧ માં મહામુદી બીજને
 દિવસે ગુરૂમહારાજે તે રતનસીને દીવખંદરમાં દીક્ષા આપી. ॥ ૧૦ ॥
 તથા તેમનું રતનસાગરજી નામ રાખીને ગુરૂમહારાજે તેને આગમો
 ભણાવ્યાં. ત્યારપછી સવત ૧૬૪૪ ના વૈસાખ સુદ ત્રીજે તેમને ભાવથી
 વડીદીક્ષા આપી. ॥ ૧૧ ॥ પછી ગુરૂજીએ તેમને શ્રીકલ્યાણસાગરજીના
 શિષ્યતરફિ સ્થાપ્યા, અને તેથી ગુરૂજીની આજ્ઞાથી કલ્યાણસાગરજીએ
 તેના મસ્તકપર વાસદેવ નાખ્યો. ॥ ૧૨ ॥ પછી શાસ્ત્રાભ્યાસ કરાવ્યા-
 બાદ ગુરૂજીએ તેમને મહોપાધ્યાયજીની પદવી આપી, અને એરીતે
 સંવત ૧૬૪૮ ની સાલમાં તેમને મુનિમંડલના નાયક સ્થાપ્યા. ॥ ૧૩ ॥
 પછી તે શ્રીરત્નસાગરજીઉપાધ્યાયજી શ્રીકલ્યાણસાગરસરિજીની સાથે
 વિહાર કરવા લાગ્યા. ત્યારે ગુરૂમહારાજે તેમને કેટલાક વિદ્યામંત્રો

આપ્યા, અને તે પણ વિશેષ પ્રકારે પોતાનું ચારિત્ર પાળવા લાગ્યા.
 ॥ ૧૪ ॥ પછી તે શ્રીરત્નસાગરઉપાધ્યાયજીએ સંવત ૧૬૫૪ ના ફાગ-
 શ્વસુદ ત્રીજીને દિવસે લગ્નલોકોના સમુદ્ધતા મનને હરનારી એવી
 મુરતનગરમાં પ્રતિષ્ઠા કરાવી. ॥ ૧૫ ॥ તે વખતે ત્યાંના મીઠીધાગો-
 ત્રવાળા મરૂપચંદનામના શેઠે દશહજાર દામ ખરીદીને લગ્નજનોને
 મનગમતી તેર નવી જિનપ્રતિમાઓ ભરાવી હતી. ॥ ૧૬ ॥ પછી
 તેઓ સંવત, ૧૬૫૫ માં રાધનપુરનગરમાં પંચાર્યા. ત્યાં છુહડગોત્રી મેઘ-
 ળનામના પારવતધારી આવક વસતા હતા. ॥ ૧૭ ॥ તે મેઘજી આવક
 આ ઉપાધ્યાયજીના ઉપદેશથી શુભ ભાવે સંઘને તથા તેમને સાથે
 લેઈને શ્રીરામચંદ્રજીની યાત્રા કરવાને આગ્યા. ॥ ૧૮ ॥ પછી તે મેઘજી
 આવકે તેમના ઉપદેશથી ભાવપૂર્વક ત્રણ જિનપ્રતિમાઓ ભરાવી.
 તથા ત્યાં સંઘને જોજન કરાવીને ચૈતરગુદ તેરમને દિવસે તે પ્રતિમા-
 ઓની પ્રતિષ્ઠા કરી. ॥ ૧૯ ॥ એવીજરીતે તેમના અમૃત સરખા
 ઉપદેશથી અંભાત તથા ભરૂચનગરમાં સવત ૧૬૫૫ની સાલમાં આવ-
 કોએ જિનપ્રતિમાઓની પ્રતિષ્ઠા કરાવી. ॥ ૨૦ ॥ વળી તેમણે પાતણ-
 પુરના નવાબસાહેબની જોગમને હાસને લઈ જવર દૂર કર્યો,
 અને તેથી તે શ્રીરત્નસાગરજી ગુરૂમહારાજનો જરા જગત્માં વિસ્તાર
 પામ્યો. ॥ ૨૧ ॥ તે ઉપાધ્યાયજી સાધુના પાંચે આચારો અતિચારત્ક્રિત
 પાતણ હતા, પાંચે સમિતિઓને ધારણ કરતા હતા, મન, વચન અને
 કથાને ગોપવીને ચાલતા હતા, તથા કામ અને કથાઓને નિવારતા
 હતા. ॥ ૨૨ ॥ પછી સંવત ૧૭૨૦ માં તે શ્રીરત્નસાગરઉપાધ્યાયજીએ
 કપડવંજનામના રાહુરમાં પોસસુદી દશમને દિવસે શુભધ્યાનથી કાળ
 કરીને દેવલોકે ગયા. ॥ ૨૩ ॥ એવીરીતે ગુજ્જીશીલતામની સાધ્વીજીએ
 સવત ૧૭૨૧માં કપડવંજમાં રહીને ગુરૂમહારાજપરની ભક્તિને લીધે
 તેમના આ ગુરૂગુણો ગાયા છે. ॥ ૨૪ ॥ એવીરીતે આ શ્રીગુરૂગુણ-
 ચોવીસી સમાપ્ત થઈ. ॥ આ ગુરૂગુણચોવીસીનું (ગુહલીનું) પ્રાચીન
 પાતું સવત ૧૮૩૩ના માગસરવત્રી સાતમને દિવસે મુરતરાહુરમાં
 સાધ્વીજી શ્રીદાનશ્રીજીએ પોતાને લણવામાટે પોતેજ હસ્તાક્ષરથી
 લખ્યું છે (તે પાનાપરથી આ નકલ ઉતારીને અહીં જાણી પ્રગટ કરેલી છે.)

આ શ્રીરત્નસાગરજીઉપાધ્યાયજીના શિષ્ય પરિવાર નીચે મુજબ હતા.

- ૧ મેઘસાગરજી, ૨ સુમતિસાગરજી,
- ૩ વિષ્ણુસાગરજી, તથા ૪ સુન્સાગરજી.

તે ચારે શિષ્યોમાંથી મેઘસાગરજી મુખ્ય હતા.

॥ ૬૬ ॥ શ્રીમેઘસાગરજી ઉપાધ્યાયજી ॥

(તેમનું જ્ઞાન નીચે મુજબ છે.)

ઉપર જણાવેલા શ્રીરત્નસાગરઉપાધ્યાયજીના મેઘસાગરઉપાધ્યાયજી નામના મુખ્ય શિષ્ય હતા, તેમના સંબંધમાં તે સમયે એટલે સંવત ૧૬૭૦માં વિમલશ્રીજીનામની એક સાધ્વીએ મારવાડમાં આવેલા વાલોતરાનામના ગામમાં ચતુર્માસ રહીને પુરાણી મારવાડીભાષામાં એક ગહુલી રચેલી છે. તેપરથી તેમના ધોરણ ઇતિહાસ મળી આવ્યો છે તે ગહુલી એક પ્રાચીન પાનામાં જે રીતેની મારવાડીભાષામાં લખેલી છે, તેવીજ અક્ષરશઃ નીચે મુજબ અહીં છાપી પ્રસિદ્ધ કરી છે.

ચાલોરી સઘ્યાં ગુરવંદણરી કાજી ॥ મીં તુ જયસાંજરી ॥
ચાલો ॥ મેઘસાગરરી ગુરાંરી વાંદસાંજી ॥ ૧ ॥ ઈ આંકણી ॥
પરભાસીપાટણીરીમાંઈ જણીમીવાંજી ॥ પોરીવારીરી નિરિમિલી
જતીરી ॥ સોરી તિપીણીરી સાલીરીજી ॥ કાતીચુદીજીસીકારીજી ॥
ચાલો ॥ ૨ ॥ સોરીજાસીઠીરીમીં લીઉજી ॥ ચંજમરો તીણી ભારીરી ॥
ફાગુણીચુદી તીજી નીકીજી ॥ ગુરાં રતનસાગરાંરી પાસીરી ॥ ચાલો
॥ ૩ ॥ પીછી પદી ઉપાધીયાંરો દીઉજી ॥ વાહુતરીમીં તાસીરી ॥
સોરેસીતીરી માઘચઉધરીજી ॥ તિથ નીકી બણી ખાસીરી ॥ ચાલો
॥ ૪ ॥ હુણેઆ મુરીજમીલીં દીઉજી ॥ મુજવ તીણીરો બલીભા-
તીરી ॥ સંધીરી મણુમેં ભાવીઉજી ॥ લીગાઓ દામ સિયસાતીરી ॥
ચાલો ॥ ૫ ॥ વાણી મુણેવધ ગુરાંજી નીકીજી ॥ વરીસે અમરીતમી-
હીરી ॥ અંચલગણેઃ મહિમાઈ નીકીજી ॥ હુઉ જાકેં ચારોં દીહીરી
॥ ચાલો ॥ ૬ ॥ ૬મ વિમિલસીરીઈં ગાએઆજી ॥ નિયગુરાંરો
ગુણ મણુહારીરી ॥ વાહુતરીમીં ચાઉમાસીઈંજી ॥ સોરીસીતીરી
સાલીરી ॥ ચાલો ॥ ૭ ॥ ઉપર જાણેલી ગહુલીના લાવાઈ
નીચે મુજબ છે.

આ ગહુલીની રચનાર વિમલશ્રીજી સાધ્વીજી કહે છે કે, હે
અખીઓ ! તમે ગુરુમહારાજને વાંદવાને ચાલો ? કેમકે હું તો તેમને
વાંદવામટે જવાની છું, અને ત્યાં જઈને શ્રીમેઘસાગરજી ગુરૂજને વાંદીશ
॥ ૧ ॥ આ શ્રીમેઘસાગરઉપાધ્યાયજી પ્રભામપાટણનામના નગરમાં

પારવાડની નિર્મલ જ્ઞાતિમાં સંવત્ ૧૬૫૩માં કાર્તિક મુદી ણીજને દિવસે જન્મ્યા હતા. ॥ ૨ ॥ વળી તેમણે સંવત્ ૧૬૬૬ માં ફાગણ મુદી ત્રીજને દિવસે શ્રીરત્નસાગરજી ગુરૂમહારાજપાસે સંજમને ભાર ગ્રહણ કર્યો હતો. ॥ ૩ ॥ પછી સંવત્ ૧૬૯૦ માં મહામુદ ચોથને દિવસે વાસોતરનામના ગામમાં તેમને ઉપાધ્યાયજીની પદવી આપવામાં આવી હતી. ॥ ૪ ॥ તે વખતે લુણીયાગોત્રવાળા સુરજ-મસજીનામના આવડે સાતસો દામ ખરચીને તેને ઠાઠમાઠધી મહોત્સવ કર્યો હતો. ॥ ૫ ॥ પછી તે શ્રીમેઘસાગરઉપાધ્યાયજી જેમ અમૃતનો મેઘ વરસતો હોય, તેમ ઉત્તમ વ્યાખ્યાનવાળી સંલગ્નાવતા હતા, કે જેથી ચોતરફ શ્રીઅંગસંગઘનો મહિમા સારીરીતે વિસ્તાર પામ્યો હતો. ॥ ૬ ॥ એમ શ્રીવિમલશ્રીજીનામની સાધ્વીજીએ સંવત્ ૧૬૯૦ માં વાસોતરનામના ગામમાં અતુર્મસ રહીને પાતાના ગુરૂ એવા આ શ્રીમેઘસાગરજી ગુરૂમહારાજના ગુણો ગાઢ સંલગ્નાવ્યા છે. ॥ ૭ ॥

હવે ઉપર જણાવેલા શ્રીમેઘસાગરજીઉપાધ્યાયજીનો પરિવાર નીચે મુજબ છે. શ્રીવૃદ્ધિસાગરજી ૧, કનકસાગરજી ૨ મનરૂપસાગરજી ૩, આ ત્રણે શિષ્યોમાંથી મુખ્ય શ્રીવૃદ્ધિસાગરજીનામના ઉપાધ્યાયજી હતા. તેમનો વૃત્તાંત નીચે મુજબ છે.

॥ ૬૭ ॥ શ્રીવૃદ્ધિસાગરજી ઉપાધ્યાયજી. ॥

(પારવાડમાં આવેલા) કોડાનામના ગામમાં પારવાડજ્ઞાતિના જેમસજીનામે એક આવક વસના હતા. તેમને સીરીદેનામની સ્ત્રી હતી, તેમને સંવત્ ૧૬૧૩ માં ચૈત્રવદી પાંચમને દિવસે વૃદ્ધિચંદનામનો પુત્ર થયો. તે વૃદ્ધિચંદ સંવત્ ૧૬૮૦માં મહાવદી ણીજને દિવસે શ્રીમેઘસાગરજીઉપાધ્યાયજીની પાસે દીક્ષા લીધી ત્યારે ગુરૂમહારાજે તેમનું વૃદ્ધિસાગરજી નામ રાખ્યું. પછી સંવત્ ૧૬૯૩ ના કાર્તિકમુદી પાંચમને દિવસે મેડતામાં ગુરૂમહારાજે તેમને ઉપાધ્યાયજીની પદવી આપી. પછી સંવત્ ૧૭૩૩ માં જેઠમુદી ત્રીજને દિવસે બાહુએરનગરમાં શ્રીમેઘસાગરઉપાધ્યાયજીએ કાલ કર્યો. તેથી સઘે એકા થઇ તેમની પાઠે શ્રીવૃદ્ધિસાગરઉપાધ્યાયજીને સ્થાપન કર્યો. આ શ્રીવૃદ્ધિસાગરઉપાધ્યાયજીનો પરિવાર નીચે મુજબ હતો.—હીરસાગરજી ૧, પદ્મસાગરજી ૨, અમીસાગરજી ૩, તેઓમાં મુખ્ય શ્રીહીરસાગરઉપાધ્યાયજી હતા. તેમનું વૃત્તાંત નીચે મુજબ છે—

॥ ૬૮ ॥ શ્રીહીરસાગરજી ઉપાધ્યાયજી. ॥

(મારવાડમાં આવેલા) સોજતરા નામના ગામમાં ઓશવાળ-
જ્ઞાતિના ઉત્તમચંદજી નામના એક વસતા હતા. તેમને જસીમાઈ
નામની સ્ત્રી હતી. તેણીની કુશ્રીએ સંવત ૧૭૦૩ માં કાર્તિક સુદી
સાતમને દિવસે હીરાચંદજી નામના પુત્રનો જન્મ થયો. તે હીરાચં-
દજીએ સંવત ૧૭૧૫ ના વૈશાખ સુદી ત્રીજને દિવસે શ્રીવૃદ્ધિસાગરજી
ગુરુમહારાજ પાસે દીક્ષા લીધી, તથા ગુરુમહારાજે તેમનું હીરસાગરજી
નામ રાખ્યું. પછી ત્યાંથી વિહાર કરી ગુરુમહારાજ કચ્છદેશમાં
આવ્યા. ત્યાં નહીયા નામના ગામમાં દેવરાંકર નામના પંડિતની
પાસે શ્રીહીરસાગરજી શાસ્ત્રોનો અભ્યાસ કરવા લાગ્યા, અને સઘળી
વિદ્યાઓનો તેમણે અભ્યાસ કર્યો. ત્યારમાઠ ગુરુમહારાજે સંવત
૧૭૨૭ માં કાર્તિક સુદી પુનમને દિવસે નહીયામાં તેમને ઉપાધ્યાય-
જીની પદવી આપી. તથા તેમને યોગ્ય જણીને શ્રીવૃદ્ધિસાગરજી ગુરુ-
મહારાજે મંત્રચંદ્રોના કલ્પોની આગનાઓ આપી. પછી તે શ્રીવૃદ્ધિ-
સાગરઉપાધ્યાયજીએ સંવત ૧૭૭૩ ના અષાઢ સુદી સાતમને દિવસે
નળીયાગામમાં કાળ કર્યો. પછી તે શ્રીવૃદ્ધિસાગરઉપાધ્યાયજીની
પાઠે આ શ્રીહીરસાગરઉપાધ્યાયજી સારા પ્રભાવિત થએલા છે. આ
શ્રીહીરસાગરઉપાધ્યાયજીએ સંવત ૧૭૬૭ ની સાલમાં નગરપારકર
નામના શહેરમાં ચતુર્માસ કથું હતું. તે વખતે તે શહેરના ઠાકોરે
ત્યાં એક તળાવ ખોદાવવાની શિરૂઆત કરી હતી અને નગરના
સઘળા લોકોને એવો હુકમ કર્યો હતો કે, દરેક માણસે એક વખત
પાંચ પાંચ સુંડલી તળાવની ખેતેલી માટી ઉપાડીને તે માટીથી
તેની ફરતી પાળ બાંધવી. રાજના એવા હુકમથી નગરના સઘળા
લોકોએ તે હુકમ મુજબ કામ કર્યું. ત્યારે કોઈ ચુગલખોર માણસે
તે ઠાકોરને કહ્યું કે, સાહેબ અહીં આપણા નગરમાં જૈનધર્મના જે
જતીઓ આવીને રહેલા છે, તેઓએ આપના હુકમનો અનાદર
કરીને તળાવની માટી ઉપાડી નથી. તે સાંભળી ક્રોધ પામેલા તે
ઠકરાઈએ પોતાના સેવકોને હુકમ કર્યો કે, આપણા આ નગરમાં
જૈનના જેટલા જતીઓ રહ્યા હોય, તે સઘળાઓને એક ઠાટડીમાં
બંધી અને તેઓને માર મારીને તે ઠાટડીને તાણું મારી દીધો ? તે
સાંભળી ઠકરાઈના તે સેવકો જતીઓને ઉપાસરે આવ્યા, અને ઠકરાઈનો

હુકમ કહી સંભળાવ્યો. ત્યારે આ શ્રીહીરસાગરજી ગુરમહારાજે ઠકરા-
 દના તે સેવકોને કહ્યું કે, અમા જતિઓ છીએ, મારે તળાવની માટી
 કાઢપણુ રીતે ઉપાડશું નહીં. ખરેખર તમારા ઠકરાધનો દિવસ ભરાય
 આવ્યો લાગે છે, કે જેથી તે મૂર્ખ જતિઓનીપાસે તળાવની માટી
 ઉપડાવવાનું કહે છે. તે સાંભળી તે ઠકોરના સેવકો તે સવળા જતિઓને
 બાંધવામાટે હુજત કરવા લાગ્યા, ત્યારે તે શ્રીહીરસાગરજી ગુરમહારા-
 રાજે એક જલતું પાત્ર ભરી તેની અંદર કંઈક ચૂર્ણ મંત્રીને નાખ્યું.
 તેજ વખતે તે જલના પાત્રમાંથી મુખે ધુરધુર શબ્દ કરતો એક વિકરાલ
 સિંહ પ્રગટ થયો. ત્યારે ઠકોરના તે સેવકો ધીકના માર્યા પોતાના
 જીવ બચાવવાને ત્યાંથી નાટી પોતાના ઠકોરપાસે આવ્યા, અને તે
 સિંહની વાત સંભળાવી. ત્યારે ભયથી કપતો તે ઠકોર તેજ ક્ષણે
 શ્રીહીરસાગરજી ગુરમહારાજપાસે આવ્યો. તથા ત્યાં સિંહને બેઠેલા
 જોધને કપતા શરીરથી હાથ જોડીને ગુરમહારાજને પગે પડ્યો, અને
 પોતાના અપરાધની તેણે ક્ષમા માગી. ત્યારે ગુરમહારાજે તેને કહ્યું
 કે, તે ઠકોર થકને જતિઓને તલાવની માટી ઉપાડવાનું સામારે કહ્યું ?
 શું તારૂં ચોત આવ્યું છે ? આ સિંહ તારૂં શરીર અહીંજ તોડીને
 ખાઈ જશે. તે સાંભળી તે ઠકોર હુજવા લાગ્યો. પછી તે ઠકોર પોતાની
 પાઘડી ઉતારીને ગુરમહારાજ શ્રીહીરસાગરજીના ચરણોમાં મલી.
 ત્યારે ગુરમહારાજે પણ તેના અપરાધની ક્ષમા કરી. પછી તે શ્રીહીર-
 સાગરજી ગુરમહારાજે એક કુક મારીને તે સિંહનું રૂપ સમેટી લીધું.
 પછી તે ઠકોરે તે તળાવને કિનારે એક છત્રીવાળો ચોતરો કરાવ્યો,
 અને તેની અંદર આ શ્રીહીરસાગરજી ગુરમહારાજના ચરણોની
 સ્થાપના કરી; તથા તે ઠકરાજ હુમેરાં ત્યાં ધૂપ દીપક કરવા લાગ્યો,
 અને સવારમાં ઉઠીને તે હુમેરાં ગુરમહારાજના ચરણોનું દર્શન કરતો
 હોતો. પછી તે ઠકોરે ગુરમહારાજના ઉપદેશથી માસમદિરાત્રિકાણનો
 ત્યાગ કર્યો. અને નખરના સવળા લોકોએ ગુરમહારાજના તે ચરણોની
 પૂજા કરી, અને એવીરીતે તેમણે શ્રીજ્ઞેશ્વરના મહિમા કર્યો. પછી
 ત્યાં વસનારા લાલજોગાત્રના જેસાણના વંશમાં થયેલા લીમાણના-
 મના આવકે તે શ્રીહીરસાગરજી ગુરજીના ઉપદેશથી લુધવાણનો સઘ
 કહાણ્યો, કે જે સંઘમાં ચારસો હોય હતા. તે વખતે તે લીમાણની
 વિનંતિથી તે શ્રીહીરસાગરજી ગુરજી પણ તે સંઘની સાથે ચાલતા હતા.
 ચાલતાં ચાલતાં એક દિવસે માર્ગમાં તે સંઘને ક્યાંય પણ પાણી

મળી શક્યું નહી, તેથી સંઘના સઘળા લોકો પાણીની તરસથી વ્યાકુલ થવા લાગ્યા, ત્યારે તે સઘવી ભીમાજી ઘણાજ ખેડ કરવા લાગ્યો. પછી તેણે તે શ્રીહીરસાગરજી ગુરૂમહારાજપાસે જઈ પાણીમાટે વિનંતિ કરીને કહ્યું કે, સાહેબ ! અહીં સંઘના લોકોને પાણી મળતું નથી, અને તેથી તેઓ સઘળા તરસે મરે છે, ત્યારે આ શ્રીહીરસાગરજી ગુરૂમહારાજે એક ખીજડાના વૃક્ષની ડાલને જલાકર્ષણ મંત્રથી મંત્રીને તેપર પોતાના ઓઘો ફેરવ્યો. ત્યારે તે ડાલમાંથી મનોહર નિર્મલ જલની ધારા પ્રગટ થઈ પડવા લાગી. અને તેથી સઘના સઘળા લોકોએ અમૃતસરખું તે જલ પીધું. અને ગુરૂમહારાજનો તે પ્રભાવ જોઈને સંઘના સઘળા લોકોને આશ્ચર્ય થયું. પછી તે સંઘસાથે ગુરૂમહારાજે શ્રીહુમ્પ્રવાજતીર્થની યાત્રા કરી. એવીરીતે જૈનશાસનની શોભા વધારતાથકા તે મહાપ્રભાવિક એવા શ્રીહીરસાગરજી ગુરૂમહારાજ વિક્રમસંવત ૧૭૮૨ના ચૈત્રમુદી ત્રીજને દિવસે સોણતરામાં કાલ કરી સ્વર્ગે ગયા. એવીરીતે શ્રીસહજસાગરજીએ પોતાના ગુરૂઓને આ વૃત્તાંત વિક્રમસંવત ૧૮૦૪ના કાર્તિકમુદી બીજને દિવસે સોણતરામાં લખ્યો છે. શ્રીસ્તુ.

॥ તેમના શિષ્ય ગણિ સહજસાગરજી ॥ ૬૬ ॥ તેના શિષ્ય ગણિ માનસાગરજી ॥ ૭૦ ॥ તેના શિષ્ય ગણિ રંગસાગરજી ॥ ૭૧ ॥ તેના શિષ્ય ગણિ રૂતેસાગરજી ॥ ૭૨ ॥ તેના શિષ્ય મુનિ દેવસાગરજી ॥ ૭૩ ॥ તેના શિષ્ય મુનિ શ્રીસ્વરૂપસાગરજી ॥ ૭૪ ॥ તેના શિષ્ય ક્રિયેશ્વરક મુનિ ગૌતમસાગરજી ॥ ૭૫ ॥

તેમનો જન્મ મારવાડદેશમાં શ્રીપાલીઆમમાં આઠ્ઠાજી શ્રીમાલીનાં તે વિરમસજી તેની બાર્યા કૈમસદે તેઓના અંગજ (પુત્ર) નામે ગુલામસજી સંવત ૧૬૨૦ માં તેઓ અનુક્રમે વૃદ્ધિ પામતાં પાંચ વર્ષના થયા, ત્યારે સંવત ૧૬૨૫ ની સાલમાં મહાભયંકર દુકાલ પડ્યો કે જે દુકાલમાં કંઈથી ત્યાંના (મારવાડના) રહેનારા લોકો પોતાના પરીવારની ઉદરપૂર્ણ પણ કરી ન શક્યા. તેથી પોતાના પુત્રોના જીવીતવ્યને બચાવવા માટે મહારી બાવાઓને અથવા ગોરજીઓને તે પુત્રો આપી દેતા હતા, એવા અવસરમાં કમ્બોદેશના ગુરજી મુનિદેવસાગરજી તથા અલપચંદજી તથા વીરંદજી તથા નાનચંદજી એમ ચાર જણ મહી શિષ્યો-

॥ श्रीविधिपक्षगच्छ मुनिमंडलअग्रेसर
श्री १००८ श्री गौतमसागरजी
महाराज साहेब ॥

जन्म—(पाली-मारवाड) सं. १९२०

दीक्षा-सं. १९४० मुंबई-माहिम.

क्रिष्णद्वार-१९४६ पाली.

ની, પ્રાપ્તિમાટે કૃત્તવ્યદેશથી શ્રીપાલી (મારવાડ) માં આવ્યા, ત્યાં રહીને તે પાલીપ્રગણામાં સારા સારા શિષ્યોની તપાસ કરતાં તેઓને ૮ આઠ શિષ્યોની પ્રાપ્તિ થયું; તેવામાં તે પાલીના નીવાસી શ્રીમાલી-શાલીના બ્રાહ્મણ ધિરમલજીનો અને ગુરજી મુનિ દેવસાગરજીનો મેલાપ થયો. અને બન્નેમાં પરસ્પર મિત્રાઈપણું થયું, જેથી બ્રાહ્મણ ધિરમલજીએ પોતાનો સ્ત્રી ક્ષેમલદેવી સંગ્રાહથી પોતાના પુત્ર ગુલાબમલજીને મુનિ દેવસાગરજીને શિષ્યતરીકે ભેટ કરી. પછી મજકુર યતિજીએ તે બાલ શિષ્યના શરીરના લક્ષણો જોઈ ઘણું આનંદ પામ્યા. અને વિચાર્યું કે, આ બાલકથી જ્ઞેનધર્મની ઉત્પત્તિ ધારે, અને આ બાલક સ્વગમ્જી તથા અમારો નામ નિર્મલ હીષાવસી. સ્વગમ્જીનો ઉદ્ધાર કરશે, અને દશવિંધ યાત્રધર્મ પાલસે, તથા સાધુસાધ્વીઓના પરીવારની ધૃષ્ટિ કરશે, એમ તે બાલકના શરીરના લક્ષણો જોઈને વિચાર્યું અને આનંદ પામ્યા, પછી તે બાલક ગુલાબમલજીને પ્રિયવચન કરી મજકુર યતિજી દેવસાગરજીએ બોલાવ્યો એટલે તે બાલક ગુલાબમલજી તુરત યતિજી દેવસાગરજીના બોળામાં આવી બેઠો, તેથી મજકુર યતિજી ઘણું આનંદ પામ્યા. તેવારે ધિરમલજી જોશી યતિજીપ્રતે બોલ્યા કે, આ બાલકને તમારે તમારો પોતાનો શિષ્ય કરવો, એમ બીજા ત્રણ યતિજી બેઠા છતાં કહ્યું, એટલે મજકુર દેવસાગરજીએ કહ્યુંલ કહ્યું. પછી તેઓ કેટલોક વખત ત્યાં પાલીમાં રહી અને પછી કૃત્તવ્ય તરફ તે ચારે યતિજી નથ શિષ્યોને સાથે લઈ નિર્વિધે ત્યાંનાં ત્યાંનાં આવ્યા, અને સપત્ત ૧૬૨૫ ના જેઠમાસમાં કૃત્તવ્ય ધીરજી આવ્યા, એટલે ત્યાં ચારે યતિઓએ સાથે લાવેલા આઠ શિષ્યોની વેચણી કરી તેમાં ચાર શિષ્યો યતિજી અસેચંદ્રજીએ લીધા, તેના નામ કાનજી ૧ લાલજી મોટા ૨ લાલજી નાનો ૩ તથા કરમચંદ ૪ એમ ચાર શિષ્યો અબધચંદ્રજીએ લીધા, અને એક યતિજી દેવસાગરજીએ કલ્યાણજી નામે શિષ્ય લીધો અને યતિજી નાનચંદ્રજીએ નંદુ નામે શિષ્ય લીધો, તથા યતિજી વીરજીજીએ બે શિષ્ય લીધા, તેના નામ સુરચંદ્રજી ૧ તથા બીજો જયેરચંદ્રજી એમ બે શિષ્યો લીધા, એટલે બધે આઠ શિષ્યોની વેચણી કરી ચારે યતિજી પોતપોતાના ગામે ગયા પછી યતિજી દેવસાગરજી પોતાના ગુલાબમલજી (જ્ઞાનચંદ્રજી) તથા કલ્યાણજી એમ બે શિષ્યોને સાથે લઈને કૃત્તવ્ય નાનાઆસાળીઆ (લીટ)માં આવ્યા. એટલે ત્યાંના રહેવાસી શા. નથુ જીમરાજ બાર વૃત્તવારી વીજેરે સંઘ સમસ્ત તે

મજકુરે યતિજી દેવસાગરજીના બે શિષ્યોને જોઈ ઘણો આનંદ પામ્યા. તેવારપછી ત્યાંનો સંઘ તે બન્ને શિષ્યોને પોતાના પુત્ર કરતાં પણ અધીક પ્રતિપાલન કરવા લાગ્યા, તે અવસરે મુનિદેવસાગરજીના મુખ્ય શિષ્ય મુનિસ્વરૂપસાગરજી તેમને શ્રીભૂજનગરે પાટીઓ સંભાલવા મોકલે તેમને બોલાવી અને તે બન્ને શિષ્યો તેમના કરી રૂથાખ્યા. પછી મુનિદેવસાગરજી તે બન્ને શિષ્યોને સાથે લઈ સંવત ૧૯૨૬ ની સાલમાં કચ્છની તીર્થજાત્રા કરવા નિકળ્યા, અને ચાલતાં જે જે ગામોમાં ગયા, તે તે ગામોના સંઘ તે બન્ને શિષ્યોને જોઈને ઘણો આનંદ પામતા. એમ યાત્રા કરતાં કરતાં કચ્છ તેજ આપ્યા, ત્યારે ત્યાંના યતિજી તારાચંદજી તે મજકુર દેવસાગરજીની સાથે રહેલા બે શિષ્યોને જોઈ ઘણા પ્રસન્ન થયા, અને યતિજી તારાચંદજીએ યતિજી દેવસાગરજીને કહ્યું કે, હું લાંબા આ બન્ને શિષ્યોને તમો અને આપો એમ માંગણી કરી ત્યારે યતિજી દેવસાગરજીએ યતિજી તારાચંદજીને તે બન્ને શિષ્યો આપવાની ના પાડી, ત્યારે તારાચંદજીએ છેવટે એક શિષ્ય નામે જ્ઞાનચંદજી આપવાની માંગણી કરી ત્યારે દેવસાગરજીએ કહ્યું તારાચંદજીને કે આ જ્ઞાનચંદજીના માતાપીતાએ આ બાલકને મારી આગલ લેટ શિષ્યતરિકે મોકલે છે માટે એને અપાય નહિ પરંતુ જો તમોને શિષ્યોની જરૂરીઆત હોય તો હું જાણ તમોને બીજા શિષ્યો હું લાવી આપીશ. એમ દેવસાગરજીએ તારાચંદજીને કહ્યું, એટલે તારાચંદજી કહેવા લાગ્યા કે એ વચનની કયુલાત આપો, એટલે દેવસાગરજી પરઠીપકારી જેથી તારાચંદજીને કયુલાત આપી અને કહ્યું કે હું સંવત ૧૯૨૭ નું ચોમાસું ઊતરતે મારવાડની તરફ જાઈશ, એમ કહ્યું. તેવારપછી યાત્રા કરી પોતાના રૂથાનકે નાનાઆરાબીએ આપ્યા. એ અવસરમાં મુનિદેવસાગરજી કચ્છનાનાઆરાબીઆના પાટને તથા મુનિસ્વરૂપસાગરજી કચ્છભૂજનગરના પાટને શ્રીપૂજ્ય શ્રીરત્નસાગરસૂરીજીની આજ્ઞાથી સલાલના હતા, અને મુખેથી રહેતા, ત્યારપછી સંવત ૧૯૨૭ ના આસુ મારા ઊતરતે શ્રીભૂજથી મુનિસ્વરૂપસાગરજીને ત્યાં નાનાઆરાબીએ બોલાવીને મુનિદેવસાગરજીએ તે બન્ને શિષ્યોને મુનિસ્વરૂપસાગરજીને સોંપ્યા, અને સોંપીને પછી મુનિદેવસાગરજી કચ્છ તેજે યતિજી તારાચંદજી પાસે ગયા, અને તેને કહ્યું કે હું જાણ મેં તમોને કયુલાત આપી છે તેથી હમણા તમારી પાસે આપ્યા હું. માટે હવે તમારી જે ઈચ્છા

હોય તે કહેા ત્યારે યતિજી તારાચંદ્રજીએ દેવસાગરજીની સાથે એક
 અસનાર માણસ અને ઊંટ આપ્યું, તે સાથે લઈને ત્યાંથી ચાલતાં
 કંઈ નાનાઆશાંબીએ આવ્યા, પછી ત્યાંથી ગુલ મુહૂર્ત લઈ ચાલ્યા
 તે વખતે ત્યાંનો સઘ વોશવા સાથે ચાલ્યો એ અવસરે અપરાકુનો
 થયાં, તે જોઈ સકલસઘ મુનિ દેવસાગરજીને કહેવા લાગ્યો કે, આ
 હુમણાંના મુહૂર્તમાં તમે બવાવું મૂકી ઘો એમ સંઘે કહ્યું, તે પણ
 પોતાના રતેહીના કાર્કની ઉત્સાહથી પોતાના શિષ્ય મુનિસ્વરૂપ-
 સાગરજીને તથા પૌત્ર જ્ઞાનચંદ્રજી તથા કલ્યાણજી એમ ત્રણે જણને તે
 સંઘના મુખ્ય શા. નથુ ખીખરાજ તથા શા. ગેસા દેશર વીગેરે
 સંઘને સોંપીને ત્યાંથી ચાલતા થયા. પછી અનુક્રમે ચાલતાં પાવાગઢ
 આવ્યા, ત્યાં વિદિપક્ષગંજની અધિષ્ઠાતા દેવી શ્રીમહાકાલીકાજી છે
 તેની યાત્રા કરી. પછી ત્યાંથી ચાલતા ચાલતા સ્વત્ ૧૬૨૮ ના
 કારતક સુદમાં શ્રીપાલજીપુર પધાર્યા અને ત્યાં રહેતાં તેમને તાપની
 બીમારી ઉત્પન્ન થઈ ત્યારે તે તાપની બીમારીના કાગલ કંઈ નાના-
 આશાંબીએ આવ્યા, જેવી મુનિદેવસાગરજીના શિષ્ય મુનિસ્વરૂપ-
 સાગરજી તે પોતાના બન્ને શિષ્યોને સાથે લઈ કંઈસાબરાધ તેમના
 કાકા ગુરૂ મુનિ શ્રીહિમસાગરજી પાસે આવ્યા, તેવારે ત્યાં કંઈ તેરાથી
 યતિજી તારાચંદ્રજીનો કાગલ આવ્યો તે કાગલમાં લખેલ કે, પાલજી-
 પુરથી ગુરૂજી તારાચંદ્રજીને તેમના માણસે લખેલ કાગલ તેમાં લખ્યો
 છે કે, આપણા પરમ રતેહી બધું મુનિદેવસાગરજી અત્રે કારતક સુદ
 ૧૩ ના તાપની બીમારીથી સ્વર્ગવાસ પામ્યા તિ એમ લખેલ છે અને
 અત્રે તારાચંદ્રજી બહુ દીલગીર થયા છે, એમ લખેલ હતું, એટલે
 મુનિસ્વરૂપસાગરજી પોતાના બે શિષ્યોને સાબરાધ મૂકીને પછી કંઈતેરે
 ગયા અને ત્યાં ગુરૂમહારાજનો સ્વર્ગવાસ સાંભળીને બહુ દીલગીર થયા
 તેવારેપછી કંઈશાબરાધ આવી પોતાના બન્ને શિષ્યોને સાથે લઈ કંઈ-
 નાનાઆસંબીએ આવ્યા, ત્યાં મુનિસ્વરૂપસાગરજી પોતાના બન્ને શિષ્યો-
 ને સુખે સમાધે બહુ પ્રીતિથી પાલજીપોપણુ જે માતાપિતા પણ કરી ન
 શકે તેવી રીતે કરતા હતા, તથા વિધાનો અભ્યાસ પણ કરાવતા હતા,
 એવીરીતે સુખે રહેતા. જ્ઞાનચંદ્રજી વિનયાદિ ગુણોમાં તથા ત્યાગ-
 પણાની છુદ્ધિમાં દીવસે દીવસે અનુક્રમે વૃદ્ધિ પામતા તે દેખીને ગુરૂ-
 મહારાજશ્રીસ્વરૂપસાગરજીની તેમના ઉપરે ઘણી પ્રીતિ વૃદ્ધિ પામતી
 હતી, તથા બીજા શિષ્ય કલ્યાણજી તે ગુરૂમહારાજની સાથે પ્રાથે

કરીને અવિનય કરતા તો પણ ગુરૂમહારાજ શ્રીસ્વરૂપસાગરજી બન્ને શિષ્યોનું સરખુંજ પાસણપોષણ કરતા હતા, એવીરીતે મુખેથી સંવત ૧૬૨૮ ના વર્ષમુધી ભૂજનગર તથા નાનાઆશંખીઆમાંજ નિવાસ કર્યો. તેવારપછી સંવત ૧૬૨૮ ના શ્રાવણ શુદ્ધ ૨ ના શ્રી-કચ્છમુથરીમાં શ્રીવિધિપદ્મગચ્છના અધિપતિ શ્રીપૂજ્ય બદ્ધારક શ્રીરત્ન સાગરસૂરિ સ્વર્ગવાસી થયા, તે અવસરે તેમના શિષ્ય ચિરંજીવી વેલજીભાઇને ત્યાંજ દીક્ષા આપી, અને પછી કચ્છ માંડવીબંદરના સંઘે આચાર્યપદના પાઠ મહોત્સવ કરવાની વિનંતિ કરી એટલે ચતુર્માસ પૂર્ણ થએ માંડવી પધાર્યા, ત્યાં સંઘે આચાર્યપદવીના પાઠ મહોત્સવ કરી આગસરમુદ્દપના આચાર્યપદ તથા ગચ્છેશપદ સ્થાપન કરીને શ્રી૧૦૮ શ્રીવિવેકસાગરસૂરિ એમ નામ સ્થાપન કર્યું. તેવારપછી આચાર્યજીની સિદ્ધગિરીજીની યાત્રા કરવાની ઇચ્છા થઈ, તેવારે સર્વે યતિસમુદાયને આચાર્યજીએ સિદ્ધગિરી જવામાટે આમંત્રણ કર્યું એટલે સર્વે યતિઓ સાથે આચાર્યશ્રીજી વિવેકસાગરસૂરિજી વાહ્યા, એ અવસરમાં મુનિ શ્રીસ્વરૂપસાગરજીને પણ ઘણા આશ્ચર્ય સાથે લીધા, તેવારે તેમના બન્ને શિષ્યો પણ સાથે હતા, તેમાં જ્ઞાનચંદ્રજીની ઉપરે આચાર્યજીની બહુ પ્રીતિ થતી હતી, અને તેની સારે સંભાલ બહુ કરતા હતા, એમ ચાલતાં ચાલતાં અનુક્રમે શ્રીસિદ્ધગિરીજીને ભેટી ત્યાંની યાત્રા કરીને પછી શ્રીપાવાગઢ ગયા, ત્યાંથી મુંબઈબંદરના સંઘની વિનંતિથી મુંબઈબંદર સર્વ યતિમંડલ સહિત પધાર્યા, ત્યાં સંઘે મોટા ઉત્સવથી સામઘણ કાઢી અને માંડવીબંદરના ઓચ્છનંતનાથજીના દેરાસરજીના ઉપાશ્રયમાં પધરાવ્યા, પછી ત્યાંના સંઘે બહુબાવધી ગૃહ બંધી કરી. પછી સર્વ યતિમંડલે કચ્છમાં જવાની આજ્ઞા શ્રીઆચાર્યજી પાસેથી માગી એટલે શેઠ નરશી નાથાએ તે યતિમંડલને કચ્છમાં જવામાટે સમુદ્રમાર્ગે તેઓને પોતાને ખરચે વહાણ કરી આપ્યું, એટલે તે યતિમંડલ સર્વ સામઘી સહિત સંવત ૧૬૨૯ ના વૈશાખમાસમાં મુંબઈબંદરથી સમુદ્રમાર્ગે વહાણમાં બેસીને રવાના થયા, પછી સમુદ્રમાં વહાણ ચાલતાં ચાલતાં દેરલોક સમુદ્રનો માર્ગ ઝાલવ્યા પછી તે વખતે સમુદ્રમાં મહા ભયંકર તોફાન થયું, તે અવસરે મુનિ-સ્વરૂપસાગરજી પોતાના બન્ને જ્ઞાનચંદ્રજી તથા કલ્યાણજી શિષ્ય સહિત તેજ વહાણમાં હતા, તેઓએ તે તોફાન સંબંધીના ઉપદ્રવ

શાંત કરવામાટે શ્રીકૃષ્ણગોવરાનાં બીરાજતા શ્રીસ્વલહેવકેસરીયા-
 છત્રું સ્મરણ કરી અને તેજોત્રું ચરણ લીધું, એટલે ક્ષણવારમાં
 તે ઉપદ્રવ શાંત થયું. તેવારે વાહાણમાં બેઠેલા સર્વ યતિઓનો જાણે
 નવો જન્મ થયો હોયની એમ ઉપદ્રવ રહીત થયા, અને મુજેથી
 ક્ષુદ્રનો પાર પામી અકાલીશ દીવસે કૃષ્ણદેશમાં માંડવીખંદરમાં
 આવ્યા. પછી સર્વ યતિમંડલ પોતપોતાના સ્થાનકે ગયું, એટલે મુનિ-
 સ્વરૂપમાગરણ પોતાના બંને શિષ્યો સહીત પોતાના સ્થાનકે આવ્યા.
 પછી પૂજ્ય આચાર્ય શ્રીવિવેકસાગરસૂરીશ્વરજીની આજ્ઞાથી સંવત
 ૧૬૨૯ તથા સંવત ૧૬૩૦ ત્ર ચોમાસુ કૃષ્ણશંકાજીમાં કયું. તે ચોમા-
 સામાં કલ્યાણજીને એવી ભવકર જાણે અંત અવસ્થા પામે તેવી
 બીમારી થઈ, તે વખતે ગુરૂમહારાજ શ્રીસ્વરૂપમાગરણએ ગમ્મઅધિ-
 શાયકા શ્રીમહાકાલીજીની માનતા કરી કે એને શાંતિ થાય તો મારે
 મહાકાલીજીના દર્શન કરી પછી સોપારી ખાવી એવી માનતા
 કરવાથી કલ્યાણજીને શાંતિ થઈ. તેવારપછી સંવત ૧૬૩૧ ત્ર ચોમાસુ
 કૃષ્ણજીપુરમાં કયું. સંવત ૧૬૩૨ ત્ર ચોમાસુ કૃષ્ણ કોઠારામાં કયું.
 સંવત ૧૬૩૩ ત્ર ચોમાસુ કૃષ્ણ ગોવરામાં કયું.

એવીરોતે શ્રીપૂજ્ય શ્રીવિવેકસાગરસૂરીજીની આજ્ઞાથી ચોમાસા
 કરતા સંવત ૧૬૪૦ ત્ર ચોમાસુ કૃષ્ણ બાડામાં કયું, તે વખતે એક
 લાલજી નામનો સાત વર્ષની ઉંમરનો શિષ્ય હતો, તેને એકદા એવી
 માંદગી થઈ કે, જાણે આ અવસરેજ આયુષ પૂર્ણ કરી મૃત્યુ પામશે,
 એવું થતા તે અવસરેજ ગુરૂમહારાજ શ્રીસ્વરૂપસાગરજીએ પાવાગઢ
 ઉપર રહેલી શ્રીઅંબલગમ્મની અધિષ્ઠાતા મહાકાલીજી માતાની
 માનતા કરી, તેજ વખતે તે માનતા ફળવાથી શિષ્ય લાલજીની માં-
 દગી નાશ પામી, અને જાણે નવો જન્મ થયો હોયની એમ શિષ્ય
 લાલજી શરીરે નિરોગતાને પામ્યો, પછી તે મહાકાલીકાજીની માનતા
 ઉતાવળમાટે પાવાગઢ જવાની મુનિસ્વરૂપસાગરજીની ઇચ્છા થઈ,
 એટલે કૃષ્ણથી સ્વાના થઈ મુંબઈખંદરે ગયા, ત્યાંથી પાવાગઢ ગયા,
 અને ત્યાં મહાકાલીકાજીની યાત્રા કરી, પાછા વડીને મુંબઈખંદર
 આવ્યા, તેવારે ત્યાં રહેલા શ્રીપૂજ્ય શ્રીવિવેકસાગરસૂરીશ્વરજી તેમને
 વંદન કરવા ગયા, તે અવસરે આચાર્યશ્રીજી વિવેકસાગરસૂરીશ્વરજીએ
 ગુરૂમહારાજ શ્રીસ્વરૂપસાગરજીને કહ્યું કે, જે આ તમારા શિષ્ય જ્ઞાન-
 ચંદ્રજી છે, તેમને દીક્ષા આપો, એમ આચાર્યજીના મુખથી સાંભળીને

પછી ગુરમહારાજે મજકુર શિષ્ય જ્ઞાનચંદ્રણની ઇચ્છા પ્રમાણે કબુલ
કયું; અને તે દીક્ષા સંવત ૧૯૪૦ ના વૈશાક શુદ્ધ ૧૧ના સુગ્રહમંદર
તાળે માહીમગામમાં જ્યાં ત્યાં રહેલા જિનમંદીરમાં આચાર્યશ્રી-
વિવેકસાગરમુરારીચરણએ ગુરુપણાની દીક્ષાની વિધિ કરાવી, અને
ત્યારે જ્ઞાનચંદ્રણનું નામ ગૌતમસાગરણ આપ્યું; તે વખતે ગૌતમ-
સાગરણએ તે આચાર્યણ પાસેથી રાત્રિભોજન કરવું નહી, તથા
કંઠમૂલ ખાવાં નહી એમ બે વૃત્ત લીધાં, પછી અતુકમે ગુરુપણાની
દીક્ષા તથા વૃત્ત પાલતાં દીવસે દીવસે ગુરમહારાજ શ્રીગૌતમસાગરણનું
સજમમાં ચડતું પરીણામ થતું ગયું; અને ગુરમહારાજ ઓરવરૂપ-
સાગરણનાં મુખથી મુત્ર સિદ્ધાંતોના વ્યાખ્યાન સાંભલતા સાંભલતા
ગુરમહારાજ શ્રીગૌતમસાગરણએ જાણ્યું કે અરિહંતના કહેલા ધ-
ર્મના માર્ગ એક સર્વવૃત્તિ તથા બીજું દેશવૃત્તિ એ બે છે, તે આ
ગુરુપણાને માર્ગ તે બન્નેથી વિપરીત છે, એમ ધોતાના મનમાં
જાણીને સત્યમાર્ગમાં વર્તવાની ઇચ્છા ધારી શુભ વૃત્તિમાં વર્તવા
લાગ્યા, પછી અતુકમે વિચરતા સંવત ૧૯૪૧ નું ચોમાસું કચ્છ ગડ-
સીસા પાસે રહેલ દેવપુર ગામે કયું; અને ત્યાંના સંઘે ગુરમહારાજની
ધર્મમાં ઘણી સારી પ્રવૃત્તિ દેખી પ્રશંસા કરના ઘણા ખુશી થયા.
તેવારપછી સંવત ૧૯૪૨ નું ચોમાસું કચ્છમુદ્રાજમંદરમાં એકાદીપણે
કયું, તે વર્ષમાં ગુરુણએ એક અભિગ્રહ લીધું કે સિદ્ધગીરીની
જ્યાંમુઘી યાત્રા ન થાય ત્યાંમુઘી વહાણ, આગળુદ તથા આગગાડી
એ ત્રણ શિવાય બીજા કોઈ વહાને બેસવું નહિ એવું અભિગ્રહ
લીધું; પછી તેજ વર્ષમાં ગીરનારણ તથા સિદ્ધગીરીની યાત્રા નિર્વિઘ્ન-
પણે કરી તેવારપછી સંવત ૧૯૪૩ નું ચોમાસું કચ્છગોધરામાં કયું.
પછી સંવત ૧૯૪૪ તથા ૧૯૪૫ એ બે વર્ષના ચોમાસાં કચ્છશેરડી
ગામે કર્યાં. વલી પણ તેજ સંવત ૧૯૪૫ની સાલમાં ગુરમહારાજ
સિદ્ધગીરીની નિર્વિઘ્નપણે નવાણું જાત્રા કરી, પાછા કચ્છમાં આવ્યા.
તે વર્ષમાં ભૂમિ ઉપર રાયન કરવું, એક વખત આહાર કરવું, પગ-
રખા પહેરવા નહીં, ઇત્યાદિક કેટલાક અભિગ્રહો લીધાં, અને મુનિ-
પણ પાલન કરવાની કેટલીક શુદ્ધ પ્રવૃત્તિ કરવા લાગ્યા, તેથી કેટલાક
ના સાધુઓનો મમાગમ થવા લાગ્યો હવે જે જે સાધુઓનો
આય તે તે સાધુઓ પોતપોતાના ગચ્છમાં મેલવવાને તથા
શિષ્ય કરવાનો ઉપદેશ આપે, પણ ગુરમહારાજના મતમાં

એવુંજ નિશ્ચય થયું કે, દાદા દેવસાગરજીનો આ મહેરો ઉપકાર છે, જે તેઓ મને મારવાથી અહીં ન લાવત તો આ જૈનધર્મ હું ક્યાંથી પામત! વહી ગુરજી દેવરૂપસાગરજીએ પણ બાલ્યાવસ્થાથી માતાપિતા કરતાં અધિક મારા વિદ્યા મુત્ર ઘેલું માદું પાલણપોપણ કર્યું છે, તેમ વિદ્યા ગુરુ એજ છે, વહી જૈનધર્મની શૈલી તથા મુદેવ, મુગુરુ, મુધર્મ, એ ત્રણ તત્ત્વરૂપ સમ્યકત્વની પ્રાપ્તિ કરાવનારા પણ એજ ગુરુ તથા દાદાજી દેવસાગરજી છે, માટે ઉપકારી તથા માતાપિતા તુલ્ય, અને સમકીર્ત દાદા ગુરુને ઠોડી બીજા ગુરુ કરવા એ કૃતઘણું કર્યું કહિયાય, અને કૃતઘણું કરવાથી જીવને સંસારમાં રહ્યા પડે છે, એમ નિશ્ચયથી મનમાં જાણી કોમળપણ સાધુના ચલાવ્યા ચલ્યા નહીં અને દ્રઢપણે રહ્યા. ત્યારબાદ સંવત ૧૯૪૬ નું ચોમાસુ કચ્છ બીઠડામાં કર્યું. ત્યાં ધેરાબધ પરિણામે વર્તતાં ગુરુમહારાજે મનમાં વિચાર્યું કે, આ ગુરુજીપણાનો માર્ગ તો નહીં જોગી અને નહીં જોગી માટે અસત્ય માર્ગ છે, તેનો ત્યાગ કરી, પ્રવાચાર્યોએ સ્વીકારેલ જે શુદ્ધ માર્ગ તે સાચ છે, તેમાં રૂપ-પદ્ધતો હિત વતન કરવાથીજ થાયો, એમ નિશ્ચય કરી, વહી વિચાર્યું કે, મારા ઉપરે ગુરુમહારાજ દેવરૂપસાગરજીનો મોહ બહુ છે, માટે સાધુપણાનો સ્વીકાર કરવામાં મને ગુરુમહારાજની આજ્ઞા મક્કવી મુશ્કેલી છે, એમ જાણી ગુરુમહારાજે સંવત ૧૯૪૬ ના કારતક મુક ૧૫ ની શ્રીધૃતકલ્લોલપાર્થનાથજીની જાત્રા કરવામાટે પોતાના ગુરુને મુધરી જવા તૈયાર કરાવ્યા, અને તે પોતાના ગુરુજી તથા તેમના નાના શિષ્ય લાલજી એમ બન્નેને મુધરી તરફ રવાના કરીને પોતે ગુરુમહારાજે પોતાના ગુરુને કહ્યું કે, હું માંડવીબંદરથી ફાવરજી હીરાચંદજીને લખવા આપેલ પુસ્તકનો પ્રતો તે લખને મુધરી આવીશ. એમ તે-એને કહી કચ્છમાં પીંચદરે આવીને તેજ વખતે જામનગરની આગ-બેઠ તૈયાર હતી, તેમાં બેસી જામનગરજી આવ્યા, ત્યારે ત્યાં જામ-નગરમાં શ્રીપાદચંદ્રગચ્છના શ્રીપુત્ર્ય શ્રીહરખચંદ્રસૂરીચરજીના શિષ્ય સાધુ મહા ગુનિરાજ શ્રીકૃષ્ણચંદજી વીરાશ્રીમાલીની શ્રમશાલામાં ચતુર્માસ ગિરાજ્યા હતા, તેમની પાસે જવામાટે ચાલતાં ચાલતાં ગુરુમહારાજ તે ધર્મસાક્ષીના કરવાને આવી દેલા રહ્યા, તેવામાં પોતાના મનમાં વિચાર થયો જે એમની પાસે કીયા દેવાર કરીશ તો પછી એમણે કહેવું થાયો કે, “અમારો શિષ્ય થા” એમ કહેશે તો પછી તેમણે વચન માન્ય નહીં કરવાથી કદાચિત

મને રાખે નહીં અને કાઢી મુકે તો પછી શું કરવું. એમ વિચાર
 થવાથી કુરાલચંદ્રજીને મુખ નહીં બતાવતાંજ પાછા તુરત વહીને તેજ
 જામનગરશહેરમાં અંચલગચ્છીય આવક શા. અજરામલ હરજની
 કરાવેલ જૈનરાણામાં તપસ્વીજી શ્રીખાંતીવિજયજી મહારાજને વાંદીને
 તથા આણદાબાવાના ચક્રલામાં અંચલગચ્છના ઉપાશ્રયે અંચલગચ્છની
 સાધ્વીજી શ્રીધનશ્રીજીને વાંદીને તુરત તેજ આગબોટમાં બેસી સમુ-
 દ્રમાર્ગે કચ્છમાડવીખંદર ઉતરીને પછી ત્યાંથી રવાના થઈ પોતાના
 ગુરજપાસે મુથરીશહેરમાં પોંચ્યા. પછી પોતાના ગુરમહારાજ શ્રી-
 સ્વરૂપસાગરજી કચ્છ અખડાશાજીદલાના ગામેમાં કામ પ્રસંગે ગયા,
 અને પોતે ગુરમહારાજ શ્રીગોતમસાગરજી પોતાના લખુલાઈ લાલ-
 જીને સાથે લેઈ કચ્છખીદડાગામે આવ્યા. પરંતુ ત્યાં ગુરમહારાજજી ચિત્ત
 ક્રિયા ઉદ્ધાર કરવામાં ઉત્સાહવંત જે કંઈ થડીએ પરિશ્રમથી મુક્ત થાઉં !
 એમ પોતાના ચિત્તમાં ઉત્સાહ થતાં તે વખતે પોતાની પાસે રહેલ ઘરનો
 કબજો તથા જે ઉઘરાણી વિગેરે બીજાઓ પાસે હતી તે સર્વ લઈ
 અને સર્વ જોખમ પેટી તથા પટારામાં નાખી બંધ કરીને કુંચી સાથે
 લઈને તથા પ્રથમ શ્રોવરાડાવાસા કપાર ગુરજી ગુલાબચંદજી પાસેથી
 વેચાતા લીધેલ પુસ્તકો તેમાંથી પ્રતો બે લખેલ સાથે લેઈ અને બીજી
 પણ પુસ્તકની પોથી એક સાથે લેઈ, પછી શા. માલશી લાંબાની
 સાથે પોતાને કીયા ઉદ્ધાર કરવા સંબંધીની મસલત (વાતચીતો)
 કરી, અને પોતાના લખુલાઈ લાલજીને પોતાની પાસે રહેલ ઘરની
 કુંચી સોંપીને પછી ત્યાંથી નિકલી કચ્છનવાવાસ (દુરગાપુર) માં
 આવ્યા, ત્યાં મુનિમહારાજ શ્રીકુરાલચંદ્રજીના શિષ્ય મુનિ મોતીચંદ-
 જીને પોતાની પાસે રહેલ લખેલ પ્રતો બે કોરી એકશાથી વેંચાતી
 આપી, તે વખતે ત્યાંના શા. આશુ વાગજીને સંપૂર્ણ માહિતી હતી
 જે આ ગુરજી નિત્યે સાધુપણે વીચર્યે, તેમજ પોતે પણ તે વાતજણા-
 વેલ હતી, તથા મુનિમોતીચંદજીને પણ કહેલ, વહી ખીદડાવાસા શા.
 માલશી લાંબાએ પણ ત્યાં ખખર લખેલ, અને પોતાનું પણ વૈરા-
 ગ્યપણમાં વર્તન હોવાથી સર્વ લોકોને ખખર હતી, તેથી શા. આશુ
 વાગજી તથા મુનિમોતીચંદજીએ ગુરમહારાજને પૂછ્યું જે તમારો
 નિત્યે વિચાર છે, ત્યારે ગુરમહારાજે કહ્યું કે, મારે ક્રિયા ઉદ્ધાર
 કરવોજ છે, પરંતુ ગચ્છતથા ગુરજી નામ તેજ રાખવું છે, અને
 મુનિપણનું આચાર શિખવામાટે તમારા ગચ્છના મુનિમહારાજ

રાજ શ્રીભાઈચંદ્રજી પાસે રહેવા વિચારે, જે તમે તેમના ઉપરે
 ભલામણનો કાગલ લખી આપો તો હું જાઉં એમ ગુરૂમહારાજે
 કહ્યું, ત્યારે મુનિ મોતીચંદ્રજીએ કહ્યું કે, જલ્દી સાડે ૪૨૭ કે ગુરૂ તારશે
 નહીં, આત્મા સમપરીણામે તરમે, પછી ગુરૂમહારાજે કહ્યું કે, તમારા
 મનમાં એમ છે તો મારે ૪૨૭ તથા ગુરૂનું નામ બિલકુલ બદલાવવું
 નથી, પરંતુ જે ભાઈચંદ્રજી મહારાજ પાસે કીધા ઉદ્ધાર કરીશ,
 તો તેમને હું ઉપગારી માનીશ, એમ કહેવાથી મુનિ મોતીચંદ્ર
 જીએ ભાઈચંદ્રજીમહારાજ ઉપરે ભલામણનો કાગલ લખી આપ્યો
 અને ગા. આશુ વાગજીએ મુનિમોતીચંદ્રના કહેવાથી વેચાણથી
 આપેલ લખેલ પુસ્તકની પ્રતો બેની કારી એકસો આપી તે લઈ
 કુચ્છ ગાંધરામાં આવ્યા, ત્યાં કૃપભટ્ટવડેસનીયાજીની જાત્રા કરી, અને
 એક દેરીની દેસર ચડાવી. પછી ત્યાંથી નિકટી પાગલ નવાવાસમાં
 આવીને, આશુભાઈ વાગજી પાસેથી પાત્રાની ભેડી એક લઈ, અને
 બાકીના સ્થાપનાજી વિગેરે સાધુપણને યોગ્ય સર્વ ઉપકરણો પોતાનાજ
 લઈને, તે આશુભાઈની સાથે ૬૨૭ માડવીખંદર આવ્યા, અને આગ-
 ખોટમાં ગુરૂમહારાજ ચડ્યા, પછી આશુભાઈ ત્યાંથી વહી પોતાને સ્થાને
 ગયા ત્યારબાદ ગુરૂમહારાજ આગખોટમાં બેસી શ્રીવિશવલખંદરે
 આવી ઉતર્યા, અને ત્યાં ગામમાં ગુરૂજી લક્ષ્મીવિજયજીના ઉપાશ્રયે
 આવી ઉતારો કર્યો, પછી તે ગુરૂજી લક્ષ્મીવિજયજીના શિષ્ય મોહન-
 લાલને સાથે લઈ પ્રભાસપારબમાં રહેલા જૈનદેરાસરાના દર્શન કરી
 બે દિવસ રહી, પછી ત્યાંથી નિકટી પાલીનાણામાં આવી સિદ્ધગિ-
 રિની જાત્રા કરીને, ત્યાંથી નિકટી માડલ ગામે ગુરૂમહારાજ પધાર્યા,
 ત્યાં અચલગચ્છના ઉપાશ્રયે આવીને રહ્યા. હવે ત્યાં મુનિમહારાજ
 શ્રીભાઈચંદ્રજીના ગુરૂજીપણના તેમજ સસારપણના બે ભાઈ ૧ મોદા
 લખમીચંદ્રજી, ૨ નાના કલ્યાણચંદ્રજી એમ તે બન્ને ભાઈએ મુનિ-
 મહારાજશ્રી ભાઈચંદ્રજી દેરા મારવાડમાં પાલીરાહેરે બીરાજતા હતા,
 તેમને વાંદવામાટે ગયેલા હતા, તેઓ બન્ને ત્યાંથી દરથી પંદર
 દિવસે પાછા આવ્યા, ત્યારે ગુરૂમહારાજે પોતાને ક્રિયા ઉદ્ધાર કરવા
 સખધીની સર્વ હુકીત તેઓ બન્નેની પામે કહી. તે સામગ્રી સરલ
 સ્વભાવી, ભદ્રિક પગીણામી, અને આનંદી એવા લખમીચંદ્રજીએ
 કહ્યું કે, અમારા ભાઈચંદ્રજીએ ગુરૂજીપણામાંથી નિકટીને સાધુપણ
 લીધું છે, તેજ એક સુક્તિમાં જાય એટલુંજ બરા છે, વહી તમે ત્યાં

જઘં સંકારા કરશે, એમ તેમણે કૃતાર્થલયી કહ્યું. પછી કલ્યાણચંદ્રએ કહ્યું કે, તમે મહારાજશ્રી ભાષ્યંદળના શિષ્ય થશો ? ત્યારે ગુરુ મહારાજે કહ્યું કે, હું તેમનો શિષ્ય થાઉંશ નહીં પણ તેમની પાસે દેવતા મારે કીયા ઉદ્ધાર કરવો છે, તેમજ ગુરુત્વ નામ તથા ગચ્છ અને ગચ્છની કીયા બદલાવવી નથી, કેમકે મહારાજશ્રી ભાષ્યંદળએ પ્રણ પોતે ગુરુત્વ નામ તથા ગચ્છ ગુરુપણામાં જે હુત્ત તેજ રાખેલ છે, તો મારે પણ ગુરુપણામાંથી નિકલી કીયા ઉદ્ધાર કરી સાધુપણું લેવું છે, માટે ગુરુત્વ નામ, ગચ્છ, અને ગચ્છની કીયા કેમ બદલાએ એ તમે પોતેજ ચિત્તારો ? ત્યારે કલ્યાણચંદ્રએ કહ્યું કે, એમ કેમ બની શકે, એક મ્યાનમાં બે તણવાર રહી શકે નહીં તેમ બન્ને ભેગા કેમ રહી શકે, ત્યારે ગુરુમહારાજે કહ્યું કે, જો એવીરીતે નહીં થાય તો જબરજસ્તીનું કામ નથી, મારે સાધુપણું લેવાની કચ્છા હશે તો સંખેયરજ જઘં હું પોતેજ કીયા ઉદ્ધારની જે કીયા આવડશે તે કરી લઇશ, એમ કલ્યાણચંદ્રને કહી પછી કચ્છ નવાવાસમાં શા. આગુ વાગળને તે સર્વ હકીકત કાગલમાં લખી, તથા વસી લખ્યું કે, તેમને પણ શિષ્યોની તથા ગચ્છની મમત રહેલી છે, માટે હું કચ્છમાં પાછો આવીશ અથવા સંખેયરજ જઘંને પોતે પોતાની મેજેજ કીયા ઉદ્ધાર કરીશ, એમ લખી મોકલ્યું. ત્યારબાદ વસી પણ તે માંડલગામમાં દશ પંદર દીવસો રહ્યા, પછી એક દીવસે તે ગુરુ કલ્યાણચંદ્રએ કહ્યું કે, મહારાજશ્રી ભાષ્યંદળનું શરીર સાફ નથી તેથી મને પોતાની પાસે બોલાવેલ છે માટે હું જાઈશ તમે વાંઘવા ચાલશો ? એમ ગુરુમહારાજને કહ્યું ત્યારે ગુરુમહારાજશ્રીએ કહ્યું કે, મારી પાસે દેવતા કચ્છમાં પહોંચાય તેટલીજ રૂપીયા ચોંઘી પંદરની ખરચી છે, માટે જો મારા ધારવા પ્રમાણે થાય તો ચાલવું સારું, નહીંતર તમે ખરચી આપો તો હું ચાલું, ત્યારે કલ્યાણચંદ્રએ કહ્યું કે, સારું તમે ચાલો એમ કહેવાથી તેમની સાથે ગુરુમહારાજ સંવત ૧૬૪૬ના ફાગણ સુદ ૮ ના મારવાડેશમાં આવેલા પાલીરાહેરમાં પહોંચ્યા અને મુનિમહારાજશ્રીભાષ્યંદળ પાસે ગયા. પછી મુનિમહારાજશ્રીભાષ્યંદળની પાસે ગુરુ કલ્યાણચંદ્રએ ગુરુમહારાજશ્રીગૌતમસાગરજમહારાજને કીયા ઉદ્ધાર કરી સાધુપણું લેવા સંબંધીની સર્વ હકીકત કહી સંબંધાવી. પછી મુનિમહારાજશ્રીભાષ્યંદ્રએ ગુરુમહારાજશ્રીને સર્વ વૃત્તાંત પૂછ્યો, ત્યારે ગુરુમહારાજશ્રીએ જેમ માંડલગામમાં

કલ્યાણચંદ્રને ઉત્તર કહેલ તેજ પ્રમાણે મહારાજશ્રી ભાઈચંદ્રને ઉત્તર આપ્યું, તથા વાતચીતો થઈ. ત્યારપછી ગુરજ કલ્યાણચંદ્રએ મુનિ-મહારાજશ્રીભાઈચંદ્રને સમજાવ્યું કે, હમણા તમે એકલા છે તેમજ તમોને ગુજરાતદેશમાં વિચરતું છે, માટે એકજ કરતાં બે સાધુ સાથે રહો તો ઠીક છે, અને એમ કરતાં છેવટે સાથે રહેવાના પરિ-વ્યયથી શુદ્ધતરિકે તમોને એ પોતેજ સ્વીકારશે, એવીરીતે ગુરજ કલ્યાણચંદ્રએ મહારાજશ્રીભાઈચંદ્રને એકાંતમાં સમજાવી કહ્યું, ત્યારે મહારાજશ્રીભાઈચંદ્રએ ગુરુમહારાજ શ્રીગૌતમસાગરજીને કહ્યું કે, તમોને મુખેથી ક્રિયાઉદ્ધાર કરાવશું, ત્યારે ગુરુમહારાજે શ્રી-ભાઈચંદ્રમહારાજને ખુલાશા પૂર્વક કહ્યું કે, મારા પ્રથમનાજ ગુરુ-મહારાજના નામનો વાસણેપ મારા મસ્તકે નાખવો, કેમકે ગુરુ નામ તથા અંચલગચ્છ અને અંચલગચ્છની ક્રીયા વિધિ મારે ખડલાવવી નથી, પરંતુ ફક્ત તમારી સાથે જ્યાંમુઘી હું રહીશ ત્યાંમુઘી તમારી સાથેજ ક્રિયા કરીશ. અર્વારીતે ગુરુમહારાજશ્રીગૌતમસાગરજીએ મુનિ-મહારાજશ્રીભાઈચંદ્રને પોતાની હુકીકત કહી, જેવી મુનિમહારા-જશ્રીભાઈચંદ્રએ કલ્પજ્ઞાત આપીને સંવત ૧૯૬૬ ના ફાગણ સુદ ૧૧ ના શ્રીમારવાડદેશમાં આવેલા પાલીશહેરમાં શ્રીનવલખાપાથી-નાથજીના આવન જિનાલય જિનમંદિરમાં પ્રભુજીની સન્મુખ નાંઠ મંડાવીને ક્રિયા ઉદ્ધાર કરાવી, તેમના પરમ ઉપકારી, તથા જ્ઞાનદાતા એવા પ્રથમના ગુરુ મુનિશ્રીસ્વરૂપસાગરજીના નામથી વાસણેપ તેમના મસ્તકે નાખ્યો. આ પ્રમાણે ગુરુમહારાજે સર્વવિરતિ પચ્ચમહામત ત્યાં સ્વીકારીને, પછી તે પાલીશહેરથી મુનિમહારાજ શ્રીભાઈચંદ્રજીની સાથે ગુજરાત દેશ તરફ વિહાર કર્યો. હવે ગુરુમહારાજ શ્રીગૌતમસા-ગરજીએ પોતાના ગુરુમહારાજ શ્રીસ્વરૂપસાગરજીને પ્રથમ પાલીતાણાથી તથા માંડલગામથી તે ક્રીયા ઉદ્ધાર કરવા સંબંધીની હુકીકત પત્રમાં લખી મોકલી હતી, તે ફરીને જ્યારે ક્રીયા ઉદ્ધાર કરી પંચ મહામત સ્વીકાર્યા ત્યારે સર્વ હુકીકત સહિત ખુલાશા પૂર્વક પત્ર લખી મોકલ્યું. ત્યારબાદ ગુરુમહારાજ શ્રીગૌતમસાગરજી મુનિ-મહારાજ વ્રાભાઈચંદ્રજીની સાથે વિહાર કરતા કરતા પાલજીપુરશહે-રમાં આવ્યા, ત્યાં એક વખતે ગુરુમહારાજે મુનિમહારાજ શ્રી-ભાઈચંદ્રને કહ્યું કે, મારાથી તમારી આહાર પાણી વિગેરેની કેમપણ પ્રકારે ભાંકત થતી નથી, ત્યારે મુનિમહારાજ શ્રીભાઈચંદ્રએ

કહું કે, યોગવદ્ધન કર્યા વિના તથા ગોટી દીક્ષા લીધા વિના તમોએ લાવેલ આહાર પાણી વિગેરે અમોને કદપે નહીં, પછી વડી ગુરુ મહારાજે બહુ આમહુ પૂર્વક કહું જેથી તેમણે આહાર પાણી લાવવા માટેની આજ્ઞા કરી, ત્યારથી તેમને માટે આહાર પાણી વિગેરે ગુરુમહારાજ લાવી આપતા હતા. ત્યારબાદ ત્યાંથી વિહાર કરતાં કરતાં મુનિમહારાજ શ્રીભાઈચંદલની સાથે ગુજરાતદેશમાં આવેલા પાટણનગરમાં પધાર્યા અને ત્યાં મણિયાતીપાડાના તથા કુંભારીઆ પાડાના વચ્ચે રહેલ સાગરગચ્છના ઉપાશ્રયમાં આવી ઉતર્યા. પછી ત્યાં મુનિમહારાજ શ્રીભાઈચંદલએ અરુણસિત મેઘની ધારા સરખી અમૃતપાણીની વ્યાખ્યાનધ્વનીથી બહુ વિસ્તારવાલા એવા ઉપાશ્રયની અંદર પણ જે સાંભલનારાઓને બેસવાની બુમિ મલતી ન હતી એવી મહોટી ઓતાઓની સલાને આનંદ પમાડી. હવે તે વખતે માસકદષ પૂર્ણ થવા આવેલો હોવાથી ત્યાંના સંઘે તે મુનિમહારાજ શ્રીભાઈચંદલને ચોમાસુ રહેવાની વિનંતિ કરી, જેથી મુનિમહારાજ શ્રીભાઈચંદલએ અતિ આમહુ જાણી, તેમજ ક્ષેત્રસ્પર્શના ત્યાંની જાણી તે સંઘની વિનંતિ સ્વીકારી. પછી માસકદષ બદલાવવામાટે તે પાટણનગરમાં રહેલા શેફડીયાપાડામાં શ્રી-શાંતિનાથજીના જિનમંદીર પાસે અચ્ચલગચ્છના ઉપાશ્રયે આવી રહ્યા, અને ત્યાં પણ મુનિમહારાજ શ્રીભાઈચંદલની સાથે ગુરુમહારાજે માસકદષ કર્યો, તે અવસરે મેસાણાગામમાં રહેલા સાગરગચ્છના સ્થવીર મુનિમહારાજ શ્રીસ્વીસાગરજીમહારાજ તેમના શિષ્ય મુનિકાવસાગરજી તે મેસાણાગામથી વિહાર કરી તે મુનિમહારાજ શ્રીભાઈચંદલની પાસે જ્ઞાન અભ્યાસ કરવામાટે ત્યાં આવ્યા, તે લાવસાગરજીએ બે ચાર દીવસો સુધી મુનિમહારાજ શ્રીભાઈચંદલથી જુદા આહાર પાણી કર્યો, પછી તેઓ પણ તેમની સાથે આહાર પાણી કરવા લાગ્યા, ત્યારપછી ત્યાં અચ્ચલગચ્છના ઉપાશ્રયમાં માસકદષ સંપૂર્ણ કરી, વડી પણ સાગરગચ્છના ઉપાશ્રયે મુનિમહારાજ શ્રીભાઈચંદલ તથા લાવસાગરજી અને ગુરુમહારાજ શ્રીગૌતમસાગરજી એમ ત્રણે ઠાણા નિર્વિઘ્ને આવી ચોમાસુ રહ્યા. તે વખતે ત્યાં વ્યાખ્યાનનો તથા પૌષ્પ પ્રતિક્રમણાદિનો લાભ સારોરીતે આવકો લેતા હતા, તેમજ દરરોજ સંધ્યાકાલના અવસરે તે ત્રણે મુનિરાજોની સાથે આવકો તપગચ્છની સામાયારી પ્રમાણે પ્રતિક્રમજ

કરતા હતા, તથા પ્રભાતકાલના સમયે ત્રણે મુનિરાજે પોત પોતાના ગમ્મળની સામાચારી પ્રમાણે પ્રતિક્રમણ કરતા હતા, અને સતોપથી તે ત્રણે મુનિરાજે રવાંધ્યાય વિગેરે કાર્યો કરતા હતા. હવે તે અવસરમાં મુંબમંદરથી વિદિપક્ષગમ્મળાચાર્ય પૂજ્ય ભટ્ટારક શ્રીવિવેકસાગર-સૂરિજીએ ગુરુમહારાજ શ્રીગૌતમસાગરજીને મુંબમંદરે બોલાવવા-માટેનું પત્ર સામજી નામના ભોજકની સાથે મોકલ્યું, તે પત્રનું પ્રત્યુત્તર ગુરુમહારાજ શ્રીગૌતમસાગરજીએ પત્રમાં લખી મોકલ્યું, જેથી તે શ્રીવિવેકસાગરસૂરેશ્વરજી સતુષ્ટવાસા એવા શબ્દોથી લખેલ પત્ર વાંચીને રાંત થયા, તથા ખુશી થયા, ત્યારબાદ ત્યાં સુખે રહ્યા થકા પયુષ્પપર્વ આગ્યા, તે વખતે તે વર્ષમાં જે ભાદરવામાસ હોવાથી મુનિમહારાજ શ્રીભાઈજીજી તપગમ્મળની સામાચારી પ્રમાણે બીજા ભાદરવા સુદ ૫ ની સંવત્સરી કરનાર છે, તથા મુનિમહારાજ શ્રીભાઈજીજી બીજા ભાદરવા સુદ ૪ ની સંવત્સરી કરનાર છે, અને ગુરુમહારાજ શ્રીગૌતમસાગરજી વિદિપક્ષ (અચન્ન) ગમ્મળની સામાચારી પ્રમાણે પહેલા ભાદરવા સુદ ૫ ની સંવત્સરી કરનાર છે એવી ખબર ત્યાંના માવકોને પહોંચાથી, પછી તે માવકો એકઠા મહીને મુનિમહારાજ શ્રીભાઈજીજીની પાસે આગ્યા, અને અતિઆમહુ પૂર્વક તે માવકોએ બીજા ભાદરવા સુદ ૪ ની સંવત્સરી કરવી એમ મુનિમહારાજ શ્રીભાઈજીજીને કહ્યુંલાત કશી. ત્યારપછી એકાંતમાં ગુરુમહારાજ શ્રીગૌતમ સાગરજી-એ મુનિમહારાજ શ્રીભાઈજીજીને કહ્યું કે, હું તો પયુષ્પપર્વની સંવત્સરી થોડાના દીવસે ખિતકુલ કરનાર નથી, તેમજ તમે જે થોડાની સંવત્સરી કર્યો તે પણ તમેને થોડા નથી, અને મારે તમારો સાથે જે બીજા ભાદરવામાસમાં સંવત્સરી કરવી એમ તમેને મે પ્રથમ કહ્યુંલાત આપેલ છે તે પણ પાચમની સંવત્સરી તમે કર્યો છો એમ જાણીનેજ ક્યાંસુધી તમારી સાથે રહીશ ત્યાંસુધી તમારી સામાચારી કરીશ એમ કહેલ છે, તેમ છતાં છેવટે તમારા વડીલ મુનિમહારાજ શ્રીકુરાલજીજીની આજ્ઞા મગાવવી જોઈએ; ત્યારે મુનિમહારાજ શ્રીભાઈજીજીએ ગુરુમહારાજ શ્રીગૌતમસાગરજીને કહ્યું કે, હું કોઈપણ પ્રકારે તેમની આજ્ઞામાં વર્તીત નથી, તેમ મારા તે ગુરુ પણ નથી, મારે મારે તો સંઘના કહેવા પ્રમાણે કરવું પડશે, કેમકે અહીંજ આ પાટણનગરમાં ખરતરગમ્મળના મુનિમહારાજ શ્રી-

મોહનલાલજીએ પણ અહીંના આવકોના આગ્રહથી તપગચ્છની
 કેટલીક સામાયારી સ્વીકાર કરેલી હોય આ' ગુજરાતદેશમાં વર્તે છે,
 મારે મારાથી પણ અહીંના સંઘનું આગ્રહપણું મુકાશે નહીં, તમે
 મારા શિષ્ય નથી જેથી તમને યોગ્ય લાગે તેમ કરો? એમ પરસ્પર
 લિખપણું થયું, ત્યારે ગુરુમહારાજે મુનિમહારાજ શ્રીભાષ્યદંડને
 કહ્યું કે, તમે ચોથની સંવત્સરી જો કર્યો તો તમારી સાથે મેં કરેલ
 કષ્ટલાભ જે જ્યાંમુઘી તમારી સાથે વિચરે' ત્યાંમુઘી તમારાજ
 પ્રતિક્રમણ વિગેરે કરે એવી કષ્ટલાભ આજથી હું રદ કરે છું, ત્યારે
 મુનિમહારાજ શ્રીભાષ્યદંડજીએ કહ્યું કે, જેવી તમારી ઇચ્છા એવી
 રીતની તેમની વાણી આવકોએ સાંભળીને, એકદમ અવસરે અંચલ-
 ગચ્છીય નગીનદાસ આદિ યાગ પાંચ આવકો ગુરુમહારાજની પાસે
 આવી તેમને સમજાવવા લાગ્યા કે, તમે અંચલગચ્છના છા અને ઉપર
 ભાષ્યદંડમહારાજની સાથે બીજા ભાદરવામાસમાં પર્વપણ-
 પર્વની સંવત્સરી પાંચમની કરનારા તો નિશ્ચયથી છા? મારે આપણી
 અંચલગચ્છની સામાયારી પ્રમાણે તે ચોથના દિવસે પાછલાના
 પહેરમાં સંવત્સરી પ્રતિક્રમણ વખતે ઘડી આઠઠાં દસ પાંચમ આવે
 છે, મારે તમારી પાંચમ તેજ દીવસે છે તેમાં કેલ પ્રકારે ગેરવ્યાજબી
 નથી, ભાષ્યદંડમહારાજનો સામાયારી પ્રમાણે મુર્યના ઉદયથી
 તપગચ્છની પેઠેજ ચોથ તે દીવસે આવે છે. એ પ્રકારે 'આવકોએ
 હકીકત કહેવામાં ગુરુમહારાજ શ્રીગૌતમસાગરજીમહારાજે પચાંગ
 મગાથી તેમાં બીજા ભાદરવા' મુદ ૪ સૂર્ય ઉદયથી ઘડી બાવીસ
 ત્રેવીસ છે, અને તે ઉપરાંત પાંચમ આવતી જોકેને પાનાના મનમાં
 વિચાર્યું કે, મુનિમહારાજ શ્રીભાષ્યદંડના દક્ષિણનાથી બીજા
 ભાદરવામાં સંવત્સરી કરવો પડત તો એઓની પાંચમ બીજે દીવસે
 સૂર્ય ઉદય વખતે હોય પણ પ્રતિક્રમણ અવસરે છૂટ આવે, મારે તે
 કરનાં આ આવકોનું કહેવું ઠીક છે પાંચમ લોપ થતો નથી એવી
 રીતે વિચાર કરીને ગુરુમહારાજશ્રીએ તે આવકોનું વચન 'કષ્ટલ કરી
 તથા મુનિમહારાજ શ્રીભાષ્યદંડની દક્ષીણનાથી બીજા ભાદર-
 વામાં પાંચમની સંવત્સરી કરવાનું કષ્ટલ કર્યું, જેથી તે આવકો
 'તોપ પામી ખુશી થયા, પરંતુ મુનિમહારાજ શ્રીભાષ્યદંડની સાથે
 ગુરુમહારાજશ્રી ગૌતમસાગરજીનું મન તેમણે ચોથની સંવત્સરી
 કેવલ કરી જેથી છુદ પડી ગયું. હવે એકદમ અવસરે મુનિશ્રી-

ભાવસાગરજીને ગુરુમહારાજ પુછવા લાગ્યા કે, તમે જ્યારે મેસાણાથી આવ્યા, ત્યારે બે ચાર દીવસો આહાર પાણી છુટા લાવી અને જીદાજ વાપરતા હતા, અને પાછલથી મહારાજ શ્રીભાણ્યંદજી તથા મારી સાથે આહાર પાણી વાપરવા લાગ્યા તેનો હેતુ શું છે તે મને કહો? એમ ગુરુમહારાજે પુછવાથી મુનિશ્રીભાવસાગરજીએ પ્રશ્નના ઉત્તરમાં કહ્યું કે, મુનિમહારાજ શ્રીભાણ્યંદજીએ તથા તમેએ માંડ-લીયાયોગ કરેલ નથી, તેમજ મહોદી દીક્ષા પણ લીધેલ નથી, તે હેતુથી આહારપાણી જીદું વાપર્યું. ત્યારે ગુરુમહારાજે મુનિશ્રીભાવસાગરજીને કહ્યું કે, મહારાજશ્રીભાણ્યંદજીએ તો યોગ કરેલ હશે તથા મહોદી દીક્ષા લીધેલ હશે, એમ કહેવાથી ગુરુમહારાજને મુનિશ્રીભાવસાગરજીએ કહ્યું કે, તમાને એ હકીકત સંભવમાં શકા રહેતી છે તો તે શકા કોઈ અવસરે હું જૂ કરીશ, પરંતુ તમે મહારાજ શ્રીભાણ્યંદજી જ્યારે ખુશી આનંદમાં બેઠાહોય તે અવસરે મને એ હકીકત પ્રગણી, જોથી તમારી શકા દૂર થશે, એમ મુનિ શ્રીભાવસાગરજીએ કહ્યું. હવે યજ્ઞી કોઈ વખતે ત્રણે મુનિશ્રીએ આનંદમાં બીસજેલ હતા, ત્યારે તેમાંથી ગુરુમહારાજ શ્રીગૌતમસાગરજીએ મુનિ શ્રીભાવસાગરજીને પુછ્યું કે, તમે જ્યારે પ્રથમ આવ્યા, ત્યારે બે ચાર દીવસોમુધી આહારપાણી જીદું કરતા હતા, અને પછીથી અમારી સાથે કરવા લાગ્યા, તેનું શું કારણ? ત્યારે મુનિ શ્રીભાવસાગરજીએ મુનિમહારાજ શ્રીભાણ્યંદજી સાંભલતાં કહ્યું કે, મુનિમહારાજ શ્રીભાણ્યંદજીએ તથા તમેએ માંડલીયાયોગ કર્યા નથી, તથા મહોદી દીક્ષા લીધી નથી, તે કારણે મે બેચાર દીવસો આહારપાણી જીદું કર્યું. અને પછી મહારાજ શ્રીભાણ્યંદજીની પાસે મારે જ્ઞાન અભ્યાસ કરવાનું હેવાથી “ વિનય વિના વિષા પ્રાપ્ત થાય નહી ” એમ શાસ્ત્રનું વચન છે, જોથી મેં મારા ગુરુમહારાજ શ્રીરવીસાગરજીને પત્ર લખી અને તેમની આજ્ઞા મગાવી કરીને પછી તમારી સાથે આહારપાણી વાપર્યો છે, અને જ્યારે ગુરુમહારાજ શ્રીરવીસાગરજીની પાસે જાઈશ ત્યારે તેઓ સાત માંડલીના યોગ કરાવીને મને લેલવશે, એમ ભાવસાગરજીએ મુનિમહારાજ શ્રીભાણ્યંદજીની સમક્ષ હકીકત કહી, પછી ચોમાસું સંપૂર્ણ થયામાત્ર ત્યાંથી વિદાર કરી ત્રણે દાણા મેસાણે ગયા, ત્યાં તેમના ગુરુમહારાજ શ્રીરવીસાગરજીમહારાજે તે મુનિભાવસાગરજીને માંડલીના-બહાર જીદું આહારપાણી કરાવી, અને ફરીથી સાત

માંડલીના યોગ કરાવી પોતાની સાથે માંડલામાં લેતગ્યા. એવીરીતે ગુરમહારાજ શ્રીગૌતમસાગરજીએ તે હકીકત જોડને પોતાના મનમાં વિચાર્યું કે, મુનિમહારાજ શ્રીભાઈચંદજી વિદ્વાન છતાં આવીરીતે કપટ કરે છે, એથી સચું? મારે શું? મારે તો ગુણવાન પુરુષોના ગુણો ચંડુજી કરવાના છે, તેમ મને એમણે ઉપકાર કરેલ હોવાથી ઉપકારી મારા છે, એવીરીતે વિચાર કરીને મુનિમહારાજ શ્રીભાઈચંદજીની પોતાથી થતી સેવા ભક્તિ કરવા લાગ્યા, અને તેમની સાથે વિચરતા થકા શ્રીમાંડલગામે આવ્યા, પછી ત્યાં કોઈ અવસરે મુનિમહારાજ શ્રીભાઈચંદજીની સાથે આહાર પાણી કર્યાબાદ ગુરમહારાજ શ્રીગૌતમસાગરજીએ પ્રથમ પોતાના પાત્રાઓને લુછી શાફ કરીને, પછી, મહારાજ શ્રીભાઈચંદજીના પાત્રાઓને લુછી શાફ કરવા માંડ્યા, જેથી મહારાજશ્રીભાઈચંદજી ખોલવા લાગ્યા કે, આ તમે શું કરો છો? પ્રથમ પોતાના પાત્રાઓને શાફ કરી પછી મહોટાના પાત્રાઓ શાફ કરો છો? એવીરીતે તેમના વચનો સાંભળીને ગુરમહારાજે શ્રીભાઈચંદજીમહારાજને કહ્યું કે, એ મારાથી ભુલ થઈ ગઈ! ત્યારે મુનિમહારાજશ્રીભાઈચંદજીએ કહ્યું કે, જો જો બાબતમાં તમે ભુલી ગયેલા હો તો તમારા ગુરમહારાજના સોગંદ હોય? ત્યારે ગુરમહારાજે કહ્યું, હો સાહેબજી! ગુરના સોગંદ લેવરાવીએ નહીં કેમકે તમે વિદ્વાન છો? તમેને હું 'શું' કહું? તે સાંભલી મુનિમહારાજશ્રીભાઈચંદજી અતિ કોપાયમાન થયા, જેથી ગુરમહારાજશ્રીગૌતમસાગરજીએ તેમની પાસેથી ક્ષમા વાચીને કંઈદેશમાં જવાને માટે આજ્ઞા માગી, ત્યારે મુનિમહારાજશ્રીભાઈચંદજીએ કહ્યું કે, તમે મારી સાથે પાક્ષીતાણા મુધી ચાલો? કેમકે ત્યાં અમારા સાધુ મુનિદેવચંદજી તથા વિજયચંદજી નામના બંને ઠાણા આવશે, પછી તમે મુખેથી જામે, એમ મહારાજશ્રીભાઈચંદજીએ કહ્યું. ત્યારે ગુરમહારાજે તે વચનો તેમનાં કબુલ કર્યા. હવે ત્યાં માંડલગામમાં રહેલા મહારાજશ્રીભાઈચંદજીના ગુરજીવણના ગુરભાઈ કલ્યાણચંદજીએ ગુરમહારાજ શ્રીગૌતમસાગરજીને કહ્યું કે, તમારા પ્રથમના રૂપીયા ચૌદ પંદર મારી પાસે પડેલા છે, તે 'શું' કરવું? ત્યારે ગુરમહારાજે કહ્યું કે, તે રૂપીયાનું મારે કાંઈ કામ નથી. તમેને યોગ્ય લાગે તેમ કરો? જો તમારે પાક્ષીશાહેર જવામારેડું 'જય' લેવું નહીં હોય તો મને દસવીકાલિકસુત્રની રખાવાલી પ્રત લેઈએ છીએ તે આપો? તે સાંભળીને ગુરજી કલ્યાણચંદજીએ મુનિ-

મહારાજશ્રીભાઈચંદળના જ્ઞાનભંડારમાંથી દરાવેકાલીકસુતની ટપા-
વાલી પાના ૬૩ ની પ્રત કહાડી ગુરૂમહારાજશ્રીગૌતમસાગરજીને
આપી, ત્યારબાદ ગુરૂમહારાજશ્રીગૌતમસાગરજી મુનિમહારાજશ્રી-
ભાઈચંદળની સાથે ત્યાંથી વિહાર કરી અનુક્રમે વિચરતા થકા પાલી-
તાણાશહેરે આવ્યા, ત્યાં એક કેશવજી નાયકની ધર્મશાલામાં મુનિ-
દેવચંદળ તથા વિજયચંદળ તથા તેમની સાથે આવક ગુણપતભાઈ
કે જેમણું હાલમાં નામ મુનિગુણચંદળ છે, એમ તેઓ પ્રથમથી
આવીને ઉતર્યા હતા, તેમની સાથે મુનિમહારાજશ્રીભાઈચંદળ તથા
ગુરૂમહારાજશ્રીગૌતમસાગરજી ત્યાં ઉતર્યા.

હવે ત્યારબાદ ગુરૂમહારાજશ્રીગૌતમસાગરજીએ ત્યાં કહેલ તિલ્લા-
ચલજીતીર્યની ચાર દીવસ યાત્રા કરી, પછી એકાકીપણેજ પોતે
ત્યાંથી વિહાર કરી કચ્છ તરફ ચાલ્યા, અને અનુક્રમે વિચરતા થકા
કચ્છ નવાવાસ (દુર્ગાપુર) માં સંવત ૧૬૪૭ ના ફાલ્ગુન વદી અમા-
વાસ્યાના દિવસે પહોંચ્યા. પછી ત્યાં નજદીકમાં રહેલા ભુદા ભુદા
ગામડાઓમાં ગુરૂમહારાજશ્રીગૌતમસાગરજી પાર્શ્વચંદ્રગચ્છના મુનિ-
શ્રીમોતીચંદળ તથા ખીમચંદળ અને પ્રેમચંદળ એમ ઠાણા ગણની
સાથે તથા કોઈ વખતે તેમના સંઘાડાની સાથે વિહાર કરતા હતા, અને
કોઈ વખતે એકાકીપણે ભુદા પણ વિહાર કરતા હતા. એવીરીતે
વિચરતા થકા તેજ સંવત ૧૬૪૭ ના વૈશાખમાસમાં ગુરૂમહારાજ
પોતાના પૂજ્ય ગુરૂમહારાજશ્રીસ્વરૂપસાગરજીને મલવામાંટેનાના આશ-
ળીએ જતા થકા વચમાં ગોરા આશળીઆમાં આવ્યા, ત્યાં તેમને
આવેલા સાંભલીને તેમના ગુરૂમહારાજશ્રીસ્વરૂપસાગરજી પણ મોરા
આશળીઆમાં આવ્યા, અને તેમણે ગુરૂમહારાજશ્રીને સાધુપણમાં
પંચમહાવ્રતધારી જોયા, જેથી તેમના નેત્રોમાંથી ઓહને લીધે આં-
સુઓ પડવા લાગ્યા; ત્યારે ગુરૂમહારાજશ્રીએ વિનયપૂર્વક પોતાના
ગુરૂમહારાજશ્રીસ્વરૂપસાગરજીને કહ્યું કે, તમે શાખારે એક કરો છો?
તમોને કોઈપ્રકારે પણ કલંક લાગે તેણું કાર્ય મેં કર્યું નથી, માટે આપ
પ્રસન્ન થઈ અને આશીર્વાદ આપો? ત્યારે તેમને ગુરૂમહારાજશ્રીએ
કહ્યું, તમે ચારિત્ર સુજેથી પાલો? પરંતુ ગુરૂપણાણું નામ મારું
રાખરો, બદલાવરો નહીં. અને ગચ્છની પરંપરા ધેરવરો નહીં.
એમ પોતાના ગુરૂમહારાજશ્રીસ્વરૂપસાગરજીએ કહ્યું, ત્યારે ગુરૂમહારાજ

રાજ શ્રીગૌતમસાગરજીએ કહ્યું કે, હું પૂજ્ય ગુરમહારાજ આપ જેવી-
 રીતે કહો છો, તેવીજરીતે-મેં પણ આપનું ગુરતરીકે નામ તથા
 ગંજની પરંપરા પ્રથમની પેઠેજ સ્વીકારેલ છે, માટે તમે; પ્રસન્ન
 રહો? એવીરીતના વચનો સાંભળીને તેમના ગુરમહારાજશ્રીજીએ,
 તેમની પુઠ થાપીને કહ્યું કે, તમે ચારિત્રમાં સફલતા મેલવો, પછી
 તે શાંતસ્વભાવવાળા, દયાહુ, તેમજ ભવભીરૂ હોવાથી તેમણે ક્યાંય
 પણ તે ગુરમહારાજને ચારિત્રમાં વિદ્ય પાડ્યું નહીં. ત્યારબાદ ત્યાંથી
 સુખે વિહાર કરીને ગામેગામ વિચરતા થકા સંવત્ ૧૬૪૮ નું ચોમાસું
 કચ્છ કોડાયમાં;કર્યું, ત્યાં વિદ્યાભ્યાસ કરતા તથા એકાંતરીયા ઉપવા-
 સની તપસ્યા કરતા થકા ચોમાસું પૂરું કરીને, કચ્છઅથવાશાણદેસમાં
 આવેલા સુઘરી નામના શહેરમાં વિચરતા થકા આબ્યા, અને ત્યાં
 ઘૂતકદેસોલપાર્થનાથજીની યાત્રા તેમણે કરી. હવે એવા અવસરમાં
 પાર્થનાથગંજના મુનિમહારાજ શ્રીકુશલચંદ્રજી મહારાજ જામનગરમાં
 ચોમાસું કરીને કચ્છદેશમાં વિચરતા આબ્યા, તે સાંભળી ગુરમહારા-
 જ શ્રીગૌતમસાગરજી તેમને વાંદવામાટે ત્યાંથી વિહાર કરી અતુ-
 કમે કચ્છ બીદડામાં તેમની સાથે મળ્યા, અને તેમને વાંદીને સાથે
 રહ્યા, તેજ અવસરે ગુરમહારાજશ્રીને મુનિમહારાજ શ્રીકુશલચંદ્રજી
 પુછવા લાગ્યા કે, અમારી સાથે તમારો રહેવાનો શું વિચાર છે? ત્યારે.
 ગુરમહારાજશ્રીએ કહ્યું કે, હું તમારી આજ્ઞા પ્રમાણે તમારી સાથે
 વિચરીશ, પણ જ્યાંસુધી તમારી સાથે હું રહીશ, ત્યાંસુધી તમારી
 ક્રિયા કરીશ, અને જ્યારે કેહપણ પ્રસંગવશથી જુદું વિચરીશ ત્યારે
 હું અમારા ગંજની પરંપરા પ્રમાણે ક્રિયા કરીશ. એવીરીતે ગુરમહારાજશ્રીજીના
 વચનો સાંભળી મુનિમહારાજ શ્રીકુશલચંદ્રજીએ કહ્યું
 કે, એ પ્રકારે તમારો વિચાર હોયતો અમારી સાથે તમારાથી નજ
 રહેવાય? અમારા શિષ્ય થાઓ? તોજ સર્વે સારૂ થાય? અને તમારી
 શિષ્ય થવાની જો ઇચ્છા હોય નહીં તો સુખેથી એકાકીપણે વિચરો?
 ત્યારે ગુરમહારાજ શ્રીગૌતમસાગરજીએ ત્યાંથી વિહાર કરી એકાકી-
 પણેજ કચ્છનાનાગપારાબીઆમાં આવીને શા. વેરશી નથુ તથા શા.
 ઉમરશી કેશવજી નામના બન્ને આવકો પાસેથી સાધુને એકાકીપણે
 કરવું કે નહીં તે રાખવની તેઓની સલાહ મહજ કરવા
 તેમને પુછ્યું કે સાધુને એકલવિહારીપણે વિચરવું તે યોગ્ય છે
 નહીં? એમ ગુરમહારાજશ્રીએ પૂછ્યું, અને પછી તે મુનિમહારાજ

રાજશ્રીકુશલચંદ્રજીએ કહેલી હકીકત તે બંને આવકોની આગલ
 કહી, ત્યારપછી તે બંને આવકોએ ગુરૂમહારાજશ્રીને સલાહ આપતા
 થકા કહ્યું કે, જે કેડાં પણ સાધુ આત્માનું કલ્યાણ ઇચ્છનાર હશે
 તે એકસવિહારીપણે પૃથ્વી ઉપરે વિચરી પોતાનું અલ્પ કરેલ ચારિત્ર
 પાત્રશે? તે માટે લોકીક કહેવત છે કે “રહેશે તે પોતાથી રહેશે,
 નહીં રહે તે સગા બાપથી નહીં રહે” માટે અમારી એવી સલાહ
 નથી કે પ્રથમના ગુરૂનું નામ લોપનું, અને બીજા ગુરૂનું નામ ધારણ
 કરવું, વતી ગુરૂનું નામ લોપનાર તે ગુરૂદ્રોહી કહેવાય છે, તે કારણે
 તમે સંયમ પાલનની યતના કરતા થકા એકલાજ વિચરો, અને
 કુશલચંદ્રમહારાજે તો તમાને ઉપકાર કર્યો કે, જે તેમની સાથે
 વિચરવાનું કરેલ હોત તો તમારા શિષ્ય, શિષ્યણીઓનો પરિવાર થાય
 નહીં અને તેથી તમારા મનુષ્ય તમે શું ઉદ્ધાર કરી શકો? અને
 હવે એવીરીતે એકાકીપણે સંયમની સારીરીતે પાલના કરતા થકા
 વિચરવાથી તમારો સાધુ સાધ્વીઓનો પરિવાર વૃદ્ધિ પામશે, એ
 પ્રકારની તે બંને આવકોના ગુણથી નીકળતી સલાહ સાંભળીને ગુરૂ-
 મહારાજશ્રીજીએ ગુણગુણોની પેઠે તે સલાહ હૃદયમાં ધારી, પછી
 ત્યાંથી વિહાર કરી કંચમુંદરાશહેરે પધાર્યા, ત્યાં જૈનપાઠશાળામાં
 વિધાવ્યાસ કરતા અને એકાંતરીયા ઉપવાસની તપસ્યા કરતા થકા
 શુભેથી રહ્યા. હવે એવામાં ત્યાં સંવત ૧૯૪૮ના ફાલ્ગુન શુક્લ પક્ષમાં
 અરતરગંજના મુનિમહારાજ શ્રીમયાચંદ્રમહારાજ વિચરતા કંચ
 મુંદરાશહેરે પધાર્યા, તેમણે ગુરૂમહારાજશ્રીના વિનયાદિ શ્રુતોને જોઈ,
 જાણે ગુરૂમહારાજશ્રીના આધીન થયા હોય નહીં તેમ તેમણે પ્રસન્ન
 થઈને ગુરૂમહારાજશ્રીને કહ્યું કે, તમે હાલમાં તપ કરવાનું મૂકીને
 વિધાનું અભ્યાસ સારીરીતે કરો? ત્યારે ગુરૂમહારાજે પરિમહુ વિગેરેના
 ત્યાગી, વૈરાગ્યવાન, ક્રિયાપાત્ર, નિરુપદ્રી, અને મહાત્મા એવા તે મુનિ-
 મહારાજ શ્રીમયાચંદ્રના વચને સાંભળી આજ્ઞા પ્રમાણ કરી, કેમકે
 ગુણવાન પુરૂષોને ગુણવાન પુરૂષોનું જ સમાગમ થાય છે. ત્યારબાદ
 સુતિમહારાજ શ્રીમયાચંદ્ર ત્યાંથી વિહાર કરી અનુક્રમે વિચરતા
 કંચમાંડવીજંદર થઈને સંવત ૧૯૪૮ના વૈશાખ વદીમાં કંચભુજ-
 નગરે પધાર્યા, ત્યાં સંવતની આગલ તેઓએ ગુગપ્રધાન દાદા શ્રીકલ્યાણ
 સાગરમુરિજીનું મહાત્મ્ય વર્ણન કર્યું, તથા તે દાદાશ્રીજીની સેવા,
 પૂજા, અને દર્શનનો પ્રચાર વિશેષ પ્રકારે પ્રગટ કર્યો, તેમજ વતી.

ગુરૂમહારાજ શ્રીગૌતમસાગરજીના ગુણો વિગેરેની પ્રશંસા કરી. ત્યાર-
 પછી તે ભુજનગરના સઘે ગુરૂમહારાજશ્રીના ગુણો વિગેરે મુનિમહાગ-
 જશ્રીમયાચંદજીનાં મુખથી સાંભળીને ત્યાં ચોમાસું કરવામાટે
 વિનંતિ પત્ર લખી શા. ગોવિંદજી જેગજ મપારાની સાથે કૃષ્ણમુંદ્રા-
 શહેરે ગુરૂમહારાજશ્રીને મોકલ્યું. તે વિનંતિ પત્ર ગુરૂમહારાજશ્રીએ
 વાંચીને ચોમાસું ભુજનગરમાં કરવાનું સ્વીકારી, પછી તે મુદ્રા-
 શહેરથી વિદ્યાર કરી અતુલ્યે માનકૃપાગામે ગુરૂમહારાજ પધાર્યા,
 તે સાંભળી ભુજનગરના સઘે માનકૃપામાં મહેરબા આડંબરથી આવી
 જિનમહિરમાં પ્રભુની સારા ઠાઠથી તથા સારી રાગરાગિણીથી પૂજા ભ-
 ણાવી, તથા સ્વામિવત્સલ કર્યો, અને સ્વામીભાષ્યોને ઘેર ઘેર સાકરની
 લાણી કરી. ત્યારબાદ ગુરૂમહારાજશ્રી ત્યાંથી વિદ્યાર કરી સઘની
 સાથે ભુજનગરે પધાર્યા, ત્યાં મહોદા મહોત્સવ સહિત સઘે ગુરૂમહારા-
 જશ્રીજીને ભુજનગરમાં પ્રવેશ કરાવ્યો, પછી ગુરૂમહારાજ શ્રીવિધિ-
 પક્ષ (અંચલ) ગમ્છીય મહેરબા ઉપાશ્રયમા ગિરાજમાન થઈ, ને
 ભુજનગરના રાવસાહેબ શ્રી પ્રથમ ભારમહોત્સવમાં યુગપ્રધાન
 દાદા શ્રીકલ્યાણસાગરસૂરીશ્વરજીને વ્યાખ્યાન અવસરે બેસવામાટે
 પોતાનો હિંડોડા ખાતે તે ઉપાશ્રયમાં વિક્રમ સંવત ૧૬૫૪ માં પાદ
 તરિકે ભેટમાં અર્પણ કરેલો. તે પાદની ઉપર બેસી સઘની આ-
 ગલ ધર્મોપદેશ પ્રકાશવા લાગ્યા, તે ધર્મોપદેશ સાંભલી સઘ ઘણો
 આનંદ પામ્યો, અને ઘણા ભવ્યજીવોએ પ્રતોનાં, નિયમોનાં પચ્ચ-
 જખાણુ કર્યા. હવે ગુરૂમહારાજ ગૌતમસાગરજી ત્યાં સંવત ૧૬૪૬ ઇ
 ચોમાસું રહ્યા, તે અવસરે કૃષ્ણમુંદ્રીશહેરના રહેવાસી આવક
 શા. ઉભાઈઆભાઈ ઉમર વર્ષ ત્રીસ બત્રીસના તેણે ત્યાં મુધરી
 શહેરમા વિધિપક્ષ (અંચલ) ગમ્છીય શ્રીમુક્તિસાગરસૂરીશ્વરજીની
 શિષ્યણી સાધવીજી શ્રીદેવશ્રીજી તેમની શિષ્યણી સાધવીજીશ્રીદયાશ્રી-
 જીની પાસે વંદન કરવા અવસરે પોતાની વૈરાગ્યથી દીક્ષા લેવાની
 ઇચ્છા જણાવી, ત્યારે તે ઉભાઈઆભાઈની દીક્ષા લેવાની દૃષ્ટા
 જણીને સાધવીજી શ્રીદયાશ્રીજીએ કૃષ્ણભુજનગરમાં ગુરૂમહારાજ
 શ્રીગૌતમસાગરજીમહારાજની ઉપરે પત્ર લખી તેમની પાસે તે ઉભાઈ-
 આભાઈને મોકલ્યા, અને તે ઉભાઈઆભાઈ પણ કૃષ્ણભુજનગરે આવી
 ગુરૂમહારાજશ્રીની પાસે વૈરાગ્યથી રહી તે ચોમાસામાં વિદ્યાભ્યાસ કરવા
 લાગ્યા. પછી ચોમાસું પૂર્ણ થયાબાદ ગુરૂમહારાજશ્રીજી વિદ્યાર કરવા

તેયાર થયા, તે વખતે તે ભુજનગરના રહેવાસી શેઠ મૂળચંદ આધવજની મુખાર્યા બાક પુત્રીબાઈએ ત્યાંના સંઘના મુખ્ય આવકોને કહ્યું કે, ગુરમહારાજશ્રીજી એકલા છે, અને તેમની પાસે દીક્ષા લેવાની હઠ્ઠાવાલા બાઈ ઉભાઈઆભાઈ વિઠાબાસ કરે છે, મારે જો સઘ તે ઉભાઈઆભાઈની દીક્ષાનું મહોત્સવ કંતો હોય તો મારા તરફથી હું તે મહોત્સવમાં કોંરી પાંચસો આપું છું, તે સાંભળીને સંઘે કબુલતા આપી ગુરમહારાજશ્રીને વિનંતિ કરી અને મિરજાગામમાં ચોમાસું બદલાવી ફરી પાછા ભુજનગરમાં પધરાવ્યા, ત્યારબાદ તે ઉભાઈઆભાઈને દીક્ષા કરવાનું મુહૂર્ત સંઘે કહાડાવ્યું, તે મુહૂર્ત પોષ મહિનામાં આવ્યું, અને ગુરમહારાજશ્રીએ કચ્છમાંડવીજદરે બિરાજતા શાંતમુર્તિ મુનિમહારાજ શ્રીમયાચંદજીમહારાજને વિનંતિ લખીને બોલાવ્યા, જેથી તેઓ ત્યાં ભુજનગર પધાર્યા, અને તેમણે દીક્ષાનું મુહૂર્ત જોતા મહા મુઠ ૧૦ નું કહાડયું.

ત્યારબાદ મુનિમહારાજ શ્રીમયાચંદજીમહારાજે ગુરમહારાજશ્રી-ગૌતમમાગરજીમહારાજને કહ્યું કે, તમે યોગવહન કરો તથા મહોદી દીક્ષા લ્યો, કેમકે તમારે તમારા શિષ્યશિષ્યણીઓના પરિવારને યોગવહન કરાવવામાં તથા મહોદી દીક્ષા આપવામાં અતુલકૃષ્ણતા પડશે, ત્યારે ગુરમહારાજશ્રીજીએ તે મયાચંદજીમહારાજનું વચન સ્વીકાર કર્યું, અને યોગવહન કરવાની ક્રિયા ચાલુ કરી, માગસર વદી ૧૧ ની મહોદી દીક્ષાની ક્રિયા મહારાજ શ્રીમયાચંદજીએ કરાવી. પછી ઉભાઈઆભાઈની દીક્ષાનું મહોત્સવ ધામધુમથી થયા લાગ્યું, અને મહોદા વરધોડા સહિત તે ઉભાઈઆભાઈને સંવત ૧૯૪૬ ના મહા મુઠ ૧૦ ના દીવસે મુનિમહારાજ શ્રીમયાચંદજીમહારાજે ક્રિયા વિધિ કરાવી દીક્ષા આપી, અને ગુરમહારાજશ્રીજીના શિષ્ય તરિકે મુનિ ઉત્તમસાગરજી નામ સ્થાપન કર્યું. ત્યારબાદ ગુરમહારાજશ્રીએ શિષ્ય સહિત ત્યાંથી ગુલ દિવસે વિહાર કર્યો, તે વખતે યુગપ્રધાન દાદા શ્રોકલ્યાણસાગરમૂર્તીશ્વરજીના સ્તંભવાતા દસસરજીનો છત્તુદ્ધાર કરવામાટે ગામેગામથી દીપમાં રકડો ભરાવવાને કારણે તે ભૂજનગરનાજ શા. માસુકચંદ રંગજી નામના આવક ગુરમહારાજશ્રીજીની સાથે ચાલ્યા, પછી ગુરમહારાજશ્રીજી પોતાના શિષ્ય સહિત અતુલકૃષ્ણ વિહાર કરતા કરતા કચ્છમહારાજાની પાસે આવેલા શ્રીદેવપુરગામે

આવ્યા, ત્યાં ગુરૂમહારાજશ્રીની ધર્મોપદેશની વાણી સાંભળી ત્યાંના
 શા. નરશી મેઘરાજની મુપુત્રી અને શા. મુક્તા તેમની મુપત્ની બાઈ
 ઉંમરબાઈને ચારિત્ર ગ્રહણ કરવાનો ગુલ ભાવ થયો, જેથી તે વખતે
 તેણીએ કેટલાક આરંભ નહીં કરવાના પચ્ચાખ્યાણ કર્યાં. ત્યારપછી
 ગુરૂમહારાજ ત્યાંથી વિહાર કરી અનુક્રમે શ્રીચીઆસરગામે પંધાર્યા,
 ત્યાં ગુરૂમહારાજશ્રીજીની ધર્મોપદેશ વાણી સાંભળી ત્યાંના રહીસ
 શા. ગેલા લખુના મુપુત્ર ભાઈ ગોવરને ચારિત્ર ગ્રહણ કરવાનો ગુલ
 ભાવ થયો, અને તે ગોવરભાઈ ગેવા જ્યારે ગુરૂમહારાજશ્રીજીએ
 ત્યાંથી વિહાર કર્યો ત્યારે તેમની સાથે અભ્યાસ કરવા માટે આવ્યા.

પછી અનુક્રમે વિહાર કરતાં કરતા ગુરૂમહારાજ શ્રીગૌતમસાગરજી
 પોતાના શિષ્ય મુનિ ઉત્તમસાગરજી તથા ભાવચારિત્રીયા ભાઈ ગોવર
 ગેલા અને ભૂજનગરના આવક શા. માણકચંદ રંગજીની સાથે કંઈ
 મુથરીશહેરે પંધાર્યા. હવે યુગપ્રધાન દાદા શ્રીકૃષ્ણજીસાગરસૂરિજીના
 સ્વપવાસા દેરાસરજીના જીર્ણોદ્ધાર કરવામાટેની ગામોગામથી દીપમાં
 રકમો ભરવાનું ચાલુ કરેલ તે મુથરીશહેર મુધીની રકમ દેરી
 આઠસો પચાસની થઈ, જેથી તે જીર્ણોદ્ધારનું કામ ચાલુ કરવાના
 પ્રસંગથી શા. માણકચંદ રંગજી ત્યાંથી પાછા વડી ભુજનગરે ગયા,
 અને ત્યાં જઈ જીર્ણોદ્ધારનું કામ ચાલુ કર્યું. હવે ત્યાં મુથરીશહેરમાં
 શ્રીઘૃતકદલોલપાર્શ્વનાથજીની યાત્રા કરવાનો તે સંવત ૧૬૪૬ના ચૈત્ર
 સુદી ૧૫ ના દિવસે મહોટો મેળો ભરાયો, તે વખતે ઘણા ગામોના
 સંઘો આવ્યા, તેમાં દેવપુરગામના સંઘની સાથે ચારિત્ર લેવાના
 ભાવવાડી બાઈ ઉંમરબાઈ તે મુથરીશહેરે આવ્યા અને ગુરૂમહારાજ
 શ્રીજીની પાસે જ્ઞાનઅભ્યાસ કરવામાટે ત્યાં રહેલા સાધ્વીજી દયા-
 શ્રીજીની પાસે રહ્યા, તે સંસારીપણાને ત્રિપે કુટુંબમાં કાકાઈ પીતરી-
 આઈ દાદીજી થતા હોવાથી તે ઉંમરબાઈ ઉપરે પૂર્ણ પ્રેમ રાખવા
 લાગ્યા. તેવારપછી તે મુથરીશહેરમાં રહેલા ગુરૂમહારાજશ્રીજીને
 કંઈભૂજનગરથી વરસીતપ ઉપરે વૈરાખ મુદ્દ ૩ ના પધારવામાટે
 સંઘની વિનંતિ આવવાથી તેઓ પોતાના શિષ્ય તથા ગોવરભાઈની
 સાથે કંઈભૂજનગરે પંધાર્યા. પછી ત્યાં ગુરૂમહારાજશ્રીજીને ગોવરભાઈએ
 અરજ કરી કે, અને દીક્ષા આપવાનું મુદ્દર્ત કહાડાવો, ત્યારે ગુરૂ-
 મહારાજશ્રીએ તેમને કહ્યું કે, તમારા પિતાશ્રીજીની તથા તમારી

શ્રીની આજ્ઞા લીધા શિવાય દીક્ષા અપાય નહીં, ત્યારે દીક્ષા લેવાની ઇચ્છાવાલા ગાવરભાઈએ કહ્યું કે, હે સાહેબજી! આપશ્રી મારા પિતાશ્રીની તથા મારી શ્રીની આજ્ઞા મલ્યાબાદ અને દીક્ષા આપજો પરંતુ હું દીક્ષા આપવાનું મુર્ત્ત તો કહાડાવો, એવીરીતનું ગાવરભાઈનું કહેવું સાંભળી ગુરૂમહારાજશ્રીજીએ તે ભુજનગરમાં રહેતા દામોદર નામના શાસ્ત્રીજીને યોલાવી તેમની પાસે તે ગાવરભાઈની દીક્ષાનું મુર્ત્ત કહાડાવ્યું; અને તે મુર્ત્ત પણ સત્ ૧૯૪૬ના જ્યેષ્ઠ સુદી ૧૦ મીના દિવસે શુભ ઉત્તમ આગ્યુ. ત્યારમા ગુરૂમહારાજશ્રી ગિરિય સહિત ત્યાંથી વિહાર કરી અતુલ્ય કચ્છસાંધાણમાં પધાર્યા, ત્યાં વગાળ મુદી ૧૫ ના દીવએ ત્યાંના સા. રામકૃષ્ણ ભગતની મુપુત્રી, અને કચ્છ કોઠારાના સા. પત્રામલની વિદ્યા આઈ મોનબાઈને ગુરૂમહારાજશ્રીજીએ કહ્યું કે, તમે હવે અમારી પાસે દીક્ષા લેવો, ત્યારે તે આજીએ કહ્યું કે, મારી અવસ્થા પચાગ વર્ષની મહોદી થયેલી છે મારે મારા યોગ્ય બીજી કોઈ સાંવીની સહાય જોઈએ, અને તેજીએ આપની કૃપા દોય તો હું તૈયાર છું, એ પ્રમાણે તે બાઈનાં વચનો સાંભળીને ગુરૂમહારાજશ્રીજીએ કહ્યું કે, તમોને સહાય કરવામાટે તમારે યોગ્ય એક બાઈ મુથરીશહેરમાં સાંવીજીની પાસે અવધાસમાટે રહેલા છે, મારે તમો આવતી કાલે મુથરીશહેરે આવો, એવીરીતની ગુરૂમહારાજશ્રીજીની આજ્ઞા સાંભળી તે શોનમાઈએ પ્રમાણ કરી.

તેવારપછી ગુરૂમહારાજશ્રીજી ત્યાંથી વિહાર કરી મુથરીશહેરે પધાર્યા, અને બીજા દિવસને વિષે તે ગોનઆઈ પણ સાંધાણથી મુથરીમાં આવ્યા, પછી તે શોનઆઈને સાંવીજી દયાશ્રીજીની પાસે અવધાસ કરવામાટે રહેલા ઉમરવાઈની સાથે મમાગમ થયો, અને તેમની સાથે સમાગમ થવાથી બાઈ ગોનઆઈનું મન આનંદ પામ્યું, પછી તે ગોનઆઈએ ગુરૂમહારાજશ્રીજીને વંચના કરવા પૂર્વક કહ્યું કે, હું જે ત્રણ દીવએમાં મારૂ સસાર મંબંધી લેવ કેવ વિગેરેનું કાર્ય સમાપ્ત કરીને આવું છું, એમ કહી તે ગોનઆઈ સાંવાસુ ગયા, ત્યારપછી દીક્ષા લેવાની ઇચ્છાવાલા ગાવરભાઈ પણ કચ્છચીઆસરગામે પોતાના ચેરે જઈ પોતાના પિતાશ્રીજીની તથા પોતાની પત્નીની આજ્ઞા મેળવી અને તેમના પાસેથી પોતાને દીક્ષા લેવા સમંધીની આજ્ઞાનુ પત્ર લખાવી તુરત પાછા મુથરીશહેરે આવ્યા. પછી તે

શોનમાર્ગ પણ સાંધાણથી પોતાનું સર્વ કાર્ય કરી પાછા મુથરીશહેરે આગ્યા. હવે ત્યારમાદ ત્યાં મુથરીશહેરમાં રહેના આવક શાં દોશાભાઇ ખીયરી કરમણે ગુરમહારાજશ્રીજીના ઉપદેશથી દીક્ષાનું મહોત્સવ પોતાના ખર્ચે કરાવવાનું સ્વીકાર કરવાથી અઠાઇ મહોત્સવ સંઘે ઘણા આનંદથી શિર કર્ચું, તે દીક્ષા સંબંધી અઠાઇ મહોત્સવ ચાલુ થયામાદ એક દિવસે ત્યાંના સંઘના મુખ્ય શેઠ લલાનજી હામજી તથા ઠક્કરની ઓઠકવાલા શેઠ માલજી કુતેચંદ એમ બન્ને શેઠીઆઓએ ગુરમહારાજશ્રીજી પાસે આવી વિનંતિ કરી કે, શોનમાર્ગ તથા ઉંમરમાર્ગ એ બન્ને બાઇ તે આપશ્રીજીની શિષ્યણીઓ થશે, મારે અત્રેની લાખમાર્ગને દીક્ષા આપશ્રીજી આપીને શ્રીમુક્તિ સાગરસરિજીની શિષ્યણી કેવશ્રીજીની શિષ્યણી દયાશ્રીજીની શિષ્યણી કરી આપો, તેવારે તેમની તે વિનંતિ ગુરમહારાજ શ્રીમૌતમસાગરજીએ કબુલ કરી, અને તે સંવત ૧૯૪૬ ના જ્યેષ્ઠ મુદી દશમીના દિવસે શુભ મુહૂર્તે શુભ લગ્ને ગાયરભાઇને તથા તે વ્રજે બાઇઓને દીક્ષા આપી, ગાયરભાઇનું નામ “ મુનિ ગુણસાગરજી ” સ્થાપી પોતાના શિષ્ય ક્યો, તેમજ શોનમાર્ગનું નામ “ શિવશ્રીજી ” તથા ઉંમરમાર્ગનું નામ “ ઉત્તમશ્રીજી ” સ્થાપી પોતાની બન્ને શિષ્યણીઓ કરી, અને લાખમાર્ગનું નામ “ લક્ષ્મીશ્રીજી ” સ્થાપી સાધ્વીજી દયાશ્રીજીની શિષ્યણી કરી.

હવે તે દીક્ષા મહોત્સવના અવસરે કચ્છનલીયાશહેરના સઘ આવેલ તે સંઘે ગુરમહારાજશ્રીજીને કચ્છનલીયાશહેરમાં ચોમાસું કરવામાટેની વિનંતિ કરી, તે સાંભળી ગુરમહારાજશ્રીજીએ પણ સંઘના આમદ હોવાથી ચોમાસું કરવાની વિનંતિ સ્વીકારી. પછી તે મુથરીશહેરે દીક્ષા સંબંધીનું સર્વ કાર્ય સમાપ્ત થયામાદ ત્યાંથી વિદાર કરી ગુરમહારાજશ્રીજી પોતાના બન્ને શિષ્યો તથા સાધ્વીજી દયાશ્રીજી આદિ ઠાણા ચાર સહિત કચ્છનલીયાશહેરે ચોમાસું કરવા પધાર્યા, અને ત્યાં સંવત ૧૯૫૦ નું ચોમાસું રહ્યા. બાદ ચોમાસું પૂર્ણ થયાથી પહેલાં ત્યાં નલીયાશહેરમાં રહેના સા નરશી સોજપાર તથા ધુમયાસાની પુત્રી ચાંપુબાઇ એમ તે બન્નેએ ગુરમહારાજશ્રીજીને વિનંતિ કરી કે, અત્રે નલીયામાં આપશ્રીજીએ હવેશ ચાલુજ એક માધુને રાખવા જોઈય? એવીરીને વિનંતિ સાંભળી ગુરમહારાજશ્રીજીએ કબુલ કે.

બધારે મુનિઓનો વધારો થાશે ત્યારે તે સંઘની પાત, એમ તેઓને
 કહેવાથી મુનિઉત્તમસાગરજીએ તે સાંભળીને ત્યાં પોતાને એકાકીપણે
 રહેવામાટે મન કયું, ત્યારે ગુરૂમહારાજશ્રીએ તે ઉત્તમસાગરજીને
 કહ્યું કે, મુનિને એકાકીપણે રહેવું યોગ્ય નથી, એમ ગુરૂમહારાજશ્રીએ
 કહ્યું છતાં પણ મુનિઉત્તમસાગરજી શા. નરશી શેખપાર તથા ચાંપુ-
 ખાઈની મદદથી જ્યારે ગુરૂમહારાજશ્રીજીએ સિધ્ધ મહિન કન્ઠતેરા-
 શહેર તરફ વિહાર કર્યો, અને આવક આવીકાઓ વેળાવી પાછા
 વહ્યા ત્યારે નક્કીયા તરફ જવાને પાછા વહી જવા લાગ્યા. તે
 વખતે મુશ્વાવક શા. દેશભાઈએ મુનિઉત્તમસાગરજીને હાથ પકડી
 તેમને કહ્યું કે, તમે નવીન દીક્ષાવાંચા છે, મુનિમાર્ગને બરોબર
 જાણતા નથી, માટે એકાકીપણે રહેવું નહીં, એમ તેણે કહ્યું. તેમજ
 બીજા માણસોએ પણ કહ્યું, છતાં પણ મુનિઉત્તમસાગરજી નક્કીયા
 તરફ ચાલતા થયા, ત્યારે પાછા વહી દેશભાઈએ કહ્યું કે જે દેશપણ
 ગુરૂની, તથા સંઘની આજ્ઞાને આદર સહિત ગ્રહણ કરે નહીં, તેને
 સારું થાય નહીં, તેમ તમે પણ ચારિત્રથી સિધ્ધીલ થાશો, એમ
 સર્વેએ કહી ચાલતા થયા. હવે સાંધીજી દયાશ્રીજી તથા લક્ષ્મીશ્રીજી
 નક્કીયાથી વિહાર કરી સુધરીશહેરે ગયા, અને ગુરૂમહારાજશ્રી
 ગાંધમસાગરજી પોતાના શિષ્ય મુનિગુણસાગરજી તથા સાંધીજીશ્રી
 શિવશ્રીજી અને ઉત્તમશ્રીજી તેમજ આવક આવીકાઓ મહી ચતુર્વિધ
 સંઘ સહિત કન્ઠતેરામાં પધાર્યા, તે વખતે ત્યાંના સંઘે મહોટા મહો-
 ત્સવથી ગુરૂમહારાજશ્રીજીને શહેરમાં પધરાવ્યા, અને ગુરૂમહારાજશ્રી
 પણ ચતુર્વિધ સંઘની આગસ ધર્મેષિદેશ આપવા લાગ્યા, તે ધર્મેષિ-
 દેશને લાલ સંઘે લેવા માંડ્યો, હવે ત્યાં મુનિગુણસાગરજીને તથા
 સાંધીજીશ્રી શિવશ્રીજી અને ઉત્તમશ્રીજીને યોગ વેહરાવવાનું કાર્ય
 ગુરૂમહારાજશ્રીએ મહોટી દીક્ષા આપવા પૂર્વક સંપૂર્ણ કયું, અને
 તે તેમના સંઘે અઘ્રાઈ મહોત્સવ કયું. ત્યારબાદ ત્યાંથી વિહાર કરીને
 ગામોગામ વિચરતા થકા કન્ઠ ભદ્રાવતી (ભદ્રેસર) નગરીમાં શ્રીમહા-
 વીરપ્રભુની યાત્રાના મેલા ઉપરે યાત્રા કરવામાટે પોતાના પરીવાર
 સહિત પધાર્યા. અને ત્યારે શ્રીમહાવીરપ્રભુના દર્શન કરી ગુરૂમહા-
 રાજશ્રીજીએ પોતાના આત્માને કૃતાર્થ કર્યો. તે અવસરે ત્યાં ગુરૂમહા-
 રાજશ્રીજીને ઘણા ગામોના સંઘે યોગાસુ પાતપોતાના ગામમાં
 કરવામાટે વિનંતિ કરી, જેથી ઉવરે ગામશ્રી નવાવાસ (દુર્ગાપુર)

ના શા. પામુ વાગજી તથા શા. આશુ વાગજી અને શા. પુનશી
આશુ વિગેરેના અતિ આશ્રયથી શ્રીનવાવાસગામે ચોમાસુ કરવા
ત્યાંથી વિદાર કરી અનુક્રમે પધાર્યા, અને તે નવાવાસગામે સં. ૧૯૫૧
નું ચોમાસુ રહ્યા.

હવે ત્યાં શ્રીપરુપણપર્વ ધયાબાદ કચ્છઉનડોડગામના રહેવાસી શા.
હરગજી ગોવરની પુત્રી જન્મ સંવત ૧૮૨૧ અશાઢ મુદી ૨ ને ગુરુ-
વારનો તે શ્રીલોભયગામના શા. આશુ ખાસડની વિધવા કંકુખાઈ
તે સાંધીજી ઉત્તમશ્રીજીના સંસારીકપણાના સર્ગાં વહાણાંના સંબંધને
લીધે વાંદવામાટે આવ્યા, તે કંકુખાઈ સ્થળતકવાસી મહોદી પક્ષ આડ-
કોટીની અદ્વાવાસી હતા, પરંતુ ગુરુમહારાજશ્રીજીની તે અવસરે ધર્મ-
દેશના સાંભલી તથા સાંધીજી શિવશ્રીજી અને ઉત્તમશ્રીજી એમ
બન્નેમાં પરસ્પર વિનયભાવ જણીને, તે કંકુખાઈનો તેમની પાસે ચારિત્ર
લેવાનો ભાવ થયો, કેમકે પ્રથમથી તેમને વૈરાગ્ય થયેલો હતો, જેથી
તે સાંધીજીની પાસે જ્ઞાન અભ્યાસ કરવાનો ઉદ્ધેશ કરવા લાગ્યા, વલી
તેવામાં ગામ શ્રીગોધરાના રહેવાસી શા. લાલજી ખાસડની વિધવા
અને શા. માઈયાં લાલજીની પુત્રી રત્નખાઈ તથા જેતખાઈ એમ બન્ને
ખાઈઓ કેઈ કાર્યના પ્રસંગે શ્રીકાલ્યાણગામથી પાછા વસતા માર્ગને
વિષે જેતખાઈએ રત્નખાઈને કહ્યું કે, ગુરુજી જ્ઞાનચંદ્રજીએ જે હાલમાં
સાધુપણની દીક્ષા લીધેલી છે, તેમનું ચોમાસુ અત્રે નવાવાસમાં છે,
માટે ચાલો આપણે તેઓને વાંદતા જાણ્યે, ત્યારે રત્નખાઈએ પહેલેથી
શ્રીપાર્શ્વચંદ્રગચ્છના સાધુસાંધીઓથી કેઈ કારણે કય પામેલ હોવાથી
કહ્યું કે, જોયા જોયા તારા સાધુ સાંધીઓ, એમ તે રત્નખાઈએ
કહ્યું છતાં પણ વલી તે જેતખાઈએ પ્રેરણા કરીને તે રત્નખાઈને નવાં-
વાસગામમાં લઈ જઈ, અને ગુરુમહારાજશ્રીજીને તથા સાંધીજીઓને
બન્નેએ વાંધા. ત્યારે સાંધીજી શિવશ્રીજીએ તે રત્નખાઈને મધુર
વંચનોથી બોલાવી તથા ગુરુમહારાજશ્રીજીને વાંદીને સામે જોતાં જ્યારે
રત્નખાઈ બાલપણે હતા ત્યારે ગુરુમહારાજ ગુરુજીપણે ચેલા હતા તે
વખતે તે બાઈને પાલજામાંથી લઈ રખાડતાં તેથી સ્નેહ ઉદ્ભવ્યો થયો
જેથી તે રત્નખાઈ પોતાની સાથે આવેલ જેતખાઈને પોતાના ઘરની
કુચી આપીને કહેવા લાગી કે, હવે હું મરે ચાલીશ નહિ! અત્રે
સાંધીજીની પાસે અભ્યાસ કરીશ, એમ તે જેતખાઈને કહી રત્નખાઈએ

જ્ઞાન અભ્યાસ કરવા શિક્ષક થયો, તેમજ કચ્છગોધરાગામનાં રહીશ સા. કેસવજી દેસરની વિવના નાથીખાઈ પણ સાધ્વીજી શિવશ્રીજીની પાસે જ્ઞાન અભ્યાસ કરતા હતા, એવીરીતે કંકુખાઈ, રતનખાઈ, નાથીખાઈ ત્રણે દીક્ષા લેવાની ઇચ્છાવાલી થકી જ્ઞાન અભ્યાસ કરતાં ચામાસુ પૂર્ણ થયું.

ત્યારબાદ શુરમહારાજશ્રીજી પોતાના પરિવાર સહિત તે નવાવાસ-ગામથી વિહાર કરી કચ્છગોધરાગામે ગયા, તે વખતે ત્યાંના સઘે દીક્ષાતુ' મહોત્સવ પોતાના ગામમાં કરવામાટે શુરમહારાજશ્રીજીને વિનંતિ કરી, જેથી શુરમહારાજશ્રીજીએ ત્યાંના સંઘને લાભ ધાવામાટે દીક્ષા ગોધરામાં કરવાની કબુલ્લાત આપી, અને મુહૂર્ત કહાડાવ્યું, તે મુહૂર્ત સંવત ૧૯૫૧ ના મહા સુદી ૫ તુ' આવ્યું, ત્યારપછી શુરમહારાજશ્રીજી કચ્છ અખડારા જીલ્લાની પંચતિથીની યાત્રા કરવા માટે પોતાના પરિવાર સહિત અખડારા જીલ્લામાં પધાર્યા, અને ત્યાં પંચતિથીની યાત્રા કરી ત્યાંથી પાછા ફરીને ઓગોધરાગામે પધાર્યા, હવે ત્યાં કંકુખાઈ તથા રતનખાઈના માતાપિતાની તથા સાસુસસરાની દીક્ષા આપવા સંખ'ધીની આજ્ઞા મેલવીને, મહોટા આડંબરથી દીક્ષાતુ' અઠાઈ મહોત્સવ સઘે શરૂ કરી બાર દિવસોમુધી અમારી-પડહ વગડાવી, પૂજા, પ્રભાવનાં, સ્વામિયત્સલ સહિત મહા મંગલિક વર્તાવ્યો, અને શુરમહારાજશ્રીજીએ તે કંકુખાઈને તથા રતનખાઈને સંવત ૧૯૫૧ ના મહા સુદી ૫ ના દિવસે દીક્ષા આપીને, સાધ્વીજી શિવશ્રીજીની શિષ્યણી કંકુખાઈનું નામ કનકશ્રીજી રથાપ્યું, અને સાધ્વીજી ઉત્તમશ્રીજીની શિષ્યણી રતનખાઈનું નામ રતનશ્રીજી રથાપ્યું. ત્યારબાદ શુરમહારાજશ્રીજી ત્યાંથી વિહાર કરી પરિવાર સહિત નવાવાસગામે આવી તેજ સંવત ૧૯૫૨ ના ચૈત્ર સુદી ૧૩ ના દિવસે નાથીખાઈને દીક્ષા આપીને સાધ્વીશિવશ્રીજીની શિષ્યણી 'નિધાનશ્રીજી' નામ રથાપ્યું. ત્યાંથી પછી વિહાર કરી ઓકચ્છમાંડવીખંદરે શિષ્ય શિષ્યણીઓના પરિવાર સહિત પધાર્યા, અને ત્યાં નવીન સાધ્વીશ્રો-કનકશ્રીજી તથા રતનશ્રીજી અને નિધાનશ્રીજી એમ ત્રણે સાધ્વીઓને મહોટી દીક્ષા આપવાના યોગની કીવા ચાલુ કરીને સંવત ૧૯૫૨ના વૈશાખ સુદી ૧૩ ની મહોટી દીક્ષા શુરમહારાજશ્રીજીએ આપી, તે અવસરે તે કચ્છમાંડવીખંદરના ત્રણ ગચ્છના સઘે મહી ત્યાં રહેલી

મહોદી જુની ધર્મગાલામાં બહુ ઠાઠમાંથી મમવસરણની રચના કરાવી
 અઠાધ મહોત્સવ જલનત્રા, વરધોડા આદિક કંઠાડવા વિગેરે સહિત
 કર્યો, પછી તે મહોત્સવ સંપૂર્ણ થયાઆદ તે ત્રણ ગચ્છના સઘે મળીને
 ગુરુમહારાજશ્રીજીને ત્યાં કચ્છમાંડવીજંદગે ચોમાસુ કરવામાટેની
 વિનંતિ કરો, ત્યારે ગુરુમહારાજશ્રીજીએ પણ તે ત્રણ ગચ્છના સઘની
 આગ્રહવાલી વિનંતિ સ્વીકારીને સવત્ ૧૯૫૭ નું ચોમાસુ ત્યાં
 કચ્છમાંડવીમંદરમાં કયું તે ચોમાસામા ત્યાં સાંભરીજીની પાસે
 શ્રીકચ્છગોધરાના ગા ખેતુ જેસંઘની વિધવા લેતમાજ તથા સેરડી
 ગામના બાઈ લીલખ ઇ અને કચ્છગોધરાના શા જેસગ હરગણની
 વિનના લીલખાઈ (ચોથીબાઈ) એમ ત્રણ બાઈઓ જ્ઞાન અભ્યાસ
 કરતી હતી હવે જ્યારે ચોમાસુ સંપૂર્ણ થવા આવ્યું, ત્યારે શ્રીકચ્છ
 નાતાણપુરના સંઘ તરફથી શા ઠાગરસિંહબાઈ ડુગરસિંહની વિનંતિ
 ગુરુમહારાજશ્રીને કચ્છમાંડવીજંદગે આવો, તે વિનંતિમા તેમણે લખ્યું
 કે, શ્રીનાતાણપુરના જિનમદિરની સવત્ ૧૯૫૨ ના માગસર મુદમાં
 પ્રતિષ્ઠા છે, માટે તે પ્રસંગે તમારી સાંભરીઓની પાસે જ્ઞાન અભ્યાસ
 કરનારો અને ચારિત્ર લેવાની ઇચ્છાવાલી બાઈઓના દીક્ષા મહોત્સવનો
 લાભ અહીંના સઘને આપના કૃપા કરશે. એવીરોતની વિનંતિ
 વ્યાખ્યાન અવસરે વંચાઈ, બેથી તે વખતે શ્રીમાંડવીમંદરના સઘમાં
 મુખ્ય શેઠ સઘજીભાઈ રાયસિંહ અમરચંદના મુનીમ સા નાથાભાઈ
 તથા શેઠ ગ્રેમચંદ આસકરણ અને શેઠ પીતાંબર શાંતિદારના
 મુનીમ એમ તેઓએ મલીને ગુરુમહારાજશ્રીજીને વિનંતિ કરી કે,
 ચારિત્ર લેવાના લાવવાનો ત્રણ બાઈઓના દીક્ષા મહોત્સવનો લાભ
 અમેને આપવો, એવી વિનંતિ તેઓની સાંભલી ગુરુમહારાજશ્રીજીએ
 સ્વીકારી. પછી તેજ સવત્ ૧૯૫૨ ના કારતક મુદ ૧૩ ના શ્રીકચ્છ-
 સાંધાજીના રહેવાસી શા. દેવસિંહ ગોવીંદજીની મુપત્તી આપુમાજ
 દીક્ષા લેવામાટે મુખ્યજંદરથી ત્યાં શ્રીકચ્છમાંડવીજંદગે આવ્યા, અને
 તે બાજે વ્યાખ્યાન અવસર ગુરુમહારાજશ્રીજીને વિનંતિ કરી કે મારે
 દીક્ષા મહુજ કરની છે, તે સાંભલી ગુરુમહારાજશ્રીજીએ કહ્યું કે,
 તમારા પતિની આજ્ઞા વિના અમારાથી દીક્ષા અપાવ નહીં. ત્યારે
 તે આપુબાજીએ કહ્યું કે, તમે દીક્ષા આપશે નહીં, તોપણ હું
 પાંચીનો વેપ પહેરી ગુરુજીશ્રી શિવશ્રીજી તથા દત્તમશ્રીજીની પાજ
 ફરીશ, એવીગતે બાજુ દીક્ષા લેવામાટેનું નિશ્ચય વિચાર સાંભ-

લીને, ત્યાંના સંઘના મુખ્ય આવકોએ તે બાબને ઉતાવલ નહીં કરવાની શીખામણ આપીને, તેઓએ મુંબઈખંદર તેમના પતીને કાગલ લખ્યો, જેથી તે બાબના પતીએ મુંબઈખંદરથી ઉત્તર આપ્યો કે, શ્રીકૃષ્ણશાંધાણના શા. જેસા દેશરની આજ્ઞા પ્રમાણે તમે કાર્ય કરશો. એમ ઉત્તર મલયાખાદ ગુરૂમહારાજશ્રીજી કૃષ્ણમાંડવીખંદરથી વિહાર કરી અનુક્રમે વિચરતા કૃષ્ણનારાણપુરગામે પધાર્યા, ત્યાં વસતા સુશ્રાવક શા. ઠકરસિંહલાલ દુર્ગરસિંહે શ્રીકૃષ્ણશાંધાણના રહેવાસી શા. જેસા દેસરની આજ્ઞા મેલવીને તેજ શાંધાણના રહેવાસી શા. દેવસિંહ ગોવીંદજીની સુપત્ની ચાંપુબાઈને પોતાના શ્રીકૃષ્ણનારાણપુરના જિનમંદિરની પ્રતિષ્ઠાના દીવસે મહોદા ઉત્સવથી ગુરૂમહારાજશ્રીની પાસેથી દીક્ષા અપાવી, અને ગુરૂમહારાજશ્રીજીએ પણ તે ચાંપુબાઈને દીક્ષા આપીને “ ચંદનશ્રી ” નામ નાખી પોતાની શિષ્યણી સાધ્વીશ્રીશિવશ્રીજીની શિષ્યણી તરીકે સ્થાપી.

ત્યારપછી ત્યાંથી ગુરૂમહારાજશ્રીજી વિહાર કરી અનુક્રમે વિચરતા તેજ સંવત ૧૯૫૨ ના પોષ માસમાં શ્રીકૃષ્ણમાંડવીખંદરમાં પધાર્યા, હવે ત્યાં ગુરૂમહારાજશ્રીજીએ ત્યાંના સંઘના આગ્રહથી ત્રણ બાઈઆને દીક્ષા આપવાની પ્રથમ કણુકાત આપેલ હોવાથી તે પ્રસંગમાં ત્યાંના સઘે મહોદા ઠાઠથી ગ્રેડપર્વતની રચના કરવા પૂર્વક અઠાઈ મહોત્સવ શા. ગુલાલચંદ માનસંઘની ધર્મશાલામાં કર્યો, અને ગુરૂમહારાજશ્રીજીએ મહા સુદી ૫ ની તે ત્રણે બાઈઆને દીક્ષા આપીને જેતઆઇતું નામ “ જતનશ્રી ” તથા લીલબાઈતું નામ “ લખિયશ્રી ” સ્થાપન કરીને સાધ્વીશ્રીઉત્તમશ્રીજીની શિષ્યણીઓ કરી, અને લીલબાઈ (ચોથીબાઈ) તું નામ “ લાવણશ્રી ” સ્થાપીને સાધ્વીશ્રીશિવશ્રીજીની શિષ્યણી સાધ્વીશ્રીકનકશ્રીજીની શિષ્યણી કરી. પછી દીક્ષા મહોત્સવ સંપૂર્ણ થવાખાદ ગુરૂમહારાજશ્રીજી તે શ્રીકૃષ્ણમાંડવીખંદરથી પોતાના શિષ્ય, તથા શિષ્યણીઓના પરિવાર સહીત અને આવક આવીકાઓના મહોદા સમુદાયની સાથે વિહાર કરીને શ્રીકૃષ્ણદ્રાવતીનગરી (ભદ્રેસર) માં શ્રીમહાવીરપ્રભુની છરીપાલી યાત્રા કરવામાટે ચાલ્યા. હવે અનુક્રમે ચાલતાં ચાલતાં તે સઘે શ્રીકૃષ્ણકાંડાગરા નામના ગામમાં આવી, પડાવ દીધો, અને ગુરૂમહારાજશ્રીજીને પણ ત્યાં રહેલ ધર્મશાલામાં

સસરાઓના આજ્ઞાના કાગલો મગાવીને સંવત ૧૮૫૫ ના ફાલ્ગુન
 સુદી ૧૩ ના દિવસે અકુલમહોત્સવ સંપૂર્ણ કરી મહોદા વરધાગાની
 શોભાથી હાથીની અંબાડીએ બેસાડી તે ત્રણે બાજુએને સિદ્ધગિરીની
 તલાડીએ આવડો લાખ્યા ત્યાં ગુરૂમહારાજશ્રીએ દીક્ષા આપી, અને
 પહેલી ગંગાબાઈનું નામ "ગુલાબશ્રી" આપીને સાધ્વીશ્રી-
 શિવશ્રીજીની શિષ્યણી સ્થાપી, બીજી કુંવરબાઈનું નામ "કુશલશ્રી" આપીને
 સાધ્વીશ્રીશિવશ્રીજીની શિષ્યણી સાધ્વીશ્રીકનકશ્રીજીની શિષ્ય-
 ણી સ્થાપી, ત્રીજી ગંગાબાઈનું નામ "જ્ઞાનશ્રી" આપીને સાધ્વી-
 શ્રીશિવશ્રીજીની શિષ્યણી સ્થાપી, એમ ત્રણે બાજુએને દીક્ષા આપ-
 વાના અવસરે મુનિમહારાજશ્રીલખિચિજયજીમહારાજ વિગેરે પાતાના
 મુનિમંડલ સહિત પધાર્યા હતા, તથા તેમના સમુદાયના સાધ્વીશ્રી-
 ગુલાબશ્રીજી પાતાના પરીવાર સહિત અને બીજા પણ ઘણા સાધ્વી-
 સાધ્વીઓ હાજર હતા. હવે ત્યારબાદ ગુરૂમહારાજશ્રીજી ગૌતમ-
 સાગરજી મહારાજ ત્યાંજ પાડીતાણામાં બીરાજમાન હતા, ત્યાં એકદા
 અવસરે શ્રીજામનગરમાં શ્રીમુક્તિસાગરસરીશ્વરજીની શિષ્યણી સાધ્વી-
 આદેવશ્રીજીની શિષ્યણી સાધ્વી શ્રીધનશ્રીજીએ ગુરૂમહારાજશ્રીને કાગલ
 લખ્યો, જેમાં "મારી પૃથ્વ અવસ્થા છે, તેમ હું એકલી છું, અને
 આપના ગમ્મમાં દયાહુ સાધુ મુનિરાજ તમારા વિના બીજા કોઈપણ
 નથી, માટે આપ સાહેબજીને વિનંતી પૂર્વક લખું છું કે, મારી
 ઉપરની અવસ્થા સુધારવામાટે સાધ્વીજીનો સંઘાડો મોકલો." એમ
 લખેલ હોવાથી તે પત્ર વાંચીને, દયાહુ ગુરૂમહારાજશ્રીગૌતમસાગરજીએ
 સાધ્વીઓના સમુદાયમાં વૈયાવચ્ચ કરવામાં અપ્રમાદી અને અવસરના
 બજારુકાર એવા સાધ્વીશ્રીકનકશ્રીજી તથા તેમની સાથે સાધ્વીશ્રી-
 કુશલશ્રીજી અને સાધ્વીશ્રીજ્ઞાનશ્રીજી એમ ત્રણ કાણાના સંઘાડાને
 દુરત ઓપાડીતાણાથી વિહાર કરાવીને શ્રીજામનગરમાં સાધ્વીશ્રી-
 ધનશ્રીજીની વૈયાવચ્ચ કરવામાટે મોકલ્યા. હવે ગુરૂમહારાજશ્રીગૌતમ-
 સાગરજીમહારાજ પાડીતાણામાં વહી સંવત ૧૮૫૬ નું ચામાસુ રચ્યા.
 તે ચામાસામાં શ્રીકચ્છરાયરાના રહેવાસી શા. લખમશીની વિધવા-
 હીરબાઈ દીક્ષા લેવાના બાવ લેવાથી સાધ્વીજીની પાસે જ્ઞાન અવશ્યક
 કરવા લાખ્યા, ત્યારબાદ તે હીરબાઈએ સામુસસરાની તથા માતા-
 પિતાની આજ્ઞા મેળવીને ગુરૂમહારાજશ્રીજીના ઉપદેશથી પાતે કરેલ
 વીરા સેવાનક તપને ઉજમણે કર્યા, તથા શ્રીસિદ્ધાયજીની ઉપર-

રહેલ શ્રીહીપાવસર્ગની ટુંકમાં નવીન એક દેરી કરાવી, અને તેમાં શ્રીજિનરાજની ત્રણ પ્રતિમાઓને પ્રતિષ્ઠા કરાવીને સ્થાપન કરી, તેવારપછી તેજ સંવત ૧૯૫૬ ના ફાગણ સુદ ૫ નાં નાદીવસે મહોદા આડંબરથી દીક્ષા સંબંધી વરઘોડા કહાડાવીને તે દીક્ષા લેવાના ભાવવાલી હીરબાઇને હાથીની અંબાડીએ બેસાડી શ્રીતિલ્લાચલની તલેટીએ સંઘ લાવ્યા, અને ત્યાં તલેટી ઉપરે ઘણા મહોત્સવથી ગુરૂ મહારાજશ્રીશ્રીએ દીક્ષા આપીને “હૃતઓળ” નામ પાડીને સાંધી-શ્રીશિવશ્રીની શિષ્યણી સાંધીશ્રીચંદનશ્રીની શિષ્યણી સ્થાપી, તે દીક્ષાના અવસરે તપગચ્છીય શ્રીમાન મૂળચંદનમહારાજશ્રીના શિષ્ય સમુદાય સહિત મુનિશ્રીલક્ષ્મીવિજયજી તથા શ્રીમાન આત્માનામજી-મહારાજશ્રીના શિષ્ય સમુદાય સહિત મુનિશ્રીવીરવિજયજી વિગેરે ધ્યાસ સાઠ સાધુ સાંધીઓનો સમુદાય એકઠો થયેલ હતો, તથા તે દીક્ષાના અવસરે તે સાંધી બ્રહ્મજીના આત્મપિતાએ ગુરૂમહારાજશ્રીની પાસે ક્રોધા વિનિ સહિત આવકના ચોથા વૃત્તનો સ્વીકાર કર્યો, અને ત્યારે દીક્ષા લેનાર તરફથી સર્વ સંઘને તલેટી લાતો અપાયો હતો, તેમજ તે પાલીતાણાના અંચલગચ્છના સંઘનો તથા કુચ્છી સંઘનો સ્વામીવત્સલ કરવામાં આવેલ હતો. ત્યારબાદ ગુરૂમહારાજશ્રીગૌતમસાગરજી બ્રીચીદમગામ પાસે રહેલ શ્રીમાંડલગામના સંઘની ત્યાં ચોમાસું કરવામાટેની નિનંતિ આવવાથી તે પાલીતાણાશહેરથી વિહાર કરીને અનુક્રમે વિચરતા શ્રીમાંડલગામે આવ્યા, અને ત્યાં સંઘે મહોદા સામેયાર્થી ગામમાં પધરાવ્યા, ગુરૂમહારાજશ્રીશ્રીએ ત્યાં સંવત ૧૯૫૭ નું ચોમાસું કર્યું, તેમજ તેમની શિષ્યણી સાંધીબ્રહ્મજી વિગેરે ઠાણા સાત પછ ત્યાંજ તે ચોમાસું રહ્યા હતા. પછી ચોમાસું સંપૂર્ણ થયામાઠ ગુરૂમહારાજશ્રીશ્રી ત્યાંથી વિહાર કરીને અનુક્રમે વિચરતા થકા શ્રીલોચણીજી તીર્થમાં શ્રીમહીનાથજી સગવંતની યાત્રા કરી શ્રીઅમદાવાદ થઈને શ્રીતારંગાજી તીર્થમાં ણીજી અજીતનાથ સ્વામીની યાત્રા કરી, ત્યાંથી વિહાર કરી, શ્રીપાલજીપુર થઈને શ્રીમદારગામ તરફથી શ્રીઆણુતીર્થની યાત્રા કરી, પછી નાંદીયાગામમાં શ્રીજવંતસ્વામી એવા મહાવીરપ્રભુની પ્રતિમાની યાત્રા કરી, તથા લોટાણામાં આદીશ્વરપ્રભુને વાંદીને ત્યાંથી શ્રીજંબજવારમાં શ્રીજવંત સ્વામી એવા મહાવીરપ્રભુની પ્રતિમાની યાત્રા કરી, તેમજ ખીરીશે-હીમાં બાર તેર જિનમંદિરની યાત્રા કરી, પછી શ્રીશિવગંજ થયું

નામ “ પદ્મશ્રીજી ” આપીને સાધ્વીશ્રીશિવશ્રીજીની શિષ્યણી ચંદ્ર
 નશ્રીજીની બે શિષ્યણીઓ સ્થાપી, વેલખાઇતું નામ “ વિનયશ્રીજી ”
 આપીને સાધ્વીશ્રીશિવશ્રીજીની શિષ્યણી ચંદ્રનશ્રીજીની શિષ્યણી
 હેતશ્રીજીની શિષ્યણી સ્થાપી. ત્યારબાદ ગુરૂમહારાજશ્રીજી ત્યાંથી
 વિહાર કરીને શ્રીકૃષ્ણનાનાઆશાંળીઆગામે પંચાર્યા, ત્યાં શ્રીકૃષ્ણ
 હંદાના રહેવાસી શા. કચરા ખીમરાજની સુપત્ની જીવીબાઇની પુત્રી
 જન્મ સંવત ૧૯૪૦ ના તે શ્રીનાનાઆશાંળીઆના રહેવાસી શા.
 નરસિંહ દેવરાજ કેરશીની વિધવા લાધીબાઇ સંસારથી વૈરાગ્ય પામી
 પોતાના માતાપિતા તથા સામુસસરાની આજ્ઞા મેલવી દીક્ષા લેવાને
 તૈયાર થઈ, જેથી તે લાધીબાઇના સસરા તરફથી ત્યાં શ્રીનાનાઆશાં-
 ળીઆમાં દીક્ષાના મહોત્સવ સથે ક્યો, અને ગુરૂમહારાજશ્રીજીએ
 સંવત ૧૯૬૦ ના વૈશાખ સુદી ૮ ના દીવસે દીક્ષા રહને “ લાભશ્રીજી ”
 નામ આપી સાધ્વીશ્રીશિવશ્રીજીની શિષ્યણી સાધ્વીશ્રીગુલાબશ્રીજીની
 શિષ્યણી સ્થાપી. ત્યારબાદ ત્યાં શ્રીકૃષ્ણનાનાઆશાંળીઆમાં ગુરૂમહારા-
 જશ્રીજીને શ્રીકૃષ્ણજીઓંદરથી શેઠ લીમસિંહ રત્નસિંહની વિધવા
 પુંગળબાઇ શેઠાણીની શ્રીજીઓંદરમાં ચોમાસું કરવામાટેની બહુ
 બક્ષિવાલી વિનંતિ આવી, જેથી ગુરૂમહારાજશ્રીજીએ તે વિનંતિને
 સ્વીકારી ત્યાંથી વિહાર કર્યો, તેમજ સાધ્વીશ્રીશિવશ્રીજી તથા ઉત્તમ-
 શ્રીજીએ પણ પોતાની શિષ્યણીઓના પરિવાર સહિત ગુરૂમહારાજશ્રી-
 જીની સાથે વિહાર કર્યો, તે વખતે સાધ્વીશ્રીઉત્તમશ્રીજીને ચાર પાંચ
 માસથી તાપની ખીમારી હોવાથી તેમનું શરીર અત્યંત નિર્બળ
 થઈ ગયેલ જેથી પુંગળબાઇ શેઠાણીએ દોલીની સગવડ સાથે ગયેલ
 પણ સાધ્વીશ્રીઉત્તમશ્રીજી પોતાની આત્મશક્તિથી વિહાર કરતા
 અનુક્રમે ગુરૂમહારાજશ્રીજીની સાથે શ્રીકૃષ્ણજીઓંદર પહોંચ્યા, ત્યાં
 ગુરૂમહારાજશ્રીજીને સાધુ સાધ્વીઓના પરિવાર સહિત શેઠાણી પુંગળ-
 બાઇ આદિ સઘણા સથે મહોત્સ આડંબરવાલા ઝોતસવથી સામકપો
 કરી નગરમાં પ્રવેશ કરાવ્યો, અને ગુરૂમહારાજશ્રીજીએ તે અવસરે
 ચતુર્વિધ સંઘને ધર્માપદેશ સલાહાવી આનંદ સહિત વૃત્ત કર્યો, અને
 ભવ્યલોકોએ યથારક્ષિત ત્રત, નિયમોના દેરલાકે પચ્ચખખાણ કર્યો,
 ત્યારપછી તે સંવત ૧૯૬૦ નું ચોમાસું ગુરૂમહારાજશ્રીજી ત્યાં રહ્યા
 તે ચોમાસામાં પર્યુષણપર્વ યવાબાદ ગુરૂમહારાજશ્રીજીની સાધ્વી-
 ળોના સપ્તદાયમાં મુખ્ય શિષ્યણી તેમજ સાધ્વીશ્રીશિવશ્રીજીની સપ્ત

શુદ્ધ બેન સાધ્વીશ્રીકિતમશ્રીજી તાપની માંદગી વૃદ્ધિ પામવાથી ભાદ-
 રવા સુદી ૧૫ ના દીવસે સ્વર્ગવાસી થયા, તે સાધ્વીકિતમશ્રીજીના
 નામ પ્રમાણે ગુણે હતા. ત્યારબાદ ચોમાસું સંપૂર્ણ કરી શુદ્ધમહારાજ-
 શ્રીજીએ ત્યાંથી વિહાર કર્યો, અને શ્રીકૃષ્ણજીનાપુરગામે પધાર્યા,
 તે વર્ષમાંજ શ્રીકૃષ્ણનક્ષીયાશહેરમાં શ્રીવિધિપક્ષ (અચલ) ગચ્છાધિ-
 પતિ શ્રીજિનેન્દ્રસાગરસૂરીજીને અતુર્માંસ હતો, તેઓ પણ તે નલીનપુર
 (નક્ષીયાશહેર) થી ચોમાસું બદલાવવામાટે ત્યાં આવ્યા, ત્યારપછી
 શુદ્ધમહારાજશ્રીજી તથા શ્રીજિનેન્દ્રસાગરસૂરીશ્રીજી ત્યાંથી વિહાર કરી
 શ્રીકૃષ્ણનલીનપુર (નક્ષીયાશહેર) માં પધાર્યા, ત્યાં શુદ્ધમહારાજશ્રી-
 જીએ શ્રીવિધિપક્ષ (અચલ) ગચ્છીય સાધુ પંચ પ્રતિક્રમણાદિ દિન
 ક્રિયા વિધિ વિગેરેના સંમજ કરી ગુધારા વધારા સહિત લખેલ પુસ્તક
 શ્રીજિનેન્દ્રસાગરસૂરીજીને બતાવ્યો, અને શુદ્ધમહારાજશ્રીગૌતમસાગ-
 રજીમહારાજે કહ્યું કે, આ સાધુ પંચ પ્રતિક્રમણાદિ દિનક્રિયા વિધિ
 વિગેરેના પુસ્તક છપાવવા વિચાર છે, તેવારે શ્રીપૂજ્યજીમહારાજે તે
 પુસ્તક વાંચીને છપાવવામાટેની આજ્ઞા આપી, જેથી શુદ્ધમહારાજ-
 શ્રીજીએ તે પુસ્તક છપાવવામાટેની તથા ભૂજનગરમાં યુગપ્રધાન
 દાદાશ્રીકલ્યાણસાગરસૂરીશ્રીજીના સ્વપના દેરાસરજીને લજ્જેદાર કરા-
 વવામાટેની મહત્ત આગી, ત્યારે શ્રીપૂજ્ય શ્રીજિનેન્દ્રસાગરસૂરીશ્રીજીએ
 તેમાં રૂપીયા બેસોની મહત્ત આપી. ત્યારબાદ શુદ્ધમહારાજશ્રીગૌતમ-
 સાગરજીમહારાજ પોતાના શિષ્ય સહિત અનુક્રમે વિચરતા થકા
 શ્રીકૃષ્ણભૂજનગરે પધાર્યા, ત્યાં માસકલ્પ કરીને ત્યાંથી વિહાર કરી
 અતુક્રમે ચાલતા થકા શ્રીકૃષ્ણપત્રી નામના ગામે પધાર્યા, ત્યાં શા.
 દેવજી ધારસિંહની વિધવા કમ્બીબાઈએ ચેત્ર સુદીમાં આપંબીસની
 એસીને ઉજમણે ઠાકમણથી કર્યો. ત્યારબાદ શુદ્ધમહારાજશ્રીજી શ્રી-
 કૃષ્ણભૂજનગરના સંઘની ચોમાસું કરવાની વિનંતિ આવવાથી ૩ પત્રી-
 ગામથી વિહાર કરી શ્રીકૃષ્ણભૂજનગરે પધાર્યા, ત્યાં શુદ્ધમહારાજશ્રી-
 જીએ ગુનિદયાસાગરજીને તથા સાધ્વીજીને મહોટી દીક્ષા આપવા
 માટેની યોગવહનની ક્રિયા ચાલુ કરાવી, તેમાં એક માસ ગુપ્તી
 આંબીસ, નીચી ફરનારી બાલજીના રથોડાને ખર્ચ ત્યાંના રહેવાની
 વેરા ભગવાનજી નાથાએ આપેલ હતો, અને શુદ્ધમહારાજશ્રીજીએ ગુનિ-
 દયાસાગરજીને તથા સાધ્વીશ્રીઓલખમીશ્રીજી, લાલશ્રીજી, સુમતિશ્રીજી,
 નિલઃશ્રીજી, જડાવશ્રીજી, પદ્મશ્રીજી, વિનયશ્રીજી એમ સાધ્વીજીને

કુવરમીલ" આપીને સાધ્વીકનકપ્રાણની શિષ્યણી સાધ્વીકુશલશ્રો-
 ત્રની શિષ્યણી સ્થાપી, ચોથી હાંસમાધનું નામ "હર્ષશ્રીલ" આપીને સાધ્વીજતનપ્રાણની શિષ્યણી સ્થાપી, એમ તે ચારે બાષ-
 ઝોની દીક્ષાનો મહોત્સવ કચ્છવરાડીઆના રહેવાસી, શા. ગેલા
 માણેકના તરફથી તે સંખેશ્વરગામના સંઘે કર્યો, અને જે નોકાર-
 રીના સ્વામીવત્સલ થયો. તે વખતે શ્રીમાંડલગામમાં અંચલગચ્છના
 સંઘને ખખર પડી કે, ગુરમહારાજને રાવણપુરના સંઘે ત્યાં ચોમાસુ
 કરવામાટે વિનંતિ કરેલી છે, જેથી કુદાચિત્ત અહીં માંડલગામમાં
 નહીં આવે, એવી ખખર પડેલી હોવાથી તે માંડલગામના સંઘ
 તરફથી વીશથી પચીસ માણસોએ ત્યાં સંખેશ્વરગામમાં તુરત આવીને
 અતિ આગ્રહ પૂર્વક વિનંતિ કરીને ચોમાસુ માંડલગામમાં કરવા-
 માટેની કષ્ટભાત કરાવીને ગુરમહારાજને શિષ્ય, શિષ્યણીઓના પરી-
 વાર સહિત માંડલગામની તરફ વિહાર કરાવ્યો, અનુક્રમે ગુરમહારાજ
 પણ વિહાર કરતાં માંડલગામે પધાર્યા, ત્યાં સંઘે મહોટા આડઅરથી
 સામઘ્યો કરી ગામમાં પ્રવેશ કરાવ્યો, અને ગુરમહારાજે ત્યાં સવત્
 ૧૯૬૫ વ ચોમાસુ કર્યું, તે ચોમાસામાં સાધ્વીકનકશ્રીલએ પચુ-
 પણપર્વની સંવત્સરીના શોભા ઉપવાસો કરેલ હોવાથી તે માંડલ-
 ગામના અંચલગચ્છના સંઘે મલી તે તપનો અકુર્ષ મહોત્સવ મહોટો
 બરબોડો કાઢવા પૂર્વક કર્યો.

હવે ચોમાસુ ઉતર્યાબાદ ગુરમહારાજ શ્રીકેસરીયાલની યાત્રા
 કરવામાટે પોતાના સાધુ સાધ્વીઓના પરીવાર સહિત ત્યાંથી વિહાર
 કરીને પ્રથમ ભોયણીગામે જઈ મલ્લીનાથપ્રભુની ઘણા આનંદથી
 યાત્રા કરી, પછી ત્યાંથી વિહાર કરી મહેસાણાગામમાં યાત્રા કરી
 અનુક્રમે વિહાર કરતાં વીશનગર તથા વડનગરમાં યાત્રા કરીને ત્યાંથી
 વિહાર કરી તારંગાલતીર્થની યાત્રા કરી ઉનડીગામે પધાર્યા, ત્યારે
 વડનગરના હડીસંગરોઠે શ્રીકેસરીયાલની યાત્રા કરવામાટે વડનગરથી
 સંઘ કહાડેલ તે સંઘ પણ તે ઉનડીગામે આવ્યો, ત્યારે ગુરમહારાજ
 સઘપતીના આગ્રહથી તે સઘની સાથે કેસરીયાલની યાત્રા કરવા
 જેથી સઘપતી ઘણો આનંદ પામ્યો અને સઘપતીએ સર્વ
 સગવડતા કરી આપી. પછી સઘ સહિત તથા પોતાના
 રાષ્ય શિષ્યણીઓના પરીવાર સહિત ગુરમહારાજે અનુક્રમે ચાલતાં

પ્રથમ ઘડગડની યાત્રા કરી, ત્યાંથી ચાલતાં થકાં સંવત ૧૮૬૫ ના પોપ મુદી ૮ ના દીવસે થ્રીકિસરીયાજી રૂપલદેવદાદાની યાત્રા કરી. ત્યારપછી ત્યાંથી ગુરૂમહારાજ પોતાના સાધુ સાંઘીઓના પરીવાર સહિત વિહાર કરી પોપ મુદી ૧૫ ના મહોદય ઉદેશુરમાં આવ્યા, ત્યાંના જિનમદિરોની યાત્રા કરી વિહાર કરતા દેલવાડગામે આવી બે બાગન જિનાલયની યાત્રા કરી, પછી ત્યાંથી વિહાર કરી અનુક્રમે ક્રોડલીંગજી તથા શ્રીનાથ અને રાજનગર થઈને દેસુરીનાલ ઉતરીને દેસુરીગામે આવ્યા, ત્યાંથી વિહાર કરી નાદલાઈ તથા નાદોલ, વર-કાણાજી, ઘણેરા, મુઠારામહાવીર, સાદરી, રાણકપુર, વાલી, નાણા, રાતામહાવીર, બેડા, શિવગંજ, કોરદા, રીરોહી, બંભણવાડ, નાંદીયા, લોદાણા વિગેરેની યાત્રા કરી ગુરૂમહારાજ પોતાના સાધુ સાંઘીઓના પરીવાર સહિત સંવત ૧૮૬૫ ના ફાલ્ગુન મુદી ૨ ના ખરેડીગામે આવ્યા, ત્યાંથી આખુજીની યાત્રા કરી પાછા ખરેડીગામે આવ્યા ત્યાંથી વિહાર કરી વાડા તથા આમલા, ડાલસા, રોઆ, કીરોત્રા, સીરોત્રા થઈને ચીત્રાસણ ફાલ્ગુન મુદી ૧૫ ના દીવસે આવ્યા, ત્યાંથી વિહાર કરી ખેરાહુના માર્ગથી વડનગર થઈ અમદાવાદ સંવત ૧૮૬૫ ના ચૈત્ર મુદી ૨ ના ગુરૂમહારાજ આવ્યા, ત્યાં હાળપટેલની પોલમાં શાંતિનાથજીની પોલની અંદર અચ્ચલગચ્છનો ઉપાશ્રય છે, તેમાં તે અચસરે કન્યાઓને ભણવામાટે કન્યાશાલા સ્થાપેલી હતી, તેમજ તે અમદાવાદમાં અચ્ચલગચ્છના સાધુઓને બીજા ગચ્છવાસીઓ ક્યાંય ઉતરવા આપે નહીં. અને સર્વે પોતપોતાના સ્થાનોને સંભાલી બેઠેલા તેથી ગુરૂમહારાજ ઉતરવા સંબંધી તે શાંતિનાથજીની પોલમાં રહેતા, આવકોને કહ્યું, જેથી આવકોએ તે શાંતિનાથની પોલમાં રહેલો અચ્ચલ-ગચ્છનોજ ઉપાશ્રય ટિપ્પાડી આપ્યો, ત્યારે ગુરૂમહારાજ તેમાં બિરાજમાન, ઘયા, તે વખતે કન્યાશાલાનો મેડેટરી શા. હીરાચંદ કલસભાઈ તપગચ્છીય હોવાથી શ્વેત વસ્ત્રોને ધારણ કરનારા સાધુઓની ઉપરે દેવ ધરનારો ત્યાં ઉપાશ્રયમાં આવી ગુરૂમહારાજને આડાં અવસાં વચ્ચે બેસવા લાગ્યો, તેપણ ગુરૂમહારાજ શાંતપણાથી કહેવા લાગ્યા કે, અમને ઉતરવામાટે બીજા મકાનની સગવડ કરી આપો, અહીં મુખેથી કન્યાઓ ભણે, એમ કહ્યા છતાં પણ ગુરૂમહારાજની આથે તકરાર કરવાથી 'ગુરૂમહારાજે મુંબઈઅંદરમાં કચ્છીદરાઓસુવાસસ્થાને કાગળ લખ્યો, જેથી મુંબઈઅંદરથી તે સર્વ અમદાવાદમાં આજ્ઞદેશ

કલ્યાણજના ઉપરે તાર કરીને જણાવ્યું કે, અમારા અંચલગચ્છના મુનિમંડલમા મુખ્ય મુનિમહારાજ શ્રીગૌતમસાગરજી તમારે ત્યાં અમદાવાદમાં અંચલગચ્છના ઉપાશ્રયમાં ઉતરેલા છે, તેઓને તપગચ્છવાસા શ્રાવક ઉતરવામાટેની હરકત કરે છે, તેની તપાસ કરવામાટે અત્રેથી સંઘના માણસ આવે છે, એમ આણંદજી કલ્યાણજને જણાવ્યું; તેમજ ગુરૂમહારાજને પણ તાર કરી જણાવ્યું કે, તમે ઉપાશ્રયમાંથી વિહાર કરશો નહીં અત્રેથી સંઘના માણસ તપાસ કરવા માટે આવે છે, હવે તે મુ'બઈ'દરથી સંઘના માણસના આવવા સંબંધીના વૃતાંત સાંભળીને તપગચ્છીય શા. હીરાચંદ કંકલસાધએ ગુરૂમહારાજશ્રીજીની પાસે આવી થયેલ અપરાધની પોતે ક્ષમા માગી, ત્યારે ગુરૂમહારાજે પણ શાંતપણાથી તેને સદુપદેશ કરી, મુનિઓનું પીસાવઝોથી મુનિપણ નથી પરંતુ શુદ્ધ આચાર પાલનથી મુનિપણ છે, એમ મુનિપણની ઝાણખાણ બતાવી ત્યારે તેણે ગુરૂમહારાજના વચનો કબુલ કર્યા; ત્યારપછી મુ'બઈ'દરથી સંઘના બે માણસો ત્યાં આવ્યા, અને તેમણે સંપૂર્ણ તપાસ કરીને જે આણંદજી કલ્યાણજને કહેવાતું હતું તે કહી તેઓ મુ'બઈ'દરે ગયા. ત્યારબાદ મુ'બઈ'દરથી શા. ગેલાસાધ માણેકની વિધવા હીસખાઈએ અમદાવાદમાં આવી ગુરૂમહારાજને મુ'બઈ ચોમાસું કરવામાટે વિનંતિ કરી, પરંતુ ગુરૂમહારાજે છેવટ સાંધીકનકશ્રીજી વિગેરે ઠાણ સાતને મુ'બઈ ચોમાસું કરવામાટે જવાની આજ્ઞા આપી.

હવે ત્યારબાદ કંચકોટ્ટીમદેવપુરીના રહેવાસી શા. તેજપાલ સાલજીની સુપત્ની દેવાંબાઈના પુત્ર નાગજીસાધ જન્મ સંવત ૧૬૪૨ ના આવણ સુદી ૫ નો, તે નાગજીસાધ મુ'બઈથી અમદાવાદ ગુરૂમહારાજની પાસે દીક્ષા લેવામાટે આવ્યા, પરંતુ પોતાના પિતાની આજ્ઞાનો કાગલ નહીં લાવવાથી ગુરૂમહારાજે દીક્ષા આપવાની મનાઈ કરી, જેથી નાગજીસાધએ હઠીપુરામાં જઈને પોતાની સાથે મુ'બઈથી સાવેડા સાધુના વેપને પોતાની મેલેજ ચેત્ર સુદિ ૫ ના પહેરીને, ગુરૂમહારાજની પાસે આવી અને વાંદીને પોતાના પિતા તથા દાદા તરિકે શા. મુરજી ગણુશીને કંચકોટ્ટી ગામમાં કાગલ લખ્યો, તે કાગલનો પ્રત્યુત્તર ગુરૂમહારાજશ્રીજીની ઉપરે શા. મુરજી ગણુશીનો ખુશીથી દીક્ષા આપવાનો આવ્યો, પછી ગુરૂમહારાજે અમદાવાદથી વિહાર કર્યો. તે વખતે શાંતિનાથની પોલના આવકો પણ સાથે આપ્યા અને

સરખેદગામે ગુરૂમહારાજ પંચાર્યા, ત્યાં ગુરૂમહારાજે સંવત ૧૯૬૫ ના વૈશાખ સુદી ૫ ના દીવસે દીક્ષાની ક્રિયા કરાવીને નાગજીભાઈનું નામ “ નિતિસાગરજી ” આપી પેતાના શિષ્ય કર્યા. ત્યારબાદ ત્યાંથી વિહાર કરી વીરમગામ તથા માંડલ થઈને ઉપરીવાલાતીર્થની યાત્રા કરી અનુક્રમે વિચરતા થકા શ્રીપાલીતાણાશહેરે પંચાર્યા, ત્યાં મુનિનિ- તિસાગરજીને સંવત ૧૯૬૫ ના જ્યેષ્ઠ સુદી ૩ ની મહોત્તી દીક્ષા આપી, અને તે સંવત ૧૯૬૬ નું ચોમાસુ ગુરૂમહારાજે ત્યાં પાલી- તાણામાં કર્યું. તે અવસરમાં ત્યાં પાલીતાણામાં ગુરૂમહારાજશ્રીજીની પાસે કચ્છકોટડારોહાવાલાના રહેવાસી શા. દેવજી શુભપત પરમપત તથા કચ્છશાભરાઈના રહેવાસી શા. મજુરી કોરરી અને કચ્છઉનડાઈના રહેવાસી શા. ઉંમરશી ધણુ, એમ ત્રણે દીક્ષા લેવાના ભાવવાલા થકા વિદ્યાભ્યાસ કરતા હતા, ત્યારપછી મુખ્યધર્મદરથી કચ્છનવાવાસ (કુર્ગપુર) ના રહેવાસી શા. લાલજી પુનરીની તથા કચ્છવરાડીઆના રહેવાસી શા. ગેલાભાઈ માણેકની વિનંતિ ગુરૂમહારાજશ્રીજીને પાલી- તાણામાં આપી કે, તમારી પાસે દીક્ષા લેવાની ઈચ્છાવાલા ત્રણ ભાઈઓ અભ્યાસ કરે છે, તેઓની દીક્ષાનો મહોત્સવ અમે કરશું, મારે તમે અમદાવાદ પંચારો અને ત્યાંથી પછી મુખ્યધર્મદર પ્રધારણો, એમ વિનંતિ આવવાથી ગુરૂમહારાજશ્રીગોતમસાગરજીમહારાજે સ્વી- કારી અને તે પાલીતાણાથી વિહાર કરી અનુક્રમે અમદાવાદમાં પંચાર્યા, ત્યાં હાજીપટેલની પોલમાં શાંતિનાથજીની પોલમાં અચ્છલગંધના ઉપાશ્રયમાં ઉતર્યા, પછી મુખ્યધર્મદરથી શા. લાલજી પુનરી તથા શા. ગેલાભાઈ માણેકના તરફથી માણસો ત્યાં અમદાવાદમાં આવ્યા, અને તે શાંતિનાથજીની પોલમાં રહેતા આવકોની સંપૂર્ણ મદદ નેલક તે માણસોએ દીક્ષાનો અકાષ મહોત્સવ ચાલુ કરાવ્યો, અને દીક્ષા સંખ્યાથી ઉત્તમ મંગલીક કાર્યો ચાલુ કર્યા. તે દીક્ષાના મહોત્સવ થયાની ખબર અમદાવાદમાં સર્વ જૈનલોકોને પડવાથી અચ્છલગંધમાં સંવેગી સાધુઓ છે એમ માણુમ પડી, પછી તે અકાષ મહોત્સવના સંવત ૧૯૬૬ ના મહા સુદી ૧૩ સોમવારના આઠમા દીવસે મુખ્ય- ધર્મદરથી શા. લાલજી પુનરી તથા શા. કાનજી વીરમ તથા શા. ગેલાભાઈ માણેકનો પરિવાર અને શા. દેવજીભાઈ માણેક વિગેરે ઘણા સંઘ ત્યાં અમદાવાદમાં આવ્યો, અને તેજ દીવસે બેડ વાજત્રે, સાંખેલાઓ, થોડા ગાડીઓ તેમજ પેલીસ, પાટી,

અને પાલખીની મહોટી ધામધૂમ પૂર્વક દીક્ષાનો વરઘોડો કહો-
 ડવામાં આવ્યો, તે વરઘોડામાં આવવામાટે શા. લાલજી પુનશી તથા
 શા. દેવજી માણેકના તરફથી અમદાવાદના સંઘમાં મુખ્ય શેઠ. મન-
 મુખભાઈ ભગુભાઈ વિગેરે શેડીઆઓને ઘેરે જઈ આમંત્રણ કરેલ
 હોવાથી તે સર્વે શેડીઆઓ પોતાના પરિવાર સહિત આનંદથી વર-
 ઘોડામાં આવ્યા, અને તે વરઘોડો માણેકચોકથી માંડીને દિલ્લીદરવાજા
 મુધી મહોટા ડાઠથી શોભાયમાન થયેલો હોવાથી સર્વે અન્ય લોકો
 પણ ઘણા ખુશી થયા, ત્યારપછી તે વરઘોડો હુડીપુરામાં જિતમંદિરે
 ઉતર્યો, ત્યાં ગુરૂમહારાજશ્રીગૌતમસાગરજીમહારાજે ત્રણે ભાઈઓને
 દીક્ષા આપી, તેમાં પહેલા દેવજીભાઈનું નામ “દાનસાગરજી”
 બીજા મણુશીભાઈનું નામ “મોહનસાગરજી” ત્રીજા ઉમરશીભાઈનું
 નામ “ઉમેદસાગરજી” એમ ત્રણેનાં નામો આપી પોતાના શિષ્યો
 કર્યા, તે દીક્ષા અપાયાબાદ સર્વે સંઘને શ્રીફલની પ્રભાવના આપે-
 વામાં આવેલ હતી. હવે તે દીક્ષાનો મહોત્સવ સંપૂર્ણ થયાબાદ ગુરૂ-
 મહારાજે પોતાના શિષ્યોના પરિવાર સહિત અમદાવાદથી મુંબઈ-
 દર જવામાટે વિહાર કર્યો, અને અનુક્રમે ચાલતાં થકાં તેમજ તીર્થોની
 યાત્રા કરતાં થકાં સંવત ૧૯૬૬ ના ચૈત્ર વદી ૫ ના ત્રીધારકોપરમાં
 ગુરૂમહારાજ પોતાના શિષ્યો સહિત પધાર્યા, ત્યાં શિષ્યોને મહોટી
 દીક્ષા આપી. ત્યારબાદ ગુરૂમહારાજશ્રીજીને મુંબઈ-દરમાં વસતા
 કચ્છીવીશાઓસવાસનાતિના સંઘે મલી ધારકોપરમાં આવી ચોમાસું
 કરવાની વિનંતિ કરી, જેથી ગુરૂમહારાજશ્રીજી પોતાના શિષ્યોના
 પરિવારથી મુંબઈ-દરમાં પધાર્યા, અને કચ્છીવીશાઓસવાસના સંઘે
 તથા કચ્છીદશાઓસવાસના સંઘે મહોટા સમુદાયવાસી આડંબર સહિત
 સામઘ્યાથી ગુરૂમહારાજને કચ્છીવીશાઓસવાસની મહાજનવાડીના
 બંગલામાં પધરાવ્યા, ત્યારપછી ગુરૂમહારાજશ્રીજીની ધર્મદરાના સાં-
 ભલી કચ્છીવીશાઓસવાસ સંઘ તથા કચ્છીદશાઓસવાસ સંઘ ઘણે
 આનંદ પામ્યો. તે સંવત ૧૯૬૭ નું ચોમાસું ગુરૂમહારાજ ત્યાં રહ્યા,
 તે અવસરે કચ્છમાયકના રહેવાસી શા. ગેલા પૂજની મુપત્ની ખેત-
 બાકના પુત્ર ધનજીભાઈને જન્મ સંવત ૧૯૪૭ ના જેષ્ઠ સુદી ૨ નો
 તે કચ્છમાયકના રહેવાસી શા. ખેરાજ પૂજના ભત્રીજા ધનજીભાઈને
 ગુરૂમહારાજશ્રીજીના મુખથી ઉત્તરાધ્યયનસૂત્રનો તથા મહાત્મસમસ્યા-
 સુંદરીના ચરિત્રનો વ્યાખ્યાન સાંભળવાથી સંસારથી વૈરાગ્ય ઉત્પન્ન

થયો, અને ચારિત્ર ગ્રહણ કરવાની ઇચ્છા થઈ, તેથી સમગ્ર ધંધો રોજ-
ગાર છોડીને ગુરમહારાજશ્રીજીની પાસે તે સંવત ૧૮૬૭ ના આવણ
વદી ૧૩ થી જ્ઞાન અભ્યાસ કરવા ધનજીભાઈએ શિર ક્યો, ત્યારબાદ
ચોમાસુ સંપૂર્ણ થયેથી કચ્છજાળાઈદરના રહેવાસી મુખ્યમંદરમાં
પ્રસન્ન થઈ જોડાભાઈ વર્ધમાનના તરફથી ગુરમહારાજશ્રીજીને ચોમાસુ
બદલાવવામાટે પરેલ સોપારીબાગપાસે પોતાની વાડીમાં પધારવામાટે
વિનંતિ આપી, જેથી ગુરમહારાજ તે વિનંતિ સ્વીકારીને સંવત
૧૮૬૭ ના કારતક વદી ૧ ના દીવસે બેંડ વાજત્રા આદિકના મહેકા
ઠાકમાંથી સંઘ સહિત શેઠ જોડાભાઈ વર્ધમાનની વાડીમાં પધાર્યા,
ત્યાં ગુરમહારાજને તેજ દીવસે કચ્છીદશાઓસવાલ સંઘે મહી આ-
વના સંવત ૧૮૬૮ છં ચોમાસુ મુખ્યમંદર કરવામાટે વિનંતિ કરી,
જેથી ગુરમહારાજે તે સંઘની વિનંતિ સ્વીકારી, ત્યારપછી ત્યાંથી
ગુરમહારાજને કચ્છીદશાઓસવાલ સંઘે મહેકા સામઘ્યાની ધામધૂમથી
પોતાની ખડક ઉપરે આવેલી કચ્છીદશાઓસવાલમહાજનવાડીના
બંગલામાં પધરાવ્યા.

હવે ત્યારબાદ ત્યાં કચ્છવસાડીઆના રહેવાસી શા. વાલજી નર-
સિંહની વિધવા માંકબાઈ ૧, તથા કચ્છવાસપધરના રહેવાસી શા.
ખેતશી રામજીઆની મુપત્ની હીરબાઈની પુત્રી જન્મ સંવત ૧૮૪૬
નો તે કચ્છજાળાઈદરના રહેવાસી શા. આણંદજી દામજી કાંઠઆ-
ણીની વિધવા દેમુબાઈ ૨, તથા કચ્છવસાડીના રહેવાસી શા. ખેત
રાયશીની મુપત્ની રતનબાઈની પુત્રી જન્મ સંવત ૧૮૪૪ નો તે
કચ્છનાનાઆશાંબીઆના રહેવાસી શા. રાવજી માદણ સોજપારની
વિધવા પદમાબાઈ ૩, તથા કચ્છકોટડારોહાવાસના રહેવાસી શા. ગુણ-
પત પરબતની મુપત્ની કુંવરબાઈની પુત્રી જન્મ સંવત ૧૮૫૧ નો
તે કચ્છસણોસરાના રહેવાસી શા. મુરારજી ગોસાર ખેરાજની વિધવા
લીલબાઈ ૪, તથા કચ્છનરેડીના રહેવાસી શા. હીરજી કેરશીની
મુભાર્યા ધનબાઈની પુત્રી જન્મ સંવત ૧૮૪૭ નો તે કચ્છકોટડારોહા-
વાસના રહેવાસી શા. વીરજી ગુણપત પરબતની વિધવા ખીમીબાઈ
૫, અને કચ્છદોણની રહેવાસી નેણબાઈ ૬, એમ છ બાઈઓની દીક્ષા
લેવાની ઇચ્છા હોવાથી સંવત ૧૮૬૭ ના મહા મુદી ૩ ના દીવસથી
મુખ્યમંદર માંડવીખારેકબજારમાં રહેલા અનંતનાથજીના દેહેરાસરમાં
તે છ બાઈઓની દીક્ષા સંજીમાં સમવસરણની રચના કરવા પ્રવૃત્ત

અનુક્રમ મહોત્સવ ઘણા ઠાઠમાઠથી સંઘે રિત્ કયો, અને તે અનુક્રમના
છેલ્લા મહામુદી-૧૦ સોમવારના દીવસે દીક્ષા સંબંધી વરઘોડો ખેંડ
વાજાનો તથા ઘોડા ગાડીઓ આદિક સહિત તેમજ પોલીસ કમીસ-
નરસાહેબ સહિત પોલીસ પસદન સાથે મહોત્સ સંઘના સમુદાયથી
ઘણી ધામધૂમ પૂર્વક ખંદર ઉપરથી કહાડીને જવેરીબજાર તેમજ
પાયડુની થઈ મહોત્સ સડકના રસ્તાથી વાજાનો વાગવા પૂર્વક
(વાજાનો ક્યાંય બંધ નહીં રાખવા પૂર્વક) ચાલતાં, તથા દીક્ષા
લેનારી બાઈઓના હાથથી અગણિત દાન અપાતા થઈ, અનુક્રમે વર-
ઘોડા ભાયખલામાં રહેલા ચેઠ ખીમચંદ મોતીચંદ સાહુના કરાવેલા
જિનમંદિરમાં ઉતર્યો, ત્યાંપણ સંઘના તરફથી સમવસરણની રચના
પૂર્વક અનુક્રમમહોત્સવ કરાવેલ હોવાથી દીક્ષા લેનારી છ બાઈઓ ત્યાં
આવી, અને ગુરૂમહારાજશ્રીજીએ ભગવંતના દર્શન કરીને પોતાના
શિષ્ય મુનિનિતિસાગરજીને તે છ બાઈઓને દીક્ષા આપવામાટે ક્રિયા-
વિધિ કરાવવાની આજ્ઞા આપી, જેથી મુનિનિતિસાગરજીએ છ બાઈ-
ઓને ક્રિયાવિધિ કરાવી અને અનુક્રમે પહેલી માફબાઈનું નામ “ મ-
ળીશ્રીજી ” આપીને સાધ્વીકનકશ્રીજીની શિષ્યણી રધાપી, બીજી
દેવુબાઈનું નામ “ દેવશ્રીજી ” આપીને સાધ્વીગુલાબશ્રીજીની શિષ્ય-
ણી રધાપી, ત્રીજી પદમાબાઈનું નામ “ પદમશ્રીજી ” આપીને
સાધ્વીલાવણીશ્રીજીની શિષ્યણી રધાપી, ચોથી લીલબાઈનું નામ
“ આણંદશ્રીજી ” આપીને સાધ્વીકનકશ્રીજીની શિષ્યણી માધ્વીકુશ-
લશ્રીજીની શિષ્યણી રધાપી, પાંચમી ખીમીબાઈનું નામ “ જડાવ-
શ્રીજી ” આપીને સાધ્વીકનકશ્રીજીની શિષ્યણી સાધ્વીતલકશ્રીજીની
શિષ્યણી રધાપી, છઠી નેણુબાઈનું નામ “ નેમશ્રીજી ” આપીને
સાધ્વીજલનશ્રીજીની શિષ્યણી સાધ્વીચિલેકશ્રીજીની શિષ્યણી રધાપી.
એમ દીક્ષા અપાયામાટે ત્યાં ભાયખલામાંજ, કચ્છીવીગાઓગવા-
લસંઘ તથા કચ્છીદગાઓશવાલસંઘ તરફથી ગુજરાતિ, મારવાડી,
દાડીયાવાડી, અને કચ્છી એમ સર્વ જૈનસંઘનો નોકારશીનો સ્વા-
મીચસલ કરવામાં આવેલ હતો.

હવે ગુરૂમહારાજશ્રીજીએ સંવત ૧૯૬૮ નું ચામાસુ ત્યાં મુખ્ય-
બદરમાંજ નિર્ધારણે કર્યું, ત્યારપછી ગુરૂમહારાજશ્રીજીને ચામાસુ
ખાસાવવામાટે સા. મેસાબાઈ માણેકની વિધવા લીલબાઈએ પાતાની

પરેલમાં રહેલી વાડીમાં પંધારવામરે વિનંતિ કરી, જેથી ગુરમહારાજે વિનંતિ સ્વીકારીને પોતાના સાધુસમુદાય સહિત ત્યાં ચોમાસું બદલાવવા વિહાર કર્યો, અને ત્યાં તેમની વાડીમાં સંઘના મહોદય સમુદાય સહિત પંધાર્યા. ત્યારે શા. ગેલાભાઈ માણેકની વિધવા લીલબાઈએ સ્વામીવત્સલ કરી સંઘની તેમજ ગુરમહારાજશ્રીજીની ઘણી ભક્તિ કરી. ત્યારબાદ ગુરમહારાજ ત્યાં ત્રણ દિવસો રહીને ત્યાંથી પોતાના શિષ્યો સહિત પાછા વિહાર કરીને મુંબઈમાં તેજ ખડક ઉપરે આવેલી કૃષ્ણદશાઓસવાલમહાજનવાડીમાં પંધાર્યા, ત્યાં સારીરીતે ધર્મોપદેશ આપતાં થકાં મુખેથી રહ્યા તે અવસરમાં ગુરમહારાજશ્રીજીના ઉપદેશથી વિધિપદ્ધતિથી સાધુના તથા આવકના પંચમૃતિકું મણસૂત્ર રાખ્ધાર્થ સહિત તથા બીજા પણ ઉપયોગી ગ્રંથો સહિતની ચોપડીઓ શા. લાલજી પુનશીએ ત્યાં મુંબઈખંદરમાં શ્રીનિર્ણયસાગરપ્રેસમાં છાપવા આપી, તે ચોપડીઓ સંવત ૧૮૬૮ માં છપાઈ બહાર પડેલી છે.

ત્યારબાદ ગુરમહારાજે ત્યાંથી વિહાર કરવાનો વિચાર કર્યો, તે સાંભલીને કૃષ્ણદશાઓસવાલસંઘના મુખ્ય શેઠીઆઓ આવીને ગુરમહારાજશ્રીજીને વહી પણ એક ચોમાસું ત્યાં રહેવામરેની અતિ આમહવાલી વિનંતિ કરવા લાગ્યા. જેથી ગુરમહારાજે મહા મહેનતે રહેવાનું સ્વીકાર્યું, ત્યારબાદ તે સંવત ૧૮૬૮ ના મહા સુદી ૧૧ સોમવારના દિવસે કુંજઆયટના રહેવાસી શા. ખેરાજ પુંગના ભત્રીજા જે ગુરમહારાજશ્રીજીની પાસે સંવત ૧૮૬૭ ના આવજુ વહી ૧૩ થી જ્ઞાન અભ્યાસ કરતા હતા, તે ધનજી ગેલા પુંગણીને તથા કુંજમાંડવીખંદર પાસેના નાગલપુરગામની રહેવાસી દેવાંબાઈને મુંબઈખંદર પાસે રહેલા ભાંકુપમાં દીક્ષા આપી, તે દીક્ષા સંબંધીની દિવા વિધિ ભાંકુપમાં રહેલા કૃષ્ણદશાઓસવાલમહાજનવાડીમાં જિનમંદિરમાં ગુરમહારાજશ્રીજીૐતમસાગરજીમહારાજે પોતાના હસ્તક્રમલથી કરાવીને ધનજીભાઈનું નામ “ધર્મસાગરજી” આપીને મુનિનિતિસાગરજીના શિષ્ય સ્થાપ્યા, અને દેવાંબાઈનું નામ “દાનશ્રીજી” આપીને સાધ્વીજીતનશ્રીજીની શિષ્યણી સાધ્વીવિવેકશ્રીજીની શિષ્યણી સ્થાપી, તે દીક્ષા સંબંધી મહોદય વેડ વાઈત્રો આદિકના વરપોડા સહિત થયો હતો, તેમજ કૃષ્ણદશાઓસવાલસંઘના તરફથી સ્વામીવત્સલ કરવામાં આગ્યો હતો. ત્યારબાદ ગુરમહારાજે

રાજશ્રીજી પોતાના ગિય પરીવાર સહિત તે ભાંડુપથી વિહાર કરી
ઘાટકોપર તથા કુરસા થકીને મુંબમુંદરમાંજ ખડક ઉપરે કચ્છીદશા-
ઓસવાસની મહાજનવાડીના બંગલામાં પધાર્યા, અને ત્યાં સંવત
૧૮૬૮ નું ચોમાસુ રહ્યા. તે અવસરમાં ગુરમહારાજશ્રીજીના સદુપ-
દેશથી કચ્છબાપડના રહેવાસી શા. ખેરાજ પુજાના તરફથી કલ્પસૂત્ર
મૂલ સંસ્કૃત શબ્દ અને ગુજરાતિ ભાષાંતર સહિતની પ્રતો પોતાના
ભત્રીજા ધનજીભાઈના દીકરા મહોતસવના હુર્પની યાદગિરિ કાયમ
રાખવાના હેતુથી મુંબમુંદરમાંજ શ્રીનિર્ણયસાગરપ્રેસમાં છપાવવા
આપેલ, તે પાંચથો પ્રતો છપાઈ સંવત ૧૮૭૧ માં બહાર પડેલી છે.

હવે તે સંવત ૧૮૬૮ નું ચોમાસુ નિર્વિપ્રપણે આનંદથી
સપૂર્ણ થયાબાદ કચ્છરેલડીઆમંજલના રહેવાસી શા. કુંવરજી
આણંદજીએ ગુરમહારાજશ્રીજીને ચોમાસું બદલાવવામાટે પોતાની
નયગામમાં આવેલી વાડીમાં પધારવાની વિનંતિ કરી, જેથી ગુર-
મહારાજશ્રીજીએ તે વિનંતિ સ્વીકારીને પછી પોતાના સાધુ સાધ્વી-
ઓના પરીવાર સહિત વિહાર કર્યા, અને મહોત્સ સામક્રિયાથી સંઘ
સહિત નયગામમાં ગુરમહારાજ પધાર્યા, ત્યાં શા. કુંવરજી આણંદજીએ
ઘણી શ્રેષ્ઠ ભક્તિ કરી. ત્યારબાદ ગુરમહારાજશ્રીજીએ કચ્છદેશમાં
જવામાટે ત્યાંથી વિહાર કરવાની કચ્છા કરી તે શાંભલી કચ્છીદશા-
ઓસવાસના સંઘે ગુરમહારાજશ્રીજીને મુંબમુંદરમાં વસીપણ.
ચોમાસું રાખવામાટે ઘણી મહેનત કરી, પરંતુ ગુરમહારાજશ્રીજીએ
અંતમાં વિચાર કર્યો કે, અત્રે મુંબમુંદરમાં ત્રણ ચોમાસાં થયાં હવે
રહેવું સાડું નહીં જેથી ત્યાં રહેવાની મનાઈ કરી. ત્યારે કચ્છીદશા-
ઓસવાસસંઘે ગુરમહારાજને વિનંતિ કરી કે, અત્રે મુંબમુંદરમાં અમારી
વાડીમાં વર્ષોવર્ષ સાધુ અથવા સાધ્વીમાંથી કોઈપણ એક સંઘાડાને
ચોમાસું કરવા મોકલવો, એમ વિનંતિ દરવાજી ગુરમહારાજશ્રીજીએ
કહ્યું કે, ચોમાસું ઉતરતા તમારે કાગલ આવવાથી મોકલવું, એ
પ્રમાણે વિનંતિ સ્વીકારી. ત્યારપછી ગુરમહારાજશ્રીજીને ચેક બેનરની
ખીયરીએ વિનંતિ કરી કે. અમારે અત્રેથી સિદ્ધાચલજીનો સંઘ
માડવો છે, અને તે સંઘ સંવત ૧૮૬૮ ના પૈત્ર સુદી ૧૫ ના દીવસે
પાડીતાપ્રામાં આવશે. મારે આપથીજ કૃપા કરીને તે દીવસે ત્યાં
પહોંચ્યા તો અમારા ઉપરે બહુ-કૃપા, ત્યારે ગુરમહારાજશ્રીજીએ કહ્યું.

કે, ક્ષેત્રસ્પર્શના ઉપરે છે. એમ તેઓની વિનંતિ સ્વીકારીને ગુરૂમહારાજશ્રીજીએ સાધુ સાધ્વીઓના પરીવાર સહિત મુ'બકબ દરથી વિહાર કર્યો, અને અનુક્રમે ચાલતાંથકાં સુરત તથા ભરૂચ વિગેરે રાહેરો તથા ગામડાઓમાં વિચરતા અને તીર્થયાત્રા કરતા ખંભાતરાહેરમાં (સ્તંભનપુરમાં) પધાર્યા, ત્યાં કચ્છવરાડીઆના રહેવાસી શા. ગેલાભાઈ આણેકની વિધવા લીલબાઈ, તથા કચ્છ જખોબંદરના રહેવાસી શા. દેવશી માવજનો વિધવા ધનબાઈ, એમ બન્ને બાઈઓના તરફથી અન્નચલગચ્છના સંઘમાં સાકરની લાણી કરવાથી અન્નચલગચ્છના આવકોના ઘરે પંચ્યાસી ત્યાં ખભાતમાં છે, એમ માલમ થયું. ત્યારબાદ ત્યાંથી વિહાર કરી ગુરૂમહારાજશ્રીજી અનુક્રમે ચાલતાંથકાં સંવત ૧૯૬૬ના પોષ વદી ૩ ના દીવસે શ્રીપાલીતાણામાં પધાર્યા, ત્યાં શેઠ જેતરી ખી-અરિહો પોતે મુ'બકબ દરથી સિદ્ધાચલજીની; યાત્રા કરવામાટે કહાડેલો સંઘ રેલ્વે દ્વારાએ પ્રથમ આવી ગયેલ હોવાથી; તે સંઘના મહોદ્ધા સમુદાય સહિત તેમજ બેન્ડવાજનો આદિકના ઠાઠવાસા સામઘિયાથી ગુરૂમહારાજશ્રીજીને સાધુ સાધ્વીઓના પરીવારસહિત શ્રીપાલીતાણા નગરમાં પ્રવેશ કરાવીને, શેઠ નરસિંહ નાથાની ધમ શાલાના ઉપાશ્રયમાં પધરાવ્યા, ત્યારમાઃ સિદ્ધાચલજીની યાત્રા ગુરૂમહારાજશ્રીજીએ કરી. પછી તેજ સંવત ૧૯૬૬ ના પોષ વદી ૬ ના દીવસે કચ્છ દેશથી સાધ્વી લાયજીશ્રીજી વિગેરે ઠાણા ત્રણને મુ'બકબ દરમાં ચોમામું કરવામાટે બોલાવેલ તે પશુ ત્યાં આવ્યા તે સાધ્વીઓને ગુરૂમહારાજશ્રીજીએ મુ'બકબ દર જવામાટે આજ્ઞા કરી, જેથી મુ'બકબના સથે તેમની સાથે સર્વ સગવડતા કરી આપીને વિહાર કરાવ્યો. હવે મુનિ દયાસાગરજીને ત્યાં સિદ્ધાચલજીની નવાણું યાત્રા કરવાની ઇચ્છા થઈ, જેથી ગુરૂમહારાજશ્રીજીએ ત્યાં રહેવાની તેમને આજ્ઞા આપી તેથી તે ત્યાં રહ્યા.

ત્યારબાદ ગુરૂમહારાજશ્રીજીએ પાલીતાણાથી પોષ વદી ૧૨ ના દિવસે કચ્છ દેશમાં જવામાટે વિહાર કર્યો, અનુક્રમે ચાલતાંથકાં રણ ઉતરી સંવત ૧૯૬૬ ના ફાલ્ગુન સુદી ૭ ના દિવસે કચ્છ વાગડમાં આવેલા ભચાઉમાં આવ્યા, ત્યાં કચ્છ નડીયારાહેરના રહેવાસી શા. હીરજી લીલાધરની મુપત્ની પુરબાઈની પુત્રી જન્મ સંવત ૧૯૫૦ ના મહા સુદી ૫ ના તે કચ્છ નડીયારાહેરના રહેવાસી શા. આણંદજી

રાજશ્રીજી પોતાના ગિય્થ પરિવાર સહિત તે ભાંડુપથી વિહાર કરી
ઘાટકોપર તથા કુરસા થઇને મુંબઈમાં દરમાંજ ખડા ઉપરે કચ્છીદશા-
ઓસવાસની મહાજનવાડીના બંગલામાં પધાર્યા, અને ત્યાં સંવત
૧૮૬૮ નું ચોમાસું રહ્યા. તે અવસરમાં ગુરૂમહારાજશ્રીજીના સદુપ-
દેશથી કચ્છખાપડના રહેવાસી શા. ખેરાજ પુત્રના તરફથી કલ્પસુત્ર
મૂલ સંસ્કૃત શંખ અને ગુજરાતિ ભાષાંતર સહિતની પ્રતો પોતાના
ભત્રીજા ધનજીભાઈના દીકરા મહોત્સવના હર્ષની યાદગિરિ કાયમ
રાખવાના હેતુથી મુંબઈમાં દરમાંજ શ્રીનિર્ણયસાગરપ્રેક્ષમાં છપાવવા
આપેલ, તે પાંચશો પ્રતો છપાઇ સંવત ૧૮૭૧ માં બહાર પડેલી છે.

હવે તે સંવત ૧૮૬૮ નું ચોમાસું નિર્વિઘ્નપણે આનંદથી
સંપૂર્ણ થયાખાદ કચ્છરેલડીઆમંજડના રહેવાસી શા. કુંવરજી
આણંદજીએ ગુરૂમહારાજશ્રીજીને ચોમાસું બદલાવવામાટે પોતાની
નયગામમાં આવેલી વાડીમાં પધારવાની વિનંતિ કરી, જેથી ગુરૂ-
મહારાજશ્રીજીએ તે વિનંતિ સ્વીકારીને પછી પોતાના સાધુ સાધ્વી-
ઓના પરિવાર સહિત વિહાર કર્યો, અને મહોત્સા સામર્થ્યાથી મંત્ર
સહિત નયગામમાં ગુરૂમહારાજ પધાર્યા, ત્યાં શા. કુંવરજી આણંદજીએ
ઘણી શ્રેષ્ઠ ભક્તિ કરી. ત્યારખાદ ગુરૂમહારાજશ્રીજીએ કચ્છરેલમાં
જવામાટે ત્યાંથી વિહાર કરવાની કચ્છા કરી તે શાંભલી કચ્છીદશા
ઓસવાસના સથે ગુરૂમહારાજશ્રીજીને મુંબઈમાં દરમાં વસીપણ
ચોમાસું રાખવામાટે ઘણી ભારેનત કરી, પરંતુ ગુરૂમહારાજશ્રીજીએ
મનમાં વિચાર કર્યો કે, અત્રે મુંબઈમાં ત્રણ ચોમાસાં થયાં, હવે
રહેવું સારું નહીં જેથી ત્યાં રહેવાની મનાઈ કરી. ત્યારે કચ્છીદશા
ઓસવાસના સથે ગુરૂમહારાજને વિનંતિ કરી કે, અત્રે મુંબઈમાં અમારું
વાડીમાં વર્ષોવર્ષ સાધુ અથવા સાધ્વીમાંથી કેલપણ એક સંધ્યામાં
ચોમાસું કરવા મોકલવો, એમ વિનંતિ કરવાથી ગુરૂમહારાજશ્રીજીએ
કહ્યું કે. ચોમાસું ઉતરના તમારે કાગલ આવવાથી મોકલવું, એ
પ્રમાણે વિનંતિ સ્વીકારી. ત્યારપછી ગુરૂમહારાજશ્રીજીને રાઠ બેનરની
ખીયરીએ વિનંતિ કરી કે. અમારે અત્રેથી સિદ્ધાચલજીને સંધ
કદાવો છે, અને તે સંધ સંવત ૧૮૬૮ ના પેલ ગુદી ૧૫ ના દીવસે
પાલીનાખામાં આવશે. માટે આપશ્રીજી કૃપા કરીને તે દીવસે ત્યાં
પહોંચ્યા તો અમારા ઉપરે બહુ કૃપા, ત્યારે ગુરૂમહારાજશ્રીજીએ કહ્યું

શિષ્ય કર્યા, તથા કપુરચંદ્રજી નામ 'કપુરસાગરજી' અને લાઘવ-
 દજી નામ "લક્ષ્મિસાગરજી" નાખીને રવીસાગરજીના શિષ્ય કર્યા.
 પછી તે દિવસે રવીસાગરજીએ તથા કપુરસાગરજીએ ગુરૂમહારાજ-
 શ્રીજીની ભક્તિ માટે જે ગહુ'લી રચી, તે સંવત ૧૬૮૧ માં ગહુ'લી
 સમ્રાટ નામની ચોપડીઓ છપાએલી છે, તેમાં પચાસમી અને એ-
 કાવનમી એમ બન્ને ગહુ'લીઓ છે. પછી મુનિ રવીસાગરજીના કહે-
 વાથી ગુરૂમહારાજશ્રીજીએ તેમને યોગવહનની ક્રિયા કરાવવા તથા
 મંડોદરી દીક્ષા આપવા માટે મુહૂર્ત જોવરાવ્યું, તે મુહૂર્ત સંવત ૧૬૭૦
 ના વૈશાખ સુદી ૩ નું નિકલ્યું, જેથી મંડોદરી દીક્ષા આપવાનો તથા
 ત્યાં શા. શામચંદ ધારશીના તરફથી સમવસરણની રચના કરવા પૂ-
 ર્વક અઢાઈ મહોત્સવ કરવા માટેનો નિશ્ચય થયો, પરંતુ પાંચ દિવસ
 ગયા બાદ મુનિ રવીસાગરજીને કંઈ મોઢાઆશ'બીઆથી સાધ્વી
 હેતશ્રીજી તથા વિનયશ્રીજીનો કાગલ આવ્યો, જેથી મુનિ રવીસાગરજી
 તથા કપુરસાગરજી અને ભક્તિસાગરજી એમ ત્રણે ઠાણાઓ દાંડગુન
 વદી ૧૪ ના દીવસે આવકેએ તથા ગુરૂમહારાજશ્રીજીએ ઘણું સમ-
 જાવ્યું છતાં પણ વિહાર કરી ગયા, અને ફક્ત સાત દીવસો સાથે
 રહી જુદા પડ્યા.

હવે ત્યારબાદ ત્યાં કંઈ અંગરમાં મુનિચર્મસાગરજીને તથા સાધ્વી-
 ઝોને મંડોદરી દીક્ષા આપવામાટે યોગવહનની ક્રિયા તથા તપ ચાલુ
 કરાવીને સંવત ૧૬૭૦ ના વૈશાખ સુદી ૩ શુક્રવારના દિવસે મંડોદરી
 દીક્ષા ગુરૂમહારાજશ્રીજીએ આપી, તે મંડોદરી દીક્ષા સંખ'ધી સમ-
 વસરણની રચના કરવા પૂર્વક અઢાઈ મહોત્સવ પૂર્ણઓ, પ્રભાવના,
 જલપાત્રા, વરચોડા વિગેરેના ઘણા ઠાઠામાંથી કંઈ ખાચકના રહેવાસી
 શા. ઘેરાજ પુ'જણીના તરફથી કર્યો હતો, તથા રવામીવત્સલ અને
 લેણી પણ કરેલ હતી. ત્યારબાદ ત્યાંથી વિહાર કરી ગુરૂમહારાજ
 કંઈ ભુજનગરે વૈશાખ વદી ૪ શુક્રવારના પંચમી, ત્યાં સઘે મંડોદરી
 સામધ્યાથી નગરમાં પ્રવેશ કરાવ્યો, અને અચલગચ્છના ઉપાશ્રયમાં
 બીરાજમાન થઈ ગુરૂમહારાજશ્રીજીએ ધર્મેપદેશ આપી સંઘને
 આનંદ પમાડ્યો. ત્યાં માસકલ્પ કર્યો, તેવામાં કંઈ માંડવીજંદરના
 સંઘની ચોમાસુ માંડવીજંદરમાં કરવા માટેની વારંવાર ચિનંતિ
 આવવા લાગી, તે સાંભલી ભુજનગરના સઘે ગુરૂમહારાજશ્રીજીને

ઘણા આમહુથી ભુજનગરમાં ચોમાસુ કરવા માટે વિનંતિ કરી, જેથી ગુરમહારાજે ત્યાં ભુજનગરમાં ચોમાસુ કરવા સ્વીકાર્યું, પછી માસકલ્પ બદલાવવા માટે માનકુવાગામે પધાર્યા, ત્યાં સાત દિવસો રહીને પાછા ભુજનગરમાં તે સંવત ૧૬૭૦ તું ચોમાસુ કરવા માટે જ્યેષ્ઠ વદી ૧૧ સ્વીવારના પધાર્યા, અને તે ચોમાસુ ત્યાં રહ્યા. પછી ત્યાં ગુરમહારાજશ્રીના ઉપદેશથી યુગપ્રધાન દાદા શ્રીકલ્યાણસાગર-સુરીજીના સ્તૂપને જીર્ણોદ્ધાર કાર્ય બાકી રહેલો ચાલુ કરાવી સંઘે સંપૂર્ણ કર્યો, અને દાદા શ્રીકલ્યાણસાગરસુરીજીની પ્રતિમા ભરાવવા માટે ગુરુશ્રીએ ઉપદેશ આપવાથી સંઘે તે કાર્ય ત્યાંના રહેવાસી સોમ-પુરાસક્તા લક્ષ્મીશંકર ગેલાભાઈને આપ્યો. ચોમાસુ સંપૂર્ણ થયાબાદ ભુજનગરથી વિહાર કરીને અનુક્રમે કચ્છ માંડવીબંદરે ગુરમહારાજ પધાર્યા, ત્યાં ગામમાં શા. ગલાસચંદ માનસંઘની ધર્મશાલામાં માસકલ્પ કરીને, પછી કાંઠાઉપરે શેઠ નરશી નાધાની ધર્મશાલામાં સંઘે માસકલ્પ કરવાની વિનંતિ કરવાથી ત્યાં પધાર્યા, ત્યાં કાંઠાઉપરે અજીતાધણગવાનના દેરાસરની મહા મુદી ૫ ની વર્ષગાંઠની ધ્વજ ચડાવવાના પ્રસંગે ગુરમહારાજના ઉપદેશથી સંઘે સમવસર-જીની રચના કરવા પૂર્વક મહોદા મહોત્સવ પૂર્ણ, પ્રભાવના, સ્વામી-વત્સલ આદિકથી કર્યો, અને ધ્વજ દેરાસરની શિખરે ચડાવી.

ત્યારપછી ત્યાંથી વિહાર કરીને વિચરતા થકા કચ્છ ઉતડાડગામે પધાર્યા, ત્યાં ગુરમહારાજને કચ્છ કોટડારેહાવાસના રહેવાસી શા. કાનજી માલશીએ આવીને કોટડામાં નવપદની ઓલીનો ઉત્તમભોજ પોતે કરવા માટેના પ્રસંગમાં પધારવામાટે વિનંતિ કરી. જેથી તે વિનંતિ સ્વીકારી ગુરમહારાજ કચ્છ ઉતડાડગામથી વિહાર કરી અનુ-ક્રમે વિચરતા સંવત ૧૬૭૦ ના ફાલ્ગુન વદી ૧૧ સ્વીવારના દિવસે કચ્છ કોટડાગામે પધાર્યા, ત્યાં ગુરમહારાજને સંઘે મહોદા સામકયાથી ગામમાં પ્રવેશ કરાવ્યો, ત્યાં શા. કાનજી માલશીએ ઉત્તમભોજના પ્રસંગમાં ચૈત્રવદી ૨ ના દિવસે હાલાલ બહેતાલીશ ગામોના મહા જનનો મેળો કર્યો, ત્યારે ગુરમહારાજના ઉપદેશથી સમવસરજીની રચના પૂર્વક મહોદા મહોત્સવ કર્યો, અને તેજ દિવસે ત્યાંના રહે-વાસી શા. હરગણ તેજપાસના પુત્રની વિધવા ધનબાઈને દીક્ષા આપી, તેની ક્રિયા ગુરમહારાજની આજ્ઞાથી મુનિ નિતિસાગરજીએ

કરાવી, ધનપ્રાપ્તિનું નામ “ ધનશ્રીજી ” આપ્યું. બાદ કચ્છકોટડાથી વિહાર કરી વિચરતાથકાઃ કચ્છ મુચરી શહેરે ગુરૂમહારાજ પધાર્યા, ત્યાં કચ્છમાંડવીખંદરના સંઘની ત્યાં ચોમાસું કરવામાટેની વિનંતિ આવવાથી ત્યાંથી વિહાર કરી કચ્છ શાંધાણુગામે આવ્યા, ત્યાં કચ્છ માંડવીખંદરથી સંઘના દશ બાર આવકોએ આવી આગ્રહ પૂર્વક વિનંતિ કરી, જેથી ગુરૂમહારાજે વિનંતિ સ્વીકારી ત્યાંથી વિહાર કરી અનુક્રમે જેષ્ઠ વદી ૧૦ મીના દીવસે કચ્છ માંડવીખંદરે પધાર્યા, ત્યાં સઘે મહોદા સામઘ્યાથી શહેરમાં પ્રવેશ કરાવીને શા. ગણાલ-ચંદ માનસંઘની ધર્મશાસનામાં પધરાવ્યા, અને ગુરૂમહારાજ પણ તે સંવત ૧૬૭૧ નું ચોમાસું ત્યાં રહ્યા. ત્યારપછી ત્યાં કચ્છ માંડવીખંદરમાં તેજ સંવત ૧૬૭૧ ના માગશર સુદી ૧૧ ને શુક્રવારના દીવસે ગુરૂમહારાજશ્રીજીએ કચ્છ વાગડના મુઘ્ગામના રહેવાસી શા. કાનજી ભીમજી ૧, તથા કચ્છ કોટડાના રહેવાસી શા. ગેલાઃગુણપત પર-ખત ૨, અને કચ્છ નાનાલાયજના રહેવાસી શા. શીવજી વેલજી ૩, એમ ત્રણ ભાઈઓને તથા હાણ્ણારદેશના ચેલાગામના રહેવાસી શા. મેગણ નથુની સુપની પુત્રીબાઈની પુત્રી જન્મ સંવત ૧૬૪૬ના ભાદ-રવા વદીનો, તે કચ્છ ગોધરાગામના રહેવાસી શા. દેવજી ભીમામુરગની વિધવા કુંવરબાઈ ૧, તથા કચ્છ ગેરડીગામના રહેવાસી શા. કુરપાર વેરશીની સુપત્રી બેતબાઈની પુત્રી જન્મ સંવત ૧૬૫૩ નો, તે કચ્છ નાનારતડીઆના રહેવાસી શા. ભાખુજી દેરાજ ભીમાની વિધવા રત્નબાઈ ૨, અને હાણ્ણારદેશના ડબાસંગામની રહેવાસી મોગીબાઈ ૩, એમ ત્રણ ભાઈઓને દીક્ષા આપી, અનુક્રમે કાનજીનું નામ “ કપુરસાગરજી ” પાડીને પોતાના શિષ્ય ક્યાં, ગેલાભાઈનું નામ “ ગુલાબસાગરજી ” પાડીને પોતાના શિષ્ય કાનસાગરજીના શિષ્ય ક્યાં, શીવજીનું નામ “ સુમતિસાગરજી ” પાડીને પોતાના શિષ્ય મુનિ દયાસાગરજીના શિષ્ય ક્યાં, કુંવરબાઈનું નામ “ કપુરશ્રીજી ” પાડીને સાધ્વીશ્રી કસ્તુરશ્રીજીની શિષ્યણી સ્થાપી, રત્નબાઈનું નામ “ રૂપ-શ્રીજી ” પાડીને સાધ્વીશ્રી કસ્તુરશ્રીજીની શિષ્યણી સ્થાપી, અને મોગીબાઈનું નામ “ મુક્તિશ્રીજી ” પાડીને સુમતિશ્રીજીની શિષ્યણી સ્થાપી, અને દીક્ષા સંબંધી સમગ્રસરણી રચનાપૂર્વક અહાં મહો-ત્સવ, પૂજાઓ, પ્રભાવના, જલગમના, વરધોડા આદિક સંહિત તે કચ્છ માંડવીખંદરના સઘે ત્યાં ક્યાં હોતે, તે વખતે ત્યાં શેડ રાએશી

અમરચંદની વિધવા તેજબાઈએ ગુરમહારાજની પાસેથી ક્રિયાવિધિ સહિત ખાર પ્રત અંગીકાર કર્યા.

ત્યારબાદ ગુરમહારાજશ્રી ત્યાંથી વિદાર કરી કંચ નાગલપુરમાં પધાર્યા, ત્યાંના શા. ઉકેડા મુરછની સુપની દેવતાબાઈની પુત્રી જન્મ સંવત્ર ૧૯૪૭ ના પોપ મુદી ૧૦ નો, તે ત્યાંનાજ રહેવાસી શા. બીરછ કાનછની વિધવા દેવકાંબાઈને તેજ સંવત્ર ૧૯૭૨ ના માગસર વદી ૫ સોમવારના દિવસે ગુરમહારાજની આજ્ઞાથી મુનિ નિતિસાગરછએ દીધા કરાવીને દીક્ષા આપી, અને દેવકાંબાઈનું નામ “દાસતશ્રીછ” પાડીને સાધ્વીશ્રીગુલાબશ્રીછની શિષ્યણી સ્થાપી. ત્યારબાદ ત્યાંથી વિહાર કરી અનુક્રમે વિચરતાથકા ગુરમહારાજ કંચ રામાણીઆગામે પધાર્યા, ત્યાંના શા. મુરછ પારાવીરની સુપની જવાંબાઈની પુત્રી જન્મ સંવત્ર ૧૯૫૬ ના કારતક મુદી ૩ સોમવારનો, તે બાલ બ્રહ્મચારી કંકુબાઈને સંવત્ર ૧૯૭૨ ના મહામુદી ૫ સોમવારના દિવસે ગુરમહારાજશ્રીછએ દીક્ષા આપી, અને કંકુબાઈનું નામ “કેસરશ્રીછ” પાડીને સાધ્વીકનકશ્રીછની શિષ્યણી સાધ્વી કુશલશ્રીછની શિષ્યણી સ્થાપી. ત્યારપછી ગુરમહારાજને ત્યાં કંચ રામાણીઆગામમાં કંચ જુજપુરના રહેવાસી શા. કેશવછ ખીમછ, શા. શ્રીપાલ દીના વિગેરે પાંચ ૭ આવકોએ આવીને વિનંતિ કરી કે, સાધ્વી વિમલશ્રીછએ કોઈકારણે રવીચંદળના સંઘાડાને મુકીદીધો છે, માટે તમે તમારા સમુદાયમાં ભેલવો, એમ તેઓની અતિ આમહુવાલી વિનંતિ થઈ, તેમજ તે વિમલશ્રીછને સાથે અવ્યાસ કરતી બાઈના પિતાએ દીક્ષા લેવાની આજ્ઞાનો પત્ર લખ્યો કે, ગુરુ ગૌતમસાગરછ મહારાજની આજ્ઞામાં ભલતા હોય અને તેઓની પાસે દીક્ષા લેતા હોય તો અમારી આજ્ઞા છે, એમ કાગલ પંજુ આવેલો હોવાથી ગુરમહારાજે તે સાધ્વી વિમલશ્રીછને પાતાના સમુદાયમાં ભેલવવા માટે તે કંચ જુજપુરના આવકોને કળુલાલ આપી, પછી ત્યાંથી વિહાર કરીને જુજપુર થકે તેઓ કંચ ભેદેસર (ભદ્રાવંતી) તીર્થમાં પધાર્યા, ત્યાં તેજ સંવત્ર ૧૯૭૨ ના ફાલ્ગુન મુદી ૫ ગુરવારના દિવસે કંચ સજોસેરના રહેવાસી શા. ગેસર વરજગની સુપની કુવરબાઈની પુત્રી, તે કંચ .. રહેવાસી શા. પાલજુ દેવછ દેવશીની વિધવા વેજબાઈએ .. ૧૯૬૭ ના માગસર મુદી ૫ ની રવીચંદળની પાસે દીક્ષા લીધેલી તે સાધ્વી વિમલશ્રીછને ગુરમહારાજશ્રીછએ સાધ્વી કનક-

શ્રી ૬ની શિષ્યણી કરી પોતાના સમુદાયમાં ભેલવો, અને કચ્છ વસાડીઆના રહેવાસી શા. ચત્રભોજ દેવજની સુપત્ની વેળખાઈની પુત્રી તે કચ્છ નદીઆશહેરના રહેવાસી શા. શીવજ સોજપાર જેઠાની વિધવા નેણખાઈને તેજ દિવસે ગુરમહારાજશ્રીજની આજ્ઞાથી ગુનિ નિતિસાગરજીએ દિયા કરાવીને દીક્ષા આપી, નેણખાઈનું નામ “ ન્યાયશ્રીજ ” પાડીને સાધ્વી વિમલશ્રીજની શિષ્યણી સ્થાપી.

ત્યારમાદ ગુરમહારાજશ્રીજીએ તે બદ્દેસરતીથ ધી ફાલ્ગુન સુદી ૭ શનીવારનો વિહાર કર્યો, અનુક્રમે વિચરતા થકા કચ્છ નાનાઆશાળીઆમાં આવ્યા, તે અવસરમાં કચ્છ મંજલરેલડીઆના રહેવાસી શા. કાનજી માલશીની સુપત્ની કોરખાઈની પુત્રી જન્મ સંવત ૧૬૪૭ નો, તે કચ્છ સુધરીશહેરના રહેવાસી શા. કાનજી મેગજી માલશીની વિધવા વાલખાઈએ સંવત ૧૬૭૦ ના વૈશાખ સુદી ૭ શુકરવારની શ્રીભદ્રેસર (ભદ્રાવતી) તીર્થમાં કચ્છ શાહેરાગામના શા. મેગજી ખેતશીની વિધવા મીઠાખાઈની સાથે દીક્ષા લીધેલી, અને તેનું નામ “ માયુકશ્રીજ ” પાડેલું, તે સાધ્વી માણકશ્રીજને મીઠાખાઈએ સાધ્વીપણાને ત્યાગ કર્યામાદ ગુરમહારાજશ્રીએ પોતાના સમુદાયમાં ભેલવી, અને સાધ્વી ગુલાબશ્રીજની શિષ્યણી સાધ્વી દેવશીજની શિષ્યણી કરી. ત્યારમાદ ત્યાં કચ્છ ગઢશીશાગામના રહેવાસી શા. દેવરાજ ટાકરસિંહની વિધવા રાણખાઈ તથા શા. પાંચુભાઈ ટાકરસિંહ આવીને ગુરમહારાજશ્રીની પાસે વિનંતિ કરવા લાગ્યા કે, અમારે ઉજમલો કરવાનો છે, તેના પ્રસંગમાં તમે કૃપા કરીને કચ્છ ગઢશીશાગામે પધારો! એમ તેઓની વિનંતિ સાંભલી ગુરમહારાજશ્રીજીએ સ્વીકારી અને ત્યાંથી વિહાર કર્યો, અનુક્રમે વિચરતા સંવત ૧૬૭૧ ના ચૈત્ર સુદી ૨ ના કચ્છ ગઢશીશાગામે પધાર્યા, ત્યાં ગુરમહારાજના ઉપદેશથી તેમણે સમવસરણની રચના પૂર્વક અઢાઇ મહોસસત્ર, પૂજાઓ, પ્રભાવના, સ્વામીવત્સલ આદિકથી કર્યો, તે અઢાઇ મહોસસત્રમાં યુગપ્રધાન દાદાશ્રી કલ્યાણસાગરસૂરીયરજની પ્રતિમા મગાવીને પૂજન કરી પ્રતિષ્ઠિત કિયા કરાવી, અને ગુરમહારાજના ઉપદેશથી તે દાદાશ્રીજની પ્રતિમા સ્થાપન કરવામારે દેરી કરાવી, એમ તેમણે ઘણું દ્રવ્ય ધર્મમાર્ગમાં ખર્ચી લાલડીધો. ત્યારપછી ત્યાં ગુરમહારાજને કચ્છ બાડાગામના રહેવાસી શા. કેરાવજ ગેસા તથા શા.

વીરજી નરશી અને શા. જાદવજી ખેરાજી વિગેરે સંઘનો વિનંતિપત્ર આપ્યો કે, તમારા સાધુસાધ્વીઓના સમુદાયમાં જેઓને મહોટી દીક્ષા આપવાની હોય, તે મંથધી મહોત્સવનો લાભ અમેને આપશો. એમ તેઓની વિનંતિ આવવાથી સ્વીકારીને ગુરૂમહારાજશ્રીએ તે કચ્છ ગઢશીશાથી વિહાર કર્યો, અને અનુક્રમે તેજ સંવત ૧૬૭૧ ના પ્રથમ વૈશાખ વદી ૫ સોમવારના કચ્છ બાડાગામે પધાર્યા, ત્યાં સંઘે મહોટા સામર્થ્યાથી ગુરૂમહારાજને ધર્મશાલામાં પધરાવ્યા, પછી ત્યાં ગુરૂમહારાજના ઉપદેશથી સમવસરણી રચના પૂર્વક અઢાઢ મહોત્સવ સંઘે કર્યો, તથા મહોટી દીક્ષાના યોગની ક્રિયા તથા તપુ સાધુ સાધ્વીઓને આહુ કરાવ્યો, અને બીજા વૈશાખ વદી ૧૧ સોમવારના દિવસે પહેલા, પહોરમાં મહોટી દીક્ષા સાધુ સાધ્વીઓને ગુરૂમહારાજે આપી, તેમજ તે દિવસે કચ્છ લોખંચના રહેવાસી શા. વેલજી ચાંપશીની વિધવા દેવકાંબાઈને તેના સાસરાની મહા મહેનતે સાધ્વી કનકશ્રીજીના સુમળવવાપૂર્વક દીક્ષા લેવાની આજ્ઞા મક્કવાથી ગુરૂમહારાજશ્રીજીની આજ્ઞાથી મુનિ નિતિસાગરજીએ ક્રિયા કરાવીને દીક્ષા આપી, તે દેવકાંબાઈનું નામ “ દીપશ્રીજી ” પાડીને સાધ્વી જાતનશ્રીજીની શિષ્યણી સાધ્વી વિવેકશ્રીજીની શિષ્યણી રચાપી, એમ તે કચ્છ બાડાગામમાં સંઘે મહોત્સવ આઠ દિવસો સુધી સ્વામીવત્સલ પૂર્વક કર્યો.

ત્યારબાદ ત્યાંથી વિહાર કરી અનુક્રમે ગુરૂમહારાજ કચ્છ શુધરીશહેરે પધાર્યા, ત્યાં સંવત ૧૬૭૨નું ચોમાસુ રહ્યા. ચોમાસું સંપૂર્ણ થયાબાદ ત્યાંથી વિહાર કરી અનુક્રમે વિચરના કચ્છ માંડવીખરમાં પધાર્યા, ત્યાં માસકદ ૧ કર્યું. તે વખતે મુનિદયાસાગરજી પોતાના શિષ્ય સુમતિ-સાગરજીની સાથે પાડીતાણાથી વિહાર કરીને અનુક્રમે આવ્યા, તેવાર-પછી ગુરૂમહારાજ ત્યાંથી વિહાર કરી પોતાના શિષ્યોના પરીવારસહિત ગામેગામે વિચરતા અને લખ્યજીવોને ધર્મપદેશ આપતા ધક્કા તે સંવત ૧૬૭૨ના ફાલ્ગુન વદી ૧૨ ગરેહીના કચ્છ રેઢીઆગામે પધાર્યા, ત્યાં કચ્છ

મના સંઘના તરફથી શા. કેરાનજી ગેલાએ વિનંતિ લખીને ગા. ડી ધોલજીની સાથે મોકલી, જેથી તે શા. ધોલજી ધોલજી આવી ગુરૂમહારાજને વિનંતિ કરી કે, મારે નવપદજીનો ઉજમણા કરવો છે, તેમ વરશીતપ ઉજવવો છે માટે દુપા કરી તમે કચ્છ બાડાગામે પધારો!

ત્યારે ગુરમહારાજ તે વિનંતિ સ્વીકારીને કચ્છ જહીબાગામથી વિહાર કરી અનુક્રમે કચ્છ બાડાગામે પધાર્યા, ત્યાં શા. ગોશાશી ઘાબળે નવપચ્છનો મહોદો મંડપ સ્થાપીને ઘણા શ્રેષ્ઠ મહોત્સવ કર્યો, તેમજ ચરણાંતનો પણ શ્રેષ્ઠ મહોત્સવ કર્યો, ત્યારબાદ ગુરમહારાજને કચ્છ ગોધરાગામથી શા. નાગલ વેરશીની વિનંતિ ત્યાં દેરાસરની પ્રતિષ્ઠા ઉપરે પધારવામાટેની આવવાથી તે વિનંતિ સ્વીકારીને કચ્છ બાડાગામથી વિહાર કરી ગુરમહારાજશ્રીજી વૈશાખ સુદી ૫ સનિવારના કચ્છ ગોધરાગામે પધાર્યા, ત્યાં નવીન મહોદો દેરાસરની પાછલ પશ્ચિમ અને દક્ષિણ દિશાના વચ્ચેમાં પ્રથમના જીના દેરાસરના પત્થરાઓથીજ કરેલ નવીન નાનાદેરાસરની પ્રતિષ્ઠા સંવત ૧૬૭૨ ના વૈશાખ સુદી ૧૨ ગુરુવારની કરી અને પ્રભુની પ્રતિમા તથા કાફાથી કલ્યાણસાગરસરીલની પ્રતિમા તે શા. નાગલ વેરશીએ સ્થાપન કરી, તે પ્રતિષ્ઠા વિગેરેનું ખરચ સંઘની આજ્ઞાથી શા. નાગલ વેરશીએ આપ્યું હતું. એમ ત્યાં મહોત્સવ સંપૂર્ણ થયાબાદ ગુરમહારાજશ્રીજી કચ્છ ગોધરાગામથી વિહાર કરીને, પ્રથમ કચ્છ તેરા-મહેરના રહેવાસી ગૈઠ રતનશી હીરજીની વિધવા વેળબાઇ શેઠાણીએ તથા પટેલ શા. નારાજીજી કેશવજીએ કચ્છ બાડાગામમાં આપીને કચ્છ તેરામાં ચામાસુ કરવામાટે વિનંતિ કરેલ, તે વિનંતિ સ્વીકારેલ હોવાથી કચ્છ તેરાશહેરમાં અનુક્રમે વિચરતા જ્યેષ્ઠ વહી ૧૦ સનીવારના પધાર્યા, ત્યાં સઘે મહોદો આડંબરવાલા સામંત્યથી ગુરમહારાજને શિષ્યો સહિત રાહેરમાં પ્રવેગ કરાવીને ધર્મશાલામાં પધરાવ્યા, અને ગુરમહારાજશ્રીજી તે સંવત ૧૬૭૩ નું ચામાસુ ત્યાં કચ્છ તેરાશહેરમાં રહ્યા. પછી ત્યાં ગુરમહારાજશ્રીજીનો ધર્મપિટલ સાંભલીને સંઘ ઘણા આનંદ પામ્યો. ત્યારબાદ ત્યાં ગુરમહારાજના શિષ્ય સુનિ દયાસાગરજી હમની બીભારીથી સંવત ૧૬૭૩ ના આવણ સુદી ૫ ના દીવસે સવારના કાલધર્મ પામ્યા, જેથી સઘે નિર્વાણ કાર્ય કરીને આઠ દિવસો સુધી પ્રભુની પૂજાએ ભણાવવા પૂર્વક ધર્મના કાર્ય કર્યા.

ત્યારપછી ગુરમહારાજશ્રીના ઉપદેશથી તે કચ્છતેરાના સંઘમાં કુસપ હતો, તે નાશ થયો અને ગૈઠ રતનશી હીરજીની વિધવા શેઠાણી વેળબાઇએ ભાદરવા સુદી ૮ ના દિવસે સંઘને બોલાવીને જિનમદિર વિગેરેના સર્વ કબજે સોંપ્યું, જેથી સઘે પણ વધીઓ સ્થાપીને ૫૮ જૈન ભાં. ગ્રેસ—બામનગર

મુખ્ય તે શેઠાણી વેળખાઇને ત્રણીપણે સ્થાપી સર્વ કાર્ય સંઘે સંભાલી લીધું, અને સંઘમાં ઘણા આનંદ વર્તવા લાગ્યો. એવીરીતે ત્યાં ઘણા આનંદપૂર્વક ચોમાસું સંપૂર્ણ કરીને ગુરૂમહારાજશ્રીજી કચ્છ ભુજનગરના સંઘની વિનંતિ યુગપ્રધાન દાદાશ્રી કલ્યાણસાગર-સૂરીશ્વરજીની પ્રતિમાની પ્રતિષ્ઠા કરાવવાના પ્રસંગમાં કચ્છ ભુજનગરે પંધારવામાટે આવવાથી તે કચ્છ તેરાશહેરથી વિહાર કરી અનુક્રમે વિચરતા થકા સંવત ૧૯૭૩ ના પોસ વદી ૭ રવીવારના દિવસે કચ્છ ભુજનગરે પંધાર્યા, ત્યાં સંઘે સમવસરણની રચના કરવા પૂર્વક અઠાઈ મહોત્સવ કરીને કચ્છ ગોધરાગામથી બોલાવેલા ગુરૂમહારાજશ્રીજીના ગુરૂ પતિસ્વરૂપસાગરજી દેવસાગરજીના હાથથી આઠ દિવસો સુધી તે પ્રતિમાનું પ્રતિષ્ઠા સખંધી વિધિપૂર્વક ક્રિયાતુષ્ઠાન સહિત પૂજન કરાવી, અને કચ્છ વિંઝાણગામના ગુરજી ગુલામચંદ્રજીએ કહાડી આપેલા સંવત ૧૯૭૩ ના મહા વદી ૮ ગુરવારના દિવસે ગુભ મુહુર્તે સૂર્ય ઘડી બાર ચઘા પછી વૃષભ લભમાં દાદાશ્રી કલ્યાણસાગરસૂરીજીની પ્રતિમા તેમના સ્તૂપના દેરાસરમાં તખત ઉપરે સંઘના આદેશથી કચ્છ વરાડીઆગામના રહેવાસી શા. ગેલા માણેકે કોરી પંદરશે આપીને પોતાના ભાઈ શા. દેવજી માણેકના પુત્ર પદમશી દેવજીના હસ્તથી સ્થાપન કરી, તેમજ તે શા. દેવજી માણેકે પણ દાદાશ્રીજીના ભંડારમાં કોરી એક હબ્બર આપી, તથા કચ્છ વરાડીઆના શા. હીરજી રાયશીના તરફથી કસબનો ચંદ્રવો, પુઠીઆ, અને તોરણ બાંધવામાં આવ્યો, તથા કચ્છ ગોધરાના શા. ગેલા લખમશીના તરફથી મુવણનો છત્ર બાંધવામાં આવ્યો, અને તે કચ્છ ભુજનગરના શા. મૂલચંદ ગોણશીના તરફથી મુવણનો કલશ શિખર ઉપરે ચડાવવામાટે અર્પણ થયો, એવીરીતે મહોટો મહોત્સવ થયો, ત્યારે અંચલગચ્છનો સંઘ, તપગચ્છનો સંઘ, ખરતરગચ્છનો સંઘ, અને સ્થાનકવાસી સંઘ એમ ચારે સંઘ હાજર હતા, અને ત્યાંના શા. માણેસી ઝોંધવજીના તરફથી સ્વામીવત્સલ થયો હતો.

એમ તે મહોત્સવ સંપૂર્ણ થયામાટે ગુરૂમહારાજશ્રીજીએ કચ્છ ભુજનગરથી વિહાર કર્યો, અનુક્રમે વિચરતા થકા સંવત ૧૯૭૪નું ચોમાસું કચ્છ મુયરીશહેરનાં ગુરૂમહારાજશ્રી શા. ચોમાસું સંપૂર્ણ થયામાટે ગુરૂમહારાજ ત્યાંથી વિહાર કરી અનુક્રમે વિચરતા થકા કચ્છ મેરાં

ઉગામમાં મહા સુદી ૧ સોમવારના પદાર્થ, ત્યાં કચ્છ નવાવાસ (દુર્ગાપુર) ના રહેવાસી શા. વેલજી શરણની સુપત્ની સોનબાઈની પુત્રી જન્મ સંવત ૧૮૫૨ નો, તે કચ્છ રાજ્યગામના રહેવાસી શા. કાનજી ગેલા જીવરાજની વિધવા ગામબાઈને, તથા કચ્છ રાજ્યગામના રહેવાસી શા. દેવજી પાલજીની સુપત્ની સોનબાઈની પુત્રી જન્મ સંવત ૧૮૪૬ નો, તે કચ્છ રાજ્યગામના રહેવાસી શા. ગોવર દેવાના સુપુત્રની વિધવા લીલબાઈને સંવત ૧૮૭૪ ના મહા સુદી ૫ શુક્ર-વારના દિવસે ગુરૂમહારાજશ્રીજીની આજ્ઞાથી મુનિનિતિસાગરજીએ ક્રિયા કરાવીને દીક્ષા આપી, અને ગંગાબાઈનું નામ “ સૌભાગ્યશ્રી-જી ” આપીને સાધ્વી કનકશ્રીજીની શિષ્યણી સ્થાપી, પરંતુ મહાદી દીક્ષા આપવા વખતે સાધ્વી કનકશ્રીજીની શિષ્યણી સાધ્વી ૧યાશ્રી-જીની શિષ્યણી સ્થાપી, તથા લીલબાઈનું નામ “ અમૃતશ્રીજી ” આપીને સાધ્વી દેવુરશ્રીજીની શિષ્યણી સાધ્વી મગનશ્રીજીની શિ-ષ્યણી સ્થાપી.

ત્યારબાદ કચ્છ મેરાડીગામથી વિદ્યાર કરીને અનુક્રમે વિવરતા થકા ગુરૂમહારાજ જ્યેષ્ઠ સુદી ૫ સોમવારના કચ્છ પુનડીગામે પદાર્થ, ત્યાં તેજ કચ્છ પુનડીગામના રહેવાસી શા. દેવશા નથુની સુપત્ની પુરબાઈની પુત્રી જન્મ સંવત ૧૮૫૬ ના વૈશાખ સુદી ૧૩ રવીવારનો, તે કચ્છ નાનાઆશાબાઈના રહેવાસી શા. કનજી નરશી દેવશીની વિધવા મુક્તબાઈને તે સંવત ૧૮૭૪ ના જ્યેષ્ઠ વદી ૬ શુક્રવારના દિવસે ગુરૂમહારાજશ્રીજીની આજ્ઞાથી મુનિનિતિસાગરજીએ ક્રિયા કરાવીને દીક્ષા આપી, અને તે મુક્તબાઈનું નામ “ મેનાશ્રીજી ” પાડીને સાધ્વી શુભામશ્રીજીની શિષ્યણી સાધ્વી લાલશ્રીજીની શિષ્યણી સ્થાપી, અને તે દીક્ષાને મહોત્સવ ત્યાંના સથે કર્યો. ત્યારબાદ ત્યાંથી વિદ્યાર કરી અનુક્રમે જ્યેષ્ઠ વદી ૩૦ શુક્રવારના કચ્છ મેરાડીગામમાં પદાર્થ, ત્યાં કચ્છ મુખપુરના રહેવાસી શા. જીવરાજ ઉકેડાની સુપત્ની સોનબાઈની પુત્રી જન્મ સંવત ૧૮૫૩ નો, તે કચ્છ મેરાડીગામના રહેવાસી શા. ગુણપત વીરધોર ટાઈબાની વિધવા રાણબાઈને તે સંવત ૧૮૭૪ ના વૈશાખ સુદી ૩ સોમવારના ગુરૂમહારાજશ્રીજીની આજ્ઞાથી મુનિનિતિસાગરજીએ ક્રિયા કરાવીને દીક્ષા આપી, અને રાણબાઈનું નામ “ ઋદ્ધિશ્રીજી ” પાડીને સાધ્વી કુશલશ્રીજીની શિષ્યણી સાધ્વી વલ્લભશ્રીજીની શિષ્યણી સ્થાપી.

ત્યારપછી ગુરૂમહારાજ શ્રીજીએ ત્યાંથી વિદ્યાર ક્યો, અનુક્રમે વિચરતા થકા કચ્છ ગોધરાગામમાં ચોમાસું કરવામાટે ત્યાંના સંઘની વિનંતિ થવાથી ગુરૂમહારાજ જોષ્ટ વદી ૮ સોમવારના ત્યાં કચ્છ ગોધરામાં પધાર્યા, અને તે સંવત ૧૯૭૫ નું ચોમાસું ત્યાં રહ્યા. ચોમાસુ સંપૂર્ણ થવામાઠ ગુરૂમહારાજે તે કચ્છ ગોધરાગામથી વિદ્યાર ક્યો, અનુક્રમે વિચરતા થકા કચ્છ ભુજનગરમાં સંવત ૧૯૭૫ ના પોપ સુદી ૧૦ શનીવારના પધાર્યા, પછી ત્યાંથી પોપ વદી ૪ રવીવારના વિદ્યાર કરી અનુક્રમે સુમરાસર, કંડલીયા, લોડાઇ, જરણ, દુધઇ, ધમડકા. આંખેડા, શીકેરાગ.એ વિચરને કચ્છ વાગડમાં ભચાડેગામે પધાર્યા, ત્યાંથી મહા સુદી ૬ બુધવાના વિદ્યાર કરી અનુક્રમે શીકરપુરથી જી ઉતરીને ગુરૂમહારાજ વિચરતા થકા સંવત ૧૯૭૫ ના ફાલ્ગુન વદી ૮ સોમવારના પાલીતાણામાં પધાર્યા, અને શેઠ નરસિંહ નાથાની ધર્મશાલામાં રહ્યા. ત્યાં ગુરૂમહારાજશ્રીજીના ઉપદેશથી શ્રીસિદ્ધજ્ઞેતની તલેદી ઉપરે રહેલી બાબુ ધનપતસિંઘજીની દુકંમાં ફરતીને વિષે પુઝરીકગણધરના દેરાની પૂર્વ તરફથી ગણુતા ફેરી નંબર ૩૦ મીમાં મૂલનાપક શ્રીશિતલનાથજીને તથા તેના પૂર્વદિશાના પડખામાં શ્રીરૂપલદેવજી અને પશ્ચિમદિશાના પડખામાં શ્રીનેમીધરજી એમ ત્રણ પ્રતિમાઓને કચ્છ વરાડીઆગામના રહેવાસી શા. ગેલાલાઇ તથા દેવજીલાઇ માણુકે તે સંવત ૧૯૭૫ ના વૈશાખ વદી ૧૧ ને રવીવારની સ્થાપી છે, તેમજ તે ફેરીની આગલ નીચેના પડધાર ઉપરે આરણપથરની ફેરીમાં વિધિપક્ષ (અંચલ) ગચ્છાધિરાજ યુગપ્રધાન દાદાશ્રી કલ્યાણસાગરસૂરી. ધરજીની પ્રતિમા શા. ગેલાલાઇ માણુકની વિધવા લીલબાઇએ સ્થાપી. ત્યારબાદ તે સંવત ૧૯૭૬ નું ચોમાસું ગુરૂમહારાજ ત્યાં પાલીતાણામાં રહ્યા.

હવે તે વખતે મુનિનિતિસાગરજીને તથા મુનિદાનસાગરજીને અને મુનિધર્મસાગરજીને ગુરૂમહારાજશ્રીજીએ શ્રીઉત્તરધ્યયનસત્રના તથા શ્રીઆચારંગસત્રના મહેદા યોગ મુખસમાધીથી સંપૂર્ણ કરાવ્યા. ૧લી ત્યારે મુનિનિતિસાગરજીના શિષ્ય મુનિધર્મસાગરજીએ શ્રીસિંઘચલજીની નવાણું યાવઝો મુખેથી સંપૂર્ણ કરી. એમ તે ચોમાસું સંપૂર્ણ થવામાઠ ગુરૂમહારાજશ્રીજીએ માંગરા વદી ૧૩ ગુરૂવારના દેવમે પોતાના શિષ્ય મુનિનિતિસાગરજી તથા પ્રશિષ્ય મુનિધર્મસાગરજી ક્ષત્રિ ત્યાંથી વિદ્યાર ક્યો, અને મુનિદાનસાગરજી ગુરૂમહારાજ.

શ્રીલની આજ્ઞા વિના ત્યાંજ રહ્યા. પછી ગુરુમહારાજશ્રીજી અનુક્રમે વિચરતા રીહોર, વસ્તેજ, લાવનગર, ઘોઘા વિગેરેની યાત્રા કરતા થકા તલાજ (તાલધ્વજગિરિ) માં પંધાર્યા, ત્યાં ચાર દિવસો મુઘી યાત્રા કરી, ત્યાંથી વિહાર કરી અનુક્રમે દાંઠા, મહુવા વિગેરેમાં વિચરી શાવરકુંડલામાં પંધાર્યા, ત્યાં મુનિનિતિસાગરજીને તથા તેના શિષ્ય મુનિધમ્સાગરજીને ગુરુમહારાજશ્રીજીએ શ્રીઆચારાગમમંત્રના ઉપાંગ શ્રીઉવવાઈમંત્રના મહોદા યોગ કરાવ્યા. ત્યારબાદ ત્યાંથી વિહાર કરીને અનુક્રમે વિચરતા થકા મહા વદી ૧૨ રવીવારના જુનાગઢ (જર્જુડુર્ગ) માં પંધાર્યા, પછી ત્યાંથી ફાલ્ગુન મુઘી ૫ ગુરુવારના દિવસે ગિરનારતીર્થ ઉપરે ચડીને શ્રીનેમીનાથપ્રભુની યાત્રા કરી, તથા સહસ્રાશ્રવનમાં જઈને નેમીનાથપ્રભુના ચરજોની યાત્રા કરી, એમ ત્રણ દિવસો મુઘી ઉપરે રહીને યાત્રાઓ કરી પોતાના આત્માને સફલ કર્યો, પછી ફાલ્ગુન મુઘી ૫ રવીવારના નીચે ઉતર્યા, અને જુનાગઢથી ફાલ્ગુન મુઘી ૧૦ શનીવારના ગુરુ-મહારાજશ્રીજીએ વિહાર કર્યો, અને સોરઠ વજુથલીમાં પંધાર્યા, ત્યાં પ્રાચીન શીતલનાથપ્રભુની પ્રતિમાની યાત્રા કરી. પછી ત્યાંથી વિહાર કરતા થકા છત્રાશા, વાડાદર, ઘોશજી, મોટીમારડ, કિપસેટા, કોલકી, પાનેલીગામમાં વિચરીને ગુરુમહારાજ ફાલ્ગુન વદી ૭ ગુરુ-વારના ગોરખડીગામે પંધાર્યા, ત્યાં પાંચ દિવસો મુઘી રહીને ત્યાંથી ફાલ્ગુન વદી ૧૨ ને ભોમવારના વિહાર કરી અનુક્રમે વડાલા, ખરખા, લાલપુરમાં વિચરીને ચેત્ર મુઘી ૨ રવીવારના દીવસે હાલારદેશમાં આવેલા દબાસંગામમાં પંધાર્યા, ત્યાં પડાણગામના રહેવાસી રાા. કરમણ વેરશીની સુપત્ની જેડીમાઈની પુત્રી જન્મ સંવત્ર ૧૬૩૬ ના આમુ વદીમાંનો, તે ખંભાલીઆનાબાના નાગડાગામના રહેવાસી રાા. લાલજી દાનજીની વિધવા મોંઘીમાઈને ગુરુમહારાજશ્રીજીએ ચેત્ર મુઘી ૫ ગુરુવારની દીક્ષા આપી, અને મોંઘીમાઈનું નામ “ મંગલ-શ્રીજી ” પાડીને સાધ્વી કનકશ્રોતની શિષ્યણી સાધ્વી સુમતીશ્રી-જીની શિષ્યણી સ્થાપી.

ત્યારબાદ ત્યાંથી વિહાર કરી નવાગામમાં પંધાર્યા, ત્યાંથી ગુરુ-મહારાજે ચેત્ર મુઘી ૧૫ કર્યાબાદ વિહાર કર્યો, અને અનુક્રમે વિચરતા થકા ચેત્ર વદી ૫-ગુરુવારના ગુરુમહારાજ જામતગરમાં પંધાર્યા, ત્યાં સઘે ખેડ વાજીત્રોના આડંબરવાલા મહોદા સામઝ્યાથી નગરમાં

પ્રવેશ કરાવીને અંચલગચ્છના મહોદા ઉપાશ્રયમાં ગુરમહારાજને પંચરાવ્યા, અને ગુરમહારાજશ્રીજીએ પણ ધર્મેષદેશ આપી સંઘને અતઃનંદ પમાડ્યો. ત્યારબાદ ગુરમહારાજશ્રીજી ચૈત્ર વદી ૧૪ શની-વારના વિહાર કરીને લાખાખાવરગામે થકને નવાગામમાં પધાર્યા, ત્યાં પૂર્વે સંવત ૧૯૫૮ ના વર્ષમાં સઘે જ્ઞેનમંદિરનો મહા મુદી ૫ નો ખાત મુહૂર્ત કર્યો હતો, અને પછી તે નવાગામના રહેવાસી શા. દેવરાજ દેવરી તથા શા. વીરજી દેપાર મંડી બન્ને જણાએ મુંબઘ-બંદરમાં જઈને ગુરમહારાજના ઉપદેશથી કરાવેલા ખરડાથી તથા કંઈ શાયરગામના રહેવાસી શા. મેગજી તથા દેવજી ખેતશીના ખાકીના દ્રવ્ય સહાયથી સંપૂર્ણ બંધાવેલા જ્ઞેનમંદિરની પ્રતિષ્ઠા ગુરમહારાજશ્રીજીના સદુપદેશથી સંવત ૧૯૭૬ ના વૈશાખ મુદી ૭ રવીવારના દિવસે અગ્રાધ મહોત્સવ સહિત અંચલગચ્છના સંઘે કરી, અને મૂલનાયક શ્રીચંદ્રપ્રજ્જીની પ્રતિમા તથા બન્ને બાજુમાં શ્રીપાર્શ્વનાથજીની બે પ્રતિમાઓ એમ ત્રણે પ્રતિમાઓને તે દિવસે સ્થાપના સાડાઆઠ વાગે તખ્તે બીરાજમાન કરી, તેમજ ઉપાશ્રયમાં દક્ષીણદિશા તરફના આડીઆમાં યુગપ્રધાન દાદાશ્રી કલ્યાણસાગર-મરીચરજીની પ્રતિમા તેજ અવસરે સ્થાપી.

ત્યારબાદ ત્યાંથી વિહાર કરી અનુક્રમે હાણસરેશમાં વિચરતા થકા જામનગરના સંઘના આમહુદી જેઠ વદી ૨ ગુરવારના જામનગરમાં પધાર્યા, અને ગુરમહારાજ તે સંવત ૧૯૭૭ તું ચોમાસું ત્યાં રહ્યા. ચોમાસું સંપૂર્ણ થયાબાદ માગશિર મુદી ૧૪ ગુરવારના વિહાર કરીને અનુક્રમે કનમુમરા, ચેલા વિગેરે ગામોમાં વિચરીને માગશિર ૫૬ ૮ શનીવારના લલસાણગામે પધાર્યા, ત્યાં પાર્શ્વનાથજીના જન્મ કલ્યાણકની તીથી જામનગરના સંઘે આવીને ઉજવવામારે પૂજા લગાવી પ્રભાવતા અને સ્વામીવત્સલ કર્યા. પછી ગુરમહારાજશ્રીજીએ ત્યાંથી માગશિર વદી ૧૨ બુધવારના વિહાર કર્યો. અનુક્રમે વિચરતા જામ-વજ્રથક્ષીગામે પધાર્યા, ત્યાં છ દિવસો રહીને ત્યાંથી વિહાર કરી અનુક્રમે ચાલતાં થકાં મેલ, ટંકારા, મોરબી, માલીયા થકં રજુ ઉતરીને કંઈવાગડમાં શીકારપુરગામે પધાર્યા, ત્યાંથી કરારીયા, સાક-... આધોઈ, ભચાઈ વિગેરે ગામોમાં વિહાર કરી કંઈઅંતર-...માં તે સંવત ૧૯૭૭ ના મહાવદી ૭ સોમેના પધાર્યા, પછી ત્યાંથી ચતુર્વિધ સઘના સમુદાયથી ફાલ્ગુન મુદી ૨ ગુરવારના વિ-

હાર કરી ચાલતાં થકાં મીંડીઆરા તથા ભુવડગામે થઈને ફાલ્ગુન મુદી ૪ રવિવારના શ્રીભદ્રેસર (ભદ્રાવતી) તીર્થમાં પયાર્યા, ત્યાં સથે મહોત્સા આડબરથી સામઘ્યો કરી ગુરુમહારાજશ્રીજીને 'રમ-શાલામાં પયાર્યા, પછી ત્યાં ગુરુમહારાજશ્રીજીએ મહાવીરમુની યાત્રા કરી પોતાના આત્માને કૃતાર્થ કર્યો, તે અનસરમાં ભુવડગામે મુનિદાનસાગરજી આવીને મળ્યા ત્યારબાદ ત્યાંથી ફાલ્ગુન મુદી ૭ સુરવાગ્ના વિહાર કરી વિચરતા થકા વગડા, હુણી, ગોયર, કંપા-ધમ્મા, ભુજપુર, દેરાલપુરગામે થઈને ફાલ્ગુન વદી ૭ સુરવારના કૃષ્ણ મોડીખાખરગામે પયાર્યા, ત્યાં કૃષ્ણ મોડાઆશાખીઆના રહેવાસી શા ગાગજ ખીમરાજે આવીને ગુરુમહારાજને વિનતિ કરી કે, માગ નવપદજીનો ઉજમલો જ્યો છે, મારે તે પ્રસંગે તમે મોડાઆશા-ખીઆમાં પયારો? ત્યાં ગુરુમહારાજશ્રીજીએ તે વિનતિ સ્વીકારીને ત્યાંથી વિહાર કરી નાનીખાખર, ખીદડાગામે થઈને ચેન મુદી ૪ સોમવારના કૃષ્ણ મોડાઆશાખીઆગામે પયાર્યા, ત્યાં સથે મહોત્સા સામઘ્યાથી ગામમાં પ્રવેશ કરાવી રમગાથામાં પયાર્યા, ત્યારે ગુરુમહારાજશ્રીજીનો રમેપદેશ શંભલી મધ ઘણો આનંદ પામ્યો. પછી ત્યાં શા ગાગજ ખીમરાજે નવપદજીનો મહોત્સા મડપ રચાવીને ઉજમલો પૂજ્યો, સનામીસસન પૂર્વક ઘણો ઉત્તમ કર્યો. તે મહોત્સન સપૂર્ણ થયામા ગુરુમહારાજશ્રીજીએ ત્યાંથી ચેન વદી ૬ ગુરુ-વારના નિહાળ કર્યો, અને કોડાગામે થઈને કૃષ્ણ ગયણગામે ચેત્ર વદી ૮ ગનીવારના ગુરુમહારાજ પયાર્યા, ત્યાં કૃષ્ણ માડવીમદમ્ના સથે આવીને ચોમાસુ કૃષ્ણ માડવીખરમાં કરનામોડે વિનતિ કરી, જેથી ગુરુમહારાજ તે વિનતિ સ્વીકારીને ત્યાંની વિહાર કરી, અને નાગવ-પુરગામે થઈને કૃષ્ણ માડવીખરમાં વેળાખ મુદી ૮ ગનીવારના પ-યાર્યા, ત્યાં સત્ત ૧૬૭૮ જી ચોમાસુ રહ્યા.

ચોમાસુ સપૂર્ણ થયાબાદ ત્યાંથી વિહાર કરીને ગામેગામ વિચરતા થકા અમડાસાજીવાના તેરા, નલીયા, જખા, કોડારાગાહેર નિગેતેની તીર્થયાત્રા કરીને કૃષ્ણ ડેલડીઆમજસગામે પયાર્યા, ત્યાં ગુરુમહારાજને મથે શા દેવજી વેલજીની વિનતિ વેળ્યાપ્તએ નવપ-જીનો ઉજમલો કરી મહોત્સન કર્યો, ત્યાં વિનતિની ગેજ્યા પછી તે મહોત્સવ સપૂર્ણ થયામા ચેત્ર વદ ૧૦ ગુરુવાગ્ના નિહાળ કરીને કૃષ્ણ કોડીમાદેવપુરીગામે ગા મુજજી કાનજીની વિનતિની

વરશીતપના ઉજ્જમણના પ્રસંગે પધાર્યા, ત્યાં મહોત્સવ સંપૂર્ણ થયા-
 બાદ ગુરૂમહારાજ ત્યાંથી વિહાર કરી કૃષ્ણ દેવપુરગામના સંઘે ત્યાંના
 જિનમંદિરની પ્રતિષ્ઠા હોવાથી મહોત્સવમાં પધારવામાટે વિનંતિ સ-
 હિત માણસ મુકવાથી વૈશાખ સુદી ૮ ગુરૂવારના કૃષ્ણ દેવપુરગામે
 પધાર્યા, ત્યાં સંઘે મહોત્સ આડંબરવાલા સામર્થ્યાથી ગામમાં પ્રવેશ
 કરાવીને ગુરૂમહારાજને ઉપાશ્રયમાં પધરાવ્યા, પછી ત્યાં પ્રતિષ્ઠાનો
 મહોત્સવ સંપૂર્ણ થયાબાદ ત્યાંથી ગુરૂમહારાજશ્રીજી વિહાર કરી,
 અનુક્રમે વિચરતાથકા કૃષ્ણ મુધરીશહેરમાં પધાર્યા, ત્યાં શ્રીધૃતકલ્પોત્ત-
 પાર્થનાથજીની યાત્રા કરી પોતાના આત્માને ગુરૂમહારાજે કૃતાર્થ કર્યો.
 પછી ત્યાં કૃષ્ણ શાયરાગામના રહેવાસી શા. માણેક ચાંપરીની વિધવા
 રાણબાઈ તથા કૃષ્ણ શાયરાગામના સંઘના મુખ્ય શા. દેવરાજ મુરજી
 વિગેરે આવકો આવીને ગુરૂમહારાજશ્રીજીને કૃષ્ણ શાયરાગામમાં ચો-
 મામુ' કરવામાટેની અતિ આગ્રહવાલી વિનંતિ કરવા લાગ્યા, તે સાંભળી
 ગુરૂમહારાજશ્રીજીએ સ્વીકારીને ત્યાંથી વિહાર કર્યો, અને અશાઃ
 સુદી ૨ સોમવારના ગુરૂમહારાજ ત્યાં કૃષ્ણ શાયરાગામમાં પધાર્યા,
 ત્યાં સંઘે મહોત્સ આડંબરવાલા સામર્થ્યાથી ગામમાં પ્રવેશ કરાવીને
 ધર્મશાલામાં પધરાવ્યા, ત્યાં ગુરૂમહારાજ સંવત્ર ૧૯૭૯ નું ચોમામુ'
 રહ્યા. પછી ત્યાં શ્રીમુયગડાંગસૂત્રની તથા સુદર્શના ચરિત્રની ગુરૂમ-
 હારાજશ્રીના મુખથી ધર્મદેશના સાંભળીને સંઘ ઘણો આનંદ પામ્યો.
 અને અગ્રાઈ મહોત્સવ કરવાનો સંઘનો ભાવ થયો, જેથી સંઘે સંવત્ર
 ૧૯૭૯ ના કારતક સુદી ૮ થી ૧૫ મુધી સમવસરણની રચના કરવા-
 પૂર્વક અગ્રાઈ મહોત્સવ કર્યો, તે વખતે અખડાસાજીજ્ઞાના ગામના
 સંઘે દર્શનમાટે આવેલા હોવાથી, શા. દેવરાજ મુરજી તથા શા. માણેક
 ચાંપરીની વિધવા રાણબાઈ વિગેરે સંઘે ઘણા આદરસત્કાર પૂર્વક
 તે સંઘની ભક્તિ કરી, અને આવેલા સંઘાએ પણ સ્વામી-
 વત્સલો તથા લેહણીઓ કરી. જ્યેષ્ઠ તે ચોમામુ' સંપૂર્ણ કર્યાબાદ
 ગુરૂમહારાજે કારતક વદી ૬ ગુરૂવારના ત્યાંથી વિહાર કર્યો, ત્યાં
 વોલાવવા આવેલા આવક આવિકાઓએ યથાશક્તિ નિયમ પચ્ચમ્મા-
 જો લીધાં, અને શા. દેવરાજ મુરજીએ સાત વ્યસનોમાંથી કેટલાક
 વ્યસનોનો ત્યાગ કર્યો, વડી ત્યારે સંઘે શાયરાગામમાં ફાલ્ગુન સુદી
 ૧૫ ની અમારી પાલવામાટેની ગુરૂમહારાજના ઉપદેશથી કચ્છ-
 લાગ કરી.

પછી ગુરૂમહારાજ વિહાર કરી કંઠ કોઠારાશહેરે પધાર્યા, ત્યાર-
 બાદ ત્યાંથી વિહાર કરીને ગામેગામે વિચરતા અને ભવ્યજીવેને ધર્મ-
 પ્રદેશ વ્યાપતાથકા સંવત ૧૮૭૮ ના મહા સુદી ૮ ગુરૂવારના કંઠ મેદા-
 લાયજગામમાં જિનમંદિરની પ્રતિષ્ઠાના મહોત્સવના પ્રસંગે પંદરવા-
 મારેની વિનંતિ સંઘની કંઠ ગઢરીશાગામે આવવાથી ગુરૂમહારાજ
 પધાર્યા, ત્યારે શા. રવજી સોજપાલ વિગેરે સંઘે ગુરૂમહારાજને જેડ
 વાજત્રો વિગેરેના મહોત્સ આડંબરવાલા સામકયાથી ગામમાં પ્રવેશ
 કરાવીને ધર્મશાલામાં પધરાવ્યા, પછી ત્યાં મહા સુદી ૧૧ ના દિવસે
 મૂલનાથક શ્રીમહાવીરપ્રભુની પ્રતિમા વિગેરે જિનમંદિરમાં સ્થાપન
 થયું, અને પ્રતિષ્ઠા મહોત્સવ નિર્વિધે સંપૂર્ણ થયાબાદ ગુરૂમહારાજે
 ત્યાંથી વિહાર કર્યો, પછી કંઠ રાએજીગામના રહેવાસી શા. પદુ
 પાંચારીઆની વિધવા માંડખાઈની ચૈત્રમાસમાં નવપદજીનો ઉજમણે
 કરવામારેના પ્રસંગે કંઠ રાએજીગામે પંદરવામારે વિનંતિ ગુરૂમહારા-
 જાજીજીને આવી, જેથી ગુરૂમહારાજ વિચરતાથકા ફાલ્ગુન વદી
 ૧૪ ગુરૂવારના કંઠ રાએજીગામે પધાર્યા, ત્યાં નવપદજીનો ઉજમણે
 મંડપ સહિત નિર્વિધથી સંપૂર્ણ થયાબાદ ગુરૂમહારાજ ત્યાંથી વિહાર
 કરી ગામેગામે વિચરતાથકા વૈશાખ વદી ૧૩ રવીવારના દીવસે કંઠ
 દુમરાગામે પધાર્યા, ત્યાં તેજ દિવસે ગુરૂમહારાજજીજીના શિષ્ય મુનિ
 દાનસાગરજી સ્થંડીલ જવામારેનો મિષ કરીને, ગુરૂમહારાજજીજીની
 શિષ્યણી સાધ્વી ઉત્તમજીજીની શિષ્યણી સાધ્વી જતનજીજીની શિષ્ય-
 ણી સાધ્વી વિવેકજીજીની તથા વિવેકજીજીની શિષ્યણી દાનજીજી
 અને હીપજીજીની પરસ્પર અંદરમાં સહાયતા હોવાથી આજ્ઞા વિના
 ગુરૂમહારાજજીજીની પાસેથી નાશી ગયા, અને તે દીવસથી પ્રજા દીવસે
 સુધી મુનિદાનસાગરજીની રાહ જોઈ, પરંતુ તે નહીં આવવાથી ગુરૂમ-
 હારાજજીજીએ તે કંઠ દુમરાગામથીજ કાગલ લખીને મુનિદાનસા-
 ગરજીને જણાવ્યું કે, તને જે દીવસથી દીક્ષા દીધી અને આજ્ઞા વિના
 જે દીવસે તું નાશી ગયો, ત્યાંસુધી મારા તસ્કથી જે દુઃખ થયો હોય, તે
 હું ખમાવું છું અને હવેથી સંઘાડા બહાર કરી આ કાગલ સાથે
 રાખ મુકી તને વોસિરાવું છું, એમ ટપાલે મારફતે કંઠ ભોજનયગામમાં
 મુનિદાનસાગરજીને જણાવી દીધું.

ત્યારબાદ ગુરૂમહારાજજીજી કંઠ દુમરાગામથી વિહાર કરી કંઠ
 રાંધાજીગામે યઈને કંઠ મુથરીશહેરે પધાર્યા, ત્યાં સંઘની ચોમાસુ

કરવામાટેની વિનંતિ થવાથી ગુરૂમહારાજશ્રીએ સ્વીકારીને તે સંવત્ર ૧૯૮૦ નું ચોમાસું નિર્વિધનપણે ત્યાં કયું. તે ચોમાસામાં સાંધવી વિવેકશ્રીજી તથા દાનશ્રીજી અને દીપશ્રીજીનો કૃષ્ણ દુમરાગામથી કાગલ આપ્યો કે, અમે તમારું સંઘડાથી જુદા થાશું, અને અમે પસંદ પડશે તેને વાંદગું, એમ કાગલમાં લખેલ હોવાથી ગુરૂમહારાજે જનામમાં લખ્યું કે, તમે કેકડપણ મુનિદિતની આજ્ઞામાં વર્તશો, એવી રીતે તેજ કાગલમાં લખી કળુખાઈને શીરનામે ટપાલ મારફતે કૃષ્ણ દુમરાગામે સાંધવી વિવેકશ્રીજીને જણાવી દીધું. ત્યારબાદ ગુરૂમહારાજ કૃષ્ણ મુધરીરાહેરથી વિહાર કરી કૃષ્ણ શાયરા, કેડારા, વરાડીઆ, દુમરા, વીઠ, બાડા, લાયજ, ગોધરા, માંડવીબંદર, નાગલપુર, રાએજી, કેડાય, મોટાઆરાંબીઆ, નાનાઆરાંબીઆ, રામપુરા, માનકુવામાં વિચરીને કૃષ્ણ જુજનગરમાં મહા મુદી ૧૪ સોમવારના પંધાર્યા, પછી જુજનગરથી ફાદગુન મુદી ૬ બોમવારના વિહાર કરી કેકડમાગામ, પંધર, ધાણેદી, દગારા, નવાગામ, દુધક, આંબેડી, શીકરા, વેંઘ, શામખીઆરી, લલીઆણા, ક્યારીઆ, શીકારપુરમાં વિચરીને પેથાપુરથી ફાદગુન વદી ૧૧ સ્વીવારના રણ હિતરીને ગુરૂમહારાજજી વીજાસરગામે પંધાર્યા, ત્યાંથી વિહાર કરી ખાખરેચી, વાંધરવા, નવાગામ, શરવડ, મોટાઈશિરા, આમરણ, દુધક ધઈને બાલંબાગામે ચેત્ર મુદી ૮ શુક્રવારના પંધાર્યા, ત્યાં સંઘની વિનંતિથી આંબીસની ઝોલી કરી, ત્યારે ચેત્ર મુદી ૧૩ ના દીવસે શ્રીમહાવીરમજુની જયંતિ દેરાવાસી સઘે તેમજ સ્થાનકવાસી સઘે મહીને મહોડા ઝોતસવથી સરઘસ કહાડવા પૂર્વક ઉજવી હતી, અને સંઘમાં ઘણો આનંદ થયો હતો. ત્યારબાદ ત્યાંથી વિહાર કરી ગુરૂમહારાજ જોડીઆબંદર, હુડીઆણા, બાલંગાર. અને ધુવાવગામે ધઈને જામનગરમાં ચેત્ર વદી ૫ ગુરૂવારના પંધાર્યા, ત્યારે સઘે બેંડ વાજીતો વિગેરેના મહોડા આડંબરવાડા સામર્થ્યથી ગુરૂમહારાજશ્રીજીને રાહેરમાં અચલગચ્છના મહોડા ઉપાશ્રયમાં પંધરાવ્યા, અને ગુરૂમહારાજશ્રીજીનો ધર્મેપિદરા સાંભલી સંઘ ઘણો આનંદ પામ્યો.

પછી ગુરૂમહારાજશ્રીજી તે સંવત્ર ૧૯૮૧ નું ચોમાસું ત્યાં જામનગરમાં રહ્યા. તે સંવત્ર ૧૯૮૧ ના વેરાખ મુદી ૬ ના દિવસે કૃષ્ણ નાનાઆસંબીઆગામમાં ગુરૂમહારાજશ્રી આનમસાગરજીની આજ્ઞાથી મુનીમોહનસાગરજીએ ક્રિયા કરાવીને, કૃષ્ણ નાનાઆસંબી-

આના રહેવાસી શા. ખીમરાજ સારંગની સુપત્ની કુંતાબાઈની પુત્રી જન્મ સંવત ૧૮૫૨ ના કારતક સુદી ૫ નો, તે કન્થ કુંડાગા-મના રહેવાસી શા. વીરજી ગોવર ધણુની વિધવા સોનબાઈને, તથા કન્થ ભાડીઆગામના રહેવાસી શા. વેલજી હંશરાજની સુપત્ની પાંચીબાઈની પુત્રી જન્મ સંવત ૧૮૫૪ ના શ્રાવણ માસનો, તે કન્થ નાનાઆશાંબીઆના રહેવાસી શા. ખીમજી રાએશી આશારીઆની વિધવા ભમીબાઈને અને કન્થ કંશદીગામના રહેવાસી શા. જેવલ દીલાની સુપત્ની જીવાંબાઈની પુત્રી જન્મ સંવત ૧૮૫૬ નો, તે કન્થ નાનાઆશાંબીઆના રહેવાસી શા. કેવરાજ મુરજીની વિધવા જેવાંબાઈને દીક્ષા આપી, અને સોનબાઈનું નામ “ રીતલશ્રીજી ” તથા ભમીબાઈનું નામ “ ભક્તિશ્રીજી ” અને જેવાંબાઈનું નામ “ દર્શનશ્રીજી ” આપીને સાધ્વી શુભાષ્ટમીજીની શિષ્યણી સાધ્વી દોલતશ્રીજીની ત્રણે શિષ્યણીઓ સ્થાપી. વહી તે સંવત ૧૮૮૧ ના કારતક વહી ૧૧ ના દિવસે ગુરમહારાજશ્રી ગૌતમસાગરજીની આ-સાધી મુનિમોહનસાગરજીએ કન્થ જશપુરગામમાં ક્રિયા કરાવીને કન્થ શુધરીશહેરના રહેવાસી શા. હીરજી રામધ્યાની સુભાષા ગંગા-બાઈની પુત્રી, તે કન્થ રાધવગામના રહેવાસી શા. મુરજી ભવાની વિધવા કુંવરબાઈને, તથા કન્થ રાધવગામના રહેવાસી શા. મુરજી ભવાની બાલકભાઈની પુત્રી માનબાઈ જન્મ સંવત ૧૮૬૭ ના અશાઠ સુદી ૬ ને ભોમવારનો, એમ બન્ને માતાપુત્રીને દીક્ષા આપી, અને કુંવરબાઈનું નામ “ કેવલશ્રીજી ” આપીને સાધ્વી સુમતિશ્રીજીની શિષ્યણી સ્થાપી, તથા માનબાઈ (મણીબાઈ) નું નામ “ મુક્તિશ્રીજી ” આપીને સાધ્વી સુમતિશ્રીજીની શિષ્યણી સાધ્વી કેવલશ્રીજીની શિષ્યણી સ્થાપી. તેમજ વહી જામનગરથી મુનિધર્મસાગરજી વિહાર કરીને હાલારદેરામાં નવાગામમાં ગયા, ત્યાં તેજ સંવત ૧૮૮૧ ના આગસર સુદી ૩ ને શુક્રવારના ગુર-મહારાજશ્રી ગૌતમસાગરજીની આજ્ઞાથી મુનિનિતિસાગરજીના શિ-ષ્ય મુનિધર્મસાગરજીએ ક્રિયા કરાવીને શ્રીહાલારદેરામાં નવાગામના રહેવાસી શા. ગોશર રાજની સુપત્ની લીલબાઈની પુત્રી જન્મ સંવત ૧૮૬૪ નો, તે હાલારદેરામાં ચેલાગામના રહેવાસી શા. નરશી વીરજી લાલજીની વિધવા હીરબાઈને તે નવાગામમાં દીક્ષા આપી, અને હીરબાઈનું નામ “ હરખશ્રીજી ” આપીને સાધ્વી

કસ્તુરશ્રીજીની શિષ્યણી સાધ્વી કપુરશ્રીજીની શિષ્યણી સ્થાપી, અને તે દીક્ષાનો મહોત્સવ ત્યાંના સંઘે કર્યો.

હવે તે સંવત ૧૯૮૧ ના જામનગરમાં રહેલા ચોમાસામાં ગુરૂમહારાજશ્રીજીને ખંડવાશહેરથી શા. પદમશી કાનજી વિગેરે સંઘની અતિઆમ્રહવાળી વિનંતિ ત્યાં ચોમાસું કરાવવામાટેની આવવાથી ગુરૂમહારાજશ્રીજીએ તે વિનંતિ સ્વીકારીને પોતાના શિષ્ય મુનિનિતિસાગરજીને ત્યાં ખંડવામાં ચોમાસું કરવામાટેની આજ્ઞા આપીને તે સંવત ૧૯૮૧ ના માગસર મુદી ૧૦ નો વિહાર કરાવ્યો, અને તે પછી મુનિનિતિસાગરજી તીર્થયાત્રાઓ કરતા થકા ત્યાં ખંડવાશહેરે અનુક્રમે પહોંચ્યા. ત્યારબાદ ગુરૂમહારાજશ્રીજી સંઘના આમ્રહથી જામનગરમાંજ રહ્યા, પછી તે સંવત ૧૯૮૧ ના મહા મુદી ૫ ના દિવસે જામનગરમાં ગુરૂમહારાજશ્રીજીએ સાધ્વી રીતજશ્રીજી, ભક્તિશ્રીજી, દર્શનશ્રીજી, કેવલશ્રીજી, મુક્તિશ્રીજી અને હરખશ્રીજી એમ છ સાધ્વીઓને મહોટી દીક્ષા આપી. ત્યારપછી ગુરૂમહારાજશ્રીજી સંવત ૧૯૮૨ છં ચોમાસું પણ જામનગરમાં રહ્યા. ચોમાસું સંપૂર્ણ થયાબાદ વિહાર કરીને ગુરૂમહારાજશ્રીજી હાલ્લારદેશમાં નાગેડીગામે પધાર્યા, ત્યાં કચ્છવાગડમાં આવેલા આધ્યાત્મગામના રહેવાસી શા. ખીમજી હીરજીને ચાર વર્ષો મુદી વિદ્યાભ્યાસ સાથે કર્યાબાદ ગુરૂમહારાજશ્રીજીએ તે સંવત ૧૯૮૨ ના માગસર મુદી ૫ શુક્રવારના દિવસે દીક્ષા આપી, અને ખીમજીભાઈનું નામ “ ક્ષાંતિમાગરજી ” આપીને પોતાના શિષ્ય મુનિનિતિસાગરજીના શિષ્ય સ્થાપ્યા, તે દીક્ષાનો મહોત્સવ વરધોડા આદિક કહાડવા પૂર્વક ત્યાંના સંઘે કર્યો.

ત્યારબાદ ગુરૂમહારાજશ્રીજી હાલ્લારદેશમાં ગામેગામમાં વિચરતા થકા કચ્છ જામોખંદરથી બોલાવેલા મુનિ મોહનમાગરજીના શિષ્ય મતિસાગરજી પણ વિહાર કરતા ગુરૂમહારાજશ્રીજીની પાસે આવ્યા, તે મતિસાગરજીને સંવત ૧૯૮૨ ના ફાલ્ગુન મુદી ૩ સોમવારની મહોટી દીક્ષા ગુરૂમહારાજશ્રીજીએ આપી, અને મુનિક્ષાંતિસાગરજીને પણ મોડપુરગામમાં રહેલા જિનમંદિરમાં સંવત ૧૯૮૨ ના ફાલ્ગુન મુદી ૫ ના દિવસે ગુરૂમહારાજશ્રીજીએ મહોટી દીક્ષા આપી. ત્યાર-ગુરૂમહારાજશ્રીજી વિહાર કરતા થકા હાલ્લારદેશમાં દવાસંગ-ગામે પધાર્યા, પહેલાં તે સંવત ૧૯૮૨ ના માગસર મુદી ૫ થી એક

મહીનામાં દશ તિથીઓના ઉપવાસો કરવાનું ગુરૂમહારાજે શિરૂ કરેલું, પરંતુ તે દબાસંગામમાં પ્રથમ ચેત્ર મુદી ૨ થી એકાંતરીયા ઉપવાસોની તપસ્યા શિરૂ કરી. ત્યારપછી તે દબાસંગામમાં જામનગરથી સંઘના દશબાર આવકોએ આવીને ગુરૂમહારાજને ચોમાસું જામનગરમાં કરવામાટે વિનંતિ કરી, જેથી ગુરૂમહારાજે તે વિનંતિ સ્વીકારીને ત્યાંથી વિહાર કરી વિચરતા થકા ચેલાગામમાં આવીને ખીજા ચેત્ર મુદીમાં નવપદની ઓલી કરી, તથા ત્યાં અંચલગચ્છીય ન્યાનસાગરજીત . શ્રીપાસરાજનો રાસ આવકોને યાંથી સંલક્ષાળ્યો, અને ગુરૂમહારાજના ઉપદેશથી તે ચેલાગામના દશવામી તથા સ્થાનકવાસી આવકોએ ચેત્ર મુદી ૧૩ ના દિવસે શ્રીમહાવીરપ્રભુની મહોટા મહોત્સવથી જયંતિ ઉજવી.

ત્યારબાદ ત્યાંથી વિહાર કરી ગુરૂમહારાજ જામનગરમાં પધાર્યા, પછી સંવત ૧૯૮૨ ના વૈશાખ મુદી ૩ થી ગુરૂમહારાજે વીરાસ્થાનકના તપની ઓલી કરવાને શિરૂ કરી, અને તે સંવત ૧૯૮૩ નું ચોમાસું જામનગરમાં કર્યું. તે ચોમાસામાં ગુરૂમહારાજે મુનિનિતિસાગરજીને યોતાની પાસે બોલાવવામાટેની ખંડવામાં આજ્ઞા લખી, જેથી ખંડવાશહેરના સંઘે ગુરૂમહારાજશ્રીજીને વિનંતિ લખી મુઠી કે, તમે કોઈ પણ મુનિરાજને ખંડવામાં ચોમાસું કરવામાટે અવશ્ય મુકલશે, એવી તે ખંડવાના સંઘની વિનંતિ આવવાથી ગુરૂમહારાજે સ્વીકારીને, મુનિનિતિસાગરજીના મહોટા શિષ્ય મુનિધર્મસાગરજીને ત્યાં ખંડવામાં ચોમાસું કરવામાટેની આજ્ઞા કરી, પછી ગુરૂમહારાજશ્રીજીની તે આજ્ઞા મમાણુ કરીને મુનિધર્મસાગરજીએ જામનગરથી સંવત ૧૯૮૩ ના કારતક વદી ૨ સ્વીવારના દિવસે ખંડવા તરફ જવામાટે વિહાર કર્યો, ત્યારબાદ ગુરૂમહારાજશ્રીજીની પાસે મુનિનિતિસાગરજીના લઘુ શિષ્ય મુનિશાંતિસાગરજીએ આજ્ઞા માગી કે, આપશ્રીજી મને આજ્ઞા આપો? તો હું ગુરૂજીની સામે સુરત જાઉં! એમ આજ્ઞા માગવાથી ગુરૂમહારાજે આજ્ઞા આપી, જેથી મુનિશાંતિસાગરજીએ સંવત ૧૯૮૩ ના કારતક વદી ૬ નો જામનગરથી વિહાર કર્યો, પછી અનુક્રમે સુરત પહોંચ્યા, પરંતુ મુનિનિતિસાગરજીને ત્યાં સુરતમાં આવવાને દોકથી બે માસનો વિલંબ હતો, જેથી મુનિશાંતિસાગરજીએ ગુરૂમહારાજશ્રીજીની પાસેથી આજ્ઞા મગાવી કે, ગુરૂજીને અત્રે આવવાને દોઢ બે માસનો વિલંબ છે, માટે બે તમારી

આજ્ઞા હોય તો મુ'બદ્દ જઈ? ત્યારે ગુરમહારાજે પણ મુ'બદ્દ જવા માટે તેમને આજ્ઞા લખી મુકી, જેથી તે મુનિક્ષાંતિસાગરજીએ મુ'બદ્દ બંદર જવામાટે સુરતથી વિહાર કર્યો, અને ગુરમહારાજશ્રીજીએ જામનગરથી મુ'બદ્દમાં કચ્છી વીશાઓસવાસંઘને તથા કચ્છી દશા ઓસવાસંઘને કાગલ લખ્યો કે, મુનિક્ષાંતિસાગરજી અમારી આજ્ઞા મેલવીને મુ'બદ્દ આવે છે, તેમને અનુકુલ પડશે ત્યાંસુધી રહેશે, માટે અગવડ ન પડે તેમ સગવડતા કરી આપશો, અને વિહાર કરે ત્યારે માણસ વિગેરેની સગવડ કરી આપશો, એમ લખી મુક્યો.

હવે મુનિનિતિસાગરજીએ પણ ખંડવારાહેરથી કારતક વદી ૩ સોમવારના વિહાર કર્યો, પછી અંતરીકપાર્થનાથજીની યાત્રા કરી, વિચરતા અને તીર્થયાત્રાઓ કરતા થકા મહા સુદી ૧૪ સોમવારના ખંભાતશહેરે મુનિનિતિસાગરજી આવ્યા, ત્યાં તેમના મહોદ્યા શિષ્ય મુનિધર્મસાગરજી પણ જામનગરથી વિહાર કર્યાબાદ સખેંધર, ભોયણીજી, પાનસર, ચેરીયા, વામજ, કલ્લોલ વિગેરે તથા અમદાવાદ, ખેડા, માતર વિગેરેની યાત્રા કરતા થકા વિહાર કરીને ખંભાતશહેરમાં મહા સુદી ૧૦ શુક્રવારના દિવસે પ્રથમથી આવેલા હોવાથી પોતાના ગુરુ મુનિનિતિસાગરજીને વાંદીને મલ્યા, ત્યારબાદ ખંભાતશહેરથી મુનિનિતિસાગરજી વિહાર કરીને વિચરતા થકા જામનગર સંવત ૧૮૮૩ ના ફાલ્ગુન વદી ૧૧ ના દિવસે ગુરમહારાજશ્રી જોતમસાગરજીની પાસે આવીને સાથે રહ્યા, અને મુનિધર્મસાગરજીએ ખંભાતશહેરથી મહા વદી ૨ શુક્રવારના વિહાર કરી વિચરતા તથા ભોપાવર, માંડવગઢ વિગેરેની તીર્થયાત્રાઓ કરતા થકા ખંડવારાહેરમાં વેશાખ સુદી ૨ સોમવારના દિવસે શહેરમાં પ્રવેશ કરી અવ્યસંગજીના દેરાસરના પાસેના ઉપાશ્રયમાં રહ્યા.

હવે જામનગરમાં ગુરમહારાજશ્રીજીની પાસે જેજી માસમાં મુ'બદ્દ બંદરથી કચ્છજખૌજંદરના રહેવાસી શા. દામજી માવજી ગુરવાલા તથા શા. પારુ નરપાર અને તે શા. દામજી માવજીની બાણેજી કુંવરબાઈ (ભચીબાઈ) આવીને, મુનિદાનસાગરજીને સંઘાડામાં લેવામાટે ઘણી વિનંતિ કરી, જેથી છેવટે ગુરમહારાજશ્રીજીએ પડું કે, દાનસાગરજીને મારા શિષ્યપણે વોસિરાવેલ છે, પરંતુ તમારા અંતિ આગ્રહથી અમે અમારા સંઘાડામાં ન્યાયરીતીથી ભેલવશું, અને પ્રથમ દાનસાગરજીએ ગુરદોહીપજામાં વર્તન કરીને, આજ્ઞા

વિરૂદ્ધ થઈને પરગણમાં યોગવહન કરી પન્થાસપદવી લીધી છે, તેની ખખર અમોએ સંવત ૧૯૮૨ ના ફાલ્ગુન માસમાં વિજયપુરમાં સંઘને તાર તથા કાગલથી આપી કે, અમારા નામથી પદવી આપશો નહીં, જે અજીતસાગરસૂરીજીના શિષ્ય થતા હોય તે પદવી આપો તે અમારી મનાઈ નથી, એમ ત્યારે જણાવી દીધું હતું, છતાં પણ અમારા નામથી પદવી લીધી, માટે તે યોગવહનને તથા પન્થાસ-પદવીને રદ કરવામાં આવશે, પછી જે ૬૩ આપીએ તે કલ્પસ કરશે તે અમો સંઘાડામાં લેલવશું, તે વિના અમારા સંઘાડામાં નહીં લેવી શકે, એમ ગુરૂમહારાજશ્રીએ કહ્યું, ત્યારે છેવટે શા. દામજી માવજી તથા શા. પાશુ નરપાર અને લચ્છીબાઈ તે સર્વ હુકીકત કલ્પસ કરી મુ'ખમુદરે ગયા. ત્યારબાદ ગુરૂમહારાજશ્રીજીએ સંવત ૧૯૮૪ હું ચોમાસું જામનગરમાંજ કુર્ચી ચોમાસું સંપૂર્ણ થયાબાદ વિહાર કરીને ગુરૂમહારાજશ્રીજી હાસારદેશમાંજ નાગેડીગામે પધાર્યા, ત્યાં ગુરૂમહારાજશ્રીજીએ કન્થ વરાડીઆગામના રહેવાસી શા. પી-અશી કુરશીની મુપત્તી મુલબાઈની પુત્રી, તે કન્થ રાપરગઢવાડીના રહેવાસી શા. નેણશી કુરશીની વિધવા દેવલીબાઈને સંવત ૧૯૮૪ ના માગસર સુદી ૫ ની દીક્ષા આપી, અને “ દિક્ષીતશ્રીજી ” નામ પાડીને સાધ્વી ગુલાબશ્રીજીની શિષ્યણી સાધ્વી દેવશ્રીજીની શિષ્યણી રથાપી, તે દીક્ષાનો મહોત્સવ ત્યાંના સંઘે કર્યો.

ત્યારપછી ગુરૂમહારાજશ્રીજી વિચરતા થકા હાસારદેશમાંજ લાખાખાવરગામે પધાર્યા, ત્યાં કન્થ વરાડીઆગામના રહેવાસી શા. પરમત માણેકની મુપત્તી રાણુબાઈની પુત્રી જન્મ સંવત ૧૯૫૧ ના આસુ વદી ૧ ગુરૂવારના તે કન્થ કોઠારાસાહેબના રહેવાસી શા. લવાનજી ત્રીકમજીની વિધવા ચાંપુબાઈને ગુરૂમહારાજશ્રીજીએ સંવત ૧૯૮૪ ના મહા સુદી ૫ ગુરૂવારની દીક્ષા આપી, અને “ ચતુરશ્રીજી ” નામ પાડીને સાધ્વી કનકશ્રીજીની શિષ્યણી સાધ્વી વિમલશ્રીજીની શિષ્યણી રથાપી, અને તે દીક્ષાનો મહોત્સવ તે ચાંપુબાઈના તરફથી તે લાખાખાવરગામના સંઘે કર્યો. ત્યારબાદ ગુરૂમહારાજશ્રીજી વિહાર કરી નવાગામે પધાર્યા, ત્યાં મુનિધર્મસાગરજી ગુરૂમહારાજશ્રીજીએ ખંડવાધી બોલાવેલા તે પણ ચોમાસું કિતર્યા બાદ ત્યાંથી વિહાર કરી ગામેગામ વિચરતા થકા ગુરૂમહારાજશ્રીજીની સાથે તે સંવત ૧૯૮૪ ના મહા સુદી ૧૧ ને ગુરૂવારના દિવસે આવીને મથ્યા.

પછી તે નવાગામમાં ગુરમહારાજશ્રીજીએ મુનિનિતિસાગરજીને તથા મુનિધર્મસાગરજીને સુયગડાંગસૂત્રના મહોદ્યા યોગ ક્રિયાવિધિ સહિત કરાવ્યા, વહી ત્યાં કંઈ બાંદીઆગામના રહેવાસી શા. શરવણ શામતની સુપત્રી મેગબાઈની પુત્રી, તે કંઈ નહીંઆશહેરના રહેવાસી શા. શવજ ઠાકરશીની વિધવા લીલબાઈએ સંવત ૧૯૮૨ ને ફાલ્ગુન સુદી ૫ ના દીવસે તપગચ્છમા દીક્ષા લીધેલી તે સાધ્વીનું નામ “ લખમીશ્રીજી ” પાડીને મહોદી દીક્ષા સંવત ૧૯૮૪ ના ફાલ્ગુન વદી ૩ ને ગુરવારના આપી સાધ્વી કનકશ્રીજીની શિષ્યણી સાધ્વી દયાશ્રીજીની શિષ્યણી સ્થાપી, તથા તેજ દીવસે સાધ્વી દિક્ષીતશ્રીજીને અને સાધ્વી ચતુરશ્રીજીને પણ મહોદી દીક્ષા ગુરમહારાજશ્રીજીએ આપી. પછી તે નવાગામથી વિહાર કરી મહોદી આવડીમાં થઈને પડાણાગામે પધાર્યા, ત્યાં ગુરમહારાજશ્રીજીના ઉપદેશથી ત્યાંના આવકોએ દેરાસર બંધાવવા માટે ખરડો ચાલુ કરવાથી ત્યાંજ સારી રકમ થઈ હતી. ત્યારબાદ ત્યાંથી વિહાર કરી માદી આવડી, નવાગામ, લાખાઆવર, અને નાગેડીગામે થઈને ગુરમહારાજશ્રીજી જામનગરમાં ચેત્ર વદી ૯ ને શુકરવારના દિવસે પધાર્યા, ત્યાં ગુરમહારાજશ્રીજીએ મુનિનિતિસાગરજીને તથા મુનિધર્મસાગરજીને ઠાણાંગસૂત્ર, સમવાયાંગસૂત્ર તથા તેના રાયપસેણીસૂત્ર, જવાબિગમ, પદ્મ-ચણાસૂત્ર એમ ત્રણ ઉપાંગના અને મહાનીશીયસૂત્રના મહોદ્યા યોગ ક્રિયાવિધિસહિત કરાવ્યા. તેમજ તે સંવત ૧૯૮૫ નું ચોમાસું જામનગરમાંજ કુરુ.

હવે ગુરમહારાજશ્રીજીના ઉપદેશથી સુગપ્રધાન દાદાશ્રીકલ્યાણ-સાગરસૂરીશ્વરજીની બીજી પણ પ્રતિભાઓ નીચે પ્રમાણે સ્થાપેલી છે.

પ્રતિમા—૧ શ્રી કંઈ માંડવીબંદરમાં શાંતિનાથજીના દેરાસરના ઉપરના માલમાં નવી દેરી કરાવીને સંવત ૧૯૭૧ ના માગસર સુદી ૧૧ ને શુકરવારના પ્રભાતમાં પ્રથમ ચોથડીએ શેઠ સંઘજીભાઈ રાએશીની વિધવા લખમી-બાઈએ સ્થાપી છે.

પ્રતિમા—૨ શ્રી કંઈ તેરાશહેરમાં મહોદ્યા દેરાસરની પાછલી બમ-તીમાં પરધાર ઉપરે નવી દેરી કરાવીને સંવત ૧૯૭૩ ના માગસર સુદ ૫ ને બુધવારના બાહ્યદેવકાંબાઈએ સ્થાપી છે.

પ્રતિમા—૧ શ્રી હાલારદેશ જામનગરમાં શેઠ અજયરામજી હુરજીના વંડાના દેરાસરમાં આગલજ નવી દેરી કરાવીને વોરા તારાચંદ દેવશીજી સંવત ૧૯૭૭ ના માગસર મુદ ૬ ને શુધવારના પ્રભાતમાં સવા નવ વાગે સ્થાપી છે.

પ્રતિમા—૨ શ્રી કૃષ્ણ ગદરીશામાં દેરાસરની પાસે નવી દેરીમાં શેઠ ખાંચુલાલ દોહરશીજી સંવત ૧૯૭૮ ના મહા મુદ ૨ ને શુધવારના દિવસે સ્થાપી છે.

પ્રતિમા—૧ શ્રી કૃષ્ણ અંજરશહેરમાં અચલગચ્છના દેરાસરમાં નવી દેરી કરાવીને મીઠડીઆગોતવાજા વોરા શોમચંદ ધારશીજી સંવત ૧૯૭૮ માં સ્થાપી છે.

પ્રતિમા—૧ શ્રી કૃષ્ણ મોઢાઆશાંળીઆમાં દેરાસર સન્મુખ નવી દેરીમાં સઘે સ્થાપી છે.

પ્રતિમા—૧ શ્રી કૃષ્ણ મુથરી શહેરમાં છે.

" —૧ " " જખોળદરમાં છે.

" —૨ " " રાહેરાગામમાં છે.

" —૩ " " જશાપુરગામમાં છે.

" —૪ " " બરડીઆ ગામમાં છે.

" —૫ " " લાલા ગામમાં છે.

" —૬ " " વાલાપધરમાં છે.

" —૭ " " રાંવાણુગામમાં છે.

" —૮ " " દોણુ ગામમાં છે.

" —૯ " " કોટડીમદિવપુરીમાં છે.

" —૧૦ " " હાલોપુર ગામમાં છે.

" —૧૧ " " દેવીઆ ગામમાં છે.

" —૧૨ " " કોટડા રોહાવાજામાં છે.

" —૧૩ " " મેશડિ ગામમાં છે.

" —૧૪ " " તલિવાણુ ગામમાં છે.

" —૧૫ હાલોરમાં મોટી ખાવડી ગામમાં છે.

" —૧૬ " દલતુંગી ગામમાં છે.

" —૧૭ " દોંતા ગામમાં છે.

" —૧૮ " જામનગર અચલગચ્છના મહોદા ઉપાધ્યયમાં છે.

વલી ગુરમહારાજશ્રીજના ઉપદેશથી કુચ્છ ભુજનગરમાં તં કુચ્છ માંડવીખંદરમાં અને હાણીરદેશે જામનગરમાં અંચલગચ્છ મહોદય ઉપાશ્રયોમાં જ્ઞાનભંડારો થયેલા છે, અને હાલમાં ગુરમહારાજ શ્રીજ વિદ્યમાન વિચરે છે.

આ ગુરમહારાજશ્રી ગૌતમસાગરજીમહારાજનો સર્વ વૃત્તાં તેમના મુખેથી અનુભવેલો લખ્યો છે.

તેમના શિષ્ય મુનિ નિતિસાગરજી ॥ ૭૬ ॥

એમનો જન્મ, દીક્ષા, ચોમાસાં વિગેરેનો સર્વ વૃત્તાંત ગુરમહારાજશ્રી ગૌતમસાગરજી મહારાજના વૃત્તાંતમાં પ્રથમ આવી ગયેલો છે, પરંતુ વિશેષ એટલું છે કે, સંવત ૧૬૭૧નું ચોમાસું કુચ્છ વરાડીઆગામમાં કયું, તથા સંવત ૧૬૭૬ નું ચોમાસું કુચ્છ અંજાર શહેરમાં કયું, અને સંવત ૧૬૮૧-૮૨ નાં બે ચોમાસાં ખંડવાશહેરમાં કયાં, વલી એમણે એ બે વર્ષમાં ઉઘ્ર વિહાર કરીને શખેશ્વરજી ભોયણી, વીશનગર, વડનગર, તારંગા, કુંભારીયા, આણુ, રીશિહી ખંભણવાડ, નાંદીયા, નાણા, બેડા, લોટાણા, રાતા મહાવીર, મુછારા મહાવીર, ઘાણેરા, નાદલાઈ, નહોલ, વરકાણા, રાણકપુર, રાહડી, કેસરીઆજી, કરેડા પાર્શ્વનાથ, માંડવગઢ, કારી, અંદ્રપુરી, સિંહપુરી, પાવાપુરી, કુંડલપુર, રાજમહી, ગુણીઆજી, કાકંદી, કાત્રિકુંડ, અંપાપુરી અને સમેતશિખર વિગેરે તીર્થોની યાત્રા કરી, અને હાલમાં વિદ્યમાન વિચરે છે.

તેમના શિષ્ય મુનિ ધર્મસાગરજી ॥ ૭૭ ॥

હાલમાં વિદ્યમાન વિચરે છે.

એવી રીતે આ પદ્માવલીના અનુસંધાન આગેા વડી

અમાવાસ્યાના દિવસે જામનગરમાં સંપૂર્ણ થયેલ

૫૫ નિષિપદ્મ (અંચલ) ગચ્છીય જૂદગ પદ્માવલી સમાપ્ત. ।

प्रशस्तिः.

गच्छेच्चले सुविहिते विधिपक्षसंज्ञे । कल्याणसा-
गरमुनीशवरा वभृवुः ॥ देवाग्रसागरवराश्च परंपरायां ।
तेषां वभूर्मुनिवरा भवभीरवश्च ॥ १ ॥ स्वरूपसाग-
रास्तेषां, वभृवुर्मुनिसत्तमाः ॥ शिष्याः सर्वगुणोपेता,
गुरुभक्तिपरायणाः ॥ २ ॥ तच्छिष्यवर्यभविबोधसुव-
द्धकक्षाः । साधुक्रियोद्धरणनिर्मलचित्तभावाः ॥ वा-
च्यमेन्द्रवरगौतमसागरारण्याः । संसारसागरतरंडनि-
भाश्चरन्ति ॥ ३ ॥ नीतिसागरनामानो, विहरन्ति मही-
तले ॥ तच्छिष्या भव्यजीवानां, प्रबोधायार्कसन्निभाः
॥ ४ ॥ तेषां विनेयगणवर्यगुणोपपन्ना । श्रीधर्मसागर-
वरा व्रतधारकाश्च ॥ मह्यां चरन्ति भविकांबुजबोध-
नार्का-श्चारित्रपात्रगुरुभक्तिपरागमज्ञाः ॥ ५ ॥ सा-
हाय्यतः प्रेरणया च तेषां । मुद्रापयित्वा प्रक-
टीकृता च ॥ पट्टावलीयं विधिपक्षसंज्ञी । भव्यप्र-
बोधांकुरमेघतुल्या ॥ ३ ॥ इति ॥ श्रीरस्तु. ॥

Bharatiya Vidya Bhavan's Granthagar

BOOK CARD

Cat No દા.ર/દા.જાગૃત Title

મરેલી પદ્યાણ

Author દા.જાગૃત

Date of issue	Borrower's No	Date of issue	Borrower's No
---------------	---------------	---------------	---------------

27 SEP 1957 71

1 FEB 1970

BHAVAN'S LIBRARY

Kulspati K. M. Munshi Marg,
BOMBAY 400 007

દા.ર
દા.જા
૧૪૯૫૮